

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOKTORA TEZİ

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU

Alaaddin EGEMENOĞLU

KAMU HUKUKU DOKTORA PROGRAMI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK

İstanbul 2023

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün evrelerinde etik dışı olabilecek bir eylemde bulunmadığımı, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kuralları dikkate alarak elde ettiğimi, bu tez çalışması ile elde ettiğim bütün bilgi ve değerlendirmelere kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakların hepsine kaynakça kısmında yer verdiğimi, yine bu tez çalışmasında ve tezin yazımı esnasında patent ve telif haklarını ihlal eden bir davranışta bulunmadığımı beyan ederim.

Alaaddin Egemenoglu

İÇİNDEKİLER

ÖZET	xii
ABSTRACT	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
GENEL AÇIKLAMALAR, TEHDİT KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİM, KORUNAN HUKUKİ DEĞER, BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRMA VE CEZA KANUNLARINDA TEHDİT SUÇUNUN DÜZENLENİŞ BİÇİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	6
I. GENEL AÇIKLAMALAR.....	6
II. TEHDİT KAVRAMI	9
III. TARİHSEL GELİŞİM	11
A. Osmanlı Devleti Dönemi.....	11
1. 1840 Tarihli Ceza Kanunu.....	15
2. 1851 Tarihli Ceza Kanunu.....	17
3. 1858 Tarihli Ceza Kanunu.....	19
B. Cumhuriyetin İlanından Sonraki Dönem.....	19
IV. KORUNAN HUKUKİ DEĞER	24
A. Genel Olarak	24
B. Tehdit Suçu ile Korunan Hukuki Değer.....	25

1. Hayat.....	28
2. Vücut Dokunulmazlığı	30
3. Cinsel Dokunulmazlık.....	31
4. Malvarlığı.....	33
V. BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRMA	34
A.Şantaj Suçu (TCK m. 107)	34
B. Cebir Kullanma Suçu (TCK m. 108)	39
VI. CEZA KANUNLARINDA TEHDİT SUÇUNUN DÜZENLENİŞ	
BİÇİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	44
A. Alman Ceza Kanununda Tehdit Suçu	44
B. Avusturya Ceza Kanununda Tehdit Suçu.....	46
C. Fransız Ceza Kanununda Tehdit Suçu	47
D. İspanyol Ceza Kanununda Tehdit Suçu	48
E. İsviçre Ceza Kanununda Tehdit Suçu	51
F. Polonya Ceza Kanununda Tehdit Suçu	52
G. Rumen Ceza Kanununda Tehdit Suçu	53
H. Rus Ceza Kanununda Tehdit Suçu	53
I. Değerlendirme ve Sonuç.....	54
İKİNCİ BÖLÜM	58
TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI, KUSURLULUK.....	58

I. SUÇUN UNSURLARI	58
A. Tipikliğin Objektif Unsurları	61
1. Fiil	62
a. Genel Olarak	62
b. Zararın Haksızlığı ve Ağırılığı.....	63
c. Tehdit Konusu Eylem Gerçekleştirilebilir Olmalı.....	64
d. Tehdit Objektif Olarak Korkutmaya Elverişli Olmalı	64
e. Bir Başkasının Yakınına Kötülükte Bulunacağından	
Bahisle Tehdit	68
f. Tehdidin Muhatabına Yöneltilme Şekilleri.....	71
g. Üçüncü Kişi Aracılığıyla Tehditte İletme Kastı Olmalı	73
h. Basit Tehdit – Şartlı Tehdit Ayrımı	74
i. Uyarı Niteliğinde Sözler	76
j. Batıl İnançlar Kullanılarak Kötülük Bildirimi.....	78
2. Fail	79
3. Mağdur	83
4. Suçun Konusu	89
5. Suçun Nitelikli Halleri.....	93
a. Tehdit Suçunun Cezasını Ağırılaştıran Nitelikli Haller	96
i. Kadına Karşı İşlenmesi.....	96

ii. Silahla İşlenmesi	100
iii. Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi	106
iv. İmzasız Mektupla İşlenmesi	109
v. Özel İşaretlerle İşlenmesi.....	113
vi. Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi	115
vii. Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi	118
viii. Sağlık Mesleği Mensubuna Yönelik Gerçekleştirilmesi ..	120
b. Tehdit Suçunun Cezasını Hafifleten Nitelikli Hal	122
c. Siber Zorbalık Kavramı ve Kapsamı.....	126
B. Tipikliğin Sübjektif Unsurları	128
C. Hukuka Aykırılık Unsuru	133
1. Genel Olarak Hukuka Aykırılık Kavramı	133
2. Hukuka Uygunluk Sebepleri	135
a. Görevin İfası.....	137
b. Meşru Savunma	139
c. Hakkın Kullanılması ve İlgilinin Rızası.....	144
II. KUSURLULUK.....	146
A. Genel Olarak	146

B. Kusurluluğu Etkileyen Haller.....	148
1. Zorunluluk Hali.....	148
2. Tehditle Bir Kimsenin Suç İşlenmesinde Araç Olarak Kullanılması.....	150
3. Haksız Tahrik	152
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	155
SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM VE SUÇUN MUHAKEMESİ.....	155
I. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	155
A. Suça Teşebbüs	155
B. Suça İştirak.....	158
1. Genel Olarak.....	158
2. Faillik.....	160
a. Doğrudan (Müstakil) Fail	160
b. Müşterek Fail	160
c. Dolaylı Fail.....	162
3. Şeriklik	164
a. Azmettiren	164
b. Yardım Eden	168
C. Suçların İçtimai.....	171

1. Genel Olarak.....	171
2. Zincirleme Suç	173
a. Birden Fazla Eylem Bulunmalı	175
b. Aynı Suçların Her Biri Değişik Zamanlarda İşlenmeli.....	175
c. Birden Çok Eylem Aynı Suçunu Oluşturmalı.....	176
d. Aynı Suç Birden Çok Defa Aynı Kişiye Karşı İşlenmeli.....	177
e. Birden Çok Suç Bir Suç İşleme Kararının İcrası Kapsamında İşlenmeli	178
3. Aynı Neviden Fikri İçtima	179
4. Farklı Neviden Fikri İçtima.....	181
5. Bileşik Suç	186
6. Tehdit Amacıyla Kasten Öldürme, Kasten Yaralama veya Malvarlığına Zarar Verme Suçunun İşlenmesi.....	188
7. Tehdit Suçu ile TCK’nda Yer Alan Bazı Suçlar Arasındaki İlişki.....	190
a. İnsan Ticareti Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 80)	191
i. Suçun Genel Yapısı	191
ii. Tehdit ile İlişkisi	192
b. İntihara Yönlendirme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 84)	193
i. Suçun Genel Yapısı	193

ii. Tehdit ile İlişkisi	195
c. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 103)	197
i. Suçun Genel Yapısı	197
ii. Tehdit ile İlişkisi	198
d. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 109)	200
i. Suçun Genel Yapısı	200
ii. Tehdit ile İlişkisi	202
e. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 112).....	205
i. Suçun Genel Yapısı	205
ii. Tehdit ile İlişkisi	206
f. Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 113)	207
i. Suçun Genel Yapısı	207
ii. Tehdit ile İlişkisi	208
g. Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 114).....	209
i. Suçun Genel Yapısı	209
ii. Tehdit ile İlişkisi	211

h. İnanç, Düşünce ve Kanaat Hürriyetinin Kullanılmasını Engelleme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 115)	212
i. Suçun Genel Yapısı	212
ii. Tehdit ile İlişkisi	214
i. Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 116)	215
i. Suçun Genel Yapısı	215
ii. Tehdit ile İlişkisi	216
j. İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 117)	218
i. Suçun Genel Yapısı	218
ii. Tehdit ile İlişkisi	219
k. Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 118).....	220
i. Suçun Genel Yapısı	220
ii. Tehdit ile İlişkisi	221
l. Hakaret Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 125)	223
i. Suçun Genel Yapısı	223
ii. Tehdit ile İlişkisi	225
m. Yağma Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 148/1 ve 2)	227
i. Suçun Genel Yapısı	227

ii. Tehdit ile İlişkisi	228
n. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 170).....	232
i. Suçun Genel Yapısı	232
ii. Tehdit ile İlişkisi	233
o. Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 213)	234
i. Suçun Genel Yapısı	234
ii. Tehdit ile İlişkisi	235
p. Ulaşım Araçlarının Kaçırılması veya Alıkonulması Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 223).....	236
i. Suçun Genel Yapısı	236
ii. Tehdit ile İlişkisi	237
q. Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 265)	239
i. Suçun Genel Yapısı	239
ii. Tehdit ile İlişkisi	240
II. YAPTIRIM	241
III. SUÇUN MUHAKEMESİ	249
A. Suç Haberinin Alınması	250
B. Uzlaştırma.....	250

C. Görevli ve Yetkili Mahkeme	253
D. Basit Yargılama.....	254
E. İspat.....	257
1. Genel Olarak.....	257
2. Dijital Deliller Kapsamında Tehdit Suçunun İspatı	258
a. İletişim Araçları Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat	259
b. Sosyal Paylaşım Siteleri Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat	262
c. Elektronik Posta (E-Posta) Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat	264
d. Ses ve/veya Görüntü Alan Kameralar Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat	264
SONUÇ	268
KAYNAKÇA.....	276

ÖZET

Türk Ceza Kanunu'nda hürriyete karşı suçlardan birisi olarak düzenlenen tehdit, toplumda en sık karşılaşılan suçlardandır. Tehdit, mağdurun huzurunda sözle veya işaretle gerçekleştirilebileceği gibi yazılı da işlenebilmektedir. Mağdurun huzurunda sözle işlenen tehdidin ispatında güçlük bulunmaktadır. Bu yüzden sözle gerçekleştirilen tehditler teknolojinin gelişmesiyle birlikte genellikle ses kaydı vasıtasıyla ispatlanmaktadır. Tehdidin sağlık mesleği mensubuna ve kadına karşı işlenmesi gibi kanunda yapılan güncel değişiklikler, teknolojik gelişmeler dolayısıyla tehdidin sıklıkla internet mecrasında işlenmesi, tehdidin tamamlayıcı bir norm olması sebebiyle özellikle kanunda yer alan diğer suçlar ile arasındaki ilişki ve uygulamada Yargıtay'ın güncel kararları dikkate alındığında sistemli bir şekilde suçun incelenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Anahtar kelimeler: tehdit, hürriyete karşı suçlar, tehlike suçu.

ABSTRACT

The threat, which is organized as one of the crimes against freedom in the Turkish Penal Code, is one of the most common crimes in society. The threat can be carried out in the presence of the victim with words or by sign, as well as in writing. There is difficulty in proving the verbal threat in the presence of the victim. Therefore, verbal threats are usually proven through audio recording with the development of technology. Considering the current changes made in the law such as the processing of the threat against the health profession and women, the threat is frequently processed on the internet due to technological developments, the threat is a complementary norm, especially the relationship between other crimes in the law and the current decisions of the Supreme Court in practice, there was a need for a systematic investigation of the crime.

Keywords: threat, crimes against freedom, crime of danger.

KISALTMALAR

1219 Sayılı Kanun	: Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
6284 Sayılı Kanun	: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ABÜHFD	: Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ACK	: Alman Ceza Kanunu
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜHFM	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
AÜHFY	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları
AÜSBFD	: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi
AVCK	: Avusturya Ceza Kanunu
AYM	: Anayasa Mahkemesi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CHD	: Ceza Hukuku Dergisi
CHKD	: Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi
CGTİK	: 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
CMK	: 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
CMUY	: Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dpn.	: Dipnot
E.	: Esas

EİK	: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu
ERÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ET	: Erişim Tarihi
ETCK	: 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu
EÜHFD	: Erzurum Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
FCK	: Fransız Ceza Kanunu
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	: Hukuk Dairesi
HKÜHFD	: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İCK	: İtalyan Ceza Kanunu
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
İÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İMÜHFD	: İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İSPCK	: İspanyol Ceza Kanunu
İSVCK	: İsviçre Ceza Kanunu
İTÜSBD	: İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
K.	: Karar
KK	: 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu
kn.	: Kenar numarası
KT.	: Karar Tarihi
LHD	: Legal Hukuk Dergisi
m.	: Madde
MK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanun
MOBESE	: Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu

MÜHFD	: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
No	: Numara
PCK	: Polonya Ceza Kanunu
PVSK	: 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
RCK	: Rus Ceza Kanunu
RG.	: Resmi Gazete
RUCK	: Rumen Ceza Kanunu
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SDÜHFD	: Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
SHTK	: 3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
StGB	: Strafgesetzbuch
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
TeşK.	: 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun
THD	: Terazi Hukuk Dergisi
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
vb.	: Ve benzeri

vd.	: Ve devamı
vs.	: Ve sair
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YD	: Yargıtay Dergisi
YÜHFD	: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

GİRİŞ

İnsanlar yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayabilmek için birlikte çalışmak zorundadırlar¹. Bu yüzden insanın toplum içinde yaşamaya sevk eden sosyal bir bünyesi bulunmaktadır². Sosyal bünyesi gereği insan, topluluk içinde bir üye olarak doğar ve ancak topluluk içinde varlığını sürdürebilir³. Toplumun varlığını idame ettirebilmesi bireyin kendi varlığının devamı için gereklidir⁴.

İnsan doğduğu ve yaşamını sürdürdüğü çevrenin kendisine verdiği değerlerle karakterini oluşturur. Mensup bulunduğu toplum içerisinde kendisi gibi farklı istek ve iradeleri bulunan bireylerle çatışma çıkması insan doğasının bir gereğidir⁵. Böyle bir çatışma ortamında insanın yaşamını sürdürme içgüdüsünün bir boyutunu oluşturan varlığını koruma amacı ortaya çıkarmaktadır⁶. Çatışma yaşanmasının önüne geçilebilmesi bazıları talimat veren, bazıları emreden çok çeşitli kuralların geliştirilmesine bağlıdır⁷.

İnsan, varlığını koruma içgüdüğü ile hareket eder. Bu şekilde hareket etmesinin altında varlığını güvenli bir şekilde sürdürebilme ihtiyacı yer almaktadır. Güvenlik, insanın maruz kaldığı tehditlere göre şekillenen bir kavramdır. Kişi özgürlüğüne sahip bireyler toplumda yaşarken aynı zamanda güvenlik de arar. Toplumdaki çatışmaların önlenmesinde bir zafiyet bulunması barış içinde yaşama duygusunu zedeler⁸. Toplumun varlığını barış ve güven içinde sürdürebilmesi bireyler arasındaki çatışmaların önlenmesine bağlıdır. Toplum, çatışmaları önlemek adına belli kurallar koymaya ve varlığını sürdürebilmek için bu kurallara uyulmasını sağlamaya ihtiyaç

¹ **Hippel, Robert**, Lehrbuch Des Strafrechts, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 1932, s. 1.

² **Yayla, Atilla**, “*Toplumsal Düzenin Aracı Olarak Yargı*”, Liberal Düşünce Dergisi, C. 24, S. 93, 2019, s. 8.

³ **Yayla**, s. 8.

⁴ **Türközer, Bahir Güneş**, “*Hukuk Toplumsal Bir Gerçekliktir*”, TBB Dergisi, S. 62, Ankara 2006, s. 86.

⁵ **Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 16. Baskı, Ankara 2022, s. 43.

⁶ **Çınar, Ali Rıza**, Tehdit Suçu, Turhan Kitabevi, Ankara 2002, s. 3.

⁷ **Hippel**, s. 1.

⁸ **Bayra, Adem Ersin**, Güvenlik Devleti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 7.

duyar⁹. Kuralların koyulması ile kuralların toplumda uygulanıp uygulanmadığını tam anlamıyla denetleyebilmek için toplum örgütlenerek Devlet şeklinde bir yapı oluşturur¹⁰. Devlet suç siyaseti doğrultusunda toplum içerisinde kurallara uyulmamasını hangi eylemin suç olacağına karar vererek ortadan kaldırmaya çalışır¹¹. Ceza normları, insanları suç işlemekten önce daha düşünce safhasında eyleminin karşılığında yaptırıma maruz kalacağı korkusu ile caydırır¹².

İnsan beyninin bir fonksiyonu olan düşünce, icra hareketleri safhasına geçmezse ceza hukuku bakımından bir değeri bulunmamaktadır¹³. Hareket, doğal anlamda belli bir amaca yönelmektedir. Dış dünyada değişiklik meydana getiren icrai veya ihmali vücut iradesi fiilin kapsamındadır. Bu anlamda fiilin ontolojik bir yapısı vardır. Toplumun uzlaşması ile fiilin aynı zamanda normatif bir düzenlemeye de ihtiyacı bulunmaktadır¹⁴. Devlet, toplumsal barışı kurma görevini yürütmek için, ceza normu düzenlemektedir. Ceza normu ile uyuşmazlıkların çözümünü sağlamaktadır¹⁵. Ceza, işlenen suç karşılığında uygulanan yaptırımdır¹⁶.

Hürriyetlerin korunması, hürriyetin ihlaline yol açan eylemlerin suç olarak düzenlenerek yaptırım altına alınması ile mümkün olabilir¹⁷. Suç, yaptırım tehdidi altında toplum düzenini sağlama amacıyla kanun koyucunun düzenlediği emir ve yasaklara aykırı davranışları ifade etmektedir¹⁸. Kanun koyucu ceza normu

⁹ **Demirbaş, Timur**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2020, s. 51; **Koca, Mahmut / Üzülmaz, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, Ankara 2022, s. 31; **Hafızoğulları, Zeki / Özen, Muharrem**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 13. Baskı, Ankara 2021, s. 4.

¹⁰ **Özkaya, Ömer**, “Devlet Olgusu Üzerine Bir Değerlendirme”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 8, S. 16, Aralık 2020, 318.

¹¹ **Dönmezer, Sulhi**, “Suç Siyaseti”, İÜHFM, C. 52, S. 1-4, İstanbul 1987, s. 7-8.

¹² **Kızmaz, Zahir**, “Ceza veya Kriminall Yaptırımın Suç Oranları Üzerindeki Caydırıcı Etkisi”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 7, S. 2, Afyon 2005, s. 211.

¹³ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 304; **Koca/Üzülmaz**, Genel Hükümler, s. 90.

¹⁴ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 323.

¹⁵ **Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. I, Der Yayıncılık, 14. Bası, İstanbul 2016, s. 52.

¹⁶ **Bacaksız, Pınar**, “Cezalandırma ve Topluma Yeniden Kazandırma”, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, DEÜHFD, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 4918.

¹⁷ **Çınar**, s. 4.

¹⁸ **Tesal, Reşat**, Ceza Hukuku -I Genel Kısım, Nihad Sayar Yayınları, İstanbul 1979, s. 15.

öngörürken suçun kanuni tanımında bir hukuki değeri koruma altına almaktadır¹⁹. Her suç, insan veya şey üzerinde gerçekleştirilmektedir (suçun maddi konusu)²⁰. Devlet suç politikasına uygun olarak ceza ve güvenlik tedbirleri olmak üzere suçun kanuni tanımındaki unsurları gerçekleştiren kişilere ihlal ettiği hukuki değer dikkate alınarak birtakım yaptırımlar getirmektedir²¹. Ceza normu içeren mevzuatta yer alan suçların çoğunluğunun aynı zamanda hürriyetlerle de sıkı ilişkisi bulunmaktadır. Çünkü suçtan doğrudan etkilenen mağdurun, yapmak ve yapmamak hususundaki hürriyeti ya sınırlanır veya ortadan kaldırılır. Dış dünyada değişiklik meydana getiren eylemin hürriyete yönelik bir suç olup olmadığının tespiti ceza normunun koruduğu değere bakılarak belirlenir²². Örneğin kasten yaralama suçunun işlenmesi sırasında yaralama fiiline maruz kalan mağdur bu esnada kısa bir müddet olsa da hürriyeti kısıtlanmaktadır. Ancak kasten yaralama suçu vücut bütünlüğünü korumaktadır. Eylem mağdurun kolunu tutup zorla bir yere götürmeye yönelik ise, cebir kullanılmak suretiyle hürriyete karşı işlenen suç niteliğine bürünmektedir. Tehdit suçunda ise, tehdide maruz kalanın kimsenin iç bünyesinde hür bir şekilde hareket edebilme imkânına etkide bulunmaktadır²³.

Cezanın amacı öncelikle suçlunun cezasını çekerek işlemiş olduğu haksızlıktan arınması ve işlemiş olduğu suç dolayısıyla topluma kefareti ödemesidir²⁴. Diğer amaçları ise, suç işlenmesinin önüne geçmek²⁵, insanları işlenecek suçlara karşı müdafaa etmek, tasavvur dünyasında suç işlemeye yönelik bir düşüncesi bulunan potansiyel suçluları caydırmak, faili ıslah etmek ve topluma geri kazandırmaktır²⁶. Ceza normu ile amaçlanan hukuki değerlerin korunarak zarara uğratılmasının veya

¹⁹ **Hafizoğulları, Zeki / Güngör, Devrim**, “*Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi*”, TBB Dergisi, S. 69, Ankara 2007, s. 23.

²⁰ **Erem, Faruk / Danışman, Ahmet / Artuk, Mehmet Emin**, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1997, s. 236.

²¹ **Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan**, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 22. Baskı, Ankara 2022, s. 27; **Centel, Nur**, “*Cezanın Amacı ve Belirlenmesi*”, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2001, s. 337.

²² **Çınar**, s. 4.

²³ **Önder, Ayhan**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994, s. 3.

²⁴ **Centel**, Cezanın Amacı, s. 338.

²⁵ **Kaufman, Whitley**, Honor and Revenge: A Theory of Punishment, Springer, Dordrecht 2013, s. 19.

²⁶ **Centel**, Cezanın Amacı, s. 356; **Arıcan, Mehmet**, Ceza Adaleti, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 87.

zarar tehlikesi ile karşılaşmasının önlenmesidir. Hukuki değerler kanun koyucu tarafından suç tipinde düzenlenmek suretiyle koruma altına alınmaktadır²⁷.

Tehditte, failin iradesine bağlı olarak ileride gerçekleşmesi muhtemel objektif olarak korkutmaya elverişli olan bir kötülük mağdura bildirilmektedir²⁸. Böylece tehdit suçunun mağduru, gelecekte bir zarar gelme ihtimalinin etkisi altına girdiğinden iç huzuru bozulmaktadır²⁹.

Koruma içgüdüsü mağdura zarar ihtimaline karşı sürekli teyakkuzda bulunma gerekliliğini hatırlatır. Mağdurun bu durumda dilediği gibi davranma hürriyeti kısıtlanır. Kanun koyucu bu nedenle anayasada düzenlenen temel hak ve hürriyetlerden olan kişi hürriyetinin ihlal edilmesinin önüne geçmek ve tehdide başvurabilecek potansiyel suçluları caydırmak adına TCK’nda tehdit eylemini suç olarak düzenlemiştir. Nitekim bizim de dâhil olduğumuz Kıta Avrupası hukuk sistemini kabul eden ülkelerde tehdit suçu, hürriyetin ceza normu ile güvence altına alınması kapsamında yer almıştır³⁰.

Çalışmamızın birinci bölümünde tehdit kavramı açıklandıktan sonra TCK dönemine kadar tehdit suçunun düzenlenme biçimleri üzerinde durularak suçun tarihsel gelişimi değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Cumhuriyet öncesi Osmanlı Devleti dönemi ve Cumhuriyetten sonraki ETCK dönemlerinde tehdit suçu incelenmiştir. Tehdit suçu ile korunan hukuki değerın ortaya konulması da birinci bölümde yapılmıştır. Ayrıca tehdide benzer olan şantaj ve cebir suçları karşılaştırılmıştır. Ülkemiz Kıta Avrupası hukuk siteminde yer aldığından bu sistemi benimseyen ülkelerdeki tehdit suçunun düzenleniş şekilleri mukayese edilmiştir.

²⁷ Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 443; Göktürk, Neslihan, “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan Hukuka Aykırılık İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, İÜHFD, C. 7, S.1, Malatya 2016, s. 410.

²⁸ Bakıcı, Sedat, “Tehdit Suçu ve Unsurları”, Ankara Barosu Dergisi, S. 5, Ankara 1992, s. 717.

²⁹ Erem, Faruk, “Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu”, Adalet Dergisi, Y. 43, S. 7, Ankara 1952, s. 868.

³⁰ Önder, Özel Hükümler, s. 141.

Çalışmamızın ikinci bölümünde tehdit suçu kapsamında suçun unsurlarından tipiklik (objektif ve sübjektif unsurlar) ve hukuka aykırılık değerlendirilmiş ve suçun unsurlarının dışında yer alan kusurluluk bahsi incelenmiştir.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise, suçun özel görünüş şekilleri (teşebbüs, iştirak ve içtima), yaptırım ve suçun muhakemesi tehdit suçu bağlamında değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL AÇIKLAMALAR, TEHDİT KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİM, KORUNAN HUKUKİ DEĞER, BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRMA VE CEZA KANUNLARINDA TEHDİT SUÇUNUN DÜZENLENİŞ BİÇİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

I. GENEL AÇIKLAMALAR

Tehdit suçu, TCK’nda hürriyete karşı suçlar kısmının başında yer almaktadır. Bu da tamamlayıcı ve başlı başına bir norm olarak kanun koyucunun tehdit suçuna önem verdiğini göstermektedir. ETCK’nda tehdit suçu, başlangıçta değil, şahıs hürriyetine karşı işlenen suçlar kısmında bulunan suçlardan biri olarak yer almaktaydı. TCK’nun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasında tehdidin yöneldiği değerler bakımından ayrıma gidilerek tehdidin iki hali düzenlenmektedir. Birinci fıkranın birinci cümlesinde suçun temel şekline (bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırıda bulunacağından bahisle tehdit), ikinci cümlesinde daha az cezayı gerektiren nitelikli haline (malvarlığı itibarıyla büyük bir zarar uğratacağından veya sair kötülük edileceğinden bahisle tehdit), maddenin ikinci fıkrasında daha ağır ceza verilmesini gerektiren tehdidin nitelikli haline ve üçüncü fıkrasında ise, özel içtima hükmüne yer verilmiştir. Hürriyete karşı suçlar kısmının genel ve tamamlayıcı bir norm niteliğinde olan tehdit suçu ile başlaması kanunun sistematigi bakımından yerinde olmuştur. Bu yüzden tehdit içerikli eylem kanunda yer alan başka bir suçun unsurunu veya nitelikli halini oluşturması durumunda ayrıca tehdit suçundan ceza verilmez³¹.

Tehdit eylemi TCK’nda bağımsız bir suç tipinde düzenlenmiştir. Aynı zamanda kanunda yer alan birçok suç tipinde unsur ve nitelikli hal olarak tamamlayıcı olduğu görülmektedir. İleride ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz bu suçlara örnek olarak; yağma

³¹ Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 4109.

(tehdit araç, hırsızlık amaç suç) ve tehditle kişinin hürriyetini ortadan kaldırmak (tehdit araç suç, hürriyetten yoksun kılma amaç suç). Tehdit bu anlamda kanunda yer alan bazı suçların işlenmesi bakımından araç olarak kullanılmaktadır (tamamlayıcı). Gerçekten günümüzde genellikle bir kimse hasmına karşı öncelikle tehdide başvurarak suça başlamaktadır. Tehdit kişilerin bazı eylemlerini engelleyerek iradesine etki etmektedir. Buna rağmen mağduru etkilemediyse fail bu noktada tehdit konusu kötülüğü çoğunlukla gerçekleştirmekte muhatabını etkisiz kılacak ölçüde ona karşı işleyeceği suçların ağırlığını artırmaktadır. Bu bakımdan tehdit suçunun kanunda yaptırım altına alınması ilk aşamada bizzatı zarar tehlikesinin önüne geçilmesi bakımından önemlidir.

Tehdidin bir başka suçun nitelikli halini oluşturması durumunda, bileşik suç hükümleri uygulanır. Fail hakkında tehdit suçundan ayrıca ceza verilemez. Diğer bir anlatımla bu halde sadece tehdit suçuna unsur veya nitelikli hal olarak yer veren ilgili suçtan sorumluluk söz konusu olur. Örneğin kişinin hürriyetinden yoksun kılınması suçunun icrasında temadi süresince tehditte bulunulması durumunda tehdit bu suçun cezayı ağırlaştıran nitelikli hali olduğundan fail ayrıca tehditten cezalandırılmaz. Yargıtay kararlarında da bileşik suç hükümlerini göz önünde bulundurarak tehdidin nitelikli hal olarak düzenlendiği kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda ayrıca tehdit suçundan ceza verilmemesi gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararlarını bozduğu görülmektedir³².

³² “İnceleme konusu somut olayda; olay günü evvelce bir süre yanında çalıştığı katılanın işyerine gece saat 03:00 sularında gelen sanığın, elinde bulunan ses ve gaz fişegi atan tabancayı katılana göstererek onu öldürmekle tehdit ettiği, işyerinin kapısını kilitleyen sanığın elinde bulunan biber gazını katılanın yüzüne sıktığı ve başına tabancanın kabzası ile vurmak suretiyle katılanı vücudu üzerindeki etkileri basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek biçimde kasten ve silahla yaraladığı, sanığın tehdit eyleminin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun unsuru olması, yine meydana gelen olayda Dokuz Eylül Üniversitesi'nin 14/03/2017 tarihli ve 2017/219 sayılı kesin nitelikteki adli raporuna göre neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama hâlinin bulunmaması karşısında, TCK'nın 42. maddesindeki düzenlemeye aykırı olarak, ayrıca tehdit ve kasten yaralama suçlarından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/1, 83/3-e, 106/1 ve 106/2-a maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesinde isabet bulunmamaktadır.” Yarg. 4. CD, E. 2019/8101, K. 2020/1806, KT. 27.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.08.2022); “Sanığın av tüfeğini göstermek ve ardından da kapıyı kilitlemek suretiyle mağdurun evden çıkmasına engel olması şeklinde kabul edilen eyleminin, silahla kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu oluşturduğu halde, TCK'nın 42. maddesindeki düzenlemeye aykırı olarak, ayrıca tehdit suçundan da cezalandırılmasına karar verilmesi hukuka aykırıdır.” Yarg. 4. CD, E. 2013/20982, K. 2014/9750, KT. 27.03.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.08.2022).

Doktrinde iç hürriyete yönelik işlenen bir suç olarak ifade edilen tehdit; şantaj ve cebir suçları ile birlikte değerlendirilmektedir³³. Tehdit TCK'da farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bir suçun unsuru veya ağırlaştırıcı sebebi olarak TCK'nun birçok maddesinde yer alan tehdit (bu durumlarda bileşik suç hükümleri uygulanır), ayrıca kusurluluğu ortadan kaldıran bir hal olarak TCK'nun 28 inci maddesinde (tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez) düzenlenmiştir.

TCK'nda tehdit hükmü ikinci kısmın hürriyete karşı suçlar bölümünde (özel hükümler, yedinci bölüm) düzenlenmiştir. Mülga ceza kanunu (ETCK) döneminde tehdit suçu, hürriyet aleyhine işlenen cürümler babının şahıs hürriyeti aleyhinde cürümler başlıklı üçüncü faslının 191 inci maddesinde düzenlenmişti³⁴.

Tehdidin unsurlara ayrılıp değerlendirileceği madde metni şu şekildedir;

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

³³ Erem, Faruk, Hürriyet ve Suç, AÜHFY, Ankara 1952, s. 62.

³⁴ Maddeye göre: “Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasına ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar hapis olunur. Eğer tehdit fiili yüz seksen sekizinci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suretlerden biriyle yapılır ise failin göreceği hapis cezası altı aydan iki seneye kadardır ve buna bir sene müddetle emniyeti umumiye nezareti altında bulunmak cezası dahi zam ve ilave olunabilir. Sair tehdidat için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır. Ancak bu bapta mutazarrır olan şahıs tarafından şikayetname verilmedikçe takibat yapılmaz.”

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”

II. TEHDİT KAVRAMI

Tehdit “*korkutarak gözdağı verme*” anlamına gelmektedir³⁵. Tehdit sözlükte de “*gözdağı*” olarak ifade edilmektedir³⁶. Doktrinde müellifler tehdit kavramını tanımlamaktadırlar.

Selçuk’a göre; tehdit, failin başka bir kimseye yönelik söz, yazı ya da bir davranışla gerçekleştireceğinden bahisle gelecekte meydana gelen kötülüktür³⁷.

Erem/Toroslu’ya göre; tehdit, bireylerin iç ve dış hürriyetini ihlal edici eylemlerin bütününe kapsamaktadır. Tehdit içerikli eylem ile çeşitli şekillerde hukuk düzenince korunmuş olan hürriyet alanına müdahale edilmektedir³⁸.

Bakıcı’ya göre; tehdidin, meydana gelmesi failin iradi hareketine bağılı gelecekte gerçekleşme ihtimali olan kötülüğün mağdura yönelik olarak gerçekleşmiş gibi gösterilmesidir³⁹.

³⁵ Karataş, Halil / Sevindik, Aytekin, Polis Terimleri Sözlüğü, Nüans Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2008, s. 570.

³⁶ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 05.06.2022).

³⁷ Selçuk, Sami, “İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast, Yargıtay Kararları Dergisi”, C. 11, S. 3, Ankara 1985, s. 224.

³⁸ Erem, Faruk / Toroslu, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Savaş Yayınevi, Ankara 1983, s. 109.

³⁹ Bakıcı, s. 717.

Koca/Üzülmez' göre; tehdit, failin isteğinin yapılmaması kaydıyla işlenen ve gelecekte gerçekleşecek bir kötülüğün mağdura bildirilmesidir (şartlı tehdit)⁴⁰. Soyaslan'a göre; tehdit, bir kimsenin iradesini zorlamak suretiyle ileride meydana gelecek bir kötülüktür (şartlı tehdit)⁴¹.

Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır'a göre; tehdit, hukuki değerlere yönelik haksız olarak bir saldırı gerçekleştireceğinden veya herhangi bir kötülüğe maruz bırakacağından bahisle mağdurun korkutulması ve iç huzurunun bu suretle bozulmasıdır⁴².

Tezcan/Erdem/Önok'a göre tehdit, mağdurun korunan hukuki değerine yönelik olarak failin iradesine bağlı ve ileride gerçekleşme ihtimali bulunan bir saldırının muhatabına bildirilmesidir⁴³.

Yargıtay kararlarında tehdit, bir kimsenin haksız bir zarara veya kötülüğe maruz bırakılacağına bildirilmesi şeklinde ifade edilmiştir. Tehdit, gerçekleşmesi failin iradesine bağlı olan ve gelecekte objektif olarak korkutmaya elverişli bir şekilde gerçekleşmesi imkân dâhilinde bulunan bir kötülüğün mağdura gerçekleşecek gibi gösterilmesi şeklinde olur. Tehdit niteliği itibarıyla mağdurun karar verme ve serbest hareket etme özgürlüğünü sınırlandırmalı ve iç huzurunu bozarak onu endişeye sevk etmelidir⁴⁴.

Kanaatimizce tehdit, mağdurun hayatı, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlığı, büyük bir zarara yol açmak suretiyle malvarlığı veya bu menfaatler dışında bir hukuki değere yönelik olarak failin iradesine bağlı, gelecekte gerçekleşmesi

⁴⁰ Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 447.

⁴¹ Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2022, s. 268.

⁴² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 187.

⁴³ Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 20. Baskı, Ankara 2022, s. 516.

⁴⁴ YCGK, E. 2018/72, K. 2021/190, KT. 29.04.2021; YCGK, E. 2018/447, K. 2021/491, KT. 21.10.2021; YCGK, E. 2019/48, K. 2021/416, KT. 23.09.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.01.2022).

muhtemel olan ve objektif olarak korkutmaya elverişli haksız bir saldırıda bulunulacağının mağdura bildirilmesidir.

III. TARİHSEL GELİŞİM

A. Osmanlı Devleti Dönemi

Osmanlı Devleti'nde ceza hukuku sistemi olarak geniş ölçüde İslam hukuku uygulanmaktaydı (şer'i hukuk)⁴⁵. Klasik fıkıh kitaplarında bulunan ve devletin müdahalesinden bağımsız olan hukuka şer'i hukuk denilmektedir⁴⁶. Şer'i hukukun kaynakları; kitap (Kur'an-ı Kerim), Sünnet-i Nebevi (Hadis-i Şerifler), İcmâ'-i Ümmet ve Kıyâs-ı Fukahadır⁴⁷. Bunun dışında İslam Hukuku'nun temel kaynaklarına bağlı olarak çeşitli dönemlerde düzenlenen örfi hukukun kaynağı kanunlar, padişah fermanları da Osmanlı Ceza Hukuku kapsamında yer almaktadır⁴⁸. Bu kaynaklarda karşılığında ceza öngörülen suçların sayısı oldukça az olduğundan temel itibarıyla takdiri cezalar olarak nitelendirilebilecek ta'zîr cezası gerektiren suçların kapsamı genişti⁴⁹.

Türk Devletlerinde İslamiyet'in kabulünden itibaren birincil kaynak olarak İslam Hukuku uygulanmıştır. Aynı uygulama Osmanlı İmparatorluğunda da sürdürülmüş, ancak İslam Hukukuna ek olarak kanunnameler çıkarmak suretiyle örfi hukuk da geliştirilerek tatbik edilmiştir⁵⁰.

⁴⁵ Aydın, Mehmet Akif, Türk Hukuk Tarihi, 19. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 65; Ekinci, Ekrem Buğra, Osmanlı Hukuku, Arı Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008, s. 99.

⁴⁶ Aydın, Türk Hukuk Tarihi, s. 66.

⁴⁷ Durhan, İbrahim, "Osmanlı Hukukunun Yapısı Üzerine Bir Etüd", EÜHFD, C. 3, S. 1, Erzincan 1999, s. 222.

⁴⁸ Koç, Mehmet, "Osmanlı Hukukunda Ta'zîr Suç ve Cezaları", Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2017, s. 42.

⁴⁹ Çalışkan, İbrahim, "İslam Hukukunda Ceza Kavramı ve Had Cezaları", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S. 31/1, Ankara 1990, s. 375.

⁵⁰ Gökçen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, Sahra Kitabevi, İstanbul, 1989, s. 13-14.

Osmanlı Devleti'nde kadılar, ceza davalarında karar vermeden önce fıkıh kitaplarına başvururlardı. Fıkıh kitaplarında ceza hukuku alanını ilgilendiren uyuşmazlığı çözüme ulaştıracak hüküm bulamazlarsa fetva mecmualarına bakarlardı. Fetva mecmualarına ilaveten hükümdar tarafından düzenlenmiş olan kanunnamelere müracaat ederlerdi. İçtihat (o meselede daha önce verilmiş olan mahkeme kararları) ve mahkeme kararlarının kayıtlı olduğu şer'iyye sicillerini ispat vasıtası olarak kullanırlardı. Şer'i hukukun gereği olarak mahalli örf ve âdet kaideleri de karar verilirken göz önünde bulundurulurdu⁵¹.

Suç işleyen kişiler, halifenin hukuk işlerindeki temsilcisi olan kadılar tarafından verilen kararla cezalandırılmaktaydı⁵². Mağdura mahkeme aşamasına gelmeden sulh veya mahkeme aşamasında af gibi imkânlar verilmişse de cezalandırma hakkı mağdur veya mağdurun velisine ait değildi⁵³. Şahsi haklarla ilişkin bazı suçlar açısından (özellikler ta'zîr cezası gerektirenler)⁵⁴ sulh ve af gibi imkanlar söz konusu olabilmektedir. Örneğin kasten öldürme suçunda mağdurun mirasçıları faili karşılıksız affedebilecekleri gibi, şahsi hak olarak diyet veya uzlaşma bedeli alabilirlerdi⁵⁵. İslam ceza hukukunda Devlet, ceza verme görevi ve yetkisine münhasır olarak sahipti⁵⁶.

İslam ceza hukukunda cezalar; had, cinayet (kisas) ve ta'zîr olmak üzere üç bahis altında incelenmektedir. İslam ceza hukukuna ukubat adı verilmektedir⁵⁷. Suçlar ve cezalar ayrı nasslarda kazuistik bir metotla düzenlenmektedir. Üzerinde tartışılması dinen caiz olmayan herhangi bir konuda Kur'an-ı Kerimde veya Hadis-i Şeriflerde bulunan delil hükmündeki kesin ifadelere Nass denilmektedir⁵⁸. Kazuistik olması her

⁵¹ **Ekinci**, s. 179; **Özatay, Şeniz Anbarlı / Demir, Konur Alp**, "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 6, S. 10, Haziran 2014, s. 80.

⁵² **Yüksel, Mehmet**, "Osmanlı Hukukunda Kadı ve Kadılık Müessesesi", THD, C. 9, S. 100, Aralık 2014, s. 878.

⁵³ **Avcı, Mustafa**, "Osmanlı Ceza Muhakemesinde Sulh (Uzlaştırma)", SÜHFD, C. 25, S. 1, Konya 2017, s. 15.

⁵⁴ Tehdit, hakaret, basit yaralama gibi şahıslara karşı işlenen ta'zîr suçlarında şahıslar şikâyetle bulundursa, vazgeçmedikçe devlet bu suçları af yetkisini kullanamaz. **Avcı**, s. 62.

⁵⁵ **Avcı**, s. 34.

⁵⁶ **Akbulut, İlhan**, "İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar", AÜHFD, C. 52, S. 1, Ankara 2003, s. 169.

⁵⁷ **Üçok, Coşkun**, "Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler", AÜHFM, C. 3, S. 1, Ankara 1946, s. 126.

⁵⁸ www.kubbealtilugati.com (ET: 22.07.2021).

suç ve ceza türü için ayrı hükümler getirilmesi sonucunu doğurmaktadır. İslam dininin hoş görmediği ve neticesinde yaptırıma bağlanmasını emrettiği fiiller, suç olarak ifade edilmektedir. Fiilin suç sayılması için yaptırıma bağlanması şartı bulunmamaktadır⁵⁹.

İslam ceza hukukunda suçlar, Allah-u Teâla ve cemiyet haklarına (Hukukullah) yönelik fiiller, şahıs haklarını ihlal eden fiiller ve ta'zîren cezalandırılan fiiller olmak üzere üç şekilde incelenmektedir⁶⁰. Şahıs haklarını ihlal eden suçlarda dava hakkı şahıslara aittir. Bu hak yerine getirilmedikçe, sorumluluktan kurtulmak mümkün değildir. Hukukullahın ihlal edildiği suçlarda şahsın bir talebi olmasa bile dava re'sen takip edilir. Şahıs haklarının söz konusu olan suçlarda aynı zamanda hukukullah da ihlal edildiğinden şahısların bir talebi olmaksızın hükümet ceza verme yetkisine münhasıran sahiptir⁶¹.

Had, cinayet (kisas) ve ta'zîr olmak üzere üç grupta toplanan cezalardan had; Kitap (Kuran-ı Kerim) ve Sünnet tarafından suç olduğu bildirilmiş, yasak edilmiş ve cezası tayin edilmiş fiiller karşılığında verilen cezalardır⁶².

Cinayet (kisas); esasen cana (adam öldürme) ve vücut bütünlüğüne (müessir fiiller) karşı işlenen suçlarda uygulanmaktadır. Kisas cezasında af mümkün olsa bile hükümdar ta'zîr cezasına hükmedebilir⁶³.

Ta'zîr, hakkında had cezası düzenlenmiş bulunmayan suçlardan dolayı uygulanacak ceza anlamına gelir⁶⁴. Başka bir deyişle ta'zîr, had ve kisas cezaları dışında kalan cezanın miktarı ve keyfiyeti Kuran-ı Kerim ve Sünnet tarafından belirlenmeyen suç ve cezaları ifade etmektedir⁶⁵. Had veya kisas cezalarının uygulanması için gereken şartların gerçekleşmemesi halinde ta'zîr uygulanır. Ta'zîr

⁵⁹ Aydın, Türk Hukuk Tarihi, s. 158; Ekinci, s. 329.

⁶⁰ Özgenç, Nuri Berkay, "İslam Ceza Hukuku'nda Cezaların Şahsiliği İlkesi", HKÜHFD, C. 11, S. 22, Temmuz 2021, s. 205.

⁶¹ Ekinci, s. 330.

⁶² Aydın, Türk Hukuk Tarihi, s. 204; Ekinci, s. 330.

⁶³ Aydın, Türk Hukuk Tarihi, s. 205-206.

⁶⁴ Gökçen, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 6.

⁶⁵ Akagündüz, Ahmed, "Kanunnamelerdeki Ceza Hukuku Hükümleri ve Şer'i Tahlili", İslami Araştırmalar Dergisi, C. 12, S. 1, Ankara 1999, s. 8.

cezasını düzenleme yetkisi hükümdara veya hükümdarın yetki verdiği bir kadıya bırakılmıştır⁶⁶. Had cezası sabit değilse veya cinayetlerde affa başvurulmuşsa suç işleyen kişi hakkında ta‘zîr cezasına hükmedilebilir⁶⁷.

Hükümdarlar şer‘i hukuk dışında ve örfî meselelerde yeni suçlar ile bu suçlara karşılık gelmek üzere cezalar öngörebilirler⁶⁸. Kural koyma yetkisini yerine getirirken şer‘i hukukun ilkelerini ve maslahat ilkesini göz önünde bulundurmalarıdır. Zamanın gerekleri ve halkın menfaati gözetilerek düzenlenen bu suçlar ta‘zîr suçları olarak ifade edilmektedir. Beşeri karaktere sahip olan ta‘zîr cezaları en hafıftan ağıra doğru; nasihat, ihtar, azar, teşhir, darp, hapis, nefy ve öldürmek şeklinde sayılabilir. Böylece ta‘zîr cezaları birçok cezayı kapsamakta olup hangi fiillere hangi cezanın uygulanacağı önceden belirlenmediği takdirde kadı suçlunun durumu, suçun koşulları gibi birtakım kıstaslara bakarak ta‘zîr cezaları arasından en uygun olanına karar vermektedir⁶⁹.

Osmanlı devletinde batılı anlamda kanunlaşma çalışmaları Tanzimat döneminden sonra başlamıştır⁷⁰. Tanzimat, hukuk ve yargı alanındaki reformu, gelişmeyi, geriye gidişi ve durdurmayı ifade etmektedir⁷¹. Tanzimat sonrasında Osmanlı’da hukuk sahasında yeni düzenlemelere gidilmiş temel hak ve hürriyetlerle doğrudan irtibatlı olan ceza kanunlarının kodifikasyonu çalışmalarına başlanmıştır⁷². Bu kapsamda ilk olarak 1840, daha sonra 1851 ve son olarak 1858 yıllarında ceza kanunları yürürlüğe girmiştir.

Tanzimat döneminde düzenlenen bu kanunlarda yer alan suçların bir kısmı örfî hukuktan bir kısmı ise, şer‘i hukuktan meydana gelmektedir⁷³. Kanunların önemli bir

⁶⁶ Çalışkan, s. 375.

⁶⁷ Aydın, Türk Hukuk Tarihi, s. 206-207; Ekinci, s. 330.

⁶⁸ Yetkin, Aydın, “Osmanlı Devleti’nde Hukuk Devletinin Gelişim Süreci”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 6, S. 24, 2013, s. 386.

⁶⁹ Gökçen, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 7.

⁷⁰ Şentop, Mustafa, “Tanzimat Dönemi Kanunlaştırma Faaliyetleri Literatürü”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, C. 3, S. 5, 2005, s. 649.

⁷¹ Durhan, İbrahim, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler”, EÜHFD, C. 12, S. 3-4, Erzincan 2008, s. 58.

⁷² Şentop, s. 648.

⁷³ Gökçen, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 13-14.

kısmı ise batıdan alınmıştır. Örneğin 1858 ceza kanunnamesi büyük oranda 1810 tarihli FCK esas alınarak hazırlanmıştır⁷⁴.

İslam hukukunda doğrudan TCK’nda yer alan tehdide benzer bir hüküm olmasa da daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur teşkil eden TCK’ndaki silahlı tehdide benzer bir hükme hadis-i şerifte rastlanmaktadır. Buna göre; “*Bir kimse kardeşine demirle (silahla) işaret ederse, melekler ona lanet eder.*” Hadis-i Şerifte failin kastına bakmadan mağdura silah yöneltmesi yer almaktadır⁷⁵. 1840 tarihli ceza kanunu öncesinde kanunnamelerde TCK’da yer alan tehdidin temel haline ilişkin bir düzenleme olmadığı görülmektedir. İslam hukukunda tehdit içerikli bir eylemle muhatabının iç huzurunu bozan kişi hakkında kanunnamede hüküm bulunmadığı gerekçesi ile ceza verilmemesi yoluna gidilmez. Eylemin haksızlık derecesine göre diğer takdiri suçlarda olduğu gibi islam ceza hukukunda (ukubat) kadı tarafından ta’zir cezası verilmektedir⁷⁶.

Osmanlı ceza hukukunda 1840, 1851 ve 1858 tarihli ceza kanunnamelerinde tehdit suçuna ilişkin düzenlemelerin bulunduğu görülmektedir⁷⁷.

1. 1840 Tarihli Ceza Kanunu

Tanzimat dönemin çıkarılan ilk kanun 1840 tarihli ceza kanunnamesidir. Kanunnamede batıdan düzen ve yazım bakımından az da olsa yararlanılmıştır⁷⁸. Zira batının mevzuatından ziyade fikriyatından yararlanılmıştır⁷⁹. Kanun’da sadece ta’zir suç ve cezaları düzenlenmiş İslam ceza hukukundaki had ve kısas alanlarına ilişkin bir müdahalede bulunulmamıştır⁸⁰. Kanun’un içeriğinde özellikle TCK’da yer alan silahlı

⁷⁴ **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 14.

⁷⁵ Naklen **Koç**, s. 353.

⁷⁶ **Heyd, Uriel**, Studies in Old Ottoman Criminal Law, Oxford University Press, Great Britain 1973, s. 271-272.

⁷⁷ Bkz. **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları.

⁷⁸ **Akagündüz, Said Nuri**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması, Rağbet Yayınları, İstanbul 2017, s. 80.

⁷⁹ **Artuk, Mehmet Emin**, “Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunlarından 1840 ve 1851 Tarihli Kanunların İncelenmesi”, Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları Dergisi, S. 16, Güz 2013, s. 7.

⁸⁰ **Örsten Esirgen, Seda**, “Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türk Hukukunda Kanunlaştırma Hareketleri”, Adalet Dergisi, C. 1-2, S. 62-63, Ankara 2019, s. 436.

tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme eylemlerine karşılık gelen benzer yönde iki düzenleme bulunmaktadır⁸¹.

Kanunnamenin 9 uncu faslının 3 üncü maddesinde⁸² TCK’da düzenlenen silahlı tehdit suçunu (TCK m. 106/2-a) oluşturan zaptiye memurlarına silah çekmek eylemi⁸³ düzenlenmiştir. Kanunnamedeki eylem günümüz TCK’nu bakımından tehdit suçunun yasal tanımına uymaktadır. Söz veya yazı dışında tehdit işaretle bulunarak da işlenebilir. Dolayısıyla günümüz ceza hukukunda da salt silahı muhatabına doğrultma (silah çekme) eylemi mağduru objektif olarak korkutmaya elverişlidir. Umur-i zabtiye ve raptiye memurlarına karşı durup ibaresi görevi yaptırmamak için direnme suçunu işaret etmektedir. Memura silah çekerek direnen fail maddede cezalandırılmaktadır.

Kanunnamenin 3 üncü maddesinde memurun görev başında olması gibi bir kıstas belirlenmemiştir. Ayrıca bir silah kavramı tanımlanmadığı, maddenin devamından silah deyiminden tabanca veya tüfek anlaşıldığı görülmektedir⁸⁴. İslam hukukunun kaynaklarında bu tarz durumlarda ta‘zîr cezası verileceği belirtildiğinden failin bu eylemine karşılık ta‘zîr cezası işlenen fiille orantılı olarak verilebilir.

Silahın boşaltılması maddede düzenlenen hareketlerden biridir. Silah boşaltılmış ve mermi muhatabına isabet etmemişse failin cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Maddeye göre, silah boşaltılması neticesinde mağdurun ölmesi durumunda öldürme hükümleri uygulanır. Silah boşaltılmış mermi isabet etmemişse silahla yaralamaya teşebbüsten, isabet etmiş mağdur ölmemişse yaralamadan veya mağdur ölmüşse öldürmeden cezalandırılır. Bir madde içerisinde tehdit, görevi yaptırmamak için direnme ve öldürme suçları bir arada yer almaktadır. Bu kadar suçun bir arada

⁸¹ **Durgut, Abdulhamit**, “Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2019, s. 8-9.

⁸² “Umur-i zabtiye ve raptiye memurlarına karşı durup silah çekmek misillü halat-ı reddiye (menfur olaylara) cesaret edenler mukayyeden (bağlı olarak) Dersaadete (İstanbul’a) getirilip iki sene ve silah boşaltmış olduğu halde velev rasgelmemiş olsa bile üç sene ve gerek kurşun ve sair alet-i cariha ile mecruh etmiş olduğu surette dahi iltiyamına (iyileşene) kadar mesarifi ondan alınıp kendisi beş sene müddet için vaz’ı kürek²⁴ oluna. Ve mecruh olan adam cerihan vefat ettiği halde artık madde-i katl (adam öldürme) meselesine intikal etmiş olacağından fasl-ı evvelde münderic olan ahkam-ı kısısiyeye tatbikan icrası lazım gelür.” **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 102.

⁸³ **Artuk**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 9.

⁸⁴ **Durgut**, s. 9.

düzenlenmesi probleme yol açmaktadır. Nitekim silahın boşaltılması halinde failin kastını belirlemek noktası düzenlenmemiştir. Fail, mağduru hedef almadan tehdit kastı ile mi, öldürme kastı ile mi hareket ettiğine bakılmaz ve silah boşaltılmasından cezalandırılır⁸⁵.

Düzenleme gereğince zaptiye memurlarına silah çekilmişse iki sene, silah boşaltılmış isabet etmemişse üç sene, mermi isabet etmiş mağdur ölmemişse beş sene kürek, ölmüşse kısas cezası verilmektedir.

Kanunnamenin 10 uncu fasıl 1 inci maddesinde herhangi birine karşı silah çekme eylemi cezalandırılmaktadır⁸⁶. Kanunda suçun kamu görevlisi olarak kabul edilebilecek umur-i zaptiye ve raptiye memurlarına yönelik olarak işlenmesi ile herhangi birine yönelik işlenmesi ayrı maddelerde düzenlenmiş ve ayrı cezalar öngörülmüştür.

Kanunnamenin 9 uncu faslının 3 üncü maddesinden farklı olarak 10 uncu fasıl 1 inci maddede suçun mağdurunun zaptiye memuru olmaması halinde failin cezası belirlenmektedir. Mağdura yönelik silahlı tehdit eyleminde verilecek ceza türü bir sene kürek cezasıdır. Silah boşaltılmışsa kasta bakılmadan fail hakkında iki sene kürek cezası verilmektedir⁸⁷. Dolayısıyla mağdurun zaptiye memuru olması durumunda suçun cezası ağırlaşmaktadır. 1840 tarihli Ceza Kanunu'nda TCK'ndan farklı olarak tehdidin temel hali yaptırıma alınmamış, bu alan ta'zîr cezasına bırakılmıştır.

2. 1851 Tarihli Ceza Kanunu

1851 tarihli kanunnamenin (Kanun-i Cedid) 1840 tarihli kanunnameden tarz ve içerik bakımından farklıdır. 1840 tarihli kanunnamede düzenlenmeyen bazı konulardaki suçlar ile cezalar belirlenmiş ve şer'i hükümlere daha fazla yer

⁸⁵ Durgut, s. 9.

⁸⁶ "Alehtlak nistan birisi diğerine silah çektiği halde bir sene ve silah boşaltmış ise iki sene ve mecruh eylemiş olduğu surette kezaik iltiyamına kadar mesarifi alınmak üzere üç sene müddet için küreğe vaz oluna." Gökçen, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 103.

⁸⁷ Durgut, s. 9.

verilmiştir⁸⁸. Sabit ceza verilmesinden ziyade, hâkimin takdir yetkisine imkân tanıyan alt ve üst sınırı olan cezalar belirlenmiştir⁸⁹.

Silahlı tehdide yönelik düzenlemeler kanunnamede faslı evvel başlığı altında 16 ncı ve 17 nci maddelerde düzenlenmiştir. Bu kanunda tehdit suçuna ilişkin açıklamalar bakımından 1840 tarihli Ceza Kanunu'ndan bir farklılık bulunmamaktadır. Sadece cezanın miktarları ve ceza türleri değişikliğe uğramıştır.

Kamu görevlisine silah çekme eyleminde ceza iki aydan iki seneye kadar verileceği 16 ncı maddede düzenlenmiştir⁹⁰. Hâkim eylemin ağırlığına göre cezayı tayin etmede takdir hakkına sahiptir. Cezanın türü 1840 kanunnamesinden farklı olarak kürek cezasından prangaya vurulma olarak değiştirilerek ceza hafifletilmiştir. Fail pranga ile birlikte aşağı işlerde de çalıştırılmaktadır.

Kanun-i Cedidin 17 nci maddesi⁹¹ 1840 kanunnamesindeki silahlı tehdit eylemi ile benzer nitelikte ve fakat yaptırımında farklılık arz etmektedir. Öncelikle TCK'nda yer alan tehdidin temel hali 1851 kanunnamesinde bulunmamaktadır. Silahlı tehdide benzer olan silah çekmek eyleminde cezanın tayininde hakime takdir hakkı verilmiştir. Bu eylemden dolayı yaptırım kürek cezasından hapis cezasına çevrilmiş ve infazın pranga ile yapılacağı düzenlenmiştir.

⁸⁸ 1840 ve 1851 tarihli caza kanunlarının karşılaştırması için bkz. **Artuk**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 11-15.

⁸⁹ **Akagündüz**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması, s. 81-82; **Artuk**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 12.

⁹⁰ “*Umur-i zabtiye ve rabtiye memurlarına karşı durup silah çekmek misillü halat-ı reddiyyeye cesaret edenler işbu kabahatten maada zabite adem-i itaat töhmetiyle dahi müttehem olacağından derece-i cünhasına göre iki aydan iki sene ve silah boşaltmış olduğu halde üç aydan üç seneye ve gerek kurşun ve sair alat-ı cariha ile cerh etmiş olduğu surette dahi iltiyamına kadar mesarifi ondan alınıp kendisi beş aydan beş seneye kadar tayin-i müddetle vaz'ı pranga olunarak hidamat-ı süfliyede istihdam oluna ve mecruh olan adam cerihan vefat ettiği halde artık madde-i katil meselesine intikal edeceğinden iktiza-i şer'i ve kanunisi icra oluna.*” **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 108.

⁹¹ “*Alehlak nasdan birisi diğerine silah çektiği halde derece-i cünhasına göre bir aydan bir sene ve silah boşaltmış ise iki aydan iki seneye ve cerh etmiş ise kezalik iltiyamına kadar prangaya konula. Ve cerhden müteessiren vefatı vukuunda icabı şer'i ve kanunisi icra kılın.*” **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 109.

Sonuç olarak 1851 ceza kanunnamesi yaptırım ve infaz noktasında 1840 ceza kanunnamesinden farklılık arz etmektedir. Cezanın miktarı, hapis cezasının infaz şekli değiştirilmiş cezalarda hâkime takdir hakkı tanınmıştır.

3. 1858 Tarihli Ceza Kanunu

Osmanlı ceza hukukunda batılı anlamda ilk ceza kanunu hazırlama çalışmaları 1810 tarihli FCK’nu esas alınmak suretiyle 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu⁹² ile başlamıştır⁹³. Bu kanunnamenin 179 uncu maddesinin ilave fıkrasında tehdit suçunun düzenlendiği görölmektedir. Düzenleme u ekildedir⁹⁴; “*Katl kasdıyla olmayarak mücerret ihâfe için birine silah çeken kimse dahi bir haftadan bir aya kadar hapis olunur.*”

Madde metninde kanun koyucu öldürmeyi gerçekleşeceğinden bahisle silahlı korkutmayı yaptırım altına almıştır. Yaptırım, bir haftadan bir aya kadar hapis cezasıdır. Cezanın belirlenmesini kâdının takdirine bırakılmıştır.

B. Cumhuriyetin İlanından Sonraki Dönem

1858 sonrası Ceza Kanunname-i Hümayunu Cumhuriyetin ilanına kadar yürürlükte kalmıştır. Bunun yerine gelmesi için modern bir ceza kanunu yapılması teşebbüsü 1908 tarihli ikinci meşrutiyetin ilanından sonrasına denk gelmektedir. 1909 yılında 1889 tarihli İCK’nun fransızcadan tercüme ettirilmesi ve bu tercümenin ilgililere dağıtılması suretiyle bir “*Ceza Kanunu Layihası*” oluşturulmuştur. Bu ceza kanunu layihası Meclisi Umumiye’ye sunulmuş iken geri çekilmiştir. 1889 tarihli İCK’nun hükümleri esas alınarak 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayununa 4 Haziran 1911 tarihli kanun vasıtasıyla köklü değişiklikler yapılmıştır. Cumhuriyetin kurulmasına kadar olan süreçte bu layihada bir kısım değişiklikler yapılmaya devam

⁹² 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayununun metni için bkz. **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları.

⁹³ **Sözüer, Adem**, “*Türk Ceza Hukuku Reformu: Dünü, Bugünü ve Yarını*”, DEÜHFD, C. 21, İzmir 2019, s. 3033.

⁹⁴ **Gökçen**, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 148.

etmiştir⁹⁵. 1858 tarihli Ceza Kanunnamesinde yer alan bazı hükümlere layihalarda yer verilmiş ve 1926’da yürürlüğe giren ETCK’ya alınmıştır⁹⁶.

Cumhuriyetin kurulmasına müteakip İslam hukukunu kaynak alan sistem terk edilmiş ve yerine yeni bir hukuk sistemi kabul edilmiştir. Bunun sonucunda 1926 tarihli ETCK ortaya çıkmıştır. Ceza kanunu layihası olarak meclise sunulmuş olan kanun metni, İCK’nun 1909 tarihinde yapılan tercümesinin 1925 tarihinde gerçekleştirilen birtakım değişikliklere maruz kalmış son halidir. Adalet komisyonunda değişikliğe uğramayı sürdüren kanun metni, 01.03.1926 tarihinde TBMM tarafından yasallaştırılmıştır⁹⁷. ETCK’nda tehdit suçu, hürriyete karşı suçlar kısmında düzenlenmiştir. Madde metni kaynak olarak İCK’nun 156 ncı maddesini esas alarak hazırlanmıştır⁹⁸.

İlgili kanun maddesinin birinci fıkrasında bir kimsenin ağır ve haksız bir zarara maruz bırakılacağı beyanı ile tehditte bulunulması öngörülmüştür. Üçüncü fıkrasında ise, ağır ve haksız bir zarar maruz bırakılacağı beyanında bulunmanın dışında başka şekillerde meydana gelen tehdit yer almaktadır.

ICK’da olduğu gibi ETCK’da “İkinci Bap: Hürriyet Aleyhinde İşlenen Cürümler” başlığında “Üçüncü Fasil: Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Cürümler” başlığı altında 191 inci maddede tehdit suçunun düzenlendiği görülmektedir. Maddede; haksız ve ağır bir zarara uğratacağından bahisle bir kimseye karşı tehdit söyleminde bulunma (birinci fıkra) ile ağır ve haksız bir zarara maruz bırakma içeriği bulunmadan sair şekilde tehdit eyleminde bulunma öngörülmüştür (üçüncü fıkra). Suçun nitelikli hallerinin uygulanması için 188 inci maddeye atıfta bulunulmuştur (ikinci fıkra).

⁹⁵ Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Gerekçeli Ceza Kanunları, Alkım Yayınları, İstanbul 1997, s. 51-57.

⁹⁶ Gökçen, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları, s. 28.

⁹⁷ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Gerekçeli Ceza Kanunları, s. 51-57.

⁹⁸ Maddeye göre: “(1) Her kim, kanunda yazılı hallerin haricinde bir kimseyi ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar ağır hapis cezası verilir. Eğer tehdit fiili yüz elli dördüncü maddenin birinci fıkrasında gösterilen suretlerden biriyle yapılırsa ceza üç aydan bir seneye kadar ağır hapistir. (2) Ağır hapis cezası altı aydan aşağı olmayan bir miktarda tatbik edildiği takdirde emniyeti umumiye nezareti altında bulunmak cezası da zam ve ilave edilir. (3) Sair tehdit fiilleri için ceza yüz lirete kadar para cezasıdır. Ve bu bapta şikâyetname olmadıkça tatbikat yapılamaz” Majno, Luigi, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Sevinç Matbaacılık, C. III, Ankara 1980, s. 123.

Tehdidin haksız ve ağır olmasında uygulanacak kıstaslar hâkime bırakılmıştır. Zarar ağır değilse sair tahdidata ilişkin maddenin son fıkrası uygulanır. Sair tehditle suçun işlenmesi şikâyeteye bağlıdır. Tehdidin ağırlığı gerçekleştirileceği bildirilen ağırlığa göre belirlenmektedir⁹⁹.

Kanun koyucunun failin cezalandırılması bakımından bir ayrıma gittiği görülmektedir. İlk eylem neticesinde fail hapis cezası ile cezalandırılırken, ikinci durumda ise (sair tehdit), adli para cezası ile cezalandırılmaktadır.

ETCK'dan sonra yapılan kanun çalışmaları neticesinde TCK'nun 106 ncı maddesinde tehdit suçu düzenlenmiştir. ETCK m. 191 ile TCK m. 106 arasında farklılıklar bulunmaktadır.

ETCK'dan farklı olarak TCK'nda tehdit suçunun yöneldiği konu ve şikâyeteye tabi olup olmamasına göre ayrımlar bulunmaktadır. TCK'nda tehdit suçunun temel hali mağdurun *“kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle”* beyanda bulunulmasıdır. Tehdidin temel halinde mağdurun suç duyurusunda bulunmasından itibaren Cumhuriyet savcısı kamu davası açabilir. Bir kimsenin malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir kötülük edileceğinden bahisle tehdit edilmesi kanunda suçun temel şekline nazaran daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli hal olarak düzenlenmiş ve bu fiilin takibi şikâyeteye bağlanmıştır¹⁰⁰. Nitekim TCK'nun 106 ncı maddesinin gerekçesinde bu husus ifade edilmiştir¹⁰¹.

ETCK'nda haksız saldırıya maruz kalan mağdur bakımından TCK'nun 106 ncı maddesinde olduğu şekilde bir ayırım ve farklı yaptırımlar bulunmamaktadır.

⁹⁹ Önder, Özel Hükümler, s. 44.

¹⁰⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 421.

¹⁰¹ Gereğe göre: *“Maddenin birinci fıkrasında yapılan tanımda, tehdidin yöneldiği hukukî değere göre bir ayırım yapılmıştır. Buna göre, tehdidin, mağdurun kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle yapılması, söz konusu suçun temel şeklini oluşturmaktadır. Buna karşılık, tehdidin, mağduru malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle yapılması ise, suçun temel şekline göre daha az cezayı gerektirmektedir. Ayrıca, bu suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması, mağdurun şikâyetine bağlı kılınmıştır.”*

ETCK’da tehdit içerikli eylemin yöneldiği hukuki değer açık bir şekilde ortaya koyulmamıştır. ETCK’dan farklı olarak tehdidin yöneldiği hukuki değer TCK’da açık bir şekilde gösterilmiştir. ETCK’da ağır ve haksız zarar kavramları kullanılarak genel bir ifadede bulunulmuştur.

Ağır zarar kavramı somut olaydaki etkisi değerlendirilerek ortaya çıkarılmaktadır. Zararın mağdurun yaşamına ve bedenine yönelmesi durumunda varlığında ve ağırlığında kuşku bulunmamaktadır. Gelecekte meydana getirebileceği öldürme ve yaralama içerikli meydana getirilen tehditler örnek olarak verilebilir¹⁰².

Gerçekleştirilen eylemin haksız zarar kapsamında olması için zarar verileceğine dair yapılan söylemin haksızlık içermesi gerekmektedir. Failin sahip olduğu bir yetkinin veya hakkın kullanılacağına bildirilmesi şeklinde gerçekleştirilen eylem muhatabını zarara sokacak bir sonuç doğursa bile yetki ve hak kullanımı olduğu için haksız zarar kapsamında değildir. Bu yüzden eylem suç teşkil etmez. Gerçekleşen bir suçu ihbar edeceği beyanında bulunulması da hakkın kullanımı anlamına geldiğinden haksız zarar söz konusu olmaz¹⁰³.

TCK’nda düzenlenen tehdit suçunda kişi haklarının ETCK’ya nazaran daha etkin bir korumayı amaçladığı söylenebilir. Ancak TCK’nda tehdidin temel halinde şeref ve haysiyet gibi manevi değerler koruma altına alınmamıştır. Söz konusu olan değerler, tehdit suçunu düzenleyen 106 ncı maddenin birinci fıkrasının son cümlesinde korunmaktadır. “*Sair kötülük edeceğinden bahisle*” tehdit suçunun işlenmesi şikâyet tabidir ve daha az cezayı gerektiren nitelikli haldir¹⁰⁴.

ETCK’nun 188 inci ve 191 inci maddelerinde yer alan şartlı tehdit – basit tehdit ayrımına TCK ile son verilmiştir¹⁰⁵. Bu değişim bir anda olmamıştır. Nitekim geçiş döneminde 12.05.2003 tarihli hükümet tasarısı, tehdidin konusuna ilişkin bir

¹⁰² Malkoç, İsmail / Güler, Mahmut, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, Adil Yayınevi, Ankara 1999, s. 1367.

¹⁰³ Malkoç/Güler, s. 1367.

¹⁰⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 421.

¹⁰⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 422.

belirlemede bulunmadan suçun temel şeklini şikâyeteye bağlı bir suç olarak düzenlemiştir. Şartlı tehdit ayrı yaptırım altına alındığından tasarındaki düzenleme tehdidin temel halini yaptırım altına alan bir suç niteliğindeydi¹⁰⁶.

ETCK'nun 188 inci maddesinin 1 inci fıkrasında failin mağdura belli bir hareket yaptırmak için tehditte bulunması veya zor kullanması suç olarak düzenlenmişti. ETCK'nun 191 inci maddesinde ise, bir kimsenin başkasına yönelik ağır ve haksız bir zarara maruz bırakacağını bildirmesi, tehdit suçundan dolayı ceza verilmesini gerektiriyordu¹⁰⁷.

Şartlı tehdit, suç işlemek için kullanılan baskı araçlarından birisidir ve manevi cebir niteliğine sahiptir. Ancak tehditle yapılan baskının korkutucu niteliği mağduru zorlama ve iradesini baskı altına alma bakımından elverişli ve ciddi olmalıdır. Şartlı tehdit emredici nitelik taşımaktadır. Basit tehditte böyle bir nitelik yoktur¹⁰⁸. Örneğin, “eğer dışarı çıkarsan seni döverim” içerikli tehdit şartlı ve emredici bir nitelik taşımaktadır. Bu yüzden şartlı tehdit halinde ETCK'nın 191 inci maddesi değil, kanunun 181 inci maddesinin 1 inci fıkrası tatbik edilir¹⁰⁹. Yukarıda belirtildiği gibi ETCK'dan farklı olarak TCK da basit – şartlı tehdit ayrımı kaldırılmıştır. TCK'nun 106 ncı maddesi basit tehdit ve şartlı tehdidi kapsamaktadır. Dolayısıyla ileride gerçekleşebilecek kötülüğün mağdur tarafından yapılmasını gerektiren bir koşula bağlı tutulup tutulmadığına bakılmaksızın maddede sayılan hukuksal değerlerin gelecekte zarara uğratılacağından bahisle yapılan her türlü açıklama tehdit suçunu oluşturmaktadır¹¹⁰. Nitekim bu durum madde gerekçesinde; “*Tehdit hâlinde kişi,*

¹⁰⁶ Hükümet Tasarısı m. 156; “*Bir kimse başkasına karşı, her ne şekilde olursa olsun ciddî bir korku meydana getirecek surette tehditte bulunacak olursa suçtan zarar görenin şikâyeti üzerine iki aydan sekiz aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Tehdit, silâhla veya failin kendisini tanımayacak bir hâle koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte veya imzasız bir mektup veya özel işaretlerle veya var olan veya var sayılan gizli bazı örgütlerin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanarak işlenmiş ise faile sekiz aydan yirmi aya kadar hapis cezası verilir. Bu hususta ayrı düzenleme yapan özel kanun hükümleri saklıdır.*”

¹⁰⁷ Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2004, s. 158.

¹⁰⁸ Önder, Özel Hükümler, s. 44.

¹⁰⁹ Gözübüyük, Abdullah Pulat, Türk Ceza Kanunu Şerhi C. II, Kazancı Hukuk Yayınları, No: 64, İstanbul 1988, s. 484-485.

¹¹⁰ Malkoç, İsmail, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu C. I, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005, s. 450; Üzülmüş, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Suçları, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s. 93; Gökçen/Artuç, s. 4119.

tehdit konusu tecavüzün ileride vuku bulacağı beyanıyla korkutularak, belli bir davranışta bulunmaya zorlanmaktadır, mecbur edilmektedir.” şeklinde ifade edilmiştir. Şartlı tehdit halinde mağdurun iç hürriyetine yönelik ihlalin ciddiliği artacağından hâkim cezanın belirlenmesi bağlamında suçun işleniş biçimini dikkate alarak cezanın miktarına karar vermelidir.

IV. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

A. Genel Olarak

Günümüz ceza hukuku kişileri cezalandırmaktan ziyade bireysel hak ve özgürlüklerin korunması suretiyle bireylerin özgürlük ve barış içerisinde yaşamalarını önceliğine almıştır¹¹¹. Kanun koyucu anayasa ve uluslararası sözleşme kurallarını gözeterek suç ve cezaları belirler. Bunu yaparken de anayasa ile sınırları belirlenen temel hak ve özgürlükleri göz önünde bulundurması gerekir¹¹². Ceza hukuku, insan davranışını yaptırım ile etkileyerek hukuki değerleri korumaktadır¹¹³.

Suçun konusu başlığında da ifade edileceği üzere suçun hukuki konusu (suçla korunan hukuki değer) ve maddi konusu (suçun konusu) karıştırılmaya müsait kavramlardır. Maddi konu suçun yöneldiği insan ya da şeydir¹¹⁴. Hukuki konu ise, her suç bakımından mevcut olup suçun ihlal ettiği değer (hak veya menfaat) olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹⁵. Kanun koyucu suç politikasına uygun olarak ceza yaptırımını tehdidi ile belirli hak, yarar ve değerleri olası saldırılara karşı korumayı

¹¹¹ Sözüer, Adem, “Önsöz Yerine Türk Ceza Hukuku Reformu”, İÜHFM, C. 71, S. 1, İstanbul 2013, s. 3; Özek, Çetin, “1997 Türk Ceza Yasa Tasarısı’na ilişkin Düşünceler”, İÜHFM, C. 56, S. 1-4, İstanbul 1998, s. 39.

¹¹² Çınar, s. 49.

¹¹³ Fuchs, Helmut / Reindl-Krauskopf, Susanne, Strafrecht Besonderer Teil I, 3. Auflage, Springer, Wien 2009, s. 1.

¹¹⁴ Toroslu, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Savaş Yayınevi, Ankara 1970, s. 61.

¹¹⁵ Erem, Faruk, “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, AÜHFD, C. 25, S. 1, Ankara 1968, s. 12.

amaçlamaktadır. Hukuksal konuların her biri (kişi özgürlüğü gibi) insanların maddi ve manevi ihtiyaçlarını yerine getirmektedir¹¹⁶.

Hürriyete karşı suçlarda kişilerin huzuru ve güvenliği, hukuksal değer olarak korunmaktadır. Bu suçla kanun koyucu kişilerin serbestçe hareket etme hürriyetlerini de korumak istemiştir¹¹⁷.

Her suç aynı zamanda bir hürriyetin ihlaline neden olmaktadır. Bu durumda ihlal ile müdahale edilen hukuki değer arasında bir hukuki ilişkiye ihtiyaç bulunmaktadır. İhlal edilen değer kişilerin hürriyeti değilse, meydana gelen suçun hürriyete karşı suç olmadığı sonucuna varılır. Örneğin tehditle hırsızlık suçu işlenmişse korunan hukuki değer kişilerin istediği gibi davranma hürriyeti değil, malvarlığı olacaktır. Bu durumda ihlal edilen değer hürriyet olmadığından hürriyete karşı suçlardan bahsedilemez¹¹⁸.

B. Tehdit Suçu ile Korunan Hukuki Değer

Tehdit suçunun düzenlenmesinin amacı kişilerin korkarak, endişeli bir şekilde yaşamadan huzur ve emniyet içinde yaşamını sürdürebilmesinin sağlanmasıdır¹¹⁹. Bu düzenleme ile kişilerin iç huzurunun bozulmasının, karar verme ve hareket etme hürriyetinin engellenmesinin önüne geçilmesi mümkün olabilir¹²⁰. Özgür bir şekilde karar verme ve kararına uygun olarak özgürce hareket etme insanoğlunun en temel özgürlüklerinden birisidir. İnsan iradesi üzerinde bir baskı veya dış müdahaleden

¹¹⁶ Çınar, s. 50-51.

¹¹⁷ Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 20. Baskı, Ankara 2022, s. 422.

¹¹⁸ Çınar, s. 15-16.

¹¹⁹ Erem, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 864; Yıldız, Ali Kemal, Tehdit, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 12.

¹²⁰ Sözüer, “Tehdit Suçu”, İÜHF, C. 54, İstanbul 1994, s. 134; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 422.

bağımsız özgürce yaşayabilmelidir. Tehdit altında olan kimse özgür davranamayacağı için bir süje olmaktan ziyade objedir¹²¹.

TCK'nun 106 ncı maddesinin gerekçesinde korunan hukuki değerin kişilerin huzur ve sükûnu olduğu, bu şekilde kişilerde güvende olmadıklarına dair bir duygunun oluşumunun önüne geçildiği ve bu nedenle de tehdit suçunun düzenlenmesi ile insanın kendisine özgü olan barış ile sükûnuna karşı işlenen saldırıların cezalandırıldığı ifade edilmiştir¹²². Ancak yine gerekçede de ifade edildiği üzere bu madde ile korunmak istenen değer esasen kişinin hareket etme ve karar verme hürriyetleridir. Hareket etme hürriyetinden anlaşılan kişinin özgür bir şekilde karar verme ve bu kararına uygun bir şekilde davranma hürriyetidir. Tehdit mağduru aynı zamanda korkuya sevk ettiğinden, madde ile ayrıca mağdurun iç huzuru ve güven duygusu da korunmaktadır.

Doktrinde tehdit suçu ile korunan hukuki değere ilişkin farklı görüşler yer almaktadır.

Bir görüş¹²³, tehdit suçunun düzenlenmesindeki amacı fertlerin toplum içinde endişe ve korkudan uzak bir şekilde güven içerisinde yaşamasına bağlamaktadır. Dolayısıyla korunan hukuki değer, toplum içinde kişinin güvenlik duygusu, iç huzuru, psikolojik özgürlüğü, karar verme ve serbestçe hareket edebilme özgürlüğüdür.

Bir başka görüş¹²⁴, tehdidin konusunun iç huzur, sükûn ve güvenlik olmadığını, bu duyguları hürriyetin kapsamını ve sonucu oluşturduğunu, tehdidin asıl konusunun

¹²¹ **Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2022, s. 409.

¹²² TCK m. 106'nın gerekçesinde korunan hukuki değer; *"Burada tehdidin koruduğu hukukî değer, kişilerin huzur ve sükunudur; böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle, söz konusu madde ile insanın kendisine özgü sulh ve sükununa karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat, tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir."*

¹²³ **Önder**, Özel Hükümler, s. 41; **Selçuk**, Izrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast, s. 224; **Sözüer**, s. 134; **Çınar**, s. 51; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 423; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 444-445; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 409; **Yıldız**, Tehdit, s. 12-13; **Sevük, Handan Yokuş**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2022, s. 464; **Aydın, Devrim**, "Tehdit Suçu", CHD, Y. 15, S. 42, Nisan 2020, s. 12; **Koruculu**, Tehdit Suçu, s. 434.

¹²⁴ **Gökcan/Artuç**, s. 4110.

ise, kişilerin irade oluşturma ve ona göre davranabilme hürriyeti olduğunu ifade etmektedir.

Başka bir görüş¹²⁵, korunan hukuki değeri fertlerin herhangi bir korku ve endişe duymadan özgürce davranışlarını gerçekleştirme serbestisine dayandırmaktadır.

Diğer bir görüş¹²⁶, tehdit suçu ile doğrudan bireysel huzurun etkilediğini ve bu yüzden irade özgürlüğünün korunduğunu ileri sürmektedir. Buna karşılık bir görüş ise¹²⁷, tehdidin manevi özgürlüğü (psikolojik olarak rahatsız olmak) ihlal ettiğini, bireysel huzur ve güveninin korunduğunu belirtmektedir.

Yargıtay güncel kararlarında da tehdit suçu ile mağdurun güvenlik duygusunun iç huzurunun bozulmasını onu korkutacak ve endişeye düşürecek nitelikte olmasını aramaktadır. Tehdidin objektif olarak korkutmaya elverişli olması yeterlidir¹²⁸.

Kanaatimce, tehdit suçunda kişilerin huzur ve sükûnu ile güvenlik duygusu (iç huzur) korunan hukuki değerdir. Bu suç ile amaçlanan kişilerin herhangi bir korku ve endişeye maruz bırakılmadan hayatını huzur içinde sürdürebilmesidir. Fail tarafından mağdurun hayatı, vücut veya cinsel dokunulmazlığı, malvarlığı ve/veya bunlar dışında hukuken korunan başka bir hakkına yönelik olarak gelecekte tehlikeye maruz bırakılacağına bildirilmesi (sair kötülük) tehdit suçunun konusunu oluşturmaktadır¹²⁹. Hukuken korunan değerler tehdidin konusunu oluşturabilir. Bu anlamda uhrevi bazı

¹²⁵ **Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler – Kişilere Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara 2021, s. 178.

¹²⁶ **Toroslu, Nevzat**, Ceza Hukuku Özel Kısım, 11. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021, s. 81.

¹²⁷ **Soyaslan**, Özel Hükümler, s. 281.

¹²⁸ YCGK, E. 2018/130, K. 2021/341, KT. 06.07.2021; Yarg. 4. CD, E. 2019/5488, K. 2021/25542, KT. 27.10.2021; Yarg. 4. CD, E. 2019/1747, K. 2021/25513, KT. 27.10.2021; Yarg. 4. CD, E. 2019/1747, K. 2021/25513, KT. 27.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.11.2021).

¹²⁹ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 100; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 443; **Artuk, Mehmet Emin / Akcan, Esra Alan**, “Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu (TCK m. 116)”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, İzmir 2019, s. 2720.

zararlarda bulunacağından bahisle yapılan bildirimler tehdit suçu kapsamında değildir¹³⁰. Örneğin, “*bir daha yüzüne bakmam*”, “*sana yardımcı olmam*” gibi.

1. Hayat

Hayat sözlükte “*canlı, sağ olma durumu*” olarak ifade edilmektedir¹³¹. İnsanın hayatına son verilmesini engelleyen en temel insan hakkı yaşam hakkıdır. Yaşam hakkı, üstün bir insan hakkıdır¹³². Yaşam olmazsa diğer hakların önemi kalmayacağından, yaşam tüm insan haklarının önkoşulu ve demokratik toplumun temel değerlerinden biridir¹³³. Bu yüzden üzerinde tasarrufun mümkün olmadığı yaşam hakkı, Anayasamızda ve Uluslararası Sözleşmelerde korunmaktadır. Anayasa’nın 17 nci maddesi “*herkes yaşama hakkına sahiptir*” demek suretiyle bu hakkı güvence altına almıştır. TCK’nun hayata karşı suçlar bölümünde insanın yaşamını sonlandıran eylemler kanun koyucu tarafından cezalandırılarak bu hukuki değer zararlara karşı koruma altına alınmıştır¹³⁴. AİHS’nin 2 nci maddesinde devlete, yaşama hakkını koruma yükümlülüğü yüklenmiştir. Yukarıdaki düzenlemelere göre, devlet bireyi sadece doğrudan tecavüz eden eylemlere karşı korumak ile yükümlü olmayıp, hayatı rizikoya sokacak tehlikeli durumlara karşı da muhafaza etmek zorundadır¹³⁵. Bu kapsamda hayatı doğrudan bir rizikoya sokmasa bile kişinin yaşamına son vereceğinden bahisle iç huzur bozmayı dahi kanun koyucu yasaklamaktadır. Nitekim TCK’nun 106 ncı maddesinde bir kimsenin hayatına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit edilmesi cezalandırılmaktadır. Yargıtay da sarf edilen sözlerin niteliği hayata yönelik ise dikkate almaktadır¹³⁶.

¹³⁰ Erem, Hürriyet ve Suç, s. 83; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 453.

¹³¹ <https://sozluk.gov.tr/>, (ET: 05.01.2022).

¹³² Savcı, Bahri, “Yaşam Hakkı”, AÜSBFD, C. 35, S. 1, Ankara 1980, s. 19.

¹³³ Doğan, İlyas / Özdemir, Omca, Yaşam Hakkı, İnsan Hakları Hukuku, Astana Yayınları, 2. Bası, Ankara 2015, s. 409.

¹³⁴ Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 109; Sevik, Özel Hükümler, s. 39.

¹³⁵ Besiri, Arzu, “Ötanazi ve Yaşam Hakkı”, TBB Dergisi, S. 86, Ankara 2009, s. 193.

¹³⁶ “...onu yaşatmam şeklindeki sözlerin kişinin hayatına yönelik olduğu ve TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, aynı Kanunun 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçu kapsamında kaldığı kabul edilerek şikâyet yokluğu nedeniyle düşme kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2020/4466, K. 2021/170, KT. 11.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

Ceninin insan olma niteliği ana raminden ayrıldığı anda söz konusu olur¹³⁷. İnsan hayatı ise, MK'nun 28 inci maddesi gereğince tam ve sağ doğumla başlar ve ölümle sona erer. İnsan hayatının başlamadığı veya ölümle sona erdiği hallerde hayatta olmayan bir insanın hayatına yönelik tehdit suçu işlenemez. Bu yüzden cenini öldüreceğine yönelik tehdit, cenin hayatta olmadığından gebe kadının vücut dokunulmazlığına karşı gerçekleştirilmiştir. Gebe kadına yönelik gerçekleştirilen tehdit amacıyla kasten yaralama sonucunda çocuk vaktinden önce doğar veya çocuk düşerse, fail hem tehdit hem de neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan sorumluluğu söz konusu olur (TCK m. 106/3).

Tam ve sağ doğum gerçekleşikten sonra bebeğin tehdit edilmesi halinde, tehdidi algılayamayan yeni doğmuş bir bebek suçun mağduru olamaz. Bu durumda tehdidi algılayabilen bebeğin anne veya babası suçun mağduru olacaktır. Nitekim kanun koyucu bir başkasının, yakınının hayatına yönelik saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdidi cezalandırmaktadır.

Yargıtay kararlarına konu olan kişinin hayatına yönelik tehditlere; “*gebertirim ulan seni*¹³⁸”, “*seni Adliyenin ortasında öldürürüm, beni kızdırırsan evinin içinde öldürürüm*¹³⁹” ve “*onun kellesini alıp asacağım*¹⁴⁰” örnek verilebilir.

¹³⁷ **Hafizoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 35.

¹³⁸ “16.06.2010 tarihli mesaj tespit tutanağında yer alan bilgilere göre suça konu gebertirim ulan seni ifadesini içeren mesajın mağdura çekildiğinin kanıtlanması karşısında, sanığın tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken, delil değerlendirmesinde hataya düşülerek beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/7675, K. 2015/23934, KT. 06.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹³⁹ “Sanığın, mağduru seni Adliyenin ortasında öldürürüm, beni kızdırırsan evinin içinde öldürürüm şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, eyleminin TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde tanımlanan mağdurun hayatına yönelik bir saldırı gerçekleştirme niteliğinde olduğu” Yarg. 4. CD, E. 2013/18965, K. 2015/34823, KT. 07.10.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁴⁰ “Sanığın duruşmada katılana söylediği onun kellesini alıp asacağım şeklindeki sözlerin TCK'nın 106/1-1. cümlesinde tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında hata yapılarak eylemin aynı Kanunun 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit olarak kabul edilmesi suretiyle hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/31848, K. 2016/709, KT. 18.01.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

2. Vücut Dokunulmazlığı

Medeni hukukta her insan kişilik hakkına sahiptir. Kişiliğini serbestçe geliştirebilir ve toplumda kendisine bir saygınlık oluşturabilir¹⁴¹. Vücut dokunulmazlığı da insan hakları içerisinde yer alan bir kişilik hakkıdır. Nitekim vücut dokunulmazlığı AY'da (kişi dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı başlıklı AY m. 17; “Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.”) ve Uluslararası Sözleşmede (İHEB m. 3; “Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.”) insanın doğuştan sahip olduğu ve insan olmasından kaynaklı haklar arasında yer almaktadır¹⁴². Anayasa'nın 17 nci maddesinde de “tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz” denilmek suretiyle kanunda yer alan istisnalar haricinde (tıbbi müdahale gibi) kişinin vücut dokunulmazlığı güvence altına alınmıştır¹⁴³. AY'da ve İHEB'de güvence altına alınan bu hukuki değer TCK'nun vücut dokunulmazlığına karşı suçlar bölümünde korunmaktadır.

Kişiliğini serbestçe geliştirme hakkına sahip olan insanın aynı zamanda kendi bedeni ile ilgili olarak da vücut dokunulmazlığı vardır¹⁴⁴. Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar ile kişilerin bedenlerinin esenliği, tamlığı ve sıhhati gibi değerler hukuken korunmaktadır¹⁴⁵.

İnsanın vücuduna yönelik zararlar kanunda korunduğu gibi vücuduna yönelik tehlikeye karşı da tehdit suçu ile korunmaktadır. Dolayısıyla, kişilerin vücut dokunulmazlığına yönelik bir zarar gerçekleştirileceğinden bahisle tehditte bulunulması halinde tehdit suçu oluşmaktadır.

¹⁴¹ Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan, Türk Özel Hukuku C. II Kişiler Hukuku, 22. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021, s. 103.

¹⁴² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 218.

¹⁴³ Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 208.

¹⁴⁴ Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem Yenerer, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Beta Yayıncılık, 5. Bası, İstanbul 2021, s. 129-130; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 249.

¹⁴⁵ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 249.

Yargıtay kararlarına konu olan kişinin vücut dokunulmazlığına yönelik tehditlere; “bacaklarını kırarım¹⁴⁶”, “buradan git yoksa seni döverim¹⁴⁷”, “senin canını yakarım¹⁴⁸”, “kafanı monitöre sokarım¹⁴⁹” ve “kemiklerini kıracağım, seni döveceğim, tokatlayacağım, seni çiğ çiğ yerim, seni ısırırım¹⁵⁰” örnek verilebilir.

3. Cinsel Dokunulmazlık

Cinsel dokunulmazlık ile kişilerin vücut bütünlüğüne rızaları olmaksızın yönelen cinsel davranışlar koruma altına alınmaktadır¹⁵¹. Rızanın, cinsel suçlarda tipikliğin gerçekleşmesinde etkisi bulunmaktadır. Rızanın geçerliliği ise, kişinin yetişkin veya çocuk olmasına ve cinsel davranışın niteliğine bağlı olmak üzere farklılık teşkil etmektedir¹⁵². Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda eylemin cinsel amaçla yapılması suçun gerçekleşmesi bakımından aranmaktadır¹⁵³. Cinsellik, genel ahlak

¹⁴⁶ “Sanığın aşamalarındaki savunmasında, aralarında çıkan tartışmada mağdur ...’ye, bacaklarını kırarım dediğini beyan etmesi karşısında; mağdura söylediği kabul edilen sözlerin TCK’nın 106/1-1. cümle kapsamındaki tehdit suçunu oluşturduğu ve şikayete tabi olmadığı gözetilmeden, sanık hakkında yasal olmayan gerekçeyle atılı suçtan düşme kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/7675, K. 2015/23934, KT. 06.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09. 2022).

¹⁴⁷ “Sanık M. K..’nin, mağdur E. K..’yi buradan git, yoksa seni döverim şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eyleminin TCK’nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde tanımlanan mağdurun vücut bütünlüğüne yönelik bir saldırı gerçekleştirme niteliğinde olduğu” Yarg. 4. CD, E. 2012/32215, K. 2014/19570, KT. 29.05.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁴⁸ “Sanığın, katılana karşı sarf ettiği senin canını yakarım, ...başına bela olurum şeklindeki sözlerin, katılan beyanını destekleyen ses kaydı çözüm tutanağı ile sabit olması karşısında; eylemin, katılanın kendisinin veya bir yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden yerinde olmayan gerekçeyle yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/33896, K. 2018/21831, KT. 13.12.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁴⁹ “Sanığın, mağduru kafanı monitöre sokarım şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eyleminin TCK’nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde tanımlanan mağdurun vücut bütünlüğüne yönelik bir saldırı gerçekleştirme niteliğinde olduğu halde, aynı maddenin 2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit olarak kabul edilerek, şikayetten vazgeçme nedeniyle düşme kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/15095, K. 2019/14964, KT. 02.10.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁵⁰ “Sanık ...’in mağdur ...’e söylediği kabul edilen, sanık tarafından ikrar edilen ve CD inceleme tutanağında tespit edilen kemiklerini kıracağım, seni döveceğim, tokatlayacağım, seni çiğ çiğ yerim, seni ısırırım şeklindeki sözlerinin müştekinin hayatına ve vücut dokunulmazlığına yönelik olduğu” Yarg. 4. CD, E. 2014/50624, K. 2019/4628, KT. 19.03.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁵¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 373.

¹⁵² Dursun, Selman, “Türk Ceza Hukuku’nda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış”, CHD, S. 24, Nisan 2014, s. 63.

¹⁵³ Sevik, Handan Yokuş, “6545 Sayılı Kanun İle Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, CHKD, C. 3, S. 2, İstanbul 2015, s. 125.

kapsamına değil, özgürlüğe yönelik olarak ele alınmaktadır¹⁵⁴. Bu bakımdan cinsel özgürlük kişilerin cinsel olarak kendi vücutları üzerinde serbestçe tercihte bulunabilmeleridir¹⁵⁵. Cinsel özgürlüğün ihlali, TCK'nun, 102 (cinsel saldırı), 103 (cinsel istismar), 104 (reşit olmayanla cinsel ilişki) ve 105 (cinsel taciz) inci maddeleri ile yaptırım altına almıştır. 6545 sayılı kanunun 42 nci maddesinin gerekçesinde de ifade edildiği üzere, cinsel davranışlardan cinsel arzuları tatmin maksadı ile yapılan hareketler anlaşılmaktadır¹⁵⁶. TCK'nun 102 nci maddesi, yetişkinlere karşı (on sekiz yaşının üstündeki kişiler) rıza olmaksızın cinsel amaçla gerçekleştirilen ve vücut dokunulmazlığını ihlal eden cinsel davranışları düzenlemektedir¹⁵⁷. TCK'nun 103 üncü maddesinde on beş yaşının altındaki veya on sekiz yaşının altında olup da cebir, hile, tehdit veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak çocuklara yönelik gerçekleştirilen cinsel davranışlar yer almaktadır¹⁵⁸. TCK'nun 104 üncü maddesi, on beş yaşını tamamlayan çocuklara karşı cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir sebebe dayalı olmaksızın gerçekleştirilen cinsel davranışları reşit olmayanla cinsel ilişki suçu olarak yaptırım altına almaktadır¹⁵⁹. Kanun koyucu TCK'nun 105 inci maddesinde ise, çocuk veya yetişkin olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın saldırı veya istismar boyutunda olmayan ve mağdurun vücut dokunulmazlığını ihlal etmeyen cinsel amaçlı davranışları cinsel taciz olarak öngörmektedir¹⁶⁰.

Bir kimsenin kendisinin veya yakınının cinsel dokunulmazlığına yönelik gelecekte bir saldırıda bulunacağından bahisle söylemde bulunulması tehdit suçunu oluşturmaktadır (TCK m. 106/1). Cinsel taciz ile tehdit suçunu birbirinden ayırmak

¹⁵⁴ Tezcan/Erdem/Önok, s. 399.

¹⁵⁵ Centel, Nur / Zafer, Hamide, Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 231; Alşahin, Mehmet Emin, Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 858; Sevik, Özel Hükümler, s. 358.

¹⁵⁶ Gerekçeye göre: "Türk Ceza Kanununun 102 ve 103 üncü maddelerinde tanımlanan suçların temel şekli ile 105 inci maddesinde tanımlanan cinsel taciz suçu arasındaki ayırım ölçütü, fiziksel temastır. 105 inci maddede tanımlanan suçun oluşabilmesi için mağdurun vücuduna fiziksel bir temas söz konusu değildir. Buna karşılık, cinsel arzuların tatmini amacıyla yönelik olarak mağdurun vücuduna fiziksel temasta bulunulması halinde, mağdurun çocuk olup olmamasına göre 102 veya 103 üncü maddede tanımlanan suçlardan biri oluşmaktadır."

¹⁵⁷ Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 331; Centel/Zafer, Cinsel Saldırı Suçu, s. 234; Alşahin, Cinsel Saldırı Suçu, s. 859.

¹⁵⁸ Üzülmmez, İlhan, "Çocukların Cinsel İstismarı Suçu", ERÜHFD, C. 4, S. 2, Kayseri 2009, s. 26.

¹⁵⁹ Hafizoğulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 167.

¹⁶⁰ Koca/Üzülmmez, Özel Hükümler, s. 371.

gerekmektedir. Failin sarf ettiği sözler hem cinsel taciz hem de tehdit içerikli olabilir. Bu durumda farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanır (TCK m. 44)¹⁶¹. Cinsel saldırıda bulunacağından bahisle tehdit, failin cinsel suçlardan değil, tehditten cezalandırılmasını gerektirir.

Yargıtay kararlarına konu olan kişinin cinsel dokunulmazlığına yönelik tehditlere; “*seni dağa kaldırırım, karını dağa kaldırırım*¹⁶²”, “*seni şişenin üzerine oturturum, g... sokarım*¹⁶³” ve “*hepinizin a...na koyacağım*¹⁶⁴” örnek verilebilir.

4. Malvarlığı

Tehdidin yöneldiği değerlerden bir başkası da malvarlığıdır. Yukarıdaki hukuki değerlerden farklı olarak malvarlığı bakımından büyük bir zararın varlığı aranmakta ve şartları sağlaması durumunda tehdidin temel haline nazaran failin cezasında indirim yapılmaktadır. TCK’nunda malvarlığına karşı suçlar yaptırım altına alınmak suretiyle mala karşı ihlallerin önlenmesi amaçlanmaktadır. Tehdit kapsamında ileride gerçekleşmesi muhtemel kötölük gerçekleşirse mala zarar verme suçundan sorumluluk

¹⁶¹ “Mağdureye ya öpmeme izin vereceksin ya da seni öldürürüm sözlerini sarf ettiğinden bahisle hakkında tehdit ve cinsel taciz suçlarından kamu davası açılan suça sürüklenen çocuğun eyleminin TCK 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralına göre suç tarihi itibarıyla en ağır cezayı içeren tehdit suçunu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyet gerekirken yazılı şekilde cinsel taciz suçundan mahkumiyeti ile tehdit suçundan karar verilmesine yer olmadığına dair hüküm kurulması” Yarg. 14. CD, E. 2020/9776, K. 2021/579, KT. 28.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 30.05.2022).

¹⁶² “Sanığın müştekiye yönelik seni dağa kaldırırım, karını dağa kaldırırım şeklindeki sözlerinin TCK’nın 106/1-1. cümlede düzenlenen suça uyduğu” Yarg. 4. CD, E. 2011/6627, K. 2013/4328, KT. 18.02.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁶³ “Sanığın söylediği kabul edilen seni şişenin üzerine oturturum, g... sokarım biçimindeki sözlerin, TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen bir başkasını, kendisinin cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunu oluşturacağı ve takibinin şikayete bağlı bulunmadığı gözetilmeden, şikayetten vazgeçilmesi nedeniyle kamu davasının düşmesine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/11865, K. 2016/14477, KT. 21.11.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁶⁴ “Sizi yatağınızdan alacağım, hepinizin a...na koyacağım, bu gece sizi öldüreceğim şeklinde sözler söylediğinin iddia ve kabul edilmesi karşısında, sanığın eyleminin bir bütün halinde TCK’nın 106/1-1. madde ve cümlesinde düzenlenen geleceğe yönelik hayat ve cinsel dokunulmazlığa saldırı niteliğinde tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, ayrıca hakaret suçundan da hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/29253, K. 2021/27246, KT. 23.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

söz konusu olmaktadır. Mala zarar verme suçu TCK'nun 151 inci maddesinde¹⁶⁵ düzenlenen bir zarar suçudur. Tehdit suçunda mala zarar verilmesi tehlikesi bulunmaktadır. Taşınır veya taşınmaz olması fark etmeksizin bu zararların tehdit suçunun konusunu oluşturabilmesi için gelecekte gerçekleştirileceği bildirilen zararın büyük olması gerekmektedir.

Yargıtay kararlarına konu olan malvarlığına yönelik tehditlere; “eğer avukatın işlem başlatırsa gelir senin dükkanını, arabalarını yakarım¹⁶⁶” ve “senin sanayideki dükkanını yakacağım, yaktıracağım¹⁶⁷” örnek verilebilir.

V. BENZER SUÇLARLA KARŞILAŞTIRMA

A. Şantaj Suçu (TCK m. 107)

Şantaj, TCK'nun 107 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında iki ayrı hareket olarak düzenlenmiştir. Birinci fıkrada failin yapmaya hakkı olan¹⁶⁸ veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle mağduru belli bir şekilde

¹⁶⁵ Maddeye göre: “(1) Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

¹⁶⁶ “Sanığın, mağduru telefonda söylediği eğer avukatın işlem başlatırsa gelir senin dükkanını, arabalarını yakarım şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eylemin TCK'nun 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışıldıktan sonra mağdurun şikayetinden vazgeçmesi de dikkate alınarak, sanıktan vazgeçmeyi kabul edip etmediği sorulduktan sonra sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yerinde olmayan gerekçeyle TCK'nun 106/1- 1. maddesi uyarınca hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/7680, K. 2022/2740, KT. 17.01.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹⁶⁷ “Sanık A.. K..’nın, olay yerinden ayrılırken diğer katılan sanık A.. T..’a hitaben senin sanayideki dükkanını yakacağım, yaktıracağım diyerek tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın sarf ettiği sözlerin malvarlığına yönelik tehdit içerdiği ve eylemin TCK'nun 106/1-2 düzenlenen tehdit suçu kapsamında bulunduğu gözetilmeksizin sanık hakkında aynı maddenin 1. cümlesi uyarınca hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/26589, K. 2015/36679, KT. 27.10.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09. 2022).

¹⁶⁸ “Somut olayda, sanığın katılanın oğlu...’a sattığı aliminyum karşılığında aldığı çeki tahsil edememesi ve ortadan kaybolan...’ı bulamaması nedeni ile olay günü katılanın işyerine gidip katılana bu parayı sen ödeyeceksin, senin oğlunun kolunu kesip önüne atarım, bu parayı her halükarda senden alırım biçiminde sözler söylediğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın katılanın yakını olan oğlunun vücut dokunulmazlığına yönelik tehdidinin yapmaya hakkı olduğu bir eylem niteliği bulunmadığı, buna göre şantaj suçunun yukarıda açıklanan unsurunun gerçekleşmediği ve eylemin TCK'nun 106/1-ilk maddesine uyan tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmeden yasal olmayan gerekçe ile şantaj suçundan mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/20463, K. 2017/20803, KT. 27.09.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.06.2022).

harekette bulunmaya zorlaması cezalandırılmaktadır. Diğer bir anlatımla şantaj suçu, failin bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya yönelik mağduru zorlamasıdır¹⁶⁹. Bu anlamda şantaj niteliği bakımından tehdidin özel bir şekli olarak da ifade edilmektedir¹⁷⁰. Burada kişinin iradesi üzerinde bir zorlama söz konusudur. Zorlama ile mağdur belli bir yönde hareket ettirilerek yararlanılmaktadır¹⁷¹. Mağdur belli bir yönde hareket etmeye zorlandığından, korunan hukuki değer, mağdurun iç hürriyetidir¹⁷². Ayrıca kişinin iç hürriyeti kapsamında huzur ve güvenlik duygusu içerisinde yaşamının¹⁷³ yanında karar verme ve irade özgürlüğü korunan hukuki değer olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁴.

Şantajın konusu geçmişte kalmış ve bitmiş olaylardan oluşmaktadır¹⁷⁵. Mağdur hukuka aykırı bir zeminedir. Fail ise, şantaj yoluyla tehditte bulunarak mağduru belli bir şekilde hareket etmeye mecbur bırakmaktadır (TCK m. 107/1)¹⁷⁶. Örneğin bir kimseyi hakkında suç duyurusunda bulunacağından bahisle bir davranışı gerçekleştirmeye zorlama şantaj suçunu oluşturur. Burada mağdurun hakkında cezai kovuşturma başlamasının mümkün olduğunu düşünmesi şantaj suçunun gerçekleşmesi için yeterlidir¹⁷⁷. Mağdur failin istediğini yapmasa bile failin mağduru bir şeyi yapmaya mecbur bırakması¹⁷⁸ suçun tamamlanması için yeterlidir¹⁷⁹.

¹⁶⁹ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 131; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 469.

¹⁷⁰ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 469; **Taner, Fahri Gökçen**, “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, TBB Dergisi, S. 92, Ankara 2011, s. 121; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 486; **Gökcan/Artuç**, s. 4208.

¹⁷¹ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 470.

¹⁷² **Taner**, Şantaj Suçu, s. 122.

¹⁷³ **Centel, Nur**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Şantaj Suçu”, C. 9, S. 2, YÜHFD, İstanbul 2012, s. 108.

¹⁷⁴ **Gökcan/Artuç**, s. 4197.

¹⁷⁵ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 147.

¹⁷⁶ **Taner**, Şantaj Suçu, s. 141.

¹⁷⁷ **Otto, Harro / Boschs, Nikolaus**, Übungen Im Strafrecht, 7. Auflage, Walter De Gruyter, Berlin-New York, 2010, s. 345.

¹⁷⁸ “Somut olayda sanığın, kendisiyle görüşmek istemeyen mağdura görüşmezsen seni öldürürüm dediğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın mağduru zorladığı hususların neler olduğu açıklanmadan, vücut dokunulmazlığına yönelik tehdidinin de yapmaya hakkı olduğu bir eylem niteliğinde bulunmadığı, buna göre şantaj suçunun yukarıda açıklanan unsurunun gerçekleşmediği ve eylemin küll halinde TCK’nın 106/1-ilk maddesine uyan tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmeden yasal olmayan gerekçe ile şantaj suçundan mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/5989, K. 2021/28441, KT. 06.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.04.2022).

¹⁷⁹ **Gökçen, Ahmet**, “Hürriyete Karşı Suçlar”, LHD, Y. 2, S. 32, İstanbul 2005, s. 2769 vd.

İkinci fıkrada ise, yarar sağlama maksadı dışında mağdurun şeref ve saygınlığına zarar verecek hususların açıklanacağından veya isnat edileceğinden bahisle tehditte bulunulması aranmaktadır¹⁸⁰. Yargıtay, yarar sağlama maksadının bulunmaması durumunda, şantaj suçunun değil, tehdit suçunun gerçekleştiğini kabul etmektedir¹⁸¹. Maddi yarar sağlama maksadı ile şantaj suçunun işlenmesi kişilerin iç hürriyeti ile birlikte malvarlığı değerlerinin de korunması sonucunu doğurmaktadır¹⁸².

Fail veya üçüncü kişi lehine haksız çıkar/yarar sağlanması suçun gerçekleşmesi bakımından tek başına zorunlu değildir. Birinci ve ikinci fıkralarda yer alan hareketlerin yapılması suçun meydana gelmesi için yeterlidir. Bu yüzden şantaj, sırf hareket suçudur¹⁸³. Şantajın gerçekleşmesi için suçun konusunun zarara uğratılması aranmamaktadır. Zarar görme olasılığının varlığı suçun meydana gelmesi için yeterli olduğundan tehlike suçudur¹⁸⁴.

Kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak amacıyla bir kimsenin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması ile şantaj suçunun işlenmesi halinde de fail birinci fıkranın cezası ile cezalandırılmaktadır (bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası). TCK'nun 107 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre, mağdurun şeref ve saygınlığına yönelik açıklanacak veya isnat edilecek hususların gerçekte var olup olmadığı suçun oluşumu açısından bir önem arz etmemektedir. Bir kişinin şeref ve saygınlığına zarar verecek hususların açıklanacağını bildirilmesi failin

¹⁸⁰ “Sanığın, katılana, kendisinde uygunsuz görüntüleri olduğunu ve tekrar arkadaş olmaması halinde bu görüntüleri yakınlarına ve akrabalarına vereceğini söylemesi şeklinde kabul edilen eyleminin, TCK'nın 107/2. maddesinde tanımlanan şantaj suçunu oluşturacağı gözetilmeden, tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/3808, K. 2021/23137, KT. 30.09.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.04.2022).

¹⁸¹ “Sanığın, katılanın oğlu olan tanık ...'a, elinde katılana ait uygunsuz görüntülerin olduğunu, bunları herkese göstereceğini, bu görüntülerle katılanı rezil edeceğini, köyden sürdüreceğini söylemesi şeklinde gerçekleşen eyleminin, olayda şantaj suçunun yarar sağlama unsurunun bulunmaması nedeniyle TCK 106/1. maddesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden, şantaj suçundan mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/5623, K. 2021/26737, KT. 09.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.04.2022).

¹⁸² **Taner**, Şantaj Suçu, s. 122.

¹⁸³ **Taner**, Şantaj Suçu, s. 136.

¹⁸⁴ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 472.

kendisine veya başkasına yarar sağlamasına objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması suçun oluşumu için yeterlidir¹⁸⁵.

Kişinin hakkı olduğu veya yükümlüğü olduğu bir şeyin yerine getirilmemesi halinde kanuni bir hakkını kullanacağını söylemesi şantaj suçunu¹⁸⁶ oluşturmaz¹⁸⁷. Örneğin, kira alacağını ödemeyen kiracısına kirayı ödemezse tahliye edeceğini söyleyen ev sahibinin eylemi herhangi bir suçu meydana getirmez. Bunun aksine çalışan, işyeri sahibine, evli olduğu halde başka bir kadınla birlikte olduğunu bildiğini, eğer istediği parayı vermezse bunu eşine söyleyeceğini beyan etmesi haksız bir menfaat talep ettiğinden şantaj suçunu oluşturur¹⁸⁸.

Şantaj ile tehdit suçları birbirlerine benzemektedir. Bununla beraber bu suçlar arasında birtakım farklılıklar da vardır. Tehdit, mağdurun hayatına, vücuduna veya cinsel dokunulmazlığına ya da malvarlığına yönelik gelecekte bir saldırıda bulunacağından veya sair bir kötülük gerçekleştireceğinden bahisle işlenmektedir¹⁸⁹. Şantajda ise, mağdur hukuka aykırı bir noktadadır. Fail ise, mağdurun bu durumunu kullanarak hakkı veya yükümlülüğü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle manevi bir zorlamada bulunmaktadır¹⁹⁰. Ortada manevi bir zorlama yoksa failin hakkı olduğu veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle eylemde bulunması şantaj suçunu değil, tehdit suçunu oluşturur¹⁹¹. Tehdit ve şantaj arasındaki ortak nokta ise, ikisinin de tehdit yoluyla

¹⁸⁵ Yarg. 4. CD, E. 2013/18512, K. 2014/16187, KT. 12.5.2014; Yarg. 4. CD, E. 2014/55427, K. 2019/6864, KT. 15.4.2019, <https://www.lexpera.com.tr>, (ET: 09.04.2022).

¹⁸⁶ “Sanığın, katılana hitaben göndermiş olduğu mesaj, mail ve noter ihtarnamesi içerikleri ve sanığın aşamalarındaki değişmeyen savunmalarına göre; sanığın iş akdinin feshinden kaynaklanan, hak ettiğine inandığı alacak ve tazminatlarının temini için yine alacak ve tazminatlarının verilememesi halinde yasal yollara başvuracağına yönelik söylemlerinin şantaj suçunu oluşturmadığı gözetilmeden sanığın beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2018/5113, K. 2021/12894, KT. 12.04.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.06.2022).

¹⁸⁷ **Taner**, Şantaj Suçu, s. 132.

¹⁸⁸ Yarg. 23. CD, E. 2015/9451, K. 2016/9168, KT. 31.10.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.04.2022).

¹⁸⁹ **Üzülmöz**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçu, s. 146; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 423.

¹⁹⁰ **Üzülmöz**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçu, s. 136; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 486; **Gökcan/Artuç**, s. 4198.

¹⁹¹ “Somut olayda sanığın, kendisiyle görüşmek istemeyen mağdura görüşmezsen seni öldürürüm dediğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın mağduru zorladığı hususların neler olduğu açıklanmadan, vücut dokunulmazlığına yönelik tehdidinin de yapmaya hakkı olduğu bir eylem niteliğinde bulunmadığı,

yapılmasıdır¹⁹². TCK'nun 107 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki fiiller tehdit yolu ile işlenebilir. Bu yüzden yukarıda da belirttiğimiz üzere şantaj tehdidin özel bir şeklidir.

Şantaj suçunda tehdit maddenin birinci ve ikinci fıkrasında düzenlenen hareketlerin gerçekleştirilmesi bakımından araç olarak kullanılmaktadır. Tehdidin amacı ise, maddede düzenlenen değerlere yönelik saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle söylemde bulunulmasıdır¹⁹³.

Şantajın tehdide olan benzerliği şeref ve saygınlığa zarar verici hususların açıklanacağından bahisle tehdit edilmesi halidir. Tehdit suçunun düzenlendiği TCK'nun 106 ncı maddesinde failin mağdura yönelik zarar gerçekleştireceğinden bahisle hareket ettiği değerler arasında mağdurun şeref ve saygınlığı bulunmamaktadır. Kanun koyucu burada tehdit suçunda sair kötülük kapsamında yer alabilecek bir değeri şantaj suçuyla korumuştur. Bu hukuki değer şantaj suçunda düzenlenmemiş olsaydı şeref ve saygınlığa yönelik hususların açıklanması sair kötülüğün kapsamı dolayısıyla tehdit suçunu oluşturacaktı¹⁹⁴. Yarar sağlamak maksadıyla şeref ve saygınlığına zarar verici hususların açıklanacağından bahisle mağdurun tehdit edilmesi halinde fail şantaj suçundan cezalandırılır¹⁹⁵. Kişinin yarar sağlama maksadı olmaksızın şeref ve saygınlığına zarar vereceğini tehdidinde bulunması şantaj suçunu değil, sair kötülükle tehdit suçunu oluşturur¹⁹⁶.

buna göre şantaj suçunun yukarıda açıklanan unsurunun gerçekleşmediği ve eylemin küll halinde TCK'nın 106/1-ilk maddesine uyan tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmeden şantaj suçundan mahkumiyet hükmü kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2019/5989, K. 2021/28441, KT. 06.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.06.2022).

¹⁹² **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçu, s. 136.

¹⁹³ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 875; **Taner**, Şantaj Suçu, s. 148.

¹⁹⁴ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 136.

¹⁹⁵ **Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 15. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 343.

¹⁹⁶ *"Somut olayda, sanığın, müştekiye gönderdiği mesajlar ve mahkemece kabul edilen sözler çerçevesinde şantaj suçunun yarar sağlama ögesinin gerçekleşmediği ve eylemin sair tehdit suçu kapsamında kaldığı gözetilmeksizin suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde şantaj suçundan hüküm tesisi"* Yarg. 4. CD, E. 2019/4828, K. 2021/28577, KT. 07.12.2021, <https://kazanci.com.tr>, (ET: 04.06.2022).

Failin gerçekleştirmiş olduğu eylem şantaj suçunun kanuni unsurlarına mı, yoksa tehdit suçuna mı uyduğu tespit edilemiyorsa hâkimin somut olayı dikkate alarak değerlendirme yapması gerekmektedir¹⁹⁷. Eğer hâkimi şüpheye düşürmeyecek derecede suça konu eylemin şantaj suçunu oluşturduğu tespit edilebiliyorsa ancak o zaman şantajdan dolayı hüküm kurulması gerekmektedir¹⁹⁸.

Şantaj suçu TCK'dan farklı olarak ETCK m. 192'de yer almaktadır¹⁹⁹. Maddenin 1 inci fıkrasına göre, para veya başka bir yarar sağlamak maksadıyla gerçek veya tüzel kişiye zarar verebilecek bir hususu neşir veya herhangi bir şekilde açıklama tehdidinde bulunmak cezalandırılmaktadır. İkinci fıkrasında ise, failin maksadına ulaşması suçun nitelikli hali düzenlenmiştir²⁰⁰. TCK'dan farklı olarak hakkı veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle tehditte bulunmasına yer verilmemiştir. Yarar sağlama maksadı aranmakta ve eğer yarar sağlanmışsa faile daha ağır ceza verilmektedir.

B. Cebir Kullanma Suçu (TCK m. 108)

Cebir kullanmak, sözlükte “bir işi yaptırmak için zora başvurmak” anlamına gelmektedir²⁰¹. Kanunda failin, bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin bir şeyi yapmasına izin vermesi için bir kimseye yönelik olarak cebir kullanması cezalandırılmaktadır (TCK m. 108). Cebir, mağdur üzerinde zorlayıcı bir güç uygulanarak onu belli bir davranışta bulunmaya yönlendirmektir²⁰². Cebir ile güce

¹⁹⁷ **Taner**, Şantaj Suçu, s. 129.

¹⁹⁸ “Sanığın, olay tarihinde belediye başkanı olan müşteki ... ile işyeri hakkında ısrarla konuşmak istediği, korumaların izin vermemesi üzerine ise müştekiye yönelik olarak 2 marttan sonra görüşeceğiz, her gün sizi takip edeceğim, elimde kasetler ve fotoğraflar var. Benim işimi halletmezse basına sızdıracağım dediği şeklinde iddia ve kabul edilen sözlerin şantaj suçunu oluşturup oluşturmadığının tartışılması gerektiği gözetilmeden, tehdit suçundan mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/8482, K. 2021/29084, KT. 13.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.05.2022).

¹⁹⁹ Maddeye göre: “(1) Kendisine veya başkasına, para veya diğer bir yarar sağlamak maksadıyla bir gerçek veya tüzel kişiye zarar verebilecek bir hususu neşir yolu ile veya her ne suretle olursa olsun açıklama tehdidinde bulunanlara bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir. (2) Fail, arzu ettiği para veya diğer bir menfaati elde etmiş ise ceza üçte biri oranında artırılır”

²⁰⁰ **Üzülmez, İlhan**, “Şantaj Suçu (TCK m. 192)”, EÜHFD, C 8, S. 1-2, Erzincan 2004, s. 178.

²⁰¹ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 31.05.2022).

²⁰² **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 128; **Kartal, Pınar Memiş**, “Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu (TCK m. 108)”, Köksal Bayraktar’a Armağan, GÜHFD, S. 1/1, Ocak-Şubat 2010, s. 1035.

maruz kalan kişinin özgür iradesi ortadan kalkmakta, hür bir şekilde hareket etmesi engellenmektedir. Dolayısıyla suç ile korunan hukuki değer mağdurun karar verme ve hareket etme özgürlüğüdür²⁰³. Ayrıca cebirde vücut üzerinde fiziki bir güç de kullanılabileceğinden vücut dokunulmazlığı da ihlal edilmektedir²⁰⁴. Suçu maddi konusu cebre maruz kalan kişinin bedeni ve fiziki yapısıdır²⁰⁵. Mağdura karşı cebir kullanılması halinde kasten yaralama suçundan verilecek ceza esas alınarak üçte birinden yarısına kadar artırılır (TCK m. 108).

Cebir kullanma suçu ETCK’nda farklı düzenlenmiştir. ETCK’nun 188 inci maddesi²⁰⁶ TCK’nun 108 inci maddesinden farklı olarak “*şartlı tehdit*” ve “*şartlı zor kullanma*” ibaresini kullanmak suretiyle cebire şartlı tehdit suçunun içerisinde yer vermişti²⁰⁷. TCK’nda ise, cebir suçu tehditten bağımsız olarak ayrı bir maddede düzenlenmiştir. Cebir suçunda ayrıca tehdit unsuru bulunmamaktadır²⁰⁸. ETCK’da cebir; maddi cebir ve manevi cebir olmak üzere geniş anlamda kullanılmaktaydı. Maddi cebir içeriğine fiziksel güç ile şiddet girmekte ve manevi cebir ise, tehdit anlamında yer almaktaydı²⁰⁹. ETCK’nda cebir suçunun işlenmesi sırasında silahla, birden fazla kişi tarafından birlikte ve failin kendisini tanınmayacak hale sokarak işlemesi cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak yer verilirken (ETCK m. 188/3) TCK’da cebir suçunda nitelikli hal bulunmamaktadır. Cebir suçunda bu nitelikli haller ayrıca yer almasa bile kasten yaralama suçundaki nitelikli haller dikkate alınarak ceza

²⁰³ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 174; **Çakmut, Özlem Yenerer**, “*Cebir Suçu*”, Prof. Dr. Doğan Soyaslan Armağanı, ERÜHFD, C. 8, S. 2, Kayseri 2013, s. 225; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 496; **Kartal**, s. 1046; **Yıldız, Ali Kemal**, Cebir, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 60; **Kangal, Zeynel**, Cebir Kullanma Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 590.

²⁰⁴ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 168; **Çakmut**, Cebir Suçu, s. 222; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 497; **Kartal**, s. 1037; **Yıldız**, Cebir, s. 60; **Kangal**, Cebir Kullanma Suçu, s. 590; **Gökcan/Artuç**, s. 4225; **Koruculu, Irmak**, “*Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu ve Benzer Suç Tipleri ile Olan İlişkisi Hakkında Bir İnceleme*”, CHD, S. 47, Aralık 2021, s. 656.

²⁰⁵ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 179; **Yıldız**, Cebir, s. 62; **Gökcan/Artuç**, s. 4226.

²⁰⁶ Maddeye göre: “Bir kimse bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanır veya onu tehdit eder veya yetkisi olmadan veya yasalara aykırı olarak bir konuda bilgi vermesini veya inancını veya siyasi veya sosyal görüşünü açıklamasını isterse altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üçbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.”

²⁰⁷ **Kartal**, s. 1053.

²⁰⁸ **Artuk/Gökcan/Yenidünya**, Özel Hükümler, 15. Baskı, s. 344.

²⁰⁹ **Kangal**, Cebir Kullanma Suçu, s. 587.

verilmektedir (TCK m. 86)²¹⁰. Nitekim TCK'nun 108 inci maddesine göre cebirde vücut bütünlüğüne verilen zarar bakımından zararın niteliğine göre (basit tıbbi müdahale ile giderebilecek yaralama, yaralamanın temel hali veya nitelikli haline göre tespit edilir) TCK m. 86 dikkate alınarak cezada artırım yapılmaktadır. Zira cebir suçunu oluşturan fiil, kasten yaralama suçundaki unsurlardan oluşmaktadır²¹¹. Cebir suçunun yer aldığı TCK, ETCK ile yaptırım bakımından da farklılık arz etmektedir. ETCK m. 188/1'e göre fail altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırken TCK m. 108'e göre; kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur. Dolayısıyla TCK m. 86 ve 87 dikkate alınarak önce indirim ve artırım sebepleri uygulanacak daha sonra TCK m. 108'de belirtilen cebirden dolayı artırım yapılacaktır²¹².

Cebir, bir kişiye karşı güç kullanılmasıdır. Cebir, üzerinde güç kullanılan kişinin veya üçüncü bir kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki oluşturmaktadır. Bu suretle cebir altındaki kişi, belli bir davranışta bulunmaya zorlanılmaktadır²¹³. Fail tarafından uygulanan cebir mağdurun direncini kırmaya objektif olarak²¹⁴ elverişli olmalıdır²¹⁵. Madde gerekçesinde cebrin fiziki bir güç kullanarak oluşacağı belirtilmiştir²¹⁶. Ancak fiziki güç kapsamında bir cebrin mutlaka bedene temas ederek gerçekleşmesi şart değildir²¹⁷. Örneğin mağdurun hipnoz suretiyle veya uyuşturucu maddenin etkisi ile fiziki güç uygulanması cebir olarak kabul edilmektedir²¹⁸. Yargıtay kararlarında yer alan ve cebre örnek teşkil eden

²¹⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 495; Çakmut, Cebir Suçu, s. 222.

²¹¹ Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 174; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 487; Tezcan/Erdem/Önok, s. 547.

²¹² Gökcan/Artuç, s. 4232.

²¹³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 486; Yıldız, Cebir, s. 62.

²¹⁴ Karşı görüş Yıldız, Cebir, s. 64; Cebir soyut tehlike suçu olduğundan bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına izin vermesi için bir kimseye yönelik cebir kullanılması suçun oluşumu için yeterli görmekte ve ayrıca objektif olarak cebrin mağdurun direncini kırmaya elverişli olmasına gerek olmadığını savunmaktadır.

²¹⁵ Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 178; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 489; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 432.

²¹⁶ Gerekçeye göre: "Cebre maruz kalan kişi, bu fiziki gücün meydana getirdiği acının etkisiyle belli bir davranışta bulunmaya zorlanmaktadır. Cebir hâlinde kişi bir acı hissetmektedir ve bu acının etkisiyle belli bir davranış gerçekleştirmeye zorlanmaktadır."

²¹⁷ Mutlaka fiziksel temas içermesi gerektiğini kabul etmektedir; Gökcan Artuç, s. 4226.

²¹⁸ Erem, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 873; Cihan, Cebir Kullanma Cürmü, s. 70; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 432.

hareketler; “boğazını sıkarak içeri girme²¹⁹”, “kollarından tutmak suretiyle sürüklemek²²⁰”, “kollarından tutup götürmek²²¹” ve “hırkasından tutup zorla çekmek²²²”

Her ne kadar cebir kullanma suçunun cezalandırılmasında kasten yaralama hükümlerine atıf yapılsa da bu suçlar arasında farklılık bulunmaktadır. Kasten yaralama suçunda, cebirde olduğu gibi bir zorlama yoktur. Failin eylemi neticesinde mağdurun vücuduna yönelik bir zarar meydana gelmektedir²²³. Cebirde ise, hareket sadece mağdurun vücut bütünlüğüne zarar vermez. Aynı zamanda bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin bir şeyi yapmasına yönelik olarak bir zorlamaya başvurmak suretiyle hürriyetine de zarar vermektedir²²⁴.

Tehdit suçunda olduğu gibi cebir kullanma suçunda da mağdurun özgür bir şekilde hareket etme ve karar verme hürriyetine yönelik bir güç uygulanmaktadır. Bu güç tehditte yalnızca manevi olarak ortaya çıkarken, cebirde mağdurun direncini

²¹⁹ “Sanığın mağdur ...’in evine geldiğinde kapıyı açan katılan mağdur ...’nın boğazını sıkarak içeri girmesi neticesinde TCK’nın 116/4. maddesi kapsamında nitelikli konut dokunulmazlığını ihlal suçunun cebir unsurunu oluşturan basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek surette yaralama fiilinin ayrıca kasten yaralama suçunu oluşturmaması” Yarg. 6. CD, E. 2021/7785, K. 2021/20712, KT. 30.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.09.2022).

²²⁰ “Dosyanın incelenmesinde, sanığın mağdureyi daha öncesinden tanıdığı ve olay günü akşam saatlerinde mağdurenin, evlerinin yanında bulunan çöp kovasına çöp atmak amacıyla çıktığı sırada, sanığın mağdurenin yanına gelerek kollarından tutmak suretiyle sürüklediği ve mağdurenin bağırması sonucunda kız kardeşinin olayı görerek haber vermesi üzerine, annesinin evden çıkarak yanlarına geldiği ve sanığın oradan uzaklaştığı olayda, cebir tehdit kullanmak suretiyle kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna teşebbüs oluşturan eylemi nedeniyle sanığın mahkumiyeti yerine yazılı şekilde beraatine karar verilmesi” Yarg. 8. CD, E. 2019/5165, K. 2021/23157, KT. 21.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.09.2022).

²²¹ “Sanık ...’in sahibi olduğu internet Café’ye gelen mağdur çocuk ...’yu kolundan tutup zorla internet kafe içerisindeki bir odaya götürerek darp ettikten sonra serbest bıraktığı anlaşılmakla; sanığın üzerine atılı cebir ve tehdit ile kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun unsurları oluştuğundan mahkumiyeti yerine, yazılı biçimde beraatine karar verilmesi” Yarg. 8. CD, E. 2021/12903, K. 2021/19794, KT. 26.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.09.2022).

²²² “Sanığın olay günü mağduru okulunun önünde görünce konuşmak için seslendiği, mağdurun arkasını dönüp gitmesi nedeniyle engel olmak için hırkasından tutup zorla çekmeye başladığı, bu sırada mağdura seni okulda rezil edeceğim diyerek tehditte bulunduğu, sanığın mağdurun gitmesini engellemesi nedeniyle mağdurun bağırarak yardım istediği ve kendini kurtarıp kaçtığı, yardım için başkalarının geldiğini gören sanığın da oradan hızla uzaklaştığı olayda, sanığın eyleminin TCK’nın 109/2, 109/3-f ve 35. maddelerine uyan cebir ve tehditle kişiyi hürriyetinden yoksun kılmaya teşebbüs suçunu oluşturduğu” Yarg. 8. CD, E. 2019/4422, K. 2021/18670, KT. 06.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.09.2022).

²²³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 486-487.

²²⁴ Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 162.

kırmak için fiziki bir güç vasıtasıyla maddi bir zor kullanma, şiddette bulunma şeklinde ortaya çıkmaktadır²²⁵. Tehditte olduğu gibi cebir kullanma da her şekilde işlenebileceğinden serbest²²⁶ hareketli bir suçtur²²⁷. Cebirde mağdurun hareket etme ve karar verme hürriyeti yalnızca fiziki bir güçle değil²²⁸, hipnoz etmeyle veya uyuşturucu madde verilmesiyle de gerçekleştirilebilir²²⁹. Dolayısıyla zorlamanın bedene temas edilerek icra edilmesi şart değildir. Başka bir deyişle mağdurun direncini ortadan kaldıracak bedene yönelik her etki cebir kapsamındadır²³⁰. Örneğin fakültede derece yapmak için yarışan öğrencilerden birisi yarıştığı öğrencinin sınava girmesini engellemek için çayına müshil ilacı katması ve sınav süresince bu ilacın etkisi ile öğrencinin sınava girememesi halinde bedene temas etmeyen bir cebir vardır. Fail cebirle eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasının engellenmesi suçunu işlemektedir. Tehditte ileride (gelecekte) bir saldırı gerçekleşeceği mağdura bildirilirken, cebir suçunda saldırı teşkil eden fiil o anda gerçekleşmektedir²³¹. Tehdit suçu genel kastla işlenebilen bir suç iken, cebir kullanma suçunda fail güç kullanarak mağdurun bir şeyi yapmasını, yapmamasını veya yapılmasına izin vermesi için cebir uyguladığından özel kastla²³² işlenebilir²³³. Doktrinde cebir suçunda bulunan yapma, yapmama veya

²²⁵ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 178; **Yıldız**, Cebir, s. 62; **Kartal**, s. 1039; **Kangal**, Cebir Kullanma Suçu, s. 597; **Gökcan/Artuç**, s. 4231.

²²⁶ Karşı görüş cebirin bağlı hareketli bir suç olduğunu ileri sürmektedir. **Cihan**, Cebir Kullanma Cürmü, s. 57; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 548.

²²⁷ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 432; **Çakmut**, Cebir Suçu, s. 223; **Yıldız**, Cebir, s. 63; **Kartal**, s. 1039.

²²⁸ Karşı görüş için bkz. **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 107.

²²⁹ “İş yerinde, uyuşturucu özelliği bulunan madde içeceğine katılıp uyutulan katılanın 200 TL ve cep telefonunun alınması olayında, anılan şekilde katılanın kendisini bilemeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi eyleminin yağma suçunda cebir sayıldığı, katılanın beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunmadığı, bu nedenle TCK'nin 149/1. maddesinin (e) bendinin uygulama koşullarının bulunmadığının gözetilmemesi” Yarg. 6. CD, E. 2016/205, K. 2018/7492, KT. 03.12. 2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 31.05.2022).

²³⁰ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 873; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 432; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 551; **Kartal**, s. 1040.

²³¹ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 410.

²³² **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 433-434; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 499-500; **Kartal**, 1042; **Yıldız**, Cebir, s. 66.

²³³ **Erem, Faruk**, “Ümanist Doktrin Açısından Özel Kast”, AÜHFD, C. 26, S. 1, Ankara 1969, s. 2-3; “hareketin doğal olmayan neticeleri hakkında bir kıymet hükmü vermek istediği hallerde saiki nazara almış olmasıdır.”

yapılmasına müsaade etme eylemlerinin özel kast olarak yorumlanamayacağı ve suçun genel kastla işlenebileceğini ifade eden aksi görüş bulunmaktadır²³⁴.

VI. CEZA KANUNLARINDA TEHDİT SUÇUNUN DÜZENLENİŞ BİÇİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Türkiye'nin de yer aldığı Kıta Avrupa'sı hukuk sistemine dâhil olan ülkelerde hürriyetlerin ceza hukuku ile korunması kapsamında tehdit suçuna yer verilmektedir. Bu anlayışın yansımasını kanun koyucunun TCK'nda tehdit suçuna diğer hürriyete karşı suçlardan önce yer vermesi göstermektedir. Bu ülkelerden bazılarının kanunları İngilizce hali esas alınmak üzere tercüme edilerek karşılaştırılmıştır.

A. Alman Ceza Kanununda Tehdit Suçu

ACK'nda tehdit (Bedrohung) suçu düzenlenerek, bireyin güvenlik duygusuna ve kişilerin güven içerisinde bulunduğu inancına yönelik güvence sunulduğu belirtilmektedir²³⁵. ACK'nda kişilere karşı işlenen suçlar kısmında özgürlüğe karşı suçlar bölümünde tehdit suçu 241 inci maddede yer almaktadır²³⁶. Suç tehdide ve göz korkutmaya karşı özgürlüklerin ihlal edilmesinin önüne geçilerek kişilerin korunmasının sağlanması amacıyla düzenlenmiştir²³⁷.

Tehdit suçu, soyut tehlike suçudur²³⁸. Soyut tehlike suçları kanunla düzenlenmiş eylemin korunan hukuki değer açısından genel olarak tehlikeli olduğuna yönelik bir varsayıma dayanmaktadır. Soyut tehlike suçlarında, tehlikeli davranışın zarara yol açıp

²³⁴ Aksi görüş genel kastla işlenmesini yeterli görmektedir. **Cihan**, Cebir Kullanma Cürmü, s. 145; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 554; **Toroslu**, Ceza Hukuku Özel Kısım, s. 79.

²³⁵ **Setzger, Helmut**, "Der Tatbestand der Bedrohung, (§ 241 StGB)", Juristische Ausbildung 2015/2, s. 156.

²³⁶ Maddeye göre: "(1) Her kim, bir kişiyi, onun veya onunla samimi olan bir kişinin aleyhine cürüm gerçekleştireceğinden bahisle tehdit ederse bir yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır. (2) Her kim, doğru olmadığını bildiği halde, diğer bir insanın veya onunla samimi olan bir kişinin aleyhine bir cürüm gerçekleşmek üzere olduğunu uydurursa, aynı ceza ile cezalandırılır." **Yenisey, Feridun / Plagemann, Gottfried**, Alman Ceza Kanunu Türkçe Çeviri, Beta Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2015, s. 354.

²³⁷ **Çınar**, s. 52.

²³⁸ **Setzger**, s. 156.

açmadığına bakılmaksızın failin suç tipindeki eylemi gerçekleştirmesiyle suç tamamlanmaktadır²³⁹. Tehditle suçun işlenmesi gelecekte bir kötülüğün gerçekleşmesine veya gerçekleşmemesine bağlı tutulabilir. Böylece ileride şarta bağlı olarak bir suç gerçekleştireceğinden bahisle kişinin tehdit edilmesi halinde suç oluşmaktadır²⁴⁰. Tehditten cezai sorumluluğun doğabilmesi için muhatabına ulaşmış olması gerekmektedir²⁴¹.

Failin mağdura yönelttiği tehdidin ciddiyeti ve korkutuculuğu ortalama zekaya sahip bir gözlemcinin bakış açısı ile yorumlanır. Objektif olarak korkutmaya elverişli olduğu takdirde fail tehditten sorumlu olur²⁴². Mağdurun sübjektif olarak tehdidi ciddiye alması şart değildir²⁴³.

ACK'nun 241 inci maddesinin 1 inci fıkrasında kişinin kendisine veya yakınlarına karşı bir suç işleyeceğinden bahisle tehditte bulunulması durumunda suçun tamamlanacağı ifade edilmiştir²⁴⁴. Dolayısıyla ACK yalnızca mağdurun bir zarara uğratılacağıının bildirilmesini suçun gerçekleşmesi için aramamaktadır. Mağdur ile samimi olan bir kişiye (yakını) karşı suç işleyeceğinden bahisle mağduru tehdit etmesi maddede cezalandırılmaktadır²⁴⁵.

ACK'nda gerçekleştirilmesi halinde suç teşkil edecek kötülük bildirimleri tehdit suçunu oluşturur²⁴⁶. TCK'nda ise, suçun gerçekleşmesi için haksız bir zarara uğratılacağıının bildirilmesini yeterli görülmüştür. Bu zarar “*sair kötülük*” de olabilir.

²³⁹ **Setzger**, s. 156.

²⁴⁰ **Bock, Dennis**, Strafrecht Besonderer Teil I Nichtvermögensdelikte, Springer, Berlin 2018, s. 223.

²⁴¹ **Bock, Dennis**, Strafrecht Besonderer Teil I, s. 223.

²⁴² **Setzger**, s. 156; **Rengier, Rudolf**, Strafrecht Besonderer Teil II Delikte Gegen Die Person Und Die Allgemeinheit, 21. Auflage, C.H.Beck OHG, Wilhelmstrasse Münih 2020, s. 242.

²⁴³ **Bock**, Strafrecht Besonderer Teil I, s. 224.

²⁴⁴ **Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2014, s. 3837.

²⁴⁵ **Yenisey/Plagemann**, s. 354.

²⁴⁶ **Setzger**, s. 157; **Küpper, Georg / Börner, René**, Strafrecht Besonderer Teil 1, Delikte gegen Rechtsgüter der Person und Gemeinschaft, 4. Auflage, Springer, Berlin 2017, s. 127, kn. 83; **Üzülmöz**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 71; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 521.

Eylemin içeriğinin haksızlık teşkil etmesi yeterlidir. Ayrıca suç oluşturmaya gerekmemektedir²⁴⁷.

ACK'nun 241 inci maddesinin 2 nci fıkrasında failin doğru olmadığını bildiği halde gerçek olmayan bir beyanla mağdura veya mağdurun yakınına bir suçun gerçekleşmek üzere olduğunu söylemesinin cezalandırılacağı belirtilmiştir. İkinci fıkra düzenleme altına alınan fiil niteliği itibarıyla tehdit suçunun kapsamına girmemektedir. Ancak failin bu tarz bir fiil ile bir suçun gerçekleşeceğini uydurması halinde mağdurun iç huzurunu bozar. Bu sözlerin muhatabı olan mağdur korkacağından ve kendisini güvenlik endişesi içerisinde bulacağından eylemin cezalandırılması yerinde olmuştur.

TCK'nda salt bir suçun gerçekleşmek üzere olduğunun beyanı suç tipinde düzenlenmemiştir. Yetkili makamlara bildirilmesi suç uydurma suçunu oluşturmaktadır. Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla bir suçun gerçekleşeceğinin söylenmesi TCK m. 213'de düzenlenen halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunun kanuni tipine uymaktadır. Bu suçun oluşması için belirsiz kişilere karşı korku ve panik yaratmak saiki ile işlenmesi aranmaktadır. Belirli kişilere karşı bir suçun gerçekleşmek üzere olduğunun söylenmesi TCK'nda cezalandırılmamaktadır. TCK'nda da benzer şekilde bir düzenleme yapılması yerinde olur. Sarf edilen sözlerin ciddi olması ve mağdurun iç huzurunu bozmaya objektif olarak elverişli olması halinde hâkim ceza tayin etmelidir.

B. Avusturya Ceza Kanununda Tehdit Suçu

AVCK'nun özel hükümler kısmında üçüncü babının hürriyete yönelik cezalandırılabilir hareketler başlığında hürriyete karşı suçlar yer almaktadır. Tehlikeli

²⁴⁷ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 136; Erem, C. II, s. 1222; Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 83; Tezcan/Erdem/Önok, s. 521.

tehdit (Gefährliche Drohung) başlığında tehdit suçu 107 nci maddesinde düzenleme altına alınmıştır²⁴⁸.

AVCK’nda korkutmak ve huzursuz etmek için yapılan tehdidin ciddi olması aranmaktadır²⁴⁹. Suçun temel halini düzenleyen birinci fıkrada yaptırım bir yıla kadar hapis veya 720 güne kadar para cezasıdır.

İkinci fıkrada tehdidin konusunu ölüm, önemli bir sakatlık, göze çarpar bir deformasyon, kaçırmak, kundaklamak, nükleer enerjisi, iyon ışınları ve patlayıcı madde tehlikesi, kişinin ekonomik ve sosyal varlığı gibi hususları teşkil etmesi cezayı ağırlaştırıcı nitelikli haldir. Faile üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada ise, tehditle tehdit edileni veya bir başkasını intihar veya intihara teşebbüs etmesine neden olunması TCK’dan farklı olarak hayata karşı suçlar bölümünde intihara yönlendirme başlığında değil, hürriyete karşı suçlar bölümünde yaptırım altına alınmıştır (1 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası).

Kanun korkutmak ve huzursuz etmek amacı ile tehdit edilmesini aramaktadır. Bu amacın olayda bulunması yeterli değildir. Aynı zamanda tehdidin tehlikeliliği gibi bir ölçüt belirlenerek ciddi olması gerektiği ortaya koyulmuş ve hâkime tehdidin tehlikeli olup olmadığını (ciddiliği) takdir etme yetkisi vermiştir.

C. Fransız Ceza Kanununda Tehdit Suçu

FCK’nun ikinci kısmının kişinin fiziksel veya psikolojik bütünlüğüne karşı suçlar başlıklı birinci bölümünün üçüncü paragrafında tehdit başlığı altında söz konusu

²⁴⁸ Maddeye göre: “(1) Bir diğerini korku ve endişe ortaya çıkarmak için tehlikeli bir şekilde tehdit ederse, bir yıla kadar hapis veya günlük 720 güne kadar para cezası ile cezalandırılacaktır. (2) Tehdidin konusunu ölüm, önemli bir sakatlık, göze çarpar bir deformasyon, kaçırmak, kundaklamak, nükleer enerjisi, iyon ışınları ve patlayıcı madde tehlikesi, kişinin ekonomik ve sosyal varlığı gibi hususlar oluşturuyorsa üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. (3) Eğer tehdit, tehdit edilenin veya bir başkasının intiharına veya intihara teşebbüsüne neden olmuşsa, fail için bir yıldan on yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür.” <https://legislationline.org>, (05.02.2020 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 14.07.2022).

²⁴⁹ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 73.

suça yer vermiştir. Basit tehdit (FCK m. 222/17) ve şartlı tehdit (FCK m. 222/18) cezalandırılabilirlik şartları bakımından bir ayırım yapılarak yaptırım altına alınmıştır²⁵⁰.

FCK m. 222/17 birinci fıkrada kişilere karşı teşebbüsü cezalandırılabilen bir suç veya kabahat gerçekleştireceğinden bahisle yapılması tehdit suçunda eylem olarak düzenlenmiştir. Ancak cezalandırılabilmesi için tehdidin tekrarlanarak ya da yazı, resim veya herhangi bir cisimle kanıtlanması şarttır. Bu durumda cezası altı ay hapis ve 7.500 Euro para cezasıdır. İkinci fıkrada bu suretle gerçekleştirilen tehditler mağdura yönelik ölüm tehdidi ile yapılmışsa cezayı ağırlaştırarak üç yıl hapis ve 45.000 Euro para cezası gerektirmektedir²⁵¹.

Madde 222-18'de şartlı tehdidi düzenlemiştir²⁵². Maddeye göre; failin, mağdura yönelik olarak hangi yolla yapılırsa yapılsın bir şartın yerine getirilmesine bağlı olmak üzere bir suç veya kabahatin işleneceği tehdidinde bulunmak yaptırım altına alınmıştır (3 yıl ve 45.000 Euro). Şartın yerine getirilmemesi maksadıyla mağdura ölüm tehdidinde bulunulmuşsa faile verilecek ceza ağırlaştırılır (5 yıl ve 75.000 Euro).

D. İspanyol Ceza Kanununda Tehdit Suçu

İSPCK'nda hürriyete karşı suçlardan tehdit değişik şekillerde düzenlenmiştir. Tehdit suçuna ilişkin hükümler kanunun ikinci kitap özel hükümler kısmında,

²⁵⁰ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 73.

²⁵¹ Maddeye göre: "(1) Kişilere karşı teşebbüsü cezalandırılabilir bir suç veya kabahat işleme tehdidi, eğer tekrarlanarak veya yazılı bir belge, resim ya da herhangi bir cisimle kanıtlanması halinde altı ay hapis ve 7.500 Euro para cezası ile cezalandırılır. (2) Tehdidin ölüm olduğu durumlarda ceza üç yıl hapis cezasına ve 45.000 Euro para cezasına yükseltilir." <https://legislationline.org>, (12.10.2005 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 14.07.2022).

²⁵² Maddeye göre: "Kişilere karşı bir suç veya kabahat işleme tehdidi her ne suretle yapılırsa yapılsın bir şartın yerine getirilmesine bağlı olarak işlenmesi halinde üç yıl hapis ve 45.000 Euro para cezası ile cezalandırılır. Suçun ölüm tehdidi ile işlenmesi halinde beş yıl hapis ve 75.000 Euro para cezasına yükseltilir." <https://legislationline.org>, (12.10.2005 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 14.07.2022).

hürriyete karşı suçlar başlıklı altıncı bap ikinci bölümde 169 ila 171 inci maddeleri arasında yer almaktadır²⁵³.

İSPCK'nun 169 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında; fail, mağdurun kendisine, ailesine veya yakınına yönelik zararda bulunacağından bahisle tehditte bulunması suçun temel halidir. Eylem bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası gerektirmektedir. Tehdidin konusunu hangi değerlerin oluşturduğu maddede gösterilmiştir. Buna göre: öldürme, yaralama, çocuk düşürtme, hürriyette yönelik saldırı, işkence, ahlak bütünlüğü, cinsel özgürlük, özel hayat, şeref ve haysiyet, malvarlığı ile sosyo-ekonomik düzen oluşturmaktadır. Bu şekilde yapılan tehdidi kanun koyucu üç farklı şekilde cezalandırmaktadır²⁵⁴;

1- Tehdit eyleminin içeriğinde belirli bir miktar istenmiş veya herhangi bir hukuka uygun koşul öne sürülerek işlenmişse ve fail isteğine ulaşmışsa bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası gerektirmektedir (İSPCK m. 169/1).

2- Fail istediğine ulaşamamışsa ceza hafiflemektedir. Yaptırım altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıdır (İSPCK m. 169/1).

²⁵³ 169 uncu maddeye göre: “(1) Bir başkasını kendisine, ailesine veya yakından ilişkili olduğu kişilere zarar vermekle tehdit eden kişi, suçun konusu öldürme, yaralama, çocuk düşürtme, hürriyette yönelik saldırı, işkence, ahlak bütünlüğü, cinsel özgürlük, özel hayat, şeref ve haysiyet, malvarlığı ile sosyo-ekonomik düzen olması halinde aşağıdaki şekillerde cezalandırılır: 1. Bir meblağ isteyen veya hukuka aykırı olmayan herhangi bir koşul öne sürülerek işleyen ve isteğine ulaşan kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İsteğe ulaşamamışsa altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir. Tehdit işlemi aşağıdaki şekilde yapılırsa, önceki bölümde belirtilen cezalar üst sınır gözetilerek yarı oranında artırılarak uygulanır; yazılı, telefonla veya diğer telekomünikasyon araçları vasıtasıyla, kopyalamak suretiyle, gerçek veya sözde örgütler ve yahut topluluklar adına yapılması, 2. Tehdit şartlı olmadığı hallerde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” <https://legislationline.org>, (23.10.1995 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 14.07.2022). 170 inci maddeye göre: “(1) Gözdağı virmenin bir suç teşkil eden zarar olması halinde, sakinler arasında korku yaratması amaçlanmaktadır. Bir yerin, etnik, kültürel veya dini bir grubun, sosyal veya mesleki bir grubu veya topluluğu veya bunlar dışında herhangi bir gruba dahil olan üyeleri korkutma ve ciddi zarar verme amacıyla tehdidin işlenmesi halinde ilgili mevzuatta öngörülen cezaların üst sınırı uygulanacaktır. (2) Aynı amaçla ve ciddiyetle silahlı çete ve terörist faaliyetler aracılığıyla aleni şiddet eylemleri çağrısında bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” <https://legislationline.org>, (23.10.1995 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 14.07.2022).

²⁵⁴ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 71-72.

3- Maddenin birinci fıkrasındaki eylemlere uygun olarak gerçekleştirilen tehdit koşula bağlanmamışsa ceza hafiflemektedir. Yaptırım altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıdır (İSPCK m. 169/2).

Tehdit suçunun nitelikli unsurları maddenin 169 uncu maddenin 1 inci fıkrasında düzenlenmiştir. Bunlar tehdidin;

- Yazılı olarak,
- Telefonla veya diğer telekomünikasyon araçları vasıtasıyla,
- Kopyalamak suretiyle,
- Gerçek veya sözde örgütler ve yahut topluluklar adına,

yapılmasıdır. Yaptırım, İSPCK'nun 169 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci cezalandırma hali dikkate alınmak suretiyle belirlenmektedir. Buna göre üst sınır gözetilerek ceza yarı oranında artırılır²⁵⁵.

Tehditte mağdura yönelik gelecekte gerçekleşecek ve suç oluşturacak kötülük bir yerin, etnik, kültürel veya dini bir grubun, sosyal veya mesleki bir grubun veya topluluğun veya bunlar dışında herhangi bir gruba dahil olan üyelerini korkutma maksadına yönelikse ve zararın verme bakımından yeterince ciddiye fail, önceki maddelerde düzenlenen (İSPCK m. 169/1 ve 2) alt ve üst sınırı belirli olan cezalardan en üst sınırdan sorumlu olur (İSPCK m. 170/1). Aynı maksatla ve ciddiyetle silahlı çete ve terörist faaliyetler aracılığıyla aleni şiddet eylemleriyle tehdit bildiriminde bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (İSPCK m. 170/2)²⁵⁶.

Konusu suç teşkil etmeyen ve zarar vereceğinden bahisle yapılan tehditler 169 uncu maddenin kapsamı dışındadır. Bu suretle gerçekleştirilen tehdit şarta bağlıysa ve 169'da düzenlenen cezai sorumluluğu gerektiren hareketi oluşturmuyorsa somut

²⁵⁵ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 72.

²⁵⁶ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 72.

olayın şartları ve tehdidin ağırlığı gözetilerek fail üç aydan bir yıla kadar hapis ve altı aydan yirmi dört aya kadar para cezalandırılır (İSPCK m. 171/1)²⁵⁷.

E. İsviçre Ceza Kanununda Tehdit Suçu

İSVCK’nda özel hükümlere dair ikinci kitabının dördüncü babında hürriyete karşı cürümler ve cünhalar başlıklı dördüncü kısmın 180 inci maddesinde tehdit eylemi yaptırım altına alınmıştır²⁵⁸.

Birinci fıkrada tehdit suçunun temel hali olarak failin mağduru ağır bir tehditle endişe veya korkuya düşürmesi durumunda cezalandırılacağı belirtilmiştir (üç yıla kadar hapis veya adli para cezası)²⁵⁹. Kanun koyucu suçun gerçekleşmesini mağdurun fiilden etkilenmesine (mağdurun endişe ve korkuya düşmesi) bağlamaktadır. Eylem neticesinde mağdurun güvenlik duygusu ve iç huzuru etkilenmemiş, endişe veya korkuya sevk etmemişse fail tehdit suçuna teşebbüsten cezalandırılacaktır²⁶⁰. Birinci fıkrada yer alan tehdidin temel hali şikâyete bağlıdır²⁶¹.

İSVCK’nun 180 inci maddesinin 2 nci fıkrasının a ve b bentlerinde belli kişilere karşı tehditte bulunulması halinde suçun şikâyete bağlı olmadığı ve re’sen kovuşturulacağı düzenlenmiştir²⁶². Eşine karşı evlilik sırasında veya boşanmadan itibaren bir yıl içinde meydana gelmişse, mağdurun kayıtlı ortağına karşı tescilli ortaklık süresince işlenmişse, mağdur sınırsız bir süre birlikte yaşama iradesine girmişlerse (heteroseksüel veya homoseksüel) ve bu süre zarfında veya ayrılmadan bir yıl içinde tehdit eylemi gerçekleştirilmişse fail hakkında şikâyette bulunulmasını gerek olmaksızın re’sen muhakeme işlemlerine yerine getirilir. TCK’nda böyle bir ayırım

²⁵⁷ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 72.

²⁵⁸ Maddeye göre: “(1) Bir başkasını ağır tehditlerle korkutan kişi, şikâyet üzerine, üç yıla kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılır. (2) Fail, aşağıdaki durumlarda re’sen yargılanacaktır: a. Mağdur olan eşine karşı evlilik sırasında veya boşanmadan itibaren bir yıl içinde meydana gelmişse, mağdurun kayıtlı ortağına karşı tescilli ortaklık süresince işlenmişse, b. mağdurla sınırsız bir süre birlikte yaşama iradesine girmişlerse (heteroseksüel veya homoseksüel) ve bu süre zarfında veya ayrılmadan bir yıl içinde tehdit eylemi gerçekleştirilmişse” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 16.07.2022).

²⁵⁹ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 74.

²⁶⁰ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3836-3837.

²⁶¹ <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 16.07.2022).

²⁶² Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 74.

yapılmamıştır. Suçun belli kişilere karşı işlenmesi bakımından özgü bir durum bulunmamaktadır. Tehdidin temel hali ve nitelikli hali re'sen kovuşturulurken daha az cezayı gerektiren hali (malvarlığı itibarıyla zarara uğratacağından bahisle veya sair kötülükle tehdit) şikâyetle bağlıdır.

İSVCK tehdit suçunun oluşumu için ağır bir tehditte bulunulmasını yeterli saymaktadır. Tehdit konusu zarar şahsa yönelik veya mala yönelik olabileceği gibi manevi bir zarar da olabilir. Kanun koyucu tehdidin konusunun bir suç olmasını suçun tamamlanması bakımından aramamaktadır. Ancak zararın muhakkak haksız olması gerekir. Haksız bir zarar yoksa zaten tehdit suçundan bahsedilemez²⁶³.

F. Polonya Ceza Kanununda Tehdit Suçu

PCK'nda tehdit suçu 23 üncü bölüm hürriyete karşı suçlar başlığı altında 190 ıncı maddede yer almaktadır. Fail mağdurun şahsının veya yakınının zararına olmak üzere bir suç gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etmesi cezalandırılmaktadır (iki yıla kadar hapis veya para cezası). Ancak mağdur bakımından tehdit konusu suçun gerçekleşeceğine dair bir korku oluşturmaya gerekmektedir. Şikâyet üzerine suç ile ilgili muhakeme yapılabilir²⁶⁴.

TCK'nda olduğu gibi hürriyete karşı suçlar bölümünde tehdit suçundan sonra cebir ve şantaj suçları da düzenlenmiştir. PCK'nun 191 inci maddesinde fail mağduru belirli bir şekilde davranmaya zorlarken direnç göstermesinin önlenmesi ve davranışa boyun eğmesi için tehdit etmesi yaptırım altına alınmıştır (üç yıla kadar hapis

²⁶³ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3838.

²⁶⁴ Maddeye göre: “(1) Kim başka bir kişinin kendisine veya yakınına bir suç işlemesi için tehditte bulunursa ve tehdit edilen kişide bunun gerçekleştirileceğine dair haklı bir korkuya neden olursa, iki yıla kadar hapis veya para cezası verilir.” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 18.07.2022).

cezası)²⁶⁵. Fail bu hareketleri şantaj yapmak için kullanırsa üç aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (PCK m. 191/2)²⁶⁶.

G. Rumen Ceza Kanununda Tehdit Suçu

RUCK’nda tehdit özel hükümler – kişilere karşı suçlar kısmında kişisel özgürlüğe karşı suçlar başlıklı 6 ncı bölüm 206 ncı maddesinde yer almaktadır. Birinci fıkrasında²⁶⁷, bir kimsenin mağdurun kendisine veya başkasına yönelik olarak bir suç işleyeceği veya zarar verici eylem gerçekleştireceği tehdidinde bulunması cezalandırılmaktadır. Kişinin cezaya maruz kalabilmesi için tehdidin korkutmaya elverişli olması aranmaktadır.

İkinci fıkrada ise, suçun muhakemesinin mağdurun şikâyeti üzerine başlayacağı düzenlenmektedir²⁶⁸.

RUCK’nda TCK’dan farklı olarak tehdit suçunun nitelikli hallerine yer verilmediği görülmektedir. Hukuki değerlere yönelik bir ayrım da yapılmamıştır. Maddeye göre; tehdit suçunun gerçekleşebilmesi için mağdurun geleceğine yönelik kötülüğün konusu haksız bir zarar olması gerekir.

H. Rus Ceza Kanununda Tehdit Suçu

RCK’nda kişilere karşı suçlar, özel hükümler kısmının 7 nci bölümünde bulunmaktadır. Tehdit suçu ise, hayata veya vücut bütünlüğüne karşı suçlar başlıklı 16

²⁶⁵ Maddeye göre: “Kim başka bir kişiyi zorlamak maksadıyla kuvvet kullanırsa veya hukuka aykırı bir tehditte bulunursa, başka bir kişiyi belirli bir şekilde davranmaya veya belirli bir davranışa direnmeye veya boyun eğmeye zorlarsa üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 18.07.2022).

²⁶⁶ Maddeye göre: “Fail, şantaj yapmak için § 1’de belirtilen şekilde hareket ederse üç ay ile beş yıl arasında hapis cezası ile cezalandırılır.” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 18.07.2022).

²⁶⁷ Maddeye göre: “(1) Bir kimseyi bir suçla veya kendisine veya bir başkasına karşı zarar verici bir fiille tehdit etmesi, bu kimse üzerinde bir korku oluşturmaya elverişli ise, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 18.07.2022).

²⁶⁸ “(2) Kovuşturma mağdurun şikâyeti üzerine yapılır.” <https://legislationline.org>, (02.08.1997 tarihinde güncellenmiş hali esas alınmıştır. ET: 18.07.2022).

ncı kısmının ölüm veya sağlığa ciddi bir zararda bulunma tehdidi başlıklı 119 uncu maddesinde düzenlenmiştir²⁶⁹.

RCK incelendiğinde sadece kişinin hayatı veya sağlığına yönelik ağır bir zarar vermekle tehdit edilmesinin yaptırıma bağlandığı görülmektedir. Tehdidin temel halinde hâkimin seçeceği yaptırım türleri birden fazla gösterilmiştir (480 saate kadar zorunlu çalışma veya iki yıla kadar hürriyet kısıtlaması veya iki yıla kadar zorunlu çalışma veya altı aya kadar tutuklama veya iki yıla kadar bir süre için özgürlükten yoksun bırakma). Tehdit eylemi politik, ideolojik vs. nefret veya düşmanlıkla bazı sosyal gruplarla işlenmesi halinde daha ağır ceza verileceği düzenlenmiştir (beş yıla kadar bir süre için zorunlu çalışma).

İ. Değerlendirme ve Sonuç

ACK'nun 240 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasında mağdurun bir zarara uğratılacağına bildirilmesini suçun gerçekleşmesi için aranmamaktadır. Mutlaka zararın içeriğinin bir suçu oluşturması gerekmektedir. TCK ise, suçun gerçekleşmesi için haksız bir zarara (haksızlık) uğratılacağına bildirilmesini yeterli görmüştür. Ayrıca suç oluşturması aranmamıştır. Bu zarar “sair kötülük” şeklinde de olabilir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, failin doğru olmadığını bilmesine rağmen gerçek olmayan bir beyanla mağdurun kendisine veya yakınına bir suçun gerçekleşmek üzere olduğunu söylemesi yaptırım altına alınmaktadır. Böyle bir düzenleme karşılaştırdığımız diğer kanunlarda bulunmamaktadır. TCK’nda da yer verilmemiştir. Mağdura veya yakınına yönelik bir suçun gerçekleşeceğinin bildirilmesi mağdurun iç hürriyetini ihlal edeceğinden TCK’nda da benzer şekilde bir düzenleme yapılmalıdır.

²⁶⁹ Maddeye göre: “(1) Öldürme veya sağlığa ciddi zarar verme tehdidi halinde, eğer bu tehdidin gerçekleştirilmesinden korkulmasını gerektiren sebepler varsa fail hakkında 480 saate kadar zorunlu çalışma veya kısıtlama ile cezalandırılır. İki yıla kadar bir süre için özgürlük veya iki yıla kadar zorunlu çalışma veya altı aya kadar tutuklama veya iki yıla kadar özgürlükten yoksun bırakma cezası verileceği düzenlenmiştir. (2) aynı eylemin politik, ideolojik, ırksal, ulusal, inançsal nefret veya düşmanlıkla ya da nefret veya düşmanlık nedeniyle bazı sosyal gruplar vasıtasıyla işlenmesi halinde beş yıla kadar zorunlu çalışma ile cezalandırılacağı yaptırım altına alınmıştır.” <https://legislationline.org>, (05.06.1996 tarihinde Federasyon Konseyi tarafından kabul edilmiş metindir. ET: 16.09.2022)

AVCK’nda düzenlenen tehdit suçunda diğer kanunlardan farklı olarak; tehdidin korkutmak ve huzursuz etmek amacıyla yapılması ile ciddi olması (tehlikeliliği) aranmaktadır. Ayrıca diğerlerinden farklı olarak intihara yönlendirme eylemine tehdit suçunun içerisinde yer verilmiştir. TCK’nda korkutma ve huzursuz etme amacı aramamakta, eylem mağduru objektif olarak korkutmaya elverişli olması halinde fail cezalandırılmaktadır. Tehditle intihara sevk etmek ise, hayata karşı suçlar bölümünde intihara mecbur etme fiiliyle düzenlenmiştir.

FCK tehdidi, basit tehdit ve şartlı tehdit olmak üzere iki farklı maddede yaptırım altına almıştır. İki farklı maddede yer alan tehdidin bu türlerinde cezalandırılabilirlik bakımından birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Tehdidin basit halinin cezalandırılabilmesi için tehdidin tekrarlanması, tehdidin ciddiliğini gösteren yazı, resim ve herhangi bir cisimle kanıtlanması gerekmektedir. Şartlı tehditte ise, tehdidin hangi suretle gerçekleştirildiğine bakılmaz. Şartlı tehdidin basit tehdiye göre cezası daha ağırdır. Tehdidin iki türü arasında benzerlik de bulunmaktadır. Basit tehdit ve şartlı tehditte gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün konusu suç veya kabahat teşkil etmektedir. Basit tehdit ve şartlı tehdit hallerinde tehdidin konusunun ölüm olması cezayı ağırlaştırıcı nitelikli unsurdur. ETCK döneminde yapılan basit tehdit – şartlı tehdit ayrımına TCK ile son verilmiş ve tehdidin iki haline de aynı suçta yer verilmiştir.

İSPCK’nda kişinin kendisine, ailesine veya yakınına yönelik zararda bulunacağından bahisle tehdit eyleminde bulunulması halinde fail suçun temel halinden sorumlu tutulmaktadır. Suçun konusu öldürme, yaralama, çocuk düşürme, hürriyette yönelik saldırı, işkence, ahlak bütünlüğü, cinsel özgürlük, özel hayat, şeref ve haysiyet, malvarlığı ile sosyo-ekonomik düzen olduğu takdirde fail 169 uncu maddeden sorumlu tutulmalıdır. Tehditte bir meblağ istenmiş veya şart önce sürülmüşse ve fail sürmüş olduğu şartı gerçekleştirmiş olsa da olmasa da cezalandırılmaktadır. Yalnızca cezanın miktarında farklılık olmaktadır (İSPCK m. 169/1). Tehdit koşula bağlanmamışsa faile verilecek cezada indirimde gidilmektedir (İSPCK m. 169/2). Tehdidin konusu suç teşkil etmeyen bir zarar oluşturuyorsa ve şarta bağlı olması durumunda somut olayın şartları ve tehdidin ağırlığı gözetilerek faile daha

az ceza verilmektedir (İSPCK m. 171/1). Suçun daha ağır ceza verilmesini gerektiren nitelikli unsurları da kanunda yer almaktadır.

İSVCK’nda tehdit suçunun oluşumu için ağır bir tehditte bulunulması ve tehdidin mağduru korku ve endişeye sevk etmesini yeterli saymaktadır (tehdidin temel hali). Eylem neticesinde mağdurda endişe veya korku hali oluşmamışsa fail teşebbüsten cezalandırılır. Suçun muhakemesi bakımından kanun birtakım düzenlemeler getirmiştir. Buna göre; tehdidin temel hali, şikâyeteye bağlıdır. Tehdit, eşine yönelik evlilik sırasında veya boşanmadan itibaren bir yıl içinde meydana gelmişse, mağdurun kayıtlı ortağına karşı tescilli ortaklık süresince işlenmişse, mağdur sınırsız bir süre birlikte yaşama iradesine girmişlerse (heteroseksüel veya homoseksüel) ve bu süre zarfında veya ayrılmadan bir yıl içinde tehdit eylemi gerçekleştirilmişse re’sen kovuşturma yapılır. TCK’nda suçun belli kişilere karşı işlenmesinde kovuşturmaya özgü bir durum bulunmamaktadır. Tehdidin temel hali ve nitelikli hali re’sen kovuşturulurken malvarlığı itibarıyla bir zarara uğratacağından bahisle veya sair kötülükle tehdit şikâyeteye bağlıdır.

PCK’nda bir kimsenin kendisine veya yakının zararına bir suç işleyeceğinden bahisle tehditte bulunan kişi cezalandırılmaktadır. Tehdit suçundan sorumluluk söz konusu olması için mağdurun üzerinde bir korku oluşturmaları gerekmektedir. ACK’nda olduğu gibi tehditte gelecekte gerçekleşeceği bildirilen kötülüğün suç oluşturmaları gerekmektedir. PCK’nda hürriyete kaşı suçlardan tehdit, cebir ve şantaj bir arada bulunmaktadır (PCK m. 191 ve 192). Buna göre mağduru belirli bir şekilde davranmaya zorlarken direnç göstermesinin önlenmesi ve davranışa boyun eğmesi amacıyla tehdit yaptırım altına alınmıştır. Fail kanunda düzenlenen bu hareketleri şantaj yapmak için kullanırsa şantajdan sorumlu tutulur.

RUCK’nda bir kimsenin kendisine veya başkasına yönelik suç işleyeceğinden veya zarar vereceğinden bahisle tehditte bulunması yaptırım altına alınmaktadır. Kanun koyucu cezalandırma bakımından tehdidin korkutmaya elverişliliğini aramaktadır. Suç şikâyeteye bağlıdır. TCK’ndan farklı olarak RUCK’nda suçun nitelikli halleri yer almamaktadır. Tehdidin konusunu suç ve zarar olduğu belirtilmiştir.

Tehditten bahsedebilmek için mağdurun geleceğine yönelik kötülüğün konusu oluşturan zararın haksız olması gerekir.

RCK’nda muhatabına yönelik olarak gerçekleştirilen tehdidin koruduğu hukuki değerler hayat ve sağlık şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu değerlere ağır bir zarar vereceğinden bahisle tehdit edilmesi suçun temel halidir. Suçun nitelikli hali tehdidin politik, ideolojik vs. nefret veya düşmanlıkla bazı sosyal gruplarla karşı işlenmesidir. Bu durumda suçun temel haline verilecek ceza ağırlaştırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI, KUSURLULUK

I. SUÇUN UNSURLARI

Tehdidin kanuni unsurlarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti bakımından suçun unsurlarının suç genel teorisi bağlamında değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Toplumsal düzenin huzur içinde devam edebilmesi bakımından kanunda korunan hukuki değerlerin bilerek ve istenerek bozulması (kast) veya bu değerleri korumak için konulan kurallara yönelik olarak dikkatsizlik ve özensizliği (taksir) ifade eden insandan kaynaklanan eylemler, tipe uygun ve hukuka aykırı ise, suç olarak tanımlanmaktadır²⁷⁰. Bu bakımdan tipe uygun ve haksızlık teşkil eden fiil suçtur²⁷¹. Fiilin en önemli niteliği, iradi bir insan davranışı olmasıdır. Eğer davranış, iradi değilse ve insandan kaynaklanmıyorsa fiilden ve dolayısıyla suçtan bahsedilemez²⁷².

Somut olayda fiil tipe uygun ve haksız ise, cezalandırma bakımından yeterli değildir. Cezalandırılabilme bakımından failin kusurlu olması da gerekmektedir. TCK sistematüğinde haksızlık ve kusur birbirinden ayrıdır (TCK m. 30, m. 40/1). Kusur, suç tüm unsurları ile gerçekleştikten sonra haksızlıktan dolayı failin kınanıp kınanamayacağına ilişkin değerlendirme yargısını ifade etmektedir. Bu bakımdan cezai sorumluluk için tipiklik (objektif ve sübjektif unsurlar) ve haksızlık (hukuka aykırılık) unsurlarının gerçekleştirilmesi yetmez. Ayrıca işlenen ve haksızlık teşkil eden fiilden dolayı fail hakkında bir kınama yargısının da bulunması gerekir²⁷³. Diğer bir anlatımla kanun gereğince ancak suç işleyen ve kınanabilen bir kimseye ceza vermek mümkündür. Tipiklik ve hukuka aykırılık unsurlarını içeren eylemi gerçekleştiren faile, işlediği haksızlıktan dolayı eylemin kınanabilir olması halinde

²⁷⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 265.

²⁷¹ Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 109.

²⁷² Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 103.

²⁷³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 572-573.

(kusuru olması) ceza verilmektedir. Kusur ilkesi ceza hukukunun en temel ilkelerinden birisidir ve failin kusurunun olması cezalandırma bakımından şarttır. Kusuru olmayan fakat suç işleyen faile yaptırım olarak güvenlik tedbiri niteliğindeki önlemler uygulanabilir²⁷⁴. Kusur, suçun unsurları içerisinde değerlendirilirse, kusurluluğu ortadan kaldıran bir hal somut olayda varsa (örneğin, akıl hastalığı, yaş küçüklüğü) fail kusurlu olmadığından eylem suç teşkil etmeyecektir. Suçun unsuru gerçekleşmediğinden fail hakkında güvenlik tedbirlerinin uygulanması da söz konusu olmayacaktır. Oysa TCK’nda düzenlendiği üzere kusurluluk, fail hakkında işlediği haksızlıktan (suçtan) dolayı cezalandırılıp cezalandırılmayacağına ilişkin bir kınama yargısı olarak anlaşılırsa, ortada haksızlık teşkil eden bir fiil bulunduğundan güvenlik tedbirleri uygulanabilecektir. Bu şekilde kusurluluk (kınanabilirlik) ve suç (haksızlığı) birbirinden ayırmak gerekmektedir²⁷⁵.

Suç, ceza hukukunun esasını oluşturmaktadır. Ancak ceza kanunumuzda suçun genel tanımına yer verilmediği görülmektedir. Kanun koyucu tarafından suç tanımı yapılmaması bu tanımın doktrine bırakıldığını göstermektedir. Kanaatimce kanuni tipe uygun eylemin haksızlık teşkil etmesi suç oluşturur. Yani suçun iki unsuru tipiklik ve hukuka aykırılıktır. Tipikliği objektif (maddi unsurlar) ve sübjektif (manevi unsurlar) unsurlar oluşturmaktadır. Her ne kadar kanunda ceza sorumluluğu azaltan ve kaldıran haller bir arada düzenlense de kusurluluk suçun unsurları dışında incelenmesi gerekir. Zira kusurluluğu ortadan kaldıran haller hukuka uygunluk sebeplerinde olduğu gibi eylemin tipe uygunluğunu ortadan kaldırmaz. Kusurun ortadan kalkması haksızlığa etki etmez. Bu kapsamda kusur suçun unsurları dışında ayrı bir bölümde incelenecektir. Türk ceza hukukunda tehdit suçunu incelerken kabul ettiğimiz suç teorisine uygun değerlendirme yapılacaktır.

Suçun ceza normundaki soyut tasviri tipiklik olarak ifade edilmektedir²⁷⁶. İnsandan kaynaklanan ve iradi olan eylemin suçun kanuni tanımındaki unsurlara

²⁷⁴ Artuk, Mehmet Emin / Akcan, Esra Alan, “Mukayeseli Hukuk ve Türk Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri”, İMÜHFD, C. 3, S. 2, Güz 2016, s. 13.

²⁷⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 573.

²⁷⁶ Keyman, Selahattin, “Tipiklik ve Ceza Hukuku”, AÜHFD, C. 37, S. 1-4, Ankara 1982, s. 99; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 294.

uyması tipikliği gerçekleştirir. Eğer böyle bir uygunluk yoksa failin gerçekleştirdiği eylemin suç olarak nitelendirilmesi mümkün değildir²⁷⁷.

Suçlar kanun koyucunun suç ve ceza politikası çerçevesinde ortaya çıkmaktadır. Bir haksızlığın ceza hukuku dışında çözülmesi mümkün ise, ceza hukukunun son çare olması ilkesi gereğince suç olarak düzenlenmez²⁷⁸. Suç olarak düzenlenmeyen haksızlıklar olduğu gibi devletin suç ve ceza politikası çerçevesinde bazı suçların devlet ilişkilerinin yeni bir anlayışla değerlendirilmesi gibi gerekçelerle suç olmaktan çıkarılması da mümkündür²⁷⁹. Tehdit suçu toplumu ve bireyi derinden etkileyen bir suç olduğu için kanun koyucunun bunu suç olmaktan çıkarmaması gerekir. Haksızlığa maruz kalan mağdurlar muhit dahi değiştirmekte bir anlamda huzur ve sükûnu bozularak serbestçe yaşama hürriyeti ihlal edilmektedir.

Fiil, yasadaki suç tanımına uygunsa tipiktir²⁸⁰. Bunun en somut göstergesi suçta ve cezada kanunilik ilkesidir. Fail ancak fiili gerçekleştirmeden önce kanunda suç olarak düzenlenmiş ve cezası öngörülmüş fiillerinden dolayı sorumlu olur (AY m. 38, TCK m. 2)²⁸¹.

Fiil suçun kanuni tanımındaki unsurlara uygunsa bu onun hukuka aykırılığına bir karinedir. Ancak fiilin tipe uyması onun mutlaka hukuka aykırı olduğunu da göstermez. Nitekim somut olayda hukuka uygunluk sebepleri varsa, tipe uygun eylem hukuk düzenine aykırı olmayacağından suç teşkil etmez²⁸².

Suçun maddi unsurlarını oluşturan fail, mağdur, hareket, netice gibi unsurlar tipikliğin objektif unsurları, suçun manevi unsurlarını oluşturan kast, taksir gibi

²⁷⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 293-294.

²⁷⁸ Taşkın, Ozan Ercan, “Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku”, MÜHFD, C. 15, S. 1, İstanbul 2016, s. 69.

²⁷⁹ Bayraktar, Köksal, “Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı”, İÜHFM, C. 50, S. 1-4, 2011, s. 198.

²⁸⁰ Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İsmail Akgün Yayıncılık, İstanbul 1949, s. 39-40.

²⁸¹ Baytaş, Abdullah Batuhan, Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesinde Yorum, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 52.

²⁸² Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 167; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 109.

unsurları tipikliğin sübjektif unsurları olarak ifade edilmektedir. Tipikliğin sübjektif unsurları ise, failin manevi alanıyla yani tasavvur dünyası ile ilgilidir. Kast, taksir ve saik bu kapsamdadır²⁸³. Tehdit, sırf hareket suçu olduğundan ayrıca netice ve nedensellik bağı değerlendirilmesinin yapılmasına gerek yoktur.

Tipikliğin objektif ve sübjektif unsurlarının tehdit suçu bağlamında değerlendirilmesi konu kapsamında önem arz etmektedir. Zira suçun kanuni tanımında yer alan unsurlar gerçekleşmemişse artık ortada bir suçtan bahsedilemez.

A. Tipikliğin Objektif Unsurları

Tipikliğin objektif unsurları denilince ilk olarak ceza normunda yasaklanan fiil (hareket/eylem) gelir. İnsandan kaynaklanan davranışlar ceza hukukunda fiil niteliğine sahiptir. İnsanın dış dünyaya yansıyan iradi, icrai ya da ihmali davranışı fiil olarak nitelendirilir²⁸⁴.

İnsanın ihmali veya icrai davranışının, dış dünyada değişiklik meydana getirmesine netice denilmektedir. Netice, suç tipinde gösterilmişse ceza hukuku bakımından önem arz eder²⁸⁵. Sırf hareket suçlarında kanunda yer alan fiilin gerçekleştirilmesi ile suç tamamlandığından ayrıca bir netice aranmamaktadır. Suçun oluşması hareketin gerçekleştirilmesine bağlıdır²⁸⁶. Tehdit, sırf hareket suçu olduğu için ayrıca netice aranmamaktadır. Bu bağlamda neticeli bir suç olmadığından tehdit suçunun gerçekleşmesi için hareket ile netice arasında nedensellik bağının aranmasına da gerek yoktur.

²⁸³ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 112-113.

²⁸⁴ Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2021, s. 179; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 101-102.

²⁸⁵ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 129; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 341.

²⁸⁶ Özgenç, Genel Hükümler, s. 191; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 129-130.

1. Fiil

a. Genel Olarak

Ceza kanunlarında yer alan suç tipinin gerçekleşmesinin en önemli koşulu fiilin varlığıdır²⁸⁷. İnsanın dış dünyada ortaya çıkan davranışının suçun kanuni tanıma uyup uymadığına bakıldığı için modern ceza hukuku fiil odaklıdır²⁸⁸. Bu yüzden düşüncede yer alan suç işleme fikirleri dış dünyada belirmediği sürece fiil niteliğinde değildir²⁸⁹. Fiil dış dünyada yapma ve yapmama şeklinde kendisini göstermektedir. Fiilin yokluğu halinde haksızlığın tespiti ve kusur araştırması da gereksizdir. Fiil yalnızca insandan kaynaklanabilir²⁹⁰. Fiil, kişinin iradesine bağlı ve belirli bir amaca yönelik olan, dış dünyada değişiklik meydana getiren, icrai veya ihmali insandan sadır bir davranıştır²⁹¹.

Tehdit suçunun maddi unsurlarında fiilin icrası sırasında hata yapılması durumunda fail kasten hareket etmiş olmaz. Kanunda suçun taksirli hali düzenlenmişse fail bundan sorumlu olur. Örneğin tehdit suçunda tehdit içerikli mail mağdurda hataya düşerek yanlışlıkla başka birine gönderilmişse fail hakkında maddi unsurlarda hata hükümleri uygulanır. Tehdit suçunun taksirli hali kanunda düzenlenmediğinden suç gerçekleşmez²⁹².

Tehdit suçunun somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlerken TCK m. 106 kapsamında belli şartların da oluşması gerekmektedir. Tehdidin öncelikle konusunu gelecekte gerçekleşme ihtimali bulunan bir zarar tehlikesi oluşturmali, bu zarar tehlikesi bir hukuki değere yönelik olmalı, tehdit konusu eylem gerçekleştirilebilir olmalı, objektif olarak korutmaya elverişli olmalı, kişinin kendisine veya yakınına yönelik olarak gerçekleştirilmeli, muhatabına belirli şekillerde

²⁸⁷ **Önder**, Ceza Hukuku Dersleri, s. 157; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 303; **Koca/Üzülmmez**, Genel Hükümler, s. 90.

²⁸⁸ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 304.

²⁸⁹ **Keyman, Selahattin**, “Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket”, AÜHFD, C. 40, S. 1, Ankara 1988, s. 122; **Erem/Danışman/Artuk**, s. 295; **Koca/Üzülmmez**, Genel Hükümler, s. 90.

²⁹⁰ **Çınar**, s. 54; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 304.

²⁹¹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 304; **Koca/Üzülmmez**, Genel Hükümler, s. 100-101.

²⁹² **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 23.

yöneltilmeli, üçüncü kişi aracılığıyla yöneltildiğinde bir iletme kastının varlığı aranmalı, uyarı niteliğinde olmamalı ve son olarak batıl inançlar kullanılmak suretiyle işlenmemelidir.

b. Zararın Haksızlığı ve Ağırlığı

Tehdit, haksız bir zarar neticesini gerçekleştirmeden ileride bir kötülükte bulunacağını bildirmesi ile tamamlanmaktadır²⁹³. Fail burada ileride ağır ve haksız bir zarara maruz bırakacağını bildirerek mağdura tehditte bulunmaktadır. Tehdit içerikli davranışın haksızlığından mağdurun korunan hukuki değerlerine yönelik haksız (hukuka aykırı) bir saldırının varlığı ifade edilmektedir²⁹⁴. Zararın ağırlığı ve haksızlığı bakımından ileride gerçekleştirilen kötülüğün suç olması şart değildir²⁹⁵. Ancak gelecekte gerçekleşeceği ifade edilen kötülüğün haksız olması gerekir²⁹⁶. Örneğin, “*babamla senin aranı bozacağım*” sözünde olduğu gibi yapılması suç oluşturmeyen haksızlıklar da tehdit suçunu oluşturabilir.

Zararın ağırlığını hâkim somut olaya göre tespit etmelidir²⁹⁷. Maddi ve manevi zarar da bu kapsamdadır. Tehdit suçu objektif olarak korkutucu nitelikte hak veya menfaate yönelik ileride zararda bulunacağını beyan edilmesi ile gerçekleşir. Ayrıca neticenin varlığı aranmadığından sırf hareket suçudur²⁹⁸.

Tehdit madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere ciddi içerikte olmalıdır. Tehdidin ciddiliği ağırlığına göre belirlenir²⁹⁹. Hayata, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehditlerin cezalandırılabilmesi için objektif olarak muhatabını korku ve endişeye sevk edici elverişlilikte (ciddi) olması gerekir³⁰⁰. Kişinin malvarlığına yönelik gerçekleştirilen tehditte zararın büyük olması (zararın ağırlığı) şarttır. Zararın

²⁹³ Bakıcı, s. 717; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 424; Gökcan/Artuç, s. 4115.

²⁹⁴ Tezcan/Erdem/Önok, s. 519; Aydın, Tehdit Suçu, s. 21.

²⁹⁵ Gökcan/Artuç, s. 4116; Aydın, Tehdit Suçu, s. 21.

²⁹⁶ Önder, Özel Hükümler, s. 43; Sözüer, Tehdit Suçu, s. 136; Aydın, Tehdit Suçu, s. 21.

²⁹⁷ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 129-136; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 424.

²⁹⁸ Çınar, s. 63; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 342; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 411; Sevik, Özel Hükümler, s. 471.

²⁹⁹ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 97.

³⁰⁰ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 129-130; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 425.

ağırlığı hâkim tarafından somut olaya göre belirlenir³⁰¹. Tehdidin objektif olarak ciddi mahiyette olması gerekse de yöneldiği kişi üzerinde korkutucu bir etkisinin olması gerekli değildir. Çünkü tehdidin objektif olarak ciddiyet arz etmesi yeterlidir. Tehdidin yöneldiği kişi bu sözleri ciddiye almasa bile soyut tehlike suçu olma niteliği gereği suç gerçekleşir.

c. Tehdit Konusu Eylem Gerçekleştirilebilir Olmalı

Tehdit suçunun meydana gelmesi için tehdit konusu eylemin gerçekleştirilebilir olması şarttır. Örneğin, kendi bölümünde olmayan ve kendi dersini almayan bir öğrenciye öğretmenin “*seni dersten bırakırım*” demesi tehdit suçunu oluşturmaz. Tehdit konusu saldırının üçüncü bir kişi tarafından gerçekleştirileceğinin bildirilmesi durumunda da tehdit suçu gerçekleşir³⁰². Örneğin bir kişinin “*abim seni döver*” demesi halinde kendisi saldırıyı gerçekleştirmese bile abisinin bunu ileride gerçekleştireceğini söylemesi üçüncü bir kişinin gerçekleştirdiği tehdit suçu işlenmiş olur.

d. Tehdit Objektif Olarak Korkutmaya Elverişli Olmalı

Tehdidin içeriğinde ileride gerçekleşme ihtimali olan bir tehlike yer almaktadır. Tehditteki korkutma bir olasılıktır³⁰³. Failin tehdit suçundan cezalandırılabilmesi için tehdidin ciddi olması gerekmektedir³⁰⁴. Tehdidin ciddi olup olmadığı objektif ve sübjektif ölçütlere göre belirlenir. Tehdit içerikli eylem failin iradesine ne derecede etki ettiğine değil (sübjektif ölçüt), orta zekaya sahip bir kişinin tehdidi nasıl

³⁰¹ **Mısırlı, Emirhan**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021, s. 35.

³⁰² **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 129; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 452.

³⁰³ **Çınar**, s. 63.

³⁰⁴ “Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgudur. Fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Ayrıca tehdidin somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart değildir. Bu nedenle mağdurun korkup korkmadığının araştırılması gerekmez. Tehdit suçunun manevi ögesi genel kasttan ibaret olup suçun yasal tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek işlenmesini ifade eder. Olayda tasarlamanın varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi yoktur.” Yarg. 4. CD, E. 2019/2734, K. 2021/23910, KT. 11.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.09.2022).

algılayacağına bakılır (objektif ölçüt). Dolayısıyla suçun gerçekleşmesi için tehdit içerikli sözden mağdurun sübjektif anlamda korkması aranmaz. Objektif olarak fiilin korkutucu nitelikte olması suçun gerçekleşmesi bakımından yeterlidir³⁰⁵. Nitekim bir tehlike suçu olan tehdidin gerçekleşmesi için bir hukuki değere yönelik objektif olarak zarara uğrama tehlikesi ile karşı karşıya kalması gerekir³⁰⁶. Madde gerekçesinde de zarar tehlikesinin objektif olarak varlığı suçun gerçekleşmesi için arandığı ifade edilmiştir³⁰⁷. Yargıtay kararlarında da tehdidin objektif olarak korkutucu nitelikte olmasını suçun gerçekleşmesi için aramaktadır³⁰⁸. Nitekim Yargıtay bir kararında muhatabına “*sen benim kim olduğumu biliyor musun*” şeklinde yöneltilen sözlerin objektif olarak korkutucu olmamasından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁰⁹.

Objektif ölçüt değerlendirilirken geleceğe yönelik kötülük bildiriminin yöneldiği hukuki değer belirli olmalıdır. Bildirimin yöneldiği hukuki değerın tespiti mümkün değilse tehdit suçu oluşmaz. Örneğin, “*sana yapacağımı bilirim*” şeklinde

³⁰⁵ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 130; Çınar, Tehdit Suçu, s. 65; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 449-450; Tezcan/Erdem/Önok, s. 520; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 411-412; Sevik, Özel Hükümler, s. 471; Aydın, Tehdit Suçu, s. 16.

³⁰⁶ Heindrich, Bernd, Ceza Hukuku Genel Kısım-I, (Editör: Prof. Dr. Yener Ünver), Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s. 98; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 120.

³⁰⁷ Gerekçeye göre: “Suçun oluşması bakımından tehdit konusu kötülüğün gerçekleşip gerçekleşmemesi, önemli değildir. Tehdidin objektif olarak ciddi bir mahiyet arzemesi gerekir. Yani, istenilenin yerine getirilmemesi hâlinde tehdit konusu kötülüğün gerçekleşeceği ihtimali objektif olarak mevcut olmalıdır. Sarfedilen sözler, gerçekleştirilen davranış muhatap alınan kişi üzerinde ciddi bir korku yaratma açısından sonuç almaya elverişli, yeterli ve uygun değilse, tehdidin oluştuğu ileri sürülemez.”

³⁰⁸ “Saniğın, aralarında miras meselesi olan mağdura seni öldüreceğim şeklinde söylediği iddia ve kabul edilen sözün, CMK'nın 106/1-1. cümle kapsamında objektif olarak korkutucu nitelikte bulunması, öfkenin suç kastını ortadan kaldırmayacağı ve söylenen sözlerin objektif olarak elverişli ve yeterli olması nedeniyle suçun oluşacağı gözetilmeden suçun unsurları oluşmadığı şeklindeki yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2017/19827, K. 2020/21037, KT. 22.12.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.09.2022).

³⁰⁹ “Tehdit suçunun oluşabilmesi için failin, mağdura yönelik sarf ettiği sözlerin kişilerin iç huzurunu bozucu, geleceğe yönelik kaygı verici ve objektif olarak korkutucu etki meydana getirmesi gerekmektedir. Saniğın, katılana yönelttiği sen benim kim olduğumu biliyor musun şeklindeki ifadesi, tartışmanın bütünü ve söylendiği bağlam içinde değerlendirildiğinde, objektif olarak korkutucu nitelikte bulunmaması nedeniyle, tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden, sanık hakkında tehdit suçundan kanuni olmayan gerekçeyle mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2020/16994, K. 2022/14859, KT. 13.06.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (10.09.2022).

sarf edilen sözün hangi değere yöneldiği belli değildir. Bu yüzden objektif olarak muhatabında korku ve endişe doğurmaz. Mağdurun iradesini etkilemez³¹⁰.

Hâkim, suçun yöneldiği hukuki konunun belirlenmesinde somut olayın şartları, tehdidin muhatabı ile tehditte bulunan kişi arasındaki ilişkileri göz önünde bulundurur. Zira görünüşte hukuki bir değere yönelik olmadığı görülen tehditler ilişkiler dikkate alınınca tehdit olarak görülebilir³¹¹. Örneğin kocasından boşanmak isteyen kadının bıçakla öldürülmesi olayını kast ederek boşanmak isteyen eşine “*senin sonun da onun gibi olur*” demesi halinde sarf edilen sözler lafzi olarak değerlendirildiğinde bir hukuki konuya yönelik olmasa da daha önce gerçekleşen bir saldırıyı kast ettiği için hayata yönelik bir tehdidin olduğu açıktır. Yargıtay kararında da sarf edilen sözlerin ne şekilde tehdidi oluşturduğu gözetilmeden verilen ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³¹².

Failin yapma yönünde hukuki bir yükümlülüğü bulunmasına rağmen bu yükümlülüğü yerine getirmeyeceğinden, bir hareketin ihmal edileceğinden bahisle tehdit suçu işlenebilir³¹³.

Maddede yer alan hukuki değerlere yönelik ileride bir zararda bulunacağından bahisle gerçekleştirilen tehdidin muhatabı üzerinde objektif olarak korku ve endişe

³¹⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 453.

³¹¹ Erem, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 867; Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 83; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 453.

³¹² “Sanıklar ile katılan arasında başlayan tartışmada sanıkların mağdurları tehdit etmelerinde fikir ve eylem birliğinin ne şekilde ve hangi aşamada oluştuğu, ayrıca sanıklardan ...'nin katılana hitaben söylediği benim başıma bela olacaksın diğer sanık ... 'nin ise gençleri ben zaptediyorum, sen gençlerin başına bela olacaksın, ben bu köyü hizaya getireceğim şeklindeki katılana hitaben söylediği kabul edilen sözlerin ne şekilde kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunu oluşturduğu, bu sözlerin TCK'nın 106/1-2. cümle kapsamında kalan sair tehdit suçunu oluşturup oluşturmayacağı ve ani gelişen olay kapsamında sarf edilen sözler niteliğinde bulunup bulunmadığı tartışılmadan, yazılı şekilde hükümler kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/7309, K. 2021/27822, KT. 29.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10.2022); “Tehdit suçunun oluşabilmesi için failin, mağdura yönelik sarf ettiği sözlerin kişilerin iç huzurunu bozucu, geleceğe yönelik kaygı verici ve objektif olarak korkutucu etki meydana getirmesi gerekmektedir. Sanığın, katılana yönelttiği ifadelerin tartışmanın bütünü ve söylendiği bağlam içinde değerlendirildiğinde, objektif olarak korkutucu nitelikte bulunmaması nedeniyle, tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden, sanık hakkında mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2020/5271, K. 2022/8643, KT. 28.03. 2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10. 2022).

³¹³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 449.

doğurmaya elverişli olması gerekmektedir. Bu nitelikte bir eylemin icra edilmesi ile suç tamamlandığından ve ayrıca somut bir tehlikenin ortaya çıkması aranmadığından tehdit, soyut tehlike suçudur. Kanunda iki şekilde cezalandırılmaktadır (TCK m. 106/1). Tehdidin temel halini içeren ilk yaptırım şekli: failin kişinin kendisine veya yakınına yönelik hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlığını içeren hukuki değerlerine gelecekte bir saldırıda bulunacağından bahisle yapılmasıdır³¹⁴. Yargıtay kararlarında mağdurun hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik olarak kabul ettiği tehditler; “*alnına sıkırım*³¹⁵”, “*adresini verin onu öldüreceğim*³¹⁶”, “*senin canını yakarım, ...başına bela olurum*³¹⁷”, “*seni dağa kaldırtırım*³¹⁸”, “*nişanlanamazsın, sizi öldürürüm, yakarım*³¹⁹” ve “*onu yaşatmam*³²⁰” şeklide sayılabilir.

³¹⁴ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 410; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 466.

³¹⁵ “*Sanığın, katılana gönderdiği alnına sıkırım sözlerini içeren mesajın TCK’nın 106/1-1 maddesinde düzenlenen bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden tehdit kastıyla işlendiğine dair şüpheden uzak delil bulunmadığı biçimindeki yasal olmayan gerekçeyle yazılı biçimde beraat kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2019/4972, K. 2021/24033, KT. 12.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

³¹⁶ “*Sanığın, katılan ... 'a yönelik oğlun ...'in adresini verin onu öldüreceğim şeklindeki sözlerinin, TCK’nın 106/1-1. cümlesinde belirtilen, bir başkasını, yakınına hayatına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunu oluşturabileceği gözetilmeksizin, yerinde olmayan gerekçeyle, sanık hakkında atılı suçun yasal unsurlarının oluşmadığından bahisle beraat kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2019/2172, K. 2021/24932, KT. 20.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

³¹⁷ “*Sanığın, katılana karşı sarf ettiği senin canını yakarım, ...başına bela olurum şeklindeki sözlerin, katılan beyanını destekleyen ses kaydı çözüm tutanağı ile sabit olması karşısında; eylemin, katılanın kendisinin veya bir yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden yerinde olmayan gerekçeyle yazılı şekilde beraat kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2018/330, K. 2021/6921, KT. 01.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

³¹⁸ “*Sanığın, mağduru, benim elim kolum uzun, İstanbul' a gidiyor, seni dağa kaldırtırım şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eyleminin TCK’nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde tanımlanan mağdurun hayatına ve vücut bütünlüğüne yönelik bir saldırı gerçekleştirme niteliğinde olduğu ve takibinin şikayete bağlı olmadığı gözetilmeden, şikayet yokluğundan sanık hakkında düşme kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2017/19731, K. 2021/978, KT. 14.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

³¹⁹ “*Sanığın mağdura söylediği iddia ve kabul edilen nişanlanamazsın, sizi öldürürüm, yakarım şeklindeki sözlerinin, kişinin kendisi veya yakınının hayatına veya vücut dokunulmazlığına yönelik TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden; sanığın eyleminin aynı madde ve fıkranın 2. cümlesi kapsamında kaldığından bahisle şikayet yokluğundan kamu davasının düşmesine karar verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2016/13431, K. 2020/9250, KT. 08.07.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

³²⁰ “*Suçta sürüklenen çocuğun, mağdura söylediği iddia ve kabul edilen onu yaşatmam şeklindeki sözlerin kişinin hayatına yönelik olduğu ve TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, aynı Kanunun 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçu kapsamında kaldığı kabul edilerek şikayet yokluğu nedeniyle düşme kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2020/4466, K. 2021/170, KT. 11.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr> (ET: 01.11.2022).

Tehdidin daha az ceza verilmesini gerektiren ikinci yaptırım şekli: gelecekte kişinin kendisine veya yakınına malvarlığı itibarıyla büyük bir zarar vereceğinden veya kanunda yer alan değerler dışında bir hukuki değere yönelik sair kötülük gerçekleştireceğinden bahisle tehditte bulunulmasıdır³²¹. Burada tehdidin yöneldiği hukuki değer; malvarlığı ile maddede sair kötülük ibaresinin tercih edilmesi suretiyle herhangi bir sınırlamaya gidilmeksizin hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlık dışında tüm hukuki değerlerdir³²². Suçun oluşabilmesi için mağdura yönelik ileride gerçekleşebilecek zararın hukuksal bir korumadan faydalanyor olması gerekir³²³. Bu kapsamda örneğin, “*sana bir daha selam vermem*”, “*bir daha yüzümü göremezsin*” gibi ifadeler bir hukuksal değere yönelik olmadığı için tehdit suçunu oluşturmaz³²⁴.

Tehdit, kanunda yer alan hukuki değerlere yönelik olarak bir kimsenin kendisine veya yakınına karşı gelecekte bir zararda bulunacağından bahisle işlenmesi ve objektif anlamda korkutuculuk içermesi halinde gerçekleşir. Gelecekte böyle bir saldırının gerçekleşeceği bildirilmeyen ve somut olayın şartlarına göre yakınma veya eleştiri niteliğinde olan sözler tehdit suçu kapsamında değildir. Nitekim Yargıtay da bunu dikkate alarak bozma kararı vermektedir³²⁵.

e. Bir Başkasının Yakınına Kötülükte Bulunacağından Bahisle Tehdit

Tehdidin gerçekleşmesi için objektif olarak iç huzur bozucu korkuya sevk edici elverişliliğe sahip olan bildirimin bir kimsenin kendisine veya yakınına yönelmesi

³²¹ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 411.

³²² **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 518; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 16; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 466.

³²³ **Erem**, C. II, s. 1221; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 519; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 467; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 19.

³²⁴ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 519; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 467.

³²⁵ “*Sanığın, müştekiye hitaben söylediği kabul edilen bu doktorları boşuna dövmüyorlar biçimindeki sözlerinin, müştekinin kendisinin veya yakınının hayatına, ya da vücut dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunu oluşturmayacağı ve yaşadığı olaylar sebebiyle yakınma niteliğinde olduğu gözetilmeden, eylemin tehdit değil hakaret suçunu oluşturduğu biçimindeki yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile yazılı şekilde karar verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2016/16984, K. 2020/14189, KT. 28.10.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 01.11.2022).

gerekmektedir. “Bir başkasını, kendisinin veya yakınının...” demek suretiyle kanun koyucu tehdidin yöneleceği kişileri göstermiştir.

Kanun koyucu yakın kavramının kapsamını madde metninde ve gerekçede³²⁶ belirlememiştir. Sözlükte yakın kavramı; “aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba” şeklinde ifade edilmiştir³²⁷. Yakınlık kavramından anlaşılması gereken doktrinde müellifler tarafından farklı değerlendirilmektedir.

Bir görüşte; yakın tabirinin dar yorumlanması gerektiği, mağdurun anne baba, kardeş, eş ve çocuklarının yakın tabirinin kapsamında olduğunun kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir³²⁸.

Soyaslan’a göre; yakınlığın derecesi belli değildir. Yakınlığın derecesinin tespiti somut olaya göre hâkimin takdirine bağlıdır. Kanunda yakın kavramının sınırlanması gerektiğini ileri sürmektedir³²⁹.

Özbek/Doğan/Bacaksız’a göre; yakının akraba olması şart değildir. Sıkı ilişki halinde olduğu arkadaş veya dost da yakın kavramına dâhildir³³⁰.

Malkoç, Koca/Üzülmez ve Aydın’a göre; tehdit konusu saldırının üzerinde gerçekleşecek kişi ile mağdur arasında bir yakınlığın olup olmadığı kişisel ve sosyal ilişkiler dikkate alınmak suretiyle belirlenmelidir³³¹.

Tezcan/Erdem/Önok, Yıldız, Sevük ve Koruculu’ya göre; mağdurun yakınlık duymadığı bir kişiye karşı tehditte bulunulduğunda bu tehditten dolayı mağdurun iç

³²⁶ Gerekçeye göre: “Tehdit konusu kötülük, mağdura değil de, bir üçüncü şahsa yönelik olabilir. Ancak, bu durumda mağdur ile üçüncü kişi arasında belli bir akrabalık, yakınlık ilişkisi mevcut olmalıdır.”

³²⁷ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 31.10.2022).

³²⁸ **Hafizoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 179; **Keçeci, Raziye Bal**, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit Suçu”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010, s. 23.

³²⁹ **Soyaslan**, Özel Hükümler, s. 283.

³³⁰ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 410.

³³¹ **Malkoç**, s. 451; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 451, **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 15.

huzuru bozuluyor ve iradesi üzerinde bir etkide bulunup belirli bir şekilde davranmaya zorluyorsa tehdit suçunun oluştuğunu kabul etmektedir³³².

Gökcan/Artuç ise, yakınlık kavramının kapsamını mağdur ile arasında akrabalık veya duygusal bir yakınlık derecesinde ilişki bulunan kimse olarak belirlemiştir³³³.

Kanaatimizce madde gerekçesinde de belirtildiği üzere mağdurun yakını mağdurla akrabalık veya yakınlık ilişkisi kuranlardır. Yakınlığın belirlenmesinde ise, tehdidin yöneldiği kişi ile mağdur arasında kişisel ve sosyal ilişkiler göz önünde bulundurulmalıdır. Yakınlığa örnek olarak, anne, baba, dayı, teyze, hala, amca, kuzen veya aralarında sıkı bir ilişki bulunan sevgili, flört, dost ve arkadaş verilebilir. Ancak mağdurun yakınlarına karşı gerçekleştirilen tehditten failin sorumluluğunun doğabilmesi için tehdidin mağdurda korkuya sevk etmeye elverişli olması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır³³⁴. ETCK m. 191’de “yakınlık” ibaresine yer verilmemesine rağmen TCK öncesinde YCGK’nun bir kararında dolaylı da olsa tehdidin mutlaka mağdurun kendisine yönelik olmasının şart olmadığı, mağdurun yakınlarına yönelik tehdidin mağdura duyurulması onu endişeye düşürmeye elverişli ise, suçun gerçekleşmesi için yeterli olduğu ifade edilmiştir³³⁵. Böylece kanunda “yakınlık” ibaresi bulunmamasına rağmen içtihatla bu eksiklik giderilerek mağdurun yakınlarına yönelik tehdidi de bu suç kapsamına almıştır. Bu durumda bir kimsenin yakını olmayan, onunla kişisel ve sosyal ilişkide bulunmadığı birine zarar vereceğini söyleyen kişinin eylemi tehdit suçunu oluşturmaz³³⁶. Örneğin mağdura yönelik “istediğimi yerine getirmezsen ünlü bir futbolcuyu öldüreceğim” demesi halinde ileride bir kötülük yöneltilecek oyuncu sözlerin muhatabının yakını olmadığından eylem tehdit suçunun kanuni tipine uygun değildir.

³³² Tezcan/Erdem/Önok, s. 522; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 15; Sevik, Özel Hükümler, s. 468; Koruculu, Irmak, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit Suçu”, ABÜHFD, C. 9, S. 18, Aralık 2021, s. 440.

³³³ Gökcan/Artuç, s. 4112.

³³⁴ Malkoç, s. 451.

³³⁵ YCGK, E. 7/271, K. 822, KT. 17.12.1973, Gözübüyük, C. II, s. 530.

³³⁶ Gökcan/Artuç, s. 4112.

f. Tehdidin Muhatabına Yöneltilme Şekilleri

Tehditte kullanılan vasıta suçun oluşumu bakımından bir önem taşımaz. Önemli olan ileride bir saldırıya maruz kalacağının mağdura bir şekilde bilmesidir³³⁷. Tehditte ileride gerçekleşmesi muhtemel kötülüğün ortalama zekaya sahip bir insanın huzur ve sükununu bozabilecek nitelikte olması halinde eylemin tehdit suçunu oluşturmaya elverişli olduğu kabul edilir³³⁸. Ayrıca tehdidin sübjektif olarak mağdurun iç huzuru bozması, korku ve endişe meydana getirmesi şart değildir³³⁹.

Tehdit içerikli sözlerin mutlaka mağdura açık bir şekilde sözlü olarak yöneltilmesi gerekmez. Dolaylı ifadeler kullanılarak tehdit suçunun işlenmesi mümkündür³⁴⁰. Örneğin öldürme, yaralama veya genel güvenliği tehlikeye sokulması kastı olmaksızın failin korkutma kastı ile silahla konuta ateş etmesi halinde silahlı tehdit suçu söz konusu olabilir. Yargıtay kararında dolaylı ifadelerle gerçekleştirilen eylemin tehdit suçunu oluşturduğunu gözetmeyen ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁴¹. Tehdit suçu mağduru objektif olarak korkutmaya elverişli olan herhangi bir eylemle gerçekleştirilebileceği için serbest hareketli bir suçtur³⁴². Tehdidin mağdura bildirilmesi halinde suç oluşur³⁴³. Tehdidin mağdura bildirilmesi onun haberdar olmasına yarayacak açık veya örtülü, doğrudan veya dolaylı, her türlü

³³⁷ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 410.

³³⁸ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 412; **Koruculu**, Tehdit Suçu, s. 437.

³³⁹ **Çınar**, 68; **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 87; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 427; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 412; **Gökcan/Artuç**, s. 4111; **Koruculu**, Tehdit Suçu, s. 437.

³⁴⁰ **Çınar**, s. 64; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 452.

³⁴¹ “Kanun yararına bozma isteminin, şüpheliler ..., ... ve ... hakkında, tehdit, hakaret ve kişilerin huzur ve sükununu bozma suçlarından verilen takipsizlik kararına yönelik, itirazın reddine dair Sulh Ceza Hakimliği kararına ilişkin olması ve 14.03.2014 tarihli şikayet dilekçesiyle aynı tarihli müşteki ifadelerinde, şüpheliler...ve...’ye isnad edilen ve birlikte icra edilmeyen tehdit eyleminin, baş ve elkol hareketleriyle yapılan dolaylı tehdit niteliğinde olup, hakaret suçu için maddede öngörülen cezanın, sair tehdit suçu için öngörülen cezadan fazla olması karşısında” Yarg. 4. CD, E. 2015/26673, K. 2016/3100, KT. 22.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 23.09.2022).

³⁴² **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 413; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 469; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 16.

³⁴³ Bildirmek sözlükte: “Herhangi bir şeyi haber vermek”, “herhangi bir konuda bilgi vermek” ve “anlatmak, ifade etmek” anlamlarına gelmektedir. <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 23.09.2022).

vasıtaıyla (söz, yazı, işaret, resim, mektup, elektronik posta ve iletişim araçları gibi) mümkündür³⁴⁴.

Tehdit, ani hareketli bir suçtur. Bu yüzden maddede düzenlenen hareketin yapılması suçun gerçekleşmesi için yeterlidir. Ayrıca tehdit içerikli davranışın belli bir müddet devam etmesi gerekli değildir. Tehdit içerikli söz muhataba ulaştığı anda suç tamamlanır. Tehditte bulunduktan sonra tehdidin korkutuculuğu ile bir müddet mağdurun hürriyetini kısıtlamışsa artık tehdit suçundan değil, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun tehditle işlenmesi nitelikli halinden sorumluluk söz konusu olur³⁴⁵. Nitekim Yargıtay da mağduru silahla tehdit ettikten sonra bunun korkutuculuğu ile hürriyetinden yoksun bırakan failin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun sorumlu tutulması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁴⁶.

³⁴⁴ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 866; **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 138; **Önder**, Özel Hükümler, s. 42; **Çınar**, s. 64; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 452.

³⁴⁵ **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 20.

³⁴⁶ “Sanık ve mağdurenin evli oldukları dönemde mağdurenin babasına ait evde oturdukları, sanığın boşandığı ve ayrı yaşadığı eski eşi mağdur N’ye 28.07.2008 tarihinde telefon ederek evde bulunan bir kısım eşyalarını almak için izin istediği, mağdurun diğer mağdur olan ağabeyi B’ye sorarak bunu kabul ettiği, sanığın aynı gün saat 22.00 sıralarında bir araç ile eve geldiği, istediği eşyaları alarak arabaya yüklediği, sonra tekrar eve mağdurenin yanına gelerek benimle var mısın yok musun şeklinde sorduğu ve tekrar bir araya gelmek istediğini söylediği, ancak mağdurenin psikolojik sorunları olduğunu söyleyerek bunu reddettiği, bunun üzerine sanığın mağdureyi göğüs bölgesinden iterek eline pompalı tüfeği aldığı ve mağdureye doğrultarak bu iş olmayacaksa bu dünyada ben de yokum sen de yoksun dediği, daha sonra sanığın mağdureden ağabeyi B. ’ye telefon ederek çağırmasını istediği, mağdurenin de hemen yakındaki evde oturmakta olan mağdur B’ye telefon ederek sanığın kendisini silahla rehin aldığını ve gelmesini söylediği, mağdur B.’nin eve gelip kapıyı çalması üzerine, sanığın kapıyı açarak arkasına gizlediği av tüfeğini çıkardığı ve B. ’ye doğrulttuğu, bu sırada fırsatını bulan mağdur N’nin üst kata çıktığı, terastan atlayarak kaçtığı ve kolluğa haber verdiği, bundan sonra kolluk görevlilerinin uzun süren çabası sonucu sanığın mağdur B.’yi serbest bırakarak saat 01.30 sıralarında kolluğa teslim olduğu ve elindeki pompalı tüfek ile 5 adet 12’li tabir edilen av fişegini teslim ettiği anlaşılmaktadır. Bu şekilde gerçekleşen olayda sanık, tam olarak tespit edilememekle birlikte en az 10 dakika kadar süren bir zaman dilimi içinde elindeki av tüfeği ile mağdur Naile’nin özgürlüğünü kısıtladığından, eyleminin silahla tehdit suçunu değil, 5237 sayılı TCY’nın 109. maddesinde düzenlenen kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu oluşturduğunun kabulü gerekir.” YCGK, E. 2011/8-778, K. 2012/1795, KT. 02.10.2012, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.11.2022).

g. Üçüncü Kişi Aracılığıyla Tehditte İletme Kastı Olmalı

Tehdidin sadece sözle gerçekleştirilmiş olması şart değildir³⁴⁷. Suçun oluşması için söz, yazı, işaret dahil hangi vasıta kullanılmış olursa olsun soyut tehlike doğurmaya elverişli (objektif olarak iç huzurunu bozmaya, korku ve endişe meydana getirmeye elverişli) eylem muhatabına ulaşmış olması gerekir³⁴⁸. Dolayısıyla tehdidin tamamlanması muhatabına ulaştığı andır³⁴⁹. Tehdit bizzat fail tarafından yapılabileceği gibi üçüncü bir kişi vasıtasıyla da yapılabilir³⁵⁰. Ancak üçüncü kişi aracılığıyla yapılan tehditlerde failin tehdidi mağdura üçüncü kişi üzerinden iletme kastının da varlığı gerekmektedir³⁵¹. Yargıtay kararlarında da iletme kastı gözetilerek ilk derece mahkemesinin kararları bozulmaktadır³⁵². Dolayısıyla mağdura iletilmesi amacıyla üçüncü kişiye mağdurun yokluğunda (gıyapta) tehdit içerikli sözler de bu suçu oluşturur³⁵³. Ancak iletme kastı olmaksızın failin iradesi dışında tehdit içerikli söz başkaları tarafından muhatabına iletilmişse suç oluşmaz³⁵⁴. Yargıtay kararlarında da

³⁴⁷ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 866-867; **Çınar**, 63-64; **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 91.

³⁴⁸ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 423; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 413.

³⁴⁹ **Çınar**, s. 65; **Gökçen/Artuç**, s. 4116.

³⁵⁰ **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 129; **Parlar, Ali / Utku, Eray**, Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit, Konut Dokunulmazlığının İhlali ve Mala Zarar Verme Suçları, Aristo Yayınevi, İstanbul 2018, s. 23; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 425; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 448; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 413; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 470; **Gökçen/Artuç**, 4114.

³⁵¹ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 523; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 470; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 27.

³⁵² “Somut olayda, sanık, 155 polis imdat hattını arayarak mağdurlara yönelik söylediği tehdit sözlerinin polisler vasıtasıyla mağdurlara iletileceğini öngörebilecek durumdadır. Diğer bir deyişle suça konu sözlerin başkaları tarafından öğrenilmesinin, sanığın kendi iradesiyle aleniyete kavuşturduğu sözler üzerinden gerçekleştiği ve sanığın iletme kastının olduğu anlaşıldığından; suçun unsurlarının oluştuğu gözetilmeden mahkumiyet yerine, yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/2144, K. 2021/23279, KT. 04.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.09.2022); “Tehdit suçunun oluşabilmesi için tehdit oluşturan sözlerin ya mağdura karşı söylenmesi ya da iletme kastı taşıyan fail tarafından mağdura iletmesi için söylenmesi gerektiği, yargılama konusu olayda sanığın mağdurun gıyabında söylediği tehdit içeren sözleri tanıklara iletme kastı ile söylenmesi karşısında; TCK'nın 106/1-I. maddesinde düzenlenen suçun unsurlarının oluştuğu gözetilmeden, sanığın mahkumiyeti yerine yerinde olmayan gerekçeyle beraatine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2018/1718, K. 2021/9041, KT. 15.03.2021; <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.09.2022).

³⁵³ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 423.

³⁵⁴ **Malkoç**, s. 456; **Gökçen/Artuç**, s. 4121.

üçüncü kişi vasıtasıyla tehdit suçunun gerçekleşmesi için iletme kastının varlığını aramaktadır³⁵⁵.

Tehdidin iletme kastı ile üçüncü kişi aracılığıyla işlenmesi durumunda sözü taşıyan kişinin değil, tehdidi ileten kişinin cezai sorumluluğu vardır. Ancak fail ile tehdidi muhatabına ileten üçüncü kişi arasında fiil üzerinde hakimiyet oluşturacak derecede bir iş birliği varsa müşterek fail olarak sorumluluk söz konusu olur³⁵⁶.

h. Basit Tehdit – Şartlı Tehdit Ayrımı

ETCK döneminde basit tehdit 191 inci maddede şartlı tehdit ise, 188 inci maddenin 1 inci fıkrasında yer verilmişti. Şartlı tehdidin gerçekleşmesi için fail mağduru belirli bir yönde harekette bulunmaya sevk etmesi bakımından tehdit veya cebire başvurusu gerekmektedir. Bu maddede tehdit, cebir ile birlikte seçimlik hareketlerden biriydi³⁵⁷. ETCK’nda yer alan tehdidin basit hali ve şartlı tehdit TCK ile birlikte tek maddede yer verilmiştir. ETCK’nda cebir ile beraber seçimlik hareketlerden biri olan şartlı tehdit düzenlemesi TCK ile tamamen kaldırılmış ve tehdidin temel hali kapsamına alınmıştır.

Doktrinde azınlıkta kalan bir görüş³⁵⁸ ETCK’nda olan şartlı tehdidin TCK’nda düzenlenmediğini, bunun nedeninin TCK’nda yer alan tehditle bağlantılı farklı bir anlayışın benimsendiğini ifade etmiştir. Madde gerekçesinde geçen tehdit halinde

³⁵⁵ “Tehdit suçunun oluşabilmesi için tehdit oluşturan sözlerin ya mağdura karşı söylenmesi ya da iletme kastı taşıyan fail tarafından mağdura iletmesi muhtemel bir kişiye karşı söylenmesi gerektiği, yargılama konusu olayda sanığın kabul edilen tehdit içerikli sözleri müştekiyi kast ederek tanığa hitaben iletme kastı ile söyleyip söylemediği tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/8711, K. 2021/28686, KT. 07.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 07.11.2022); “Tehdit suçunun oluşabilmesi için tehdit oluşturan sözlerin ya mağdura karşı söylenmesi ya da iletme kastı taşıyan fail tarafından mağdura iletmesi muhtemel bir kişiye karşı söylenmesi gerektiği, yargılama konusu olayda sanığın mağdurun gıyabında okulun bahçesinde tanık ...’nin de duyacağı şekilde alem olsun diye hepinizi bu okulda asarım şeklindeki sözleri söylediğinin anlaşılması karşısında; bu sözlerin muhataba iletme kastı ile söylenip söylenmediği tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2018/6007, K. 2021/11141, KT. 29.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 07.11.2022).

³⁵⁶ Gökcan/Artuç, s. 4121; Tezcan/Erdem/Önok, s. 523.

³⁵⁷ Önder, Özel Hükümler, s. 45; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 422.

³⁵⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s 447-448.

kişinin tehdidin konusunu oluşturan kötülüğün ileride gerçekleşeceği beyanıyla korkutulmak suretiyle belirli bir davranışta bulunmaya zorlandığı, mecbur edildiği ibaresinin bulunduğunu öne sürerek kanun koyucunun aslında mevcut düzenlemenin ETCK’nda yer verilen şartlı tehdide karşılık geldiğini ileri sürülmüştür. Müellife göre mağdurun istediğinin yerine getirmemesi şartına bağlı olarak bir kötülük mağdura bildirilmemiş ve salt korkutma amacıyla tehditte bulunulmuşsa tehdit suçundan sorumluluk söz konusu olmayacaktır. Tehdit şarta bağlanmamış ve sadece gelecekte bir kötülükte bulunacağı belirtilmişse fiil kişiyi belli bir yönde hareket etmeye zorlamadığından ve kişinin iradesinde bir baskı kurmadığından tehdit kapsamına olmadığını söylemektedir. Şart içermeyen yapılan tehditlerde ise, korku neticesinde önemsiz sayılmayacak (önemli) derecede mağdurun psikolojik anlamda etkilenmesine sebep olursa kasten yaralama (sağlığı veya algılama yeteneğini bozan fiiller) suçunun oluştuğunu kabul etmektedir. Kasten yaralama kapsamında olan soyut tehdide eşlik eden şartlı tehditler hukuki anlamda bir fiil teşkil edeceğini ifade etmektedir.

Doktrinde katıldığımız görüş³⁵⁹ mevcut düzenlemenin hem basit hem de şartlı tehdidi kapsadığını ve şart içermeyen tehditlerin de TCK m. 106 kapsamında olduğunu belirtmektedir. Kanaatimizce salt gelecekte bir kötülük yapacağından bahisle tehditte bulunulması fiilinin kasten yaralama suçunu oluştuğunun kabulü suçun niteliğini soyut tehlike suçundan zarar suçuna dönüştürmektedir. Dolayısıyla mağdurun objektif anlamda eylemden korkup korkmadığını değerlendirilmesi yerine eylem neticesinde zarar görüp görmediğinin ispatı gerekecektir. Mağdurun tehdit eylemi ile sağlığına zarar verilmemiş veya algılama yeteneğini bozulmamışsa zarar görmediğinden faile kasten yaralamaya teşebbüsten ceza verilecektir. TCK, ETCK’nunda yer alan basit tehdidi ve şartlı tehdidi ayırmını kaldırmıştır. Şartlı tehditte mağdurun belirli bir yönde hareket etmesini sağlamak için tehdide başvurulmaktaydı³⁶⁰. Örneğin “*odunları toplamazsan seni döverim*” sözü şartlı tehdittir. Basit tehditte ise, fail, mağdura haksız ve fakat ağır olmayan bir zarara maruz bırakacağını bildirilmektedir³⁶¹. Mevcut düzenleme iki tehdit türünü de kapsamaktadır. Kanun koyucu tehdit içerikli sözler

³⁵⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 422; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 411.

³⁶⁰ Önder, Özel Hükümler, s. 45; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 422.

³⁶¹ Erem, C. II, s. 1226; Artuk/Gökçen/Yenidünya, Özel Hükümler, 5. Baskı, s. 169.

nedeniyle mağdur iradi hareket edemediğinden, huzur ve sükûn bozulduğundan cezalandırma yoluna gitmektedir. Kanunların yorumunda öncelikle lafzi yorum yapmak eksik kaldığı hususlarda madde gerekçesinin taşıdığı anlamı değerlendirerek bir sonuca ulaşmak gerekmektedir. Kanunun lafzi yorumundan ise, tehdit suçu ile mağdurun sübjektif anlamda korkmasını değil, objektif anlamda fiilin korkutuculuğu aradığı görülmektedir. Tehdidin şarta bağlı olması halinde mağdur üzerindeki korkutuculuk artacağından ve serbest hareket etme hürriyeti etkileneceğinden hâkim cezayı üst sınıra yaklaşarak vermelidir³⁶².

i. Uyarı Niteliğinde Sözler

Bir başkasına yönelik olarak bir şeyi yapması veya yapmaması halinde ileride bir kötülüğe maruz kalacağı bildiriliyorsa ve bu kötülük mağdurun objektif olarak belirli bir şekilde davranma veya karar verme hürriyetini etkileyecek nitelikte korkutucuysa tehdit suçu oluşmaktadır. Bu yüzden uyarı niteliğinde olan bildirimler objektif olarak mağduru korkutma elverişliliğine sahip olmadığından tehdit suçu kapsamında değerlendirilemezler³⁶³. Örneğin, dilenciye para vermeyen kişiye başka birinin “*bunlara para vermezsen sana buluşurlar*” demesi uyarı niteliğindedir, tehdit suçu gerçekleşmez.

Tehdit ile uyarı birbirinden farklıdır. Tehditte, gelecekte gerçekleşeceğinden bahisle bildirilen kötülük fail tarafından bizzat yerine getirilmektedir. Uyarıda ise, tehditte farklı olarak ileride gerçekleşme ihtimali olan zarar fail tarafından bizzat yapılmamakta, failin iradesinden bağımsız olarak meydana gelmektedir. Uyarı örtüsü altında tehdit işlenebilmektedir. Tehditte, gelecekte gerçekleşebilecek bir kötülükle mağdurun hür iradesi üzerinde bir etkide bulunmaktadır. Uyarıda ise, belirli bir davranış ile ortaya çıkacak muhtemel neticeler gösterilmektedir³⁶⁴. Mağdura karşı uyarı anlamına gelen beyanlar tehdit kapsamında değildir. Muhatabına yönelik olan bildirimlerin niteliğinin belirlenmesinde kullanılan kıtas kelimelerden ziyade,

³⁶² Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 92; Sevik, Özel Hükümler, s. 469; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 20.

³⁶³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 424.

³⁶⁴ Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 448.

kelimelin nasıl açıklandığı ve hangi anlamı taşıdığıdır³⁶⁵. Örneğin, araç servisinde çalışan bir ustanın aracın bakımlarını zamanında yapmazsa motorun zarar göreceğini söylemesi uyarı niteliğindedir. Buna karşılık yine aynı ustanın araç sahibine arabasını başka bir servise götürdüğünü görürsem motorunu bozarım demesi ileride bir kötülük içerdiğinden tehdit suçunu oluşturmaktadır. Yargıtay gelecekte vücut bütünlüğüne zarar vereceğinden bahisle söylemde bulunulmasını uyarı kapsamında değerlendiren ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁶⁶.

Mağdura yönelik olan sözün içeriğinde gelecekte gerçekleşecek bir kötülük yoksa (arabama zarar vermiş olsaydın canını yakardım) veya gelecekte gerçekleşecek kötülüğün failin iradesine bağlı değilse (depremde evin sana mezar olacak) tehditten söz edilemez³⁶⁷. Nitekim Yargıtay mağdura yönelik sözlerin içeriğinde gelecekte gerçekleşme ihtimali olan bir kötülük bulunmadığından tehdit suçunu oluşturmadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁶⁸.

Mağdura yönelik geçmiş ile ilgili yorum veya değerlendirme içeren sözler gelecekte gerçekleşecek muhtemel saldırı niteliğinde olmadığından tehdit suçunun kanuni unsurlarını oluşturmaz³⁶⁹. Nitekim Yargıtay da geçmişe yönelik yorum ve değerlendirmelerin tehdit suçunu oluşturmayaacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁷⁰.

³⁶⁵ **Önder**, Özel Hükümler, s. 43; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 425; **Koca/Üzülmöz**, Özel Hükümler, s. 448; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 469-470.

³⁶⁶ “*Sanığın çocukların oyun oynamasına ilişkin çıkan tartışmada mağdurlarca da kabul edilen yaralama eylemine ilişkin komşuları olan müştekilere yönelik, bir daha annemi döverseniz ben de sizi döverim demesi biçimindeki eyleminin annesine karşı gerçekleştirilmesi muhtemel saldırıyı önleme amaçlı uyarı niteliğinde olması karşısında tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden mahkumiyete hükmolunması*” Yarg. 4. CD, E. 2014/1927, K. 2016/7059, KT. 12.04.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 21.09.2022).

³⁶⁷ **Toroslu**, Ceza Hukuku Özel Kısım, s. 81-82; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 424; **Koca/Üzülmöz**, Özel Hükümler, s. 450; **Gökcan/Artuç**, s. 4114.

³⁶⁸ “*Sanığın, katılana yönelttiği sözlerin geleceğe yönelik gerçekleşmesi mutlak olmayan bir şarta bağlanması karşısında, ileride gerçekleşmesi muhtemel bir kötülük içermemesi nedeniyle, tehdit suçunun unsurları itibarı ile oluşmadığı gözetilmeden beraat yerine, kanuni olmayan gerekçeyle mahkumiyet kararı verilmesi*” Yarg. 4. CD, E. 2019/1141, K. 2021/23911, KT. 11.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 19.05.2022).

³⁶⁹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 423; **Gökcan/Artuç**, s. 4115.

³⁷⁰ “*Sanığın, mağdurun yöneticisi olduğu kooperatifin üyesi iken alacak-borç anlaşmazlığından dolayı üyelikten ayrıldığı ve bu nedenle mağdurla aralarında husumet bulunduğu, kooperatife borcu nedeniyle*

j. Batıl İnançlar Kullanılarak Kötülük Bildirimi

Tehditte objektif olarak korkutmaya elverişlilik arandığından mağdura yönelik batıl inançlar kullanılarak veya uhrevi olarak kötülüğe maruz bırakılacağı sözle veya hareketle bildirilmiş ise, suç oluşmaz³⁷¹. Nitekim ilk derece mahkemesinin mağdurun tehditten korkmadığını öne sürerek verdiği beraat kararını Yargıtay bozmuştur³⁷².

Doktrinde bir görüş, hayal ürünü batıl ifadeler içeren sözlerin muhatabının sübjektif olarak aşırı batıl inançlı olması ve bunun fail tarafından bilinmesi halinde tehdit suçundan sorumlu olması gerektiğini ileri sürerek objektif ölçüt ile tehdide etki etmeyen sübjektif ölçütü birlikte değerlendirmektedir³⁷³.

Kanaatimce TCK'ndaki düzenleme ve yukarıda da ifade ettiğim doktrindeki genel kabule göre, fail, objektif olarak korkutucu niteliğe sahip söz ve hareketlerle tehdit etmesi halinde mağdur bunu ciddiye almamış olsa bile suç oluşmuştur. Zira tehditte mağdurun sübjektif olarak ciddiye alıp almaması suçun gerçekleşmesi

aleyhinde icra takibi yapılması üzerine olay günü saat 08.30 sıralarında telefon ile mağduru arayan sanığın icrayı sen mi gönderdin eve diye sorduğu, mağdurun da avukat göndermiştir dediği, bu görüşmeden sonra aynı gün saat 10.00 sıralarında evinin önünde park halindeki aracına zarar verilmiş olduğunu gören mağdurun, sanıktan şüphelenerek telefonla sanığı aradığı ve benim arabamın camlarını niye kırdın diye sorduğunda, sanığın benim bilgim yok, iftira etme, kim bilir kimin canını yaktın ki bu işi yapmış, ölmediğine dua et diyerek tehdit ettiği iddia olunan olayda; tüm dosya kapsamına göre sanığın, mağdurun başkalarıyla da husumetinin olması nedeniyle tehdit suçunun konusunu oluşturduğu iddia edilen sözleri söylediği ve tehdit kastının bulunmadığı yönündeki aksi ispatlanamayan savunması, sanığın daha önce gerçekleşmiş bir olaya istinaden söylediği sözlerin taraflar arasındaki konuşmanın gelişimi göz önüne alındığında, mağduru korkutmak amacı taşımadığı, geçmişe yönelik yorum ve değerlendirme amacıyla söylenen sözler olduğu, ileride gerçekleşmesi muhtemel olan bir saldırı niteliğinde tehdit içeren sözler olmadığı anlaşıldığından, tehdit suçunun yasal unsurlarının oluşmadığı kabul edilmelidir.” YCGK, E. 2017/581, K. 2018/525, KT. 13.11.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 01.11.2022).

³⁷¹ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 866-867; **Parlar/Utku**, s. 24; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 453; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 412; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 471; **Gökcan/Artuç**, s. 4119.

³⁷² “Somut olayda sanığın katılana seninle dışarıda görüşeceğiz biçimindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında sözlerin objektif olarak korku yaratacak nitelikte bulunduğu gözetilmeden dosyadaki kanıtlara ters düşen gerekçeyle katılanın ben sanığın tehdidinden korkmam dediğinden bahisle suç öğeleri yöntemince tartışılmadan beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2008/20321, K. 2010/18535, KT. 08.11.2010, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 19.05.2022).

³⁷³ **Torosl**, Ceza Hukuku Özel Kısım, s. 82; Yine bu yönde bir görüş, ispat edilebildiği takdirde batıl inançlara sahip olduğu bilenen bir kimseye yönelik olarak bu inançları kullanılarak yapılan korkutmalarda tehdit suçu gerçekleşebilir. **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 26.

bakımından gerekli değildir. Tehdidin mağdur üzerinde etkili olup olmadığına bakılmaz.

2. Fail

Ceza kanunlarında düzenlenen her suçta bir de fail bulunmaktadır. Fail, kanuni tipe uygun fiil üzerinde hâkimiyet kuran ve suçu gerçekleştiren kişidir³⁷⁴. Her suçun bir faili olduğu gibi tehdit suçunun da faili bulunmaktadır. Fail, yalnızca sağ olan insan olabileceğinden eşya veya insan dışındaki canlılar suçun faili olamazlar³⁷⁵. Ceza hukuku bağlamında yalnızca insan belirli bir amaca yönelik iradi olarak hareket etme yeteneğine sahiptir³⁷⁶.

Tüzel kişiler, insan gibi amaca yönelik iradi hareket etme kabiliyeti olmadığından ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi gereğince fail olamazlar³⁷⁷. Nitekim kanun koyucu da tüzel kişilerin suçun faili olamayacağını “tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz” demek suretiyle hüküm altına almıştır (TCK m. 20/2). Kendilerine ceza verilemeyen ve tehdit suçunun gerçekleştirilmesi ile kendi adına haksız bir yarar elde eden tüzel kişilere TCK’nun 111 inci maddesi uyarınca³⁷⁸ güvenlik tedbirleri uygulanır (TCK m. 60/1)³⁷⁹.

³⁷⁴ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 114; **Akbulut, Berrin**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 9. Baskı, Ankara 2022, s. 420.

³⁷⁵ **Dönmezer/Erman**, C. II, s. 426.

³⁷⁶ **Özgenç**, Genel Hükümler, s. 180; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 103; **Çınar**, s. 54.

³⁷⁷ **Erem/Danışman/Artuk**, s. 442; **Önder**, Ceza Hukuku Dersleri, s. 164-165; **Yarsuvat, Duygun**, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999, s. 902; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 371; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 114; Aksi yönde görüş, fiziki bir varlık gerektirmeyen resmi belgede sahtecilik ve vergi kaçakçılığı gibi suçları işleyebileceklerinden bahisle tüzel kişilerin suçun faili olabileceklerini kabul etmektedir. **Bıyıklı, Hasan**, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi, II”, YD, C. 7, S: 4, Ekim 1981, s. 511; Yine bu yönde bir görüş, gerçek kişilerin yanında tüzel kişilerin de suç faili olabileceklerini ileri sürmektedir. **Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2022, s. 232.

³⁷⁸ Maddeye göre: “Tehdit, şantaj, cebir veya kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

³⁷⁹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 383.

Tüzel kişilerin gerçek kişilere nazaran maddi bir varlığı olmadığından ve hareket yeteneği bulunmadığından hukuk gereğince kurulduğundan suç işleyemezler. Tüzel kişiler adına yönetici veya temsilcileri suç işleyebilirler³⁸⁰. Örneğin tüzel kişinin yetkili temsilcisi bir kimseyi tehdit etmesi halinde tüzel kişi hakkında güvenlik tedbirine hükmedilebilmesi için aynı zamanda tehdit ile tüzel kişiye bir haksız menfaat de sağlanması gerekir. Eğer tüzel kişi yararına haksız bir menfaat sağlanmaksızın tehdit suçu işlenmişse, bu durumda tüzel kişi hakkında güvenlik tedbirine hükmedilemez. Suç üzerindeki hâkimiyetine göre gerçek kişi olan tüzel kişinin yöneticileri veya temsilcileri tehdit suçundan sorumlu tutulmalıdır.

Müelliflerin bir kısmı faili suç teşkil eden hareketi gerçekleştiren kimse olarak ifade etmişler³⁸¹. Bir kısmı ise, suçun kanuni tanımındaki fiili işleyen kişi³⁸², herhangi bir gerçek kişi³⁸³, suçu işleyen kişi³⁸⁴ ve hareket yeteneğinde sahip olan kişi³⁸⁵ şeklinde faili tanımlamışlardır.

Kanunda yer alan suç tiplerinde genellikle faili göstermek adına “*her kim, kimse, kişi*” kavramları tercih edilmektedir. Bunun iki sonucu olduğu söylenebilir. Öncelikle çok failli suçlar hariç olmak üzere, kanunda yer alan suç tiplerinde genellikle suçun tek faili olmaktadır. Bu ibarelerin geçtiği suç tiplerinde ilgili suçu herhangi bir kimse işleyebilir. Kanunda bu şekilde düzenlenen suçlara herkes tarafından işlenebilen suçlar denilmektedir³⁸⁶.

TCK m. 106’da “*tehdit eden kişi*” ibaresi geçmektedir. Tehdit suçu bu bakımdan herkes tarafından işlenebilir³⁸⁷. Faile özgü bir düzenleme bulunmadığından özgü

³⁸⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 368.

³⁸¹ Dönmezer/Erman, C. II, s. 425.

³⁸² Hakeri, Hakan, Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 27. Baskı, Ankara 2022, s. 120.

³⁸³ Öztürk/Erdem, s. 191.

³⁸⁴ Soyaslan, Genel Hükümler, s. 232.

³⁸⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 371; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 115.

³⁸⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 359; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 113; Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunun Anlamı C. II Özel Hükümler (Madde 76-169), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008, s. 677.

³⁸⁷ Gökcan/Artuç, s. 4111.

suçlardan değildir³⁸⁸. Ancak kamu görevlisi görevi sebebiyle kendisine tahsis edilen vasıtalarla tehdit suçunu işlemişse, herkesten farklı olarak suçun cezasını ağırlaştıran nitelikli halden sorumlu tutulur³⁸⁹ (TCK m. 266)³⁹⁰. Yargıtay kararlarında da bu husus gözetilmiş tehdit suçunu görevi dolayısıyla verilen araçlarla işleyen kamu görevlisine nitelikli hali uygulamayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur³⁹¹. ETCK döneminde genel bir hüküm olarak 251 inci madde kapsamında kanunda düzenlenen bir suç vazifesi sırasında gerçekleştiren memurun cezası artırılıyordu³⁹². TCK ile memur kavramı terk edilerek yerini kamu görevlisi kavramına bıraktı. TCK anlamında kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişinin kamu görevlisi olarak anlaşılacağı düzenlenmiştir (TCK m. 6/1-c). Herhangi bir surette demek suretiyle kamu görevlisi kavramı genişlemektedir. Kamu görevlisi kavramının sınırsız kullanılması halinde kamu faaliyetinde bulunan her meslek mensubunun kamu görevlisi olması sonucu doğabileceğinden kavramın sınırlarını belirlemek gerekir. TCK'na göre kamu görevlisini icra edilen faaliyetin kamusal bir faaliyet olup olmadığı ölçüsü belirler³⁹³. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere bir hizmet kamu adına

³⁸⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 445; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 409; Sevik, Özel Hükümler, s. 464-465.

³⁸⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 426; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 445.

³⁹⁰ Maddeye göre: "Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır."

³⁹¹ "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 266. maddesinin görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. şeklindeki düzenleme karşısında, polis memuru olan sanık ...'ın, zati demirbaş olan tabancayı, silahla tehdit suçunda kullandığının kabul edilmesine karşın, cezada artırımı gidilmeyerek eksik ceza tayin edilmesi" Yarg. 4. CD, E. 2015/27233, K. 2020/741, KT. 14.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 20.09.2022); "...görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır, şeklindeki düzenleme karşısında, polis memuru olan sanık ...'ın, zati demirbaş olan tabancayı, silahla tehdit suçunda kullandığının kabul edilmesine karşın, eksik ceza tayin edilmesi..." Yarg. 4. CD, E. 2015/27233, K. 2020/741, KT. 14.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 18.03.2022); "Somut olayda, gümrük muhafaza memuru olan ve hazırlık beyanında silahın kendisine çalıştığı kurum tarafından verildiğini beyan eden sanığın, söz konusu silahı tehdit suçunda kullandığının kabul edilmesine karşın, TCK'nın 266. maddesi uyarınca cezada artırımı gidilmeyerek eksik ceza tayin edildiği ve bu şekilde yasaya aykırı davranıldığı belirlenmiştir." Yarg. 4. CD, E. 2018/7269, K. 2018/20256, KT. 22.11.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 20.09.2022).

³⁹² Çınar, s. 56.

³⁹³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 1010.

yürütülüyorsa kamusal faaliyetten söz edilebilir³⁹⁴. Kanaatimce kamusal faaliyete hangi oranda katıldığına bakılmaksızın kamu otoritesine ait olan bir güç veya yetkiyi kullanan kişi kamu görevlisi sayılır³⁹⁵. Kamu görevlisi hakkında ceza artırımının uygulanacağı ilgili suçun kanuni unsurlarında bu sığata yer verilmemiş ise, ancak o zaman bu nitelikli halin uygulama alanı bulabileceğini düzenleyen TCK'nun 266 ncı maddesi TCK ile getirilen bir diğeryeniliktir.

Kişi, suçun kanuni tanımındaki unsurları gerçekleştirdiğinde kusuru ortandan kaldıran bir hal sebebiyle kusuru bulunmasa bile suçun faili olarak mütalaa edilmelidir³⁹⁶. Nitekim bu kişilerin kusuru bulunmasa da gerçekleştirdiğı eylem haksızlık oluşturmaktadır. Bunlar hakkında güvenlik tedbirine hükmedilir ve gerçekleştirdikleri haksız fiilden dolayı tazminat sorumlulukları söz konusu olur. Dolayısıyla her ne kadar kusur yeteneğı bulunmadığından hakkında dava açılması ve hükümlülük kararı verilmesi mümkün olmasa bile eylemlerinin haksızlık içeriğı devam etmektedir. Kusur yeteneğı olmayan bu kişilerin suç teşkil eden eylemi gerçekleştirdiğinde fail olduğunun kabulü gerekmektedir. Aynı durum bir hukuka uygunluk sebebi ile mevcut olması halinde, kusur yeteneğı bulunmayan kişinin eylemi suç oluşturmayaacağından haksızlık içeriğı bulunmayan eyleminin faili olduğunu söylememiz mümkün değildir³⁹⁷.

Tehdit ile ortaya çıkan haksızlığın failin hâkimiyeti dâhilinde olması gerekmektedir. Ancak haksızlığın mutlaka fail tarafından gerçekleştirilmesi

³⁹⁴ Gerekeçye göre: "kamusal faaliyet, Anayasa ve kanunlarda belirlenmiş olan usullere göre verilmiş olan bir siyasal kararla, bir hizmetin kamu adına yürütölmesidir. Bu faaliyetin yürütölmesine katılan kişilerin maaş, ücret veya sair bir maddi karşılık alıp almamalarının, bu işi sürekli, süreli veya geçici olarak yapmalarının bir önemi bulunmamaktadır. Bu bakımdan, örneğın mesleklerinin icrası bağlamında avukat veya noterin kamu görevlisi olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Keza kişi, bilirkişilik, tercümanlık ve tanıklık faaliyetinin icrası kapsamında bir kamu görevlisidir. Askerlik görevi yapan kişiler de kamu görevlisidirler. Bu bakımdan örneğın bir suç vakasına müdahil olan, bir tutuklu veya hükümlünün naklini gerçekleştiren jandarma subay veya erleri de, kamu görevlisidirler."

³⁹⁵ Tezcan/Erdem/Önok, s. 1232.

³⁹⁶ Çınar, s. 54-55.

³⁹⁷ Çınar, s. 55.

gerekmemektedir. Failin hâkimiyeti altında olması yeterlidir. Bu bakımdan bir kimsenin başkasını tehdit etmesi halinde cezai sorumluluğu söz konusu olmaktadır³⁹⁸.

Bir başkasını ağır ve muhakkak tehdit altında suç işlerken araç olarak kullanan kişinin cezai sorumluluğu dolaylı fail hükümleri ile belirlenir. Dolaylı fail, araç olarak kullanılan kişinin işlemiş olduğu suçtan sorumludur. Araç olarak kullanılan kişinin kusurluluğu ortadan kalkar ve ceza verilmez.

3. Mağdur

İnsan tabiatı gereği sosyal bir varlık olduğundan yaşamını tek başına sürdüremez. Başkalarına ihtiyaç halinde olan bir kişi tek başına toplumu oluşturmaz. Birden fazla insanın belirli bir amaç dâhilinde beraber yaşamlarını idame etmek için bir araya gelmeleri toplumu oluşturur³⁹⁹. Toplumu oluşturan her birey hayatını huzur ve güven içerisinde sürdürmeyi arzular. Suç işlenmesi toplumda suça maruz kalma korkusu meydana getirerek huzur ve güven ortamını bozar. Bu bakımdan tehdit suçunda olduğu gibi kanunda düzenlenen bütün suçlarda mağdur, öncelikle toplumu oluşturan herkestir. Mağdur tipikliğin objektif unsurudur. Bu yüzden kanunda mağduru olmayan suç bulunmamaktadır⁴⁰⁰. Mağduru belirsiz olan suçların mağduru toplumu oluşturan herkestir (kamu).

Ceza mevzuatımızda mağdur kavramının bir tanımı bulunmamaktadır. Bu görev doktrin ve içtihadı⁴⁰¹ bırakılmıştır. Ceza hukukunda mağduru bulunmayan suçlarda

³⁹⁸ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 129.

³⁹⁹ Aral, Vecdi, Toplum ve Adaletli Yaşam, Filiz Yayıncılık, İstanbul 1988, s. 3.

⁴⁰⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 383; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 116.

⁴⁰¹ “Ceza hukukunda ise mağdur kavramı, suçun konusunun ait olduğu kişi ya da kişilerdir. TCK’nın hazırlanmasında esas alınan suç teorisinde suçun maddi unsurları arasında yer alan mağdur, ancak gerçek bir kişi olabilecek, tüzel kişilerin suçtan zarar görmeleri mümkün ise de bunlar mağdur olmayacaklardır. Mağdurun belirlenmesi, suçun unsurlarının veya nitelikli hâllerinin gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti ile özellikle TCK yönüyle zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin çözümün konusu başta olmak üzere birçok ceza hukuku hükmünün doğru ve isabetli uygulanabilmesi açısından önemli olmasına rağmen, TCK’da ve diğer kanunlarımızda mağdurun bir tanımı yapılmamıştır. Öğretide de kabul olduğu üzere kanun koyucunun bu tercihi öncelikle kapsayıcı bir tanım yapmanın zorluğundan kaynaklanmakta, diğer taraftan kavramın bazen dar bazen de geniş yorumlanmasına duyulan ihtiyaç bu yönde bir tercihi zorunlu kılmaktadır. Mağdur kavramı gibi kanunda açıkça tanımlanmamış olan ‘suçtan zarar görme’ kavramı ise, gerek Ceza Genel Kurulu,

mağdur toplumu oluşturan herkeştir. Suçun maddi konusunun üzerinde gerçekleştiği gerçek kişi veya kişiler mağdurdur⁴⁰². Örneğin iç hürriyeti korku ve endişe vermek suretiyle ihlal edilen kişi tehdit suçunun mağdurdur.

Mağdur en basit anlamıyla suçtan zarar gören olarak ifade etmek mümkündür. Ancak bu tanım da tam anlamıyla mağdur kavramını açıklamak bakımından yetersizdir. Nitekim bir suçtan sadece suçun mağduru zarar görmez. Bu yüzden mağdur ile suçtan zarar kavramlarının ayrımının yapılması önem arz etmektedir. Mağdur, kendisine yönelik suç işlenmesi ile haksızlığa maruz kalarak zarar gören kişidir⁴⁰³. Bununla beraber aslında suç işlenmesi ile birden çok kimse muhtelif şekillerde zarara uğrayabileceğinden kavramın kapsamı genişlemektedir⁴⁰⁴. Örneğin tehdit suçunda hürriyeti ihlal edilen kişi, suçun mağduru ve dar anlamda suçtan zarar görenidir. Mağdur kavramını ortaya koymak adına sınırlarını çizmek gerekmektedir.

Suçtan zarar gören kavramı mağdur kavramına nazaran daha geniş anlam içermektedir. Suçtan zarar gören, suç işlenmesi ile hakları ve menfaatleri doğrudan veya dolaylı olarak ihlal edilen kişidir. Suçun mağdurundan başka ihlal edilen hak ile ilgili doğrudan olmasa da dolaylı olarak zarara uğrayan kişiler de olabilir. Kısaca mağdurun yanı sıra bu kişiler de suçtan zarar görmüş olabilirler. Bu kişiler bakımından da zararın tazminini isteme hakkının bulunması doğaldır⁴⁰⁵. Örneğin bir ailede baba

gerekse Özel Dairelerin yerleşmiş kararlarında; 'suçtan doğrudan doğruya zarar görmüş bulunma hâli' olarak anlaşıp uygulanmış, buna bağlı olarak da dolaylı veya muhtemel zararların, davaya katılma hakkı vermeyeceği kabul edilmiştir. Nitekim bu husus, Ceza Genel Kurulunun 08.11.2016 tarihli ve 830-412, 03.05.2011 tarihli ve 155-80, 04.07.2006 tarihli ve 127-180, 22.10.2002 tarihli ve 234-366 ile 11.04.2000 tarihli ve 65-69 sayılı kararlarında; 'dolaylı veya muhtemel zarar, davaya katılma hakkı vermez' şeklinde açıkça belirtilmiştir." YCGK E. 2015/1080, K. 2019/637, KT. 17.01.2019; Yargıtay 3. CD, E. 2020/21109, K. 2020/16632, KT. 17.11.2020; Yargıtay 12. CD, E. 2020/724, K. 2020/5502, KT. 22.10.2020, <https://kazanci.com.tr>, (ET: 12.03.2021).

⁴⁰² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 383; Özgenç, Genel Hükümler, s. 223; Koca/Üzülmüş, Genel Hükümler, s. 116; Akbulut, s. 431; Töngür, Ali Rıza / Çetintürk, Ekrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s. 125.

⁴⁰³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 384.

⁴⁰⁴ Katoğlu, Tuğrul, "Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları", AÜHFD, S. 61/2, Ankara 2012, s. 659.

⁴⁰⁵ Alan, Esra, "Ceza Muhakemesinde Mağdurun Hakları", İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013, s. 4-5.

tehdide maruz kalmışsa, babanın maruz kaldığı tehdit dolayısıyla muhit değiştirmesi durumunda aile fertleri de dolaylı olarak suçtan zarar görmektedirler.

Tehdit suçunda mağdur, tehdide maruz kalması sebebiyle korku yaşayan ve bu suretle iradi olarak hareket etme özgürlüğü kısıtlanan gerçek kişidir⁴⁰⁶. Suçun gerçekleşebilmesi için tehdit içerikli sözlerin objektif olarak mağdur üzerinde korku doğuracak elverişlilikte olması yeterlidir⁴⁰⁷.

Gerçek kişinin suçun mağduru olabilmesi için fiil işlendiği sırada hayatta olması gerekmektedir⁴⁰⁸. Ölmüş bir kimseye zarar verileceğinden bahisle tehditte bulunulması durumunda ölmüş bir kimse bu tehdidi algılayamayacağından ortada herhangi bir suç olmaz. Bu kimseye tehditte bulunulduktan sonra vücut bütünlüğüne zarar verilirse kişinin hatırasına hakaret suçu kapsamında (TCK m. 130) değerlendirilir. Ölmüş bir kimseye zarar vereceğinden bahisle yakınlarına bir söylemde bulunursa bu ölen kimseye değil yakınına karşı tehdit suçunu oluşturur.

Tehdit suçunun mağdurunun çocuk, yaşlı veya hasta olması failin cezasında bir değişikliğe yol açmaz. Zira kanun koyucu çocuğun ve beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak kişinin suçun mağduru olmasını cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlememiştir.

Kanunda yer alan bazı suç tiplerinde suçun mağdurunun insan olması dışında mağdura özgü bazı özellikler de aranmaktadır. Bunlara mağdur bakımından özgü suçlar denilmektedir. Bu özellikler suçun temel veya nitelikli halinde görülebilmektedir⁴⁰⁹. Tehdit suçunda mağdura özgü nitelikli haller SHTK ek madde 12/2-a (kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeli

⁴⁰⁶ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 97; Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 445.

⁴⁰⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 425.

⁴⁰⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 372.

⁴⁰⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 374; Akbulut, s. 433.

ile yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenmesi) ve TCK m. 106/1’de (kadına karşı işlenmesi) yer almaktadır.

Suçun aktif süjesi (etkin özne) olan faile nazaran mağdur, suçun pasif süjesi (edilgin özne) olarak mütalaa edilmektedir⁴¹⁰. Bu yüzden faillik ve mağdurluk sıfatlarının aynı kişide birleşmesi mümkün değildir⁴¹¹. Failin kendisine yönelik ve kendisine zarar verecek şekilde söylemleri TCK m. 106’da düzenlenen “*bir başkasını*” ibaresinden de anlaşılabacağı üzere tehdit suçu kapsamında değildir⁴¹². Örneğin, aşkına karşılık bulamayan aşığın uçurma giderek aşık olduğu kişiye yönelik “*benimle sevgili olmazsan kendimi aşağıya atarım, intihar ederim*” demesi tehdit suçunun kapsamında değildir. Çünkü kanunda kişinin kendisi tehdidin yöneleceği kişiler kapsamında sayılmadığından ve ceza hukukunda fail ile mağdur aynı kişide birleşemeyeceğinden kişinin kendisine zarar vereceğinden bahisle muhatabına bildirimde bulunması suç teşkil etmez. Ayrıca kanun koyucu madde metninde “*bir başkasını*” ibaresini düzenlemek suretiyle kişinin ileride kendisine kötülükte bulunacağını söylemesini tehdit suçu kapsamına almamıştır⁴¹³. Ancak bu söyleme maruz kalan kişi, yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekir. Yardım veya bildirimde bulunması yerine intihara teşvik ederse intihara yönlendirme suçundan sorumlu olur (TCK m. 84). İntihar etmek üzere olan bir kişiye somut olayın şartları imkân verdiği ölçüde yardım veya yetkili makamlara bildirim yükümlülüklerine uyulmaması halinde gerçek ihmali suç niteliğindeki yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçundan (TCK m. 98)⁴¹⁴ sorumluluk söz konusu olur⁴¹⁵. Yardım teklifinde bulunmasına rağmen mağdur yardım edilmesini istemese bile şartlar imkân verdiği ölçüde yardım veya bildirimde bulunmayan kimse

⁴¹⁰ Çınar, s. 57.

⁴¹¹ Toroslu, Cürümlerin Tasnifi, s. 174.

⁴¹² Gökcan/Artuç, s. 4112.

⁴¹³ Aydın, Tehdit Suçu, s. 14; Gökcan/Artuç, s. 4112.

⁴¹⁴ Maddeye göre: “Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

⁴¹⁵ Artuk, Mehmet Emin / Alşahin, Mehmet Emin, “Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu”, MÜHFHAD, C. 18, S. 1, Haziran 2012, s. 26; Yılmaz, Erkam, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 135; Tulay, Muhammed Emre, “Türk Ceza Hukukunda İntihara Yönlendirme Suçu”, MÜHFHAD, C. 26, S. 2, Aralık 2020, s. 822.

yine bu suçtan sorumlu olur⁴¹⁶. Nitekim Yargıtay da aralarında geçimsizlik bulunan eşini ikna etmek amacıyla silahı eşine yöneltmeden kendisine doğrultup “*kendimi vururum, bu evden cenazem çıkar*” demesinden ibaret eylemin tipikliğinin objektif unsurunu (maddi unsur) gerçekleştirmediğinden bahisle silahlı tehdit suçundan ceza veren ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁴¹⁷.

Suçun mağduru özel pasif süje iken bunun yanında devlet dâhil olmak üzere toplumu oluşturan herkes, tüm kurum ve kuruluşlar genel pasif süje olarak her suçta yer almaktadır⁴¹⁸. Bunun dışında hak süjesi (aktif süje) gerçek kişiler olduğundan suçun mağduru tüzel kişiler olamaz. Sadece gerçek kişiler suçun mağduru olabilirler⁴¹⁹.

Doktrinde bir görüşe göre, tüzel kişiler ve kurumlar suçun mağduru olamazlar. Bu yüzden suçtan zarar gören olarak mütalaa edilmektedir. Suçun mağduru yalnızca gerçek kişiler olabilir⁴²⁰. Başka bir görüş malvarlığına karşı suçlar gibi suçun niteliği imkân vermesi halinde tüzel kişilerin de suçun mağduru olabileceğine ileri sürmektedir⁴²¹. Diğer bir görüş ise, kanunda yer verilmesi durumunda tüzel kişilerin mağdur olabileceğini ifade etmektedir⁴²². Kanaatimce tüzel kişiler suçtan zarar görendir. Suçun mağduru yalnızca gerçek kişiler olabileceğinden tüzel kişiler suçun mağduru olamazlar.

⁴¹⁶ **Artuk/Alşahin**, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu, s. 26.

⁴¹⁷ “Yukarıda yer verilen ve mahkemece de bu şekilde kabul edilen oluşturma göre, sanık ...'in müştekileri tehdit amacıyla hareket etmediği, kendisinden ayrı yaşayan eşi ...'ı ikna edebilmek amacıyla, silahı kendisine doğrultarak kendisine zarar verebileceğine yönelik iradesini açıkladığı, tehdit suçunun maddi unsuru olan bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etme koşulunun somut olayda gerçekleşmediği anlaşıldığından, kanun yararına bozma isteminin kabulüne karar verilmiştir.” Yarg. 4. CD, E. 2013/26426, K. 2014/20475, KT. 05.06.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 23.09.2022).

⁴¹⁸ **Soyaslan**, Genel Hükümler, s. 235.

⁴¹⁹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 373.

⁴²⁰ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 372; **Özen, Muharrem**, “Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış”, AÜHFD, C. 52, S. 1, Ankara 2003, s. 84; **Alan**, Ceza Muhakemesinde Mağdurun Hakları, s. 8; **Katoğlu, Tuğrul**, Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları, s. 660.

⁴²¹ Hakaret suçunda kendine özgü bir itibarı olduğundan tüzel kişilerin suçun mağduru (pasif süjesi) olabileceğini ileri sürmektedir, **Toroslu**, Ceza Hukuku Özel Kısım, s. 113.

⁴²² **Erem/Danışman/Artuk**, s. 240.

Mağduru belirsiz suçlar bakımından toplumu oluşturan herkes suçun mağdurunu oluşturur. Kanunda bu şekilde yer alan suçlar bulunmakla birlikte tehdit suçunun mağdurunun belirli veya belirlenebilir kişi/kişiler olması şarttır. Mağduru belirsiz olan tehditler, tehdit suçunu oluşturmaz. Bu şekilde gerçekleştirilen tehditler şartları da sağlaması koşuluyla halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunu oluşturur (TCK m. 213)⁴²³. Örneğin, kalabalık bir yerde failin öyle olmadığı halde “*kaçmazsanız üzerimde bomba var patlatacağım*” diye bağırması mağduru belirsiz olan tehdit söz konusu olduğu için halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunu oluşturur. Aynı örnekte birisini hedef alarak failin tehdit içerikli söylemde bulunması halinde mağdur belirli olduğundan tehdit suçundan sorumlu olur.

Mağdurun yakınlarına yönelik yapılan tehditler de suçun kapsamındadır. Suçun gerçekleşmesi için tehdidin mağdurun şahsına yöneltilmesi şart değildir⁴²⁴. ETCK m. 191’den farklı olarak TCK m. 106’da “*kendisinin veya yakınının*” ibaresi yer almaktadır.

Doktrinde bir görüşe göre, ruhi ve fiziki yapıları sebebiyle algılama yeteneği bulunmayan kimselere yönelik tehdit içerikli söylemde bulunulması durumunda, bu kimseler tehdidin anlam ve sonuçlarını kavrayamayacaklarından faile ceza verilmez⁴²⁵.

Başka bir görüş, mağdur aklen zayıf olsa bile normal insanı etkilemeyecek bir tehdit onda şiddetli korkuya sebep olabileceğinden⁴²⁶, suçun mağduru olarak kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁴²⁷.

⁴²³ Önder, Özel Hükümler, s. 41; Çınar, s. 66; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 407; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 446; Tezcan/Erdem/Önok, 515; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 409; Sevük, Özel Hükümler, s. 465; Gökcan/Artuç, s. 4150; Koruculu, Tehdit Suçu, s. 435.

⁴²⁴ Çınar, s. 68; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 410; Gökcan/Artuç, s. 4112.

⁴²⁵ Çınar, s. 60; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 446; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 410; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 14.

⁴²⁶ Erem, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 866.

⁴²⁷ Erem, Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü, s. 871.

Kanaatimce tehdit niteliği itibarıyla mağduru korku ve endişeye sevk etmeye elverişli olsa bile ruhsal durumu sebebiyle tehdidi algılayamayan kişiler bakımından tehdit suçu işlenemez⁴²⁸. Algılama yeteneği mevcut olmayan kimselere karşı (akıl hastalığı, sağırılık, sarhoşluk gibi) tehdit eylemi yakınlarını korkuya sevk etmeye elverişli ise, yakınlarına karşı tehdit suçu gerçekleşebilir⁴²⁹. Örneğin bir babanın bebeğini öldüreceğini söylemesi durumunda bebek tehdidi algılayamayacağından suçun mağduru bebeğin annesidir⁴³⁰. Ancak madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere⁴³¹, akıl hastalığının ve yaş küçüklüğünün mağdurdaki algılama yeteneğine etkisi (korku ve endişe uyandıracak yeterlilik ve uygunluğa sahip olunması) her somut olay dikkate alınarak tespit edilmesi gerekir. Bu kişiler tehdidi algılayabilecek durumdalarsa tehdit suçunun mağduru olabilirler⁴³². Dolayısıyla öncelikle eylemin mağduru korkuya sevk etmeye objektif olarak elverişli olup olmadığı daha sonra ise, mağdurun bunu algılayabilmesine bakılmalıdır.

4. Suçun Konusu

Kanunda yer alan hareketin yöneldiği suç tipinde gösterilmiş kişi veya şey suçun maddi konusunu oluşturmaktadır⁴³³. Konusu olmayan bir suçtan bahsedebilmek mümkün değildir⁴³⁴. Fail tarafından meydana getirilen hareket eşyaya, bir kişinin fiziki, maddi yapısına veya bünyesine yönelik olmak üzere iki şekilde

⁴²⁸ Çınar, s. 66; Üzülmmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 97; Koca/Üzülmmez, Özel Hükümler, s. 446; Tezcan/Erdem/Önok, s. 515.

⁴²⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 426; Tezcan/Erdem/Önok, s. 515; Koca/Üzülmmez, Özel Hükümler, s. 446; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 410; Sevük, Özel Hükümler, s. 466.

⁴³⁰ “Saniğin kendisinden ayrılmak isteyen eşi katılan A.’yi ısrarına karşın bu fıkriinden vazgeçiremeyince, sinirlenerek müşterek çocukları olan H.’yi önce el ve ayaklarından tutarak balkondan salladığı, ardından da ellerinden tutarak ağlayıp bağırmasına rağmen balkondan aşağı doğru yaklaşık beş dakika süreyle sarkıtıp eşi olan katılan A.’yi bebeği atmakla tehdit etmesi eyleminde, saniğin bebeğe karşı gerçekleştirdiği etkili eyleme yönelik bu hareketlerinin katılan eşini, bebeği öldürerek zarar vermekle tehdit amacıyla işlendiği gözetildiğinde, TCK’nın 106/3 fıkrasının göndermesi ile saniğin yaralama suçundan mahkumiyeti yerine, TCK’nın başka bir suçu oluşturmayan eylemlerin fena muamele suçu olarak düzenlendiği 232. maddesi ile hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/8524, K. 2015/24243, KT. 11.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 21.10.2022).

⁴³¹ Gereğe göre: “Failin söz ve davranışlarının muhatabı üzerinde ciddi şekilde korku ve endişe yaratacak uygunluk ve yeterlilik içerip içermediğinin her somut olayda araştırılması gerekir.”

⁴³² Gökçen/Artuç, s. 4113; Sevük, Özel Hükümler, s. 465.

⁴³³ Erem/Danışman/Artuk, s. 236; Öztürk/Erdem, s. 201.

⁴³⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 386.

gerçekleştirilmektedir. Tehdide maruz kalarak iradi hareket etme ve karar verme serbestisi ihlal edilen kişi suçun maddi konusunu oluşturmaktadır⁴³⁵. Kavramsal olarak suçun konusu (maddi konu) ile suçla korunan hukuki değer (hukuki konu) karıştırılmaya müsaitlerdir⁴³⁶.

Suçun maddi konusunu suç tipinde yer alan hareketin yöneldiği kişi veya şey oluşturmaktadır⁴³⁷. Gerçekten suçun konusunu bir şey oluşturabileceği gibi, bir insanın maddi veya manevi yapısı da oluşturabilir⁴³⁸.

Korunan hukuki değerın kapsamı ise, başkaları tarafından ihlal edilmesinin önüne geçilmesi bakımından suç ile korunan hak ve çıkarlardır⁴³⁹. Hukuki konu, suçun maddi konusunda olduğu gibi maddi bir bünyeye sahip değildir. Hukuki konu daha ziyade kanun koyucuyu toplumun veya kişilerin yararlarının korunması amacıyla kanunda ceza normu düzenlemeye sevk eden bir ideali ortaya koymaktadır⁴⁴⁰.

Suçun işlenmesi itibarıyla suçun maddi konusu ya bir zarara uğramakta veya tehlikeye maruz kalmaktadır. Hareketin maruz kaldığı maddi konunun etkilenme derecesine göre tehlike suçu ve zarar suçu olmak üzere ikili bir ayırım yapılmaktadır⁴⁴¹.

Tehlike suçları bünyesinde zarar ihtimali barındırır⁴⁴². Tehlike suçlarında ileride gerçekleşme ihtimali bulunan zarar tehlikesinin önüne geçilmesi amacıyla buna yol açacak hareketler cezalandırılmaktadır. Buna karşılık zarar suçlarında korunan hukuksal değerin zarara maruz bırakılmasının önüne geçmek için zarara yol açacak

⁴³⁵ Koca/Üzölmez, Özel Hükümler, s. 446; Koruculu, Tehdit Suçu, s. 436.

⁴³⁶ Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 116.

⁴³⁷ Erem/Danışman/Artuk, s. 236; Özgeç, Genel Hükümler, s. 219; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 387; Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 116.

⁴³⁸ Erem/Danışman/Artuk, s. 237; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 387.

⁴³⁹ Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. I, Beta Yayıncılık, 11. Bası, İstanbul 1994, s. 333; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 387.

⁴⁴⁰ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 170; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 376.

⁴⁴¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389; Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 119-120.

⁴⁴² Polat, Halil, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu İle Bu Suçun Diğer Suçlarla İltimai”, TAAD, S. 1, Nisan 2010, s. 136; Doğan, Koray, “Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İltimai Sorunu”, TAAD, Y. 5, S. 16, Ocak 2014, s. 182.

eylem suç olarak düzenlenmiştir. Salt tehlikenin mevcudiyeti eylemi suç haline getirilmesine yol açmayacağından ceza normunun konusunu oluşturmaz. Salt tehlike ancak korunan hukuksal değer üzerinde objektif olarak tehlike doğurmaya elverişli ise ceza normunun konusunu oluşturabilir⁴⁴³. Zarar suçlarında ise, suçun kanuni tanımındaki haksızlık teşkil eden unsurların gerçekleştirilmesi sonucunda somut bir zarar neticesi ortaya çıkmaktadır⁴⁴⁴. Zararın kapsamı ise, sadece para ile ölçülen değerler değil, aynı zamanda olumsuz veya kötü bir sonuç olarak da anlaşılmalıdır. Örneğin mala zarar verme suçunda mal kirlendiğinden veya bozulduğundan suçun konusu zarar görmüştür⁴⁴⁵. Zarar suçları kural olarak neticeli olduğundan failin hareketi ile meydana gelen zarar arasında nedensellik bağı aranmaktadır⁴⁴⁶. Dolayısıyla tehlike suçları zarar suçlarına nazaran suçun konusuna zarar vermekten ziyade, zarar ihtimali ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kanun koyucu sadece zarar suçlarını cezalandırarak değil, aynı zamanda tehlike suçlarını da cezalandırmak suretiyle zarar ihtimalinin önüne geçmektedir. Bu yolla kamu düzeninin korunması bakımından cezalandırmanın sınırını genişletmiş ve suçun konusunu tehlikeye sokan fiilleri de yaptırım altına almıştır⁴⁴⁷.

Tehlike suçları, doktrinde soyut ve somut tehlike suçları olmak üzere iki şekilde incelenmektedir⁴⁴⁸. Soyut tehlike suçları bir neticenin gerçekleşmesi aranmaksızın tipe uygun olan icrai veya ihmali hareketin işlenmesi ile oluşur. Hareketin yapılması suçun gerçekleşmesi bakımından yeterlidir. Fiilin tehlikeliliği soyut tehlike suçlarında tipikliğin bir unsuru olarak mütalaa edilmez. Fiilin tehlikeliliği suç tipinde yer almasa bile zarar ihtimalinin önlenmesi bakımından kanun koyucuyu suç olarak düzenlenmesi için teşvik etmektedir. Bu yüzden hâkim tarafından tipe uygun eylemin suçun konusu

⁴⁴³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389.

⁴⁴⁴ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 175; Özen, Muharrem, Genel Tehlike Yaratan Suçlar, US-A Yayıncılık, Ankara 2010, s. 6; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389; Heindrich, s. 59.

⁴⁴⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389; Özgenç, Genel Hükümler, s. 220; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 120.

⁴⁴⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389.

⁴⁴⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 389; Özgenç, Genel Hükümler, s. 221; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 120.

⁴⁴⁸ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 31; Daragenli, Vesile Sonay, "Tehlike Suçları", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1998, s. 59; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 390; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 121.

bakımından gerçekten tehlikeye sebebiyet verip vermediğinin araştırılması gerekmez⁴⁴⁹.

Somut tehlike suçlarında tipe uygun eylemin yapılması suçun tamamlanması ve eylemden dolayı failin cezalandırılabilmesi bakımından yeterli olmaz. Ayrıca fiilin gerçekleştirilmesi ile somut tehlikenin ortaya çıkması da aranmaktadır. Bu yüzden eylemin suçun konusunu somut olarak gerçekten tehlikeye maruz kalıp kalmadığı hakim tarafından araştırılmalıdır⁴⁵⁰. Somut tehlike suçlarında hareketin yapılması ile suçun tüm unsurları gerçekleşirken soyut tehlike suçlarından farklı olarak failin cezalandırılabilmesi için (objektif cezalandırılabilme şartı) suçun konusu bakımından somut bir tehlikenin meydana gelmesi aranmaktadır. Bunun sonucu olarak kast tehlikeyi kapsamayacağından fail suça teşebbüsten cezalandırılmaz⁴⁵¹. Suçun neticeli olmaması failin eylemi ile meydana gelen tehlike arasında cezalandırılma bakımından bir illiyet bağının kurulmayacağı sonucunu doğurmaz. Buradaki illiyet bağı hareket ile netice arasında değil, hareket ile tehlike arasında kurulmaktadır⁴⁵².

Kanun koyucu eylemin gerçekleşmesiyle, ayrıca sübjektif olarak mağdurun iç huzurunun bozulmasını, irade yeteneğinin etkilenmesini veya endişeye sevk etmesini aramadığından tehdit, soyut tehlike suçudur. İfade edilen sözler objektif olarak mağduru korkutmaya elverişli ise soyut tehlike gerçekleşir⁴⁵³.

⁴⁴⁹ **Özgenç**, Gazi Şerhi, s. 217; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 390; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 121; **Ersoy, Uğur**, “Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları”, TAAD, Y. 11, S. 41, Ocak 2020, s. 44.

⁴⁵⁰ **Özgenç**, Gazi Şerhi, s. 217; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 390; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 121; **Ersoy**, Tehlike Suçları, 35.

⁴⁵¹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 391; **Özgenç**, Genel Hükümler, s. 222-223; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 121-122; **Egemenoglu, Alaaddin**, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 108 vd; **Ünal, Osman Gazi**, “Tehlike Suçu ve Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimai Konusunun Uzlaştırma Kurumu Bakımından Sonuçları”, SÜHFD, C. 30, S. 2, Konya 2022, s. 868. Aksi yönde görüş, somut tehlikeyi suçun maddi unsurlarından neticeye dayandırmaktadır. Bu durumda eylem gerçekleştirilmiş ancak somut bir tehlike ortaya çıkmamışsa fail teşebbüsten cezalandırılmaktadır. **Özbek**, İzmir Şerhi, s. 144; **Heindrich**, s. 60; **Öztürk/Erdem**, s. 172.

⁴⁵² **Önder, Ayhan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler C. II-III, Beta Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 1992, s. 54; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 390.

⁴⁵³ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 427; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 446; **Heindrich**, s. 98; **Koruculu**, Tehdit Suçu, s. 437.

Tehdit suçunun maddi konusunu mağdurun iç huzur ve sükûnu ile güvenlik duygusu bağlamında iradi olarak hareket etme serbestisi etkilenen kişi oluşturmaktadır⁴⁵⁴. Tehdit suçunda kanun koyucu mağdurun sübjektif olarak korku ve endişe hali içinde olmasını aramamaktadır. Mağduru objektif olarak korku ve endişeye sevk etmesi suçun gerçekleşmesi bakımından yeterlidir⁴⁵⁵. Kanun koyucu tehdit suçundan zarar neticesi aramadığından ve ileride (gelecekte) gerçekleşecek zarar ihtimalini cezalandırdığından tehdit tehlike suçu olarak kabul edilmektedir⁴⁵⁶. Böylece daha zarar doğmadan konuyu etkileme özelliği olan hareketi suç tipi olarak düzenlemiştir. Bu suç tipinde kanun koyucu hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlığa karşı iç huzuru bozucu saldırıları malvarlığına ve bunlar dışında maruz bırakılan kötülüklerden daha ağır yaptırıma bağlayarak suç politikasını göstermiştir. Tehdit suçunda kanun koyucu suç politikasına uygun olarak kişilerin hayatını, vücut bütünlüğünü ve cinsel dokunulmazlığını diğer haklardan (malvarlığı, şeref ve saygınlık vb.) üstün tuttuğu görülmektedir.

5. Suçun Nitelikli Halleri

Tehdit suçunda kanun koyucu belli bir amaçla hareket edilmesine (saik) cezayı ağırlaştıran nitelikli hal kapsamında yer vermemiştir. Bu yüzden tehdidin nitelikli halleri tipikliğin objektif unsurları başlığı altında incelenecektir. Nitelikli haller suçun temel şekline göre cezayı ağırlaştıran nitelikli haller ile cezayı hafifleten nitelikli haller olmak üzere iki şekilde kanunda düzenlenmektedir⁴⁵⁷.

Tehdit suçunda cezayı ağırlaştıran nitelikli haller; TCK'nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında, 7243 sayılı kanunun 28 inci maddesi ile dahil olan sağlık mesleği mensubuna yönelik tehdit SHTK ek 12 nci maddesinde ve 7406 sayılı kanunun 6 ncı maddesi ile getirilen tehdidin kadına karşı işlenmesi TCK'nun 106 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında 2 nci cümlesinde yer almaktadır. Cezayı ağırlaştıran tüm nitelikli haller

⁴⁵⁴ Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 94; Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 446.

⁴⁵⁵ Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 446.

⁴⁵⁶ Önder, Özel Hükümler, s. 41; Çınar, s. 66; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 427; Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 446; Gökcan/Artuç, s. 4110.

⁴⁵⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 393.

tehdit suçu bakımından suçun icrasını kolaylaştırmakta ve faile suçu işlemek noktasında cesaret vermektedir. Aynı zamanda cezayı ağırlaştıran nitelikli haller; tehdidin ciddiliğini, meydana gelebileceği hususunda mağdurun üzerindeki korkutuculuğunu veya etkisini kuvvetlendirmektedir⁴⁵⁸. Bu kapsamda tehdidin; kadına karşı, silah kullanılarak, kendisini tanınmayacak bir hale koyarak, imzasız mektup kullanarak, özel işaretler kullanarak, birden fazla kişi tarafından birlikte işlenerek, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak ve sağlık mesleği mensubuna yönelik olarak işlenmesi cezayı ağırlaştırmaktadır. Mağdura sair kötülük edileceğinden veya malvarlığı itibarıyla büyük bir zararda bulunacağından bahisle işlenmesi tehdidin cezasını hafifleten nitelikli haldir.

Fail, suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereğince yalnızca kanunlarda düzenlenmiş olan nitelikli hallerden sorumludur. Kanunilik ilkesi failin kanunda düzenlenen nitelikli haller dışında başka bir nitelikli halden veya öngörülen cezadan başka bir cezadan sorumlu tutulmamasını güvence altına almaktadır. Örneğin, tehdit suçunun alacağı tahsil amacıyla işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmemiştir. Dolayısıyla alacağı tahsili amacıyla tehdit suçu kanunda nitelikli hal olarak düzenlenmediğinden fail bundan sorumlu olmaz. Doktrinde benim de katıldığım görüşe göre, alacağın tahsili amacıyla tehdit durumunda fail yağma suçundan sorumludur. Ancak kanun koyucu TCK m. 150/1'de tehdit suçuna göndermede bulunduğu için fail cezalandırılırken yağma suçundan değil, daha az ceza verilmesi bakımından tehdit suçunun cezası ile cezalandırılmalıdır⁴⁵⁹. Failin cezası tehdit suçuna göre verilmeli, adli sicil kaydına yağma suçu olarak işlenmelidir⁴⁶⁰. Eylemin yağma suçunu oluşturduğunu kabul ettiğimizde yağma uzlaştırma kapsamındaki suçlardan olmadığından faile uzlaştırma hükümleri uygulanmaz. Yargıtay TCK m. 106/1

⁴⁵⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 444.

⁴⁵⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 649; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 781-782; İpekçioğlu, Pervin Aksoy, "Türk Ceza Kanunu'nda Bileşik Suç", AÜHFD, C. 61, S. 43, Ankara 2012, s. 61-62; Sevik, Özel Hükümler, s. 482; Gökçen, Ahmet / Şenerdoğan, Büşra, Yağma Suçu ve Nitelikli Halleri, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 451; Aydın, Tehdit Suçu, s. 30.

⁴⁶⁰ Koca, Mahmut, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yağma Suçu", LHD, S. 32, İstanbul 2005, s. 2812; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 782; Aksi görüş Günay, Mehmet, "Yağma Suçunun Hukuki Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 5, Mayıs 2015, s. 483, dpn. 72: hukuki alacağın tahsili amacıyla cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun malı alınmışsa adli sicile yaralama veya tehdit olarak işlenmesi gerektiğini ileri sürmektedir.

kapsamında tehdidin temel halinden failin cezalandırılması ve tehdit suçu işlendiğinden uzlaştırma hükümlerinin uygulanması gerektiği yönünde karar vermektedir⁴⁶¹. Doktrinde bir görüş alacağın tahsili amacıyla tehditte bulunulması durumunda tehdidin niteliğine göre (sair kötülük veya malvarlığına yönelik tehdit şikâyeteye bağlı; hayat, vücut dokunulmazlığı veya cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit ile tehdidin nitelikli halleri şikâyeteye bağlı değil) failin şikâyeteden yararlanabileceğini ileri sürmektedir⁴⁶². Başka bir görüş, alacağın tahsili amacıyla yağma suçunun işlenmesindeki eylemin yağma suçunu oluşturmayacağından bu eylemde bulunanların tehdit suçu yönünden değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁴⁶³. Kanaatimizce her ne kadar kanun cezalandırma bakımından tehdit hükümlerine gönderme yapsa da suçun niteliği yağma olduğundan fail bakımından şikâyet ve uzlaştırma hükümleri uygulanmamalıdır. Fail bu durumda yağma suçundan sorumlu olur. Ancak tehdit suçunun cezası ile cezalandırılır.

Tehdit suçunun işlenmesi ile birden fazla nitelikli hal gerçekleşebilir. Bu durumda cezanın belirlenmesinde alt sınırdan uzaklaşılır⁴⁶⁴. Nitekim Yargıtay da birden fazla nitelikli halin somut olayda gerçekleşmesi halinde tehdidin temel halinden verilecek cezanın alt sınır aşılarak belirlenmesi gerektiğini ifade etmektedir⁴⁶⁵. Ancak sanık lehine temyiz başvurusu yapılmışsa birden fazla nitelikli hal gerçekleşmesine

⁴⁶¹ “Oluş ve dosya içeriğine göre; sanığın kızı olan ...’in katılanın iş yerinde çalıştığı, daha sonra kaçarak bir şahısla evlenip işe dönmemesi üzerine, olay günü sanık ...’in katılanın iş yerine gelerek ...’in alacağı olduğu 8.000 TL parayı vermesi gerektiğini, aksi takdirde ‘midesini delik deşik edeceğini’ söylediği iddia olunan olayda; sanığın eyleminin hukuki alacağın tahsili amacıyla tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılgiya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...uzlaştırma işlemleri yerine getirildikten sonra sonucuna göre sanığın hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması” Yarg. 6. CD, E. 2021/18758, K. 2021/20527, KT. 28.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 18.03.2022); “Müşteki ve sanığın beyanından aralarında alacak borç ilişkisi olduğu, soruşturma aşamasında tutulan mesaj tutanağına göre sanığın kendisinin kullandığını ikrar ettiği...numaralı telefonda müştekiye soruşturma ve kovuşturma aşamasında mesaj çektiğini ikrar ettiği anlaşıldığından sanığın eylemine uyan 5237 sayılı TCK’nın 150/1. maddesi delaletiyle TCK’nın 106/1. maddesi kapsamındaki hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla tehdit suçunda mahkumiyet kararı vermek gerekirken yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” Yarg. 6. CD, E. 2021/13610, K. 2021/19026, KT. 08.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 18.03.2022).

⁴⁶² Günay, s. 480.

⁴⁶³ Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı Suçlar, s. 412; Müellif ayrıca bu düzenlemenin başlığını daha az cezayı gerektirmediğinden hatalı bulmaktadır.

⁴⁶⁴ Sevik, Özel Hükümler, s. 475.

⁴⁶⁵ Yarg. 4. CD, E. 2013/38245, K. 2016/4903, KT. 15.03.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 18.10.2022).

rağmen alt sınırdan uzaklaşmayan ilk derece mahkemesinin kararı aleyhe bozma yasağının kapsamında olacaktır⁴⁶⁶. Somut olayda birden fazla nitelikli hal gerçekleşmişse ve bunlardan bir kısmı cezayı ağırlaştırmakta ve bir kısmı hafifletmekteyse hâkim, cezanın belirlenmesini düzenleyen TCK m. 61/4 dikkate alarak, temel cezada önce artırıma sonra indirme gitmelidir.

a. Tehdit Suçunun Cezasını Ağırlaştıran Nitelikli Haller

i. Kadına Karşı İşlenmesi

Tehdit suçunda mağdurun kadın olması cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak 27.05.2022 tarihinde 31848 sayılı resmî gazetede yayımlanan 7406 sayılı kanunun 6 ncı maddesi ile getirilmiştir⁴⁶⁷. Kanun koyucu kadına yönelik şiddetle daha etkin bir mücadelede bulunabilmek adına bu nitelikli hale yer vermiştir⁴⁶⁸.

Tehdidin kadına karşı işlenmesi nitelikli hali 27.05.2022 tarihinde yürürlüğe girdiği için ceza hukuku ve ceza muhakemesi hukukunda kanunların zaman bakımından uygulanması prensipleri kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Suçta ve cezada kanunilik ilkesini düzenleyen AY'nın 38 inci ve TCK'nun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrası gereğince kanunlar yürürlüğe girdikten sonra işlenen suçlara uygulanır. Suçun işlendiği zamanın belirlenmesinde ise, hareketin gerçekleştirildiği an dikkate alınır⁴⁶⁹. Kanunların uygulanmasında da hareketin yapıldığı zaman göz önünde bulundurulmaktadır. Tehdit sırf hareket suçu olduğundan ayrıca neticenin

⁴⁶⁶ “Sanığın inceleme dışı sanık ... ile birlikte, katılanın çalıştığı iş yerinden çıkıp arabaya bindikten sonra her ikisinin de havaya ateş ettikleri şeklinde kabul edilen eylemde; TCK'nın 61. maddesi gereğince temel ceza belirlenirken, aynı Kanunun 106/2-a ve c maddesindeki iki nitelikli halin gerçekleştiği gözetilerek, alt sınırdan uzaklaşmak suretiyle ceza tayin edilmesi gerektiği gözetilmemiş ise de, aleyhe temyiz olmadığından bozma yapılamayacağı” Yarg. 4. CD, E. 2022/12965, K. 2022/21213, KT. 31.10.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022).

⁴⁶⁷ Maddeye göre: “5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.”

⁴⁶⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 428.

⁴⁶⁹ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 49; Katoğlu, Tuğrul, Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008, s. 49; Bayataz, s. 136-137.

ortaya çıkması aranmaz. Dolayısıyla hareketin icra edildiği esnada yürürlükte olan kanun uygulanır.

Ceza hukukunda geçmişe yürüme yasağı vardır. İstisnası lehe kanunun geçmişe yürüyeceği prensibidir. Dolayısıyla yeni kural sanığın lehine ise, lehe kanunun geçmişe yürümesi prensibi uygulanarak yeni kanun geçmişte gerçekleşmiş olan suç bakımından uygulanır⁴⁷⁰. 7406 sayılı kanunla getirilen nitelikli hal sanığın aleyhine olduğundan geçmişte gerçekleşen suç bakımından uygulanması mümkün değildir. Geçmişe yürüme yasağı uygulanarak fail nitelikli halden sorumlu tutulamaz. Dolayısıyla yeni getirilen bu nitelikli hal yürürlüğe girdiği andan sonra işlenen suçlar bakımından uygulanabilir⁴⁷¹.

Ceza muhakemesi hukukunda yeni kural şüpheli/sanığın lehine ve aleyhine olduğuna bakılmadan derhal uygulanır⁴⁷². Buna göre TCK m. 106/1 uzlaştırmaya tabi olan suçlar arasında sayıldığından birinci fıkrada yer alan tehdidin kadına karşı işlenmesi bakımından da uzlaştırma hükümleri şüpheli/sanık hakkında uygulanır. Uygulamada uzlaştırmaya tabi olan suçlar arasında olma şartı bakımından tehdidin kadına karşı işlenmesi nitelikli halinin bir etkisi yoktur. Zira kanun koyucu bu nitelikli hali yürürlüğe koymadan önce işlenen suçlar bakımından TCK m. 106/1 uzlaştırma kapsamındadır. Nitelikli hal yürürlüğe girdikten sonra da suç TCK m. 106/1 kapsamında olacaktır. Dolayısıyla her iki durumda da şüpheli/sanık hakkında uzlaştırma müessesesi uygulanacaktır.

7406 sayılı kanun 6 ncı madde ile getirilen ek cümleye göre; bir kadının kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik tehdit edilmesi halinde failin cezasında artırıma gidilir. Madde metnini lafzi ve kanunun sistematığı bakımından incelediğimizde; nitelikli hal tehdit suçunun temel halinden sonra geldiği için kadının malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya

⁴⁷⁰ Artuk/Gökcen/Alşahin/akır, Genel Hükümler, s. 210.

⁴⁷¹ Tezcan/Erdem/nok, s. 530.

⁴⁷² ztrk, Bahri / Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sırma Gezer, zge / Saygılar Kırıt, Yasemin / zaydın, zdem / Akcan, Esra Alan / Erden Tütüncü, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 15. Bası, Ankara 2021, s. 40.

sair kötülük ile tehdit edilmesi durumunda nitelikli halden sorumluluk söz konusu olmaz.

Maddeye göre tehdit suçunun yöneldiği kişinin kadın olması gerekmektedir. Mevzuatta kadın tanımı yapılmamıştır. Sözlükte kadın; “*erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi*” ve dişi ise, “*yumurta oluşturan veya yavru doğuran birey*” anlamlarına gelmektedir⁴⁷³. Sonuç olarak çocuk olmayan kişi erişkindir. Çocuk TCK’nun 6 ncı maddesinde göre on sekiz yaşını doldurmamış kişidir. Dolayısıyla sözlükteki tanımlardan yola çıktığımızda; on sekiz yaşını doldurmuş yumurta oluşturabilen veya yavru doğurabilen kişi, kadın olarak ifade edilebilir.

Failin kadın veya erkek olmasının nitelikli hale bir etkisi bulunmamaktadır⁴⁷⁴. Burada nitelikli hal olduğundan failin kastı önem arz etmektedir. Fail eğer mağdurun kadın olduğunu düşünerek tehditte bulunursa ve tehditte bulunduğu kişi aslında kadın değilse TCK’unda nitelikli unsurlarda hata kapsamında değerlendirilmelidir (TCK m. 30/2). Fail hatasından yararlanır. Nitelikli hal faile uygulanmaz. Aksi bir durumda da fail kadın olan bir kimsenin kadın olduğunu bilmeyerek tehdit etmişse, nitelikli unsur kastın kapsamında olduğu için cezası artırılmaz. Fail nitelikli halden sorumlu tutulmaz.

Kanun koyucu kadına yönelik dilsel şiddet⁴⁷⁵ caydırıcılığı sağlaması amacıyla (tehdit) cezanın alt sınırını artırmak suretiyle yaptırım altına almıştır (dokuz aydan az olamaz). 6284 sayılı kanuna istinaden şiddet; “*kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı, ifade etmektedir.*” Aynı kanunda kadına yönelik şiddetin tanımı da yapılmıştır. Buna göre kadına yönelik şiddet: “*Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen*

⁴⁷³ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 25.09.2022).

⁴⁷⁴ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 456.

⁴⁷⁵ Usta, Çiğdem, “Türkiye’de Kadına Yönelik Dilsel Şiddet”, Abant Sosyal Bilimler Dergisi, C. 22, S. 2, Bolu 2022, s. 613.

cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranışı ifade etmektedir". 6284 sayılı kanun özel kast aramaktadır. TCK ile bazı suçlar bakımından getirilen nitelikli halde kanun koyucu mağdurun kadın olması ibaresini eklemek suretiyle özel kastı da dikkate almamıştır.

Kanun koyucu tarafından tehdit suçunun mağdurunun kadın olması durumunda cezanın ağırlaşacağını içeren hüküm suç politikası bağlamında kanun önünde eşitliği düzenleyen AY'nın 10 uncu maddesi açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. AY'nın 10 uncu maddesi herkesin cinsiyet sebebiyle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu ve kadınlar ile erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu ifade etmektedir. Devlet bu eşitliğin uygulanmasını sağlamak amacıyla tedbirler alabilir. Devletin alacağı tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. AY'nın 10 uncu maddesi kadınların cinsiyeti dolayısıyla uğrayacağı ayrımcılığın ortadan kaldırılması amacıyla Devletin pozitif ayrımcılık yapmasına izin vermektedir⁴⁷⁶.

7206 sayılı kanun tehdit suçu ile birlikte bazı suçların kadına karşı işlenmesinde cezayı artırması (nitelikli hal) AY'nın 10 uncu maddesinde güvence altına alınan pozitif ayrımcılığın kapsamını aşmaktadır. Kasten yaralamanın ve tehdidin kadına karşı işlenmesi nitelikli halinin AY'nın 10 (kanun önünde eşitlik) uncu maddesine aykırı olduğu dolayısıyla iptali için AYM'ne başvurulmuştur. AYM'nin kanun koyucunun geniş takdir yetkisinin bulunduğunu vurgulayarak kanun önünde eşitlik ilkesini ihlal etmediği sonucuna vardığı kararında; kadının toplumsal cinsiyeti dolayısıyla değil, kasten yaralama ve tehdit suçları yönünden daha kırılgan olması sebebiyle kanun koyucu mağdurun kadın olmasını nitelikli hal olarak düzenlenlediğini ve düzenlemenin kanun koyucunun takdir yetkisinin sınırlarını aşmadığını ileri sürerek itirazı red etmiştir⁴⁷⁷. Ancak mevcut düzenleme uygulamada birçok problemi

⁴⁷⁶ Gözler, s. 100.

⁴⁷⁷ "Benzer durumlarda olanlara farklı muamele yapılmasının nesnel ve makul bir nedeninin bulunup bulunmadığının veya farklı muamele öngörülebilmesinin hangi dereceye kadar mümkün olacağının değerlendirilmesinde kanun koyucunun belirli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır (Nuriye Arpa, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, § 59). Ayrıca ceza siyaseti söz konusu olduğunda kanun koyucunun takdir yetkisi daha geniştir. Kanun koyucunun ülkemizde yaygın hale getirdiğini değerlendirdiği kadına şiddet sorununun çözülmesi amacıyla itiraz konusu kuralları tahdis ettiği, bu bağlamda kadının erkeğe kıyasla kasten yaralama ve tehdit suçları yönünden daha kırılgan olmasından hareket ettiği anlaşılmıştır.

beraberinde getirmektedir. Örneğin bir iş ortamında işveren (kadın veya erkek olması fark etmez) bir işçi grubunu tehdit ettiğinde bunların arasında birinin kadın olması halinde cezası TCK'nun 106 ncı maddesine göre artırılacaktır. Fakat işveren bu işçiyi cinsiyetinden dolayı ayrımcılık sebebiyle değil işçi olduğu için tehdit etmektedir. Yine bir kadının başka bir kadını tehdit etmesi durumunda eylemi nitelikli hale uydüğundan cezasının artırılması gerekecektir. Ceza hukukunda nitelikli haller suçun unsurudur ve kastın kapsamında değerlendirilir. Fail, mağduru kadın olması dolayısıyla ve cinsiyetten kaynaklanan ayrımcılık sebebiyle (özel kast) tehdit ediyorsa cezasını artırmak pozitif ayrımcılığa ve kanun koyucunun amacına uygun olacaktır. Bu yüzden tehdidin kadına karşı işlenmesi hükmü kanun önünde eşitlik ilkesininin kapsamını aştığından ve uygulamada problemlere sebep olacağından (iki tarafında kadın olması tehlide maruz kalanlardan birinin kadın olması gibi) tamamen kaldırılması veya mevcut düzenlemedeki ibarenin “*cinsiyete dayalı bir ayrımcılık sebebiyle kadının tehdit edilmesi*” şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir⁴⁷⁸.

ii. Silahla İşlenmesi

Tehdidin silah kullanılarak işlenmesi cezayı ağırlaştıran nitelikli unsur olarak TCK'nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında düzenlenmiştir⁴⁷⁹. Tehdidin silahla işlenmesi madde gerekçesinde ifade edildiği üzere⁴⁸⁰ suçtaki haksızlığın ciddiyetini ve

Başka bir ifadeyle kadına karşı şiddet kavramı teknik ve dar anlamda kullanılmamıştır. Kurallarla, salt kadının toplumsal cinsiyet algısı nedeniyle uğradığı değil, saiki ne olursa olsun kadına yönelik her şiddet önlenmek istenmiştir. Anayasa'nın 17. maddesiyle devlete yüklenen pozitif yükümlülüklerinin ifası amacıyla kanun koyucunun kadına karşı şiddet ve tehdit suçlarında cezanın alt sınırının artırılmasına dair düzenleme yapmasında devletin toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak için farklı muamelede bulunma konusunda sahip olduğu takdir yetkisinin sınırlarının aşılmadığı değerlendirilmiştir. Bu itibarla itiraz konusu kuralların nesnel ve makul bir temele dayandığı kanaatine varılmıştır. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.” AYM, E. 2022/117, K. 2023/4, 05.01.2023, RG. 15.02.2023-32105, <https://www.resmigazete.gov.tr>, (ET: 30.12.2022).

⁴⁷⁸ Başka bir öneri için bkz. **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 169; TCK m. 82/1-f'de yer alan kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hükmünün bir an önce kaldırılması gerektiğini ve yerine “*cinsiyet farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle*” şeklinde değişiklik yapılmasını önermektedir.

⁴⁷⁹ Maddeye göre: “*Tehdidin; a) Silahla, İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.*”

⁴⁸⁰ Gerekçeye göre: “*Tehdit silâhla icra olunursa bunun ciddiliği hususunda bir korkunun meydana gelmesi çok daha kolay olur.*”

mağdur üzerinde korkuyu artırmaktadır⁴⁸¹. Bunun yanında suçun işlenmesini kolaylaştırmakta ve faile cesaret vermektedir⁴⁸².

Silahtan yararlanma; silahı mağdura göstermek, doğrultmak, göz ucuyla silahı işaret etmek, kısmen veya tamamen göstermek, taşımak gibi eylemlerle olabilir. İç huzuru bozacak elverişlilikte silahın mağdura yönelik olarak onun görebileceği veya silahın kendisine doğrultulduğunu hissedebileceği şekilde teşhir edilmesi (göstermek, taşımak veya bulundurmak gibi) tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halinin uygulanabilmesi için yeterli sayılmaktadır⁴⁸³. Silahın herhangi bir şekilde muhatabına yönelik olarak kullanılmış olması şarttır⁴⁸⁴. Tehdidin etkisi artıracak şekilde silahtan faydalanılması suretiyle bilinçli teşhiri gereklidir⁴⁸⁵. Adeta silah tehdit suçu bakımından korkutuculuğun bir aracı haline getirilmelidir⁴⁸⁶. Bu yüzden silahın bilinçli bir şekilde teşhir edilmediği durumlarda silah gösterilmediği için nitelikli hal uygulanmaz. Tehdidin mağdurun yokluğunda salt silah teşhiri ile yapılması halinde tehdidin nitelikli halinden sorumluluk söz konusu olmaz⁴⁸⁷. Nitekim Yargıtay kararlarında da tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halinin kabulü için silahın, mağdura yönelik mağdurun görüp hissedilebileceği ve üzerinde etki doğuracak bir biçimde teşhir edilmesini veya kullanılmasını aramaktadır. Bu nedenle mağdurun yokluğunda tehditte bulunulması durumunda, salt silahın teşhiri suçun nitelikli halinin oluşumu için yeterli sayılmamaktadır⁴⁸⁸.

⁴⁸¹ Çınar, s. 121; Tezcan/Erdem/Önok, s. 525; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 456.

⁴⁸² Çınar, s. 115; Gökcan/Artuç, s. 4154.

⁴⁸³ Çınar, s. 120; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 457; Sevük, Özel Hükümler, s. 476.

⁴⁸⁴ Çınar, s. 119; Önder, Özel Hükümler, s. 47; Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 99; Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 429; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 456.

⁴⁸⁵ Çınar, s. 121; Sözüer, Tehdit Suçu, s. 140; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 456.

⁴⁸⁶ Aydın, Tehdit Suçu, s. 28.

⁴⁸⁷ Sevük, Özel Hükümler, s. 476; Gökcan/Artuç, s. 4157.

⁴⁸⁸ “Yargılamaya konu somut olayda sanığın, sinirlenerek aracından aldığı silahı kimse tarafından fark edilmemesi amacıyla beze sarması, tehdit içerikli sözleri söylediği sırada silahın korkutucu etkisinden yararlanmaması, bu sırada mağdurun olay yerinde olmaması, silahın mağdur tarafından görülmemesi ve suça konu eylemi sonradan mesai arkadaşlarından öğrenmesi karşısında, sanığın eyleminin TCK’nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeksizin, yerinde olmayan gerekçeyle silahla tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/5350, K. 2021/26727, KT. 09/11/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021); “Yargılamaya konu somut olayda; sanığın suça konu ip ve bıçağı evde saklaması amacıyla tanık ...'e verdiği ve katılanları evde bulamamaları sebebiyle tabancanın da katılanlara teşhir edilmediği değerlendirildiğinde, sanığın, tanık ...'e hitaben katılanları birlikte öldüreceklerine yönelik sözlerinde, katılanlara iletme kastının ne

Tehdidin üçüncü kişi aracılığıyla iletilmesi durumunda da mağdura yönelik olarak iletilecek tehdidin aracı kılınan kişinin huzurunda silah gösterilmesi suretiyle işlenirse tehdidin silahla işlenmesi nitelikli hali uygulanmaz⁴⁸⁹. Yargıtay da üçüncü kişi aracı kılınırken üçüncü kişi huzurunda silahın yöneltmesini nitelikli hal kapsamında değerlendirmemektedir⁴⁹⁰.

ETCK dönemindeki Yargıtay kararlarında tehdit içerikli bir sözde bulunmadan mağdurun huzurunda ve ona yönelik olarak salt silahın gösterilmesi hareketini sair kötülük bildirimi kapsamında kabul etmekteydi⁴⁹¹. Buna karşılık, TCK döneminde sistematığe uygun olarak Yargıtay, failin herhangi bir hukuki değere yönelik bir bildirimde bulunmadan mağdura silahını yöneltmesini sair kötülükle tehdit olarak kabul etmemekte ve silahlı tehdit kapsamında değerlendirmektedir⁴⁹².

Tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halinin uygulanabilmesi için silahın ateşli silah olması şart değildir. Ateşli silaha benzeyen kurusıkı silahla da tehdit suçunun

şekilde olduğu tartışılmadan ve sanığın katılanlar ... ve ...'e yönelik ilk eyleminin TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı düşünülmeden suç vasfında yamılgıya düşülerek, yazılı biçimde silahla tehdit suçundan hüküm kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2019/5350, K. 2021/26727, KT. 09.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁴⁸⁹ **Önder**, Özel Hükümler, s. 47-48; **Sözür**, Tehdit Suçu, s. 140; **Çınar**, s. 124; **Koca/Üzülmmez**, Özel Hükümler, s. 457.

⁴⁹⁰ "Yargılamaya konu somut olayda, suça sürüklenen çocuğun katılanın her zaman oturduğu mahalle kahvehanesine giderek ele geçmeyen bıçak ile nerede o ... diyerek elindeki bıçağı masaya vurmak suretiyle katılanı iletme kastıyla gıyapta tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, suça süreklenen çocuğun eyleminin TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeksizin, silahla tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi" Yarg. 4. CD, E. 2021/584, K. 2021/13962, KT. 18.05.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁴⁹¹ "Sanığın aralarında bir kavga hali olmaksızın, yalnız mağduru korkutmak maksadıyla, geceleyin evine doğru ateş edip, pencere camını kırdığı iddia, toplanan sair delillerle anlaşılmış olmasına göre; oluş ve fiil, belirli kişiye karşı işlenmiş olması itibarıyla tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiştir. Oluşa göre; sanığın eylemi, TCK. nun 191/son. fıkrasına giren ve şikayete bağlı olan sair tehdit niteliğinde olduğu düşünülmemektedir ve ortada kavga hali olmadığı da gözetilmeyerek TCK. nun 466/2. maddesi ile ceza tayini, yasaya aykırıdır." Yarg. 2. CD, E. 5913, K. 6363, KT. 29.09.1981, **Gözübüyük**, C. II, s. 538. "Sanığın tehdidimiz bir söz sarfetmeksizin mücerret silah atmaktan ibaret eyleminin, TCK. nun 191/son. da yazılı sair tehdidat niteliğinde olduğu düşünülmeden yazılı şekilde hüküm kurulması" Yarg. 4. CD, E. 5601, K. 5753, KT. 14.10.1980, **Gözübüyük**, C. II, s. 540.

⁴⁹² "Mahkemece sanığın hiçbir söz söylemeksizin silah göstermek şeklinde kabul edilen eyleminin, TCK'nın 106/2a maddesinde düzenlenen silahla tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yasal olmayan gerekçe ile eylem sair tehdit kabul edilerek kamu davasının düşmesine karar verilmesi" Yarg. 4. CD, E. 2014/4844, K. 2016/9225, KT. 05.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

nitelikli hali gerçekleşebilir⁴⁹³. Bu durumda silahın gerçeğine benzer nitelikte ve objektif olarak korkutmaya elverişli olması gerekir⁴⁹⁴.

Silahın fail tarafından bildirilen kötülüğü gerçekleştirmeye ve kullanmaya elverişli olması silahlı tehdit nitelikli halinin uygulanabilmesi için şart değildir⁴⁹⁵. Silahın dolu olmaması (içerisinde mermi bulunmaması) veya gerçek olmaması (oyuncak olması) nitelikli halin uygulanmasına engel teşkil etmez. Silahın mağduru korkutmaya uygun ve elverişli olması yeterlidir⁴⁹⁶.

Silahın mağdur tarafından objektif olarak sahte olduğu anlaşılıyorsa ve gerçek olmayan silahın teşhiri ile mağdura yönelik tehdit eyleminde bulunulmuşsa tehdidin silahla işlenmesi nitelikli hali uygulanmaz⁴⁹⁷. Ancak mağdurun hayatına yönelik bir tehdit varsa silahın gerçek olmaması sadece nitelikli halin uygulanmaması sonucunu doğurur. Yoksa mağdurun tehdidin temel halinden sorumluluğu ortadan kalkmaz. Yargıtay, mağdurun kurusıkı tabancanın gerçekliğinin mağdur tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının araştırılmasını silahlı tehdit nitelikli halinin uygulanması bakımından gerekli saymıştır⁴⁹⁸. Mağdur tarafından silahın kuru sıkı olduğunun bilindiği hallerde tehdidin ciddiliği ve korkutuculuğu azalacağından tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halini uygulamamaktadır⁴⁹⁹.

⁴⁹³ “Sanığın kullandığı silaha yönelik aldırılan kriminal inceleme raporunda, silahın kurusıkı tabanca olmasıyla birlikte ateşli silah görünümü iğfal kabiliyeti olan bir silah olduğunun belirtildiği anlaşılması karşısında, sanığın, mağdure...’e yönelik gerçekleştirdiği dikkate alınarak, TCK’nin 106/2-a maddesi uyarınca da cezalandırılması gerektiği gözetilmeden, yerinde ve yeterli olmayan gerekçeyle, sanığın atılı suçlardan beraatine karar verilmesi” Yarg. 8. CD, E. 2019/3484, K. 2021/17123, KT. 30.06.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁴⁹⁴ **Alşahin**, s. 107; **Gökcan/Artuç**, s. 4154.

⁴⁹⁵ **Önder**, Özel Hükümler, s. 48; **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 140; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 458; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 526.

⁴⁹⁶ **Bakıcı**, s. 725; **Çınar**, s. 127; **Önder**, Özel Hükümler, s. 48; **Sözüer**, Tehdit Suçu, s.140-141; **Alşahin**, s. 113; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 458; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 525; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 477; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 29.

⁴⁹⁷ **Erem**, Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu, s. 876.

⁴⁹⁸ “Mağdurun suçta kullanılan silahın kurusıkı tabanca olduğunu bilip bilmediği ve mahkemede tabancanın parçalara ayrıldığını belirtmesi nedeniyle çalışabilir durumda olup olmadığı tespit edilerek sonucuna göre sanığın eyleminin TCK’nın 106/1-1. madde ve cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığının tartışılmaması” Yarg. 4. CD, E. 2015/25915, K. 2020/946, KT. 15/01/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁴⁹⁹ “Tehdit suçunun nitelikli hali olan silahla tehdidin kabulü için, silahın, tehdit suçunda bizzat mağdura yönelik olarak görüp hissedilebileceği ve mağdurun üzerindeki etkisini artıracak biçimde

Silahın gerçekliğinin tespiti bakımından orta zekâyâ sahip bir kişinin bunu anlayıp anlamaması değerlendirilmektedir⁵⁰⁰. Örneğin, gerçek bir silaha benzemeyen plastik (oyuncak) tabanca tehdit suçunun işlenmesi sırasında kullanılmışsa hâkim, somut olayı değerlendirirken ortalama bir zekaya sahip olan kimse bakımından plastik (oyuncak) tabancanın korkutmaya elverişli olup olmadığını arayacaktır⁵⁰¹. Nitekim Yargıtay korkutmaya uygun ve elverişli olan oyuncak bir tabancayı tehdidin silahla işlenmesi nitelikli hali kapsamında olduğunu kabul etmiştir⁵⁰².

Aynı mağdura karşı tehdidin temel hali ve silahlı tehdit suçu işlenmesi halinde zincirleme suç hükümleri gözetilerek mağdura ceza verilirken artırım tehdidin silahla işlenmesi nitelikli hali üzerinden yapılmalıdır. Nitekim Yargıtay da bunu gözeterek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁵⁰³.

teşhiri veya kullanılmasının gerekmesi, aşamalarda sanığın, mağdurun ve tanıkların beyanlarında, tabancanın kuru sıkı olduğunu olay öncesinde bildiklerini söylemeleri karşısında, mağdurun eyleme konu silahın kuru sıkı olduğunu bildiği, silahın korkutucu özelliğinin ortadan kalktığı ve silahlı tehdit suçunun koşullarının oluşmadığı anlaşılmakla, Yargılamaya konu somut olayda, sanığın, kuru sıkı tabancayı mağdura yönelterek iddianamede belirtilen sözleri söylediğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın eyleminin TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeksizin, sanığın silahla tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/7802, K. 2021/28072, KT. 30.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 06.10.2022).

⁵⁰⁰ Çınar, s. 121; Üzülmüş, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 101; Koca/Üzülmüş, Özel Hükümler, s. 458.

⁵⁰¹ “Sanığın savunması ve ekspertiz raporu içeriğine göre, sanığın suçta kullandığı tabancanın oyuncak plastik tabanca olduğunun belirtilmesi karşısında, silahın korkutucu özellikte olup olmadığı konusunda gerekirse uzman görüşü alınarak sonucuna göre hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması,” Yarg. 4. CD, E. 2016/3446, K. 2020/4677, KT. 04/03/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021); “Mağdur ve tanık H.. K..’ın soruşturma aşamasında alınan beyanlarında, sanığın mekanizmasını doldur boşalt yaptığı silahın gerçek silah olduğunu ileri sürmeleri karşısında, sanığın kolluk görevlilerine rızası ile teslim ettiği adli emanetin 2009/2951 sırasında kayıtlı bulunan ve emanet makbuzu üzerinde plastikten yapılma horoz kısmı bulunmayan yay kısmı bozuk oyuncak tabanca yazılı silahın olay sırasında kullanılan silah olup olmadığının duruşmada hazır edilecek mağdur ile tanığa sorulması ve mahkemecede eylemde kullanıldığı kabul edilen silahın objektif korkutuculuk özelliğinin bulunup bulunmadığının da değerlendirilmesi gerekirken eksik kovuşturma ile beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/14942, K. 2015/28840, KT. 13.05.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰² “18.06.2013 tarihli duruşmada sanığın suçta kullandığı oyuncak tabancanın görünüşü ve tabancaya ait detayların çoğunu ihtiva etmesi nedeniyle korkutuculuk özelliğine sahip olduğu, birisine uzaktan gösterildiğinde gerçek silahtan farklı görülmeyecek nitelikte olduğunun bizzat mahkeme tarafından tespit edilmesi karşısında, yerinde olmayan gerekçeyle sanık hakkında beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/21485, K. 2019/18077, KT. 25.11.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰³ “...sanığın kendisini sözlü olarak ölümle tehdit ettiğini ayrıca boğazına döner bıçağı dayayıp seni keseceğim dediğini söylemesi, çocukları olan diğer mağdurların da sanığın Makbule’yi döner bıçağıyla tehdit ettiğini, seni öldüreceğim dediğini belirtmeleri karşısında, sanık hakkında bir suç işleme

Tehdit suçunda silah kullanılması nitelikli halinde silahın mutlaka mağdura doğrultulması şart değildir. Önemli olan mağdura yönelik olduğunun algılanabilmesidir. Bu suretle tehdit suçu işlenirken herhangi bir şekilde silahtan yararlanılması nitelikli halin gerçekleşmesi için yeterlidir⁵⁰⁴. Yargıtay, av tüfeği⁵⁰⁵, bıçak⁵⁰⁶, maket bıçağı⁵⁰⁷, levye⁵⁰⁸, demir çubuk⁵⁰⁹, şırınga⁵¹⁰, jilet⁵¹¹, şiş⁵¹², çakmak⁵¹³,

kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda mağduru öldüreceğini söyleyerek ve döner bıçağı göstererek tehdit etme eylemlerinden dolayı silahlı tehdit suçundan bir kez ceza verilip bu cezanın TCK'nın 43/1. maddesi uyarınca artırılması gerektiği gözetilmeden, sanık hakkında TCK'nın 106/1-1. cümle kapsamındaki tehdit suçuyla silahla tehdit suçlarından ayrı ayrı hükümler kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2018/3979, K. 2021/13159, KT. 14.04.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 23.09.2022).

⁵⁰⁴ **Hafizoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 182; **Alşahin**, s. 112.

⁵⁰⁵ "Tartışma sırasında ... av tüfeğiyle ateş etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin TCK 106/2-a, maddesinde düzenlenen silahla tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı biçimde genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan hüküm kurulması" Yarg. 8. CD, E. 2021/9434, K. 2021/22193, KT. 07.12.2021 <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰⁶ "Sanığın, katılan ...'e bıçak gösterip senin ... keserim dediğinin, katılan ve tanık ...'ın beyanlarıyla sabit olduğu halde, silahla tehdit suçundan mahkumiyeti yerine yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi" Yarg. 4. CD, E. 2019/5040, K. 2021/27284, KT. 23/11/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰⁷ "... 'yı maket bıçağıyla ölümlle tehdit ettiği, akabinde tehdit ettiği eşini alarak kurumdan ayrıldığı, bu nedenle hakkında silahla tehdit, ölümlle tehdit ve işyeri dokunulmazlığını ihlal suçlarından dava açıldığı ve aynı suçlardan hüküm kurulduğu anlaşılmaktadır." Yarg. 4. CD, E. 2013/29381, K. 2014/12351, KT. 17.04.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰⁸ "Sanık ...'ın, olay günü elinde bulunan levye ile katılan ...'un üzerine yürüyerek "kendi cezamı kendim veririm" şeklinde tehdit etmesi" Yarg. 4. CD, E. 2017/21717, K. 2021/3508, KT. 08/02/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵⁰⁹ "TCK'nın 6/1-f maddesinin dördüncü bendinde, saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeylerin de silah olduğunun belirtilmesi, sanığın mahkemede, elinde demir parçasıyla mağdurların üzerine yürüdüğüne dair savunması, mağdurların soruşturma aşamasında ve bozma öncesi mahkeme beyanlarında sanığın elinde demir çubuk olduğu halde kendilerini tehdit ettiğini beyan etmeleri, tanıklar ... ve'ın da soruşturma aşamasında sanığın elinde bir demir çubuk olduğunu doğrulamaları karşısında; eyleminin TCK'nın 106/2-a ve 43/2. maddelerinde düzenlenen zincirleme tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, aynı Kanunun 106/1-1. maddesi uyarınca hüküm kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2018/3495, K. 2021/14913, KT. 20/05/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹⁰ "Oluş ve dosya içeriğine göre, sanığın, içi sıvı dolu ucu iğneli şırınga gösterip öldüreceği yönünde tehdit ederek etkili eylemde bulunduğu, şırınganın 5237 sayılı TCK'nın 6/1-f maddesinin 5. bendi anlamında silahtan sayılıp sanığın eylemi yönünden" Yarg. 6. CD, E. 2013/1880, K. 2015/38625, KT. 24.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹¹ "Yapılan incelemede; sanığın, tehdit eylemini silahtan sayılan jilet ile gerçekleştirdiğinin sabit olmasına karşın, TCK'nın 106/2-a maddesi yerine aynı Kanun'un 106/1-1. cümle kapsamındaki tehdit suçundan mahkumiyet hükmü kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2014/33926, K. 2017/18110, KT. 28.06.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹² "Sanığın müşteki ...'e hitaben elinde şiş olduğu halde sen memur değil misin, gel seninle görüşeceğiz, hesabımız var, seni geberteceğim, senin ananı avradını sinkaf edeceğim şeklinde sözleri elinde şiş bulunduğu sırada söylemesi nedeniyle sanığın eyleminin TCK'nın 106/2-a maddesi kapsamında kaldığı gözetilmeden, ayrıca hakaret suçundan da hüküm kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2016/4839, K. 2020/6148, KT. 09/06/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹³ "Üzerine yanıcı bir madde dökülmüş bulunan kişiye çakmağın tutulması eyleminin TCK'nın 106/2-a maddesinde tanımlanan silahla tehdit suçu kapsamına girdiğinin anlaşılması" Yarg. 4. CD, E. 2016/3011, K. 2016/8785, KT. 02.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

taş⁵¹⁴ ve kırık şişe⁵¹⁵ gibi aletleri tehdit suçunun silahla işlenmesi bakımından silah olarak değerlendirmiştir. Silah kavramının kapsamı ve bu kavramdan anlaşılması gereken TCK'nun 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (f) bendinde tanımlar başlığı altında düzenlenmiştir⁵¹⁶.

iii. Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi

Failin kendisini tanınmayacak bir hale koyması daha ağır ceza gerektiren nitelikli haldir. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere mağdurun faili tanımaması eylemin korkutucu özelliğini yoğunlaştıracağından kanunda nitelikli hal olarak düzenlenmiştir⁵¹⁷. Dolayısıyla bu nitelikli hale kanunda yer verilmesinin sebebi failin belirlenmesi zorlaştığından tehdidin muhatabının eylemin kim tarafından yapıldığını bilmemesi sebebiyle üzerindeki korkunun artması ve kendisini savunmasız hissetmesidir⁵¹⁸. Yargıtay da kişinin tanınması halinde nitelikli halin uygulanmaması gerektiğini kabul etmektedir⁵¹⁹. Yargıtay kararlarında failin kendisini tanınmayacak hale koyması nitelikli hali için; “eylemin kimin tarafından gerçekleştirildiğinin

⁵¹⁴ “Sanığın mağdurları taş atarak tehdit ettiğinin kabul edildiği hükümde, taşın silahtan sayılan alet olması karşısında sanık hakkında silahla birden fazla kişiyi tehdit ettiğinden TCK'nın 106/2-a ve 43/2. maddelerinden hüküm kurulması gerekirken aynı kanunun 106/1.1. cümlesinden hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/3320, K. 2021/20431, KT. 23/06/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹⁵ “Sanığın, elindeki bira şişesini duvara vurup kırdıktan sonra seni öldüreceğim diyerek katılanın üzerine yürümesi ve kırık şişe parçasını katılana doğru savurması biçimindeki eyleminin TCK'nın 106/2-a maddesine uyan silahla tehdit suçunu oluşturduğu” Yarg. 4. CD, E. 2013/4252, K. 2014/36112, KT. 16.12.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.12.2021).

⁵¹⁶ Maddeye göre: “Silah deyiminden; 1. Ateşli silahlar, 2. Patlayıcı maddeler, 3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet, 4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler, 5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler, anlaşılır.”

⁵¹⁷ Gerekçeye göre: “Aynı suretle kendisini tanınmayacak bir hâle getiren kişinin tehdit icra etmeleri hâlinde meydana gelen korku çok yoğun olur.”

⁵¹⁸ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 141; Erem, C. II, s. 1214; Cihan, Cebir Kullanma Cürmü, s. 165; Gözübüyük, C. II, s. 487; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 431; Koca/Üzülmmez, Özel Hükümler, s. 458; Tezcan/Erdem/Önok, s. 526; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 416; Sevik, Özel Hükümler, s. 477.

⁵¹⁹ “Somut olayda, müştekinin soruşturma aşamasında verdiği ifadesinde, kendisine mesajlar yollayan kişinin sanık ... olduğunu belirtmesi ve sanık hakkında soruşturma başlatılması nedeniyle, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması unsurunun oluşmadığı, bu haliyle eylemin TCK'nın 106/1. maddesi kapsamında kaldığı gözetilmeden, sanık hakkında aynı Kanunun 106/2-b maddesi gereğince hükümlülük kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/55066, K. 2018/4293, KT. 05.03.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

muhabatınca anlaşılmamış olması gerektiği, ...sakal, bıyık veya maske takma, kıyafetinde değişiklik yapma gibi dış görünümünü ve dolayısıyla kimliğini değiştirecek şekildeki davranışların varlığı halinde uygulanabileceği” ifade edilmektedir⁵²⁰. Yargıtay kararında kar maskesi⁵²¹ takarak tehdit edilmesini bu nitelikli hal kapsamında kabul etmiştir.

Fail kendisini mağdur tarafından kısmen veya tamamen tanınmayı önleyecek hale getirmesi nitelikli halin gerçekleşmesi için yeterlidir⁵²². Bu ise, failin görünüşünü tamamen değiştirmesi ile mümkün olmaktadır. Öyle ki artık kendisini tanıyan kişilerin kendisine benzetemediği hale gelmesi gerekmektedir⁵²³. Fail kendisini tanınmayacak hale sokmasına rağmen bu nitelikli halin uygulanabilmesi için mağdurun failin tanımamış olmasının gerekip gerekmediği doktrinde tartışmalıdır.

Sübjektif kriteri esas alan görüşe göre, objektif olarak failin kendisini tanınmayacak hale getirmesi yetmez. Mağdurun bu değişiklik dolayısıyla faili tanıyamaması gerekmektedir⁵²⁴. Yargıtay da bu kriteri esas almaktadır. Fail kendisini tanınmayacak hale koysa da mağdurun tanınması durumunda failin korkutuculuğu söz konusu olmayacağından nitelikli hal uygulanmaz⁵²⁵.

⁵²⁰ Yarg. 4. CD, E. 2015/18560, K. 2019/16587, KT. 24.10.2019; Yarg. 4. CD, E. 2015/24942, K. 2019/18807, KT. 03.12.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

⁵²¹ “Sanıkların tehdit suçunu birden fazla kişi ile birlikte ve sanık ...’ın yüzüne kar maskesi takarak kendisini tanınmayacak hale koymak suretiyle işlediğinin kabul edilmesi karşısında uygulama maddesi olarak TCK 106/2-b,c maddelerinin gösterilmemesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/4898, K. 2021/29741, KT. 21.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

⁵²² Bakıcı, s. 725.

⁵²³ Gökcan/Artuç, s. 4158.

⁵²⁴ Önder, Özel Hükümler, s. 48-49; Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 431; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 34; Aydın, Tehdit Suçu, s. 31.

⁵²⁵ “TCK’nın 106. maddesinin 2/b fıkra ve bendinde düzenlenen tehdidin, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle işlenmesiyle ilgili nitelikli şeklinin, müştekinin failin kim olduğunu tespit edemediği hallerde uygulanabileceği gözetilmeden, müştekinin soruşturma aşamasında verdiği ilk ifadesinde dahi sanık ...’ın kendisini arattırdığını tahmin ettiğini beyan etmesi karşısında, sanığın isim vermeyip, kendisini tanıtmadan müştekiye tehdit edici söz söylemesinin nitelikli tehdit suçunu oluşturduğu gerekçesiyle, aynı maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesi yerine, yazılı şekilde hüküm tesisi” Yarg. 4. CD, E. 2014/17055, K. 2017/28111, KT. 14.12.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

Objektif kriteri esas alan görüŖe göre, failin kendisini objektif olarak tanınmayacak hale sokması yeterlidir. Mağdurun buna rağmen faili tanınması veya faildeki bu değışiklikten korkmaması önemli değildir⁵²⁶.

Kanaatimizce kişinin kendisini tanınmayacak hale getirmesi ile nitelikli hal söz konusu olacağından kişinin bu amaçla hareket etmesine rağmen mağdur tarafından tanınması halinde nitelikli hal gerçekleşmemiş olur. Ancak bu nitelikli hal tehdidin tamamlanmasından önce icrası sırasında yapıldığı anda mağdur tarafından tanınmaması durumunda uygulanabilir. Suç gerçekleştiği andan sonra mağdur tarafından tehdidi icra eden kişinin tanınması durumunda kişinin kendisini tanınmayacak hale getirmesi nitelikli hali uygulanır. Zira failin icrası sırasında mağdur suçu gerçekleştiren kimseyi tanıyorrsa failin kendisini tanınmayacak bir hale koyduğundan bahsedilemez. Örneğin ev sahibi kötü kıyafetler giymek ve yüzünü değiştirmek suretiyle kiracısının karşısına çıkar. Mahalleye her gün geleceğini, bir daha görürse öldüreceğini söyler. Tehditten korkan kiracı taşınmayı düşünmektedir. Bir süre sonra yolunu kesen kişinin ev sahibi olduğunu anlar. Bu durumda kiracı ev sahibini tehdit edildikten sonra tanıdığı için ev sahibi tehdidin nitelikli halinden sorumlu olur.

Huzurda yüz yüze yapılan tehditler ile huzurda olmakla birlikte failin icra edildiği sırada failin kim olduğunun anlaşıldığı tehditlerde bu nitelikli hal uygulanmaz. Dolayısıyla failin kendini gizlemek suretiyle telefonla arayarak veya mail göndererek gerçekleştirdiği tehdit içerikli bildirimlerde bu nitelikli halin uygulanması mümkün

⁵²⁶ **Üzölmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 102; **Erem**, Hürriyet ve Suç, s. 92-93; **Çınar**, s. 129; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 527; **Gökcan/Artuç**, s. 4158.

değildir⁵²⁷. Bu doğrultuda Yargıtay kararlarında da gizli telefon⁵²⁸ veya e-mail⁵²⁹ yoluyla yapılan tehditler nitelikli hal kapsamında kabul edilmemektedir.

iv. İmzasız Mektupla İşlenmesi

Tehdidin imzasız mektup kullanılmak suretiyle işlenmesi nitelikli hali tehdidin temel haline nazaran mağdurun iç huzurunu daha fazla bozmakta ve tehdidin mağdur üzerindeki etkisini artırmaktadır⁵³⁰. Zira mağdur mektupla tehdit edildiğinde kime karşı kendisini savunacağını bilemediğinden savunma imkânı azalmaktadır⁵³¹.

Sözlükte imza: “bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret” anlamına gelmektedir⁵³². Maddede yer alan imzasız mektup ibaresi yalnızca klasik anlamda mektubu karşılamamaktadır. Mektup kavramı geniş anlaşılmalıdır. Muhatabına kötülük bildirimini yazılı iletebilecek her türlü vasıta (not, belge gibi) mektup olarak kabul edilmelidir⁵³³. İmzasız ile kastedilen mektupta muhatabın kim olduğunun işaret edilmemesidir. Dolayısıyla muhatabına iletebilecek bir belgenin imzasız mektup sayılabilmesi için bu kişinin kendisine gönderilen her türlü yazılı bildirim sahibinin

⁵²⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 431; Aydın, Tehdit Suçu, s. 30.

⁵²⁸ “Tehdidin, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle işlenmesiyle ilgili nitelikli şeklinin ancak; sanıkla yüz yüze iletişim kurulan hallerde ve sakal, bıyık veya maske takma, kıyafetinde değişiklik yapma gibi dış görünümünü ve dolayısıyla kimliğini değiştirecek şekildeki davranışların varlığı halinde uygulanabileceği ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığınca gizli numaradan arayan kişinin açık kimlik ve adres bilgilerinin tespit edilebildiği gözetilmeden, gizli numaradan aradığı gerekçesiyle, aynı maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesi yerine, somut olaya uymayan 2. fıkrası uygulanarak fazla cezaya hükmedilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/16863, K. 2019/15771, KT. 14.10.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

⁵²⁹ “Sanığın Batu ve Erdiç Batu ismiyle kendisini tanıtarak, katılanı farklı e-mail adresleri ve telefon yoluyla tehdit etmesi eyleminin, TCK’nın 106/2-b maddesinde düzenlenen kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle tehdit suçunu oluşturmayacağı, sanığın eyleminin TCK’nın 106/1-1. maddesi kapsamında kaldığı gözetilmeden, suçun hukuki vasfında yanlışlıkla düşülerek yazılı biçimde hüküm kurulması, bozmayı gerektirmiştir” Yarg. 4. CD, E. 2019/946, K. 2019/12957, KT. 09.07.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

⁵³⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 459; Tezcan/Erdem/Önok, s. 527.

⁵³¹ Önder, Özel Hükümler, s. 48; Bakıcı, s. 726; Erem, C. II, s. 1215; Cihan, Cebir Kullanma Cürmü, s. 176-177; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 431; Sevük, Özel Hükümler, s. 477; Gökcan/Artuç, s. 4159; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 34.

⁵³² <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 11.10.2022).

⁵³³ Çınar, s. 140; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 460; Sevük, Özel Hükümler, s. 477-478; Gökcan/Artuç, s. 4159.

bilinmemesi veya belirlenememesi gerekmektedir⁵³⁴. Belgenin el yazısı ile veya mektup şeklinde yazılmasının bir önemi yoktur⁵³⁵. Yargıtay kapıya not bırakılması halinde notun muhatabının işaret edilmediği için yazan kişinin tanınmayacağından suçun imzasız mektupla işlenmesi nitelikli halinin uygulanması gerektiğini ifade etmektedir⁵³⁶. Mektubu düzenleyenin kim olduğunun bilinmediği bir yargılama neticesinde suçun sanık tarafından işlendiği tespit edilirse suçun imzasız mektupla işlenmesi nitelikli hali sanık hakkında uygulanır. Yargıtay kararında da tehdidi imzasız mektupla işledikten sonra yapılan yargılama neticesinde sanığın suçu işlediğinin ispatlanması halinde sanığın nitelikli halden sorumlu tutulması gerektiği ifade edilmiştir⁵³⁷. Ancak soruşturma evresinde (kolluğa ifade verdiğinde, şikâyetle bulunduğu, savcıya ifade verdiğinde) mağdur, şüphelinin ismini vermesi halinde Yargıtay mağdurun mektubu kimin yazdığını bildiğini kabul ederek tehdidin temel halinden ceza vermektedir⁵³⁸.

Fail ile mağdur arasındaki ilişkiden veya kullanılan ifadelerden mektubun kimin tarafından gönderildiği anlaşılabilirse mağdurun iç huzuru cezayı ağırlaştıracak

⁵³⁴ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 104; **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 432; **Gökcan/Artuç**, s. 4159.

⁵³⁵ **Erem**, Hürriyet ve Suç, s. 93; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 460.

⁵³⁶ “Sanığın, imzasız mektupla tehdit sözlerini sarfettiğinin ve bu mektubu şikayetçinin kapısına bıraktığının anlaşılması karşısında, eyleminin TCK’nın 106/2-b maddesinde düzenlenen imzasız mektupla tehdit suçunu oluşturabileceği, hakaret suçu ile birlikte delilleri değerlendirme ve suçu nitelendirme görevinin asliye ceza mahkemesine ait olduğu gözetilmeden, görevsizlik kararı verilmesi yerine, yargılamaya devamla esas hakkında hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/37034, K. 2016/2738, KT. 17.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 11.10.2022).

⁵³⁷ “Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre, sanığa isnat edilen suçun uzlaşma hükümlerine tabi olmayan, imzasız mektup ile tehdit suçu olduğu belirlenerek yapılan incelemede; Sanığa yükletilen tehdit eylemiyle ulaşılan çözümü haklı kılıcı zorunlu öğelerinin ve bu eylemin sanık tarafından işlendiğinin Kanuna uygun olarak yürütülen duruşma sonucu saptandığı, bütün kanıtlarla aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların temyiz denetimini sağlayacak biçimde ve eksiksiz sergilendiği, özleri değiştirilmeksizin tartışıldığı, vicdani kanının kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı” Yarg. 4. CD, E. 2014/18011, K. 2018/6726, KT. 05.04.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵³⁸ “Tehdit suçunun imzasız mektup ile işlendiğinden söz edilebilmesi için, kimin tarafından yazıldığının muhatabının anlaşılmasını gerektirir. Somut olayda, mektupları kimin yazdığının müşteki tarafından anlaşılması ve müştekinin kolluk birimine verdiği ifadelerde sanığın adını ve yaşanan olayları bildirerek şikayetçi olması karşısında, imzasız mektupla tehdit suçunun öğesinin oluşmadığı gözetilmeden ve eylemin TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yanlış nitelendirmeye anılan Kanunun 106/2-b maddesi uyarınca mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/9856, K. 2019/11085, KT. 18.06.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

derecede bozulmayacağından nitelikli unsur uygulanmaz⁵³⁹. Mektubun muhatabı bilinmeyeceği için imzasız mektup terimi kullanılmıştır. Ancak bu şekilde yapılan tehdit mağdurun iç âlemine etki eder⁵⁴⁰. Böyle bir durumda fail tanınmayacağı için korkutucu etkisi artmaktadır⁵⁴¹. Mektubun muhatap tarafından bilinip bilinilmeyeceği hususunda takdir hâkimdedir⁵⁴². Nitekim Yargıtay kararlarında mektup imzasız olsa da yazan kişinin kim olduğunun belirlenmesi halinde nitelikli hal gerçekleşmeyeceğinden ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁵⁴³.

Nitelikli halin gerçekleşmesi için objektif ve sübjektif şartların bir arada gerçekleşmesi gerekir. Objektif şart; tehdidin muhatabı tarafından okunduğu sırada objektif olarak yazının sahibinin belirlenemediği yazılı bir saldırı bildirimi olmalıdır. Sübjektif şart: mağdur tehdit içerikli faili anlaşılmayan mektubu okuyup tehdidin korkutuculuğundan etkilendikten sonra failin kim olduğunu belirlemesi nitelikli halin uygulanmasını engellemez⁵⁴⁴. Mağdurun mektubu yazdığından şüphelendiği kişileri belirtmesi halinde de failin kim olduğunu tam olarak bilinmediği için tehdidin imzasız mektupla işlenmesi nitelikli hali gerçekleşmiş olur⁵⁴⁵.

⁵³⁹ **Erem**, Hürriyet ve Suç, s. 94; **Çınar**, s. 141; **Önder**, Özel Hükümler, s. 48; **Cihan**, Cebir Kullanma Cürmü, s. 178; **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 432; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 34; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 460; **Gökcan/Artuç**, s. 4160; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 31.

⁵⁴⁰ **Gözübüyük**, C. II, s. 488.

⁵⁴¹ **Soyaslan**, Özel Hükümler, s. 286.

⁵⁴² **Önder**, Özel Hükümler, s. 48.

⁵⁴³ “Tehdit suçunun imzasız mektup ile işlenmesi halinde, bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, mektubun kimin tarafından yazıldığıının muhatabınca anlaşılamamış olması gerekmektedir. Somut olayda, katılanın oğlu olan sanık tarafından bırakılan notta katılana baba şeklinde hitap edilmesi ve katılanın sanığın adını vererek şikayetçi olması karşısında; imzasız mektupla tehdit ögesinin oluşmadığı gözetilmeden, yanlış nitelendirmeye anılan Kanunun 106/2-b maddesi uyarınca hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2017/21976, K. 2021/1660, KT. 21.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022); “Tehdit suçunun imzasız mektup ile işlenmesi halinde, bu nitelikli unsurun uygulanabilmesi için, kimin tarafından yazıldığıının muhatabınca anlaşılamamış olması gerekmektedir. Somut olayda, mektubun içeriğinden kimin yazdığıının mağdurlar tarafından anlaşılması ve mağdurların soruşturma aşamasındaki beyanlarında, sanığın bildirdiklerinin anlaşılması karşısında, eylemin 5237 sayılı TCK’nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılıp değerlendirilmeden, yanlış nitelendirmeye anılan Kanun’un 106/2-b maddesi uyarınca hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/4327, K. 2021/22985, KT. 29.09.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵⁴⁴ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 105; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 460; **Gökcan/Artuç**, s. 4160.

⁵⁴⁵ **Önder**, Özel Hükümler, s. 48; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 460; **Gökcan/Artuç**, s. 4160.

Sahte imza veya bir isim kullanılmak suretiyle veya kim olduğu belirlenemeyen herhangi bir şekilde yazılan belgeler imzasız mektup kapsamında olabilir. Nitelikli halin uygulanabilmesi için önemli olan tehdit içerikli bir belgenin muhatabına hitaben yazılmış olmasıdır⁵⁴⁶.

Madde metninde mektup şeklinde ifade edilmesinin bir sonucu olarak nitelikli halin gerçekleşmesi için tehdidin yazılı bir içeriğinin mutlaka olması gereklidir⁵⁴⁷. Cep telefonundan, internet üzerinden sosyal medya veya e-posta vasıtasıyla mesaj gönderilmesi durumunda mesajı gönderen kişinin kim olduğunun bilinmemesi de tehdidin korkutuculuğu artıracaktır. Önemli olan soruşturma neticesinde kim olduğunun bulunması değil tehdit suçunun işlendiği an gönderenin kim olduğunun bilinmemesidir. Bu şekilde tehditte bulunulması durumunda eyleme uyan bir nitelikli hal TCK’nda bulunmamaktadır. TCK’nda halihazırda düzenlenen nitelikli hallerin genişletici yorum yapılarak dahil edilmesi kıyasa yol açacaktır. TCK’nun 2 nci maddesine göre suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereğince kıyas yasaktır. İmzasız mektup nitelikli hali TCK’nun 01.06.2005’te yürürlüğe girmesiyle birlikte iç hukukumuza dahil olmuştur. Teknolojinin gelişme gösterdiği günümüzde mektup sıklıkla uygulanan bir iletişim vasıtası değildir. İletişim teknolojisinin ilerlemesi de göz önünde bulundurulduğunda iletiyi gönderen kişinin kimliğinin gizlendiği cep telefonundan, e-postadan ve sosyal medya hesapları vasıtasıyla yapılan tehditler bakımından koyucunun yeni bir nitelikli hale yer vermesi gerekmektedir⁵⁴⁸. Bu kapsamda yeni nitelikli hal “*imzasız mektup veya elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla işlenmesi*” şeklinde olabilir.

⁵⁴⁶ **Erem**, C. II, s. 1215; **Soyaslan**, Özel Hükümler, s. 286; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 432; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 31.

⁵⁴⁷ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 104; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 32.

⁵⁴⁸ **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 32; Öğretide aksi yönde bir görüş, telefon ile sms gönderilmesi suretiyle veya e-mail aracılığıyla tehditte bulunulması halinde bu kişinin gizli olması durumunda tehdidin imzasız mektupla işlenmesi nitelikli halinin uygulanması gerektiği ileri sürülmektedir. **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 527; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 478; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 35.

v. Özel İşaretlerle İşlenmesi

Tehdidin sözle veya yazıya değil tehdit anlamına gelen her türlü özel işaretlerle işlenmesini kanun koyucu mağdurdaki korkunun yoğunluğunu artıracığından suçun temel haline göre cezayı ağırlaştırıcı nitelikli hal kapsamında yer vermiştir⁵⁴⁹. Kanun koyucunun özel işaret ibaresini tercih etmesinin sebebi her işareti bu kapsamda kabul etmemesidir. Sadece tehdit anlamını taşıyan işaretlerin resim, sembol, şekil, imalı söz ve ifadeler nitelikli hal kapsamındadır⁵⁵⁰. Örneğin muhataba düz resim yollanması tehdit içerikli olmadığı için bir anlam taşımaz. Ama bir adamın kafasının kesildiği resminin muhatabına gönderilmesi halinde özel işaret kabul edileceğinden tehdit suçunun nitelikli hali gerçekleşmiş olur. Özel kullanımı nedeniyle mağdurdaki korku yoğunluğunu artıracak işaretler bu nitelikli hal kapsamında kabul edilmelidir. Yoksa kafasını eli ile kesmek suretiyle iletilen tehditler işaretle gerçekleştirme olacağından özel işaretler kapsamında değildir⁵⁵¹.

Yargıtay kararında silahla yapılan tehditlerin özel işaretle işlendiğinin kabul edilebilmesi için kim tarafından bırakıldığı bilinmemesi gerekir. Silah mağdurun huzurunda gösterilmişse silahlı tehdit suçu oluşmaktadır. Nitekim Yargıtay kararında merminin notla bırakılması muhatabı bilinmediğinden özel işaretlerle tehdidi oluşturacağı ifade edilmektedir⁵⁵². Yargıtay'ın başka bir kararında ise mağdura tüfek

⁵⁴⁹ **Önder**, Özel Hükümler, s. 49; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 461; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 528.

⁵⁵⁰ **Çınar**, s. 127, **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 461; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 479.

⁵⁵¹ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 528.

⁵⁵² “Somut olayda, sanığın el ürünü olduğu ekspertiz raporu ile tespit edilen not kağıdının içerisinde, kimin tarafından bırakıldığı katılanlar tarafından bilinmeyen bir adet merminin tanık ... tarafından katılanlara verildiğinin iddia ve kabul edilmesi karşısında; eylemin 5237 sayılı TCK’nın 106/2-b düzenlenen özel işaret ile tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yetersiz gerekçe ile sanık hakkında tehdit suçundan beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2018/7100, K. 2021/16282, KT. 27.05.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

mermisinin⁵⁵³ ve bıçağın⁵⁵⁴ gösterilmesini tehdidin silahla işlenmesi nitelikli hali kapsamında değerlendirmiştir.

Doktrinde bir görüş bu nitelikli halin uygulanması için failin mutlaka belli olmamasının şart oluşturmadığını ileri sürmektedir. Mağdurun huzurunda el, yüz hareketlerinde bulunmak suretiyle özel işaretlerle tehdit suçunun işlenebileceğini belirtmiştir⁵⁵⁵. Kanaatimce suçun özel işaretle işlendiğinin kabulü için fail tanınmamalı ve mağdurun huzurunda bulunmamalıdır⁵⁵⁶. Huzurunda bulunmasına rağmen tanınmamak için tedbir almış ve tanınmamışsa failin kendisini tanınmayacak hale koyması suretiyle tehdidin işlenmesi nitelikli hali uygulanır. Örneğin silah fail tarafından mağdurun huzurunda olmaksızın ona yönelik olarak bırakılmışsa ve mağdur silahın kimin tarafından bırakıldığını bilmiyorsa eylem tehdit suçunun özel işaretlerle işlenmesi nitelikli halini oluşturur. Ancak silah fail tarafından mağdurun huzurunda herhangi bir suretle gösteriliyorsa (yönlendirme ile gösterme, yöneltme gibi) tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halini gerçekleştirir. Yargıtay bir kararında mağdur ile failin yüz yüze geldiği bir sırada (huzurda) eli ile işarette bulunup tehdit etmesini tehdidin temel hali olarak kabul etmiştir⁵⁵⁷.

⁵⁵³ “Somut olayda, sanığın cep telefonundan mağduru arayarak kapının önüne emanet bıraktım, onu gidip al, sonunu merak etmiyorum dediği, sonrasında mağdurun kapının önüne gidip baktığında tüfek mermisi olduğunu gördüğünün iddia ve kabul edilmesi karşısında, tüfek mermisinin sanık tarafından gönderildiğinin bilinmesi nedeniyle eylemin TCK’nın 106/2-b maddesinde gösterilen tehdit suçunu oluşturmayacağı, TCK’nın 106/2-a maddesi kapsamındaki tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suçun vasıflandırılmasında hataya düşülerek, yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2020/23446, K. 2021/1768, KT. 21.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵⁵⁴ “Somut olayda, ...sabah saat 05.00 sıralarında katılanın kızı ile birlikte yaşadığı ikametne gidip, penceresinin önüne hakkında yağma suçundan düzenlenen sanık takip karar formu ile sallama olarak tabir edilen bıçağı bıraktığı kabul edilerek özel işaret ile tehdit suçundan cezalandırılmış ise de, hem sanık takip karar formunda sanığın adının yazması hem de mağdurun soruşturma aşamasında alınan beyanında, olay günü seslere uyandığı sırada sanığı görüp tanıdığını belirtmesi karşısında, sanığın eyleminin özel işaret ile tehdit suçunu oluşturmayacağı, ancak mağdurun giyabında penceresine bıçak bırakması şeklinde gerçekleşen eylemin TCK’nın 106/2-a maddesinde düzenlenen silahla tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suçun vasıflandırılmasında hataya düşülerek eylemin özel işaretle tehdit suçu oluşturduğunun kabul edilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/11110, K. 2015/35592, KT. 14.10.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵⁵⁵ **Cihan, Erol**, Cebir Kullanma Cürmü, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978, s. 187; **Çınar**, s. 147.

⁵⁵⁶ **Gökcan/Artuç**, s. 4161.

⁵⁵⁷ “Sanığın eliyle boğazına kesme işareti yaparak katılanı tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eyleminin TCK’nın 106/1-1. cümlesinde yer alan katılanın hayatına ve vücut dokunulmazlığına yönelik olduğu gözetilmeden, TCK’nın 106/1-2. cümlesi gereğince sair tehdit suçundan hüküm kurulmuş ise de,

Hâkim somut olaya göre suçun özel işaretlerle işlenip işlenmediğini belirler. Özel işaretin objektif olarak korkutucu niteliğinin tespitinden sonra, mağdurun bundan sübjektif olarak korkmuş veya iç huzurunun bozulmuş olmasına bakılmaz⁵⁵⁸.

vi. Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi mağdurda suçun temel haline göre tecavüzün yoğunluğunu artırmakta ve mağdurun savunma imkanını azaltmaktadır⁵⁵⁹. Kanun koyucu tehdit konusu kötülüğün ileride gerçekleşmesine dair ciddiyet arttığından cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlemiştir. Örneğin, Yargıtay kararında okul müdürünün birden fazla kişi tarafından birlikte tehdit edilmesini bu nitelikli hal kapsamında değerlendirmiştir⁵⁶⁰.

Tehdidin birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi TCK'nun genel hükümler kısmında yer alan suça iştirak hükümleri ile birlikte değerlendirilmelidir. TCK'nun 37 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre suçu beraber işleyenlerden her biri fail olarak sorumludur. Tehdidi birden fazla kişi birlikte gerçekleştirirse nitelikli halin uygulanmasından önce müşterek katkıda bulunan şeriklerden hepsi fail olarak cezalandırılır. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere⁵⁶¹ nitelikli halin söz konusu olabilmesi için müşterek faillğe ilişkin şartların da gerçekleşmesi gerekir. Müşterek failliğin söz konusu olabilmesi şeriklerin bilerek ve isteyerek gerçekleştirilen fiil üzerinde birlikte ortak hakimiyet kurmalarına bağlıdır⁵⁶². Fiil üzerinde hakimiyet

karşı temyiz olmadığından bozma yapılamayacağı” Yarg. 4. CD, E. 2013/10048, K. 2015/23842, KT. 06.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵⁵⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 461.

⁵⁵⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 433; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 461-462; Tezcan/Erdem/Önok, s. 529; Gökçen/Artuç, s. 4161.

⁵⁶⁰ “Kozan Lisesi müdürü olan müşteki ...'in, öğrencisi olan temyiz dışı sanık ...'nu okulda bıçak çekme meselesi yüzünden başka okula nakil olarak gönderdiği, bunun üzerine temyiz dışı sanık ...'in abileri olan sanıklar ... ve ...'nın Kozan Lisesine gelerek okul müdürü müştekiyi birlikte tehdit ettiklerinin iddia ve kabul edilmesi karşısında, bu eylemlerin bir bütün halinde TCK'nın 106/2-c maddesinde düzenlenen birden fazla kişi ile birlikte tehdit suçunu oluşturmalarına rağmen, ayrıca sanıklar hakkında TCK'nun 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçundan ayrı ayrı mahkumiyet hükümleri kurularak fazla ceza tayinine gidilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2017/21704, K. 2021/1945, KT. 25.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁵⁶¹ Gereğe göre: “birkaç kişinin birlikte olarak tehdit icra etmeleri hâlinde meydana gelen korku çok yoğun olur.”

⁵⁶² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 433; Gökçen/Artuç, s. 4161.

yoksa ve şeriklerin suça katkıları azmettirme ve yardım etme ile sınırlıysa⁵⁶³ müşterek faillik söz konusu olmadığından şerikler hakkında tehdidin birden kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli hali uygulanmaz⁵⁶⁴. Nitekim Yargıtay kararlarında birden fazla kişi tarafından tehdidin birlikte işlenmesi nitelikli halinin uygulanabilmesi için suçu işleyen kişiler arasında iştirak iradesinin tespit edilmesi gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararlar bozulmaktadır⁵⁶⁵.

Tehditte bulunma noktasında failler fikir ve irade birliği içerisinde aynı suçu gerçekleştirme kararıyla hareket ettiklerinin tespiti nitelikli halin uygulanması bakımından şarttır⁵⁶⁶. Tespit edilemezse fail nitelikli halden sorumlu tutulamaz.

⁵⁶³ “Sanık ...'nın, katılan ...'ı tanık olarak dinlendiği davadaki beyanlarını geri alması için hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen temyiz dışı sanık ...'nın azmettirmesi sonucu tehdit ettiği şeklinde kabul edilen olayda, sanık ...'nin azmettirme dışında fiile başka bir surette de iştiraki bulunmadığından suçun nitelikli hali bakımından TCK'nın 106/2-c maddesinde öngörülen birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi unsurunun gerçekleşmediği, bu itibarla sanık ...'in eyleminin TCK'nun 106. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesine uyduğu gözetilmeden suçun nitelendirilmesinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2014/48738, K. 2019/3628, KT. 05.03.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.11.2022).

⁵⁶⁴ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 107; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 433-434; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 461-462; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 529; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 480.

⁵⁶⁵ “Suça sürüklenen çocuk ...'in, tekel büfesi sahibi katılan ...'dan kendisi ve arkadaşları için bira istediği, katılanın vermediği, suça sürüklenen çocuğun bu durumu diğer sanıklara söylemesi üzerine birlikte tekel bayiine giderek neden istediklerini vermediğini sorduklarında, katılanın önceki borçlarını ödemediğini söylemesi üzerine ani gelişen tartışma ortamında sanıkların ne suretle önceden anlaşp planlayarak iştirak iradesi içinde atılı eylemleri gerçekleştirdikleri açıklanıp tartışılmadan, yeterli olmayan gerekçeyle suça sürüklenen çocuk hakkında birden fazla kişi ile birlikte tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2020/21262, K. 2021/6986, KT. 01.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022); “Sanık sevk ve idaresindeki araba ile sanık ile birlikte trafikte seyir halinde iken, mağdurun sevk ve idaresindeki arabanın yol vermesi için sanıkların sellektör yaptıkları ve mağdurun kullandığı aracı sağa çekmesi sonucu tarafların kavga etmeleri şeklinde ani gelişen tartışma ortamında, sanıkların ne suretle önceden anlaşp planlayarak iştirak iradesi içinde atılı eylemleri gerçekleştirdikleri açıklanıp tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle sanık hakkında birden fazla kişi ile birlikte tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2021/21267, K. 2021/20404, KT. 23.06.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.11.2022); “Kabule göre de, TCK'nın 106/2-c maddesinde düzenlenen birden fazla kişi ile birlikte tehdit suçunun varlığı için faillerin birden fazla olması yeterli olmayıp, failler arasında birlikte suç işleme iradesine yönelik iştirak ilişkisi bulunması, dolayısıyla müşterek fail olarak hareket etmeleri gerekli olup, somut olayda dosya kapsamı ve yukarıda ayrıntıları ifade edilen delillere nazaran, sanık ... ve temyiz dışı sanık ...'in trafikte tartıştıkları katılan ...'ı tehdit ettikleri, olayın ani gelişmesi karşısında sanıklar arasında iştirak iradesinin mevcudiyetinden söz edilemeyeceği, müşterek fail sıfatı bulunmayan sanıkların eylemlerinin ayrı değerlendirilmesi gerektiği, somut olayda TCK'nın 106/2-c maddesinin uygulanma koşulları bulunmadığının gözetilmemesi” Yarg. 4. CD, E. 2022/6450, K. 2022/14075, KT. 06.06.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.11.2022).

⁵⁶⁶ **Gökçen/Artuç**, s. 4162.

Yargıtay kararında da ani gerçekleşen olayda fikir ve irade birliği bulunmadığından bahisle nitelikli hali uygulayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁵⁶⁷.

Birden fazla kişi ibaresi iki veya daha fazla kişiyi ifade etmektedir⁵⁶⁸. ETCK döneminde TCK’nda bir farklılık olmaksızın “birkaç kişi tarafından birlikte işlenmesi” şeklinde⁵⁶⁹ tehdidin nitelikli hali olarak düzenlenmişti (ETCK m. 188/3). TCK’ndaki nitelikli halde “birlikte” deyimini, birden fazla kişinin tehdidi gerçekleştirirken müşterek hareket etmeleri anlamına gelmektedir⁵⁷⁰. Kişilerin tehdidi fiil üzerinde ortak hakimiyet kurarak birlikte işlemek suretiyle müşterek gerçekleştirmeleri tehdidin birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli halinin doğrudan uygulanması sonucunu doğurmaz. Bunun için tehdidin icra ettiği fonksiyon da önemlidir⁵⁷¹. Dolayısıyla kişilerin tehdidin icrası kapsamında birlikte hareket etmeleri dışında suç huzurda bizzat mağdura yönelik olarak gerçekleştirilmelidir. Mağdura bu suretle korkutuculuk yansıtılmış olur. Yargıtay

⁵⁶⁷ “TCK 106/2-c maddesinde yazılı suçun birden fazla kişiyle işlenmesi halinde, faillerin daha önceden fikir ve irade birliği içinde ve birlikte tehdit kastıyla hareket etmeleri gerekmektedir. Bu durumda bir yandan mağdura yönelik tehdidin yoğunluğu artarken diğer yandan mağdurun kendini savunma olanağının ortadan kalkması nedeniyle kanun koyucu tarafından nitelikli hal olarak kabul edilmiştir. Maddede geçen birden fazla kişi teriminden anlaşılması gereken iki veya daha fazla kişidir. Bu nitelikli halin uygulanması için birden fazla kişinin suçun icrai hareketlerini müşterek fail olarak sorumluluğu gerektirecek şekilde işlemiş olması gerekmektedir. Suçu birlikte işleme ifadesi her iki failin suça asli olarak katılmasını birlikte olmanın yarattığı korkutuculuk gücünü mağdura yansıtmış olmaları gerekir. Yüze karşı tehditte birlikteliğin gerçekleşmesi için her iki failin bizzat suç yerinde olması ve birlikte hareket etmeleri gerekmektedir. Somut olay bu açıklamalar çerçevesinde değerlendirildiğinde; sanıkların mağdur ...’ın ikametgahına gittikleri, evde mağdurun eşi diğer mağdur ... ile tanık ...’ın bulunduğu, izinsiz şekilde eve giren sanıkların, ...’ı bulamamaları üzerine, onun yokluğunda tehdit eylemlerini gerçekleştirdiklerinin anlaşılması karşısında, mağdur ...’ın olay sırasında sanıkları görmemesi nedeniyle, sanıkların, birlikte olmalarının yarattığı korkutuculuk gücünü mağdura yansıtmış olmalarından söz edilemeyeceği gözetilmeden, sanıklar hakkında TCK’nın 106/1. maddesinin ilk cümlesi kapsamında mahkumiyet hükümleri kurulması yerine, anılan Kanun’un 106/2-c maddesine göre uygulama yapılması” Yarg. 4. CD, E. 2019/4625, K. 2021/28368, KT. 02.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

⁵⁶⁸ Erem, C. II, s. 1214; Hafizoğulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 183; Gökcan/Artuç, s. 4161; “Tehdit suçunun nitelikli hali, suçun birden fazla kişiyle birlikte işlenmesi halinde, mağdurun kendisini savunma olanağının ortadan kalkması ve tehdidin daha yoğun şekliyle işlenmesi ve korkutuculuğun daha etkili olması suretiyle gerçekleşmektedir. Bu suçun nitelikli halinin oluşabilmesi için en az iki kişi tarafından işlenmesi ve faillerin fikir ve eylem birliği içinde hareket etmesi ve her iki failin birlikte olması, mağdur açısından korkutucu gücünün mağdura yansıtılmış olması gerekmektedir. Eylemi bir fail gerçekleştirirken diğer failin korkutucu güç olarak yanında bulunmasının suçun oluşması için yeterli olduğu kabul edilmektedir.” Yarg. 4. CD, E. 2017/19001, K. 2017/25030, KT. 16.11.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

⁵⁶⁹ Birkaç kişiden iki veya daha fazla kişi anlaşılmalıdır; Bakıcı, s. 726.

⁵⁷⁰ Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 433; Hafizoğulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 183.

⁵⁷¹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 462.

tehdidin gerçekleştirildiği sırada mağdur sanıkları görmüyorsa birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli hali uygulanmayacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁵⁷². Huzurda işlenen tehdit suçunda nitelikli halin uygulanabilmesi için müşterek faillerden her biri olay esnasında bizzat bulunması gerekir⁵⁷³. Olay yerinde bulunmayan bir kimsenin kast edilerek onunla beraber ileride bir kötülükte bulunacağını mağdura bildirilirse birlikte işleyeceği söylenen kimse orada olmadığından nitelikli hal gerçekleşmez⁵⁷⁴.

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli hali faillerden birinin azmettiren veya yardım eden olarak suça iştirak ettiği veya yaşı (mesela çok küçük çocukla işlenmesi) ile yapısı itibarıyla korkutuculuk özelliği bulunmayan (ceza sorumluluğu olmayanlar-akıl hastalığı, yaş küçüklüğü gibi) biri ile birlikte işlemesi hallerinde uygulanmaz⁵⁷⁵. Yargıtay kararında da nitelikli hali uygulayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁵⁷⁶.

vii. Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

Tehdidin var olan veya var sayılan suç örgütlerinin gücünden yararlanılması kanun koyucu tarafından cezayı ağırlaştıran nitelikli hal kapsamında düzenlenmesinin sebebi; örgüt içerisinde birden fazla kişi bulunması, organizasyon çerçevesinde daha

⁵⁷² “Somut olay bu açıklamalar çerçevesinde değerlendirildiğinde; sanıkların mağdur ...'ın ikametgahına gittikleri, evde mağdurun eşi diğer mağdur ... Yılmaz ile tanık ...'ın bulunduğu, izinsiz şekilde eve giren sanıkların, ...'ı bulamamaları üzerine, onun yokluğunda tehdit eylemlerini gerçekleştirdiklerinin anlaşılması karşısında, mağdur ...'ın olay sırasında sanıkları görmemesi nedeniyle, sanıkların, birlikte olmalarının yarattığı korkutuculuk gücünü mağdura yansıtmış olmalarından söz edilemeyeceği gözetilmeden, sanıklar hakkında TCK'nın 106/1. maddesinin ilk cümlesi kapsamında mahkumiyet hükümleri kurulması yerine, anılan Kanun'un 106/2-c maddesine göre uygulama yapılması” Yarg. 4. CD, E. 2019/4625, K. 2021/28368, KT. 02.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

⁵⁷³ Gökcan/Artuç, s. 4162.

⁵⁷⁴ Gökcan/Artuç, s. 4163.

⁵⁷⁵ Gökcan/Artuç, s. 4162-4163.

⁵⁷⁶ “Sanığın tehdit eylemini 11 yaşındaki cezai sorumluluğu bulunmayan ve bu nedenle hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilen korkutuculuk özelliği bulunmayan kardeşi ... ile birlikte gerçekleştirmesinin TCK'nın 106/2-c kapsamındaki birlikte tehdit niteliğinde sayılmayacağından, sanığın TCK'nın 106/1. maddesi yerine yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/5981, K. 2015/30040, KT. 28.05.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

kolay işlenebilmesi, örgütün gizli bir güce sahip olması ve bu suretle mağdur üzerindeki korkunun etkisinin artmasıdır⁵⁷⁷. ETCK’nda nitelikli halin uygulanabilmesi için örgütün gizli olması gerekirken⁵⁷⁸ TCK’nda örgütün gizli olması veya var olması şart değildir. Ama örgütün gizli bir gücü olduğundan tehdidin korkutuculuğu artmaktadır. Örgütten söz edilebilmesi için TCK’nun 220 nci maddesine istinaden örgütün üye sayısı en az üç kişi olmalıdır⁵⁷⁹. Nitelikli halin uygulanabilmesi için üç veya daha fazla kişinin bir araya geldiği var olan veya var sayılan organizasyonun suç örgütü niteliğinde olması ve bu örgütün korkutucu gücünden yararlanılarak tehdidin gerçekleştirilmesi gerekir⁵⁸⁰. Yargıtay kararında da mektubun içeriğinden örgütün korkutucu gücünden yararlanılarak tehdit edilmesi nitelikli halinin oluşabileceğini ifade etmektedir⁵⁸¹.

Failin örgüt üyesi olması veya örgütün gerçekten var olması bu nitelikli hal bakımından şart değildir. Var sayılan örgüt mensubu olduğunu ileri sürerek tehditte bulunulması halinde mağdur üzerinde objektif olarak korkutucu etkide bulunulmuşsa nitelikli halden sorumluluk söz konusu olur⁵⁸². Dolayısıyla tehdit konusu kötülüğün suç örgütü vasıtasıyla işleneceğinin mağdur tarafından bilinmesi nitelikli halden sorumluluk için yeterlidir⁵⁸³. Ancak failin arkasına aldığı suç örgütü ile az da olsa bir ilişkisi olması veya irtibatlı olabileceği olasılığına inanmasına sebep olacak makul bir sebep bulunmalıdır⁵⁸⁴.

⁵⁷⁷ Önder, Özel Hükümler, s. 49-50; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 462; Tezcan/Erdem/Önok, s. 529; Gökcan/Artuç, s. 4164.

⁵⁷⁸ Maddeye göre: “*var olan veya var sayılan gizli bazı örgütlerin oluşturdukları tehdit gücünden yararlanarak işlenmiş ise*”

⁵⁷⁹ Maddeye göre: “*Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.*”

⁵⁸⁰ Gökcan/Artuç, s. 4164.

⁵⁸¹ “*Sanık tarafından gönderildiği belirtilen mektuplarda, tehdidi yapanın kendisini çoğul olarak, ifade etmesi ve Kürtçe kelime, resmedilen işaret ve şehir isimleri kullanılması, mektubun imzasız ve kim tarafından gönderildiğinin anlaşılmaması karşısında, eylemin TCK’nın 106/2-d maddesi kapsamında, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanmak suretiyle tehdit suçunu oluşturabileceği*” Yarg. 4. CD, E. 2012/34954, K. 2014/15930, KT. 08.05.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.09.2022).

⁵⁸² Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 463; Tezcan/Erdem/Önok, s. 529; Sevük, Özel Hükümler, s. 480; Gökcan/Artuç, s. 4164.

⁵⁸³ Aydın, Tehdit Suçu, s. 34.

⁵⁸⁴ Gökcan/Artuç, s. 4165.

Yargıtay kararında bu nitelikli halin şartlarının gerçekleşmesi için failin, var olan veya var sayılan suç örgütüne üyeliğinin bulunması, yöneticilik yapması zorunlu olmadığını ve TCK m. 220 veya TMK kapsamında bir örgüt olmasının da gerekmediğini ifade etmektedir. Ancak failin en azından bunun bir suç örgütü olması ve suç örgütü ile ilgili dolaylı olsa da bir bağlantısının bulunması veya bir ilişkisinin bulunması ihtimali gibi makul sebepler bulunmalıdır. Bu nitelikli halin uygulanmasının sebebi tehditte bulunulurken kaynağını suçla irtibatı olan organize bir güçten alması ve mağdurun maruz kalacağı zarar ihtimalinin ne zaman meydana geleceği hususunda bir tahminde bulunamaması sebepleriyle savunma imkânının azalmasıdır⁵⁸⁵.

viii. Sağlık Mesleği Mensubuna Yönelik Gerçekleştirilmesi

Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeli ile yardımcı sağlık personeline karşı (sağlık mesleği mensubu) görevleri sebebiyle işlenen tehdit suçu SHTK ek 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinde cezada yarı oranında artırım yapılmasını gerektiren nitelikli hal olarak düzenlenmiştir⁵⁸⁶. Sağlıkta şiddetin önlenmesi kapsamında ilgili hüküm 15.04.2020 tarih ve 7243 sayılı kanunun 28 inci maddesi ile SHTK'nun ek 12 nci maddesinde yer verilmiştir. Ayrıca bu şekilde maddede geçen sağlık mesleği mensuplarına karşı tehdit suçu işlenirse hapis cezasının ertelenmesi hükümleri fail hakkında uygulanamaz (SHTK ek madde 12/2-b). Yine tehdide maruz kalan sağlık mesleği mensubuna görevden çekilme hakkı tesis edilmiştir. Buna göre hasta veya hasta yakını tarafından şiddete maruz kalan sağlık mesleği mensubunun sunacağı hizmeti yerine getirebilecek başka bir çalışanın bulunması şartıyla görevden çekilmesi mümkündür (SHTK ek madde 12/5)⁵⁸⁷.

⁵⁸⁵ “Somut olayda, sanığın eski eşi olan müşteki ...'e benim tepemi attırma İbo ve çetesi ağızından tek söze bakar, ayağını denk al şeklinde mesaj göndermekten ibaret tehdit eyleminin ne suretle TCK'nın 106/2-d maddesinde öngörülen var olan veya varsayılan suç örgütlerinin korkutucu etkisinden yararlanılarak gerçekleştirildiği tartışılıp açıklanmadan, yetersiz gerekçeyle anılan madde uyarınca mahkumiyet kararı verilmesi,” Yarg. 4. CD, E. 2016/13539, K. 2020/10146, KT. 15.09.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.09.2022).

⁵⁸⁶ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 463.

⁵⁸⁷ Sert, Gürkan, Tıp Hukuku ve Etiği Derslerine Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 79.

Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, hemşire, ebe ve optisyen başta olmak üzere 1219 sayılı Kanunun ek 13 üncü maddesinde tanımlanan diğer meslek mensuplarını⁵⁸⁸ ifade edilmektedir. Yardımcı sağlık mesleği mensupları deyiminden ise, sağlık meslek mensubu olmadığı halde, sağlık hizmet sunumu çerçevesinde özgün görevi olan ve bu alanda çalışan sağlık mesleği mensuplarını yardımcı olan doktor asistanı ve hasta kabul çalışanı gibi diğer meslek mensuplarını kapsamaktadır. Madde kapsamında sağlık mesleği mensubu olarak ifade edebilmemiz için yerine getirilen görevin sağlık hizmeti ile doğrudan ilgisi olması gerekir. Örneğin sağlık kuruluşunda temizlik görevini icra eden bir temizlik personelinin veya çaycının sağlık hizmeti ile doğrudan veya dolaylı olarak bir bağlantısı bulunmamaktadır.

Madde metninde kamu ile özel sağlık kurum ve kuruluşları ayrımı yapılmış ve tehdit suçunun buralarda görev yapan sağlık mesleği mensuplarına görevi sebebiyle işlenmesi suçun temel haline göre artırılması öngörülmüştür⁵⁸⁹. Dolayısıyla tehdit eylemi sağlık mesleği mensubunun göreviyle bağlantılı olarak işlenirse nitelikli hal uygulanır. Madde metninde “görevi sebebiyle” ibaresi bulunduğundan göreviyle bağlantılı olmayan tehditlerde bu nitelikli hal uygulanamaz⁵⁹⁰. Nitelikli halin uygulanabilmesi için failin gerçekleştirdiği tehdit içerikli eylem ile sağlık personelinin görevi arasında sebep sonuç ilişkisi kurulmalıdır.

Hayatı, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik olarak görevi dolayısıyla tehdiye maruz kalan edilen sağlık mesleği mensubunun aynı zamanda kadın olması halinde hâkim iki defa artırım yoluna gitmelidir. Kanun koyucu sağlık mesleği mensubuna ve kadına yönelik şiddetle etkin mücadelede edebilmek maksadıyla

⁵⁸⁸ Ek madde 13’te yer alan sağlık mesleği mensupları; “*klinik psikolog, fizyoterapist, odyolog, diyetisyen, dil ve konuşma terapisti, pedolog, sağlık fizikçisi, anestezi teknikeri, tıbbi laboratuvar ve patoloji teknikeri, tıbbi görüntüleme teknikeri, ağız ve diş sağlığı teknikeri, diş protez teknikeri, tıbbi protez ve ortez teknisyeni/teknikeri, ameliyathane teknikeri, adli tıp teknikeri, odyometri teknikeri, diyaliz teknikeri, fizyoterapi teknikeri, perfüzyonist, radyoterapi teknikeri, eczane teknikeri, ergoterapist, elektronörofizyoloji teknikeri, mamografi teknikeri, acil tıp teknikeri, hemşire yardımcısı, ebe yardımcısı ve sağlık bakım teknisyeni.*”

⁵⁸⁹ Detaylı bilgi için bkz. **Egemenoğlu, Alaaddin**, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Ek Madde 12 Kapsamında Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Görev Yapan Personele Karşı İşlenen Suçlarda Soruşturma Usulü, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1393-1394.

⁵⁹⁰ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 435.

yürüttüğü suç politikası bağlamında tehdit suçunda cezayı artıran nitelikli hal düzenlemiştir. Ancak toplumda hukuki statüsü veya mesleği sebebiyle tehdide maruz kalan kimseler kadınlar ve sağlık mesleği mensuplarından ibaret değildir. Örneğin nefret edilen mesleklerle mensup avukatlar, öğretmenler, gazeteciler, siyasetçiler, emlakçılar ve taksiciler de meslekleri sebebiyle şiddete maruz kalmaktadırlar⁵⁹¹. Kadınları ve sağlık mesleği mensuplarını diğer meslek gruplarından ayırarak cezanın tatbiki ve infazı ile ilgili farklı düzenlemelerde bulunmak suretiyle şiddetle mücadele edilmesi etkili bir yöntem olmaktan ziyade kısa vadeli bir çözüm getirmektedir. Şiddetin ortadan kaldırılması meslek grupları arasında tercihte bulunarak yeni nitelikli haller düzenlemekle değil, şiddetin gerçek nedenlerinin ortaya konulması suretiyle insanların şiddete başvurmayacağı bir ortamın sağlanması ile mümkündür.

b. Tehdit Suçunun Cezasını Hafifleten Nitelikli Hal

Bir kimse bir başkasının kendisinin veya yakınının malvarlığına yönelik gelecekte büyük bir zarar meydana getireceğinden veya (suçun temel halinde sayılan hukuki değerler dışında ve suç oluşturup oluşturmasına bakılmaksızın) sair bir kötülükte bulunacağından bahisle tehdit etmesi halinde cezası suçun temel haline nazaran hafifleyecektir.

Madde metninde yer alan zararın büyüklüğü ibaresi dolayısıyla zararın büyüklüğünün tespiti gerekmektedir. Bir kimse bakımından büyük olduğu düşünülen zarar başka bir kimse tarafından küçük sayılabilir. Mağdurun ekonomik ve sosyal durumu malvarlığında büyük bir zarar bulunup bulunmadığı noktasında dikkate alınmalıdır⁵⁹². Bu yüzden hâkim somut olaya göre zararın büyük olup olmadığını

⁵⁹¹ **Türk, Gül Dilek**, “Türkiye’de Nefret Söylemine Maruz Kalan Meslek Grupları ve Bu Nefretin Nedenleri”, 2nd International Congress On New Horizons In Education And Social Sciences (ICES-2019) Proceedings, 18-19 Haziran 2019, s. 100.

⁵⁹² **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 34.

takdir etmelidir⁵⁹³. Tehdidin bu hali şikâyeteye bağlıdır. Benzer hüküm ETCK'nun 191 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında⁵⁹⁴ düzenlenmiştir.

Malvarlığı bakımından büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit edilmesinde maddede yer alan ibare açıktır. Bu durumda malvarlığı bakımından nelerin büyük bir zarara uğratacağı hâkim tarafından somut olayın özelliklerine göre belirlenebilir⁵⁹⁵. Kişinin mevcut durumu bakımından zararın büyük olup olmaması değerlendirilmelidir⁵⁹⁶. Örneğin ceketini zar zor almış birine senin ceketini yırtarım denmesi bu kapsamdadır⁵⁹⁷. Ancak kanun koyucunun madde metninde yer verdiği “*sair bir kötülük*” ibaresi açık değildir. Sair kötülük kavramının kapsamına, suç oluşturup oluşturmadığına bakılmaksızın kişinin hürriyeti, şerefi ve onuru gibi her türlü hukuki değerlerle birlikte mağdurun huzurunu bozan ve iradesini etkileyen her türlü haksız saldırı gerçekleştirileceği beyanıdır⁵⁹⁸. Dolayısıyla sair kötülüğün kapsamı suç içeren kötülükler olmak zorunda değildir. Haksız olan, mağdurun iradesine etki altına alan her türlü kötülük bildirimi de sair kötülük kapsamındadır⁵⁹⁹. Sair kötülükle tehdidin bu içerikleri taşıması yetmez. Ayrıca tehdidi gerçekleştirmeye elverişli ve yeterli olmalıdır. Yargıtay kararında bu husus ifade edilmiş failin söylediği söz veya davranıştan gerçekleştireceği kötülük belli olması gerektiği ve bu şekilde olmayan beyanların tehdit suçunu oluşturmayacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararı bozulmuştur⁶⁰⁰. Haksız bir uygulamaya karşı yasal yollara başvuracağının haksızlığı

⁵⁹³ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 82; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 452; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 519; **Gökcan/Artuç**, s. 4124.

⁵⁹⁴ “*Sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır. Ancak bu bapta mutazzar olan şahıs tarafından şikâyetname verilmedikçe takibat yapılmaz.*”

⁵⁹⁵ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 82.

⁵⁹⁶ **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86.

⁵⁹⁷ **Gökcan/Artuç**, s. 4124.

⁵⁹⁸ **Erem**, Hürriyet ve Suç, s. 83; **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86-87; **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 435; **Hafizoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 179; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 453; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 414.

⁵⁹⁹ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 454.

⁶⁰⁰ “*...Sanığın söz ve davranışla, müştekiye malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağını söylemeli veya göstermelidir. Bunun doğal sonucu sanık hareketinin veya sözlerinin bir kötülük yapılacağını açıkça göstermesi gerekir. Söylediği söz veya davranışından yapacağı kötülük veya davranış rahatlıkla anlaşılmalıdır. Somut olayımızda sanık ...'ın, katılanın işyerine giderek biz öyle de böyle de alacağımızı alırsız, alacağımızı koymayız şeklindeki beyanın tehdit suçunun unsurlarını içermediği anlaşıldığından sanık hakkında üzerine atılı suçtan beraati yerine yazılı şekilde hüküm kurulması*” Yarg. 6. CD, E. 2021/11375, K. 2021/19668, KT. 16.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.09.2022).

gerçekleştiren kişiye karşı söylenmesi durumu da sair kötülük kapsamında değildir. Yargıtay bunu gözeterek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁶⁰¹.

Yargıtay kararlarında sair kötülük kapsamında kabul edilen sözler; “uğraşırım senle, rezil ederim seni⁶⁰²”, “eşine söylersen hayatını mahvederim⁶⁰³”, “seni tutarsam görürsün⁶⁰⁴”, “seninle dışarıda görüşeceğiz⁶⁰⁵”, “sizin canınıza okuyacağım⁶⁰⁶” ve

⁶⁰¹ “5237 sayılı TCK’nın 106. maddesinin ilk cümlesinde, bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişinin altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilerek tehdit suçunun temel şekli düzenlenmişken, anılan fıkranın ikinci cümlesinde, malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit düzenlenmiş ve failin, mağdurun şikayeti üzerine altı aya kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeden hareketle hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı değerlerine yönelik tehdit dışında kalan bir ifadenin, sair tehdit olarak kabul edilebilmesi için açık bir kötülük bildirimi ve kastını içermesi veya oluşa göre tereddüde mahal vermeyecek şekilde bu yönde algılanması gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle haksız bir fiil veya hukuksuz bir uygulamaya tepki olarak ortaya konulan ve yasal yollara başvuruyu da içinde barındırabilecek tarzda yorumlanabilecek ifadeler, sözlerin sarf edildiği doğal ortamın bütünlüğü içerisinde değerlendirildiğinde, tehdit suçunun oluşması için aranan uygunluk, elverişlilik, yeterlilik koşullarını içermeyecektir.” Yarg. 4. CD, E. 2018/4303, K. 2021/10304, KT. 23.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.09.2022).

⁶⁰² “Sanığın katılana gönderdiği mesajlarda geçen uğraşırım senle, rezil ederim seni... şeklindeki sözlerinin, ne şekilde şikayetçinin hayat ve vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit içerdiği açıklanmadan ve TCK’nın 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmeden, yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2018/3421, K. 2021/13397, KT. 15.04.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10.2022).

⁶⁰³ “Sanık ...’ın katılan ... Kuşçu’ya söylediği kabul edilen, eşine söylersen hayatını mahvederim şeklindeki sözlerinin TCK’nın 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair kötülük edeceğinden bahisle tehdit niteliğinde olduğu gözetilmeden, sanık hakkında TCK’nın 106/1-1. cümlesi gereğince mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2017/17907, K. 2020/17737, KT. 24.11.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10.2022).

⁶⁰⁴ “Sanığın, katılanı seni tutarsam görürsün şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eyleminin TCK’nın 106/1. maddesinin 2. cümlesinde tanımlanan sair kötülük edeceğinden bahisle tehdit niteliğinde olduğu halde, aynı maddenin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2017/246, K. 2017/27261, KT. 07.12.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10.2022).

⁶⁰⁵ “Somut olayda sanığın, ceza infaz memuru olan katılanlara bir b.. yemiyorsunuz, maaş alıyorsunuz, sizinle dışarıda görüşeceğiz şeklinde sözler söylediğinin kabul edilmesi karşısında, bu sözlerin objektif olarak korkutucu nitelikte olduğu gözetilmeden, sanığın söylediği iddia edilen sözün yakın ve ciddi tehlike oluşturmaması olanaksızdır. Ayrıca görüşeceğiz sözü de içeriği belirsiz bir sözdür, açık ve ciddi tehdit niteliği taşımaz, doğrudan ve tek başına tehlike oluşturmaması nitelikte değildir. Burada tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı inancı oluşmuştur, biçimindeki yasal olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 18. CD, E. 2018/3371, K. 2019/15479, KT. 05.11.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

⁶⁰⁶ “Sanığın, katılana yönelik sarf ettiği kabul edilen sizin canınıza okuyacağım şeklindeki sözün, TCK’nın 106/1. maddesinin ilk cümlesinde tanımlanan, katılanın hayatına ve vücut bütünlüğüne yönelik bir saldırı gerçekleştirme niteliğinde olmadığı, aynı Kanun madde ve fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen, sair bir kötülük yapacağından bahisle tehdit kapsamında olduğu gözetilmeden, yazılı biçimde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/8968, K. 2021/28364, KT. 02.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

“*senin hayatını mahvedeceğim*”⁶⁰⁷ örnek olarak verilebilir. Şantaj suçu ile sair kötülükle tehdit karıştırılmaya müsaittir. Ayrım failin kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla hareket etmesinde ortaya çıkmaktadır. Kişinin şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunan kişi şantaj suçundan sorumlu olur. Böyle bir amaç olmaksızın salt şeref ve saygınlığa zarar vereceğinden bahisle tehditte bulunması halinde tehdit suçu oluşur⁶⁰⁸.

Malvarlığı itibarıyla önemsiz bir zarara maruz bırakılacağından bahisle gerçekleştirilen tehdidin cezalandırılması bakımından birtakım sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Doktrinde bir görüş, malvarlığı dikkate alındığında değeri düşük olan önemsiz zararlar malvarlığına yönelik tehdit kapsamında değil, sair kötülük kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁶⁰⁹.

Başka bir görüş, madde metninde malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratmak ibaresi tercih edildiğinden malvarlığı itibarıyla önemsiz bir zarara maruz bırakacağından bahisle tehditte bulunulması tehdit suçunu oluşturmayacağını savunmaktadır⁶¹⁰.

Kanaatimce mağdurun malvarlığı bakımından uğratılacağı bildirilen zararın büyük olmaması halinde fail cezalandırılmamalıdır. Sair bir kötülükle tehdit cezalandırılırken malvarlığı itibarıyla zararın büyük olmaması halinde mağduru tehdit etmek suretiyle onun huzur ve sükunu bozan fail cezasız kalacağından “*malvarlığı*

⁶⁰⁷ “*Sanığın, mağduru senin hayatını mahvedeceğim şeklindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, eylemin TCK’nın 106/1. maddesinin 2. cümlesinde tanımlanan sair kötülük edeceğinden bahisle tehdit niteliğinde olduğu halde, aynı maddenin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit olarak kabul edilerek, sanığa fazla ceza tayini*” Yarg. 4. CD, E. 2017/7691, K. 2018/21578, KT. 11.12.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.10.2022).

⁶⁰⁸ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 414.

⁶⁰⁹ **Malkoç**, s. 454; **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 81; **Yıldız**, Tehdit Suçu, s. 17; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 34.

⁶¹⁰ **Hafizoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 179; **Gökcan/Artuç**, s. 4125.

itibarıyla büyük bir zarar” ibaresinin “malvarlığı itibarıyla zarara uğratacağından” şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir.

Tehdidin cezayı ağırlaştırıcı nitelikli halleri ile cezayı hafifleten nitelikli hallaerinin birlikte işlenmesi halinde önce ceza azaltılmalı sonra azalmış olan ceza miktarından artırım yapılmalıdır. Ayrıca ikinci fıkra söz konusu olduğundan suç şikayete bağlı değildir.

c. Siber Zorbalık Kavramı ve Kapsamı

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle tehdit suçunun işlendiği mecralar artış göstermektedir. Özellikle elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla yapılan tehditler mağdur üzerindeki korkuyu artırmaktadır. Bu araçlarla yapılan tehditlerde korkutuculuğu artıran unsurlardan biri de siber zorbalıktır. Zira birden fazla sosyal medya hesabı açma ve internet ortamının anonimliği burayı adeta bir suç işleme mahalline dönüştürmektedir. Bu kapsamda siber zorbalıkla mücadelede güçlük yaşanmaktadır⁶¹¹.

Zorbalık birçok şekilde gerçekleştirilebilir. Huzurda, yüz yüze yapılan zorbalıklarla sıklıkla karşılaşmaktadır. Hakaret, tehdit, iftira ve cinsel taciz gibi beyan ile işlenen suçlar örnek olarak verilebilir⁶¹². Siber zorbalık ise, zorbalığın elektronik kitle iletişim araçları ile (sosyal medya, internet vs.) gerçekleştirilen bir türüdür⁶¹³.

Siber zorbalık, evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımdan yoksundur⁶¹⁴. Siber zorbalığın tek bir tanımı yapılmamaktadır⁶¹⁵. Siber zorbalık aslında kısaca geleneksel

⁶¹¹ Çakır, Kerim, Sosyal Ağlarda Siber Zorbalık ve Ceza Hukuku, Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 237.

⁶¹² Çakır, Sosyal Ağlarda Siber Zorbalık, s. 239.

⁶¹³ Bozbayındır, Gülşah, “Cyberbullying and Criminal Law”, İÜHFM, S. 77/1, İstanbul 2019, s. 442.

⁶¹⁴ Bozbayındır, s. 427; Çakır, Sosyal Ağlarda Siber Zorbalık, s. 239.

⁶¹⁵ Siber zorbalığın tanımları bakımından ayrıntılı bilgi için bkz. Çakır, Sosyal Ağlarda Siber Zorbalık, s. 239-240.

zorbalığın bir uzantısı internette gerçekleştirilen bir şeklidir⁶¹⁶. Siber zorbalığın bir haksızlık teşkil etmesine yol açan kurucu unsurlar; yüksek derecede anonimlik, güç dengesizliği, aleniyet ve mağdurların bu suretle savunmasız kalışı ile eylemin tekrarlanmasıdır⁶¹⁷.

Siber zorbalık kapsamındaki tehdit içerikli eylemler objektif olarak mağduru korkutmaya elverişli değilse tehdit suçu oluşmaz. Örneğin; mağdurun sanal dünyadan dışlanacağı, sistemli bir şekilde sosyal medya hesaplarının kapatılacağı veya kullanmasının engelleneceği tehditleri mağduru objektif olarak etki altına almaya elverişli olmayacağından tehdit suçu gerçekleşmez⁶¹⁸.

Siber zorbalık, kanun koyucu tarafından TCK’nda ayrı bir suç tipi olarak yer verilmemiştir⁶¹⁹. İfade hürriyeti ile suçta ve cezada kanunilik ilkesi (belirlilik) muğlak bir kavram olan siber zorbalığa ceza hukukunda yer vermeyi mümkün kılmamaktadır⁶²⁰. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi kanun koyucuya belirsiz ceza normlarının düzenlemesinin önüne geçmektedir⁶²¹. Belirlilik ilkesi gereğince hangi fiilin suç teşkil edeceği ortalama zekaya sahip her kişinin anlayabileceği derecede açık olmalıdır⁶²². Bu yüzden siber zorbalığın suç olarak düzenlenmesi için kapsamının da açık ve net olarak belirlenmesi gerekmektedir⁶²³.

Siber zorbalığın kapsamının belirlenmesinde zorluk bulunduğu ve teknoloji de sürekli gelişim içerisinde olduğundan mevcut ceza normunun sağladığı olanaklar çerçevesinde yeni kurala ihtiyaç varsa oluşturmalıdır. En doğru yöntem yeni kurallar

⁶¹⁶ **Bozbayındır**, s. 427.

⁶¹⁷ Detaylı bilgi için bkz. **Bozbayındır**, s. 429-432.

⁶¹⁸ **Maviş**, s. 2483.

⁶¹⁹ **Maviş, Volkan**, “*Ceza Hukuku Boyutuyla Siber Zorbalık*”, SÜHFD, C. 29, S. 3, Konya 2021, s. 2476.

⁶²⁰ **Bozbayındır**, 442; **Maviş**, s. 2490; **Çakır**, Siber Zorbalık, s. 244.

⁶²¹ **Korkmaz, Mehmet**, Kanunilik İlkesinin Bir Sonucu Olarak Ceza Kanunlarının Belirliliği İlkesi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1449.

⁶²² **Korkmaz**, s. 1449.

⁶²³ **Bozbayındır**, s. 442.

çıkarmaktan ziyade mevcut düzenlemeler doğrultusunda meselenin çözümüne gidilmesidir⁶²⁴.

Siber zorbalık kapsamında tehdit suçu da yer almakta suçun unsurlarını içeren eylem internette ortaya çıkmaktadır. Elektronik kitşe iletişim araçları vasıtasıyla mağdura yönelik olarak tehditte bulunmak siber zorbalığın bir şeklidir. TCK’nda siber zorbalığa özgü bir düzenleme bulunmadığından fail TCK’nun 106 ncı maddesinden sorumlu olur. Doktrinde bir görüş siber zorbalığın icra edildiği sosyal medya hesabı veya iletişim aracında kişinin kim olduğu (anonim) belli değilse ve mağdura yönelik olarak tehdit eylemi gerçekleştirilmişse fail tehdidin daha ağır cezayı gerektiren kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle veya imzasız mektupla işlenmesi nitelikli halinden cezalandırılması gerektiğini ileri sürmektedir (TCK m. 106/2)⁶²⁵. Ancak kanaatimce eylem nitelikli hallerden birine dahil olmadığı için tehdidin temel halinden sorumluluk söz konusu olur. Ceza hukukunda kıyas yasağı olduğundan ve siber zorbalık bu iki nitelikli halin kapsamına girmediğinden kıyas yapılarak bunları tehdidin nitelikli hallerinden birine sokmak suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırıdır. Tehdit suçunun siber zorbalık suretiyle işlenmesinin cezalandırılabilmesi için en doğru yöntem tehdidin nitelikli hallerinin düzenlendiği TCK’nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına TCK’nun tanımlar başlıklı 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (g) bendinde geçen ibare ile uyumlu olarak “*elektronik kitle iletişim araçları vasıtasıyla işlenmesi*” nitelikli hali eklenmelidir.

B. Tipikliğin Sübjektif Unsurları

Tipikliğin sübjektif unsurlarından fail ile fiil arasındaki manevi bağ anlaşılmaktadır⁶²⁶. Kast ve taksir tipikliğin manevi unsurudur. Kusurluluk ise, suçun bir unsurları dışında mütalaa edilmektedir⁶²⁷. Suç tüm unsurlarıyla gerçekleştikten sonra (kast-taksir, maddi unsurlar ve hukuka aykırılık) failin cezalandırılabilmesi

⁶²⁴ Bozbayındır, 446-447; Maviş, 2494.

⁶²⁵ Maviş, s. 2481-2482.

⁶²⁶ Özgenç, Genel Hükümler, s. 231; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 395; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 147.

⁶²⁷ Hakeri, s. 115.

bakımından kusurluluğun incelenmesi gerekmektedir. Bu bakımdan kusurluluk failin kınanıp kınanamayacağına ilişkin bir değer yargısıdır⁶²⁸.

Tehdit kasten işlenebilir⁶²⁹. Fail, tehdit suçunda korunan hukuki değere yönelik ileride bir kötülükte bulunacağını bilerek ve isteyerek mağdura bildirmesi veya üçüncü kişi tarafından mağdura bildirilmesini istemesi halinde kasten hareket etmiş olur⁶³⁰ (TCK m. 21/1)⁶³¹. Yargıtay kararında da suçun yalnızca kasten işlenebileceği ifade edilmiştir. Tasarlamamanın varlığı aranmaz ve saikin önemi yoktur⁶³². Kavga ve tartışma sırasında failin hangi duygu içerisinde hareket ettiğinin bir önemi olmaksızın tehditte bulunması halinde suç gerçekleşir. Ancak haksız bir fiilin meydana getirdiği şiddetli, hiddetli öfke ve elimin etkisi altında tehdit edilmişse failin kusuruna etki eder. Kusur ise, tipikliğin sübjektif unsuru kapsamında değildir. Suç tüm unsurları ile gerçekleştikten sonra failin kusurunu etkileyen bir halin olup olmadığı ve bu eylemden dolayı failin kınanıp kınanamayacağı hâkim tarafından araştırılır. Failin suçu işlerken hangi saikle hareket ettiğinin bir önemi yoktur⁶³³. Önemli olan suçun oluşumu için

⁶²⁸ **Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, 3. Baskı, Ankara 2006, s. 233; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 572; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 313.

⁶²⁹ **Erem**, Hürriyet ve Suç, s. 84; **Çınar**, s. 86; **Sözüer**, Tehdit Suçu, s. 138; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 454.

⁶³⁰ **Sevük**, Özel Hükümler, s. 472; **Gökcan/Artuç**, s. 4140.

⁶³¹ Maddeye göre: “Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.”

⁶³² “Tehdit suçunun manevi ögesi genel kasttan ibaret olup suçun yasal tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek işlenmesini ifade eder. Olayda tasarlamamanın varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi yoktur. Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde husule getirdiği şiddetli öfke ve elimin (gazabın) failin iradesini etkileyen bir etken olarak kusur yeteneğinde meydana getirdiği azalma nedeniyle koşulları varsa ancak yasal indirim nedeni olarak kabul edilebilmesi olanaklı ise de, önceden ilke boyutunda kastı kaldıran ve suçun oluşumunu engelleyen bir husus olarak kabulü mümkün değildir. Bu açıklamalar doğrultusunda, sanığın, mağdura seni öldüreceğim biçiminde söz söylemek suretiyle tehdit ettiğinin mahkemece kabul edilmesi karşısında, öfkenin suç kastını kaldırmayacağı, tehdit suçunda tasarlama ögesinin bulunmadığı, söylenen sözlerin objektif olarak elverişli ve yeterli olması nedeniyle tehdit suçunun oluştuğu gözetilmeden, yüklenen suçu işleme kastının olmadığı, bir anlık öfkenin tesiriyle hareket ettiği şeklindeki kanuni ve yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi,” Yarg. 4. CD, E. 2019/7137, K. 2021/28808, KT. 08.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.10.2022); “Tehdit suçunun manevi ögesi genel kasttan ibaret olup suçun yasal tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek işlenmesini ifade eder. Olayda tasarlamamanın varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi yoktur. Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde husule getirdiği şiddetli elimin failin iradesini etkileyen bir etken olarak kusur yeteneğinde meydana getirdiği azalma nedeniyle koşulları varsa ancak yasal indirim nedeni olarak kabul edilebilmesi olanaklı ise de, önceden ilke boyutunda kastı kaldıran ve suçun oluşumunu engelleyen bir husus olarak kabulü mümkün değildir.” Yarg. 4. CD, E. 2021/30390, K. 2022/4810, KT. 15.02.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 15.10.2022).

⁶³³ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 455; **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 22.

tehdit içerikli beyanı mağdura yönelttiğini bilmeli ve istemelidir. Bu suçun taksirli hali düzenlenmediğinden suçun taksirle işlenmesi halinde fail cezalandırılmaz. Örneğin bir kimseye hitaben tehdit içerikli yazılan mektubun dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak yanlışlıkla başka birine göndermesi durumunda tehdit suçu gerçekleşmez⁶³⁴. Madde metninde yalnızca doğrudan kastla işlenebileceği düzenlenmediğinden olası kastla da işlenmesi mümkündür⁶³⁵. Gerçekten de fail objektif olarak korkutmaya elverişli olan tehdit içerikli sözleri mağdurun yokluğunda ama ona iletme ihtimali olan kimselerin yanında söylemişse olası sonuçları kabullenerek iletirlerse iletirler düşüncesiyle hareket etmişse suç teorik olarak olası kastla işlenmiş olur⁶³⁶.

Mağdura yönelik olarak söylenen sözlerin tehdit amacıyla söylenmesi gerekir. Kişiyi uyarmak kastı ile yapılan ikazlar tehdit kapsamında değildir. Yargıtay bu sebeple ilk derece mahkemesinin kararını bozmaktadır⁶³⁷.

Öfke ve kızgınlık altında tehdit suçunun işlenmesi durumunda failin cezai sorumluluğun tespiti tipikliğin sübjektif unsurları kapsamında değil kusurluluk bağlamında değerlendirilmesi gerekmektedir⁶³⁸. Failin tasarlayarak işlemiş olsa da öfke ve kızgınlık anında tehditte bulunması durumunda haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında işlediği kabul edilerek haksız tahrik hükümleri uygulanmaktadır.

ETCK döneminde müellifler failin tehdisten sorumlu olabilmesi için tasarlayarak işlenmesinin (taammüt) gerekli olduğunu ileri sürmekteydiler. Bu yüzden taammüden olmayan ve ani bir öfke ile (fevren) tehditte bulunulması tehdidin ciddiliğini ortadan

⁶³⁴ Aydın, Tehdit Suçu, s. 23.

⁶³⁵ Önder, Özel Hükümler, s. 43; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 455; Tezcan/Erdem/Önok, s. 531; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 418; Sevük, Özel Hükümler, s. 472-473; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 30; Gökcan/Artuç, s. 4142; Aydın, Tehdit Suçu, s. 23.

⁶³⁶ Gökcan/Artuç, s. 4142.

⁶³⁷ “Sanığın, kayınpederi olan katılan ...'e gönderdiği mesaj içeriğinin, eşinin yalnız başına gezmemesine, etrafta kötü olarak algılanacağına yönelik uyarı niteliğinde olduğu ve tehdit kastıyla değil daha ziyade ihtar amacıyla söylendiğinin anlaşılması karşısında, katılan ...'a yönelik eylemi nedeniyle beraati yerine, yerinde görülmeyle mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/33991, K. 2016/1960, KT. 08.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 21.09.2022).

⁶³⁸ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 139-140; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 455.

kaldıracağından tehdidin oluşmayacağını savunmaktaydılar⁶³⁹. Yargıtay da tasarlayarak yapılmayan ani bir öfke ile fevren söylenen tehdit içerikli sözlerden verilen mahkûmiyet kararlarını ilk zamanlar bozmaktaydı⁶⁴⁰. TCK'ya geçilmeden bu dönemde bir görüş, tehdit içerikli sözler ani bir öfke ile fevren söylenmiş olsa da objektif olarak mağdurun iç huzurunu bozmaya elverişli ise, tehdit suçunun gerçekleşmiş olacağını ifade etmektedir⁶⁴¹.

Bir başka görüş, tehdit suçunda ve tehdidin araç olarak düzenlendiği suçların hiçbirinde tasarlama unsur olarak yer verilmediğini, Yargıtay içtihatlarında bunun sonradan tehdidin yapay bir ögesi olarak eklenmesinin kanunilik ilkesine aykırılık teşkil ettiğini ve bu yüzden tehdidin tasarlanarak işlenmesinin şart koşulmaması gerektiğini savunmaktaydı⁶⁴². Nitekim Yargıtay, sonraları bu görüşü benimsemiş ve öfkenin suç kastını ortadan kaldırmayacağını kabul etmiştir⁶⁴³.

Kanaatimce, tasarlama kanunda düzenlenmediğinden kanunilik ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda tehdit suçunun unsuru olarak kabul edilemez. Bu yüzden tasarlama olmaksızın ani bir öfkeyle fevren söylenmiş olsa da mağduru objektif olarak korkuya sevk edici tehdit içerikli sözlerden dolayı tehdit suçundan cezai sorumluluk doğmalıdır. ETCK dönemindeki bu sorun TCK ile son bulmuştur⁶⁴⁴. Madde metninde

⁶³⁹ Erem, C. II, s. 1225; Gözübüyük, C. II, s. 519; Bakıcı, s. 720.

⁶⁴⁰ “Karşılıklı kavga ve tartışma esnasında sarfedilen sözlerde, tehdit suçunun taammüt unsurunun bulunmadığı gözetilmeden sanığın tehdit suçundan hükümlülüğüne karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 4. CD, E. 6063, K. 6109, KT. 06.11.1980, Gözübüyük, C. II, s. 540; “Sanığın, kiracı olarak oturduğu halasına ait evin tahliyesi için açılan davanın geri alınması konusunda ve anlaşmak için yapılan görüşme sırasında çıkan münakaşada sarfedildiği anlaşılan sözlerde, taammüt unsurunun bulunmadığı ve tehdit suçunun oluşmayacağı gözetilmeden yazılı şekilde ... hükümlülüğüne karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 4. CD, E. 5814, K. 5807, KT. 15.10.1980, Gözübüyük, C. II, s. 540.

⁶⁴¹ Önder, Özel Hükümler, s. 43.

⁶⁴² Çınar, s. 203; Parlar/Utku, s. 26.

⁶⁴³ “Tehdit suçunda, sanık tarafından söylenen sözlerin, objektif değerlendirmeye göre ciddi bir korku ve endişe yaratmaya elverişli, yeterli ve uygun olması gerektiği, suçun oluşabilmesinin, tehdidin muhatabı üzerindeki etkisine bağlı bulunmadığı, suçun manevi unsurunun varlığı açısından, kastın tasarlama olarak adlandırılan en yoğun biçiminde gerçekleşmesinin zorunlu olmadığı ve öfkenin suç kastını ortadan kaldırmayacağı gözetilmeden, sanık tarafından söylendiği kabul edilen sizi öldüreceğim biçimindeki sözlerin mağdur üzerinde somut bir korkuya neden olmadığı şeklindeki yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2009/5872, K. 2011/5995, KT. 03.05.2011, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.02.2022).

⁶⁴⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Egemenoglu, Alaaddin, “Yargıtay Kararları Işığında Tehdit Suçu (TCK m. 106)”, İMÜHFD, C. 4, S. 1, Bahar 2017, s. 85-86.

ve gerekçesinde suçun tasarlanarak işlenmesi yer almamaktadır. Dolayısıyla önceleri Yargıtay içtihatların yapay bir unsur gibi gösterilen tasarlayarak işlenmesi TCK ve Yargıtay'ın istikrarlı kararlarıyla ani bir öfke ile fevren işlenen tehditler suç kapsamına dahil edilmiştir⁶⁴⁵. Doktrinde baskın görüş, öfke anında kızgınlıkla söylenen tehditlerin tehdit suçunu oluşturacağını ancak şartları taşıması halinde öfke kusura etki edeceğinden haksız tahrik hükümlerinin uygulanabileceğini ifade etmektedir⁶⁴⁶.

Şaka amacıyla failin mağdura yönelik tehdit içeren ifadede bulunması durumunda, ifadenin içeriğinin şaka olduğu aşıkârsa eylem objektif olarak korkutucu ve ciddi olmayacağından tehdit suçu oluşmaz⁶⁴⁷. Örneğin, evlendikten sonra kendisini ile irtibatını kesen arkadaşına “*yüzünü gören cennetlik, görüşebilmemiz için hanımından habersiz seni kaçıracağım*” ifadesinde bulunması tehdit suçunun unsurlarını oluşturmaz⁶⁴⁸. Ancak şaka ile yapılan tehditlerde, tehdit eylemini yerine getiren kişinin şaka yaptığını belli bir süre geçtikten sonra açıklaması halinde tehditteki objektif korkutuculuk⁶⁴⁹ gerçekleşeceğinden suç oluşur⁶⁵⁰. Zira mağdurun sübjektif olarak korkup korkmadığına bakılmamaktadır.

⁶⁴⁵ “Bu açıklamalar doğrultusunda, sanığın, tartışma sırasında mağdura söylediği kabul edilen seni vururum biçimindeki sözlerin objektif olarak korkutucu nitelikte bulunması ve tehdit suçunda tasarlama unsurunun aranmaması nedeniyle tehdit suçunun oluşacağı, gözetilmeden, tartışma sırasında fevren söylendiği ve tehdit kastının bulunmadığı şeklindeki kanuni ve yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/13317, K. 2016/14895, KT. 01.12.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.02.2022); “Bu açıklamalar doğrultusunda, sanığın, şikayetçiyi gelirim kemiklerini kararım biçimindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, sözlerin fevren söylenmesinin suç kastını kaldırmayacağı, tehdit suçunda tasarlama ögesinin bulunmadığı, söylenen sözlerin objektif olarak elverişli ve yeterli olması nedeniyle olayda tehdit suçunun oluştuğu gözetilmeden, kanuni olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/11398, K. 2016/14250, KT. 10.11.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.02.2022).

⁶⁴⁶ Tezcan/Erdem/Önok, s. 531; Sevük, Özel Hükümler, s. 473; Gökcan/Artuç, s. 4118.

⁶⁴⁷ Sevük, Özel Hükümler, s. 473; Gökcan/Artuç, s. 4142.

⁶⁴⁸ Erem, C. II, s. 1224; Özbek, C. II, s. 684.

⁶⁴⁹ “Somut olayda sanığın mağdurlar ... ile ...'na kuru sıkı tabancayı yönelttiği ve adli emanete kayıtlı bir adet mermiyi mağdur ...'a verdiğinin kabul edilmesi ve yukarıda da açıklandığı üzere eylemin objektif olarak ciddi ve korkutucu nitelikte bulunmasının yeterli olması karşısında; sanık ve mağdur beyanları neticesinde sanığın şaka yapmak amacıyla kurusıkı tabancayı mağdurlara doğrulttuğu, hatta mağdur ... ile sanığın olay anında gültüştükleri mağdur ...'ın diğer mağdur ...'e olayın şaka olduğunu söylediği, olayın ciddi olmadığını mağdurların anladığı, bu nedenle sanığın herhangi bir tehdit kastının bulunmadığı, şeklindeki yasal olmayan gerekçeyle sanık hakkında beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/5725, K. 2019/9973, KT. 28.05.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.03.2022).

⁶⁵⁰ Çınar, s. 87.

Yargıtay, tehdit objektif anlamda korkutucu ve ciddi nitelikte değilse, suçun oluşmayacağına yönelik karar vermektedir⁶⁵¹. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere tehdit objektif olarak ciddi değilse eylem suç teşkil etmez⁶⁵². Şaka kastıyla da olsa sözler mağduru objektif olarak korkutucu nitelikteyse tehdit suçundan sorumluluk söz konusu olur⁶⁵³. Suçun gerçekleşmesi bakımından bir hukuki değere yönelik zararda bulunacağına ilişkin beyanın objektif olarak ciddi nitelikte olması yeterlidir. Muhatapı tarafından ciddiye alınmamış olmasının bir etkisi yoktur⁶⁵⁴.

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

1. Genel Olarak Hukuka Aykırılık Kavramı

Hukuka aykırılık tipe uygunluktan sonra gelen suçun unsurlarından ikincisidir. Dolayısıyla eylemin suçun kanuni tanımındaki unsurlara uyup uymadığı tespit edildikten sonra aynı fiili hukuk düzenince meşru sayılıp sayılmadığı belirlenmelidir⁶⁵⁵. Suçun kanuni tanımındaki unsurlara uygun bir şekilde gerçekleştirilen fiilin hukuk düzenince uygun görülmemesi ve bu fiile izin verilmemesi hukuka aykırılık anlamına gelmektedir⁶⁵⁶. Fiilin hukuka aykırı

⁶⁵¹ “Sanığın katılanlara hitaben siz benim kim olduğumu biliyor musunuz, ben hepinizi sinkaf ederim buraya gelen jandarmayı da sinkaf ederim benim içkim bitmeden burayı hiç kimse kapatamaz biçimindeki sözlerden siz benim kim olduğumu biliyor musunuz şeklindeki sözün objektif olarak korkutucu nitelikte bulunmaması nedeniyle tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı, ben hepinizi sinkaf ederim, buraya gelen jandarmayı da sinkaf ederim şeklindeki sözlerinin ise katılanların beyanı, tanık ... anlatımı ve olayın gelişimi birlikte değerlendirildiğinde hakaret kastıyla söylendiği gözetilmeksizin, yasal olmayan gerekçe ile sanığın tehdit suçundan beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 3. CD, E. 2015/31940, K. 2016/12977, KT. 31.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 30.03.2022).

⁶⁵² Gerekçeye göre: “Failin söz ve davranışlarının muhatapı üzerinde ciddî şekilde korku ve endişe yaratacak uygunluk ve yeterlilik içerip içermediğinin her somut olayda araştırılması gerekir. Objektif olarak ciddî bir mahiyet arzeden tehdidin somut olayda muhatapı üzerinde etkili olması şart değildir. Kişi, fail, objektif olarak ciddî bir mahiyet arzeden söz ve davranışlarla mağduru tehdit etmek istemiş olmasına rağmen; mağdur, bu söz ve davranışları ciddiye almamış olabilir. Bu durumda tehdit yine gerçekleşmiştir. Tehdidin gerçekleşip gerçekleşmemesi, muhatapı üzerinde etkili olup olmamasına bağlı tutulmamalıdır. Failin de kendisinin tehdit konusu tecavüzü gerçekleştirebilecek imkân ve iktidara sahip olduğu kanaatini karşı tarafa uyandırdığını bilmesi gerekir.”

⁶⁵³ Malkoç, s. 454.

⁶⁵⁴ Tezcan/Erdem/Önok, s. 519-520.

⁶⁵⁵ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 265.

⁶⁵⁶ Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. II, Beta Yayıncılık, 10. Bası, İstanbul 1994, s. 2; Kunter, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, s. 76; Erem/Danışman/Artuk, s. 60; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 265.

olmasından yalnızca ceza hukuku bakımından değil tüm hukuk düzeni bakımından hukuka aykırı olması anlaşılmalıdır⁶⁵⁷. Bir başka deyişle, hukuka aykırılık tipe uygun dış dünyada değişiklik meydana getiren hareket ile hukuk düzeni arasındaki çelişki ve çatışma durumudur⁶⁵⁸. Toplumda yaşayan kişilerin davranış kuralları hukuka aykırılığın içeriğini oluşturmaktadır⁶⁵⁹.

Ceza kanununda suç olarak düzenlenen bir eylemi başka bir hüküm meşru görüyorsa, eylemin suç oluşturmadığı dolayısı ile hukuk düzenin eylemi meşru saydığı sonucu ortaya çıkar. Meşru sayan hüküm ceza kanununda bulunabileceği gibi başka bir hukuk dalında da bulunabilir⁶⁶⁰. Çünkü hukuk her ne kadar anlaşılması ve uygulanması bakımından kolaylık sağladığı için çeşitli disiplinlere ayrılmış olsa da bir bütündür⁶⁶¹.

Tipiklik iradi insan davranışının suçun kanuni tanımına uymasındır⁶⁶². Suçun gerçekleşmesi için eylemin tipe uyması yeterli değildir. Eylem tipikliğin sübjektif ve objektif unsurlarına uyuyorsa hukuka aykırı olduğuna karinedir⁶⁶³. Nitekim hukuka uygunluk sebeplerinden birisi mevcutsa bu karine etkisiz hale gelir ve işlenen fiil hukuka uygun olduğundan suç teşkil etmez. Dolayısıyla tipe uygun eylemin mutlaka hukuka aykırı olacağı anlamına gelmez⁶⁶⁴.

Fail tarafından meydana getirilecek olan eylemin tehdit olabilmesi için haksız olması şarttır⁶⁶⁵. Nitekim madde metninde de “*saldırı gerçekleştireceği*”, “*zarara uğratacağı*” ve “*kötülük edeceği*” ibarelerinden bildirimin haksız olması gerektiği

⁶⁵⁷ **Alacakaptan, Uğur**, Suçun Unsurları, Sevinç Matbaacılık, Ankara 1975, s. 195; **Dönmezer/Erman**, C. II, s. 11.

⁶⁵⁸ **Çınar**, s. 78.

⁶⁵⁹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 483.

⁶⁶⁰ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 485; **Katoğlu, Tuğrul**, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 19 vd.

⁶⁶¹ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 267.

⁶⁶² **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 108.

⁶⁶³ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 455.

⁶⁶⁴ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 266.

⁶⁶⁵ **Önder**, Özel Hükümler, s. 43; **Sevük**, Özel Hükümler, s. 473.

sonucuna varılabilir. Ancak somut olayda hukuka uygunluk sebebi varsa eylemin haksızlık içeriğinden bahsedilemez⁶⁶⁶.

2. Hukuka Uygunluk Sebepleri

Hukuka uygunluk sebepleri, tipe uygun olan eylemin icrasına izin veren hukuka aykırı olmasını önleyen kuralları ifade etmektedir⁶⁶⁷. Kanunda tehdit suçuna mahsus bir hukuka uygunluk sebebi düzenlenmediğinden genel hükümler kapsamında TCK m. 24 ve devamında yer alan hukuka uygunluk sebepleri fail hakkında uygulanır⁶⁶⁸. Somut olayda hukuka uygunluk sebebi varsa ve muhatabına yönelik tehdit eylemini gerçekleştiren kişi bunun bilinci ile hareket etmişse eylemin haksızlığından bahsedilemez. Hukuka uygunluk sebebinden bahsedilebilmesi için objektif olarak varlığı yeterli olmaz⁶⁶⁹. Fail bunun varlığını bilmeli ve bu bilinçle eylemini gerçekleştirmelidir. Kast ve taksir haksızlığın unsuru olduğundan somut olayda hukuka aykırılığın belirlenmesinde sübjektif unsurlar da dikkate alınmalıdır. Fiilin haksızlık içeriğine göre hukuka uygunluk sebeplerinin sübjektif olarak varlığı değerlendirilmelidir. Dolayısıyla fail, hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarını da bilmelidir⁶⁷⁰. Örneğin (A), (B)'yi silahla “*seni öldürürüm*” demek suretiyle tehdit eder. (B)'nin arkası dönüktür ve o sırada silahını (C)'ye doğrultmak suretiyle ateş etmek üzeredir. (A) bunu bilmeden husumetli olduğu (B)'nin gözünü korkutmak amacıyla tehditte bulunmuştur. (A) hukuka uygunluk sebebinin varlığının bilincinde olmadan (sübjektif kriter) hareketini gerçekleştirdiği için silahlı tehdit suçundan sorumlu olmalıdır. Zira hukuka uygunluk sebebini sübjektif olarak değerlendirdiğimizde ortada hukuka uygunluk sebebi olsa da fail bulun bilinci ile hareket etmediğinden fiilin haksızlığı varlığını sürdürmektedir. Bu durumda yalnızca

⁶⁶⁶ Gökcan/Artuç, s. 4142.

⁶⁶⁷ Kunter, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, s. 111; Alacakaptan, s. 98.

⁶⁶⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 455.

⁶⁶⁹ Aksi görüş haksızlık içeriğinin belirlenmesinde neticeyi esas alır. Bu yüzden hukuka uygunluk sebebinin objektif olarak somut olayda varlığını uygulanabilmesi için yeterli görmektedirler. Dolayısıyla objektif ölçütü esas alan müelliflere göre (klasik suç teorisi taraftarları) hukuka uygunluk sebebi varsa failin bunu bilmesinin (sübjektif ölçüt) ve iradesinin bunu kapsamasının bir önemi yoktur. Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 223-224; Kunter, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, s. 150.

⁶⁷⁰ Özgenç, Genel Hükümler, s. 309-310; Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 661; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 272; Göktürk, Neslihan, “Hukuka Uygunluk Nedenleri Objektif Nitelikte Midir?”, CHD, S. 27, Nisan 2015, s. 15-20.

neticenin haksızlığını ortadan kalkar⁶⁷¹. Fiil haksızlık içeriğine sahip olduğundan sırf hareket suçu niteliğinde olan silahlı tehdit suçu tüm unsurlarıyla gerçekleşmiş olur.

Tehdit ileride muhatabın kendisine veya yakınına yönelik gelecekte bir kötülük gerçekleştireceğinden bahisle işlenmektedir. Objektif olarak mağduru korkutmaya elverişli olan tehdit içerikli bildirimler görevin ifası, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası ile gerçekleştirilmesi halinde hukukun meşru saydığı sebepler mevcut olduğundan suç teşkil etmeyecektir⁶⁷². Somut olayda hukuka uygunluk sebeplerinden birisi mevcut değilse, eylem hukuk düzeninin meşru saymadığı durumda olacağından eylem suç oluşturmaktadır⁶⁷³.

Kanunda yer alan hukuka uygunluk sebeplerinde belirlenen sınır kasten veya taksirle aşılsa hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aşılması hükümleri söz konusu olur. Sınır, hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarına bakılarak ölçülü olup olmadığının değerlendirilmesi suretiyle belirlenebilir. Hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aşılp aşılmadığını her somut olay bakımından hâkim değerlendirmelidir. Sınır kasten aşılmışsa TCK m. 27/1 uygulama alanı bulamaz ve fail suçun kasıtlı halinden sorumludur. Sınır taksirle aşılmışsa, fail kanunda suçun taksirli halinin düzenlenmiş olması durumunda taksirli eyleminden sorumlu olur⁶⁷⁴. Tehdit suçunun işlenmesi ile hukuka uygunluk sebebinin sınırı kast olmaksızın aşılsa kanunda bu suçun taksirli hali düzenlenmediğinden fail cezalandırılmaz.

Hukuka uygunluk sebepleri kanunda “*Ceza Sorumluluğunu Kaldıran ve Azaltan Nedenler*” başlığı altında kusurluluğu ortadan kaldıran/azaltan haller ile bir arada yer almaktadır. Bu bakımdan hukuka uygunluk sebeplerini ayırmak gerekmektedir. TCK’da düzenlenen hukuka uygunluk sebepleri;

⁶⁷¹ **Özgenç**, Genel Hükümler, s. 530; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 272-273; Aksi görüş; Hukuka uygunluk sebebinde objektif ölçütü savunan müelliflere göre; (A)’nın eylemi üçüncü kişi lehine meşru savunma kapsamındadır. bkz. d.pn. 669.

⁶⁷² **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 455.

⁶⁷³ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 267.

⁶⁷⁴ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 311.

- Görevin ifası (TCK m. 24/1)⁶⁷⁵,
- Meşru savunma (TCK m. 25/1)⁶⁷⁶,
- Hakkın kullanılması (TCK m. 26/1)⁶⁷⁷ ve
- İlgilinin rızasıdır (TCK m. 26/2)⁶⁷⁸.

a. Görevin İfası

Türkiye’de hukuk kurallarından oluşan kanunlar yetkili organ tarafından belirli bir süreç içerisinde çıkarılmaktadır. Anayasalar durağandır. Devlet, anayasada düzenlenmiş kuralları kanunlar vasıtasıyla harekete geçirmektedir. Kanun koyucu TCK m. 24/1’de “*kanun hükmünü yerine getirme*” ibaresine yer vermek suretiyle kanun kurallarının uygulanması durumunda eylemin suç teşkil etmeyeceğini vurgulamaktadır. Bu hukuka uygunluk nedeninde fail yetkiyi doğrudan doğruya kanundan almaktadır⁶⁷⁹. “*Kanun*” ibaresinden yalnızca Türkiye’deki kanunlar ifade edilmektedir. “*Kanun hükmü*”nden ise, kanun kuralı anlaşılmaktadır. Ayrıca kanuna uygun çıkarılan tüzük ve yönetmelikler de buna dahildir⁶⁸⁰. Kişi kanun tarafından belli bir davranışı gerçekleştirmek üzere yetkilendirildiği için tipe uygun olsa da hukuka aykırı olmadığından suç teşkil etmez⁶⁸¹.

Kanun hükmü bir kişiye haksızlık oluştursa da belli bir davranışta bulunma noktasında bir yetki verilmişse bunun usulüne uygun olarak kullanılması gerekmektedir⁶⁸². Dolayısıyla bir kimse kanun hükmünün kendisine tanıdığı meşru alandan çıkarsa sınırı aştığından eylemi hukuka aykırı olur. Kişi bu sınırı kasten aşmışsa meydana gelen neticeden kasten sorumlu olur. Taksirle aşmışsa eylemin

⁶⁷⁵ Maddeye göre: “*Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.*”

⁶⁷⁶ Maddeye göre: “*Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.*”

⁶⁷⁷ Maddeye göre: “*Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.*”

⁶⁷⁸ Maddeye göre: “*Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.*”

⁶⁷⁹ **Önder**, Ceza Hukuku Dersleri, s. 228; **Özbek**, TCK İzmir Şerhi, s. 341-342; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 277.

⁶⁸⁰ **Önder**, Ceza Hukuku Dersleri, s. 228; **Erem/Danışman/Artuk**, s. 556; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 277.

⁶⁸¹ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 276.

⁶⁸² **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 276.

taksirli hali kanunda düzenlenmişse kişinin sorumluluğuna gidilebilir⁶⁸³. Örneğin kolluk kuvveti suçüstü halinde şüphelinin durması için önce bağırması ancak durmayan şüphelinin durmasını sağlamak için ve korkutmak maksadıyla durmazsan vurmak zorunda kalacağım diyerek havaya ateş etmiştir. Kişisel beceriksizliği ve dikkatsizliği ile mermi şüphelinin kafasına isabet etmiş ve şüpheli hayatını kaybetmiştir. Bu durumda silahlı tehdit suçu ile birlikte ölüm neticesi sonucu doğuran ve sınırı aşan bir kanun yetkisi söz konusudur. Sınır taksirle aşıldığından fail taksirle öldürmeden sorumludur.

Görevin ifası tehdit suçu kapsamında hukuka uygunluk sebebi olarak söz konusu olabilir. Görevin ifası kanun hükmünün yerine getirilmesi ile söz konusu olmaktadır. Görevin kaynağı; doğrudan doğruya kanundan alınma (kanun emrini yerine getirme) ve amirin hukuka uygun emrini yerine getirme (amirin emrini ifa) olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Polisin silah kullanma yetkisini düzenleyen PVSK'nun 16 ncı maddesinin 7 nci fıkrasının (c) bendi kanun emirini yerine getirmeye için örnek olarak verilebilir⁶⁸⁴. Maddede polisin bazı koruma tedbirleri bakımından silah kullanma yetkisi düzenlenmektedir. Polisin hangi koşullarda silah kullanma yetkisi kullanabileceği ise, aynı maddenin 8 inci fıkrasında yer almaktadır⁶⁸⁵. Örneğin suçüstü halinde yakalama yetkisi bulunan polisin “dur” diyerek ihtarda bulunmasına rağmen durmayan şüpheliye yönelik silahla şüphelinin kaçmasını engellemek ve korkutmak maksadıyla havaya ateş etmesi halinde eylem silahlı tehdit suçunun kanuni unsurlarına uygun olacaktır. Ancak polis PVSK'dan kaynaklanan kanun hükmünü yerine getirdiğinden hukuka uygunluk sebebi söz konusudur. Bu yüzden polisin eylemi suç teşkil etmez.

⁶⁸³ Koca/Üzülmüş, Genel Hükümler, s. 311.

⁶⁸⁴ Maddeye göre: “Polis, hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde, silah kullanmaya yetkilidir.”

⁶⁸⁵ Maddeye göre: “Polis, 7 inci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde ‘dur’ çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir.”

b. Meşru Savunma

Meşru savunma hukuka uygunluk nedeni olarak düzenlenmesinin altında kişinin kendisini koruma içgüdüğü yatmaktadır. Bu yüzden insanın kendisine yönelik haksız bir saldırıya karşı savunma güdüsü ile hareket etmesi suç siyasetine uygun olarak hukuka uygunluk sebebi kapsamında kanunda yer verilmiştir⁶⁸⁶.

Meşru savunmanın kapsamında kişinin kendisine yönelik gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel saldırılar bulunmaktadır. Bu yüzden meşru savunmadan söz edebilmek için her şeyden önce saldırının tamamlanmamış olması veya saldırının tekrarının muhakkak olması şarttır. Madde metni incelendiğinde meşru savunmanın şartlarını saldırı ve savunma olmak üzere iki şekilde ortaya koyabiliriz⁶⁸⁷.

Saldırıya ilişkin şartlar;

- Saldırının kendisine veya başkasının hakkına yönelik olması,
- Saldırının hukuka aykırı olması,
- Saldırının mevcut olması.

Savunmaya ilişkin şartlar;

- Savunmada zorunluluk,
- Savunmanın saldırıya ve saldırıya karşı gerçekleştirilmesi,
- Saldırı ile savunma arasında ihlal edilen hak bakımından orantı olması

Yargıtay kararlarında haksız saldırıya karşı saldırıyı defetmek zorunluluğu ile tehditte bulunulması halinde meşru savunma hükümlerinin uygulanması gerektiğini şartlarının da değerlendirilmesi suretiyle dikkate alınmaktadır⁶⁸⁸.

⁶⁸⁶ Koca/Üzülmüş, Genel Hükümler, s. 280.

⁶⁸⁷ Koca/Üzülmüş, Genel Hükümler, s. 280-287

⁶⁸⁸ "Sanığın, apartmanın ortak elektrik bedelinin ödenmesi konusunda çıkan uyuşmazlığın çözümü sırasında, müşteki Esat Kurtçebe'nin yumrukla kendi yüzüne vurması, diğer müşteki ...'in de üzerine yürümesi ve saldıracağını düşünmesi nedeniyle, ben babanız yaşında adamım, bunu bana nasıl yaparsınız, üstüme gelmeyin diyerek kendini savunmak için belindeki ruhsatlı silahını çıkartıp havaya

Kasten veya taksirle gerçekleştirilen haksız saldırılara karşı yapılan savunmalar da meşru savunma kapsamındadır⁶⁸⁹. Meşru savunmadan söz edilebilmesi için saldırının tamamlanmaması veya icra hareketlerine başlanması gerekmektedir. Ceza hukukunda icra hareketleri cezalandırılabilir olduğundan saldırıda bulunacak kişiye karşı savunmanın meşru sayılabilmesi için en azından icra hareketleri safhasında olmalıdır⁶⁹⁰.

Saldırının haksız olması gerekmektedir. Madde metninde “*haksız bir saldırı*” ibaresi saldırının hukuka aykırı olmasını vurgulamaktadır. Saldırının haksızlığı hukuka aykırı olmasını ifade eder⁶⁹¹. Dolayısıyla saldırı hukukun meşru saydığı alanda ise (ilgilinin rızası, kanun emrini yerine getirme, meşru savunma, hakkın kullanılması gibi), eylem hukuka uygun olduğundan buna karşı savunma teşkil eden hareketin tipe uyması halinde suç oluşur. Örneğin, suçüstü halinde kendisini yakalayan kolluktan kaçmak için tehdit veya cebire başvuran şüphelinin hareketleri hukuka uygun saldırıya yönelik olduğundan meşru savunma kapsamında değildir ve görevi yaptırmamak için

kaldırması biçimindeki eyleminin, haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile gerçekleştirilmesi karşısında; sanığın TCK'nın 25. maddesinde öngörülen meşru savunma hükümlerinin uygulanması ve beraati gerektiği gözetilmeden mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/35950, K. 2016/3249, KT. 24.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 18.10.2022); “*Sanığın, arkadaşı olan tanık ... ile evine gitmekte olduğu sırada, aynı mahallede oturan müşteki ... ile tanık arasında araçla hızlı gitme meselesinden kaynaklanan tartışma çıktığı, olayı gören müştekinin yakını ve arkadaşları olan diğer müştekilerin de aralarında bulunduğu kalabalık bir topluluğun olay yerine gelerek tartışmaya dahil oldukları, tanık anlatımları ve taraf beyanlarından anlaşıldığı üzere, sanığın arkadaşına doğru yönelerek, araya giren tanıklara rağmen, taş ve sopalarla saldırı gerçekleştirdikleri, sanığın da saldırıyı engellemek ve kalabalığı dağıtmak amacıyla havaya bir el ateş ettiği, bunun üzerine kalabalığın o an dağılmasından faydalanarak binaya girdikleri ve olay yerine kolluk görevlilerinin gelerek duruma müdahale ettikleri olayda; her ne kadar mahkemece, eylemin meşru savunma ve zorunluluk hali kapsamında kalmadığı belirtilmiş ise de, tarafsız tanıkların da toplanan kalabalığa engel olamamaları ve polis gelene kadar kapıyı tutarak sanık ve arkadaşının güvenliğini sağlamaya çalışmaları, sanığın, saldırıyı defetmek için, saldırıyla orantılı şekilde havaya doğru ve sadece bir el ateş ederek, eylemini devam ettirmemesi göz önüne alındığında, sanığın eyleminin kavganın tarafı olan arkadaşına karşı gerçekleşen ve tekrarı muhakkak olan saldırıyı önlemeye yönelik olması nedeniyle meşru savunma kapsamında kaldığının ve suç işleme kastının da olmadığına gözetilmemesi”* Yarg. 4. CD, E. 2014/38918, K. 2019/246, KT. 15.01.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.10.2022); “*Tehdit suçundan kurulan hükümde, sanık ile temyiz dışı sanık ...'nin aşamalarda katılanların kamyonun bacak alıp üzerlerine doğru gelmeleri nedeniyle korkutmak amacıyla silahı gösterdikleri yönünde beyanda bulunmaları karşısında, sanığın aynı anda gerçekleşecek saldırıyı def etmek amacıyla silahı doğrultması şeklindeki eyleminin, TCK'nın 25/1. maddesinde öngörülen meşru müdafaa kapsamında kalıp kalmadığı tartışılmadan yazılı şekilde hüküm kurulması”* Yarg. 4. CD, E. 2022/10580, K. 2022/22594, KT. 15.11.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022).

⁶⁸⁹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 280.

⁶⁹⁰ Özbek, İzmir Şerhi, s. 348; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 281.

⁶⁹¹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 281.

direnme suçundan sorumlu tutulur. Kusurluluğu ortadan kaldıran azaltan bir hal varsa ve buna karşı bir savunmada bulunulmuşsa kusur ortadan kalksa bile eylemin haksızlık içeriği devam ettiğinden meşru savunma hükmü uygulanabilir. Örneğin kendisini kovalayan sokak köpeğinden kaçarken bir kimsenin konutuna rızaya aykırı olarak girildiğinde konutun sahibi tehdit ederek bu kimseye çıkmasını söylerse tehdit suçu bakımından meşru savunma hükümleri uygulanır.

Meşru savunmanın söz konusu olabilmesi için saldırının mevcudiyeti de önemlidir. Saldırı başlamamışsa veya bitmişse artık meşru savunma hükümleri uygulanamaz. Ancak bitmiş olsa da saldırının tekrarı muhakkak ise meşru savunmadan bahsedilebilir⁶⁹². Dolayısıyla tekrarı muhakkak olmayan bitmiş bir saldırıya karşı tehditte bulunmak haksız tahrik hükümlerinin uygulanması sonucunu doğurur⁶⁹³. Henüz başlamayan ama başlayacağı düşünülen veya tahmin edilen saldırı kuruntudan ibaret olduğundan bu şekilde düşünülerek yapılan ve suç oluşturan hareketler meşru olmayacaktır. Bu şekilde bir eylemde bulunulması durumunda kişi meşru savunmadan yararlanamaz ve eylemi suç oluşturur⁶⁹⁴.

Tehdit gelecekte bir kötülükte bulunacağından bahisle işlenmektedir. Somut olayın koşullarına göre ileride gerçekleşmesi muhtemel tehlikenin ortadan kaldırılması için kendisine yönelik tehditte bulunulduğu anda saldırı tehlikesiyle orantılı bir şekilde tehditte bulunulması halinde de meşru savunma uygulanabilir. Yargıtay da bu durumu gözeterek meşru savunma hükümlerini uygulamayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁶⁹⁵. Sözlü tehdit bildiriminde bulunulması ile suç bitmiş olsa bile tehdit konusu tehlike içeren saldırının ileride gerçekleşmesi muhakkak ise, buna

⁶⁹² Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 282.

⁶⁹³ Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 420.

⁶⁹⁴ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 283.

⁶⁹⁵ “Sanık ...'ın, diğer sanık ...'ın yolunu keserek ...'ın kardeşi olan ...'ı kendisi ile evlendirmedikleri takdirde organlarını satacağını, onu geneleve satacağını, başkasına yar etmeyeceğini ve onun kanını içeceğini söyleyerek...’ı tehdit ettiği,...’ın da ...’e karşı ben de senin kanını içerim şeklindeki sözlerle karşılık vermesi biçiminde gerçekleşen olayda, sanık ...'ın eyleminin, kendisine yönelmiş gerçekleştirileceği söylenen muhtemel haksız saldırı tehlikesinin giderilmesi ve defedilmesine yönelik olarak o anda saldırı tehlikesiyle orantılı biçimde ve haksız suç eylemini def zorunluluğu altında gerçekleştirilmesi nedeniyle TCK’nın 25/1. maddesi uyarınca meşru savunma hali kapsamında kaldığı gözetilmeden mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/33834, K. 2016/1918, KT. 08.02. 2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022).

karşılık olarak tehditte bulunulması durumunda meşru savunma hükmü uygulanmalıdır. Burada hâkim somut olaya bakarak sözlerin içeriği ve kişinin davranışı ileride muhakkak bir saldırı gerçekleşeceğini gösterip göstermediğini değerlendirmelidir.

Meşru savunmanın uygulanabilmesi için saldırının haksız olması yeterlidir. Mutlaka içeriğinin suç olması gerekmez⁶⁹⁶. Ancak hukuka uygunluk sebeplerinin sübjektif unsurunun da bulunması sebebiyle savunmada bulunan kişinin karşı karşıya kaldığı saldırının haksız olduğu bilinci ile hareketini gerçekleştirmesi şarttır⁶⁹⁷.

Kavga sırasında ilk haksız saldırı üzerinde gerçekleşen kişi meşru savunmadan yararlanabilir. Bir görüşe göre; saldırının kim tarafından başlatıldığı tespit edilemiyorsa meşru savunma hükmü uygulanmaz ve kavganın taraflarına haksız tahrik hükümleri uygulanır⁶⁹⁸. Benim de katıldığım ve şüpheden sanık yararlanır ilkesine uygun olan görüşe göre⁶⁹⁹, kavganın taraflarının savunma halinde olduğu kabul edilmeli ve meşru savunma uygulanmalıdır. Dolayısıyla karşılıklı tehditte bulunulması durumunda ilk haksız saldırının kimden çıktığı belirlenemiyorsa ikisi bakımından da şüpheden sanık yararlanır ilkesi gözetilerek meşru savunma hükümleri uygulanmalıdır.

Kişinin yalnızca kendisine yönelik değil, başkasına yönelik haksız saldırılara karşı da defetmek zorunluluğu ile savunmada bulunması meşru savunma kapsamındadır⁷⁰⁰. Örneğin, karısını döven bir kişiye “kadını bırak yoksa seni fena yaparım” diyerek mevcut saldırıya karşı sair kötülükle tehditte bulunan kimsenin eylemi üçüncü kişi lehine meşru savunma gereğince hukuka uygundur.

⁶⁹⁶ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 281.

⁶⁹⁷ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 272.

⁶⁹⁸ Özbek, İzmir Şerhi, s. 349.

⁶⁹⁹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 281-282; Tarafların çatışma için hazırlandıkları sabit değilse ilk saldırıya geçenin tespit edilememesi durumuna meşru savunmanın uygulanması gerekir. Ancak taraflar çatışma için hazırlanmış saldırıya ilk geçen tespit edilemiyorsa meşru savunmanın uygulanmaması gerektiğini ileri sürmektedir. Dönmezer/Erman, C. II, s. 122.

⁷⁰⁰ Sevük, Özel Hükümler, s. 474.

Meşru savunma hükümlerinin uygulanabilmesi için savunmada zorunluluk olmalıdır. Kaçarak kurtulmak gibi başka şekilde saldırıyı defetme imkânı varsa meşru savunmadan bahsedilemez⁷⁰¹. Ancak kaçarak kurtulma imkanı başlı başına değerlendirilmez. Zira savunma saldırıyı sona erdirecek niteliğe sahipse gereklidir. Böyle bir durumda savunmada zorunluluk olmamasına rağmen meşru savunmada bulunulabilir⁷⁰². Savunma somut olayın hal ve koşullarına göre orantılı olmalıdır. Ölçü kullanılan araçlar üzerinde olabileceği gibi yönelen hukuki değerler üzerinde de yapılabilir⁷⁰³. Savunma gerçekleştirilirken sınır aşılsa TCK'nun 27 nci maddesinde düzenlenen sınırın aşılması hükümleri söz konusu olur. TCK'nun 27 nci maddesinin 1 inci fıkrasında hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aşılması düzenlenmiştir⁷⁰⁴. Kişi savunmanın sınırını kasten aşıyorsa haksız eylem dolayısıyla meydana gelen suçun kasıtlı halinden sorumludur. Sınır dikkatsiz ve özensiz davranması sebebiyle taksirle aşılmışsa suçun taksirli halin kanunda düzenleniyorsa suçun taksirli halinden ceza verilir.

Meşru savunmada sınırın aşılması sadece bu hukuka uygunluk sebebine özgü TCK'nun 27 inci maddesi 2 inci fıkrasında yer almaktadır. Buna göre meşru savunmada sınır mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmesi halinde failin kusuru ortadan kalkar ve meşru savunmada sınırın aşan kişiye ceza verilmez (CMK m. 223/3-c)⁷⁰⁵. Örneğin, rızasına aykırı evine giren kişiyi aniden görünce korkutup kaçırmak maksadıyla ateş eden ancak içerisinde bulunduğu korku, heyecan ve panikle mermiyi bu kişiye isabet ettiren kimse, meydana gelen neticeden kusuru ortadan kalktığı için cezalandırılmaz.

⁷⁰¹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 285.

⁷⁰² Özgenç, Genel Hükümler, s. 363; Özbek, İzmir Şerhi, s. 352-353; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 284-285.

⁷⁰³ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 287.

⁷⁰⁴ Maddeye göre: “Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması halinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altıda birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.”

⁷⁰⁵ Maddeye göre: “(1) Duruşmanın sona erdiği açıklandıktan sonra hüküm verilir. Beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı, hükmüdür. c) Meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması hallerinde, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.”

c. Hakkın Kullanılması ve İlgilinin Rızası

Hukuk düzeninin kendisine verdiği hakkı kullanan kimsenin eylemini hukuken meşru görülmektedir. Bu yüzden hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebi olarak düzenlenmektedir (TCK m. 26/1)⁷⁰⁶. Hakkını kullanan kimse başkasına zarar vermiş olsa da kendisine verilen hak hukuk düzenince üstün tutulduğu için sorumlu olmaz⁷⁰⁷.

Hukuka uygunluk sebeplerinden bir diğeri ilgilinin rızası kanunda hakkın kullanılması ile bir arada aynı maddede yer almaktadır (TCK m. 26/2)⁷⁰⁸. Ceza hukuku kapsamında rıza, razı verme ehliyetine sahip bir kimsenin üzerinde tasarruf yetkisi bulunan bir hukuki değere yönelik olarak işlenen ve bu hukuki değerinin konusunu tehlikeye maruz bırakan veya zarar neticesine yol açan fiili kabul etmesi anlamına gelmektedir⁷⁰⁹. Rızaya tipiklik içerisinde unsur olarak yer verilebilir. Bu durumda rıza varsa tipiklik gerçekleşmeyeceğinden eylem suç teşkil etmez. Dolayısıyla rızanın hem tipikliği hem de hukuka aykırılığı ortadan kaldırıcı bir etkisi bulunmaktadır⁷¹⁰.

Somut olayda eylemin ilgilinin rızası kapsamında olabilmesi için kişinin⁷¹¹;

- Üzerinde mutlak tasarruf edebileceği bir hakkı bulunmalı,
- Rıza gösterme ehliyeti olmalı,
- Üçüncü kişilere rıza sözlü veya yazılı olacak suretle bildirilmeli,
- Rıza haksızlık gerçekleştirilmeden önce veya en geç gerçekleştirildiği sırada verilmeli

Tehdit suçu bakımından ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebebinin uygulanması için tehdide maruz kalanın tehdit eylemi gerçekleşmeden önce buna rıza göstermiş olması gerekir. Örneğin iş yerinde aralarındaki usta çırak ilişkisi sebebiyle çırağın

⁷⁰⁶ Maddeye göre: “Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.”

⁷⁰⁷ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 287.

⁷⁰⁸ Maddeye göre: “Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.”

⁷⁰⁹ Şahin, Meral Ekici, Ceza Hukukunda Rıza, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012, s. 7.

⁷¹⁰ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 292.

⁷¹¹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 295-298.

ustasına iş öğrenmeye teşvik için bu işi halletmezsen fena yaparım gibi motive edici sair kötülük içeren sözlere rıza gösterdiğini önceden bildirmesi durumunda ustanın eylemi ilgilinin rızası kapsamında olduğundan suç teşkil etmez.

Tehdit suçunda hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebi söz konusu olabilir. Örneğin, alacaklı borçlusuna borcunu ödemediği takdirde bacaklarını kıracağını söyleyen birisi tehdit ile alacağını tahsil etme amacıyla hareket etmektedir. Alacaklı tehditle borçlusunun iradi davranma hürriyetini baskı altına almaktadır. Borçlu bu durumda borcunu öderse rızadan bahsedilmez. Eylem hukuka aykırıdır. Alacağın tahsili amacıyla tehdit yağma suçunun daha az cezayı gerektiren nitelikli halidir (TCK m. 150/1). Bu durumda yağma suçu oluşsa da cezalandırma tehditten yapılacaktır. Ancak, alacaklı borçluya “*borcunu ödemezsen sana dava açar arabanı sattırırım*” demesi yasal haklarını kullanma anlamına geleceğinden hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebinden yararlanır ve eylemi suç oluşturmaz.

Bir kimsenin hayatına, vücut ve cinsel dokunulmazlığı ile malvarlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehditte bulunulması durumunda cezalandırma söz konusu olabilir. Bunlar dışında kalan bir söylemin, sair kötülükle tehdit kapsamında olup olmadığının tespiti gerekmektedir. Sair kötülük kapsamında sayılabilmesi için kast ve açık bir kötülük bildirimi içermeli veya kötülük bildiriminde bulunulduğu hususunda tereddüde sevk etmeyecek derecede algılanmalıdır. Bu yüzden ihbar ve şikâyet hakkının kullanılması gibi yasal yollara başvuruyu içerecek şekilde sarf edilen tehdit içerikli sözler hakkın kullanılması kapsamında hukuka uygunluk sebebi olduğundan eylem suç teşkil etmez⁷¹². Nitekim Yargıtay da bu şekilde değerlendirip ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁷¹³.

⁷¹² Sevik, Özel Hükümler, s. 473-474.

⁷¹³ “Sanığın eyleminin Anayasal şikâyet hakkının kullanılması kapsamında kaldığı, dolayısıyla tehdit suçunun yasal unsurlarının oluşmadığı ve sanığın yüklenen suçtan beraatine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden mahkumiyet hükmü kurulması ve bu karara karşı yapılan itirazın da bu açıdan kabulü yerine reddine hükmedilmesi hukuka aykırı bulunmuştur.” Yarg. 4. CD, E. 2020/7050, K. 2020/19843, KT. 15/12/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022).

II. KUSURLULUK

A. Genel Olarak

Kusur, failin haksızlık içeren davranışından dolayı kınanıp kınanamayacağına yönelik değer yargısını ifade etmektedir⁷¹⁴. Dolayısıyla cezalandırma bakımından suçun unsurlarının gerçekleşmesi yeterli değildir. Ayrıca failin kusurunun da olması gerekmektedir⁷¹⁵. Ceza hukukunda kusur, tipikliğin sübjektif unsurlarından (kast veya taksir) ve haksızlıktan bağımsız olarak değerlendirilir. Kusurun suçun unsurları dışında olmasının gereği olarak somut olayda kusurluluğu ortadan kaldıran hal bulunsa bile suçun tüm unsurlarını taşıyan eylemin haksızlık içeriği devam eder⁷¹⁶.

Kast veya taksirin varlığı, bir kişinin tipe uygun haksız eyleminden cezalandırılabilmesi için şarttır. ETCK'dan farklı olarak bugünkü anlayışı uygun olarak TCK sistematğinde kast ve taksir kusur alanında çıkararak haksızlığa dahil edilmiştir. Böylece kast ve taksir kusurun türleri olmak yerine haksızlığın işleniş biçimleri olarak kabul edilmektedir. Tipikliğin sübjektif unsurları (manevi unsur), eylemi gerçekleştiren failin kişisel özellikleri dikkate alınmadan, fiil ile fail arasındaki manevi bağın değerlendirilmesi suretiyle belirlenir. Kusur ise, somut olaya bakılarak haksız eylem sebebiyle failin kınanıp kınanamayacağına ilişkin bir değer yargısından ibarettir⁷¹⁷.

Haksızlığın gerçekleştiriliş şekillerinden kast ve taksir TCK sistematğinde kusurluluğun işleniş biçimi olamaz. Kusurluluk ve tipikliğin sübjektif unsuru arasında bir bağ bulunmaktadır. Dolayısıyla tipikliğin sübjektif unsuru bu bağlamda failin kusurlu olabilmesi için bir dayanak oluşturmaktadır⁷¹⁸. Haksızlık teşkil eden eylemin

⁷¹⁴ **Özgenç**, Gazi Şerhi, s. 233; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 572; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 313.

⁷¹⁵ **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 312; **Meraklı, Serkan**, Ceza Hukukunda Kusur, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 31-32.

⁷¹⁶ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 572.

⁷¹⁷ **Özgenç**, Gazi Şerhi, s. 233; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 572; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 313.

⁷¹⁸ **Özgenç**, Genel Hükümler, s. 446-447; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 573.

kişiyi yüklenebilmesi için kusurun belirlenmesi gerekir⁷¹⁹. Kusur, kişinin yaşayış tarzı ve anti sosyal kişiliği gibi karakter özellikleri değerlendirilmek suretiyle belirlenemez⁷²⁰. Böylece kusurluluk, suç tüm unsurlarıyla oluşuktan sonra araştırılan, failin karakterinden bağımsız ve işlediği fiil ile bağlantılı olan bir değerlendirme yargısıdır. Suçun manevi unsurları ise, suçun unsurları arasındadır ve gerçekleşmezse failin eylemi suç teşkil etmez. Bu yüzden failin suç oluşturmayan eyleminden kusurlu bulunup bulunmadığının araştırılması da gereksizdir. Dolayısıyla kusurluluk, tüm unsurlarıyla gerçekleşmiş bir fiilden ötürü failinin kınanıp kınanamayacağı ile ilgilidir. Günümüz ceza hukuku da ceza sorumluluğun şahsiliği ilkesi bağlamında kusur sorumluluğuna dayanmaktadır. İlkeye göre failin cezalandırılabilmesi, onun kusuru olmasına bağlıdır.

Kusur yeteneğinin varlığı bir kimsenin kusurlu olabilmesi için şarttır⁷²¹. Kusurluluk fiilin işlendiği sırada olmalıdır ve algılama ile irade yeteneği olmak üzere iki unsur bulunmaktadır⁷²². Algılama yeteneği, bir kişinin gerçekleştirdiği hareketin toplumda korunan bir hukuki değer ile çatışma halinde olduğu anlamasıdır. Eylemin haksızlık teşkil ettiğini bilmesi yeterlidir. Ayrıca suç olduğunu bilmesi gerekmez. İrade yeteneği ise, fiili icra ettiği esnada davranışlarını serbest olarak yönlendirebilme gücünün bulunmasıdır. Kişi hukuken davranışının meşru olmadığını bilmekte ancak bu davranışı gerçekleştirmeyi tercih etmektedir⁷²³. Özetle, doğruyu yanlıştan, haklıyı haksızdan ayırabilme ve buna göre davranışta bulunabilme yetisi kusur yeteneğini ifade etmektedir. Algılama ve irade yeteneği bulunan kişi kusurlu olabilir ve cezalandırmaya layıktır. Tehdit suçu bakımından algılama ve irade yeteneği olmaması sebebiyle kusurluluğu kaldıran hallerin hepsi özellik arz etmeksizin uygulanabilir.

⁷¹⁹ Özgenç, Gazi Şerhi, s. 292-293; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 573; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 314.

⁷²⁰ Özgenç, Genel Hükümler, s. 444; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 572.

⁷²¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 573.

⁷²² Özgenç, Genel Hükümler, s. 447; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 573.

⁷²³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 574.

B. Kusurluluğu Etkileyen Haller

Her suçun içeriğinde bir hukuki değere yönelen haksızlık bulunmaktadır. Haksızlık teşkil eden bu fiilden dolayı failin yaptırım ile karşılaşması ve yaptırımın oranı hakkında değerlendirme yargısı, kusur oranı ile belirlenir. Fiili işlemeye yönelik failin iradesini kaldıran sebepler varsa değer yargısı olumsuzdur ve fail kusurlu sayılmaz. Ceza normunda yasaklanan bir haksızlığın bulunması (suçun bulunması) kusur yargısında bulunabilmek için şarttır.

Somut olayda fiil işlendiği sırada kusuru ortadan kaldıran hallerin varlığı halinde fail eyleminden dolayı kınanamayacağından ceza verilmez. Ancak tazminat gibi ceza hukuku dışındaki sorumluluklar söz konusu olabilir. Kusurluluğu azaltan hallerin varlığı halinde cezada indirim yapılır.

Tehdit suçu bağlamında kusurluluğu etkilen hallerin hepsinin uygulanması mümkündür. Örneğin, kendisine yönelen tehlikeden kaçarken önünde duran bir kimseyi önünden çekilmesini sağlamak amacıyla silahla tehdit etmesi durumunda kusurluluğu ortadan kaldıran zorunluluk hali söz konusu olur. Tehditte bulunan kişinin eylemi suç teşkil etse de cezalandırılmaz. Tehdit suçuna özgü kusurluluğu etkilen bir hal bulunmadığından TCK'nun kusura ilişkin genel düzenlemeleri çerçevesinde cezai sorumluluk belirlenir. Konumuz kapsamında tehdit ile bağlantılı olarak zorunluluk halinde bir tehlike bulunduğundan, kişinin irade yeteneğinin ortadan kaldırılması bakımından tehdide başvurulduğundan ve tehdidin sıklıkla bir haksızlığa tepki olarak haksız tahrik altında işlendiğinden, yalnızca zorunluluk hali, tehditle bir başkasının suçta araç olarak kullanılması ve haksız tahrik meselelerini değerlendireceğiz.

1. Zorunluluk Hali

Zorunluluk halinde tehlikeden kaçıp başkasına zarar veren kişinin haklı davranışı seçme imkânı tamamen ortadan kalktığından ceza verilmemektedir (TCK m.

25/2)⁷²⁴. CMK’nda zorunluluk halinin kusurluluğu kaldıran bir sebep olduğu açıkça belirtildiğinden (CMK m. 223/3-b)⁷²⁵ ve zorunluluk halinde zarar gören üçüncü şahsa hakkaniyete dayanan bir tazminat ödeme yükümlülüğü (TBK m. 64/2)⁷²⁶ bulunduğundan hukuka uygunluk sebebi olduğu söylenemez. Yargıtay kararında da ifade edildiği üzere⁷²⁷ zorunluluk hali kusurluluğu ortadan kaldıran bir haldir.

Zorunluluk halinin uygulanabilmesi için somut olayda tehlike ve koruma şartlarının gerçekleşmesi şarttır. Tehlikeye ilişkin şartlar; ağır bir tehlikenin bulunması (tehlikenin ağırlığı somut olaya göre hâkim tarafından belirlenir), tehlikenin muhakkak olması (derhal korunma içeren hareket yapılmadığı takdirde, tehlikenin hukuki değere zarar verebilme ihtimalinin büyük olmasıdır), tehlike kişinin kendisine veya başkasını hakkına yönelik olması (tehlike hukuki değerın zarara uğratma ihtimaline yönelmelidir) ve tehlikeye bilerek sebebiyet verilmemesidir (tehlikeyi ortaya çıkaran fiilin kasten veya olası kastla işlenmemiş olması anlaşılmalıdır). Korunmaya ilişkin şartlar; tehlikeden başka türlü korunma imkanının bulunmaması (tehlikeden kurtulmak için başka çare olmadığı için suç sayılan bir hareketin gerçekleştirilmesi), işlenen fiil ile tehlike arasında oran bulunması (korunan hukuki değerin karşılığında zarar verilen haktan üstün olması veya eşit olması) ve tehlikeye göğüs germe mükellefiyetinin bulunmamasıdır (kişinin tehlikeyi karşılama, onu bertaraf etmek bakımından hukuki bir yükümlülüğünün bulunmaması)⁷²⁸.

⁷²⁴ Maddeye göre: “Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak imkânı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşuluyla işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.”

⁷²⁵ Maddeye göre: “Sanık hakkında; b) Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi hallerinde, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.”

⁷²⁶ Maddeye göre: “Kendisini veya başkasını açık ya da yakın bir zarar tehlikesinden korumak için diğer bir kişinin mallarına zarar verenin, bu zararı giderim yükümlülüğünü hâkim hakkaniyete göre belirler.”

⁷²⁷ “Sanıklar hakkında, unsurları oluşan soybağını değiştirme suçuyla ilgili olarak, koşulları bulunan zorunluluk hali nedeniyle, TCK’nın 25/2 ve CMK’nın 223/3-b maddeleri uyarınca ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde suç kastı bulunmadığından bahisle beraate hükmedilmesi” Yarg. 21. CD, E. 2015/8453, K. 2016/4500, KT. 17.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.10.2022).

⁷²⁸ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 350-354.

Ortada bir tehlike yoksa veya zarar gerçekleşmişse zorunluluk halinden söz edilemez. Tehlike kavramı gelecekte gerçekleşebilecek zarar ihtimalini ifade etmektedir⁷²⁹. Örneğin arabayı tehlikeli bir biçimde kullanan şoförün eylemi neticesinde gelecekte bir zarar ihtimali ortaya çıkabileceğinden eylemi şoförün eylemi tehlike içermektedir. Ancak bu şoförün sürmüş olduğu araçtan kaçan bir kimse başkalarına zarar verirse tehlikeden kaçtığı için zorunluluk hali söz konusu olur. Somut olayda bir tehlikenin mevcudiyetinin tespit edilebilmesi için objektif bir değerlendirme ile somut olayın şartları dikkate alınır.

Yargıtay kararında da bıçakla yaralanan kimseyi hastaneye götürmek için bir aracı durdurup araç şoförünün götürmek istememesi üzerine bıçakla tehdit etmek şeklindeki eylemi zorunluluk hali kapsamında kabul ederek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁷³⁰.

2. Tehditle Bir Kimsenin Suç İşlenmesinde Araç Olarak Kullanılması

Tehdidin korkutucu etkisinden faydalanarak tehdit altındaki kişinin suç işlenmesinde araç olarak kullanılması durumunda araç olarak kullanılan kişinin haklı davranışı seçme imkânı tamamen ortadan kalkacağı için kusuru yoktur. TCK'nun 28 inci maddesinde bu durum kusurluluğu ortadan kaldıran bir hal olarak yer almaktadır⁷³¹.

Tehdide maruz kalması dolayısıyla suç işleyen kimsenin irade yeteneği etkilenmiştir⁷³². Tehdit etkisinde bir davranış gerçekleştiriyor olsa da eylemi fiil niteliğine sahiptir. Ancak böyle bir durumda suç işlemede araç olarak kullanılan

⁷²⁹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 350.

⁷³⁰ “Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; sanık ... tarafından yaşamını tehlikeye sokacak şekilde yaralanan mağdur ...'ın içerisinde bulunduğu ve başka bir suretle korunma imkanı bulunmayan bu ağır tehlikeden kurtulması için, mağdur ...'ı tehditle hürriyetinden yoksun kılan sanık ...'un eyleminde TCK'nın 25/2. maddesi kapsamında bir zorunluluk hali mevcut olup faile ceza verilmesi mümkün olmadığından, sanık hakkında CMK'nın 223/3-b maddesi uyarınca ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde mahkumiyetine hükmolunması” Yarg. 8. CD, E. 2019/6403, K. 2022/3403, KT. 24.02.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.10.2022).

⁷³¹ Maddeye göre: “muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.”

⁷³² Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 357.

kişinin iradesi tehditle ortadan kaldırıldığından işlediği fiil sebebiyle kusuru yoktur ve cezalandırılmaz⁷³³. Ancak tazminat gibi ceza hukuku dışındaki sorumluluklar doğabilir. Faili suç işlenmesinde tehditle araç olarak kullanan kişi ise, TCK m. 37/2 gereğince dolaylı fail olarak işlenen suçun cezasından sorumlu tutulur⁷³⁴.

Tehdit ile kişinin irade ve karar serbestisi önemli ölçüde etkilenir. Kişi belirli bir yönde davranmaya zorlanarak halihazırda gerçekleşmeyen ancak ileride gerçekleşmesi muhtemel bir zarardan kurtulmak pahasına suç işletilmektedir⁷³⁵.

Dolaylı fail, ağır ve muhakkak bir korkutma veya tehdit sonucu araç kişi üzerinde fiili egemenlik kurmaktadır⁷³⁶. Böyle bir durumda dolaylı fail araç olarak kullanılan kişinin (fail) iradesi üzerinde bir egemenlik kurarak suç işletmektedir⁷³⁷. Örneğin, zengin bir muhitte villada temizlikçi olarak çalışan kişiye villa sahibinin takılarını alıp kendisine getirmezse küçük kızını kaçırıp eziyet edeceği tehdidinde bulunulması durumunda tehdit suçu gerçekleşmektedir. Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı bir tehdidin korkutucu etkisi altında temizlikçi takıları alıp bu kimseye getirirse hırsızlık suçunu işlemiş olacaktır. Temizlikçi tehdit altında bu suçu işlediğinden kusuru ortadan kalkar. Onu tehdit ederek suçu işlemesi hususunda karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı bir baskı altında tutan kişi hem temizlikçiye karşı tehdit hem de dolaylı fail olarak takı sahibine karşı hırsızlık suçundan sorumlu olur.

Tehditle suç işletilen kimsenin kusurunun ortadan kalkması için tehdidin muhakkak ve ağır olması gerekir. Tehdit konusu saldırı veya kötülük ileride gerçekleşme yeterliliğine sahip olmalıdır⁷³⁸. Aynı zamanda tehditle suç işletilen failin ihlal ettiği hak ile korunmak istenen zarar arasında bir eşitlik bulunmalıdır. Örneğin bir kimsenin malvarlığına yönelik muhakkak ve ağır bir tehditte bulunulurken başkasına zarar vermesi istendiğinde verilecek zarar kişinin hayatına yönelikse

⁷³³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 574; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 358.

⁷³⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 595; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 357.

⁷³⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 594.

⁷³⁶ Üzülmez, İlhan, "Dolaylı Fail", ERÜHFD, S. 2, Kayseri 2006, s. 85.

⁷³⁷ Sınar, Hasan, "Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik", CHD, C. 6, S. 15, Nisan 2015, s. 63.

⁷³⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 594.

gerçekleştirilen eylem üzerine kişinin kusuru ortadan kalkmaz. Dolayısıyla kusuru kaldıran halin faile uygulanabilmesi için korunmak istenen zarar muhakkak ve ağır olmalı, tehditte bulunanın boyun eğmeden kurtulamaması ve tehdidin gerçekleştirilmesine bilerek sebebiyet verilmemesi şartlarının bulunması gerekmektedir⁷³⁹. Kanun koyucunun korkutmayı da tehditle birlikte araması gereksiz olmuştur. Zira tehdit suçunda tehdit içerikli sözlerin objektif olarak korkutmaya elverişli olması aranmaktadır. Dolayısıyla korkutmanın tehditten bir farkı yoktur⁷⁴⁰.

Kanun koyucu madde metninde “suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi” ibaresini kullanmıştır. Burada araç olarak kullanan kişinin bir suç işletmek maksadıyla hareket etmesi gereğinin düzenlenmemiş olması her durumda işlenen her suçtan dolayı arkada biri tehditte bulunmuşsa dolaylı failin sorumluluğuna gitmek sonucunu doğurabileceğinden objektif sorumluluğa yol açabilir⁷⁴¹. Burada suç işletmek amacı bulunmaksızın tehditte bulunulması ile araç olarak kullanılan kişi suç işlemesi halinde ceza sorumluluğunun ortadan kalkmasına sebep olabilir. Bu yüzden belirli bir suçun işletilmesi amacıyla muhakkak ve ağır tehdide başvurulması durumunda dolaylı failliğin uygulanacağı şeklinde düzenlenmelidir. Tehdit ile araç olarak kullanılan kişinin işlemiş olduğu suç arasında sebep-sonuç ilişkisi de kurulmalıdır⁷⁴².

3. Haksız Tahrik

Haksız tahrikte kişi haksız fiilin meydana getirdiği ruhi çöküntü ile (hiddetli ve şiddetli elem) suç işlediğinden kusur yeteneği önemli ölçüde azalmaktadır (TCK m. 29)⁷⁴³. TCK’ya göre haksız tahrikte failin cezasından indirim yapılmasının nedeni, haksız bir harekete maruz kalan kimsenin içine düştüğü hiddet ve şiddetli elemin etkisi

⁷³⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 595.

⁷⁴⁰ Ünver, Yener, “YTCK’da Kusurluluk”, CHD, S. 1, Eylül 2006, s. 61.

⁷⁴¹ Ünver, Kusurluluk, s. 61; Smar, Dolaylı Faillik, s. 64.

⁷⁴² Ünver, Kusurluluk, s. 61; Smar, Dolaylı Faillik, s. 64.

⁷⁴³ Maddeye göre: “Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on sekiz yıldan yirmi dört yıla ve müebbet hapis cezası yerine on iki yıldan on sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilir.”

altında olması ve bu etki altında suçu işlemesidir. Haksız saldırıya maruz kalan kişi bu saldırının üzerinde oluşturmuş olduğu hiddetli ve şiddetli elem etkisi ile tehditte bulunursa, suçun manevi unsurları kapsamında değil, kusurluluk kapsamında hareketi değerlendirilmelidir. Örneğin trafikte aracına çarpan birini sen görürsün sana aynısını yapacağım diyen bir kimse sair kötülükle tehdit suçunun kanuni unsurlarını gerçekleştirmektedir. Suçu bilerek ve isteyerek işlemiştir. Failin haksız bir saldırıdan kaynaklanan öfke ile suçu işlemesi manevi unsura etkili olmaz. Öfke ile hareket eden kişinin irade yeteneği etkilediğinden kusurluluğa azalır. Bu yüzden haksız tahrik hükümleri uygulanarak cezada indirim yapılır. Hâkim, öfke ile hareket edilerek tehdit suçu işlenmişse öncelikle tehdidin haksız tahrikin etkisi altında yapıp yapılmadığını araştırmalıdır⁷⁴⁴.

Tehdit suçu haksızlığa karşı hiddetli ve şiddetli elemin etkisi altında işlenebilir. Bu durumda TCK'nun 29 uncu maddesinde düzenlenen genel haksız tahrik hükmü uygulanır. Failin cezasında belli bir oranda indirim yapılır. Yargıtay kararlarında da failin haksızlığa karşı tehdit suçunu işlemesi halinde haksız tahrik hükümlerinin göz önünde bulundurmeyen ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁷⁴⁵.

⁷⁴⁴ Koca/Üzülmüş, Özel Hükümler, s. 463.

⁷⁴⁵ “Sanığın aşamalarda trafikte yaşadıkları tartışma sırasında katılan ...'nın kendisine hakaret ederek motosikletten indiğini ve saldırmak üzere kendisine yöneldiğini, bunun üzerine kendisinin oyuncak tabancayı doğrulttuğunu savunması, katılanların da sanığın kendilerini sözle tehdit etmeleri üzerine katılan ...'nın motosikletten indiğini kabul etmeleri karşısında; olayın çıkış sebebi ve gelişimi üzerinde durularak sonucuna göre TCK'nın 29. maddesindeki haksız tahrik hükmünün sanık hakkında uygulanma olanağının tartışılmaması” Yarg. 4. CD, E. 2019/7270, K. 2021/29253, KT. 14.12.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.08.2022); “Sanığın aşamalarda, olay günü petrol istasyonuna sigara almak için gittiğinde taksici mağdur ...'nın da istasyona gelip arabasının önüne aracını parkettiği, aracından inerek sollama yapması nedeniyle tartıştıkları esnada takside olduğundan haberi olmayan, aralarında husumet bulunan katılanlar ... ve ...'in arabadan inip üzerine yürümesi nedeniyle ürküttüğü ve kendini korumak amacıyla bıçakla mağdur ve katılanları uzaklaştırmak için tehdit ettiği şeklinde savunması karşısında, olayın çıkış nedeni ve gelişimi değerlendirilerek sonucuna göre haksız tahrik hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmaması” Yarg. 4. CD, E. 2019/6946, K. 2021/28567, KT. 07.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.08.2022); “Sanığın, önce mağdur ...'in tehdit ve hakaret edip kendisine yumruk attığını, yine katılan ...'nın da kendisini tehdit ettiğini beyan etmesi, tanık ...'nin sanığı doğrulaması ve tanık ...'in da tarafların karşılıklı olarak birbirlerine vurduklarını belirtmesi karşısında; olayın çıkış sebebi ve gelişimi üzerinde durularak sonucuna göre TCK'nın 29. maddesindeki haksız tahrik hükmünün sanık hakkında uygulanma olanağının tartışılmaması” Yarg. 4. CD, E. 2022/11461, K. 2022/20639, KT. 24.10.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022).

Kanun koyucu suç politikasına göre hakaret suçu bakımından özel haksız tahrik hükmü düzenlerken tehdit suçu bakımından böyle bir düzenlemenin yapılmasını tercih etmemiştir⁷⁴⁶. Bu nedenle karşılıklı tehditte bulunulması halinde iki taraf da tehdit suçundan sorumlu olmaktadır⁷⁴⁷. Farklı hukuki değerleri koruyan hakaret ve tehdit suçları işleniş itibarıyla (sözle ve yazıyla) birbirlerine benzemektedir. İki suç da işleniş itibarıyla genellikle tartışma ve kavga anında icra edilmektedir. Tipikliğin sübjektif unsurları bölümünde tartışıldığı üzere ETCK döneminde tehdit suçunun kavga sırasında fevren ve öfkeyle işlenmesi halinde taammüt unsurunun gerçekleşmediği için suçun oluşmadığı yönünde görüşler bulunmaktaydı ve Yargıtay bu görüşü dayanak olarak beraat kararı veriyordu. TCK'ya geçilmesi ile bu sorunun çözümü bakımından genel haksız tahrik hükümlerine başvurulmaktadır. Tehdit suçu bakımından özel haksız tahrik hükmünün, haksız fiile karşı tehdit, karşılıklı tehdit ve kasten yaralama suçuna karşı tehdit olmak üzere hakarete olduğu gibi üç fıkra halinde kusurluluğu azaltan/ortadan kaldıran hal olarak düzenlenmesi hakkaniyete uygundur. Böylece ETCK döneminde başlarda uygulanan ve sorunun çözümü bakımından hakkaniyetli görünen kavga sırasında fevren ve öfke ile söylenen sözlerin manevi unsuru oluşturmadığından suç teşkil etmeyeceği görüşü bu durumun özel haksız tahrik bağlamında ele alınarak kusura etki etmesi yöntemi ile çözülmüş olacaktır. Mevcut düzenlemeler itibarıyla kanunda karşılıklı tehdit, kasten yaralamaya karşı tehdit ve haksız fiile karşı tehdit hükümlerini içeren özel haksız tahrik kuralı olmadığı için haksızlığa karşı öfke ve hiddet içerisinde olan fail hakkında genel haksız tahrik hükümlerine başvurularak cezada indirim yapılmaktadır⁷⁴⁸.

⁷⁴⁶ ; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 420; Doktrinde karşılıklı tehdit bakımından özel haksız tahrik düzenlenmesinin getirilmesini gerektiğini savunan bir görüş bulunmaktadır. **Koruculu, Irmak**, Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022; s. 244; **Koruculu**, Tehdit Suçu, s. 457.

⁷⁴⁷ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 420.

⁷⁴⁸ **Aydın**, Tehdit Suçu, s. 22.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM VE SUÇUN MUHAKEMESİ

I. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. Suça Teşebbüs

Ceza hukukunda fiil kanuni tipe uygun ve aynı zamanda hukuka aykırı ise, fail yaptırıma maruz kalmaktadır⁷⁴⁹. Fail elverişli hareketlerle kast ettiği bir suçu işlemek için doğrudan doğruya icra hareketlerine başlamışsa eylemi cezalandırılmaktadır. Suçun tamamlanması için sırf hareket suçlarında icra hareketinin gerçekleştirilmesi ve neticeli suçlarda ise, tipe uygun fiil sonucunda bir neticenin ortaya çıkması aranmaktadır⁷⁵⁰. Fail elinde olan veya olmayan nedenlerle icra hareketlerini tamamlayamazsa veya neticeyi gerçekleştiremezse teşebbüsten sorumlu olur⁷⁵¹. Teşebbüs halinde suçun tamamlanmış hali karşılığında öngörülen cezada meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını göz önünde bulundurarak indirim yapılır⁷⁵².

Tehdit suçunda hazırlık hareketleri cezalandırılmaz. Ancak başka suçun hazırlık hareketleri tehdit suçunu oluşturuyorsa fail icra hareketlerine başlamadığı suçtan değil, o ana kadar gerçekleşmiş olan tehdit suçundan cezalandırılır⁷⁵³. Nitekim YCGK öldürmeye yönelik mağduru tehdit ettikten sonra silahla evine giderken yakalanan ve kasten öldürme suçu bakımından hazırlık hareketleri safhasında olan fail hakkında henüz icra hareketleri aşamasına geçmediği için kasten öldürmeye teşebbüsten değil,

⁷⁴⁹ Göktürk, Suçun Yasal Tanımında Yer Alan Hukuka Aykırılık, s. 414-415.

⁷⁵⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 343; Akbulut, s. 360.

⁷⁵¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 718.

⁷⁵² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 722.

⁷⁵³ Aydın, Tehdit Suçu, s. 20.

o ana kadar gerçekleşmiş olan tehdidin temel halinden ceza verilmesi gerektiğini kabul etmektedir⁷⁵⁴.

Suçta teşebbüs, TCK'nun 35 inci maddesinde yer almaktadır⁷⁵⁵. İlgili madde incelendiğinde teşebbüsün şartları; suçun kasten işlenmek istemesi (taksirli suçlar kasten işlenemez), fiilin icra hareketleri safhasında olması ve hareketi veya neticeyi gerçekleştirmeye elverişli olması, icra hareketleri kısımlara bölünebilen sırf hareket suçu olması veya neticeli bir suçun bulunması, icra hareketlerine başlanmış olması, icra hareketlerinin tamamlanmamış veya tamamlanmış olmakla beraber neticenin gerçekleşmemiş olmasıdır⁷⁵⁶. Bu şartların bulunmaması durumunda teşebbüsten bahsedilemez. Dolayısıyla TCK'nda düzenlenen bazı suçlar teşebbüse elverişli değildir.

Ceza hukukunda hareketin aşamalarının tespitinde suç yolu (düşünme-hazırlık hareketleri-icra hareketleri) belirleyici olmaktadır⁷⁵⁷. Fail suç oluşturan eyleme başlamadan önce düşünce safhasındadır. Düşünce safhası cezalandırılmaz. Çünkü ceza hukukunda eyleme geçmeyen düşünce cezalandırılmaya layık değildir⁷⁵⁸. Örneğin fail hasmını tehdit etmeyi düşünür ve suçu gerçekleştirebilmek için hazırlık hareketlerine girer. Tehdit içerikli yazıyı yollamak için bir mektup satın alır. Fail burada başlı başına suç oluşturan eyleme geçmemiştir. Suç işlemek için hazırlık

⁷⁵⁴ “Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, sanık öldürmeye elverişli olduğu yönünde kuşku bulunmayan bıçakla ve öldürmek amacıyla mağdurun evine yönelmiş ise de, daha önceden evin önünde güvenlik önlemi alan kolluk güçlerince yakalanmış olup, yasanın benimsediği objektif teori esas alındığında, bu hareketler öldürme suçu yönünden ancak hazırlık hareketleri niteliğindedir. O ana kadarki hareketlerin, doğrudan doğruya icraya başlama ölçütü çerçevesinde icra hareketleri kapsamında kabulü olanaksızdır. Özel Dairece benimsenen sübjektif teori kabul edilerek, eylemin öldürmeye teşebbüs olarak nitelendirilmesi, 5237 sayılı TCY'nın 35. maddesine açık aykırılık oluşturacağı gibi suçta ve cezada yasallık ilkesi ile de bağdaşmayacaktır. Bu itibarla sanığın yakalandığı ana kadar ki fiillerini 5237 sayılı TCY'nın 106/1-1. cümlesi kapsamında kabul eden yerel mahkeme hükmü isabetli olup, Yargıtay C.Başsavcılığının bu yöne ilişkin itirazının kabulüne karar verilmelidir.” YCGK, E. 2010/1-153, K. 2010/206, KT. 19.10.2010, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.11.2022).

⁷⁵⁵ Maddeye göre; “Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.”

⁷⁵⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 696.

⁷⁵⁷ Alacakaptan, s. 61; Önder, II-III, s. 431; Aydın, Devrim, “Suça Teşebbüs”, AÜHFD, C. 55, S. 1, Ankara 2006, s. 86; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 699.

⁷⁵⁸ Erem/Danışman/Artuk, s. 295; Alacakaptan, s. 61; İpekçioğlu, Pervin Aksoy, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 21; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 699.

yapmaktadır. Tehdit suçunda düşünce ve hazırlık hareketleri safhası cezalandırılabilir değildir. Fail mektuba tehdit içerikli yazıyı yazdığı andan itibaren icra hareketlerine başlamıştır. İcra hareketlerine başlanmışsa failin hareketi suç teşkil eder ve bu eylem cezalandırılabilir. İcra hareketleri safhasına geçilmemişse failin hareketinin hangi suça yönelik olduğunu belirlenemez. Yine başka bir örnek vermek gerekirse, fail elinde sopa taşıyorsa ve bu sopa ile icra hareketlerine girişmemişse sopayı taşımak için mi elinde bulundurduğunu veya birisine saldırıda bulunmak maksadıyla mı taşıdığını belirleyemeyiz. Dolayısıyla bu örnekte olduğu gibi eylem hazırlık hareketleri safhasında ise, suç teşkil etmemektedir. Bir kimsenin icra hareketlerine başladığı andan itibaren cezai sorumluluğu başlamaktadır. Nitekim harekete başlamış tamamlamamışsa veya neticeyi gerçekleştirememişse teşebbüsten doğan sorumluluğu söz konusudur.

Tehdit suçu icra hareketlerinin gerçekleştirilmesi ile tamamlandığından sırf hareket suçudur. Sırf hareket suçlarından ayrıca netice aranmaz⁷⁵⁹. İcra hareketlerinin kısımlara bölünmesi halinde sırf hareket suçlarına teşebbüs mümkün olabilir (tehdit içerikli sözün yazılı veya sözlü olarak mağdura ulaşması ile suç tamamlanır)⁷⁶⁰. Sözle yapılan tehditlerde, hareket mağdurun iç huzurunu bozmaya onu korkutmaya objektif olarak elverişli olması halinde suç tamamlanır. Aksi hale fail tehdit suçun sorumlu tutulmaz. İcra hareketleri kısımlara bölünemediğinden sözle yapılan tehditler (tehdidin huzurda yapılması) teşebbüse elverişli değildir⁷⁶¹.

Yazılı bir iletiyle (mektup, not, mesaj, mail vb.) yapılan tehditlerde icra hareketleri kısımlara bölünebileceğinden teşebbüs mümkündür⁷⁶². Örneğin telefonla mesaj atmak suretiyle yapılan tehditlerde mesaj yollanmasına rağmen muhatabına

⁷⁵⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 715; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 464;

⁷⁶⁰ Erem/Toroslu, s. 101; Erem, C. II, s. 1221; Önder, Özel hükümler, s. 51; Dönmezer/Erman, C. I, s. 455; Çınar, s. 160; Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 123; Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, C. II, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010, s. 1746; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 715; Taneri, Gökhan, Tehdit ve Hakaret, Bilge Yayınevi, Ankara 2014, s. 70; Tozman, Önder, Suça Teşebbüs, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 228; Aydın, Tehdit Suçu, s. 25.

⁷⁶¹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 464; Sevük, Özel Hükümler, s. 480; Aydın, Tehdit Suçu, s. 26.

⁷⁶² Önder, Özel Hükümler, s. 51-52; Sözüer, Tehdit Suçu, s. 143; Erem, C. II, s. 1221; Çınar, s. 159-160; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 437; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 464; Tezcan/Erdem/Önok, s. 532; Gökcan/Artuç, s. 4142; Yıldız, Tehdit Suçu, s. 28.

ulaşmaması halinde suçı oluşturan hareket tamamlanamayacağından suç teşebbüs aşamasında kalır. Mesaj muhatabına ulaşırsa icra hareketi gerçekleşeceğinden suç tamamlanmış olur. İcra hareketleri kısımlara bölünebildiğinden gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması da mümkündür. Örneğin tehdit içerikli mektup muhataba ulaşmadan pişman olan failin mektubu mağdurdan önce ele geçirip yok etmesi durumunda gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır. O ana kadar failin hareketleri suç teşkil etmediğinden ceza verilmez.

Yargıtay da bir kararında objektif olarak korkutucu nitelikte tehdit içerikli mektubun okunmasına rağmen muhatabına verilmemesi halinde suçun teşebbüs aşamasında kaldığından bahisle ilk derece mahkemesinin tamamlanmış suçtan verdiği kararını bozmuřtur⁷⁶³.

B. Suça İştirak

1. Genel Olarak

Suçlar kural olarak tek kişi tarafından işlenmektedir. Bu yüzden TCK’nda yer alan suç tipleri, istisnalar dışında tek kişi tarafından işlenmektedir. Kanunda tek kişi tarafından işlenebileceği düzenlenen suçun birden fazla kişi tarafından aralarında bir anlaşma ile fiilin oluşumunda ortak hakimiyet kurarak işlemeleri halinde suça iştirak hükümleri söz konusu olur⁷⁶⁴.

Suçun kanuni tanımındaki haksızlığı gerçekleştiren kimse fail olarak ifade edilirken haksızlığı bizzat gerçekleştirmeyen ancak suçun işlenmesine katkı sağlayan

⁷⁶³ “Suça konu mektubun, cezaevinde oluşturulan Disiplin Kurulu’nca okunduktan sonra mağdura verilmemesi yönünde karar verildiği, sonra da gerek soruşturma, gerekse kovuşturma evrelerinde mağdura ulaşılamadığı dikkate alındığında, mağdurun kendisine yönelik tehdit içeren sözlerden henüz haberdar olmadığı, bu itibarla tehdiye ilişkin neticenin gerçekleşmediği, bu aşamadan sonra yapılacak bildirimlerin de suçun tamamlanmasını sağlamayacağı ve böylelikle suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilmeden, tamamlanmış suçtan mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/7913, K. 2015/26392, KT. 02.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.10.2022).

⁷⁶⁴ Erem/Danışman/Artuk, s. 357; Artuk/Gökcen/Alşahin/akır, Genel Hükümler, s. 738.

kimse şerik olarak ifade edilmektedir⁷⁶⁵. Örneğin (A), (C)'ye (B)'nin gözünü korkut bir daha buralara gelmesin der. (D) ise korkutmasına yardımcı olsun diye bıçak verir. (C), (B)'ye bıçak çekerek “*buralara gelme seni öldürürüm*” derse fail (C) olur. (A) ve (D) faile işlediği suça bağlı (TCK m. 40) şerik olarak katılmaktadır. Dolayısıyla tehdit suçunda yer alan unsurları doğrudan (C) işlemiş olsa da suça iştirak hükümleri gereğince (A) ve (D)'nin cezai sorumlulukları bulunmaktadır. (A)'nın azmettiren ve (D)'nin yardım eden olarak cezalandırılmasının sebebi TCK'da iştirake ilişkin genel hükümlerin bulunmasıdır.

İştirak, TCK'nun 37 ila 41 inci maddeleri arasında yer almaktadır. Ceza hukukunda suça iştirakin faillik ve şeriklik olmak üzere iki türü bulunmaktadır⁷⁶⁶. Faillik, doğrudan fail, müşterek fail ve dolaylı fail olarak üç şekilde gerçekleşebilir. Şeriklik ise, azmettiren ve yardım eden şeklinde ikiye ayrılır. Şeriklerin sorumluluğu failin fiiline bağlıdır. Şeriklerin sorumluluğunun belirlerken suça iştirake bağlılık kuralı dikkate alınmalıdır (TCK m. 40).

Tehdit çok failli bir suç değildir. Tek kişi tarafından işlenebilen suçlardandır. Ancak birden fazla kişinin iştiraki ile bu suç işlenebilir⁷⁶⁷. Tehdit suçu bakımından suça iştirakin her şeklinin uygulanması (şerik, azmettiren, yardım eden) mümkündür. İştirak bakımından tehdit suçu bir özellik arz etmemektedir⁷⁶⁸. Failin eylemi tehdit suçu kapsamına girmeyen nitelikteyse ve dolayısıyla objektif olarak soyut tehlike doğurmaya elverişli (iç huzuru bozucu) değilse ortada bir suç olmayacağından şeriklerin sorumluluğu da söz konusu değildir. Suça iştirak eden kişilerin cezalandırılabilmesi için iştirake bağlılık kuralı gereğince, kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığını yeterli olur. Şeriklerin sorumluluğu için bağlı olunan asıl failin kusurlu olması ve cezalandırılması gerekli değildir⁷⁶⁹. Suçların tamamlanma anına kadar iştirak mümkündür.

⁷⁶⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 747.

⁷⁶⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 739.

⁷⁶⁷ Çınar, s. 161; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 464.

⁷⁶⁸ Sevük, Özel Hükümler, s. 480.

⁷⁶⁹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465.

2. Faillik

a. Doğrudan (Müstakil) Fail

Doğrudan fail, suçun kanuni tanımında yer alan unsurları tek başına gerçekleştiren kişi olarak mütalaa edilmektedir⁷⁷⁰. Birlikte suç işleme iradeleri olmayan birden fazla kişinin işlenen suça etkisi de doğrudan faillik kapsamında değerlendirilmektedir. Zira birlikte hareket etme iradesi göstermeyen taraflar arasında iştirakten söz edilmesi mümkün değildir⁷⁷¹. Doktrinde doğrudan faillik; müstakil ve yan yana faillik olarak ifade edilmektedir (Unmittelbare Täterschaft)⁷⁷². Örneğin birbirinden haberi olmayan ve aralarında iştirak iradesi bulunmayan kişilerin tehdit suçu kapsamında fiilleri birleşebilir. Şöyle ki; (A) tehdit içerikli mektubu (C)'ye gönderirken posta kutusunda mektubu gören komşusu (B) mektubu açar ve okur. (A) ile aralarında bir iştirak iradesi olmamasına rağmen (B), (C) ile arasında husumet olduğu için o da tehdit etmek ve korkutmak istemektedir. Bu maksatla mektubun içeriğine (C)'yi tanıdığını gösteren ibareler ekleyip tehdit içerikli mektubu (C)'ye göndermesi halinde birbirinden habersiz olan (A) ile (B) tehdit suçundan müstakil fail olarak sorumlu olur.

b. Müşterek Fail

Suç tipinde yer alan unsurlar birden fazla suç ortağı tarafından fiil üzerinde müşterek hakimiyet kurulması suretiyle gerçekleştirilirse müşterek faillik söz konusu olur (TCK m. 37/1)⁷⁷³. Müşterek faillikte faillerin her biri birlikte suç işleme kararı almakta, icrai hareketlerini birlikte gerçekleştirmekte ve fiilin icrası üzerinde müşterek

⁷⁷⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 749; Bock, Dennis, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, Heidelberg 2018, s. 170.

⁷⁷¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 749; Önok, Murat, Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019, s. 75.

⁷⁷² Gropp, Walter, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, 4. Auflage, Heidelberg 2015, s. 391; Müellifin bu konudaki örneği birbirinden habersiz iki kişinin aynı kişiyi öldürmek kastı ile ateş etmesinde ateş eden iki kişi yan yana fail (müstakil fail) olarak sorumludur.

⁷⁷³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 750.

hakimiyet kurmaktadırlar⁷⁷⁴. Tehdit suçunda müşterek faillik için her bir failin tehdit suçunu oluşturan fiili gerçekleştirmesi gerekir. Kanun koyucu birden fazla kişi tarafından suçun işlenmesi nitelikli halini (TCK m. 106/2-c) kanunda düzenlemekle müşterek hareket edenlerin cezasını artırmaktadır⁷⁷⁵.

Suç ortakları icra hareketleri bakımından birbirlerini tamamladıysa, fiil üzerinde ortak hakimiyet kurulmuş olur. Örneğin tehdit suçunda ortak suç işleme kararı doğrultusunda faillerden biri mağduru tehdit etmiş ve diğeri de silah doğrultmuşsa ortak hakimiyet kurulduğundan müşterek faillik söz konusu olur. Yine, üç kişi aralarında anlaşarak bir kimseyi tehdit etmek isterler. Aynı anda mektup gönderirler. Ancak aralarından birisinin mektubu mağdura ulaşır. Üç kişi birlikte suç işleme kararı alarak suçu işlemek için icra hareketlerine başladığından her biri tehdit suçundan müşterek fail olarak sorumlu tutulmalıdır.

Müşterek faillikten bahsedilebilmesi için; faillerin arasında birlikte suç işleme kararı bulunmalı ve suçun üzerinde birlikte hakimiyet kurulmalıdır⁷⁷⁶. Suçun kanuni tanımındaki unsurlar birlikte gerçekleştirilirken bilinçli ve iradi bir birlikteliğin bulunması gerekir⁷⁷⁷. Yargıtay kararında da bu iki şart üzerine faillerin statüsünü belirlenmektedir⁷⁷⁸. Müşterek faillerin cezai sorumluluğu bağlılık kuralına dayanmaz. Müşterek faillikte kişiler arasında bir iş bölümü vardır. Müşterek faillerin her biri suçun icrasına ilişkin etkili bir katkıda bulunur. Katkı, suçun işlenmesi açısından zorunlu ise, müşterek faillik söz konusudur⁷⁷⁹. Yargıtay birlikte silahlı tehdidi gerçekleştirilen kişilerin iştirak statüsünün fiil üzerinde ortak hakimiyet bulunması

⁷⁷⁴ **Özgenç, İzzet**, “Failliğin Üçüncü Bir Görünüş Şekli Olarak Müşterek Faillik”, SÜHFD, C. 4, S. 1-2, Konya 1994, s. 160.

⁷⁷⁵ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 464.

⁷⁷⁶ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 752; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 454-455.

⁷⁷⁷ **Özgenç**, Gazi Şerhi, s. 489; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 752; **Koca/Üzülmez**, Genel Hükümler, s. 456.

⁷⁷⁸ YCGK, E. 2018/145, K. 2020/116, KT. 20.02.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.08.2022).

⁷⁷⁹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 759.

sebebiyle yardım eden değil, müşterek fail olduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁷⁸⁰.

Suç ortakları arasında müşterek suç girişimi olduğunu söyleyebilmek için birlikte işleyecekleri suç bakımından müşterek hareket ettiklerini bilmelidirler ve istemelidirler. Yani aralarında kast içinde mütalaa edilen bir iştirak iradesi bulunmalıdır⁷⁸¹. Birbirlerinin eyleminden habersiz olanlar, müşterek fail olarak hareket edemezler. Örneğin birbirinden habersiz iki kişi aynı mağdura farklı zamanlarda tehditte bulunması durumunda her biri tehdit suçundan sorumlu olur. Birlikte suç işleme kararı olaya göre, ani bir birleşme sonucu da gerçekleşebilir. Birlikte suç işleme kararıyla failler, fiili birlikte işlediklerini, müşterek hareket ettiklerini bilirler, isterler ve bu yönde iradeleri vardır. Bu yüzden taksirli suçlara iştirak mümkün değildir. Faillerin birlikte suçu gerçekleştirme kararları, suçun işlenmesinden önce veya en geç suçun işlendiği sırada olmalıdır⁷⁸².

c. Dolaylı Fail

Dolaylı fail, azmettirme ve yardım etme olmaksızın suçun işlenmesinde başkasını araç olarak kullanan kişidir. Dolaylı fail bu durumda başkasını araç olarak kullanarak başkası vasıtasıyla suçu gerçekleştirmektedir (Mittelbare Täterschaft)⁷⁸³. Ön planda olan ve iradesine baskı kurularak suçu gerçekleştirilmesi sağlanan kişi müstakil faildir. Ancak arka planda iradesi üzerinde hakimiyet kurarak onu suça iten

⁷⁸⁰ “Sanık ...’nın sevk ve idare ettiği araç içerisinde bulunan sanık ...’ın aracın camını açarak içeriden, mağdur ...’ın işlettiği otoparka doğru silah ile birkaç el ateş etmesi biçiminde gerçekleşen olayda, sanık ...’nın sanık ...’ı silahlı olarak kendi aracıyla olay yerine getirmesi ve olay yerinden birlikte kaçmaları, öncesinde meydana gelen mağdur ...’a yönelik silahla tehdit eylemlerini de birlikte gerçekleştirmeleri nazara alındığında; sanık ...’nın silah kullanan sanık ... ile birlikte olayın başlangıcından sonuna kadar birlikte hareket ederek fiil üzerinde müşterek hakimiyet kurduğunun kabulü ile TCK’nın 37/1 maddesi kapsamında asli fail olarak cezalandırılması gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde TCK’nın 39. maddesi kapsamında yardım eden olarak cezalandırılması suretiyle eksik ceza tayin edilmiş ise de, aleyhe temyiz olmadığından bozma yapılamayacağı” Yarg. 4. CD, E. 2019/4881, K. 2021/27773, KT. 29.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.08.2022).

⁷⁸¹ Özgenç, Genel Hükümler, s. 599; Erem/Danışman/Artuk, s. 365; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 752; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 455.

⁷⁸² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 753.

⁷⁸³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 761; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 454; Köhler, Michael, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, Heidelberg 1997, s. 505; Gropp, s. 391.

kişi dolaylı fail olarak sorumlu tutulur⁷⁸⁴. ACK’nda “suçu kendisi veya bir başkası aracılığıyla işleyen kişi fail olarak cezalandırılır” denilmek suretiyle dolaylı failin cezalandırılacağı düzenlenmiştir (ACK m. 25/1)⁷⁸⁵. Bu hakimiyet, iradesine tesir edilen kişinin fail, iradesine zorlama ve baskıda bulunan kişinin ise, dolaylı fail statüsünde başkasının gerçekleştirmiş olduğu suçtan sorumlu olur⁷⁸⁶.

Kanuna göre; bir başkasını suç işlenmesinde araç olarak kullanan da fail olarak sorumlu olur. Kusur yeteneği olmayanların suç işlenmesinde araç olarak kullanılması durumunda kullanan kişinin cezası artırılır (TCK m. 37/2). Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere; suçun işlenişinde bir başkasının araç olarak kullanan kişi bakımından dolaylı faillik söz konusudur. Dolaylı faillikte, bir başkasının iradesi üzerinde hakimiyet kurularak suçun işlenmesinde vasıta kullanılması durumu mevcuttur. Bu hakimiyet nedeni ile hakimiyet kuran kişi fail olarak sorumlu tutulmaktadır.

Dolaylı faillik tehditle bir başkasına suç işletilmesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Bir başkasının iradesi bu şekilde baskı altına alınmakta ve adeta tehdit ile suç işleyen kişi, arka plandaki kişinin uzanmış eli kolu gibi olmaktadır⁷⁸⁷. Bu kapsamda tehdit TCK’nun 28 inci maddesinde⁷⁸⁸ kusurluluğu ortadan kaldıran hal olarak düzenlenmiştir. Madde metninde “tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır” denilmek suretiyle tehdidin etkisi altında suç işlemek zorunda kalan kişiyi kanun koyucu kusurlu saymamaktadır. Buna karşılık tehdide maruz bırakarak başkasını aracı kullanarak suç işleyen kişi, dolaylı fail olarak sorumludur⁷⁸⁹. İradesi tehditte bulunmak suretiyle baskı altına suç işletilmesi halinde kusuru ortadan kalkacağından ceza verilmez. Kusurun cezaya etkisi vardır. Kusur suça etkili olmadığından yine işlenen

⁷⁸⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 762; Gropp, s. 404.

⁷⁸⁵ <https://legislationline.org>, (2019 tarihli güncellenmiş halidir. ET: 10.02.2021).

⁷⁸⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 761.

⁷⁸⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 762; Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 464.

⁷⁸⁸ Maddeye göre: “Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.”

⁷⁸⁹ Koca/Üzölmez, Genel Hükümler, s. 465.

suçun haksızlık içeriği devam etmekte ve iradesi üzerinde hakimiyet kurulan kişi müstakil fail olmaktadır.

Tehditle bir kimsenin suç işlenmesinde araç olarak kullanılması durumunda, tehdit eden bakımından iki suç söz konusu olur. Fail olarak tehdit suçundan, dolaylı fail olarak ise, araç olarak kullandığı kişinin işlediği suç bakımından cezai sorumluluğu söz konusu olur. Örneğin, 15 yaşının altındaki kızı muayene ettiği sırada gebe olduğunu tespit eden doktor (A)'nın cinsel istimar suçunu bildirmemesi için çocuğunu öldüreceğinden bahisle tehdit eden (B), (A)'nın suçu bildirmemesi durumunda hem (A)'ya karşı tehdit suçundan hem de dolaylı faillik gereğince (A)'nın işlemiş olduğu sağlık mesleği mensubunun suçu bildirmeme suçundan sorumlu tutulmalıdır. Burada hukuki anlamda iki fiil ve iki farklı mağdur olduğundan faile ceza gerçek içtima kuralı gereği bu suçların toplanması suretiyle verilmelidir.

3. Şeriklik

a. Azmettiren

Suça iştirakin bir türü olan azmettirme kanun koyucu tarafından TCK'nun 38 inci maddesinde düzenleme altına alınmıştır⁷⁹⁰. Azmettirme, madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere⁷⁹¹, aklında henüz suç işleme düşüncesi ve kararı bulunmayan bir kimseye, suç işleme kararı aldırır⁷⁹². Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle veya çocuğun tehdit suçuna azmettirilmesi halinde verilecek cezada artırıma gidilir (TCK m. 38/2)⁷⁹³.

Azmettireni cezalandırabilmemiz için faile belli bir suç işleme hususunda karar verme yeterli değildir. Fail bağıllık kuralı gereğince suç işlemeye azmettirildiği hukuka aykırı fiili kasten işlemesi gerekir. Haksızlık teşkil eden fiil ise, en azından

⁷⁹⁰ Maddeye göre: “Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.”

⁷⁹¹ Gerekçeye göre: “belli bir suçu işlemeye hususunda henüz bir fikri olmayan bir kişinin başkası tarafından bu suçu işlemeye karar verdirilmesidir.”

⁷⁹² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 766.

⁷⁹³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 464.

teşebbüs aşamasında kalmalıdır⁷⁹⁴. Dolayısıyla fail azmettirildiği fiili taksirle işlerse veya akim kalmış azmettirme (azmettirildiği suç işlememesi) söz konusu ise, azmettiren bağıllık kuralı gereğince cezalandırılmaz⁷⁹⁵. Örneğin (B) tarafından silahlı tehdit suçunu işlemesi için azmettirilen (A) silah temin edilmesine rağmen suçun icra hareketlerine başlamamışsa, (B) azmettirdiği suç işlenmediğinden cezalandırılmaz.

Azmettirilen kişi, aslında hiç tasavvur etmediği, aklından geçirmediği, hukuka aykırı bir fiile azmettiren tarafından yönlendirilmelidir. Eğer kişi halihazırda suç işleme kararı aldıysa, suça teşvik durumunda azmettirme hükümleri uygulanmaz. Kararı kuvvetlendirme suretiyle manevi yardım söz konusu olabilir. Suça azmettiren aynı zamanda yardımda da bulunursa azmettirmeden sorumlu olur. Ancak cezası TCK'nun 61 inci maddesi göz önünde bulundurularak belirlenir⁷⁹⁶.

Suç azmettirmeden bahsedilebilmesi için azmettiren, azmettirilenle doğrudan temasa geçmek zorunda değildir. Bir aracı kullanmak suretiyle de suça teşvik mümkündür⁷⁹⁷. Azmettirenin şerik statüsünde sorumlu tutulabilmesi için hem azmettiren hem de azmettirme için kullandığı aracının iştirak iradesinin aynı olması şarttır⁷⁹⁸.

Azmettirme kasten yapılmalıdır. Kast, belli suç için karar oluşturmayı, suçun belli bir kimse tarafından işlenmesi hususunu, suçun normdaki unsurunu kapsamaması gerekir. Kişi, belli bir suça kasten azmettirmelidir. Azmettirenin sorumluluğu kastının kapsamı ile belirlenir⁷⁹⁹.

⁷⁹⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 767.

⁷⁹⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 768; Doktrinde Özgenç akim (sonuçsuz) kalmış azmettirenin de suçun tamamlanmış halinden olmasa da belirli bir oranda cezalandırılması gerektiğini ve bunun için kanuna bir hüküm konulması gerektiği görüşünü ileri sürmektedir. Özgenç, Genel Hükümler, s. 620.

⁷⁹⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 768.

⁷⁹⁷ Erem/Danışman/Artuk, s. 395.

⁷⁹⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 767.

⁷⁹⁹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465.

Azmettirilenin işlediği suçlarda azmettirenin bağlılık kuralı gereğince cezai sorumluluğunu belirlerken çeşitli ihtimaller oraya çıkabilir. Bunlar;

1- (A), (B)'yi tehdit suçunu işlemesi için azmettirmiş (B) yaralama suçunu işlemişse, azmettiren yaralama suçundan sorumlu tutulamaz. Zira azmettirilen azmettirildiği suçtan tamamen farklı bir suç işleyerek nitelik itibarıyla sınırı aşmıştır⁸⁰⁰.

2- (A), (B)'yi tehdit suçu işlemesi için azmettirmiş (B) yağma suçunu işlemişse, azmettirilen sınırı aşsa bile azmettiren ağır neticeden sorumlu olmaz.

3- (A), (B)'yi, yağma suçunu işlemesi için azmettirmiş, (B), (C)'yi tehdit etmiş parasını istemeden eylemini tamamlamıştır. Bu durumda bağlılık kuralı gereğince (A) gerçekleşen neticeden yani tehdit suçundan sorumlu olur.

4- (A), (B)'yi silahlı tehdit suçunu işlemesine azmettirmiş, (B) tehdit suçunun temel halini işlemişse azmettiren (A) bağlılık kuralı gereğince failin eylemi ile bağlı olacağından suçun temel halinden sorumlu olur.

5- (A), (B)'yi tehdidin temel halini işlemesi için azmettirmiş, (B) tehdidi silahla işlemek suretiyle nitelikli halini gerçekleştirmişse, nicelik itibarıyla önemli bir sapma söz konusu olduğu için azmettirene tehdidin nitelikli halinde cezai sorumluluk yüklenemeyeceğinden temel halinden sorumlu tutulur⁸⁰¹.

6- Suça azmettirmede mağdur hakkında yanılgı ve sapma söz konusu olabilir. Suç işlemeye azmettirilen fail suç üzerinde gerçekleştireceği kişide yanılgıya azmettiren her hâlükârda suç işleme düşüncesi olmayan birini suç işlemeye teşvik ettiğinden cezai sorumluluğu bulunmaktadır⁸⁰². Örneğin (A), (B)'yi tehdit etmesi için

⁸⁰⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465.

⁸⁰¹ Üzülmez, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 125; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465.

⁸⁰² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 770.

(C)'yi azmettirse, ancak (C), (B) zannederek (D)'yi tehdit ederse bu halde (C) fail ve (A) ise, azmettiren olarak (D)'ye karşı işlenen tehdit suçundan sorumlu tutulur.

7- Suça azmettirmede şartların gerçekleşmesi durumunda içtima hükümleri de uygulanabilir⁸⁰³. Örneğin (A), (C)'yi silahla tehdit etmesi için (B)'yi azmettirir. (B) ise, silahla havaya ateş ederek (C)'yi tehdit ederse hukuki anlamda bir silahla ateş etme eylemi ile (B) hem kamuya karşı genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması hem de (C)'ye karşı silahlı tehdit suçunu gerçekleştirmiş olur. Bu durumda (B) hakkında farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanarak cezası en ağır olan silahlı tehdit suçundan sorumlu olur. Bağlılık kuralı gereğince azmettiren de silahlı tehdit suçunun cezası ile cezalandırılır.

8- Türk ceza hukukunda hata hükümleri azmettirenin sorumluluğunu etkiler. Örneğin (A), gece vakti bahçesindeki karaltının (B)'nin ineğini olduğunu düşünerek ineği korkutma maksadıyla silahla ateş etmesi için karısı (K)'yi azmettirir. (K) ise ineği korkutma maksadı ile silahla ateş eder. (K)'nın inek olduğunu düşündüğü canlının (B) olduğu ortaya çıkar. (B) silahla ateş edilmesi sonucu korkuya kapılarak kaçır. (K) suçun maddi unsurunda hataya düşmüştür (TCK m. 30/1). Maddi unsorda hata kastı ortadan kaldıracığından ve tehdit suçu taksirle işlenemeyeceğinden (K)'nın eylemi suç teşkil etmez.

⁸⁰³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 771.

b. Yardım Eden

Suçta iştirak türlerinden yardım etme TCK'nun 39 uncu maddesinde düzenlenmektedir⁸⁰⁴. Yardım eden failin kasten işlemiş olduğu suça maddi ve/veya manevi destekte bulunan kimsedir⁸⁰⁵.

Yardım edenin sorumluluğu bağlılık kuralı ile tespit edilir. Yardım edenin kastı suçun işlenişine maddi veya manevi katkıda bulunma kapsamında olmalıdır⁸⁰⁶. Taksirle suça katılan kişi, şerik olarak değil, kendi kusurlu fiili göz önünde bulundurularak cezalandırılmalıdır. Zira taksirli suçlara iştirak mümkün değildir. Yargıtay kararlarına göre; yardım etmede fiil üzerinde hâkimiyet kurulmamaktadır. Yardım etme ile yalnızca suçun işlenmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Suçun faili suç üzerindeki etkisi oluşturu ve yapıcı niteliktedir. Yardım edenin eylemi ise, failin suça yönelen hareketini, destekleyen, hazırlayan veya kolaylaştıran nitelikte olduğundan failin hareketlerine göre ikincil bir konumda yer almaktadır. Yardım eden eğer fiil üzerinde müşterek hakimiyet kuruyorsa artık suça katkısı müşterek faillik niteliğinde olur⁸⁰⁷.

Yardım edenin sorumluluğu faile bağlıdır. Fiil gerçekleştirirken failin kendine yardım edildiğini bilmesi yardım edenin sorumluluğunu etkilemez. Yardım edenin sorumlu olması için suçun en azından teşebbüs etmesi gerekir. Dolayısıyla icra

⁸⁰⁴ Maddeye göre: “(1) Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez. (2) Aşağıdaki hallerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur: a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek. b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak. c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.”

⁸⁰⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 774.

⁸⁰⁶ Özgenç, Genel Hükümler, s. 775; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 774-775.

⁸⁰⁷ YCGK, E. 2018/180, K. 2021/400, KT. 16.09.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.08. 2022).

hareketlerine başlanmış olmalıdır. Faile hazırlık hareketlerine yardım edilirse, yardım eden cezalandırılmaz⁸⁰⁸.

Yardım etmenin kanunda maddi ve manevi olmak üzere iki şekli bulunmaktadır. Kanunda suçun işlenmesinde maddi yardım türleri; araç temin etme (TCK m. 39/2-b) ve suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında maddi yardımda bulunularak icrasını kolaylaştırma (TCK m. 39/2-c).

Suçun işlenmesindeki araçların temini en geç suçun tamamlanmasına kadar olmalıdır. Suç tamamlandıktan sonra araç temin edilmesi durumunda yardım etmeden bahsedilemez⁸⁰⁹. Araç temini ile suç üzerinde fiili bir hakimiyet kuruluyorsa artık müşterek faillik söz konusu olur. Örneğin silahlı tehdit suçunu işlemeye karar veren faile silah temin eden kişi suçun işlenmesi için araç temin ettiğinden tehdidin nitelikli halinden yardım eden olarak sorumlu olur⁸¹⁰. Başka bir örnekte ise, mektubun içerisinde tehdit bulunduğunu bilen bir kimsenin mektubu muhatabına götürmesi halinde fiile yardım eden olarak iştirak etmektedir⁸¹¹. Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak ile müşterek faillik birbirine benzetilmektedir. Bu maddi yardım türü ile suçun işlenmesinin kolaylaştırılması sınırının ötesine geçerek fiil üzerinde ortak hakimiyet kurulmasına geçen hareketler müşterek faillik kapsamındadır⁸¹². Örneğin hürriyeti kısıtlanan biri kaçıp kurtulmak isterken elbisesinden tutup kaçmasına engel olan maddi yardımın ötesine geçmiştir ve müşterek faildir. Evin balkonuna tırmanan kişinin merdivenini tutmak ve birisini öldürmek için pusuda bekleyen kimseye yemek götürmek suçun icrasını kolaylaştırmaya örnek olarak verilebilir.

Manevi yardım azmettirme derecesine ulaşmayan suça iştirakte yardım türlerinden birisidir. Kanunda; suç işlemeye teşvik (TCK m. 39/2-a), suç işleme

⁸⁰⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 784-785.

⁸⁰⁹ Erem/Danışman/Artuk, s. 402; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 777; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 507; Evik, Vesile Sonay, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 218.

⁸¹⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465.

⁸¹¹ Gökcan/Artuç, s. 4143.

⁸¹² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 777.

kararını kuvvetlendirme (TCK m. 39/2-a), suçun işlenmesinden sonra yardımda bulunmayı vaat etme (TCK m. 39/2-a) ve suçun nasıl işleneceği konusunda yol gösterme (TCK m. 39/2-b) şeklinde yer verilmiştir⁸¹³.

Suç işlemeye teşvik faili kışkırtma şevk verme veya gayrete getirme suretiyle yapılabilir. Suç işleme niyeti olan ve fakat kararını tam olarak vermeyen kimsenin bu niyetini karara dönüşmesini sağlamak için telkinde bulunulması teşviktir⁸¹⁴. Halihazırda suç işleme hususunda bir karar veren kimsenin verdiği kararı desteklemek ve icra safhasına geçmesini sağlamak manevi yardım türlerinden suç işleme kararını kuvvetlendirmektir⁸¹⁵. Suç işlenmesinden sonrası için suç işlenmeden önce bir söz veya taahhüt vererek (hapse düşmemesini sağlayacağı vaadi) faile suçu icra etmesi hususunda cesaret vermek, işlenmesinden sonra yardım edeceğinde dair vaatte bulunmak manevi yardım türlerinden bir diğeridir⁸¹⁶. Suç işlerken faile suçu nasıl gerçekleştireceği hususunda yol gösteren kimse manevi yardım kapsamındadır. Bu şeriklik türlerinden bir veya birden fazlası birlikte işlenebilir. Bu durumda cezası en ağır olan şeriklik türünden cezalandırılmalıdır. Şerik aynı zamanda suçun faili olabilecek bir katkı sağlamışsa failliğin şerikliğe göre asliliği kuralı gereğince yalnızca müşterek fail olarak sorumlu olur. Yargıtay da müşterek faillikle yardım eden sıfatlarının bir arada bulunamayacağını kabul etmektedir⁸¹⁷.

Yargıtay, tehdit suçu bakımından şeriklerin statüsünü belirlerken suçu gerçekleştiren kişi ile olayın başından sonuna kadar fikir ve eylem birliği içerisinde bulunmayı müşterek hakimiyet kapsamında değerlendirerek şerikin yardım eden değil,

⁸¹³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 780.

⁸¹⁴ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 442; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 781; Evik, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, s. 224.

⁸¹⁵ Erem/Danışman/Artuk, s. 405; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 781; Evik, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, s. 226.

⁸¹⁶ Erem/Danışman/Artuk, s. 405-406; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 782.

⁸¹⁷ “Sanık ...’in, temyiz kapsamı dışı bulunan sanık ...’in da içinde bulunduğu araçla olay yerine hep birlikte giderek, sanıklardan Ahmet’in silahla ateş açmak suretiyle gerçekleştirdiği tehdit eyleminde; müşterek faillik ve yardım eden sıfatlarının bir arada bulunamayacağı gözetilmeksizin, sanığın hem yardım eden sıfatıyla suça iştirak ettiği, hem de suçun müşterek faili olduğu kabul edilerek, çelişkiye neden olunması” Yarg. 4. CD, E. 2014/43258, K. 2019/2618, KT. 20.02.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.08.2022).

müşterek fail olarak cezalandırılması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸¹⁸.

C. Suçların İçtimai

1. Genel Olarak

Ceza hukukunda içtima cezaların birleşmesi ve suçların birleşmesi olmak üzere iki şekilde incelenmektedir⁸¹⁹. TCK'nda, cezaların içtimaina ilişkin genel bir hüküm bulunmamaktadır. Hükümün bulunmaması, kanun koyucunun zımnen cezaların birleşmesi sistemini kabul ettiği sonucunu ortaya koyabilir⁸²⁰. TCK sistematüğinde kural, somut olayda kaç tane eylem varsa o kadar suç ve kaç tane suç gerçekleşmişse gerçekleşen suç kadar faile yaptırım verilmesidir (gerçek içtima)⁸²¹. Dolayısıyla cezaların birleşmesi kuraldır. Yargıtay da hukuki anlamda fiil tekliğinin bulunmadığı somut olayda farklı mağdurların tehdit edilmesi halinde gerçek içtima kuralını uygulamakta ve ayrı ayrı ceza vermektedir⁸²².

Cezaların birleşmesi kuralının istisnası ise, suçların birleşmesidir (içtimai). Suçların içtimainda eylemlerin toplanması suretiyle her suçtan ayrı ceza verilmez. Tek suç kabul edilerek ceza artırılabilir (zincirleme suç, aynı neviden fikri içtima) veya tek suç kabul edilip işlenen suçlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan failin

⁸¹⁸ “Sanık ...'un tehdit eylemini, diğer sanıklarla birlikte olayın başından sonuna kadar fikir ve eylem birliği içerisinde gerçekleştirmesine karşın, TCK'nın 37. maddesi delaletiyle 106/2-a-c maddesine uyarınca cezalandırılması yerine, tehdit suçunda uygulama yeri olmayan aynı Kanunun 39. maddesi uyarınca, suça yardım eden sıfatıyla cezasından indirim yapılması” Yarg. 4. CD, E. 2013/35931, K. 2016/3702, KT. 29.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.08.2022).

⁸¹⁹ **Doğan, Fatma Karakaş**, “Türk Ceza Hukukunda Cezaların İçtimai Kurumunun Düzenlenmesi Gerektiği Üzerine”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, Ankara 2011, s. 87.

⁸²⁰ **Doğan**, Cezaların İçtimai, s. 93.

⁸²¹ **Dönmezer/Erman**, C. II, s. 397; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 799; **İpekçioğlu**, Bileşik Suç s. 46; **Göktürk, Neslihan**, “Türk Hukuku'nda Suçların İçtimai”, CHKD, C. 2, S. 1-2, İstanbul 2014, s. 31.

⁸²² “Sanığın her iki müştekiye yönelik sarf ettiği sözlerin ayrı ayrı olduğu, ayrı suç oluşturduğu, aynı adreste oturan iki ayrı müştekiye hitaben yazılan iki ayrı mektubun tek zarf içerisinde aynı adrese gönderilmesi suretiyle tehdit suçunun tek eylemle birden fazla kişiye karşı işlenmesi olarak kabul edilemeyeceği, sanığın iki ayrı müştekiye ayrı ayrı sözlerle tehditte bulunduğu ve eylemin zincirleme suç hükümlerini oluşturmadığı ve sanık hakkında gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerektiği” Yarg. 4. CD, E. 2014/26659, K. 2014/34495, KT. 27.11.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 22.10.2022).

cezalandırılabilir (farklı neviden fikri içtima)⁸²³. Buna göre işlenen her eylemin ayrı suçu oluşturması gerçek içtimadır. Böylelikle her eylem bağımsız bir suç oluşturmaktadır. Gerçek içtimada her bir suç için ayrı ceza verilmesi ve birden fazla suç gerçekleşmişse suçların cezalarının toplanması suretiyle yaptırımın belirlenmesi gerekmektedir⁸²⁴. Eylemin hukuki anlamda tek fiil oluşturması gerçek içtimanın istisnasıdır (fikri içtima, zincirleme suç). Görünüşte içtimada ise, (bileşik suç) ne cezaların ne de suçların birleşmesi söz konusu değildir.

Tehdit suçunun mağduru bir veya birden fazla kişi olabilir. Bu yüzden zincirleme suç, aynı neviden fikri içtima ve farklı neviden fikri içtima hükümleri tehdit suçunda söz konusu olabilir. Nitekim Yargıtay da failin bir fazla kişiye yönelik tehditte bulunmasını içtima bahsinde inceleyerek tüm mağdurlar bakımından ayrı ayrı cezalandırılmasını hükmeden ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸²⁵.

Başka suçlarla tehdit suçu içtima ilişkisine girebilir. Örneğin, fail silahla ateş ederek muhatabına öldüreceğini söylemesi halinde bir fiille hem silahlı tehdit hem de genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunu işlemiş olur. Bir fiille birden fazla suç ortaya çıktığından farklı neviden fikri içtima hükümleri uygulanır. Fikri içtima, ortada birden fazla suç olmasına rağmen şartları sağlaması halinde gerçek içtima hükümlerinin uygulanmasını önleyerek faile en ağır cezadan sorumlu tutulmasını gerektiren bir kurumdur⁸²⁶. Hukuki anlamda bir fiile meydana gelen birden fazla suçtan hangisinin cezasının ağır olduğunun tespiti TCK m. 61 (cezanın belirlenmesi)

⁸²³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 794.

⁸²⁴ Koca, Mahmut, "Fikri İçtima", CHD, Seçkin Yayıncılık, Y. 2, S. 4, Ağustos 2007, s. 197; Göktürk, Suçların İçtiması, s. 31.

⁸²⁵ "Tehdit suçunun farklı mağdurlara karşı tek fiille gerçekleştirildiğinden söz edilebilmesi için tehdidin mutlaka ortak söz veya davranışlarla gerçekleştirilmiş olması şart değildir. Her bir mağdura veya mağdurlardan bazısına özel olarak hitap edilerek tehdit içeren sözler söylenmiş veya davranışlarda bulunmuş olsa bile objektif bir gözlemcinin bakış açısıyla bakıldığında failin hareketlerinin tek bir iradi karara dayalı olduğu, aralarında yer ve zaman bakımından bağlantı bulunduğu, bu nedenle bir bütünlük oluşturduğu sonucuna ulaşılması durumunda, fiilin hukuken tek olduğu kabul edilmelidir. Yukarıdaki açıklamalar ışığında somut olayda; sanığın mağdurlara yönelik tehdit suçunu oluşturan eylemlerini aynı kasıt ve olay bütünlüğü içinde kısa zaman aralığında gerçekleştirmiş olması nedeniyle zincirleme suç hükümleri gereğince tek hüküm kurulduktan sonra 5237 sayılı TCK'nın 43/2. maddesi yollamasıyla aynı Kanunun 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılması gerekirken, her mağdur için ayrı ayrı mahkumiyet hükümleri kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2019/6570, K. 2021/29551, KT. 20.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 23.08.2022).

⁸²⁶ Önder, C. II-III, s. 486.

dikkate alınarak somut olayın incelenmesi suretiyle yapılır. Cezası ağır olan suçun belirlenmesi artırım ve indirim, zincirleme suç ve suça teşebbüs ile haksız tahrik, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı gibi kusurluluğu ortadan kaldıran ve azaltan sebeplerin uygulanması suretiyle yapılmalıdır. Örnekte yer alan suçlardan en ağır cezayı gerektiren silahlı tehdit suçudur (iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası). Nitekim Yargıtay da örnek olaya benzer bir olayda farklı neviden fikri içtimaı uygulamayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸²⁷.

Tehdit suçu madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere başlı başına bağımsız bir ceza normu olması dışında aynı zamanda tamamlayıcı norm niteliği de bulunmaktadır. Bunun anlamı tehdit suçunun kanunlarda düzenlenen birçok suç tipi ile içtima ilişkisine girmesidir. Suçların içtimasında, zincirleme suç (TCK m. 43/1), aynı neviden fikri içtima (TCK m. 43/2), farklı neviden fikri içtima (TCK m. 44) ve bileşik suç (TCK m. 42) tehdit suçunda değerlendirilmesi gereken meselelerdir.

2. Zincirleme Suç

Kanun koyucu zincirleme suç hükümlerini TCK'nun 43 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında düzenleme altına almıştır⁸²⁸. Aynı suç işleme kararı icra edilirken değişik zamanlarda aynı kişiye karşı tehditte bulunulması halinde zincirleme suç hükümleri uygulanır⁸²⁹. Failin nitelikli haller de gözetilerek cezasında artırım yapılır. Aynı suç değişik zamanlarda farklı kişilere karşı işlenirse zincirleme suç hükümleri uygulanmaz ve işlenen suç kadar sorumluluk söz konusu olur (gerçek içtima)⁸³⁰. Zincirleme suçta aynı mağdura karşı işlenen aynı suçlar arasında sübjektif bir bağ ve değişik zamanlarda

⁸²⁷ “Sanık ...'ın olay günü müşteki ...'i tabanca ile tehdit amaçlı ateş ettiklerinin kabul edilmesi karşısında, eylemin bir bütün halinde TCK'nın 106/2-a,c maddesinde tanımlanan birden fazla kişi ile birlikte silahla tehdit ve aynı Kanunun 170/1-c maddesinde tanımlanan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, TCK'nın 44. maddesi uyarınca en ağır cezayı gerektiren birden fazla kişi ile birlikte silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği” Yarg. 4. CD, E. 2020/413, K. 2020/9930, KT. 14.09.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.10. 2022).

⁸²⁸ Maddeye göre; “(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır.”

⁸²⁹ Sevik, Özel Hükümler, s. 483.

⁸³⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465-466.

işlenen birden fazla suç bulunmaktadır⁸³¹. Dolayısıyla bir hareket ile bir suç işlenmesi halinde zincirleme suçtan bahsedilmez. Nitekim 43 üncü maddenin kanuni tanımında açıkça “*birden fazla işlenmesi*” ibaresiyle suçların çokluğu halinin benimsendiği görülmektedir.

Somut olayda zincirleme suç hükümlerinin şartları gerçekleşiyorsa faile verilecek olan cezada işlenen suç sayısı da dikkate alınarak belirli oranda artırım yapılır (dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır)⁸³². Cezada artırım TCK m. 61/1’e göre belirlenecek sonuç ceza üzerinden yapılır. TCK m. 61/5’e göre ise, yargılama neticesinde hâkim aralıklı verilen cezayı takdir ettikten sonra cezayı ağırlaştıran veya hafifleten nitelikli hali dikkate alarak artırım veya indirim yapmaktadır⁸³³. Nitelikli halleri uyguladıktan sonra belirlenen ceza üzerinden sırası ile teşebbüs, iştirak ve içtima (zincirleme suç, aynı neviden fikri içtima, farklı neviden fikri içtima) hükümlerini uygular. Zincirleme suçta ise, zincirde bulunan suçlardan herhangi birisi teşebbüs aşamasında olsa da bir tanesinin tamamlanmış olması halinde tamamlanmış suç üzerinden artırım yapılır⁸³⁴. Yaş küçüklüğü durumunda failin son zincir suçu işlediği an dikkate alınmalıdır. Son olarak fail zincirde yer alan suçlardan birini tek başına işlemiş diğerini de iştirak halinde işlemişse bunlar arasında zincirleme suç hükümleri uygulanarak ceza artırılabilir.

Her somut olay bakımından meydana gelen suçlar arasında zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için kanunda beş şart aranmaktadır⁸³⁵;

- 1- Birden fazla eylem bulunmalı,
- 2- Her biri değişik zamanlarda işlenmeli
- 3- Birden çok eylem aynı suçunu oluşturmali,
- 4- Aynı suç birden çok defa aynı kişiye karşı işlenmeli,
- 5- Birden çok suç, bir suç işleme kararının icrası kapsamında işlenmelidir.

⁸³¹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 530.

⁸³² Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 819.

⁸³³ Özgenç, Genel Hükümler, s. 672; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 541-542.

⁸³⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 819.

⁸³⁵ Göktürk, Suçların İçtimalı, s. 42.

a. Birden Fazla Eylem Bulunmalı

Aynı suçun aynı mağdura karşı tek eylemle birden fazla işlenmesi mümkün değildir. Bu yüzden zincirleme suçun varlığının için ilk koşulu fiil çokluğudur. Yani birden fazla eylemin bulunmasıdır⁸³⁶. Zincirleme suç hükmünün somut olayda uygulanabilmesi eylemlerin suç oluşturmaya bağlıdır. Bir eylemin suç olarak değerlendirilebilmesi için kanunda düzenlenmiş olması ve haksızlık içeriğinin bulunması gerekmektedir. Dolayısıyla değişik zamanlarda işlenen ve zinciri oluşturan suçların hepsinde suçun tüm unsurları ile haksızlık gerçekleşmelidir⁸³⁷. Kastın yokluğu halinde suçun taksirli hali kanunda düzenlenmemişse⁸³⁸ ve somut olayda hukuka uygunluk sebebi varsa haksızlık zincirleme suç kapsamına dahil edilemez⁸³⁹.

b. Aynı Suçların Her Biri Değişik Zamanlarda İşlenmeli

Zincirleme suçun uygulanabilmesi için zincirde bulunan aynı suçların değişik zamanlarda işlenmesi gerekmektedir⁸⁴⁰. Değişik zaman ibaresinden anlaşılması gereken bir suç işleme kararını bozacak nitelikte uzun zaman dilimi değildir. Süre esas alınırken somut olaydaki eylemlerin niteliği gözetilerek aşırıya kaçılmamalıdır. Burada suçlar arasında zamansal irtibat belirlenirken bir suç işleme kararını ortaya koyacak nitelikte suçu oluşturan eylemlerin birbirine yakınlığı dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda zamanın uzun veya kısa olması her somut olayda hâkim tarafından değerlendirilmelidir. Yargıtay aynı olay bütünlüğü içinde, kısa zaman diliminde ve aynı kasıtlarla gerçekleştirilen tehdit suçunda zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemenin kararını bozmuştur⁸⁴¹. İşlenen suçların

⁸³⁶ İçel, Suçların İctimai, s. 111; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 530.

⁸³⁷ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 530.

⁸³⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 812.

⁸³⁹ İçel, Suçların İctimai, s. 111; Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 530.

⁸⁴⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 812.

⁸⁴¹ “TCK’nın 43/1. maddesinin uygulanabilmesi için, bir suç işleme kararıyla, değişik zamanlarda aynı kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi gerekli olup, sanık ...’un katılan ...’a yönelik tehdit sözlerinin kısa zaman aralıklarında ard ardına söylendiğinin anlaşılması karşısında, hukuken tek fiil sayılacak hareketlerle gerçekleştirilen bu eylem nedeniyle tek bir tehdit suçunun oluşacağı ve farklı zamanlarda işlenen birden çok suçtan söz edilemeyeceği gözetilmeden, TCK’nın 43. maddesinin uygulanması suretiyle fazla ceza tayini” Yarg. 4. CD, E. 2022/3614, K. 2022/13752, KT. 31.05.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

arasındaki zamanın uzunluğu, aynı suç işleme kararının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi bakımından bir ölçüt olabilir.

Zincirleme suçu düzenleyen 43 üncü maddenin 1 inci fıkrasında yer alan “*değişik zamanlarda*” ibaresinin farklı saatler veya günler olarak anlaşılmaması gerekir. Örneğin değişik zaman kabul edilecek şekilde farklı dakikalarda iki farklı hareket olarak kabul edilebilecek şekilde tehdit edilmesi durumunda zamansal yakınlık çok kısa olsa da zincirleme suç hükümleri uygulanabilir. Ancak Yargıtay araya belli bir zaman girmeksizin tehdit suçu işlenmesi, tehdit suçunun devamı niteliğinde tek suç olduğundan ilk derece mahkemesinin zincirleme suç hükümlerini uygulayan kararını bozmaktadır⁸⁴². Yargıtay TCK’nun 43 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan *değişik zamanlarda* ifadesini dar yorumlamaktadır. Aynı gün içinde birbirinin devamı niteliğinde sayılacak tehditleri tek suç kabul etmektedir. Madde lafzından böyle bir sonuç çıkamamaktadır. Kanaatimce aynı suçlar bakımından biri diğerinin devamı niteliğinde olmadığı sonucuna varılıyorsa, birbirinden farklı zamanlarda yapılacak tehditler bakımından dakikalar arasında yapılmış olsa bile iki hareket kabul edilmeli ve aralarındaki sübjektif bağa (bir suç işleme kararının icrası kapsamında) dayanılarak zincirleme suç hükümleri uygulanmalıdır.

c. Birden Çok Eylem Aynı Suçunu Oluşturmalı

Zincirleme suçun uygulanabilme koşullarından bir diğeri birden çok eylemin aynı suçu oluşturmasıdır. Madde metninde yer alan “*aynı suçun birden fazla işlenmesi*” ibaresi ile bu koşul ifade edilmiştir. Aynı suçun işlenmesi için ilk suç ile daha sonra gerçekleştirilen suçlar arasında korunan hukuki değer ve suçun kanuni tanımındaki unsurların genel olarak aynı olması gerekir⁸⁴³. Nitekim madde metninde

⁸⁴² “TCK’nın 43/1. maddesinin uygulanabilmesi için, bir suç işleme icrası kapsamında *değişik zamanlarda aynı kişiye karşı suçun birden fazla kez işlenmesi* gerekli olup, somut olayda iddianame içeriğinde ve gerekçede sanığın, katılana yönelik tehdit eylemlerini gün içinde mesajlar göndererek gerçekleştirdiğinin kabulü ve dosyada yer alan mesaj tespit tutanağına göre, sanığın gönderdiği tehdit içeren mesajlar arasında çok kısa zaman aralığının bulunduğu anlaşılmaması karşısında, araya belli bir zaman aralığı girmeksizin eylemin devamı niteliğindeki sözlerinden dolayı sanık hakkında tehdit suçundan zincirleme suç hükümleri uygulanarak fazla ceza tayin” Yarg. 4. CD, E. 2019/8750, K. 2021/28506, KT. 06.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁸⁴³ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 535.

bu durum “bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır.” demek suretiyle belirtilmiştir. Buna göre aynı suç işleme kapsamında olması halinde herhangi bir suçun temel ve nitelikli hallerinin belli aralıklarla art arda işlenmesi halinde de zincirleme suç hükümleri uygulanır⁸⁴⁴. Örneğin fail silahlı tehdit suçu ile tehdit suçunun temel halini art arda işlemesi halinde zincirleme suç hükmü uygulanır. Ancak fail önce tehdit suçunu ardından tehditle para almak suretiyle yağma suçunu işlerse aynı suç olmayacağından gerçek içtima uygulanır. Zincirleme suç hükümleri farklı suç olduğundan gerçekleşmez. Sadece korunan hukuki değer aynı olması zincirleme suç hükümlerinin uygulanması sonucunu doğurmaz. Dolayısıyla hürriyete karşı bir suç olan tehdit ile şantaj suçunun değişik zamanlarda işlenmesi halinde zincirleme suç hükümleri uygulanamaz.

d. Aynı Suç Birden Çok Defa Aynı Kişiye Karşı İşlenmeli

Zincirleme suçta birden fazla kez işlenen aynı suçun mağduru aynı kişi olması gerekir. Dolayısıyla suç aynı fakat mağdurlar farklıysa zincirleme suç hükümleri uygulanmaz⁸⁴⁵. Aynı kişiye karşı tehdidin birden fazla işlenmesinde çeşitli ihtimaller dahilinde farklı sorumluluklar ortaya çıkabilir.

Birinci ihtimal: aynı kişiye karşı birden fazla defa işlenen tehdit suçlarından ilkinde fail diğeriinde azmettiren olunması durumunda da zincirleme suç hükümleri uygulanır⁸⁴⁶. Yargıtay da zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸⁴⁷.

İkinci ihtimal: aynı kişilere yönelik olarak önce tehdit akabinde değişik zamanlarda aynı kişileri birden fazla defa tehdit eylemini gerçekleştirirse bu durumda

⁸⁴⁴ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 534.

⁸⁴⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 818.

⁸⁴⁶ Gökçen/Artuç, s. 4145.

⁸⁴⁷ “Sanığın her iki katılanı ayrı ayrı tehdit ettiğinin iddia ve kabul edilmesi karşısında, sanığın iki ayrı tehdit eyleminden mahkumiyeti yerine tek bir eylemle her iki katılanı tehdit ettiği değerlendirilerek TCK’nın 43/1-2. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanması suretiyle eksik ceza verilmesi aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır.” Yarg. 4. CD, E. 2015/18775, K. 2017/21817, KT. 09.10.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

ilk tehdit bakımından aynı neviden fikri içtima (TCK m. 43/2) uygulanarak ceza artırılacak ardından artırılan ceza üzerinden ikinci tehdit bakımından zincirleme suç hükümleri (TCK m. 43/1) uygulanarak tekrar artırım yapılacaktır⁸⁴⁸. Yargıtay da birden fazla mağdura yönelik olarak bir suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla tehditte bulunulması halinde önce aynı neviden fikri içtimada hükümlerine göre artırım sonra da sonuç ceza üzerinden zincirleme suçtan artırım yapılması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸⁴⁹.

Madde metninde mağduru belirsiz suçlar bakımından da zincirleme suç hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir (TCK m. 43/1)⁸⁵⁰. Buna göre aynı mağduru belirsiz olan suçun icrası kapsamında farklı zamanlarda birden fazla kez işlenmesi durumunda da zincirleme suç uygulanır⁸⁵¹.

e. Birden Çok Suç Bir Suç İşleme Kararının İcrası Kapsamında İşlenmeli

Bir suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kez aynı suçun işlenmesi zincirleme suçun uygulanabilme koşuludur. Aynı suçun birden fazla defa işlenmesi halinde, bu suçlar arasındaki sübjektif bir bağın bulunup bulunmadığı (bir suç işleme kararının icrası) her somut olaya göre ayrı değerlendirilmelidir. Buradaki suç işleme kararı birden fazla kez işlenmesini kapsamaktadır. Suç işleme kastı bu kapsamda değildir. Böyle bir karar, kastı içine almakta ve kasttan önce gelmekte olan iradi bir haldir. Bir suç işleme kararının icrası kapsamında kasttan önce gelen iradi birden fazla defa işleme kararının belli bir suçu işlemeye yönelik olması gerekir⁸⁵². Örneğin aynı kişinin üzerinde üstünlük kurmak ve onu sindirmek için birden fazla kez tehditte bulunayım da karşıma çıkmasını düşüncesi ile muhatabına yönelik tehditte bulunan

⁸⁴⁸ Gökcan/Artuç, s. 4145.

⁸⁴⁹ “Sanıkların ilk olayda mağdurların iş yerine gelerek korkutmak amacıyla mağdurların üzerine arabayı sürdükleri ve olay yerinden ayrıldıkları, kısa süre sonra tekrar araba ile gelerek ele geçmeyen av tüfeği ile ateş etmek suretiyle mağdurları silahla birlikte tehdit ettiklerinin kabul edilmesi karşısında; sanıkların, birden fazla mağdura yönelik bir suç işleme kararı kapsamında, değişik zamanlarda tehdit etmesi karşısında, TCK’nın 43/2 ve 43/1. maddeleri uyarınca cezanın artırılması gerektiğinin gözetilmeden, iki kez tehdit suçundan yazılı şekilde hükümler kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/26106, K. 2020/984, KT. 16.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.08.2022).

⁸⁵⁰ Maddeye göre: “Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.”

⁸⁵¹ Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 819.

⁸⁵² Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s. 539-540.

kişinin işlemiş olduğu tehditler bakımından zincirleme suç hükmünün bu şartı gerçekleşmiş olur.

3. Aynı Neviden Fikri İçtima

Tehdit suçu, birden fazla farklı kişiye yönelik bir fiille işleniyorsa TCK'nun 43 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında düzenlenen aynı neviden fikri içtima hükümleri göz önünde bulundurularak⁸⁵³ aynı suçun cezasında artırım yapılmak suretiyle ceza belirlenmektedir⁸⁵⁴. Yargıtay kararlarında da bu durum dikkate alınarak aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararları bozulmaktadır⁸⁵⁵. YCGK bir kararında tek zarf içerisinde farklı mağdurlara yazılan tehdit içerikli mektubun gönderilmesi hareketini bir fiil kapsamında değerlendirerek aynı neviden fikri içtima hükmünün uygulanması gerektiğini ifade etmektedir⁸⁵⁶.

⁸⁵³ Maddeye göre: “aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.”

⁸⁵⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 438; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 466; Tezcan/Erdem/Önok, s. 534-535.

⁸⁵⁵ “Somut olayda, sanığın iddianamede anlatılan ve mahkemece kabul edilen eylemlerinin bir bütün olarak tek suçu oluşturması nedeniyle, tek hüküm kurulup TCK'nın 43/2. maddesi uyarınca ceza arttırımı yapılması ile yetinilmesi gerekirken, her bir müştekiye yönelik eylem yönünden ayrı ayrı hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/31415, K. 2021/26107, KT. 03.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022); Sanığın; noterlik merdivenlerinden çıkmakta olan katılanları görünce önce katılan N.'ye seni öldürürüm dediği, buna tepki gösteren eşi Z.'e de sizi yaşatmayacağım şeklinde sözler söylediğinin sabit olması karşısında; aynı ortamda bulunan katılanlara karşı aynı nedene dayalı olarak ve aynı olay bütünlüğü içinde araya fasıla girmeksizin arka arkaya söylenen sözlerin tek fiille birden fazla kişiye karşı tehdit oluşturacağı ve aynı neviden fikri içtima nedeniyle tehdit suçundan saptanacak temel cezada TCK'nın 43/2-1 maddeleri uyarınca artırım yapılması gerektiği gözetilmeden, iki defa mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/24139, K. 2015/37611, KT. 12.11.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022); “Sanığın, müştekilere bu raporu yok etmezseniz benim hayatım biter, ben de sizin hayatınızı bitiririm, hayatım kararmış, seninkini de karartacağım, ben bu parayı alamazsam biterim, bu yüzden seni de bitiririm şeklinde sözlerle tehdit ettiğinin sabit olmasına karşın; aynı neviden fikri içtima hükümleri çerçevesinde tehdit suçundan mahkumiyeti yerine yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle beraatine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2022/11103, K. 2022/20683, KT. 25.10.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022).

⁸⁵⁶ “Suç tarihinde cezaevinde bulunan sanık ...'ün, boşanma aşamasında olduğu eşi mağdur ... Bülbul'e ve aynı evde ikamet etmekte olan kayınbiraderi mağdur ...'e, tek bir zarf içerisinde, ancak mağdurlara hitaben ayrı ayrı yazılmış tehdit içerikli iki mektup gönderdiği olayda; sanığın mağdurlara hitaben ayrı ayrı mektup yazması eylemleri, gerçekleştirilmesi düşünülen suç öncesi birer hazırlık hareketi niteliğinde olup, suçun icrai hareketinin, farklı mağdurlara yönelse de hukuki anlamda tek bir fiil olarak değerlendirilmesi gereken mektupları gönderme eylemi ile gerçekleştirildiğinin kabulü ve hukuki anlamda tek bir fiilden ibaret olan tehdit suçundan TCK'nın 43/2. maddesinin yollamasıyla aynı

Yargıtay Ceza Dairelerinin aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanmasında dayanak olarak aldığı YCGK'nun E. 2013/13-293, K. 2013/297, KT. 11.06.2013 tarihli kararına göre hareket teklighinden doğal anlamda teklik değil, hukuki anlamda teklighin anlaşılacağı ifade edilmiş ve aynı neviden fikri içtimadan söz edilebilmesi için gereken şartlar ortaya konulmuştur. Bu şartlar⁸⁵⁷;

- 1- Hareket ya da fiilin hukuki anlamda tek olması,
- 2- Birden fazla suçun işlenmiş olması,
- 3- İşlenen birden fazla suçun aynı suç olması,
- 4- Bu suçların mağdurlarının farklı olması gerekmektedir.

Tehdit suçu değişik zamanlarda birden fazla kişiye karşı işlendiğinde cezanın belirlenmesi önce aynı neviden fikri içtima sonra zincirleme suç hükümleri uygulanması suretiyle belirlenir⁸⁵⁸. Yargıtay kararlarında da şartları oluşması halinde önce aynı neviden fikri içtima gözetilerek cezada artırım yapılmasını sonra bu artırım üzerinden zincirleme suçtan tekrar bir artırım yapılarak ceza verilmesi gerektiği ifade edilmektedir⁸⁵⁹. İki suçların içtimaı hali cezalandırılma bakımından biri diğerine atıf yapsa da artırım bakımından ayrı değerlendirilmektedir.

Kanun'un 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılarak cezanın belirlenmesi gerekmektedir. Kaldı ki sanık aynı içerikteki sözleri tek bir mektupla mağdurlara gönderseydi eylemi yine zincirleme şekilde işlenen tek suç olarak değerlendirilecek ve bundan kuşku duyulmayacaktı. Sırf, aynı sözlerin farklı kâğıtlara yazılarak tek bir zarfla gönderilmesinin iki ayrı suç olarak değerlendirilmesi hakkaniyete aykırıdır." YCGK, E. 2015/100, K. 2018/541, KT. 15.11.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.11.2022).

⁸⁵⁷ "...Sanığın, gece sayılan zaman diliminde aynı evde birlikte yaşadığı ve olay sırasında evde uyumakta olan müştekiler E.B., İ.S.ve Y.O.'un cep telefonları ile müşteki İ.'in 500 Lira parasını alarak evden ayrıldığı, cep telefonlarını sattığı, hırsızlık suretiyle elde ettiği parayı harcadığı ve şikayet üzerine Taksim'de bir barda yakalandığı olayda, üç ayrı mağdurun cep telefonları ve parasının çalınması nedeniyle, tek bir fiilden bahsedilemeyeceği, kaldı ki eylemin gerçekleştirilme şekli itibarıyla da hukuki anlamda tek bir fiilin söz konusu olmadığı anlaşıldığından, yerel mahkemece sanık hakkında her bir müştekiye karşı işlenen hırsızlık suçundan ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır." YCGK, E. 2013/13-293, K. 2013/297, KT. 11.06.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022).

⁸⁵⁸ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 466.

⁸⁵⁹ "Sanığın, müştekiler Ahmet ve Aysel'i çok defa arayarak tehdit etme eyleminde, aynı neviden fikri içtima kuralı gereğince TCK'nın 43/2. maddesi aracılığıyla 43/1. maddesinden artırım yapıp ardından da bulunan artırılmış ceza miktarı üzerinden zincirleme suç nedeniyle TCK'nın 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılarak sonuç cezanın belirlenmesi gerektiği gözetilmemesi" Yarg. 4. CD, E. 2013/15445, K. 2015/29640, KT. 22.05.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.10.2022); "Sanığın, önce müştekiler A. Ş., E. G. ve Namık Şimşek'in yüzüne, N. Ç.'in gıyabında silahla tehdit eylemini gerçekleştirdikten hemen sonra, Nurtay'ın evine beş el ateş ederek silahla tehdit etmesi nedeniyle, aynı

Aynı neviden fikri içtima ve farklı neviden fikri içtima hukuki anlamda tek fiilin gerçekleştirilmesi halinde uygulandığından karıştırılmaya müsait suçların içtima türleridir. Bu yüzden fail tarafından bir fiille birden fazla suç işlenmesi değişik ihtimaller gözetildiğinde farklı sonuçlara sebep olmaktadır. Bunlar; bir fiille aynı kişiye karşı birden fazla suçun işlenmesi (birinci ihtimal) veya birden fazla kişiye karşı birden fazla suçun işlenmesi (ikinci ihtimal) halinde farklı neviden fikri içtima uygulanırken bir fiille birden fazla kişiye karşı aynı suçun işlenmesi halinde (üçüncü ihtimal) aynı neviden fikri içtima söz konusu olmaktadır.

Birinci ihtimal: bir kimseyi korkutmak için silahla ateş edilmesi (silahla tehdit) neticesinde bu kimsenin evinin camı kırılmışsa (mala zarar verme) aynı kişiye karşı bir fiille birden fazla suç işlenmektedir (farklı neviden fikri içtima).

İkinci ihtimal: bir kimseyi korkutmak için mahallede havaya ateş (silahlı tehdit) etmesine rağmen (genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması) merminin başkasına isabet ederek öldürmesi (öldürme-sübjektif durumuna göre olası kast, bilinçli taksir veya bilinçsiz taksir) halinde bir fiille birden fazla kişiye karşı birden fazla suç gerçekleştirilmektedir (farklı neviden fikri içtima).

Üçüncü ihtimal: bir fiille birden fazla kişiye karşı tehditte (aynı suç) bulunulması halinde aynı neviden fikri içtima hükmü uygulanır (aynı neviden fikri içtima).

4. Farklı Neviden Fikri İçtima

Farklı neviden fikri içtimanın şartları TCK'nun 44 üncü maddesinde yer almaktadır⁸⁶⁰. Buna göre farklı neviden fikri içtimanın uygulanabilmesi için; tek fiil olmalı, bir fiil ile birden fazla suç işlenmeli, birden fazla suç arasında fail en ağır cezayı

neviden fikri içtima kuralı gereğince tehdit eyleminden tek bir hüküm kurulduktan sonra, TCK'nın 43/2. aracılığıyla artırım yapılarak, ardından da bulunan artırılmış ceza miktarı üzerinden zincirleme suç nedeniyle aynı kanunun 43/1. maddesi uyarınca artırım yapılarak sonuç cezanın belirlenmesi gerektiğinin gözetilmemesi" Yarg. 4. CD, E. 2013/22049, K. 2015/36446, KT. 22.10.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.10.2022).

⁸⁶⁰ Maddeye göre: "İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır."

gerektiren suçtan sorumlu olmalıdır⁸⁶¹. Örneğin silahla tehdit amacıyla ateş edilmesi neticesinde başka bir kişinin arabasının zarar görmesi halinde bir fiille birden fazla kişiye karşı birden fazla suç gerçekleştiğinden farklı neviden fikri içtima uygulanarak en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumluluk söz konusu olur.

Fikri içtimanın hukukî esasının açıklanmasında suç tekliği ve suç çokluğu görüşleri karşımıza çıkmaktadır⁸⁶². Suç tekliği görüşünde ortada tek eylem olduğundan tek suç vardır. Suç tekliği hareket esaslıdır. Fikri içtimanın esası hukuki anlamda tek hareketin ve dolayısıyla tek suçun bulunmasıdır. Suç tekliğinde cezası az olan fazla olanın içerisinde eridiğinden ortada tek suç bulunmakta ve böylece fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olmaktadır⁸⁶³. Suç çokluğu görüşünde ise, hareketin sayısı ve tek hareket bulunması önem arz etmez. Hareketin tek olması suçların da tek olacağını göstermez. Suç çokluğu görüşünde tek hareketle birden fazla kanun hükmünün ihlal edilmesi söz konusudur⁸⁶⁴.

Suçların içtimasında fiil tekliği, fiil çokluğu kavramları ile suç tekliği ve suç çokluğu aynı anlamda değildir. Bununla beraber fiil tekliği ve fiil çokluğu, suç tekliği ile suç çokluğunun şartını oluşturmaktadır. Aynı zamanda bağlantı noktasıdır. Özetle, fiilin tek olması suçun da tek olacağını göstermez⁸⁶⁵. Örneğin, korkutmak maksadıyla mağdura yönelik olarak tek silahla ateş etme eylemi ile birden fazla suç meydana gelmektedir. Dolayısıyla fiil tek olsa da hem genel güvenliğin tehlikeye sokulması hem de silahla tehdit suçunu oluşturmaktadır.

Suç tekliği-suç çokluğunun ayrımında suçun tüm unsurlarını oluşturan normların ihlalini ölçüt olarak alınmaktadır⁸⁶⁶. Fiil tekliği ve fiil çokluğu ayrımında ise, hareket

⁸⁶¹ **Yılmaz, Erkam**, Farklı Neviden Fikri İçtima, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1554.

⁸⁶² **Koca**, Fikri İçtima, s. 199; **Göktürk, Neslihan**, Fikri İçtima, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 53.

⁸⁶³ **Koca**, Fikri İçtima, s. 200.

⁸⁶⁴ **İçel, Kayıhan**, “*Fikri İçtima Üzerine Bir İnceleme*”, İÜHFM, C. 30, S. 1-2, İstanbul 1964, s. 198; **Özbek, Veli Özer**, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunun Anlamı C. I Genel Hükümler (Madde 1-75), Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara 2010, s. 733-734.

⁸⁶⁵ **Akkaya, Çetin**, “*Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 13, Haziran 2019, s. 4.

⁸⁶⁶ **İçel, Kayıhan**, Suçların İçtimai, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1972, s. 41; **İpekçioğlu**, Bileşik Suç s. 47; **Akkaya**, s. 4; **Yılmaz**, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1560.

veya netice kavramının mı esas alınacağı belirlenmelidir. Doktrinde bir görüş hareketin⁸⁶⁷ esas alınması gerektiğini ifade etmektedir. Hareketten anlaşılması gereken ceza normunda düzenlenen ve normu ihlal eden fiildir. Tek suç işleme kararı ile birden fazla suç işlenmişse hareketin tekliği esas alınarak cezası ağır olan suçtan sorumluluk söz konusu olur. Bunun için suç işlemeye yönelik tek kastın bulunması da şart değildir. Başka bir görüş ise⁸⁶⁸, neticenin tekliğini esas almaktadır. Netice sayısı kadar suç vardır ve bu suçlar arasında gerçek içtima uygulanmalıdır. Fikri içtima hükümlerinin uygulanabilmesi için ortada birden fazla ceza normunu ihlal eden bir netice olmalıdır. Kanaatimce bu ayrımın belirlenmesinde hareket esas alınmalıdır. Fikri içtima bakımından ise, suç çokluğu görüşünü benimsemekteyim. Gerçekleşen norm ihlalleri suç sayısının belirlenmesinde esas alınmalıdır. Fikri içtimaı düzenleyen TCK'nun 44 üncü maddesi de fikri içtimada birden fazla farklı suçun bulunduğunu ancak bunlar bir fiille işlendiğinden en ağır olanından ceza verileceğini ifade ederken aslında suç çokluğu görüşünü vurgulamaktadır. Bir fiille birden çok suç meydana gelmişse de tek ceza verilmesi suç politikasının bir gereğidir.

Fiil sayısının belirlenmesinde ölçüt, failin işlediği eylemin hukuki anlamda hangi suç tiplerini ihlal ettiğidir. Failin suçu gerçekleştirirken icra ettiği hareketler çoğunlukla doğal anlamda birden fazla vücut hareketinden oluşmaktadır. Bedensel hareketlerin her biri tek iradi karar çerçevesinde gerçekleştiriliyorsa hareket tektir⁸⁶⁹. Doğal anlamda gerçekleştirilen birden fazla hareket hukuki olarak bir bütünü oluşturuyorsa hukuki anlamda fiil tekliği söz konusudur⁸⁷⁰. Hareketin hukuki anlamda tekliğinde failin hareketleri hukuki olarak değerlendirilmektedir. Hareketler farklı iradi kararlarla alınmış olsa da hukuki olarak bir bütünlük halindeyse tek fiil sayılmalıdır. Özetle doğal anlamda tek hareketten bahsedilebilmesi için hukuki anlamda da tek hareket bulunması gerekir. Ancak hukuki anlamda tek hareketin

⁸⁶⁷ **Taner, Tahir**, Ceza Hukuku Umumi Kısım, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1949, s. 102; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Genel Hükümler, s. 818; **Akkaya**, s. 15; **Yılmaz**, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1563.

⁸⁶⁸ **Kunter, Nurullah**, “*Fikri İçtima Sebebi ile Suçların Birleşmesi*”, İÜHFM, C. 14, S. 1-2, İstanbul 1948, s. 365; **İçel**, Suçların İçtimaı, s. 35; **Özen, Mustafa**, “*Ceza Hukukunda Fikri İçtima*”, TBB Dergisi, S. 73, Ankara 2007, s. 140.

⁸⁶⁹ **Koca**, Fikri İçtima, s. 203; **Göktürk**, Fikri İçtima, s. 99.

⁸⁷⁰ **Koca**, Fikri İçtima, s. 203; **Göktürk**, Suçların İçtimaı, s. 41.

bulunması doğal anlamda da tek hareketin bulunduğu anlamına gelmez⁸⁷¹. Dolayısıyla fiil, hukuki anlamda ve hukuki bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir⁸⁷². Örneğin bir kişiye bir bütün halinde art arda tehdit edilmesi durumunda doğal anlamda birden fazla tehdit içerikli söz olsa da hukuki anlamda bir tehdit bulunmaktadır. Hareketin hukuki anlamda tekliğinden söz edilebilmesi için tek iradi karara dayanmalı, aynı şekilde birden fazla hareket olmalı, aynı tip hareketler arasında zamansal ve mekânsal bağlantı bulunmalı ve objektif üçüncü kişi tarafından bu hareketler tek hareket görülmelidir⁸⁷³.

Farklı neviden fikri içtimanın şartlarını taşısa da kanun koyucu özel içtima kuralı öngörerek fikri içtimanın uygulanmasını engelleyebilir. Nitekim TCK'nun 106 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında bazı suçların tehdit amacıyla işlenmesi halinde gerçek içtima hükmü uygulanarak suçların toplanması gerektiği düzenlenmiştir. Örneğin mala zarar vermek suretiyle mağdura tehditte bulunulması durumunda hukuki anlamda tek fiile birden fazla kişiye karşı farklı suç gerçekleşmiş olsa bile TCK m. 106/3 düzenlemesi karşısında gerçek içtima uygulanır. Suçun nitelikli halleri aynı suç kabul edildikleri için bunların hukuki anlamda bir fiille ikisi birden ihlal edildiğinde tek suç işlendiği kabul edilerek farklı neviden fikri içtima uygulanmaz. Örneğin bir kimsenin hayatına yönelik tehditte bulunduktan sonra silah gösterilmesi durumunda doğal anlamda iki hareketten söz edilmesine rağmen hukuki anlamda bir hareket olduğundan tehdidin silahla işlenmesi nitelikli halinden sorumluluk söz konusu olur. İki ayrı suçun işlendiğinden bahsedilmez. Aynı zamanda işlendiği için değişik zamanlarda işlendiğinden bahisle zincirleme suç hükümleri de uygulanamaz. Ancak tehditte kullanılan silah ruhsatsızsa (6136 sayılı kanuna muhalefet) bu durumda bir fiille birden fazla suç işlendiğinden farklı neviden fikri içtima uygulanarak fail, en ağır cezayı gerektiren silahlı tehdit suçundan sorumlu olur.

Kanun koyucu TCK'nun 44 üncü maddesi ile bir fiille birden fazla farklı suçun gerçekleşmesi halinde faile en ağır cezayı gerektiren suçtan ceza verileceğini düzenlemiştir. Aynı neviden fikri içtimada ise, aynı suçun birden fazla kişiye karşı

⁸⁷¹ İçel, Suçların İçtiması, s. 32; Göktürk, Fikri İçtima, s. 102; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 826.

⁸⁷² Önder, Genel Hükümler, s. 534.

⁸⁷³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Yılmaz, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1567-1572.

işlendiğinden bir suçtan ceza verilmekte ve fakat zincirleme suçun düzenlendiği TCK'nun 43 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında atıf yaparak failin cezasında artırımı gidilmektedir⁸⁷⁴. İki içtima türünde cezada ayırım yapılmaktadır. Her iki içtima şekli de birden fazla ceza normunu ihlal ettiğinden mevcut düzenleme değiştirilerek ikisinde de ceza artırımı yapılmalıdır. Ancak kanun koyucu farklı neviden fikri içtimada bir fiille gerçekleştirilen suçlar arasında en ağır cezayı gerektirenden failin sorumlu olması gerektiğini kabul ettiğinden erime sistemini benimsemektedir⁸⁷⁵. Yaptırımını diğer suça göre hafif olan ağır olanın içerisinde erimektedir. Daha ağır cezayı gerektiren suçun belirlenmesinde nitelikli haller de göz önünde bulundurularak yargılama neticesinde verilecek ceza değil, kanunda düzenlenen soyut ceza esas alınır. Suçların teşebbüs aşamasında kalması halinde de fikri içtima uygulanabilir.

Kasten ve taksirle işlenen suçlar arasında da farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması mümkündür⁸⁷⁶. Özellikle hedefte sapma halinde bu ilişki ortaya çıkmaktadır. Hedefte sapmaya özgü TCK'nda bir düzenleme yoktur. Fail araçta elverişsizlik, kişisel beceriksizlik veya başka sebeplerle kastettiğinden farklı veya başka birden fazla suç meydana getirmişse hedefte sapma söz konusu olur⁸⁷⁷. Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere⁸⁷⁸ hedefte sapma halinde hata hükümleri uygulanmaz⁸⁷⁹. Sapma ve şahısta hata farklı niteliktedir. Sapma kasttan sonra suçun icra aşamasında ortaya çıkarken şahısta hata iradenin ortaya çıkması aşamasındadır ve failin kastına etki etmektedir. Dolayısıyla şahısta hata halinde bilgisizlik sebebiyle kastın bilme unsuru gerçekleşmemektedir⁸⁸⁰. Örneğin (A) kişisi (B)'yi korkutmak maksadıyla ayaklarına ateş eder. Mermi yerden seker ve (C)'ye isabet eder. (C) hayatını kaybeder. (B) silahlı tehdit suçu, (C) açısından ise (B) hedeflenmesine rağmen

⁸⁷⁴ Göktürk, Suçların İçtimai, s. 44.

⁸⁷⁵ Göktürk, Suçların İçtimai, s. 50; Yılmaz, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1583.

⁸⁷⁶ Yılmaz, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1580.

⁸⁷⁷ Önder, Ceza Hukuku Dersleri, s. 331; Şenol, Cem, Türk Ceza Hukukunda Hedefte Sapma, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1225.

⁸⁷⁸ Gerekçeye göre: "Gerek doktrinde gerek uygulamamızda, hedefte sapma durumunda da fikri içtima hükmünün uygulanması gerektiği konusundaki görüş hâkimdir. Bu nedenle, kanuni düzenlemede hedefte sapmanın şahısta yanılma ile birlikte değerlendirilmesinden vazgeçilmiştir."

⁸⁷⁹ Yılmaz, Farklı Neviden Fikri İçtima, s. 1579.

⁸⁸⁰ Özar, Süleyman, "Türk Ceza Hukukunda Sapma", TBB Dergisi, S. 55, Ankara 2006, s. 227.

hedeften sapılması sonucunda meydana gelen neticeden (A), farklı neviden fikri içtima h k m  göz önünde bulundurularak sorumlu tutulur.

5. Bileşik Suç

Tehdit suçu kanun koyucu tarafından başka suçlar içerisinde nitelikli hal veya unsur olarak yer verildiğinden tamamlayıcı bir normdur. Bu niteliği itibarıyla bileşik suç hükümlerinin uygulanması söz konusu olmaktadır. Her biri bağımsız suç oluşturan fiillerin bir suç içerisinde unsur veya nitelikli hal olarak bir araya gelmesi durumunda bileşik suç hükümleri ortaya çıkmaktadır⁸⁸¹. Tehdidin unsur veya nitelikli hal olduğu suçlarda kişi tehdit etmesine rağmen ilgili suç ger ekle memi se teşebbüs hükümleri uygulanır⁸⁸². Örneğin tehditle rızası dışında mal alınmış ancak fail hakimiyeti altına alamadan yakalanmı sa ya maya teşebbüs söz konusu olur.

Bir kişi tarafından birden fazla ceza normu ihlal edildiğinde karşımıza suç çokluğu çıkmaktadır. Ceza hukukunda kural suç sayısı kadar ceza verilmesidir. Bunun istisnası suçların içtima kurallarıdır⁸⁸³. Bileşik suçta suçları düzenleyen normların çok olması normlar arasında tüketilen ve tüketen norm ilişkisi kapsamında de erlendirildi inden bu duruma görünüşte içtima da denilmektedir⁸⁸⁴. Bağımsız olarak bir suç oluşturan norm başka bir suç içerisinde unsur veya nitelikli hal olarak yer verildiğinden, bir norm diğer normu tüketmektedir. Bu hali ile suç içerisinde t k tilecek olan norm ba ımsızlı ını yitirir. Bileşik suçta bir suç başka bir suç içerisinde birle mekte tek bir suçu oluşturmaktadır. Dolayısıyla bileşik suçta doğal anlamda birden fazla hareket olsa da ( rne in, tehditte bulunma ve malın alınması ile yağma suçunun oluşması) hukuki anlamda bir fiil bulunduğundan tek suç

⁸⁸¹  pek io lu, Bileşik Suç s. 49; Aydın, Tehdit Suçu, s. 26.

⁸⁸² Sevük,  zel Hükümler, s. 481-482.

⁸⁸³  pek io lu, Bileşik Suç s. 45.

⁸⁸⁴   el, Kayıhan, "Görünüşte Birleşme (  tima)  lkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu",  T SBD, Y. 7, S. 14, G z 2008, s. 44; Göktürk, Suçların   timaı, s. 41.

oluşmaktadır⁸⁸⁵. Bu yüzden bileşik suçtaki fiil tekliği; doğal anlamda fiil tekliği değil, hukuki anlamda fiil tekliğidir⁸⁸⁶.

Bileşik suçta aslında doğal anlamda birden fazla hukuki değeri ihlal eden hareket bulunsa da bir suç içerisinde bunlar tüketildiğinden hukuki anlamda bir fiil vardır. Örneğin yağma suçunda tehdit ile birden fazla eşya alınması halinde hırsızlık ve tehdit olmak üzere birden fazla suç birden fazla hareketle gerçekleşmektedir. Aynı zamanda birden fazla hukuki değer (kişinin iç huzuru ve malvarlığı) ihlal edilmektedir. Ancak bileşik suç hükümleri gereğince hukuki anlamda bir hareket olduğundan birden fazla hukuksal değer ihlal edilmiş olsa da bunlar yağma suçunun içerisinde unsur olarak birleşmektedir. Sonuç olarak bileşik suçta yer alan eylemler tek başına bağımsız bir suçu oluşturmalarına rağmen ayrıca bu suçlardan ceza verilmemektedir⁸⁸⁷.

Kanunda her biri bağımsız suç olarak düzenlenen fiillerin bileşik suç hükümleri uygulanarak tek bir suç altında birleşebilmeleri için fiillerin, işlendikleri zaman bakımından birbirini takip etmesi şarttır⁸⁸⁸. Örneğin, tehditle malın alınması halinde yağma suçundan bahsedilebilmesi için tehdide, malın alınması eyleminden önce ve malın verilmesini veya malın alınmasına karşı koyulması anında başvurulması gerekir.

Tehdide başvurulmak suretiyle işlenen ve tehdidin unsur veya nitelikli hal olmadığı suçlarda, hukuki anlamda bir fiil varsa farklı neviden fikri ictima uygulanmalıdır. Örneğin tehditle iradesi üzerinde baskı kurulan mağdurun rızası dışında cinsel davranışta bulunulması durumunda fail cinsel saldırı suçundan sorumlu olacaktır. Ancak tehdit bu suçun unsuru veya nitelikli hali olmadığından ve suçun işlenmesi sırasında başvurulduğundan hukuki anlamda bir fiilden söz edilebilir. Bu durumda farklı neviden fikri ictima uygulanarak fail en ağır ceza gerektiren cinsel saldırı suçundan sorumlu olur.

⁸⁸⁵ İçel, Görünüşte İctima, s. 44; Göktürk, Suçların İctimai, s. 42.

⁸⁸⁶ Doğan, Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İctimai Sorunu, s. 196; Akkaya, s. 16.

⁸⁸⁷ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 142-143; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 465; Tezcan/Erdem/Önok, s. 532.

⁸⁸⁸ İpekçioğlu, Bileşik Suç s. 50.

Kanun koyucu “*bu tür suçlarda ictima hükümleri uygulanmaz*” ibaresini kullanmak suretiyle şartları taşısa da suç genel teorisinde yer alan diğer ictima hallerinin uygulanmasını engellemektedir.

6. Tehdit Amacıyla Kasten Öldürme, Kasten Yaralama veya Malvarlığına Zarar Verme Suçunun İşlenmesi

Kişinin ileride bir kötülük gerçekleştireceğinden bahisle tehditte bulunması ve eylemin mağdurun iç huzurunu bozma ve onda korku meydana getirme elverişliliğine sahip olması durumunda suç tamamlanmaktadır. Suçun gerçekleşmesi bakımından tehdit konusu saldırıları failin gerçekleştirmesi şart değildir. Ancak fail tehdit konusu kötülüklerden kasten öldürme, kasten yaralama ve mala zarar verme suçlarını gerçekleştirmesi halinde TCK’nun 106 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası söz konusu olur⁸⁸⁹.

Tehdit içerikli eylemi işledikten sonra ayrıca tehdidin konusu olan kötülüğü de gerçekleştirmesi durumunda failin nasıl cezalandırılacağına ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Özellikle ETCK döneminde kabul gören ve meseleye asli norm – tali norm üzerinden yaklaşan görüşe göre; tehdit amacıyla yapılan saldırı tehdide göre asli norm niteliğindedir. Tehdit kanundaki düzenlenişi itibarıyla (tamamlayıcı norm niteliği) tali norm olduğundan ve ileride bir kötülüğün gerçekleşmesi amacıyla işlendiğinden tehdit konusu zararın meydana gelmesi halinde fail yalnızca tehdit amacıyla gerçekleştirilen suçtan sorumlu olmalıdır⁸⁹⁰. Örneğin polis olan mağdurun görevini yapmasının önüne geçmek için tehditte bulunursa görevi yaptırmamak için direnme suçu oluşmaktadır⁸⁹¹.

⁸⁸⁹ Maddeye göre: “*Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.*”

⁸⁹⁰ **Sözür**, Tehdit Suçu, s. 143; **Çınar**, 168; **Önder**, Özel Hükümler, s. 51; **Üzülmez**, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 128; **Doğan**, Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İctimai Sorunu, s. 205; **Gökcan/Artuç**, s. 4121.

⁸⁹¹ **Gökcan/Artuç**, s. 4149.

Doktrinde TCK'nun sistematigine daha uygun olan ve benim de katıldığım görüŖe göre; maddede tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçları işlenmesi halinde tehdit ile birlikte bu suçlardan bir fiille gerçekleşmiş olsa bile gerçek içtima gözetilerek ceza verilmelidir⁸⁹².

Bir fiille hem tehlike suçu hem de tehlike konusu zararın gerçekleşmesi durumunda farklı neviden fikri içtima uygulanmaktadır⁸⁹³. Ancak kanun koyucu soyut tehlike suçu olan tehdit suçuna özel içtima kuralı getirerek tehdit amacıyla TCK m. 106/3'te yer alan suçların bir fiille işlenmesi halinde gerçek içtima uygulanacağını ve gerçekleşen suçlardan failin sorumlu tutulacağını düzenlemiştir⁸⁹⁴. Özel içtima kuralı farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanmasını engellemiştir. Örneğin, "telefonunu kırarım" dedikten sonra kırması durumunda fail bir fiille hem tehdit hem de mala zarar verme suçunu işleyen kişiye madde gereğince gerçek içtima uygulanır. Nitekim Yargıtay, tehdit suçu ile TCK'nun 106 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan suçların işlenmesi halinde ayrı ayrı ceza verileceğine karar vermektedir⁸⁹⁵. Yargıtay başka bir kararında tehdit amacıyla kasten yaralama suçunun gerçekleşmesi halinde farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanması gerektiğinden bahisle hatalı karar vererek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁸⁹⁶. Yargıtay diğeri bir kararında ise, tehditten hemen sonra yaralama eyleminde bulunulması halinde zarar tehlikesinde bulunduktan sonra zararı gerçekleştirdiği için eylemin bütünüyle

⁸⁹² Artuk/Gökçen/Aışahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 439; Özbek, C. II, s. 686; Tezcan/Erdem/ Önok, s. 533.

⁸⁹³ Polat, s. 165; Göktürk, Fikri İçtima, s. 239; Doğan, Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimai Sorunu, s. 190.

⁸⁹⁴ Sevik, Özel Hükümler, s. 483-484.

⁸⁹⁵ "Sanığın, müştekiler ... ve ...'ya yönelik tüfek ile tehdit amacıyla ateş ettiğ-i, gerçekleşen eylem sonucu müşteki ...'nın basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralandığı, müşteki ...'ın ise yaralanmadığının anlaşılması karşısında; TCK'nın 44. maddesinin istisnasını oluşturan 106/3. maddesi uyarınca silahla tehdit suçunun yanı sıra silahla basit kasten yaralama ve silahla basit kasten yaralamaya teşebbüs suçlarından ayrı ayrı ceza tayini gerekirken, yalnızca silahlı tehdit suçundan ceza verilmiş olması" Yarg. 4. CD, E. 2019/7662, K. 2021/29402, KT. 15.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022).

⁸⁹⁶ "Sanığın, tehdit amacıyla mağdura tabanca ile ateş ederek yaraladığı olayda, sanığın eyleminin silahla tehdit ve kasten yaralama suçlarını oluşturduğu anlaşılmalı, TCK'nun 44. maddesinde düzenlenmiş bulunan farklı neviden fikri içtima kuralı uyarınca tek fiil ile birden çok suçun işlenmesi durumunda en ağır cezayı gerektiren suçtan ceza verilmesi gerektiğinden, sanığın kasten yaralama suçundan cezalandırılmasıyla yetinilmesi yerine, ayrıca, silahla tehdit suçundan da mahkumiyetine hükmedilmesi" Yarg. 1. CD, E. 2012/3042, K. 2014/922, KT. 19.02.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022).

yaralama suçunu oluşturduğunu tehdit suçunun oluşmadığını ifade etmektedir⁸⁹⁷. Halbuki tehdit amacıyla kasten yaralama suçunun işlenmesi halinde bir fiille işlenmiş olsa da gerçek içtima uygulanması gerekir.

Sadece maddede öngörülen suçlar için tehdide özgü düzenlenen gerçek içtima hükmü söz konusu olacağından bunlar dışında bir suçun tehdit amacıyla gerçekleştirilmesi halinde farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanmalıdır. Yargıtay tehdit amacıyla maddede düzenlenen suçlar dışında başka bir suç işlendiğinde farklı neviden fikri içtima hükmünü gözeterek karar vermektedir⁸⁹⁸.

Tehdit ile beraber TCK m. 106/3'te yer alan suçlardan birini gerçekleştiren hareket tehdit amacıyla işlenmemişse hukuki anlamda bir hareketten söz edilmediği durumlarda kural suçların toplanması olduğundan özel içtima hükmü dikkate alınmadan gerçekleşen iki farklı suçtan fail sorumlu olur. TCK m. 106/3 araç suç – amaç suç ilişkisi gereğince tehdit amacıyla hukuki anlamda bir fiille işlenmiş olsalar da özel içtima kuralı bulunduğu fail meydana gelen suçlardan ayrı ayrı cezalandırılır⁸⁹⁹.

7. Tehdit Suçu ile TCK'nda Yer Alan Bazı Suçlar Arasındaki İlişki

Tehdit suçu daha önce de belirttiğimiz üzere bağımsız bir norm olma niteliği dışında tamamlayıcı bir normdur. Dolayısıyla TCK'nda yer alan suçlarla içtima ilişkisi

⁸⁹⁷ “Saniğin, müştekiye ...'un eczanesinin önünde bulunan ve araç parkını engelleyen dubaları kırması nedeniyle kendisini yaralayan müştekiye yönelik söylediği, bu dubaları kafanda kıracağım sözlerinden sonra işlediği yaralama eyleminde; tehdidin, müştekinin vücut bütünlüğüne yönelmesi ve gerçekleştireceği söylenen zarar tehlikesinin aynı anda yaralamak suretiyle zarara dönüştürülmesi karşısında, eylemin bütünüyle yaralama suçunu oluşturduğu ve tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden bu suçtan da mahkumiyete hükmolunması” Yarg. 4. CD, E. 2013/15959, K. 2015/29601, KT. 21.05.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 07.11.2022).

⁸⁹⁸ “Saniğin, mağdur ...'a yönelik olarak tehdit amacıyla silahıyla havaya doğru ateş etmesi biçiminde gerçekleşen eyleminin, silahla tehdit ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, ancak TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima hükmü uyarınca sadece en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken, sanık hakkında ayrıca TCK'nın 170/1-c maddesindeki genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan da mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/5809, K. 2021/28629, KT. 07.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022).

⁸⁹⁹ Artuk/Gökcen/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s. 806.

bulunmaktadır. Bu başlık altında TCK'nun hürriyete karşı suçlar bölümünde yer alıp tehdiide unsur veya nitelikli hal kapsamında yer verildiğinden (kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi, siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali, iş ve çalışma hürriyetinin ihlali, sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi), hukuki anlamda bir fiille bağlantılı olarak ortaya çıktığından (genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun silahla tehdit edilmesi kapsamında ortaya çıkması), işleniş itibariyle karıştırılmaya müsait olduğundan (hakaret, halk arasında korku veya panik yaratmak amacıyla tehdit), biri diğerinin ağırlaştırıcı sebebi veya unsuru olduğundan (insan ticareti, intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, yağma, ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması, görevi yaptırmamak için direnme) tehdidin TCK'nda yer alan bazı suçlarla arasındaki içtima ilişkisi bu suçların genel yapısı da ortaya konulmak suretiyle Yargıtay kararları ışığında incelenmiştir.

a. İnsan Ticareti Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 80)

i. Suçun Genel Yapısı

TCK'nun 80 inci maddesinde düzenlenen⁹⁰⁰ insan ticareti suç u araç ve amaç hareketlerden oluş an seç imlik hareketli bir suç tur⁹⁰¹. Kanunda düzenlenen seç imlik hareketler; kişileri ülkeye sokmak, ülke dış ına çıkarmak, tedarik etmek, kaçırmak, bir yerden başka bir yere götürmek veya sevk etmek ya da barındırmak şeklinde sayılmış tır⁹⁰². Suçu meydana getiren araç hareketler; tehdit, baskı, cebir veya ş iddet

⁹⁰⁰ Maddeye göre: “Zorla çalış tırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya ş iddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dış ına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.”

⁹⁰¹ **Değ irmenci, Olgun**, “Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu”, TBB Dergisi, S. 67, Ankara 2006, s. 81; **Çakmut, Özlem Yenerer**, Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 275.

⁹⁰² **Değ irmenci**, İnsan Ticareti Suçu, s. 83-84.

uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmektir. Amaç hareketler ise; zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamaktır⁹⁰³. Böylelikle amaç hareketlerin gerçekleştirilmesi maksadıyla seçimlik hareketler yapılmaktadır. Daha sonra ise, araç hareketlerin yapılması ile mağdurun iradesi üzerinde amaç hareketlerin gerçekleştirilebilmesi için baskı kurulmakta ve mağdurun rızası bu baskı ile elde edilmektedir.

Suçun maddi konusu, maddede yer alan araç ve amaç hareketlerin üzerinde gerçekleştiği kişidir. Dolayısıyla suçun maddi konusunu insan oluşturmaktadır⁹⁰⁴. Suçla korunan hukuki değer insan onuru ile kişinin serbestçe geleceğine karar verme hürriyeti⁹⁰⁵ olmakla beraber özünde kişilerin iradi olarak serbest hareket edebilme hürriyetidir⁹⁰⁶. Dolayısıyla aslında korunan hukuki değer bakımından hürriyete karşı suçlar bölümünde düzenlenmesi gerektiği⁹⁰⁷ ileri sürülmüş olsa da insan ticareti uluslararası suçlardan olduğu için kanun koyucu uluslararası suçlar başlığı altında düzenlemiştir.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Tehdit, insan ticareti suçunda araç hareketlerden birisidir. Tehditle mağdurun iradi hareket etme serbestisi ortadan kalkmakta insan ticareti suçunun işlenmesine imkân sağlanmaktadır⁹⁰⁸. Yani mağdurun iradesi üzerinde bir baskıda bulunduktan sonra insan ticareti suçu gerçekleştirilmektedir⁹⁰⁹. Suçun araç hareketlerinden biri olan

⁹⁰³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 68; Çakmut, İnsan Ticareti Suçu, s. 275; Yılmaz, Yeşim, “İnsan Ticareti Suçu ve İctima Sorunu”, MÜHFHAD, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, C. 23, S. 3, İstanbul 2017, s. 900.

⁹⁰⁴ Koca, Mahmut, “İnsan Yağması (Sömürüsü) Suçu (ETCK m. 201/b)”, AÜHFD, C. 52, S. 2, Ankara 2003, s. 146; Arslan, Çetin, “İnsan Ticareti Suçu (ETCK m. 201/b)”, AÜHFD, C. 53, S. 4, Ankara 2004, s. 25; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 66; Çakmut, İnsan Ticareti Suçu, s. 274.

⁹⁰⁵ Çakmut, İnsan Ticareti Suçu, s. 272.

⁹⁰⁶ Koca, İnsan Yağması, s. 145.

⁹⁰⁷ Çakmut, İnsan Ticareti Suçu, s. 273.

⁹⁰⁸ Koca, İnsan Yağması, s. 144.

⁹⁰⁹ Değirmenci, İnsan Ticareti Suçu, s. 82.

tehditle mağdur gelecekte bir kötülükle karşı karşıya kalmayı tercih etmek durumunda bırakılmaktadır. Mağdur maddede yer alan amaç hareketleri gerçekleştirmek isteyen failin isteğine tehditle boyun eğmek durumunda kalacaktır⁹¹⁰. Somut olayda seçimlik hareketlere başvurulurken araç hareketlerden biri gerçekleştirilmiyorsa insan ticareti suçu oluşmaz. Ancak başvuru alan seçimlik hareketler başlı başına bir suç oluşturuyorsa fail insan ticareti suçundan değil meydana gelen suçtan sorumlu olur. Yargıtay kararında da bu durum gözetilerek insan ticareti suçunun oluşmadığına sanığın eylemlerinin fuhuş suçunu oluşturduğuna karar vermiştir⁹¹¹.

Tehdit unsur olarak (araç fiil) insan ticareti suçunun içeriğinde yer aldığından tüketen-tüketilen norm ilişkisinin bulunmaktadır. Dolayısıyla bileşik suç hükümleri uygulanarak faile sadece insan ticareti suçundan ceza verilmektedir⁹¹².

b. İntihara Yönlendirme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 84)

i. Suçun Genel Yapısı

Sözlükte intihar, “*bir kimsenin toplumsal ve ruhsal nedenlerin etkisi ile kendi hayatına son vermesi*” anlamına gelmektedir⁹¹³. Ceza hukukunda intihar etmek eylemi başlı başına cezalandırılmayı gerektirmez⁹¹⁴. Kişinin kendi yaşamına son vermesi (intihar) ahlaki yönden ve dolayısıyla hukuken de uygun görülmeyen bir davranıştır⁹¹⁵.

⁹¹⁰ **Koca**, İnsan Yağması, s. 152.

⁹¹¹ “Sanıkların atılı suçlamayı kabul etmemeleri, mağdur ... 'a ulaşılamaması nedeniyle beyanının alınamaması, müştekiler ... ile D.'nin ifadelerinde, sanık ... 'nın kendilerine yönelik fuhuş maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde ettiğine dair bir beyanlarının olmaması, dosya kapsamında ifadelerine başvuru alan diğer sanıklar ve mağdurlar ile tanık tutanaklarında da bu yönde bir kayda rastlanılamaması karşısında, dosya kapsamına göre mağdur ve müştekilere yönelik fuhuş eylemlerini gerçekleştirdikleri anlaşılan sanıklar ile ... 'nın, fuhuş suçu yerine yerinde olmayan gerekçeyle insan ticareti suçundan cezalandırılmalarına karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2020/7066, K. 2021/27530, KT. 24.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.10.2022).

⁹¹² **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 106; **Değirmenci**, İnsan Ticareti Suçu, s. 90; **Çakmut**, İnsan Ticareti Suçu, s. 286-287; **Yılmaz**, İnsan Ticareti Suçu, s. 920.

⁹¹³ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 14.10.2022).

⁹¹⁴ **Tulay**, s. 813.

⁹¹⁵ **Koca, Mahmut**, “İntihara Yönlendirme Suçu”, CHD, C. 5, S. 12, Nisan 2010, s. 20.

Hayatını idame iç güdüsü ile hareket eden insan, ruh durumu veya ağır bir hastalık sebebiyle doğası gereği kendisinde bulunan yaşama iç güdüsüne aykırı bir şekilde hayatını sona erdirmeye eğilimine kapılabilir⁹¹⁶. İntihar, ceza hukukunda yasaklanmış bir eylem olmadığından intihara kalkışan kimse hukukumuzda yaptırıma maruz kalmamaktadır⁹¹⁷. İntihar eylemini kanun koyucunun cezalandırmaması tamamıyla suç politikasının bir gereğidir⁹¹⁸. Ancak bu hukuken uygun görülen bir davranış olduğu ve kişilerin kendi yaşamına son verme hakkının bulunduğu sonucuna da yol açmaz⁹¹⁹. Kişi intihar etmek suretiyle yaşamına son verdiği için suç TCK’nda hayata karşı suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Ruhsal, ekonomik veya hastalık gibi ne sebeple olursa olsun insanların aklında bulunan yaşamına son verme düşüncesini harekete geçiren yönlendirmelerin önüne geçilmesi adına intihara yönlendirme suç olarak düzenlenmiş ve kişinin yaşama hakkı hukuki değer olarak korunmuştur⁹²⁰.

İntiharın başkalarının yönlendirmesi ile gerçekleşmesinde kanun koyucu intihara yönlendirenleri TCK’nun 84 üncü maddesinde cezalandırmaktadır⁹²¹. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere yönlendirme; hiç intihar düşüncesi olmayan birine intihar kararı aldirmek (azmettirme), intihara yardım etmek (kararı kuvvetlendirme gibi), sevk etmek (algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişiler bakımından), herhangi suretle yardım etmek veya intihara mecbur etmek (tehdit veya cebir) suretiyle gerçekleştirilmektedir⁹²².

⁹¹⁶ **Artuk, Mehmet Emin**, “Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları, C. 8, S. 1-3, İstanbul 1994, s. 7; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 204.

⁹¹⁷ **İnceoğlu, Sibel**, Ölme Hakkı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1999, s. 72.

⁹¹⁸ **Toroslu**, Ceza Hukuku Özel Kısım, s. 38.

⁹¹⁹ **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 205.

⁹²⁰ **Artuk**, Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu, s 17; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 207; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 210.

⁹²¹ Maddeye göre: “(1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (3) Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Mülga ikinci cümle: 29/6/2005 – 5377/10 m.) (4) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.”

⁹²² **Ersoy, Uğur**, “İntihara Yönlendirme Suçu”, TBB Dergisi, S. 136, Ankara 2018, s. 102.

İntihara yönlendirme suçu azmettirme veya yardım etme⁹²³ şeklinde gerçekleştirilen seçimlik hareketli bir suçtur⁹²⁴. Burada suçun özel görünüş şekillerinden iştirak hükümlerine bakılır. Ancak iştirakin bir türü olan azmettirmeden farklı olarak bu suçta azmettirme tipikliğin objektif unsuru olan fiili oluşturmaktadır. Dolayısıyla iştirak bahsinde yer alan azmettirenin sorumluluğu fail ile bağlı iken intihara yönlendirme suçunda azmettirmenin kendisi bir suçun unsuru olarak kabul edilmektedir⁹²⁵.

İntihara yönlendirme suçu mağdurun intihara yönlendirilmesi ile değil, suçun kanuni tanımında öngörülen fiiller (azmettirme veya yardım etme) sonucunda kişinin intihar girişiminde bulunması ile tamamlanır. Ayrıca intiharın gerçekleşmesi suçun tamamlanması bakımından aranmaz⁹²⁶.

ii. Tehdit ile İlişkisi

İntihara yönlendirme suçu ile tehdit arasında ilişki kişiyi tehditle intihara mecbur etme halinde kurulmaktadır. Kanunda tehdide başvurarak kişilerin intihara mecbur bırakılması halinde kasten öldürme suçundan sorumlu tutulacağı düzenlenmiştir (TCK m. 84/4)⁹²⁷. Burada bir yönlendirme olmaksızın bir kimsenin özgür iradesi üzerine baskı kurmak suretiyle intihara mecbur etme eylemi cezalandırılmaktadır.

Tehditte bulunmak suretiyle bir başkasını intihara mecbur eden kişi intihara yönlendirme suçundan değil, madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere⁹²⁸ dolaylı

⁹²³ ETCK m. 454'te ikna ve yardım birlikte arandığından birinin eksikliği durumunda suç oluşmadığı kabul edilmektedir. Yine suçun gerçekleşmesi için intihar neticesinde kişinin ölmesi aranmaktadır. Bkz. **Artuk, Mehmet Emin**, “İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme”, SÜHFD, C. 4, S. 1-2, Konya 1994, s. 132-134.

⁹²⁴ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 183; **Tulay**, s. 817.

⁹²⁵ **Özen, Mustafa**, “İntihara Yönlendirme Suçu”, CHD, S. 16, Ağustos 2011, s. 37.

⁹²⁶ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 183; **Tulay**, s. 817.

⁹²⁷ Maddeye göre: “İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.”

⁹²⁸ Gerekçeye göre: “... Tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulacağı kabul edilmiştir. Aslında, bu durumda kasten öldürme suçu, mağdurun kendisinin araç olarak kullanılması suretiyle, yani dolaylı faillik şeklinde işlenmektedir.”

faillik gereğince kasten öldürme suçundan sorumlu tutulur (TCK m. 37/2)⁹²⁹. Dolaylı faillik dikkate alınca ayrıca TCK m. 84/4'ün düzenlenmesinin gereksiz olduğu sonucuna varılabilir. Zira TCK m. 84/4 olmasa bile cebir veya tehdit kullanılarak kişileri intihara mecbur edenler dolaylı faillik gereğince yine sorumlu olacaktır⁹³⁰. İntihara mecbur etmek eylemi bakımından tehdide başvurulması, intihara yönlendirme suçunun unsurudur. İntihara tehditle mecbur etmede ortada iki suç bulunsa da fail, bileşik suç hükümleri uyarınca iki suçtan değil kasten öldürmeden sorumlu tutulur.

İntihara mecbur bırakılan kişi intihar eylemini gerçekleştirmesine rağmen ölüm neticesi ortaya çıkmazsa fail, TCK'nun 84 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasının kasten öldürme suçuna yaptığı atıf gereğince kasten öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutulmalıdır⁹³¹. Yargıtay da intihara tehditle mecbur bırakılan mağdurun intihar eylemi gerçekleştirdiği sırada sanıklarca ölüm neticesi engellendiğinden sanıkların kasten öldürmeye teşebbüs suçundan sorumlu olmaları gerekirken intihara yönlendirme suçundan hüküm veren ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁹³².

İntihara mecbur etme eyleminin nitelikli hal sayılarak faile daha ağır ceza verilmesinin sebebi intihar eden kişinin özgür irade ile hareket etmemiş olmasıdır⁹³³.

⁹²⁹ Tulay, s. 818.

⁹³⁰ Tezcan/Erdem/Önok, s. 217; Koca, İntihara Yönlendirme, s. 38; Sınar, Dolaylı Faillik, s. 6; Ersoy, s. 108; Önok, Müşterek Suç Girişimi, s. 267 vd.

⁹³¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 189; Tezcan/Erdem/Önok, s. 218.

⁹³² “Sürekli baskı altında tuttukları mağduru, kendileri yararına kantin alışverişi yapmaya zorladıktan, olay günü mağdurun parasının kalmaması sebebiyle sanıkların isteklerini yerine getiremediği, bunun üzerine, sanıkların hep birlikte bahçeye çağırdıkları mağduru darp etmeye başladıkları, temin ettikleri bir çamaşır ipini mağdurun kalmış olduğu koğuşun pencere demirine bağladıkları, ardından intihar etmezsen seni öldürürüz diyerek, buldukları tabureyi asmış oldukları ipin altına koydukları, mağduru tabureye çıkıp kendisini asmaya için yoğun bir baskı uygulayarak zorladıkları, nihayet tüm bu baskılardan bunalan mağdurun tabureye çıkıp boynuna ipi geçirdiği, tabureye vurduğu tekmeyle birlikte boynundan sallanmaya başladığı, bu esnada paniğe kapılan sanıkların ipi kesmek suretiyle mağduru kurtardıkları olayda, mağdurun kendi iradesi ile değil, sanık Engin'in de içinde bulunduğu grubun fiili ve psikolojik baskı ve zorlamaları sonucu intihar ortamına sürüklendiği, bu durumda ölümün gerçekleşmesi halinde TCK'nun 84/2-son maddesi uyarınca kasten öldürme suçundan, ölümün sanıktan kaynaklanmayan bir nedenle gerçekleşmemesi halinde ise TCK'nun 36. maddesi uyarınca kasten yaralama suçundan hüküm kurulması engellenmesi halinde ise TCK'nun 36. maddesi uyarınca kasten yaralama suçundan hüküm kurulması gerektiği, somut olayda neticenin sanık tarafından engellendiği anlaşıldığı halde, sanığın, kasten yaralama suçundan, TCK'nun 61. maddesi uyarınca, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği zaman ve yer, sanığın kasta dayalı kusurunun ağırlığı ile güttüğü amaç ve saik gibi hususlar gözönünde bulundurularak, üst sınırdan bir ceza ile cezalandırılması yerine, suç niteliğinde yamılgıya düşülerek, yazılı biçimde intihara yönlendirme suçundan hüküm kurulması” Yarg. 1. CD, E. 2014/282, K. 2014/1248, KT. 04.03.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022).

⁹³³ Özen, İntihara Yönlendirme Suçu, s. 61.

Dolayısıyla intihara mecbur etme eylemi bakımından kullanılan tehdit veya cebirde mağdurun intihardan kurtulma imkanının bulunmaması halinde fail TCK m. 84/4'ten sorumlu olur. Yargıtay tehditle intihara yönlendirilen mağdurun intihar etmesi durumunda faili intihara mecbur etme eyleminden değil, özgür iradesi bulunduğundan intihara teşvik etmeden cezalandırılması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁹³⁴. Yargıtay intihara mecbur etmeksizin sadece tehdit içerikli sözlerde bulunması neticesinde mağdurun intihar etmesi halinde suçun intihara mecbur etme kapsamında değil, tehdit suçu kapsamında olduğunu kabul etmektedir⁹³⁵.

c. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 103)

i. Suçun Genel Yapısı

Çocukların cinsel istismarı TCK'nun 103 üncü maddesinde düzenlenmiştir⁹³⁶. Madde ile yaptırım altına alınan çocuğun cinsel yönden istismar edilmesidir.

⁹³⁴ “Sanığın kızı maktulenin cep telefonu ile yaptığı görüşmelerden şüphelenerek, kızından cep telefonunu kendisine vermesini istediği, maktulenin cep telefonunu vermeden önce silme işlemi yapması üzerine kendisini basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte darp ettikten sonra kendini ispatla, ya sen kendin intihar edeceksin, ya da ben seni döve döve öldüreceğim diye söyleyip evden ayrıldığı, bir süre sonra maktulenin av tüfeğiyle kendisini vurarak intihar ettiği olayda, sanığın olay öncesi maktuleye karşı sarfetmiş olduğu sözlerin içeriği dikkate alındığında, sanığın eyleminin TCK'nin 84/4-son maddesindeki cebir veya tehdit kullanmak suretiyle intihara mecbur etme niteliğinde olmayıp TCK'nin 84/3 maddesindeki intihara teşvik niteliğinde olduğu ve bu suçtan hüküm kurulması gerektiği gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm kurulması suretiyle sanık hakkında fazla ceza tayini” Yarg. 1. CD, E. 2019/3668, K. 2020/166, KT. 20.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022).

⁹³⁵ “Sanık hakkında intihara yönlendirme suçundan kurulan beraat hükmünün incelemesinde; Ödemiş Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen 02.04.2010 tarih ve 2010/780 esas nolu iddia-namede sanığın olay sabahı maktulün evine giderek maktule bugün bu para yatmazsa bizim mezara bizim hapse gidecek şeklinde söz sarfetmesinin de dava konusu edilmiş olması karşısında, sanığın eyleminin tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığının karar yerinde tartışmasız bırakılarak yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 1. CD, E. 2012/4943, K. 2013/436, KT. 23.01.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022).

⁹³⁶ Maddeye göre: “Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden; (1) a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.”

İstismarın kapsamı cinsel davranışlardır (dokunma, elleme, sarkıntılık, organ veya sair cisim sokma vb.).

TCK'nun 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendine göre çocuk, henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişidir. On beş yaşının tamamlamamış ya da on beş yaşını tamamlamakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar bu suç kapsamındadır. Bunlar dışında diğer çocuklara karşı cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar cinsel istismar suçunu oluşturmaktadır.

Kanun koyucu cinsel istismar suçunda on beş yaşının altındaki çocuğu dışarıya ve kendisine karşı koruyarak cinsel davranışlara yönelik rızasını kabul etmemiştir⁹³⁷. Ayrıca on iki yaşını tamamlamayan çocuğa yönelik cinsel istismar suçunun gerçekleştirilmesini kanun koyucu cezayı artıran nitelikli hal olarak düzenlemiştir⁹³⁸.

Cinsel istismar suçu bakımdan korunan hukuki değer, çocuğun cinsel dokunulmazlığı, ruh ve beden bütünlüğüdür⁹³⁹. Suçun maddi konusu üzerinde cinsel istismar oluşturan davranış gerçekleşen çocuğun vücududur⁹⁴⁰.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Cinsel davranışın üzerinde gerçekleştirildiği mağdur on beş yaşını bitirmişse algılama yeteneği varsa ve cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olmaksızın cinsel birliktelikte bulunulmuşsa reşit olmayanla cinsel ilişki suçu

⁹³⁷ Üzülmöz, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, s. 38; Gökcan/Artuç, s. 3874.

⁹³⁸ Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 397.

⁹³⁹ Artuk/Gökcan/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3710; Gökcan/Artuç, s. 3869.

⁹⁴⁰ Üzülmöz, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, s. 30.

söz konusudur⁹⁴¹. Suç şikâyeteye bağlı olduğundan fail hakkında şikâyetle bulunulması durumunda kamu davası açılabilir.

Cinsel istismarın on beş yaşını tamamlamış çocuğa karşı tehditle gerçekleştirilmesi bu madde kapsamında suçun unsuru olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır. Faile iki suçtan ceza verilmez. Biri diğerinin unsuru olduğundan hukuki anlamda tek fiil sayılacak ve fail çocuğun cinsel istismarı suçundan sorumlu tutulacaktır⁹⁴².

Cinsel istismar suçunun gerçekleşebilmesi için araç olarak kullanılan tehdidin çocuğun iradesini etkilemesi yeterlidir⁹⁴³. Ayrıca çocuğun direncini ortadan kaldırarak ölçüde olması aranmaz⁹⁴⁴.

Suçun on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuğa karşı tehditle işlenirse ceza ağırlaşmaktadır (TCK m. 103/4)⁹⁴⁵. Bu grupta yer alan çocuklar bakımından tehdit cinsel istismar suçunun cezayı ağırlaştıran nitelikli hali olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır⁹⁴⁶. Faile ayrıca tehdit suçundan ceza verilmez. Yargıtay da bileşik suç hükümlerini uygulayarak ilk derece mahkemesinin kararını bozmaktadır⁹⁴⁷.

Cinsel istismar suçunun icrası sırasında değil, suç tamamlandıktan sonra mağdura tehditte bulunulması halinde bileşik suç hükümleri uygulanmaz. Fail gerçek

⁹⁴¹ **Kartal, Pınar Memiş**, “Reşit Olmayanla Cinsel İlişki (TCK.m.104)”, AÜHFD, C. 64, S. 4, Ankara 2016, s. 2088; **Gökcan/Artuç**, s. 3874.

⁹⁴² **Üzülmez**, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, s. 39.

⁹⁴³ **Artuk/Gökcan/Yenidünya**, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3711.

⁹⁴⁴ **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 394.

⁹⁴⁵ **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 397.

⁹⁴⁶ **Üzülmez**, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, s. 39; **Gökcan/Artuç**, s. 1969.

⁹⁴⁷ “Suç tarihinde kayden onbeş yaşından küçük olan mağdura karşı tehditle gerçekleştirilen çocuğun basit cinsel istismarı suçunda, bileşik suç hükümleri gereği tehdit suçunun, TCK’nın 103/4. maddesinde yer alan ağırlaştırıcı hal olduğu, bu nedenle ayrıca tehdit suçundan hüküm kurulamayacağı gözetilmeden, bu suçtan sanığın beraatine karar verilmesi” Yarg. 14 CD, E. 2016/693, K. 2016/3251, KT. 04.04.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.10.2022).

içtima kuralı gereğince hem tehdit suçundan hem de cinsel istismar suçundan sorumlu tutulur⁹⁴⁸.

d. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 109)

i. Suçun Genel Yapısı

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu TCK'nun 109 uncu maddesinde yer almaktadır. Haksız bir şekilde bir kimsenin bir yere gitmesine veya bir yerde kalmasına belli bir müddet engel olan, hürriyetinden yoksun bırakan kişi cezalandırılmaktadır. Bir kimseye karşı bir anlık tutma eylemi bu suçu oluşturmamaktadır. Bir kimseyi anlık elinden kolundan tutma gibi eylemler bir anlık eyleme örnek olarak verilebilir⁹⁴⁹. Burada engellemenin ölçüsünü somut olaya göre hâkim değerlendirilmelidir⁹⁵⁰.

Suçla korunan hukuki değer, bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyeti kapsamında serbestçe hareket edebilme hürriyetidir⁹⁵¹. Suçun maddi konusu ise, bir yere gitme veya bir yerde kalma hürriyetinden mahrum bırakılan kimsedir⁹⁵². Kanunda yer alan seçimlik hareketler herhangi bir suretle gerçekleştirilebileceği için serbest hareketli bir suçtur⁹⁵³. Aynı zamanda mütemadi suç özelliği de taşır. Zira suç tipinde sayılan hareketlerin yapılmasıyla suç tamamlanmakta ancak icrası devam etmektedir.

⁹⁴⁸ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3722.

⁹⁴⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 445.

⁹⁵⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 445; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 437; Gökcan/Artuç, s. 4242.

⁹⁵¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4005; Üzülmöz, İlhan, "Yeni Türk Ceza Kanununda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1-2, Ankara 2007, s. 1189; Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 497.

⁹⁵² Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 500.

⁹⁵³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 445; Koca/Üzülmöz, Özel Hükümler, s. 497; Çakmut, Özlem Yenerer, "Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, MÜHFHAD, İstanbul 2013, s. 588; Gökcan/Artuç, s. 4240; Kızıroğlu, Serap Keskin, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 77; Demirel, Muhammed, "Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 4, Ankara 2020, s. 501.

Suçun bitme anı temadinin bitmesi⁹⁵⁴ ile yani hürriyeti kısıtlanan kişinin hürriyetini tekrardan kazanmasıyla gerçekleşir⁹⁵⁵. Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda tamamlanma anı mağdurun hareketi etme serbestisinin kısıtlanmasıdır. Bitme anı ise, mağdurun hareket serbestisine tamamen sahip olduğu andır⁹⁵⁶. Kişinin hürriyetini kısıtlama hareketinin ilk yapıldığı anda suç tamamlandığından sırf hareket suçudur⁹⁵⁷. Mütemadi suçta icrası devam eden netice değil harekettir⁹⁵⁸. Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu oluşturan bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinin hukuka aykırı olarak engellenmesi fiilinin işlenmesi ile suç tamamlanmamakta fiilin icrası mağdur serbest kalana kadar devam etmektedir⁹⁵⁹.

Kişinin hürriyetinden yoksun bırakılması icrai ve ihmali hareketle işlenebilir⁹⁶⁰. Mağduru bir odaya kilitlemek eylemi ile icrai olarak işlenebileceği gibi kilitlediği odada birinin olduğunu hatırlayıp serbest bırakmayarak kurtarma yükümlülüğüne aykırı hareket etmek suretiyle ihmali olarak da işlenebilir⁹⁶¹.

Doktrinde hareket etme yeteneği olmayan kişilere karşı (örneğin bir felçli, bilinci açık olmayan sarhoş veya uyuşturucu etkisi altındaki kişi vb.) gerçekleştirilen eylemler bu suçu oluşturup oluşturmayacağı tartışmalıdır.

Bir görüş uyarınca, suçun mağduru hareket etme yeteneğine sahip olan kişidir. Hareket etme kabiliyeti olmayan kişilere karşı mevcut durum devam ettiği sürece

⁹⁵⁴ **Kunter, Nurullah**, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İsmail Akgün Yayıncılık, İstanbul 1955, s. 94.

⁹⁵⁵ **Çakmut**, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 598; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 447.

⁹⁵⁶ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 447; **Gökçen/Artuç**, s. 4244.

⁹⁵⁷ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 447.

⁹⁵⁸ **Erem/Danışman/Artuk**, s. 352; **Özgenç**, Genel Hükümler, s. 189; **Artuk/Gökçen/Alşahin/ Çakır**, Özel Hükümler, s. 447.

⁹⁵⁹ Aksi yönde görüş için bkz. **Koca/Üzülmüş**, Özel Hükümler, s. 503: Bir kimsenin fiziki hürriyetinin kaldırılması suçun netice unsurunu oluşturmaktadır. Suçun netice unsurunun gerçekleşmesi için fiziki hareketle hürriyetin kısıtlanması yeterli değildir. Hürriyeti kısıtlanan mağdur istediği gibi hareket edemeyecek durumda olmalıdır. Müellif kişiyi hürriyetinden yoksun kılmanın kesintisiz suç olduğunu, kişinin bir yere gitme ve bir yerde kalma hürriyetinin önemsiz sayılmayacak bir müddet sınırlanması durumunda tamamlanacağını ve sona erme anının ise, serbest kalma anı olduğunu belirtmektedir.

⁹⁶⁰ **Cihan, Erol**, “*Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü*”, İÜHFM, C. 41, S. 1-2, İstanbul 1975, 64; **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 445; **Hafızoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 191.

⁹⁶¹ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 445.

kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu gerçekleştirilemez. Ancak hürriyetinden yoksun kılma eylemine devam etmek için mağdurun bilinç kaybı fail tarafından uzatılmışsa bu suç oluşur⁹⁶².

Başka bir görüşe göre, hürriyetten yoksun kılma eylemi gerçekleştirildiği sırada mağdurun hareket etme imkanına sahip olup olmaması önem arz etmez. Mağdurun hareket serbestisinin kısıtlandığına ilişkin bir bilince sahip olması suçun gerçekleşmesi bakımından gerekli değildir. Bunların kaçırılmaları mümkün ise suçun mağduru olmaları da mümkündür⁹⁶³. Mağdurun hareket kabiliyetinin kısıtlanması suçun tamamlanması için yeterlidir. Dolayısıyla suç akıl hastasına, beden veya ruh bakımından kendisini koruyamayacak olan kişiye veya kendini bilmeyecek kadar sarhoş olan birine karşı işlenebilir⁹⁶⁴.

Kanaatimce mağdurun hareket kabiliyetinin bulunup bulunmaması suçun gerçekleşmesini etkilemez. Mağdurun hareket serbestisine etki edecek bir eylem kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun tamamlanması için yeterlidir. Ayrıca mağdurun bilinçli olup olmaması aranmaz. Nitekim kanun koyucu suçun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak kişiye karşı işlenmesini cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak kanunda düzenlemiştir.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu işlemek için veya işlendiği sırada tehdit kullanılması 109 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Tehdit, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda

⁹⁶² Erem, C. II, 1179 vd.; Cihan, Kişi Özgürlüğünü Sınırlama Cürmü, s. 52 vd.; Çakmut, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 589-590; Tezcan/Erdem/Önok, s. 559.

⁹⁶³ Hafizoğulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 190.

⁹⁶⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 449; Üzülmüş, İlhan, "Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1-2, Ankara 2007, s. 1188-1189.

en geç icra hareketlerinin devam ettiği (temadi devam ederken) aşamaya kadar kullanılırsa nitelikli halden cezalandırılır⁹⁶⁵.

Hareket etme bilincine sahip olmayan birine karşı (akıl hastası, kendini bilemeyecek durumunda olan sarhoş veya kendini bilemeyecek derecede uyuşturucu madde etkisinde olan) kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu gerçekleştirilebilir. Ancak bunlar ruh ve fiziki durumları sebebiyle tehdidi algılayamayacaklarından fail kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun temel halinden cezalandırılmalıdır.

Tutuklu veya hükümlüler de suçun mağduru olabilirler⁹⁶⁶. Bu kişilerin bir yere gitmek bir yerde kalmak hususunda hürriyetleri kısıtlanmış olsa da bir alan içerisinde serbestçe hareket etme hürriyetleri bulunmaktadır. Serbestçe hareket edebilecekleri bir alanda elleri ve ayakları bağlanmış halde tutulmaları da bu suçu oluşturmaktadır. Hükümlü veya tutuklularında hareket serbestisinin olduğu bir odada bu serbestisini kanuna uygun olmayacak bir biçimde tehditle kısıtlamak da kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli halini oluşturur.

Tehdit kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun cezayı ağırlaştıran nitelikli hali olduğundan iki suçtan ayrı ayrı ceza verilmez. TCK'nun 42 inci maddesinde düzenlenen bileşik suç hükümleri uygulanır⁹⁶⁷. Mağdur hareket etme serbestisini tamamen kazandıktan sonra tehdit suçu işlenmişse bileşik suç değil, gerçek içtima hükümleri uygulanır. Fail hem kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan hem de hareket serbestisini kazandığı andan itibaren gerçekleştirdiği tehdit suçundan sorumlu olur⁹⁶⁸.

Kanunda yer alan her suç mağdurun bir müddet hürriyetinin kısıtlanmasına yol açmaktadır. Tehdit suçunda da objektif olarak korkutucu elverişliliğe sahip bir söz

⁹⁶⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 450; Çakmut, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 593; Gökcan/Artuç, s. 4261.

⁹⁶⁶ Çakmut, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 590.

⁹⁶⁷ Üzülmüş, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 1193; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 448; Hafızoğulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 192; Kızıroğlu, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma, s. 86; Demirel, s. 523.

⁹⁶⁸ Gökcan/Artuç, s. 4261.

vasıtası ile duygusal yoğunluğu içeren bir harekete maruz kalan fail bir müddet bir yerde kalıyorsa suçun niteliği gereği olduğu kabul edilip kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan bahsedilemez⁹⁶⁹. Örneğin silahlı tehdit suçunu oluşturacak silah çekme eyleminde mağdur bundan dolayı korkmakta ve buna maruz kaldığı sürece kısa bir müddet dahi olsa hürriyeti kısıtlanmaktadır. Bu durumda fail suçun niteliğini de göz önünde bulundurarak hürriyeti yoksun kılmadan suçundan değil, silahlı tehdit suçundan sorumlu olur. Ancak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu gerçekleştirmek icrasını kolaylaştırmak için tehdit eylemine başvurulmuşsa fail kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun TCK m. 109/2’de düzenlenen nitelikli halinden cezalandırılmalıdır⁹⁷⁰. Yargıtay kararlarında da kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu gerçekleştirebilmek için tehdide başvurulması durumunda bileşik suç hükümlerinin uygulanacağını fail ayrıca tehdit suçundan değil, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli halinden cezalandırılması gerektiği ifade edilerek ilk derece mahkemesinin kararları bozulmaktadır⁹⁷¹.

Kanunda aksi öngörülümüşse bir suç işlenirken belirli bir süre hürriyetin kısıtlanması durumunda ayrıca hürriyetten yoksun kılma suçundan cezalandırma söz konusu olabilir. Örneğin cinsel istismar çocuğun tehditle belirli bir süre hürriyetinden yoksun kılarak gerçekleşmişse TCK m. 109/5 uyarınca gerçek içtima uygulanır. Fail hem cinsel istismardan hem de tehditle kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan

⁹⁶⁹ Demirel, s. 524.

⁹⁷⁰ Üzülmüş, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 1193; Demirel, s. 543.

⁹⁷¹ “Sanığın av tüfeğini göstermek ve ardındanda kapıyı kilitlemek suretiyle mağdurun evden çıkmasına engel olması şeklinde kabul edilen eyleminin, silahla kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu oluşturduğu halde, TCK’nın 42. maddesindeki düzenlemeye aykırı olarak, ayrıca tehdit suçundan da cezalandırılmasına karar verilmesi hukuka aykırıdır.” Yarg. 4. CD, E. 2013/20982, K. 2014/9750, KT. 27.03.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022); “Olay günü evvelce bir süre yanında çalıştığı katılanın işyerine gece saat 03:00 sularında gelen sanığın, elinde bulunan ses ve gaz fişegi atan tabancayı katılana göstererek onu öldürmekle tehdit ettiği, işyerinin kapısını kilitleyen sanığın elinde bulunan biber gazını katılanın yüzüne sıkıdığı ve başına tabancanın kabzası ile vurmak suretiyle katılanı vücudu üzerindeki etkileri basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek biçimde kasten ve silahla yaraladığı, sanığın tehdit eyleminin kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun unsuru olması, yine meydana gelen olayda Dokuz Eylül Üniversitesinin 14/03/2017 tarihli ve 2017/219 sayılı kesin nitelikteki adli raporuna göre neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama hâlinin bulunmaması karşısında, TCK’nın 42. maddesindeki düzenlemeye aykırı olarak, ayrıca tehdit ve kasten yaralama suçlarından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 86/1, 83/3-e, 106/1 ve 106/2-a maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesinde isabet bulunmamaktadır.” Yarg. 4. CD, E. 2019/8101, K. 2020/1806, KT. 27.01.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 27.07.2022).

sorumlu olur⁹⁷². Yargıtay kararında da cinsel istismar suçu hürriyetinden yoksun kılma suretiyle gerçekleştirilmesine rağmen gerçek içtima uygulamayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur⁹⁷³.

e. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 112)

i. Suçun Genel Yapısı

Eğitim ve öğretim AY'nın 42 nci maddesinde⁹⁷⁴ güvence altına alınan bir temel hak ve özgürlüktür. TCK'nun 112 nci maddesinde eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suç tipi olarak yer verilmiştir⁹⁷⁵. Suç ile korunan hukuki değer eğitim ve öğretim özgürlüğüdür⁹⁷⁶. Suçun mağduru maddenin (a) ve (c) bentleri bakımından kamu, (b) bendi bakımından ise, eğitim ve öğretim hakkının kullanılması engellenen kişidir⁹⁷⁷.

Eğitim ve öğretim hakkının kullanılmasının engellenmesi suçu icrai veya ihmali hareketle işlenebilen seçimlik hareketli bir suçtur⁹⁷⁸. Maddede yer alan seçimlik hareketler; Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine, kişinin eğitim ve öğretim hakkını

⁹⁷² **Üzülmmez**, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu, s. 1207; **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 462.

⁹⁷³ “Oluş ve kabule göre sanığın askere gitmeden önce ve askerden döndükten sonra mağduru tehdit ile boş binaya götürüp o... s... yapmaya çalıştığı anlaşılmış karşısında sanığın askerlik döneminden öncesi ve sonrası, araya kesinti girdikten sonra yeni bir karar ile işlediği cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının gerçek içtima kuralları gereği ikiye kez olduğu gözetilmeden zincirleme suç hükümlerinin uygulanması” Yarg. 14. CD, E. 2013/6974, K. 2014/290, KT. 15.01.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.10.2022).

⁹⁷⁴ Maddeye göre: “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.”

⁹⁷⁵ Maddeye göre: “(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla; a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine, b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına, c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

⁹⁷⁶ **Malkoç**, s. 481; **Hafızoğulları/Özen**, Kişilere Karşı Suçlar, s. 196; **Gökcan/Artuç**, s. 4357.

⁹⁷⁷ **Erman, Fulya Eroğlu**, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 104.

⁹⁷⁸ **Gökcan/Artuç**, s. 4359; **Erman**, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 108.

kullanmasına ve öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine ya da orada kalınmasına engel olunmasıdır. Seçimlik hareketler için herhangi bir icra edilme şekli düzenlenmediğinden ve engelleme neticesini gerçekleştiren hareketlerin herhangi biri ile suç gerçekleştirildiğinden serbest hareketlidir⁹⁷⁹.

Suç, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi ile tamamlandığından neticelidir. Neticeli bir suç olduğundan teşebbüs de mümkündür. Seçimlik hareketlerin yapılması ile icra hareketleri başlar. Engellenmesi halinde de suç tamamlanır⁹⁸⁰. Seçimlik hareketlerin icrası neticesinde bir zarar arandığından zarar suçudur. Engelleme neticesi belirli bir müddet devam edebileceğinden mütemadi bir suçtur. Mütemadinin kesintiye uğraması failin iradesi ile gerçekleşebileceği gibi iradesi dışında da gerçekleşebilir. Suçun gerçekleşmesi için eğitim ve öğretim hakkına ilişkin engellemenin belirli bir müddet devamı şarttır⁹⁸¹.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Cebir veya tehdit ya da hukuka aykırı bir davranış suçun gerçekleşmesi için araç hareketler olduğundan bu hareketlere başvurulmadan suçun gerçekleştiğinden söz edilemez. Yargıtay da ilk derece mahkemesinin kararını bu hareketler yapılmadığı için bozmuştur⁹⁸².

Suçu gerçekleştirilirken tehdide başvurulması halinde tehdit, bu suçun unsuru olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır. Faile ayrıca tehdit suçundan ceza

⁹⁷⁹ Gökcan/Artuç, s. 4360; Erman, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 108.

⁹⁸⁰ Erman, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 109.

⁹⁸¹ Hafızogulları/Özen, Kişilere Karşı Suçlar, s. 198; Erman, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 109.

⁹⁸² “Eğitim ve öğretimin engellenmesi eyleminin suç oluşturmaya için, TCK’nın 112. maddesine göre cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla eylemin gerçekleştirilmesi gerekir. Somut olayda; sanığın servis şoförüne beyanda bulunarak üvey oğlu olan mağduru okul servisine almamasını söylemekten ibaret kabul edilen eyleminde, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçunun unsurlarının ne şekilde gerçekleştiği açıklanmadan, yetersiz gerekçeyle mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2013/20893, K. 2015/35513, KT. 14.10.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022).

verilmez. Tehdit, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu içerisinde araç fiil olduğundan erimektedir⁹⁸³.

Cebir veya tehdit ya da hukuka aykırı bir davranışla hem eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi (TCK m. 112) ve hem de kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi (TCK m. 113) suçunun unsurlarını gerçekleştirirse, TCK'nun 112 nci maddesi 113 üncü maddeye göre özel norm olduğundan özel normun genel norma önceliği prensibi gereğince fail eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçundan sorumlu olur⁹⁸⁴.

Maddede hukuka aykırı bir davranış da bu suçu oluşturabileceğinden hakarete bulunarak eğitim ve öğretim hakkı engellenmişse bir fiille birden fazla suç işlendiğinden farklı neviden fikri içtima uygulanır.

f. Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 113)

i. Suçun Genel Yapısı

Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi TCK'nun 113 üncü maddesinde yer almaktadır⁹⁸⁵. Suç ile korunan hukuki değer kamu idaresinin sürekliliği ve kişilerin kamu hizmetlerinden yararlanma hakkıdır⁹⁸⁶. Kamu hizmetlerinden herkes yararlandığı için bu hizmetlerin engellenmesi durumunda da toplumu oluşturan herkes (kamu) suçun mağduru olacaktır⁹⁸⁷. Faaliyeti engellenen

⁹⁸³ **Erman**, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 112-113.

⁹⁸⁴ **Erman**, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, s. 113.

⁹⁸⁵ Maddeye göre: "(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla; a) Bir kamu faaliyetinin yürütülmesine, b) Kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır."

⁹⁸⁶ **Gökcan/Artuç**, s. 4374; **Altunç, Sinan**, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 118.

⁹⁸⁷ **Altunç**, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, s. 119.

kamu kurumları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları suçun maddi konusunu oluşturmaktadır⁹⁸⁸.

Suç seçimlik hareketlidir. Maddede yer alan seçimlik hareketler; bir kamu faaliyetinin yürütülmesinin ve kamu kurumlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen ya da kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak sunulan hizmetlerden yararlanılmasının engellenmesidir⁹⁸⁹. Seçimlik hareketlere başvurulması ile engelleme neticesinin gerçekleşmesi arandığından neticeli bir suçtur⁹⁹⁰. Neticeli bir suç olduğundan teşebbüs de mümkündür. Engellenmenin gerçekleşmesi için kamu hizmetinin görülmesi veya kamusal faaliyetin yürütülmesi bakımından belirli bir müddet olsa da ara verilmesi yeterlidir⁹⁹¹. Nitekim Yargıtay da seçimlik hareketlerin cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışa başvurarak belirli bir müddet kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesini suçun oluşumu bakımından aramaktadır⁹⁹². Bu bakımdan mütemadi suç niteliğindedir. Suç seçimlik hareketin yapılması ile tamamlanır. Ancak bitme anı kamusal faaliyetin yeniden başlamasıdır. Faaliyetin engellemesi önemli sayılabilecek bir süre devam etmelidir. Önemli sayılabilecek sürenin belirlenmesi hakimnin takdirindedir⁹⁹³.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla suçta yer alan seçimlik hareketlere başvurulması araç hareket olduğundan bu hareketlere

⁹⁸⁸ Gökcan/Artuç, s. 4374.

⁹⁸⁹ Gökcan/Artuç, s. 4375; Altunç, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, s. 119.

⁹⁹⁰ Gökcan/Artuç, s. 4378; Altunç, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, s. 121.

⁹⁹¹ Gökcan/Artuç, s. 4382; Altunç, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, s. 121.

⁹⁹² “Sanıkların üzerlerine atılı, kamu kurumu faaliyetini cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellemesi suçunun oluşması için sanıkların eylemleri sonucu kamu kurum veya kuruluşunun faaliyetinin kesilmesi, durmuş olması veya faaliyete belli bir süre ara verilmesi gerektiği, sanıklar tarafından radar ve trafik uygulamalarının internet üzerinden bildirilmesi şeklinde gerçekleşen olayda, söz konusu ilgili kurumun ne şekilde faaliyetinin kesildiği, durduğu veya faaliyete belli bir süre ara verildiği, ayrıca suçun unsurları olan hukuka aykırılık ve şiddetin ne şekilde oluştuğu tartışılmadan, yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle sanıkların mahkumiyetlerine kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2015/25070, K. 2019/19360, KT. 10.12.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022)

⁹⁹³ Özbek, C. II, s 738; Gökcan/Artuç, s. 4378.

başvurulmaması durumunda suçtan söz edilemez. Tehdit kanunda bağımsız suç olarak düzenlenmiş olsa da kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun unsuru olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır. Tehditten ayrıca ceza verilmez⁹⁹⁴.

Tehdit veya cebir kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun unsuru olmakla birlikte aynı zamanda başka suçların unsuru da olmaktadır. Bu bakımdan hukuki anlamda bir tehdit ile iki farklı suç oluşmuşsa bunlar arasında farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanarak fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olur. Yargıtay kararında da tehdit veya cebirle hem kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi hem de görevi yaptırmamak için direnme suçlarının oluşması halinde farklı neviden fikri içtimanın uygulanması gerektiğine karar verilmiştir⁹⁹⁵.

g. Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 114)

i. Suçun Genel Yapısı

Siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçu TCK'nun 114 üncü maddesinde düzenlenmektedir⁹⁹⁶. Suçla korunan hukuki değer kişilerin siyasi hakları

⁹⁹⁴ **Gökcan/Artuç**, s. 4382; **Altunç**, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, s. 127.

⁹⁹⁵ "Bu açıklamalar ışığında; oluşa ve tüm dosya kapsamına göre; sanığın güzergah ve yolcu alma hususunda daha önce Erciş Belediyesi şoförleri ile tartıştığı, olay günü de Erciş Belediyesinde şoför olan şikayetçi sanık ...'ın, sevk ve idaresinde bulunan belediye otobüsünün sanayi kavşağı civarında yolcu almak için durduğu esnada sanığın otobüsün arka kapısından binerek "buradan yolcu alamayacaksınız" diyerek elindeki sopayla belediye otobüs muavini ve şoförü olan şikayetçi sanıklar... ve ...'e karşı vurması şeklinde gerçekleşen somut olayda; sanığın fiilinin kamu görevlisi sıfatını taşıyan şikayetçi sanıkların görevini yapmasını engellemek amacıyla cebir kullanmak suretiyle görevi yaptırmamak için direnme ve yolcu taşıma kamu hizmetinin belediye tarafından yürütülmesine engel olmaya teşebbüs şeklinde kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesine teşebbüs suçunu oluşturduğu, TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralı uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiilden hüküm kurulması gerektiği, buna göre de sadece lehe olan 6529 sayılı Yasa ile değişiklikten önceki 113 ve 35. maddelerde tanımlanan kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesine teşebbüs suçundan dolayı cezalandırılması gerektiği gözetilmeden, suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde TCK'nın 223/1. maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi" Yarg. 8. CD, E. 2019/612, K. 2019/6006, KT. 02.05.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022).

⁹⁹⁶ Maddeye göre: "(1) Bir kimseye karşı; a) Bir siyasi partiye üye olmaya veya olmamaya, siyasi partinin faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, siyasi partiden veya siyasi parti yönetimindeki görevinden ayrılmaya, b) Seçim yoluyla gelinen bir kamu görevine aday olmamaya veya seçildiği görevden ayrılmaya, Zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis

ile birlikte devletin siyasi düzenidir⁹⁹⁷. Suçun maddi konusunu birinci fıkra bakımından siyasi hürriyet, ikinci fıkra bakımından siyasi partinin faaliyeti oluşturmaktadır⁹⁹⁸.

Siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçu iki kısımda incelenmektedir. Maddenin birinci fıkrasında kişinin (a) ve (b) bentlerinde sayılan siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, ikinci fıkrasında ise, siyasi partinin faaliyetlerinin engellenmesi yaptırıma bağlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrası bir veya birden fazla hareketin yapılması ile tamamlanacağından (bir siyasî partiye üye olmaya veya olmamaya, siyasî partinin faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, siyasî partiden veya siyasî parti yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak) seçimlik hareketli bir suçtur⁹⁹⁹. Failin cebir ve tehdidi mağduru bu engellemelere uymaya zorlamak amacıyla kullanması anında suç tamamlanacağından sırf hareket suçudur. Teşebbüse elverişli değildir. Ancak icra hareketleri kısımlara bölünebildiği takdirde teşebbüs mümkündür¹⁰⁰⁰. Zorlamak suretiyle engelleme belli bir müddet devam edebileceğinden mütemadi suçtur¹⁰⁰¹.

Kanun koyucu birinci ve ikinci fıkra bakımından araç hareketleri sınırlı olarak saydığından bağlı hareketli suç özelliğine sahiptir¹⁰⁰². İkinci fıkroda siyasi partinin faaliyetinin engellenmesi neticesinin gerçekleşmesi arandığından zarar suçudur.

cezası ile cezalandırılır. (2) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir siyasi partinin faaliyetlerinin engellenmesi halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

⁹⁹⁷ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4128; Gökcan/Artuç, s. 4389.

⁹⁹⁸ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4132; Altunç, Sinan, Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 131.

⁹⁹⁹ Aydoğdu, Yasin, "Türk Hukukunda Siyasi Haklar ve Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu", TBB Dergisi, S. 128, Ankara 2017, s. 62.

¹⁰⁰⁰ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 3934; Gökcan/Artuç, s. 4398.

¹⁰⁰¹ Gökcan/Artuç, s. 4394.

¹⁰⁰² Özek, Çetin, "Siyasi Hürriyet Aleyhine Cürümler", İÜHFM, C. 41, S. 1-2, İstanbul 1975, s. 38; Aydoğdu, s. 62; Gökcan/Artuç, s. 4392.

Suçun oluşumu bakımından bir anlığına bile olsa faaliyetin engellenmesi gerekir¹⁰⁰³. Dolayısıyla netice gerçekleşmezse suça teşebbüs mümkündür¹⁰⁰⁴.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Tehditte bulunarak siyasi haklarının kullanılması engellenirse madde uyarınca cezai sorumluluk doğar. Nitekim Yargıtay tehditle bu suçun işlenmesine rağmen dikkate almayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹⁰⁰⁵.

Siyasi hakların kullanılmasının engellemesi suçunun birinci fıkrası ve ikinci fıkrası bakımından tehdit, suçun unsurunu teşkil etmektedir. Biri diğerinin unsurunu oluşturduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır. Fail sadece siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi suçundan cezalandırılır. Ayrıca tehdit suçundan sorumluluğu söz konusu olmaz¹⁰⁰⁶.

Suçun icrası kapsamında art arda değişik zamanlarda birden fazla defa işlenmesi halinde zincirleme suç hükümleri uygulanır¹⁰⁰⁷. Suçun farklı kişilere karşı tehditle işlenmesi halinde mağdur toplumu oluşturan herkes olduğundan (belirsiz) birden fazla defa işlenmesi kabul edilir ve zincirleme suç hükümleri uygulanır. Yargıtay da bunu

¹⁰⁰³ Gökcan/Artuç, s. 4394.

¹⁰⁰⁴ Gökcan/Artuç, s. 4399.

¹⁰⁰⁵ “Sanığın, 12.06.2011 tarihinde yapılacak genel seçimlere yönelik olarak pazar yerinin girişinde bir siyasi partinin tanıtım ve üyelik çalışmasını yapan katılan ... ve tanık ...'un bulunduğu standda doğru sizleri yok edeceğiz, bitireceğiz, sizlere tahammül edemiyoruz diyerek seslenip tehditte bulunmasını takiben siyasi parti standını tekmeleyerek cebir gerçekleştirmesinden sonra sanığın arkasından gelen suça sürüklenen oğlu ... ve kimliği belirlenemeyen ancak sanığın çalışanı olduğu tahmin edilen bir başka kişi hakkında da aynı suç nedeniyle ... Cumhuriyet Başsavcılığınca ayırma kararı verilerek ... nolu dosya üzerinden soruşturma yapıldığının anlaşılması karşısında, söz konusu dosyalar getirtilip incelenerek, sonucuna göre sanık hakkında TCK'nın 119/1-c maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına tartışılmaması” Yarg. 4. CD, E. 2014/585, K. 2016/9881, KT. 12.05. 2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 17.08.2022).

¹⁰⁰⁶ Özek, Siyasi Hürriyet Aleyhine Cürümler; s. 43; Artuk/Gökcan/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4137-4138; Aydoğdu, s. 68; Gökcan/Artuç, s. 4399; Altunç, Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi, s. 413.

¹⁰⁰⁷ Gökcan/Artuç, s. 4399.

gözeterek ilk derece mahkemesinin zincirleme suçtan verdiği kararı isabetli bulmuştur¹⁰⁰⁸.

h. İnanç, Düşünce ve Kanaat Hürriyetinin Kullanılmasını Engelleme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 115)

i. Suçun Genel Yapısı

İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engellenmesi suçu TCK'nun 115 inci maddesinde düzenlenmiştir. Bu suçun üç fıkra kapsamında incelenmesi mümkündür;

Birinci fıkra: bir kimseyi dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlamak (birinci kısım) ya da bunların açıklanmasını, yayılmasını engellemek (ikinci kısım) suretiyle seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesi ile tamamlanmaktadır (cebir veya tehdit kullanılması araç hareket). Suçla korunan hukuki değer, düşünce ve kanaatlerini açıklama serbestisinin verilmesi kapsamında ifade özgürlüğüdür¹⁰⁰⁹. Birinci kısımda zorlama hareketinin yapılması ile suç tamamlandığından ayrıca hareketin mağdur üzerinde bir etki doğurup doğurmadığı neticesine bakılmamaktadır. Bu yüzden sırf hareket suçudur. Teşebbüse elverişli değildir. Ancak icra hareketleri kısımlara bölünebiliyorsa teşebbüs mümkündür¹⁰¹⁰. İkinci kısım ise, engellenmenin gerçekleşmesi arandığından neticeli bir suçtur. İcra hareketleri tamamlandıktan sonra engellenme sağlanmamışsa teşebbüs mümkündür¹⁰¹¹. Maddede yer alan kişinin düşünceyi açıklama veya yayma

¹⁰⁰⁸ “Yargılamaya konu somut olayda; sanığın 29 Mart 2009 tarihinde yapılan yerel yönetim seçimlerinde aday olan mağdur ...'ı arayarak adaylıktan çekilmesi yönünde tehdit ettikten 6 dakika sonra aynı amaçla diğer aday mağdur ...'a iletilmek üzere mağdurun akrabalarını arayarak tehdit etmesi şeklinde gerçekleşen olayda, zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasında bir isabetsizlik görülmeyle verilen mahkumiyet kararının Yerel Mahkemece isabetli olarak saptandığı” Yarg. 4. CD, E. 2014/792, K. 2016/9880, KT. 12.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022).

¹⁰⁰⁹ Erman, Barış, “İnanç, Düşünce ve Kanaat Hürriyetinin Kullanılmasını Engelleme Suçu (TCK m. 115)”, YÜHFD, C. 14, S. 2, İstanbul 2017, s. 275; Gökcan/Artuç, s. 4407.

¹⁰¹⁰ Gökcan/Artuç, s. 4416.

¹⁰¹¹ Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 466.

hürriyetinin engellenmesi ile suç tamamlandığından hareket ile netice arasında nedensellik bağı da aranmaktadır¹⁰¹².

İkinci fıkra: dini inancın gereğinin yerine getirilmesini veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasını engellemek suretiyle suç tamamlanmaktadır (cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla işlenmesi araç hareket). Suçla korunan hukuki değer, bireysel veya toplu olarak dini ibadet ve ayinlerin özgür bir şekilde serbestçe yapılabilmesidir (dinsel özgürlük)¹⁰¹³. Suçun maddi konusu, dini inancın gerekleri, bireysel veya toplu gerçekleştirilen dini ibadetler ve ayinlerdir¹⁰¹⁴. Neticenin gerçekleşmesi ile suç tamamlanır. Bu bakımdan zarar suçudur. Faili zarar neticesini tamamlayamazsa teşebbüs mümkündür¹⁰¹⁵. Dolayısıyla hareket ile netice arasında nedensellik bağı da aranmaktadır¹⁰¹⁶. Dini inancın gereklerinin yerine getirilmesinin veya din ibadet ve ayinin bir müddet olsa bile yapılmasının engellenmesi halinde suç gerçekleşeceğinden ani suçtur. Ancak engelleme devam ederse mütemadi suç halini alır¹⁰¹⁷.

Üçüncü fıkra: bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale edilmek veya bunları değiştirmeye zorlanmak suretiyle seçimlik hareketlerin yapılması ile gerçekleşmektedir (cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla işlenmesi araç hareket). Korunan hukuki değer, yaşam tarzına ilişkin tercihlerini özgürce yapabileme kapsamında kişinin özel hayatına saygıda bulunulmasını isteyebilme ve kendi geleceğini serbestçe belirleyebilmedir¹⁰¹⁸. Müdahale etmek ve değiştirmeye zorlamak seçimlik hareketlerinin gerçekleşmesi ile suç tamamlandığından sırf hareket suçudur. Ayrıca neticenin gerçekleşmesi aranmaz. İcra hareketleri kısımlara bölünebiliyorsa

¹⁰¹² Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4146.

¹⁰¹³ Gökçen/Artuç, s. 4408.

¹⁰¹⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 469.

¹⁰¹⁵ Gökçen/Artuç, s. 4416.

¹⁰¹⁶ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4146.

¹⁰¹⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 469.

¹⁰¹⁸ Erman, s. 275.

suça teşebbüs mümkündür. Aksi halde sırf hareket suçu olduğundan teşebbüse elverişli değildir¹⁰¹⁹.

Yargıtay cemaatin namaz kılmasını bekledikten sonra camide namaz kılmak isteyen alkollü sanığın eylemini dini ibadetlerin bireysel veya toplu olarak yapılmasını engelleme kapsamında değerlendirmemiştir¹⁰²⁰.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Üç ayrı fıkra da yer alan seçimlik hareketlerinden herhangi birinin veya birden fazla hareketin aynı fiille işlenmesi durumunda birden fazla suç olduğu öne sürülerek içtima hükümlerine başvurulamaz¹⁰²¹. TCK m. 115 tek suç olduğu için bir kez uygulanmalıdır. Ancak bu suç aynı kişi tarafından bir suç işleme kararının icrası kapsamında aynı kişiye karşı değişik zamanlarda birden fazla kez işlenirse zincirleme suç hükümleri uygulanabilir¹⁰²².

Tehdit, TCK'nun 115 inci maddesi anlamında seçimlik hareketler gerçekleştirilirken engellemenin yapılabilmesi için araç fiil olarak kullanıldığından bu suçun unsurdur. TCK'nun 42 nci maddesi gereğince biri diğerinin unsuru ise bileşik suç hükümleri uygulanır. Dolayısıyla fail tehdit suçundan ayrıca cezalandırılmaz¹⁰²³.

¹⁰¹⁹ Gökcan/Artuç, s. 4416.

¹⁰²⁰ “Olay günü ikamet ettiği köyün camisine giderek içeriye giren sanığın, cemaatin namaz kılmasını bekledikten sonra kendisi de namaz kılmak istediğini söylemesi üzerine, cami imamı katılan ... ve cemaatte bulunan vatandaş katılan ...'ın, alkollü olmasından dolayı namaz kılamayacağını belirterek kendisine müdahale etmek istediklerinde kendilerine küfür edip camiden çıkmamak için direnmesi şeklinde gerçekleştirdiği sabit görülen eyleminde; sanığın, unsurları oluşmayan inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme suçundan beraatine karar verilmesi gerekirken delillerin takdir ve değerlendirilmesinde yanılğıya düşülmek suretiyle yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 23. CD, E. 2015/13711, K. 2015/2550, KT. 15.06.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022).

¹⁰²¹ Erman, s. 277.

¹⁰²² Erman, s. 289.

¹⁰²³ Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 472; Erman, s. 289; Gökcan/Artuç, s. 4416.

**i. Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu ile Arasındaki İlişki
(TCK m. 116)**

i. Suçun Genel Yapısı

Kanun koyucu konut dokunulmazlığının ihlali suçunu düzenlemesindeki hukuki yarar, kişinin huzurlu ve emniyetli olarak konutunda istediği şekilde hareket etme ve yaşamını sürdürme hürriyetinin korunmasıdır¹⁰²⁴. Suçun maddi konusu konut ve açık bir rıza bulunmaksızın girilmesi mutlak yerler dışında kalan işyeri ve eklentidir¹⁰²⁵.

Bu suçla yasaklanan fiil; “*girmek*” ve “*çıkkmamak*” şeklinde madde metninde ifade edilmiştir. Failin kendisini konuttan çıkartmak hakkı bulunan konut sahibinin rızası hilafına konutuna veya konutunun eklentisine (ya da işyeri veya eklentisine) girmesi veya rıza ile girdikten sonra çıkması istenilmesine rağmen çıkmamasıdır¹⁰²⁶. Girmek veya çıkmamak hareketlerden birinin yapılması suçun gerçekleşmesi için yeterli olduğundan seçimlik hareketli bir suçtur¹⁰²⁷. Hak sahibinin rızası olmaksızın girme veya failin rıza dışı girdiği konuttan çıkmamak ile suç tamamlandığından konutta belirli bir süre bu eylemine devam ettiği için mütemadi bir suçtur¹⁰²⁸. Rıza tipikliğe ilişkindir. Rızanın bulunması durumunda tipiklik gerçekleşmeyeceğinden eylem suç teşkil etmez¹⁰²⁹.

Aralarında evlilik, boşanmaya rağmen birlikte yaşama ve dini nikahla birlikte yaşama gibi belli ilişkiler bulunan kimseler bakımından birbirleri karşı konut dokunulmazlığının ihlali suçunu işleyemezler. Ancak bu kimseler ayrıldıktan sonra konuta rızaya aykırı girmeleri durumunda konut dokunulmazlığının ihlali suçunu

¹⁰²⁴ Artuk/Akcan, Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu, s. 2708; Gökcan/Artuç, s. 4422.

¹⁰²⁵ Gökcan/Artuç, s. 4428.

¹⁰²⁶ Parlar/Utku, s.144.

¹⁰²⁷ Artuk/Akcan, Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu, s. 2709; Artuk/Gökcan/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4164; ; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 456.

¹⁰²⁸ Artuk/Akcan, Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu, s. 2710.

¹⁰²⁹ Ergün, Güneş Okuyucu, Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu, Çakmak Yayınevi, Ankara 2010, s. 82.

işlemiş olurlar¹⁰³⁰. Birlikte yaşayan aile bireyleri de bu suçu işleyemezler. Aynı konutta yaşamaları ve rıza dışı konuta girmeleri durumunda suç gerçekleşir¹⁰³¹.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Konut dokunulmazlığının ihlali suçunun düzenlendiği TCK'nun 116 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında cezayı ağırlaştıran nitelikli hal yer almaktadır¹⁰³². Buna göre, fiilin tehdit kullanılmak suretiyle işlenmesi cezayı ağırlaştırmaktadır. Bu durumda tehdit suçu konut dokunulmazlığının ihlali ile birlikte gerçekleşmektedir. Hukuki anlamda tek fiile birden fazla suç meydana geldiğinden içtima hükümleri söz konusudur. Ancak TCK'nun 42 nci maddesi gereğince biri diğerinin ağırlaştırıcı sebebi olması dolayısıyla tek fiil sayılacağından içtima hükümleri uygulanmaz. Örneğin hak sahibinin rızası dışında konuta giren fail bu eylemini sürdürmek ve konutta rıza dışı durmaya devam etmek için mağduru korkutmakta onu tehdit etmekteyse bir fiille hem konut dokunulmazlığının ihlali suçu hem de tehdit suçu söz konusu olur.

Konut dokunulmazlığını ihlal suçunun tehditle gerçekleştirildiğinin kabulü için başvurulacak tehdit ile konut dokunulmazlığını ihlal arasında nedensellik bağının bulunması ve tehdidin araç olarak kullanılmış olması gerekir¹⁰³³. Konuta rıza olmaksızın girilmesi veya rızaya dayalı olarak konuta girdikten sonra çıkması hususunda bildirimde bulunulmasına rağmen failin çıkmaması ve bunun için tehdit eyleminde bulunmuş olması durumunda nitelikli hal söz konusudur¹⁰³⁴.

¹⁰³⁰ Gökcan/Artuç, s. 4423-4425.

¹⁰³¹ Gökcan/Artuç, s. 4426.

¹⁰³² Maddeye göre: "Fiilin, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle ya da gece vakti işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

¹⁰³³ "TCK'nın 116/4. maddesinde düzenlenen cebir veya tehdit suretiyle konut dokunulmazlığının ihlali suçunun oluşabilmesi için, sanık tarafından kişilere karşı yöneltilen şiddet eylemi ile konut dokunulmazlığının bozulması arasında nedensellik bağının bulunması, şiddetin konut dokunulmazlığını bozma amacına yönelmiş olması ve bu amacın gerçekleşmesi için araç olarak kullanılmasının gerekmesi karşısında, cebir ya da tehdit fiilinin ne suretle oluştuğu açıklanmadan yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması" Yarg. 18. CD, E. 2016/5986, K. 2018/9961, KT. 25.06.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022).

¹⁰³⁴ Parlar/Utku, s. 149; Gökcan/Artuç, s. 4452-4453.

Suçun tehditle işlenmesi nitelikli halinin uygulanabilmesi için tehdide konut dokunulmazlığını ihlal amacıyla başvurulmuş olması gerekir. Konut dokunulmazlığını ihlal suçu gerçekleştikten sonra tehditte bulunulması durumunda ayrıca tehditten sorumluluk söz konusu olur¹⁰³⁵. Konuta rızaya aykırı girdikten sonra konuttan çıkarılmamayı sağlamak amacıyla tehdide başvurulmuşsa suçun tehditle işlenmesi nitelikli hali uygulanır¹⁰³⁶. Ancak rızaya aykırı olarak konuta girdikten sonra konutta kalmasını sağlamak amacı olmaksızın konutun içerisindekileri tehdit ederse bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilmez. Yargıtay kararlarında nitelikli hal uygulanmamıştır¹⁰³⁷. Dolayısıyla içeri girdikten sonra failin tehditte bulunması halinde nitelikli hal kapsamında değerlendirilmeyecek hem tehditten hem de konut dokunulmazlığının ihlalinin sorumlu olacaktır¹⁰³⁸. Ancak çıkmasını söyleyenlere karşı konuttan çıkmamak ve burada kalmaya devam etmek için tehdide başvurusu bileşik suç hükümleri uygulanır¹⁰³⁹.

¹⁰³⁵ **Kiziroğlu, Serap Keskin**, Konut Dokunulmazlığının İhlali, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 225.

¹⁰³⁶ **Kiziroğlu**, s. 226.

¹⁰³⁷ “Sanığın, izinsiz olarak konutun bahçesine girdikten sonra iki katlı dairenin merdiveninde katılanı tehdit ettiğinin oluşa uygun şekilde kabul edilmesi karşısında, konut dokunulmazlığını ihlal suçunun evin eklentisi olan bahçeye girilmesiyle oluştuğu ve TCK'nın 116/1. maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiği gözetilmeyerek yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/13522, K. 2019/13807, KT. 17.09.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022). “Dosyanın incelenmesinde, sanığın, mağdurlara ait evin kapısını tekmeleyip içeri girdikten sonra, elindeki bıçakla mağdurların bulunduğu odaya girip tehdit ve yaralama eylemlerini gerçekleştirdiği, mağdurlar görmeden rızaları dışında eve girilmesiyle konut dokunulmazlığının ihlali suçunun oluştuğu, kapının tekmeyle açılıp eve girilmesi sırasında mağdurlara silahtan sayılan bıçağın gösterilmemesi ve bıçağın eve girmeyi kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaması nedeniyle TCK'nın 119/1-a maddesinin uygulanma imkanının bulunmadığı, her ne kadar sanık eve girdikten sonra elindeki bıçakla mağdurların bulunduğu odaya girip tehdit ve yaralama eylemlerini gerçekleştirmişse de, bıçağın konuttan çıkmamak için değil, tehdit ve yaralama suçlarının işlenmesi amacıyla kullanıldığı” Yarg. 4. CD, E. 2015/3576, K. 2015/25782, KT. 02.04.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 05.11.2022).

¹⁰³⁸ **Gökcan/Artuç**, s. 4454.

¹⁰³⁹ **Gökcan/Artuç**, s. 4453.

j. İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 117)

i. Suçun Genel Yapısı

İş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçu TCK'nun 117 nci maddesinde yer almaktadır. Bu maddede tehdit suçu ile irtibatlı olan birinci ve dördüncü fıkralar inceleme konusudur¹⁰⁴⁰. Maddenin birinci ve dördüncü fıkralarında düzenlenen suçlar bakımından korunan hukuki değer iradesi baskıya uğramadan kişinin serbestçe çalışabilmesidir¹⁰⁴¹.

Birinci fıkroda yer alan suç zarar suçudur. Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranış neticesinde iş ve çalışma hürriyetinin ihlal edilmesi aranmaktadır¹⁰⁴². Tehdide iş ve çalışma hürriyetinin ihlali amacıyla başvurulmuş olması gerekmektedir¹⁰⁴³.

Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlamak (sırf hareket suçu niteliğinde birinci suç) ve cebir veya tehdit kullanarak bir işin durmasına¹⁰⁴⁴, sona ermesine ya da durmanın devamına neden

¹⁰⁴⁰ “(1) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma hürriyetini ihlal eden kişiye, mağdurun şikayeti halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir. (4) Cebir veya tehdit kullanarak, işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altında anlaşmalar kabulüne zorlayan ya da bir işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olan kişiye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”

¹⁰⁴¹ **Gökcan/Artuç**, s. 4481; **Bayraktar, Köksal**, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefte, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 251, 272.

¹⁰⁴² **Bayındır, Sinan**, “İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali (TCK m. 117/1)”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, İzmir 2019, s. 176-177.

¹⁰⁴³ **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 474; **Gökcan/Artuç**, s. 4485.

¹⁰⁴⁴ “Yerel Mahkemece kabul ve oluşa göre, sanığın olay günü hakkında soruşturma ve kovuşturulması ayrı yürütülen suça sürüklenen çocuk ...’la birlikte cadde üzerinde bulunan iş yerlerine gittikleri ve terör örgütünün adını kullanarak, iş yeri sahibini ve çalışanlarını iş yerini kapatmaları hususunda tehdit ettikleri şeklinde gerçekleşen olayda, sanığın eyleminin TCK’nın 117/1 ve 119/1 maddelerinde düzenlenen iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin suç vasfında hataya düşülmesi sonucu TCK’nın 106/2. maddesi gereğince tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2019/6662, K. 2021/28384, KT. 02.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

olmak (netice suçu niteliğinde ikinci suç) şeklinde maddenin dördüncü fıkrasında iki farklı suç tipine yer verilmektedir¹⁰⁴⁵.

Birinci suç seçimlik hareketlidir. Maddede yer alan seçimlik hareketler; işçiyi veya işverenlerini ücretleri azaltıp çoğaltmaya zorlamak veya evvelce kabul edilenlerden başka koşullar altındaki anlaşmaları kabule zorlamaktır. Cebir veya tehditle mağdur üzerindeki zorlayıcı hareket herhangi bir şekilde icra edilebileceğinden serbest hareketli bir suçtur. Zorlama hareketinin yapılması ile suç tamamlanacağından sırf hareket suçudur. Hareketin gerçekleştirilmesi ile bir zarar neticesinin varlığı aranmadığından tehlike suçudur¹⁰⁴⁶.

İkinci suçta cebir veya tehdit kullanılarak işin durmasına, sona ermesine veya durmanın devamına neden olma neticesinin gerçekleşmesi arandığından neticeli bir suçtur. Bu neticelerden birinin veya birden fazlasının varlığı suçun gerçekleşmesi için gerektiğinden zarar suçudur¹⁰⁴⁷. Cebir veya tehdit kullanma ile meydana gelen netice arasında nedensellik bağı da aranmaktadır. Aynı zamanda durmanın devam etmesi neticesi bakımından belirli bir müddet sürdüğünden mütemadi suçtur.

ii. Tehdit ile İlişkisi

İş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunun birinci ve dördüncü fıkralarında tehdit kullanılarak işlenmesi düzenlenmektedir. Suçun birinci fıkrasında cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, iş ve çalışma özgürlüğünün ihlal edilmesi unsur olarak düzenlenmiştir. Basit anlamda kamusal nitelik taşımaksızın gelir elde etmek amacıyla yapılan yasal her türlü ekonomik faaliyetler bu madde kapsamında korunmaktadır. İş ve çalışma hürriyetinin TCK m. 117/1 ve 117/4

¹⁰⁴⁵ Bayraktar, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, s. 272.

¹⁰⁴⁶ Bayraktar, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, s. 275.

¹⁰⁴⁷ Bayraktar, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, s. 275.

kapsamında tehditle ihlal edilmesi unsur olduğundan bu suçu gerçekleştirmek amacıyla tehdide başvurulması durumunda bileşik suç hükümleri uygulanır¹⁰⁴⁸.

Yargıtay işyerine gelip açmaması yönünde tehditte bulunulması durumunda eylemin tehdit suçunu değil 117 nci maddenin 1 ini fıkrasında düzenlenen iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu oluşturduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin tehdit suçundan verdiği kararı bozmuştur¹⁰⁴⁹. Başka bir kararında da şoförlük yapmasını tehditle engellemesi halinde iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunun oluştuğunu kabul etmiştir¹⁰⁵⁰.

k. Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 118)

i. Suçun Genel Yapısı

Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi TCK'nun 118 inci maddesinde düzenlenmektedir¹⁰⁵¹. Suç ile korunan hukuki değer kişiler bakımından sendika hakkı ve sendikal hürriyetler (TCK m. 118/1), kolektif bakımdan sendikal faaliyetlerdir (TCK m. 118/2)¹⁰⁵². Suçun maddi konusu birinci fıkrada üzerinde maddede yer alan

¹⁰⁴⁸ **Gökcan/Artuç**, s. 4505; **Bayraktar**, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, s. 260, 277; **Bayındır**, s. 189.

¹⁰⁴⁹ “İnternet cafe işleten sanığın, işyerine yakın bir yerde başkaca bir internet cafe işletmek isteyen ve yargılama aşamasında şikayetinden vazgeçen mağdura yönelik, buraya dükkan açarsan seni öldürürüm biçiminde sözler söylediğinin kabul edilmesi karşısında, eylemin, özel kasıt açısından, TCK'nın 117/1. maddesinde düzenlenen ve kovuşturulması şikayete tabi olan iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu oluşturduğu gözetilmeden, tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2013/10173, K. 2015/23803, KT. 05.03.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

¹⁰⁵⁰ “Sanıkların, Minibüs hattında şoförlük yapmaya devam eden mağduru, ... bulunduğu sırada yanına gelerek bu yolda çalışmayacaksın, çalışırsan seni öldürürüz, arabayı yakarız, bu yolda sana araba sürdirmeyeceğiz şeklindeki sözlerle tehdit ettiklerinin iddia ve kabul edilmesi karşısında, eylemlerin TCK'nın 117/1, 119/1-c maddelerinde düzenlenen iş ve çalışma hürriyetinin ihlali suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2015/11441, K. 2017/18201, KT. 29.06.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 12.10.2022).

¹⁰⁵¹ Maddeye göre: “(1) Bir kimseye karşı bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

¹⁰⁵² **Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006, s. 485; **Gökcan/Artuç**, s. 4516; **Evik, Ali Hakan**, Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi, Özel Ceza

unsurlar gerçekleşen kişinin karar verme ve irade hürriyeti iken ikinci fıkrada ise, sendika yöneticilerin iradesidir¹⁰⁵³. Madde anlamındaki sendikalar, işçi veya işveren ya da kamu görevlileri sendikalarıdır (kısaca sendika). Sendika tüzel kişiliği birinci ve ikinci fıkra bakımından suçtan zarar görendir. Suçun mağduru birinci fıkra bakımından¹⁰⁵⁴;

- 1- Bir sendikaya üye olabilecek kişiler,
- 2- Bir sendikaya suç işlendiği sırada üye olan kişiler,
- 3- Bir sendikada görev almış kişiler ve
- 4- Sendika işyeri temsilcileridir.

İkinci fıkra bakımından suçun mağduru¹⁰⁵⁵;

- 1- Bir sendika yöneticileri
- 2- Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışın üzerinde gerçekleştiği kişiler
- 3- Sendika işyeri temsilcileridir.

Suçun söz konusu olabilmesi için öncelikle ortada 6356 sayılı sendikalar ve toplu iş sözleşmesi kanunu ve 4688 sayılı kamu görevlileri sendikaları kanununa uygun olarak kurulmuş bir işçi veya işveren sendikası ya da işçi veya işveren konfederasyonu bulunmalıdır. Dolayısıyla kanuna uygun olarak mutlaka belirli ve tespit edilebilir usulüne uygun kurulmuş olan bir sendika bulunmalıdır¹⁰⁵⁶.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Birinci fıkrada bir kimseye karşı seçimlik hareketlerden¹⁰⁵⁷ (bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya) herhangi biri veya

Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 285.

¹⁰⁵³ Gökcan/Artuç, s. 4518.

¹⁰⁵⁴ Evik, s. 289.

¹⁰⁵⁵ Evik, s. 289.

¹⁰⁵⁶ Şen, 486; Gökcan/Artuç, s. 4518; Evik, s. 291.

¹⁰⁵⁷ Şen, 485; Gökcan/Artuç, s. 4520.

birden fazlasına yönelik olarak zorlamak amacıyla cebir veya tehditte bulunulması suçun gerçekleşmesi için yeterli olduğundan ve ayrıca bir zarar neticesi aranmadığından soyut tehlike suçudur¹⁰⁵⁸. Yargıtay kararlarında seçimlik hareketlerin icrasının cebir veya tehditte bulunulmak suretiyle yapılması suçun tamamlanması bakımından yeterli görülmektedir¹⁰⁵⁹. Yargıtay yine bir kararında sendikal faaliyeti engellemek amacıyla istifa dilekçesini zorla imzalatmanın bu suçu oluşturduğunu kabul etmiştir¹⁰⁶⁰.

İkinci fıkrada ise, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranış neticesinde bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi arandığından zarar suçudur¹⁰⁶¹. Hareket sendikal faaliyetlerin engellenmesidir. Bir müddet olsa bile faaliyetin engellenmiş olması arandığından neticeli bir suçtur¹⁰⁶². Niteliği gereği engelleme bir müddet devam edebileceğinden müttemadi suç özelliği de bulunmaktadır¹⁰⁶³. Engelleme, cebir veya tehditte bulunmak suretiyle

¹⁰⁵⁸ Gökcan/Artuç, s. 4519; Evik, s. 299.

¹⁰⁵⁹ “Sanık ...’ın Atabey Sulama Birliği’nin başkanı, sanık ...’ın Birlik encümen üyesi, sanık ...’nin Birlik müdürü oldukları, sanıkların, Birlik’te sendikalaşma faaliyetlerinde bulunan Türkiye Enerji Su ve Gaz İşçileri Sendikası(Tes-İş) Isparta Şubesi Başkanlığı’nın faaliyetleri doğrultusunda 22/06/2012 tarihinde sendikaya üye olan katılan ...’yi sendikaya üye olduğu için işine son vermekle tehdit ettikleri, iş akdini askıya aldıkları, tanık beyanları ve 27.07.2012 tarihli teftiş raporu karşısında, eksik kovuşturma ve yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 18. CD, E. 2015/13321, K. 2016/2471, KT. 10.02.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022); “Somut olayda; katılanların, işçi olarak çalıştıkları fabrikanın yetkilileri tarafından, üye oldukları sendikadan ayrılmalari konusunda telkinlerde bulundukları ve ayrılmadıkları takdirde işten çıkarılacaklarını söyleyerek üzerlerinde manevi cebir uyguladığı iddiası ile dava açıldığı, sanıkların atılı suçlamayı kabul etmedikleri, mahkemece sanıklardan ...’in katılan ...’e sendikaya üye misin değil misin bak doğru söyle, sendikaya üye isen seni işten çıkaracaklar, ...’in katılan ...’a sendikaya üye misin, sendikaya üye olanların işlerine tazminat verilerek son verilecek, ...’in katılan ...’a şuan isimleriniz Savlet beyin önünde eğer sendikaya üye olursanız, işten çıkarılırsınız benimde elimden bir şey gelmez, ...’nın tanık ...’e sana dava açacağız, seni işten çıkaracağız şeklinde sözler söylendiğinin mahkemece de kabul edilmesine karşın bu eylemlerin TCK’nın 118/1. maddesinde düzenlenen sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi suçunu oluşturduğu gözetilmeden nitelemeye yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 18. CD, E. 2015/26139, K. 2016/6739, KT. 04.04.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022).

¹⁰⁶⁰ “Sanık ... hakkında kurulan hükmün temyizine gelince, başkaca nedenler yerinde görülmemiştir. Ancak, Sanığın, sendikal faaliyete katılmasını engellemek amacıyla katılandan istifa dilekçesini imzalamasını istemek suretiyle atılı suçu işlediğinin katılan, mağdur beyanları ve tüm dosya kapsamından anlaşılması karşısında, yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 18. CD, E. 2019/687, K. 2019/15518, KT. 05.11.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 10.11.2022).

¹⁰⁶¹ Özbek, C. II, s. 809; Gökcan/Artuç, s. 4525.

¹⁰⁶² Evik, s. 299.

¹⁰⁶³ Gökcan/Artuç, s. 4524.

gerçekleştirildiğinden bağıli hareketli bir suçtur. Dolayısıyla cebir veya tehdit dışında başka bir şekilde engellenmenin yapılması halinde bu suç oluşmaz¹⁰⁶⁴.

Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi suçunun birinci ve ikinci fıkraları bakımından tehdit suçun unsuru olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanır. Faile ayrıca tehditten dolayı ceza verilmez¹⁰⁶⁵.

TCK'nun 118 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası ayrı ayrı suçları düzenlediğinden bir tehdit içerikli hareketle hem birinci fıkra ve hem de ikinci fıkra ihlal edilmişse farklı neviden fikri یتima hükmü uygulanarak fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olur¹⁰⁶⁶.

I. Hakaret Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 125)

i. Suçun Genel Yapısı

Hakaret suçunda korunan hukuki değer madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere¹⁰⁶⁷ kişilerin şeref, haysiyet ve namusu, toplum içindeki itibarı, diğer kişilerin gözündeki saygınlığı olduğundan TCK'da şerefe karşı suçlar bölümünde 125 inci maddede düzenlenmiştir¹⁰⁶⁸. Şeref kavramı kişinin manevi bütünlüğünü ifade etmektedir. Kapsamını sübjektif (iç şeref) ve objektif şeref (dış şeref) oluşturmaktadır. İç şeref kişinin kendisine karşı fikri ve algısıdır. Dış şeref ise, toplum arasında herkesin o kişi hakkındaki fikir ve algılarını ifade etmektedir¹⁰⁶⁹. Kanun koyucu hakaret suçu

¹⁰⁶⁴ Gökcan/Artuç, s. 4521.

¹⁰⁶⁵ Gökcan/Artuç, s. 4529; Evik, s. 304.

¹⁰⁶⁶ Evik, s. 304.

¹⁰⁶⁷ Gerekçeye göre: "Hakaret fiillerinin cezalandırılmasıyla korunan hukuki değer, kişilerin şeref, haysiyet ve namusu, toplum içindeki itibarı, diğer fertler nezdindeki saygınlığıdır."

¹⁰⁶⁸ Maddeye göre: "Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir."

¹⁰⁶⁹ Erman, Sahir / Özek, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm-Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (TCK 448 - 490), Dünya Yayıncılık, İstanbul 1994, s. 255; Önder, Ayhan, Şahıslara ve Mallara Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994, s. 221-222; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 515.

ile bireylerin hem iç ve hem de dış şereflerini korumaktadır¹⁰⁷⁰. Hayatta olan bir kişinin (ölüye yapılan hakaretler kişinin hatırasına hakaret suçunun konusunu oluşturur) onur, şeref ve saygınlığı hakaret suçunun maddi konusunu oluşturmaktadır¹⁰⁷¹.

Hakaret suçu bir neticenin gerçekleşmesi aranmayan ve kanunda yer alan seçimlik hareketlerin gerçekleşmesi ile tamamlanan sırf hareket suçudur¹⁰⁷². Maddede yer alan mağdura yönelik seçimlik hareketler; somut bir fiil veya olgunun isnadı veya sövmek suretiyle onur, şeref ve saygınlığa saldırılmasıdır¹⁰⁷³.

Kanun koyucu maddede yer alan fiillerin objektif olarak onur, şeref ve saygınlığı rencide edici nitelikte olmasını aramaktadır. Bu bakımından hakaret suçu soyut tehlike suçu özelliği göstermektedir. Bu yüzden hakaret fiilinin objektif olarak mağdurun onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek elverişliliğe sahip olması yeterlidir. Ayrıca mağdurun hakarete başka anlam yüklemesine veya sübjektif olarak onur, şeref ve saygınlığının zedelenmemiş olmasına bakılmaz¹⁰⁷⁴.

Hakaret sözlü veya yazılı olmak suretiyle huzurda ve gıyapta iki türlü gerçekleştirilebilir. Hakaret, sırf hareket suçu olduğundan onur, şeref ve saygınlığı rencide edici sözün muhatabına ulaşması suçun gerçekleşmesi için yeterlidir. Bu yüzden suç kural olarak teşebbüse elverişli değildir¹⁰⁷⁵. Gıyapta hakaret ise hakaret içerikli sözün söylenmesi ile tamamlanır. Ancak üç kişiye ihtilat objektif cezalandırılabilme şartı olduğundan hakaretin üç kişiye ihtilat etmemesi durumunda

¹⁰⁷⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 506; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 545; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı Suçlar, s. 243; Gökçen/Artuç, s. 4612; Sınar, Hasan, Hakaret, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 426.

¹⁰⁷¹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 545.

¹⁰⁷² Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 550.

¹⁰⁷³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 506; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 549; Sınar, Hakaret, s. 434.

¹⁰⁷⁴ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 550-558; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 526.

¹⁰⁷⁵ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 576.

fail cezalandırılmaz¹⁰⁷⁶. Hakaretin yazılı olarak yapılması bakımından icra hareketlerinin kısımlara bölünebildiğinden teşebbüs mümkün olabilir¹⁰⁷⁷.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Tehdit ve hakaret suçlarında failin söylemi suçun nitelendirmesi bakımından önem arz etmektedir. Tehdit suçu mağdura yönelik gelecekte gerçekleşmesi muhtemel bir kötülüğün bildirilmesi şeklinde ortaya çıkarken, hakaret suçunda mağdurun onur, şeref ve saygınlığını rencide edecek nitelikte somut fiil veya olgu isnadı veya sövmek fiili vardır. Nitekim Yargıtay kararlarında da failin söyleminin tehdit değil, hakaret suçunu oluşturduğunu gözeterek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹⁰⁷⁸.

Tehdit suçu hakaretle beraber art arda aynı söz kümesi içerisinde tek bir cümlede söylense bile (yazılı veya sözlü) hukuki anlamda iki hareket vardır. Örneğin “*şerefsiz seni fena yaparım*” sözünde “*şerefsiz*” hukuki anlamda sövmek suretiyle onur, şeref ve saygınlığı zedeleyici tek fiil, “*seni fena yaparım*” sözü ise objektif olarak mağdurun iç huzurunu zedeleyici onu korkuya sevk edici elverişliliğe sahip hukuki anlamda tek fiildir. Burada aynı cümlede söylenmesinin bir etkisi yoktur. Hukuki anlamda iki farklı hareket bulunduğu fail hakkında gerçek içtima gereğince iki suçun cezası verilir¹⁰⁷⁹. Yargıtay kararlarında tehdit ve hakaret art arda söylenmiş olsa da iki ayrı hareket olduğundan bahisle gerçek içtimaı kabul ederek farklı neviden fikri içtima

¹⁰⁷⁶ Artuk/Gökçen/Yenidünya, Türk Ceza Kanunu Şerhi, s. 4375-4376.

¹⁰⁷⁷ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 576.

¹⁰⁷⁸ “Sanığın, olay tarihinde 87 yaşında bulunan ve anneannesi olan katılana hitaben sen daha ölmedin mi, ne zaman öleceğin, ölseyen de mezarından çıkarsam da seni sinkafetsem dediği iddia ve kabul olunan olayda, sanığın eyleminin geleceğe yönelik olarak katılana bir zarar vereceği veya bir saldırıda bulunacağı biçiminde tehdit suçunu oluşturmadığı, söylenen sözlerin hakaret suçunu oluşturduğu ve TCK’nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralının uygulanma olanağının bulunmadığı gözetilmeden, hukuki nitelendirmede hataya düşülerek yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2014/44183, K. 2017/3260, KT. 06.02.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.07.2022); “Sanığın katılana hitaben sizi yatağınızdan alacağım, hepinizin a...na koyacağım, bu gece sizi öldüreceğim şeklinde sözler söylediğinin iddia ve kabul edilmesi karşısında, sanığın eyleminin bir bütün halinde TCK’nın 106/1-1. madde ve cümlesinde düzenlenen geleceğe yönelik hayat ve cinsel dokunulmazlığa saldırı niteliğinde tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, ayrıca hakaret suçundan da hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2021/29253, K. 2021/27246, KT. 23.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 01.11.2022).

¹⁰⁷⁹ Sözüer, Tehdit Suçu, s. 143; Özbek, C. II s. 687; Taneri, s. 320; Gökcan/Artuç, s. 4153.

hükümlerini uygulayan ilk derece mahkemesinin kararını bozmaktadır¹⁰⁸⁰. Aynı mektup veya konuşmada bir cümle içerisinde olsa bile hem tehdit hem de hakaret edilmişse kanaatimce de gerçek içtima uygulanmalıdır. Ancak birden fazla suç hukuki anlamda tek hareket (tek sözle) ile ortaya çıkmışsa farklı neviden fikri içtima hükümleri söz konusu olabilir¹⁰⁸¹. Örneğin “*seni fahişe yaparım*” ifadesinde bulunulması durumunda bir fiille hem sövmek suretiyle hakaret (şeref ve saygınlığı zedeleyici söz) hem de tehdit (cinsel dokunulmazlığa yönelik) suçu ile iki hukuki değer birden ihlal edildiğinden fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olmalıdır.

Bir kimsenin muhatabına yönelik içerik olarak salt “*seni sinkaf edeceğim*” ifadesinde bulunmasının kanuni unsurlar bakımından tehdit suçunu mu, hakaret suçunu mu oluşturacağının belirlenmesi gerekmektedir. Yargıtay bu ifadenin bazı kararlarında hakaret¹⁰⁸² ve özellikle son zamanlarda verdiği bazı kararlarında ise, cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit suçunu¹⁰⁸³ oluşturduğunu kabul etmektedir.

¹⁰⁸⁰ “Sanığın, müştekilere hitaben arka arkaya hem hakaret hem de tehdit içeren sözler sarf ettiği kabul edildiği olayda, ayrı ayrı iki suçun oluştuğu, TCK’nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralının uygulanma olanağının bulunmadığı gözetilmeden, hukuki nitelendirmede hataya düşülerek yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle yazılı şekilde sadece tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2016/17102, K. 2017/26875, KT. 05.12.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.07.2022); “Sanığın, müştekiye hitaben arka arkaya hem hakaret hem de tehdit içeren mesajlar çektiğinin iddianame ve dosya içeriğinden anlaşılması karşısında, iki ayrı suçun oluştuğu, TCK’nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralının uygulanma olanağının bulunmadığı gözetilmeden, hukuki nitelendirmede hataya düşülerek yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2017/9879, K. 2018/6745, KT. 09.04.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 29.07.2022).

¹⁰⁸¹ Egemenoglu, Tehdit Suçu, s. 96.

¹⁰⁸² “Sanığın, katılana yönelik senin a.nı sinkaf edeceğim, a.na şişe sokacağım, seni burada sinkaf edeceğim şeklindeki cinsel nitelikli sözlerinin bir bütün halinde hakaret suçunu oluşturması karşısında; unsurları itibariyle oluşmayan tehdit suçundan beraat kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden dosya kapsamına uygun olmayan yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde tehdit suçundan da mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 23. CD, E. 2015/15821, K. 2016/6735, KT. 26.05.2016, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.11.2022); “Sanığın, mağdura hitaben söylediği kabul edilen sinkaf ederim seni de işini de, ben çalışmıyorum şeklindeki sözlerin, olay kapsamı ve yargılamaya konu sözler bir bütün halinde değerlendirildiğinde hakaret suçunu oluşturduğu, bu suretle tehdit suçunun unsurlarının oluşmaması nedeniyle, bu suç açısından hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle sanığın tehdit suçundan mahkumiyetine karar verilmesi hukuka aykırı bulunmuştur.” Yarg. 18. CD, E. 2017/2082, K. 2017/9549, KT. 25.09.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.11.2022).

¹⁰⁸³ “Sanığın, katılana söylediği iddia ve kabul edilen senin ananı avradımı sinkaf edeceğim şeklindeki sözlerin olay bütünlüğü içerisinde yalnızca tehdit suçunu oluşturduğu ve sanık hakkında silahla tehdit suçundan hüküm kurulduğu halde, hakaret suçundan da ayrıca hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2016/4285, K. 2020/4345, KT. 27.02.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.11.2022); “Olay tarihinde düzenlenen tutanakta sanığın katılan ve müştekiyi seni sinkaf edeceğim sözleriyle tehdit ettiğinin kayıt altına alınması ve bu tutanakta imzası bulunan tanık ...'in mahkemede tutanak içeriğinin doğru olduğunu ve tutanak altındaki imzanın kendisine ait olduğunu beyan etmesi karşısında; sanığın

Kanaatimce bu durumda failin hangi amaçla hareket ettiği tespit edilebiliyorsa amaçladığı suçtan sorumlu olmalıdır¹⁰⁸⁴. Tespit edilemiyorsa bu sözler hem sövmek suretiyle hakaret suçunu oluşturmakta ve hem de ileride cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle objektif olarak korkutma elverişliliğine sahip tehdit suçunun temel halini oluşturmaktadır. Bir fiille (seni sinkaf edeceğim) hem hakaret ve hem de tehdit suçu oluştuğundan bunun çözümü farklı neviden fikri içtima hükmünün uygulanması suretiyle yapılmalıdır. Bu durumda fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olur.

m. Yağma Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 148/1 ve 2)

i. Suçun Genel Yapısı

Yağma suçu araç (cebir veya tehditte bulunmak) ve amaç (eşyayı almak) hareketlerden oluşan çok hareketli bir suçtur¹⁰⁸⁵. Dolayısıyla yağma suçunun oluşabilmesi için araç hareket ve amaç hareket arasında bir ilişkinin bulunması şarttır¹⁰⁸⁶. TCK'nun 148 inci maddesinde¹⁰⁸⁷ düzenlenmiştir. Özetle yağma, cebir veya tehditle gerçekleştirilen bir hırsızlıktır¹⁰⁸⁸. Bu bakımdan yağma seçimlik hareketlidir¹⁰⁸⁹ ve cebir, tehdit ile hırsızlık olmak üzere içerisinde üç farklı suç tipi bulunmaktadır. Örneğin hırsızlık gerçekleştirilirken hem tehdit hem de cebirde bulunulabilir. Bu durum hukuki anlamda suçun tek olduğunu değiştirmez ve fail üç farklı suçtan değil yağmadan sorumlu olur¹⁰⁹⁰. Yağma sırf hareket suçudur. Cebir veya

katılan ve müştekiye yönelik tutanakta belirtilen sözlerinin TCK'nın 106/1-1. maddesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, aynı kanunun 106/1-2. maddesinde düzenlenen sair tehdit suçundan yazılı şekilde hüküm kurulması" Yarg. 4. CD, E. 2018/3184, K. 2021/9668, KT. 17.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.11.2022).

¹⁰⁸⁴ Gökcan/Artuç, s. 4086-4087.

¹⁰⁸⁵ Koca, Mahmut, Yağma Cürümleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 128; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 748; Gökcen/Şenerdoğan, s. 420.

¹⁰⁸⁶ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 749; Gökcen/Şenerdoğan, s. 420.

¹⁰⁸⁷ Maddeye göre: "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

¹⁰⁸⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 743; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 669.

¹⁰⁸⁹ Gökcen/Şenerdoğan, s. 420.

¹⁰⁹⁰ Koca, Yağma Cürümleri, s. 129; Gökcen/Şenerdoğan, s. 421.

tehdide başvurularak malın alındığı anda suç tamamlanır ve ayrıca bir neticenin varlığı aranmaz¹⁰⁹¹.

Yağma suçunda malın alınması yani hırsızlık amaç suç olduğundan ağırlık olarak korunan hukuki değer malvarlığıdır¹⁰⁹². TCK m. 148/1’de yer alan yağma suçunun maddi konusu başkasına ait olan taşınır bir maldır¹⁰⁹³. TCK m. 148/2’de düzenlenen senedin yağması suçunun maddi konusu ise, senettir¹⁰⁹⁴. Suçun maddi konusu olan malın alınması ile mağdurun malvarlığında bir azalma olacağından yağma zarar suçudur. Çünkü suçun konusunu oluşturan mal cebir veya tehditle zilyedin hakimiyet alanından failin hakimiyet alanına girmektedir¹⁰⁹⁵.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Yağma yalnızca tehdit veya cebirle işlenebileceği için bağlı hareketli bir suçtur¹⁰⁹⁶. Bu bakımdan araç harekete başvurulmadan veya iradeyi etkileyen cebir veya tehdit dışında bir hale (hile gibi) başvurularak malın alınması durumunda yağma değil, hırsızlık suçu oluşur. Tehdit bu suçun tamamlanması bakımından araç hareket olduğundan hukuki anlamda bir fiille hem tehdit hem de hırsızlık gerçekleştirildiğinde içtima hükümleri uygulanmaz. Tehdit, yağma suçunun unsuru olduğundan TCK’nun 42 nci maddesinde düzenlenen bileşik suç hükümleri uygulanır¹⁰⁹⁷. Yargıtay da yağma suçunun unsurları gerçekleşmesine rağmen bileşik suç hükmünü uygulamayıp tehdit suçundan ayrıca ceza veren ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹⁰⁹⁸.

¹⁰⁹¹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 749; Gökçen/Şenerdoğan, s. 421.

¹⁰⁹² Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 744; Gökçen/Şenerdoğan, s. 403.

¹⁰⁹³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 746; Gökçen/Şenerdoğan, s. 438-440.

¹⁰⁹⁴ Gökçen/Şenerdoğan, s. 438.

¹⁰⁹⁵ Koca, Yağma Cürümleri, s. 128; Gökçen/Şenerdoğan, s. 421.

¹⁰⁹⁶ Koca, Yağma Cürümleri, s. 128; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 749; Gökçen/Şenerdoğan, s. 421.

¹⁰⁹⁷ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 749; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s. 688; Gökçen/Şenerdoğan, s. 461.

¹⁰⁹⁸ “Oluş ve dosya içeriğine göre; sanığın olayın en başından itibaren kastının kira bedelini almaya yönelik olması karşısında; eyleminin tek bir yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, sanık hakkında yağma suçunun unsurları olan silahla tehdit ve konut dokunulmazlığını ihlal etme suçlarından ayrıca mahkumiyet hükümlerinin kurulması” Yarg. 6. CD, E. 2021/24779, K. 2021/20370, KT. 27.12.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 31.10.2022).

Tehdidin yoğunluğu mağdurun malı vermeye veya alınırken ses çıkarmamasına sevk edecek ölçüde olmalıdır¹⁰⁹⁹. Araç hareketlerden tehdidin yağma suçunu oluşturabilmesi için objektif anlamda korkutucu nitelikte olması gerekir¹¹⁰⁰. Yargıtay da objektif anlamda korkutucu nitelikte olmayan sözlerle bir kimsenin parasının alınması durumunda failin yağma suçundan sorumlu tutulamayacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹⁰¹. Yağmanın unsuru olan tehdit yağma konusu olan malın değil de başka bir malın istenilen yere konulması veya gönderilmesi şeklindeyse yağma dışında ayrıca tehdit suçu oluşacağından farklı neviden fikri içtima kapsamında değerlendirilmesi gerekir¹¹⁰². Yargıtay da, malın alınması hareketi iradeyle etki altına alan tehdit ile değil malın alınmasından sonra geri verilmemesi suretiyle yapılmışsa hırsızlık suçunun oluşacağını kabul etmektedir¹¹⁰³.

Kanun koyucu yağmanın araç hareketlerinden olan tehdidin alma hareketine başvurmada önce yönelebileceği hukuki değerleri saymıştır. Maddede düzenlenen hukuki değerler; hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlık ile malvarlığıdır. Malvarlığı bakımından ileride saldırıda bulunabileceğine yönelik ifadede zararın büyük olmasını

¹⁰⁹⁹ Gökçen/Şenerdoğan, s. 425.

¹¹⁰⁰ Gökçen/Şenerdoğan, s. 422.

¹¹⁰¹ “Olay günü yolda yürümekte olan mağdurun yanına gelen sanık ...'in kardeşim bir bakar mısın? diye seslendiği, mağdurun durduğu, sanıklar ... ve ...'in de sanık ...'in yanına geldiği, sanık ...'in mağdura 2 liran var mı tranvaya binecez demesi üzerine, mağdurun cebinden 2 TL çıkartarak sanık ...'e verip yanlarından uzaklaştığı, mağdurun bu parayı vermesine etkin olan halin ise korktuğu için verdiği şeklinde açıkladığı olayda; malın teslimi sırasında yağma suçunda aranan boyutta objektif nitelikteki ciddi, korkutucu seviyede cebir/tehdit içeren söz veya hareket bulunmadığı, salt yakınının kendi iç dünyasındaki korku ve endişesiyle malın teslimine yönelik eylemlerinin, sanıklar hakkında yağma suçunu oluşturmayacağı dikkate alınmadan yerinde ve yeterli olmayan gerekçe ile yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir” Yarg. 6. CD, E. 2015/1373, K. 2018/1981, KT. 20.03.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 06.06.2022).

¹¹⁰² Koca, Yağma Cürümleri, s. 313.

¹¹⁰³ “Oluş ve dosya kapsamına göre; olay günü gündüz vakti okuldan çıkan mağdurun evine gitmek için otobüs durağında beklerken daha önce tanımadığı sanığın mağduru yanına çağırıp mesaj hakkın varsa şu numaraya bir mesaj atar mısın dediği ve mağdura beni ara mesajını yazdırdığı, mağdurun da bu mesajı gönderdiği ve cevap için beklemeye başladıkları, sanığın mağdura ilerdeki araç muayene istasyonunda biraz işim var oraya kadar yürüyelim, belki beklediğimiz mesaj da gelir, arkadaşım arar dediği ve birlikte yürürken boş araziye göstererek arkadaşım şurada bekliyormuş dediği, bunun üzerine gösterdiği boş araziye gittikleri, orada mağdurdan telefonunu istediği, mağdurun da verdiği, sim kartını çıkardıktan sonra cebine koyduğu, mağdurun sanıktan telefonunu istediğinde ise defol lan buradan diyerek mağdura bağırması üzerine, mağdurun korkarak uzaklaşması şeklinde gerçekleşen somut olayda, malın teslimi sırasında yağma suçunda aranan boyutta objektif nitelikteki ciddi, korkutucu seviyede cebir/tehdit içeren söz veya hareket bulunmadığı, salt yakınının kendi iç dünyasındaki korku ve endişesiyle malın teslimine yöneldiğinin anlaşılması karşısında, sanığın hırsızlık suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken suçun vasfında yanlışlıkla yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 6. CD, E. 2021/294, K. 2021/11237, KT. 10.06.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 14.10.2022).

aramaktadır¹¹⁰⁴. Dolayısıyla bu değerler dışındaki hukuki değerlere yönelik tehditler yağma suçunu oluşturmaz¹¹⁰⁵. Yargıtay kararında da yağma suçunda tehdidin yöneldiği hukuki değerler dışında bir değere yönelik tehditte bulunulması halinde yağmanın unsuru olan tehdidin oluşmayacağını kabul etmektedir. Bu kapsamda sanığın yağmadan değil, tehditten sorumlu olduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹⁰⁶.

Yağma suçunun genel yapısı ve tehdit ile ilişkisi bakımından değerlendirilen bütün meseleler senedin yağması bakımından da geçerlidir. Tek farklılık senedin yağması suçunda yer alan amaç hareketlerdir. Bunlar; mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet haline getirilebilecek bir kâğıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesidir (TCK m. 148/2). Senedin yağması suçunda “*tehdit kullanılarak*” ibaresi tercih edildiğinden tehdidin yöneleceği değerler sayılmamıştır. Ancak kanun koyucunun bunu tercih etmemesi tekrara düşmemek içindir. Nitekim suçun cezası bakımından yağmaya atıf yapmıştır. Dolayısıyla hukuki değerler TCK m. 148/1’dekilerle sınırlıdır¹¹⁰⁷.

Tehdit ile yağma suçunda sayılan hukuki değerlere saldırıda bulunacağına yönelik sözlerin mağdurun kendisine veya yakınına yönelik olması şarttır. Tipikliğinin objektif unsurlarında da belirttiğimiz üzere, mağdurun yakını; kişisel veya sosyal

¹¹⁰⁴ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 757; Gökçen/Şenerdoğan, s. 423-424.

¹¹⁰⁵ Koca, Yağma Suçu, s. 2804; Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 758.

¹¹⁰⁶ “Yağma suçunu tanımlarken özel olarak oluşturulmuş ve tek tek sayılmış tehdit türleri arasında sayılmayan Genel Hüküm niteliğinde olan TCK 106/1. 1 fıkrası 2. cümle 2. kısımda sayılan sair tehdidin kıyasen ve yorum yoluyla yağma suçunda da uygulanması açıkça kanun koyucunun amacına ve Türk Ceza Yargısının genel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir. Çünkü bir hususu düzenleyen özel bir düzenleme yoksa ancak o zaman genel nitelikli hükümler uygulanabilir o hususu düzenleyen özel bir açıklamalar ışığında; yağma suçunun tehdit unsurunun somut olayda oluşmadığı, sanıkların eyleminin TCK m. 106/1-2.cümlede düzenlenen sair tehdit kapsamında kaldığının anlaşıldığı, sanıkların üzerine atılı sair tehdit suçunun uzlaşma kapsamında kaldığı ve CMK’nın 253. maddesinde belirtilen esas ve usûle göre uzlaştırma işlemleri yerine getirildikten sonra sonucuna göre sanıkların hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması” Yarg. 6. CD, E. 2020/3016, K. 2021/7225, KT. 06.04.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 31.10.2022).

¹¹⁰⁷ Koca, Yağma Suçu, s. 2811; Gökçen/Şenerdoğan, s. 425.

ilişkide bulunduğu kişilerdir. Bunlar akraba olabileceği gibi sevgili veya dost da olabilir. Mağdurun yakına yönelik tehditle malın alınması durumunda yağma suçu tamamlanır. Bu yüzden mağdurun kendisine veya yakınına yönelik olmayan tehditler bakımından yağma suçundan sorumluluk söz konusu olmaz¹¹⁰⁸. ETCK’unda aralarında bir yakınlık bulunmayan bir kimseye zarar vereceğinden bahisle tehdit ederek malın alınması durumunu yağma olarak değerlendirmekteydi. TCK’nda ise, kendisi ve yakını dışındaki kişilere yönelen tehditlerde yağma suçunun oluşmayacağını kabul ederek ETCK’ya nazaran bir sınırlamaya gitmiştir. Kanun koyucunun sınırlamaya giderek böyle bir yol açması yağma suçu ile etkin mücadele edilmesinin önüne geçmektedir. Örneğin aralarında yakınlık bulunmayan birini öldüreceğini söyleyerek mağdurdan para alınması durumunda mağdura yönelik araç fiil (tehdit) gerçekleşmediği için yağma suçu oluşmaz. Halbuki tehdit başkasına yönelmiş olsa da malın teslimi bakımından mağduru motive etmektedir. Burada bir düzenleme yapıp mağdurun kendisi veya yakını dışında başkasına zarar vereceğinden bahisle yapılan tehditlerin de yağma suçunu oluşturması yağma suçu ile etkin mücadele bakımından daha isabetli olacaktır¹¹⁰⁹.

Yağma suçunun oluşabilmesi için maddede yer alan “*bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan*” ibaresi gereğince mağdurun malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılınması halinde suç tamamlanmaktadır. Hırsızlık suçunda olduğu gibi suçun gerçekleşmesi malın failin egemenlik alanına geçirilmesine bağlanmamıştır (hakimiyet altına alma). Fail tehdiye rağmen elinde olmayan nedenlerle malı alamamışsa yağma teşebbüs aşamasında kalır¹¹¹⁰. Tehditte bulunulmuş ama mal alınmamışsa gönüllü vazgeçme mümkündür. Gönüllü vazgeçmede fail yalnızca o ana kadar gerçekleştirmiş olan tehditten sorumlu olur. Ancak tehditle mal alınmışsa artık gönüllü vazgeçme değil suç tamamlandığı için şartların mevcut olması durumunda etkin pişmanlık hükümleri uygulanır¹¹¹¹ (TCK m. 168).

¹¹⁰⁸ Gökçen/Şenerdoğan, s. 426.

¹¹⁰⁹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s. 758.

¹¹¹⁰ Gökçen/Şenerdoğan, s. 458.

¹¹¹¹ Gökçen/Şenerdoğan, s. 459.

Failin yağmadan sorumlu tutulabilmesi için, tehdit ile malın alınması arasında amaçsal bir ilişkinin de bulunması gerekmektedir. Tehdidin amacı malın alınmasına yönelik değilse fail yalnızca tehditten sorumlu olur. Tehdit ile malın alınması arasında amaca bakıldığından sübjektif olarak bir nedensellik bağının bulunması yağmadan sorumluluk için yeterlidir¹¹¹².

n. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 170)

i. Suçun Genel Yapısı

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması somut tehlike suçudur. Kanun koyucu genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunu TCK'nun 170 inci maddesinde düzenlemiştir¹¹¹³. Failin cezalandırılabilmesi için kanunda düzenlenen seçimlik hareketler (yangın çıkarma, bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olma, silahla ateş etme veya patlayıcı madde kullanma) somut tehlike doğuracak elverişlilikte olmalıdır¹¹¹⁴. Bu yönden suç aynı zamanda objektif cezalandırılabilme şartı içermektedir. Seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesi ile kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik meydana getirebilecek tarzda somut tehlikeye neden olma hallerinin söz konusu olması gerekmektedir¹¹¹⁵.

¹¹¹² **Koca**, Yağma Cürümleri, s. 192-193; **Koca/Üzülmez**, Özel Hükümler, s. 762.

¹¹¹³ Maddeye göre: "(1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda; a) Yangın çıkaran, b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan, c) Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır."

¹¹¹⁴ **Aksoy Retornaz, Eylem**, Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 16.

¹¹¹⁵ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 713; **Egemenoglu**, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması, s. 27.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Tehdit ile genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu arasındaki ilişki suçun özel görünüş şekillerinden içtima bahsinde ortaya çıkmaktadır. Bir fiille hem tehdit hem de genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçları gerçekleşiyorsa farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanarak fail en ağır cezayı gerektiren suçtan sorumlu olur. Böylece biri soyut tehlike (tehdit) biri somut tehlike (genel güvenliğinden kasten tehlikeye sokulması) suçu bir fiille meydana gelmiş olmaktadır. Örneğin, muhatabını korkutmak maksadıyla havaya silahla ateş eden kişi hem silahlı tehdit hem de silahla ateş etmek seçimlik hareketi ile kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde gerçekleştirdiği için genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan sorumluluğu söz konusu olacağından fail hakkında farklı neviden fikri içtima hükümleri uygulanır¹¹¹⁶.

Yargıtay kararlarında da bir fiille hem tehdit hem de genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçları ortaya çıktığında farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması suretiyle cezanın belirlenmesi gerektiği kabul edilmektedir¹¹¹⁷.

¹¹¹⁶ Polat, s. 155.

¹¹¹⁷ “Sanık ...'in diğer sanık ...'le aralarında çıkan tartışmada silahla havaya ateş etmesi biçiminde gerçekleşen eyleminin, silahla tehdit ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, ancak TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima hükmü uyarınca en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken, TCK'nın 170/1-c maddesindeki genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2017/1601, K. 2020/16033, KT. 11.11.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.09.2022); “Sanığın aralarında çıkan tartışmada havaya ateş etmesi biçiminde gerçekleşen olayda, eylemin bir bütün halinde, silahla tehdit ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, ancak TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima hükmü uyarınca en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken, ayrıca TCK'nın 170/1-c maddesindeki genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçundan da mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2016/10838, K. 2020/10221, KT. 16.09.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.09.2022).

o. Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 213)

i. Suçun Genel Yapısı

Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçu TCK'nun 213 üncü maddesinde düzenlenmiştir¹¹¹⁸. Halk sözlükte; *“aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu”* olarak ifade edilmektedir¹¹¹⁹. Bu suçla yaptırım altına alınan fiil üç kısımda incelenebilir. İlk olarak kanun koyucu halk arasında endişe, korku ve panik meydana getirmek amacı aramaktadır. Failin eylemi bu amacı taşıyorsa suçun gerçekleşmesi için tehdidin kişilerin hayatına, sağlığına, vücut bütünlüğüne veya cinsel dokunulmazlığına ya da malvarlığına yönelik alenen yapılması gerekmektedir¹¹²⁰.

Suç ile korunan hukuki değer kamu barışıdır¹¹²¹. Nitekim kamu barışına karşı suçlar başlığı altında düzenlenmektedir. Kamu barışı madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere¹¹²² vatandaşların hukukun egemenliği altında huzur ve güvenlik içerisinde yaşama duygusudur¹¹²³. Suçun maddi konusu tehdidin yöneldiği kişilerin hayatı, sağlığı, vücut bütünlüğü veya cinsel dokunulmazlığı ya da malvarlığıdır. Suçun gerçekleşmesi için tehdit bu değerlerden birine yönelik olması gerekir¹¹²⁴. Failin eylemi neticesinde fiilen bir zararın meydana gelmesi şart olmadığından ve suçun gerçekleşmesi için eylemin zarar tehlikesi meydana getirecek elverişliliğe sahip olması

¹¹¹⁸ Maddeye göre; *“Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla hayat, sağlık, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı bakımından alenen tehditte bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”*

¹¹¹⁹ <https://sozluk.gov.tr>, (ET: 01.11.2022).

¹¹²⁰ **Özbek, Veli Özer**, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk Armağanı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 678.

¹¹²¹ **Gökcan/Artuç**, s. 7236.

¹¹²² Gerekçeye göre: *“Kamu barışı kavramından, bireyler arasındaki ilişkilerde hukukun egemen olduğu toplum düzeni anlaşılmalıdır. Bireylerin taşıdığı, barış esasına dayalı bir hukuk toplumunda yaşadıklarına dair duygunun da, kamu barışı kavramı içerisinde düşünülmesi gerekmektedir. Bu kavram, kamu güvenliği kavramından daha geniş bir anlam içeriğine sahiptir.”*

¹¹²³ **Özbek**, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, s. 670.

¹¹²⁴ **Özbek**, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, s. 671.

yeterli olduğundan soyut tehlike suçudur. Objektif olarak halkta endişe, korku ve paniğe sebep olma sonucunu doğurmaya elverişli ise fail cezalandırılabilir¹¹²⁵.

Suçun faili herkes olabilir. Mağduru ise, belirsiz kişilerdir. Nitekim madde metninde “*halk arasında*” ibaresinin kullanılması suretiyle mağdurun belirsiz olduğu gösterilmektedir. Belirli kişi veya kişilere yönelik tehditte bulunulmuşsa bu durumda tehdit suçu söz konusu olur¹¹²⁶.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Tehdit bu suçun gerçekleşmesi için tipikliğin objektif unsuru olduğundan bileşik suç hükümleri uygulanarak fail yalnızca TCK’nun 213 üncü maddesinden sorumlu olur. Örneğin kalabalık bir yerde belirsiz kişilere karşı üzerimde bomba var patlatacağım diye bağırarak bir kişi halk arasında korku ve paniğe sebep olmak için tehdit suçunu işlemektedir.

Belirsiz kimselere yönelen tehditlerin içerdiği hukuki değerler hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığıdır. Bu değerler dışında yapılan kötülük bildirimi sair kötülük kapsamındadır ve halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçu meydana gelmez¹¹²⁷.

Yargıtay tehdidin yöneldiği kişilerin belirli olması halinde failin halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçundan değil TCK’nun 106 ncı maddesinde düzenlenen tehdit suçundan sorumlu olacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹²⁸. Başka bir kararında failin belli kişi veya kişileri

¹¹²⁵ **Gökcan/Artuç**, s. 7241; Aksi yönde görüş, bu suçun somut tehlike suçu haline getirilmesini ve maddeye ekleme yapılarak açık ve yakın bir tehlikeni ortaya çıkmasının cezalandırılabilme bakımından aranması gerektiğini ileri sürmektedir. **Özbek**, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, s. 695.

¹¹²⁶ **Özbek**, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, s. 671, 673.

¹¹²⁷ **Gökcan/Artuç**, s. 7239.

¹¹²⁸ “Sanık ...’ın 22.01.2015 tarihli tutanak içeriğine göre , suç tarihi itibari ile akşam saatlerinde ... Polis Merkezi Amirliği nizamîyesine geldiği, çevre koruma nöbetçisi olan müşteki polis memuru ...’ün sanığa ne istediğini sorduğu, sanığın ise müştekiye hitaben üzerimde bomba var, devlet bana zarar verdi, sizi de devleti de cezalandıracağım şeklinde beyanlarda bulunduğu, sonrasında da polis merkezi

hedef almadan belirsiz salt “*bomba var*” yazılı kutunun bırakılması eylemi tehdit suçunu değil, tehdidin unsur olduğu halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunu oluşturduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹²⁹.

p. Ulaşım Araçlarının Kaçırılması veya Alıkonulması Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 223)

i. Suçun Genel Yapısı

Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçu TCK’nun 223 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede tehdit suçu ile irtibatlı olan birinci ve üçüncü fıkralardır¹¹³⁰. Suç, icrai hareketle işlenebilir. Topluma karşı suçlar kısmının ulaşım araçlarına karşı suçlar bölümünde düzenlenen bu suçla kanaatimce anayasal bir hak olan seyahat özgürlüğü vesilesiyle toplumu oluşturan herkesin hayat, vücut bütünlüğü ve hürriyeti korunmaktadır¹¹³¹. Suçun konusu hareket kabiliyetine sahip olan kanunda sayılan ulaşım araçlarıdır¹¹³².

girişine yöneldiği ve içeri girmek istediği olayda, atılı suçun oluşması için tehditin belirli kişilere yönelik değil, gayri muayyen olan kitlelere yönelik olması gerektiğinden; sadece polis memurlarına yönelik eylemi nedeniyle sanığa tehdit suçundan ek savunma hakkı tanındıktan sonra mahkumiyeti yerine yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 8. CD, E. 2019/10387, K. 2021/19071, KT. 14.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.09.2022).

¹¹²⁹ “Tüm dosya kapsamına göre, 02/01/2014 tarihinde saat 09:30 sıralarında sanık tarafından, üzerinde “Bomba var” yazılı boş ayakkabı kutusunu ... İlçe Jandarma Komutanlığı Lojman girişi önüne bırakılması şeklinde gerçekleşen olayda unsurları itibariyle oluşan suçtan sanığın mahkumiyeti yerine yazılı şekilde beraatına karar verilmesi” Yarg. 8. CD, E. 2018/2166, K. 2020/12463, KT. 03.06.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.09.2022).

¹¹³⁰ Maddeye göre; “(1) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket halinde iken durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (3) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

¹¹³¹ **Erman, Sahir / Özek, Çetin**, Ceza Hukuku Özel Bölüm-Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 369-413), Dünya Yayıncılık, İstanbul 1995, s. 110; **Gökcan/Artuç**, s. 7482; Aksi görüş, suçla korunan hukuki değer kişi hürriyeti olmadığını ifade etmektedir; **Aydın, Murat**, “Ulaşım Araçlarına ve Sabit Platformlara Karşı Suçlar”, SDÜHFD, C. 5, S. 1, Isparta 2015, s. 83.

¹¹³² **Aydın**, Ulaşım Araçları, s. 85.

ii. Tehdit ile İlişkisi

Maddenin 1 inci fıkrası kara ulaşım aracına 3 üncü fıkrası ise, hava ulaşım aracına karşı suçun işlenmesini yaptırım altına almıştır. Suçun gerçekleşmesi için failin bu suçu cebir veya tehdit ya da hukuka aykırı bir davranışla işlemesi şarttır. Yargıtay ulaşım araçlarının kalkışını engellemek amacıyla gelecekte bir kötülük oluşacağını söylemeden hukuka aykırı salt asılsız ihbarda bulunma hareketinin halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit suçunun değil, ulaşım aracının hareketinin engellenmesi suçunun olduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹³³.

Kanunda düzenlenen seçimlik hareketler ulaşım aracının hareketini engelleme, hareket halinde iken durdurma (kara ulaşım aracı için) veya gitmekte olduğu yerden başka bir yere götürme şeklinde sayılabilir. Seçimlik hareketli bir suçtur. Kanunda sayılan seçimlik hareketlerin gerçekleşmesiyle suç meydana gelir¹¹³⁴. Tehditle ulaşım aracının hareketinin engellenmesi, durdurulması, başka yere götürülmesi bir süreç içerisinde devam edeceği için mütemadi suçtur¹¹³⁵. Dolayısıyla temadi devam ettiği sürece tehditle bu suç işlenebilir.

Seçimlik hareketlerden birinin veya birden fazlasının tehdit kullanarak işlenmesi halinde fail cezalandırılmaktadır. Tehdit bu suçun unsuru olduğundan içtima hükümleri uygulanmaz. Burada bileşik suç hükümleri uygulanarak fail iki suçtan değil, yalnızca ulaşım türüne göre TCK'nun 223 üncü maddesinin 1 inci veya 3 üncü fıkralarında düzenlenen suçtan sorumlu tutulur¹¹³⁶. Maddede yer alan seçimlik hareketlerden biri veya birkaçı gerçekleşmeden halihazırda durmakta olan aracın

¹¹³³ “Sanığın olay tarihinde Havalimanı'ndan kalkmakta olan sefer sayılı uçağına yetişemeyeceğini anlayınca Havalimanı içerisinde bulunan ankesörlü telefondan polis ihbar hattını arayarak bu uçakta bomba var şeklinde asılsız ihbarda bulunması şeklinde gerçekleşen olayda sanığın eyleminin TCK'nın 223/3. maddesinde düzenlenen hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleme suçuna teşebbüs suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 8. CD, E. 2019/19879, K. 2021/542, KT. 18.01.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 13.09.2022).

¹¹³⁴ Aydın, Ulaşım Araçları, s. 90.

¹¹³⁵ Aydın, Ulaşım Araçları, s. 90.

¹¹³⁶ Aydın, Ulaşım Araçları, s. 98.

içerisindekilerin tehditle hürriyetinden yoksun kılınması durumunda sadece bu suçlardan sorumluluk söz konusu olur¹¹³⁷.

Daha önce de belirttiğimiz üzere her suç niteliği gereği aynı zamanda mağdurun bir müddet hürriyetinden yoksun kılınmasına sebep olmaktadır. Kanun koyucu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçunda özel içtima hükmü düzenlemiştir¹¹³⁸. TCK m. 223/4'e göre bu suçların işlenmesi sırasında kişilerin hürriyetinden yoksun kılınması durumunda farklı neviden fikri içtima yerine, gerçek içtima uygulanarak fail hakkında ayrıca cezaya hükmolunur¹¹³⁹. Nitekim Yargıtay da ulaşım araçlarının alıkonulması suçunda tehditle yolcuların hürriyetinin kısıtlanması durumunda ayrıca hürriyetin kısıtlanması suçundan ceza vermeyen ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹⁴⁰. Madde gereğince hâkim, ulaşım araçlarının alıkonulması suçu ile ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu bir fiille birden fazla kişiye karşı (aynı neviden fikri içtima) ve tehditle işlenmesini nitelikli halini (bileşik suç) de göz önünde bulundurmalıdır.

Suçun oluşabilmesi için failin kastı tehdit ile ulaşım araçlarına karşı seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesini kapsamaması gerekir¹¹⁴¹. Yargıtay da bu şekilde

¹¹³⁷ “Ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması suçunun oluşması için cebir veya tehdit kullanarak veya hukuka aykırı başka bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleme ya da durdurulması veya gitmekte olduğu yerden başka yere götürülmesi gerekmekte olup somut olayda müşteki ...'ün durmakta olan aracının yanına gelen sanıkların silahla tehdit ederek kendilerini söyledikleri yere bırakmasını istemeleri onunda tehdit altında bir süre araçla sanıkları dolaştırması şeklindeki eylemin kişi hürriyetinden yoksun kılma suçunun unsuru niteliğinde olup eylemin bir bütün olarak cebir, tehdit kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma olduğu gözetilmeden, ayrıca yazılı şekilde kara ulaşım araçlarını kaçırma ve alıkoyma suçundan da hüküm kurulması” Yarg. 8. CD, E. 2019/3837, K. 2021/18724, KT. 07.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 19.10.2022).

¹¹³⁸ İpekçioğlu, Bileşik Suç s. 62.

¹¹³⁹ Aydın, Ulaşım Araçları, s. 99.

¹¹⁴⁰ “Sanığın, katılan ...'nin bindiği mağdur ...'ün sevk ve idaresindeki dolmuşu takip ederek önünü kesip katılan ...'yi kastederek o son binen yolcuyu indir, indirmezsene sana sorarım şeklinde tehditlerde bulunduğu, bu eylemini aynı zaman diliminde kesintiye uğramadan üç defa tekrar ederek, içerisinde 12-13 yolcunun bulunduğu dolmuşu hareket halinde iken durdurup, hareket etmesini engellediğinin anlaşılması karşısında, eylemin TCK'nın 223/1. maddesinde düzenlenen ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında yanılığa düşülerek eylemin zincirleme suç olarak kabulü ile yazılı şekilde TCK'nın 179/2, 43/1. madde ve fıkraları uyarınca mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 8. CD, E. 2020/9482, K. 2021/18773, KT. 07.10.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 19.10.2022).

¹¹⁴¹ Aydın, Ulaşım Araçları, s. 95-96.

olmayıp araç içindekileri hedef alarak silahla tehditte bulunulması durumunda silahlı tehdit suçundan sorumluluğun söz konusu olacağını kabul etmektedir¹¹⁴².

q. Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu ile Arasındaki İlişki (TCK m. 265)

i. Suçun Genel Yapısı

Görevi yaptırmamak için direnme suçu TCK'nun 265 inci maddesinde¹¹⁴³ düzenlenmiştir. Korunan hukuki değer kamu görevlilerinin özgürlükleri ile birlikte vücut bütünlükleridir¹¹⁴⁴. Öte yandan kamu görevlilerinin görevleri esnasında bir engelleme ile karşılaşmadan sürekliliğin sağlanmasıdır¹¹⁴⁵. Fail herkes olabilir. Ancak mağdur yalnızca kamu görevlisi olabilir¹¹⁴⁶. Kamu görevlisi olması başlı başına yeterli değildir. Aynı zamanda kamusal görevini icra ederken fail tarafından cebir veya tehditte bulunmak suretiyle görevin icrasına direnilmiş olması gerekmektedir¹¹⁴⁷. Fail görevi yaptırmamak için tehdit veya cebir kullanarak direndiği kişinin kamu görevlisi olduğunu bilmiyorsa suçun oluşumu için kast arandığından sorumlu tutulmaz¹¹⁴⁸.

Suçun gerçekleşmesi cebir veya tehdidin kullanılmasına bağlı olduğu için görevi yaptırmamak için direnme suçu seçimlik hareketli bir suçtur¹¹⁴⁹. Suç tehdit ve cebir dışında başka hareketle işlenemeyeceğinden bağlı hareketli bir suçtur¹¹⁵⁰. Nitekim

¹¹⁴² “Sanığın olaydaki kastının ulaşım aracını durdurmak ve içindeki müştekilerin hürriyetini kısıtlamak olmayıp, kaynağı belirlenmeyen bir nedenle araç içinde bulunan müştekilere hitaben tehdit içeren sözleri ile havaya ateş etmesi şeklindeki eyleminin bir bütün olarak TCK’nın 106/2-a, 43/2. maddelerinde tanımlanan silahla birden fazla kişiye karşı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması” Yarg. 8.CD, E. 2019/9001, K. 2021/3553, KT. 08.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 19.10.2022).

¹¹⁴³ Maddeye göre: “Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

¹¹⁴⁴ **Gökcan/Artuç**, s. 8819; **Keklik, Ramazan**, “Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 4, Ankara 2015, s. 262.

¹¹⁴⁵ **Kangal, Zeynel**, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C. I, İstanbul 2014, s. 500; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 1351; **Gökcan/Artuç**, s. 8819.

¹¹⁴⁶ **Kangal**, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, s. 502; **Gökcan/Artuç**, s. 8820.

¹¹⁴⁷ **Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır**, Özel Hükümler, s. 1159; **Keklik**, s. 262-263.

¹¹⁴⁸ **Gökcan/Artuç**, s. 8821.

¹¹⁴⁹ **Gökcan/Artuç**, s. 8819; **Keklik**, s. 266.

¹¹⁵⁰ **Gökcan/Artuç**, s. 8819.

hakarette bulunarak görevi yaptırmamak için direnme suçu işlenirse iki suç arasında farklı neviden fikri içtima hükmü uygulanmalıdır. Tipte belirli bir netice aranmadığından sırf hareket suçu özelliğine sahiptir ve nedensellik bağı aranmaz¹¹⁵¹. Soyut tehlike suçu olduğundan direnmek amacıyla tehdit veya cebire başvurulmuş ancak görevin yapılması önlenemese bile suç tamamlanmaktadır¹¹⁵².

ii. Tehdit ile İlişkisi

Kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek amacıyla kişinin tehdide başvurması halinde suç gerçekleşir. Failin direnme amacı ile değil de başka bir nedenle kamu görevlisine tehditte bulunuyorsa tehdit suçundan sorumlu olur¹¹⁵³. Suçun oluşabilmesi için direnme eylemi kamu görevlisinin görevi kapsamında olması gerekir¹¹⁵⁴. Yargıtay, kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek amacıyla tehditte bulunulması halinde eylemin tehdit suçunun değil, tehdidin unsur olarak yer aldığı görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹⁵⁵. Tehdit suçun unsuru olduğundan tehdidin gerçekleşmemesi halinde görevi yaptırmamak için direnme suçundan bahsedilemez. Nitekim Yargıtay da sanığın söylediği sözlerin objektif anlamda kişiler üzerinde korkuya sebep olmayacağından bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹¹⁵⁶.

¹¹⁵¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 1162; Keklik, s. 266.

¹¹⁵² Kangal, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, s. 500; Gökcan/Artuç, s. 8819-8820.

¹¹⁵³ Gökcan/Artuç, s. 8823.

¹¹⁵⁴ Kangal, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, s. 503; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, Özel Hükümler, s. 1162; Tezcan/Erdem/Önok, s. 1353; Gökcan/Artuç, s. 8823.

¹¹⁵⁵ “Sanığın, polis merkezinde sigara içilmesine izin vermeyen polis memurunu tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, eylemin, TCK’nın 265/1. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vasfında yanlışlıkla düşülerek TCK’nın 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair tehdit suçundan hüküm kurulması” Yarg. 4. CD, E. 2020/9479, K. 2020/15443, KT. 05.11.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 31.03.2022).

¹¹⁵⁶ “Somut olayda, sanığın müşteki polis memurlarına hitaben söylediği ...abimin katilleri sokakta geziyor, sizler bizi mi görüyorsunuz, hayatta kimliklerimizi vermeyiz, gidin katilleri yakalayın, zaten onlarla beraber çalışıyorsunuz şeklindeki sözlerin sonuç almaya elverişli, objektif olarak müştekiler üzerinde ciddi bir korku veya endişe doğuracak nitelikte bulunmaması nedeniyle tehdit olarak değerlendirilemeyeceği, ayrıca tüm dosya kapsamı ile sanığın müştekilere yönelik görevi yaptırmamak için direnme suçunun unsuru olabilecek cebir ve/veya tehdit niteliğinde başkaca herhangi bir davranışının da bulunmadığı gözetilmeden sanık hakkında beraat yerine mahkumiyet kararı verilmesi”

Kamu görevlisi kamusal görevini icra ettikten sonra tehdide maruz kalması durumunda yalnızca tehdit suçundan sorumluluk söz konusu olur¹¹⁵⁷. Bu suçun gerçekleşmesi için kanun koyucu kamu görevlisinin görevini yapmasını engellemek amacını aramaktadır. Bu amaç olmaksızın tehdidin gerçekleştirilmesi halinde fail yalnızca tehdit suçundan cezalandırılabilir¹¹⁵⁸.

Tehdit bu suçta maddede sayılan seçimlik hareketlerden birisi olduğundan suçun gerçekleşmesi için araç hareket teşkil ettiğinden unsurdur. Bileşik suç hükümleri uygulanarak fail yalnızca TCK'nun 265 inci maddesinin 1 inci fıkrasından sorumlu olur¹¹⁵⁹. Yargıtay da tehdidin unsur olduğu görevi yaptırmamak için direnme suçunda bileşik suç hükümlerini uygulayarak faile ayrıca tehdit suçundan ceza veren ilk derece mahkemesinin kararını bozmaktadır¹¹⁶⁰.

II. YAPTIRIM

Tehdit suçunun hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik işlenmesi temel halinin yaptırımını altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıdır. Malvarlığına itibarıyla büyük bir zararda bulunacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit edilmesi halinde kanun koyucu suçu şikâyeteye bağlı kılmış ve seçimlik ceza öngörmüştür (altı aya kadar hapis veya adli para cezası). Cezanın belirlenmesi hâkimin takdirindedir. Hapis cezası tercih edilirse yaptırım kısa süreli olduğu için TCK'nun 50 nci maddesinin 2 nci fıkrası¹¹⁶¹ uyarınca sonradan adli para cezasına çevrilemez. Hâkim adli para cezasını takdir ederse TCK m. 52 dikkate alınarak hesaplama yapılır.

Yarg. 4. CD, E. 2021/15857, K. 2021/21873, KT. 16.09.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 09.09.2022).

¹¹⁵⁷ **Keklik**, s. 264.

¹¹⁵⁸ **Keklik**, s. 265.

¹¹⁵⁹ **Gökcan/Artuç**, s. 8853; **Özbek/Doğan/Bacaksız**, Özel Hükümler, s. 1161; **Gültekin, Enes**, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 137.

¹¹⁶⁰ “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 265/1. maddesindeki kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır, şeklindeki düzenleme nazara alındığında, tehdit eyleminin görevi yaptırmamak için direnme suçunun bir unsuru olması nedeniyle, sanık ... hakkında tehdit suçundan hükmedilen 6 ay 7 gün hapis cezasının kaldırılmasına” Yarg. 4. CD, E. 2020/1991, K. 2020/10523, KT. 05.10.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.08.2022).

¹¹⁶¹ Maddeye göre: “Suç tanımında hapis cezası ile adli para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hallerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu ceza artık adli para cezasına çevrilmez.”

Adli para cezası taksitle olsun ve olmasın vaktinde ödenmezse, ödenmeyen adli para cezası hapis cezasına çevrilir.

Tehdidin nitelikli hallerinde ceza temel hal dikkate alınarak ağırlaşmaktadır (iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası). Hâkim, cezayı somut olay üzerinden TCK'nun 61 inci maddesindeki ölçütleri dikkate alarak belirler. Buna göre; hâkim cezayı belirlerken suçun işleniş şeklini, suçta kullanılan araçları, suç gerçekleştirildiği yeri ve zamanı, suçun konusunun önem ve değerini, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını, failin kusurunun ağırlığını, failin suç işlemesindeki amacını göz önünde bulundurur. Suçun temel şekline nazaran birden fazla cezayı ağırlaştıran veya cezayı hafifleten nitelikli hallerin işlenmesi halinde maddeye göre temel cezada önce artırıma sonra indirime gidilir (TCK m. 61/4).

Kanun koyucunun tehdit suçuna ilişkin belirlediği ceza miktarı basit tıbbi müdahale ile yaralama suçunun cezası ile karşılaştırıldığında (TCK m. 86/2) mantığa ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurabilmekte ve suçlarla etkin mücadele açısından adalet duygusunu zedelemektedir. Tehdit suçunda zarar ihtimali yaptırım altına alınmaktadır. Basit tıbbi müdahale ile yaralama suçunda ise, bizzatı zarar neticesi cezalandırılmaktadır. Buna rağmen vücut dokunulmazlığına yönelik tehdidin yaptırımını altı aydan iki yıla kadar hapis cezası gerektirmekte iken basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralamanın yaptırımını dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasını gerektirmektedir. Suçların nitelikleri ve cezaların miktarı bakımından bu haksız durum özellikle silahla tehdit ve silahla basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralama kapsamında kendisini göstermektedir. Nitekim tehdidin silahla işlenmesi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasını gerektirmekte iken kasten yaralamanın silahla işlenmesi halinde ceza yarı oranında artırılmasına rağmen silahlı tehdidin cezasından az olmaktadır. İstanbul Anadolu 48. Asliye Ceza Mahkemesi AY'nın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesi ve 13 üncü maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetleri ihlal ettiği gerekçesini öne sürerek anayasaya aykırılık iddiası ile AYM'ne TCK'nın 106 ncı maddesinin iptali için başvurmuştur. AYM ise, haklı olarak tehdit suçunun işlenmesi hâlinde verilecek cezayı belirlemek suç politikası gereği kanun koyucunun takdirinde olduğunu yalnızca ceza miktarının TCK'nda yer alan

basit tıbbi müdahale ile yaralama suçu ile karşılaştırılması suretiyle anayasal denetim yapılamayacağına karar vermiştir¹¹⁶². Cezaların miktarı bakımından kanun koyucunun bir çalışma yapıp uygulama bakımından problemlere yol açan bu haksız durumu ortadan kaldırması gerekmektedir. Tehdit suçunda zarar ihtimali cezalandırıldığından bir zarar suçu olan basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralamaya göre cezası daha az olmalıdır.

Tehdit suçundan yapılan yargılama neticesinde hükmolunan ceza bir yıl veya daha az süreli ise kısa süreli hapis cezası olduğundan TCK'nun 50 nci maddesi dikkate alınarak kanunda yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmesi mümkündür.

Dava zamanaşımı hükümleri suçun muhakemesinde dikkate alınmaktadır. Zamanaşımı süreleri kanunlarda öngörülen suçların cezasına göre belirlenmektedir. Suçun yaptırımı ağırlaştıkça dava zamanaşımı süreleri yükselmektedir¹¹⁶³. Bu

¹¹⁶² “Başvuru kararında özetle, bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde silah kullanılmaksızın yaralanmasında mağdurun şikâyetçi olması şartıyla az ceza; itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçu sonucunda ise daha ağır bir ceza tayin edilmesinin ve şikâyetten vazgeçme halinde bile davanın düşmemesinin suç ve ceza dengesini adalet ve ölçülülük yönünden bozduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Cezalara ve güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, Anayasa'ya aykırı olmamak üzere ülkenin sosyal, kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimlerini göz önüne alan suç politikasına göre belirlenir. Kanun koyucu, izlediği suç politikası gereği bazı filleri ceza hukuku alanından çıkarabileceği gibi korudukları hukuki yararları ve neden olduğu sonuçları esas alarak bir takım suçları farklı yaptırımlara da tâbi kılabilir. Kanun koyucunun bu konudaki tercih ve takdirinin yerindeliğinin incelenmesi, anayasal denetimin kapsamı dışında kalmaktadır. Bununla birlikte, hukuk devleti ve ölçülülük ilkeleri gereğince bu yöndeki düzenlemelerde öngörülen yaptırım, insan onuruna aykırı bulunmamalı ve suçla yaptırım arasında bir ölçüsüzlüğe yol açmamalıdır. Ölçülülük ilkesinin denetimi ise sadece farklı hukuki değerleri koruyan suç tiplerinin ceza türleri ve miktarları kıyaslanarak yapılamaz. Öte yandan kanuni düzenlemeler, cezaların şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesi gibi ceza hukukuna ilişkin diğer anayasal ilkelere de aykırı olmamalıdır. Kanun'un 106. maddesinin gerekçesinde, tehdit suçunda kişilerin huzur ve sükûnu ile karar verme ve hareket etme hürriyeti korunarak kişilerde güvensizlik duygusunun meydana gelmesinin engellendiği, suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinde tehdidin kapsadığı korkutma gücünün ağırlığı ve yoğunluğu nedeniyle mağdurda ciddi kaygılar meydana geldiği ve suçun silahla işlenmesi hâlinde meydana gelen korkunun çok daha yoğun ve kolay olacağı belirtilmiştir. Buna göre kanun koyucu tarafından, takdir yetkisine dayanılarak ve kuralla korunmak istenen hukuki yarar, suçun niteliği, meydana gelen netice de dikkate alınarak düzenlenen itiraz konusu kuralda hukuk devleti ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır. Başvuran Mahkeme, bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde silah kullanılmaksızın yaralanması ile itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçuna verilen cezaları karşılaştırarak, bu hususun adalet ve ölçülülük ilkeleriyle bağdaşmadığını ileri sürmüş ise de itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçunun işlenmesi hâlinde verilecek cezayı belirlemek kanun koyucunun takdirinde olup, yalnızca ceza miktarının Kanun'da belirtilen yaralama suçu ile karşılaştırılması suretiyle anayasal denetim yapılamaz. Açıklanan nedenlerle kural, AY'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir. Kuralın, AY'nın 13. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.” AYM, E. 2015/54, K. 2015/83, KT. 30.09.2015, RG. 21.10.2015-29509, <https://www.resmigazete.gov.tr>, (ET: 30.12.2022).

¹¹⁶³ **Alşahin, Mehmet Emin**, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s. 93.

kapsamda tehdit suçunun kanunda düzenlenen nitelikli unsurları göz önüne alındığında dahi azami beş yıl hapis cezası gerektirdiğinden TCK'nun 66 ncı maddesine göre dava zamanaşımı sekiz yıldır.

Tehdit suçu ile tüzel kişi yararına haksız menfaat sağlanmışsa TCK'nun 111 inci maddesine istinaden tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine karar verilir. TCK'nun 60 ncı maddesinde düzenlenen iznin iptali ve müsadere gibi tedbirler tüzel kişilere uygulanır.

Tehdit suçundan yapılan muhakeme sonucunda hâkim iki yıl veya daha az hapis cezasına hükmedilmesini takdir ederse TCK'nun 51 inci maddesinin 2 ncı fıkrasındaki şartların bulunması durumunda sanık hakkında takdir olunan cezanın infazı ertelenebilir.

Hapis cezasının ertelenmesi hükümlerinin uygulanabilmesi için sanık hakkında yargılama neticesinde iki veya daha az süreli hapis cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Fiili işlediği sırada on sekiz yaşını doldurmayanlar ile altmış beş yaşını bitirmiş olanlar bakımından hapis cezasının ertelenmesi için aranan sürenin üst sınırı üç yıldır¹¹⁶⁴. Sanık birden fazla suçtan dolayı yargılanmakta ise, hapis cezasının ertelenmesi hükümlerinin uygulanması için cezaların miktarı değerlendirilirken cezaların toplam süresi yerine her suç ayrı ayrı göz önünde bulundurulur¹¹⁶⁵. Süre kanunda yer alan suçun soyut cezasına göre değil, yargılama neticesinde hükmolunan somut ceza üzerinden belirlenir. Bu yüzden tehdit suçundan yapılan yargılama neticesinde hükmolunan ceza iki yıl veya altında ise maddede aranan tüm koşullar sağlanıyorsa¹¹⁶⁶ (TCK m. 51/1) kişinin mahkûm olacağı cezanın infazı ertelenebilir. Hâkim yargılama neticesinde sanığı mahkûm etmiş ancak cezasının infazı ertelediği

¹¹⁶⁴ **Turhan, Faruk**, “Yeni Türk Ceza Kanunu’na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar”, EÜHFD, C. 10, S. 3-4, Erzincan 2006, s. 31-32.

¹¹⁶⁵ **Turhan**, s. 32.

¹¹⁶⁶ “Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması, suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekir.”

için Adli Sicil Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi uyarınca¹¹⁶⁷ hapis cezasının ertelenmesi adli sicil kaydına işlenir.

Yapılan yargılama sonucunda hâkim, iki yıl veya daha az süreli hapis cezası veya adli para cezasına hükmedecek ise, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına hükmedebilir (CMK m. 231/5). Maddede yer alan koşulların sağlanması halinde¹¹⁶⁸ hükmün açıklanmasının geri bırakılması sanık hakkında verilecek olan hükmün kanunda belirlenen süreler içerisinde açıklanmaması, böylece hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmamasını ifade etmektedir¹¹⁶⁹. Hüküm doğurmadığı için adli sicil kaydına (sabıka kaydı) işlenmez. Bu kararlar Adli Sicil Kanunu'nun 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrası gereğince ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından istenmesi halinde verilmek üzere bunlara özgü bir yere kaydedilir. Dolayısıyla hapis cezasının ertelenmesi gibi sonuç doğurmaz.

Yargılama neticesinde sanık hakkında verilecek ceza, TCK m. 106/2'de yer alan nitelikli haller dışında iki yılın altında olacağından şartları taşıması halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya cezanın infazının ertelenmesi kararları verilebilir. Tehdidin nitelikli hallerinde cezanın iki yıldan fazla olması ihtimal dahilinde olacağından cezanın infazına geçilir. Tehdidin nitelikli halleri dışında daha önce başka bir suçtan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmişse, geri bırakılan hüküm tehdit suçunun cezası ile açıklanır. Daha önce cezanın infazının ertelenmesi kararı verilmişse ertelenen cezanın tehdit suçunun cezası ile birlikte infazına geçilir. Cezanın infazında mahkûmun cezaevinde kalacağı sürenin hesaplanması bakımından CGTİK ve açık ceza infaz kurumlarına ayrılma yönetmeliği dikkate alınır. Burada

¹¹⁶⁷ “Hapis cezasının ertelenmesi halinde; 1. Denetim süresi, 2. Denetim süresinin yükümlülüklerle uygun veya iyi halli olarak geçirilmesi dolayısıyla cezanın infaz edilmiş sayıldığı hususu, 3. Ertelenen hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine ilişkin karar adli sicile kaydedilir.”

¹¹⁶⁸ “Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması, c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, gerekir. Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.”

¹¹⁶⁹ **Tulay, Muhammed Emre**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 4, Ankara 2021, s. 480-481.

tehdit bakımından dikkate alınması gereken koşullu salıverme süresi, hangi ceza infaz kurumunda cezasını çekeceği ve denetimli serbestliğin başlamasından bir yıl önce topluma kazandırılması amacı için bir yıl önce serbest bırakılması meseleleridir.

CGTİK'nun 107 nci maddesi koşullu salıverme sürelerini ve şartlarını düzenlemiştir. Maddeye göre mahkûmun koşullu salıverilmeden yararlanılabilmesi ceza infaz kurumunda infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesine bağlıdır. Koşullu salıverme, hapis cezası yerine hükümlünün cezasının kalan kısmını denetimli serbestlik tedbirleri altında cezaevi dışında denetimli geçirmesini sağlayan bir süreçtir¹¹⁷⁰. Tehdit suçu, cezanın çekilmesi bakımından üçte ikisini ceza infaz kurumunda çekilmesinden sonra koşullu salıverme hükümlerini uygulanan istisna suçlar arasında sayılmamıştır. Tehdidin cezası nitelikli haller dahil sürelidir. CGTİK'nun 107 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince tehdit suçundan mahkum olan kişi cezasının yarısını ceza infaz kurumunda çekmesi halinde koşullu salıverilmeden yararlanarak serbest bırakılabilir. Hükümlü koşullu salıvermeden yararlırsa da hakkında denetimli serbestlik tedbirlerine karar verileceği için tamamen serbest değildir¹¹⁷¹. Bu suçtan mahkûm olanların cezasını çekeceği infaz kurumu belirlenirken açık ceza infaz kurumlarına ayrılma yönetmeliğinin 5 inci maddesinin (a) bendi dikkate alınmaktadır¹¹⁷². Açık cezaevine ayrılma mevzuata göre hükümlülere hak sağladığından ve infazın zorlayıcı etkileri hafiflediğinden açık ceza infaz kurumuna ayrılma hükümlü bakımından bir ödüllendirme anlamına gelmektedir. Burada artık hükümlülerin topluma kazandırılması sağlanmaktadır¹¹⁷³. Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre, kasıtlı bir suçtan verilen hapis cezası üç yıl veya daha az süreli ise, doğrudan açık ceza infaz kurumunda cezanın yerine getirilmesi mümkündür. Dolayısıyla kasten işlenebilen tehdit suçunun cezası TCK'nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında düzenlenen nitelikli haller dışında üç yıl veya daha az süreli olduğundan mahkum cezasını doğrudan açık ceza infaz kurumunda geçirebilir. CGTİK'nun 105/A

¹¹⁷⁰ **Maden, Mehmet**, “Koşullu Salıverilmenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği”, MÜHFHAD, C. 26, S. 2, Aralık 2020, s. 641.

¹¹⁷¹ **Maden**, s. 638.

¹¹⁷² Maddeye göre: “(1) Terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere; a) kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanların cezaları doğrudan açık kurumlarda yerine getirilir.”

¹¹⁷³ **Özdemir, Orhan**, “7242 Sayılı Kanun Sonrası Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları”, Adalet Dergisi, S. 67, Kasım 2021, s. 382.

maddesinin 1 inci fıkrasında¹¹⁷⁴ açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün topluma kazandırılması adına koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan hükümlünün cezasının koşullu salıverilme tarihinin başlangıcına kadar kalan kısmının denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması suretiyle infazına hükmedilebilir. Karar, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan hükümlünün değerlendirme raporuna istinaden hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından verilebilir. Kararın verilebilmesi için hükümlünün infaz süresini iyi hâlli geçirmesi ve talepte bulunması gerekir. Dolayısıyla hükümlü cezasının bir kısmını açık ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra koşullu salıverme süresine azami bir yıl kala denetimli serbestliğe ayrılmak suretiyle koşullu salıverme süresi başlamadan önce serbest bırakılabilir¹¹⁷⁵.

Tehdidin nitelikli hallerinde cezanın alt sınırı üç yıl üst sınırı beş yıl olduğu için üç yıldan fazla ceza verilmesi durumunda doğrudan açık cezaevine gönderilmesi mümkün olmamaktadır. Bu durumda açık ceza infaz kurumlarına ayrılma yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin (a) bendi gereğince¹¹⁷⁶, cezaları on yıldan az olanlar bir ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirip açık ceza infaz kurumunda kalanını tamamlayabilirler¹¹⁷⁷.

Tehdit suçundan mahkûm olan kişiye uygulanacak olan infaz rejimi suça tekerrür halinde değişmektedir. TCK m. 58'e göre önceden işlenen suçtan dolayı verilen hükmün kesinleşmesinden itibaren yeni bir suç işlenirse sanık hakkında tekerrür hükümleri tatbik edilir. Hükmün kesinleşmesi yeterli olduğundan cezanın

¹¹⁷⁴ Maddeye göre: “(1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitim evinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.”

¹¹⁷⁵ Özdemir, s. 408.

¹¹⁷⁶ Maddeye göre: “Hükümlülerden; a) Toplam cezaları on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve yukarı olanlar ise onda birini kurumlarda infaz edip, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar, açık kurumlara ayrılabilir.”

¹¹⁷⁷ Özdemir, s. 402.

infaz edilmiş olmasına gerek yoktur¹¹⁷⁸. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi hükmün kesinleşmesini engellediğinden kararın verilmesinden itibaren kişinin yeni bir suç işlemesi halinde tekerrür hükümleri uygulanmaz¹¹⁷⁹.

Tekerrür hükümlerinin uygulanması için önceden işlenen suçun cezası dikkate alınmaktadır. Kişinin mahkum olduğu suç beş yıldan fazla süreyle hapis cezası ise, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl, beş yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezası ise, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl geçtikten sonra işlenen suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz. Suça tekerrür halinde sonraki işlenen suç mağdura yönelik malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle işlenmişse kanunda seçimlik olarak hapis ile adli para cezası öngörüldüğü için (altı aya kadar hapis veya adli para cezası) TCK m. 58/3 gereğince¹¹⁸⁰ hapis cezasına hükmolunur. Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanamayacağı için ilk hükmü kesinleşen taksirli işlenebilen bir suç ve sonraki kasıtlı işlenen tehdit suçu ise sonraki suç tekerrüre esas alınmaz.

Tekerrür halinde hükmolunan ceza, CGTİK'nun 180 inci maddesine uygun olarak mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir. Ayrıca, mükerrirler hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Mükerrirlere koşullu salıverme hükümleri de farklı uygulanmaktadır. CGTİK'nun 108 inci maddesinin 1 inci fıkrası (d) bendine göre¹¹⁸¹ mükerrirlere koşullu salıverme süreli hapis cezası gerektiren tehdit suçu bakımından hapis cezasının üçte ikisinin infaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi halinde uygulanır. Ancak ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda, hükümlü koşullu salıverilmeden yararlanamaz. Hükümlü hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir (CGTİK

¹¹⁷⁸ **Kan, Celal Hakan**, “Türk Ceza Hukuku’nda Tekerrür”, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, C. 123, S. 243, Kasım - Aralık 2019, s. 433.

¹¹⁷⁹ **Güngör, Devrim / Ergün, Güneş Okuyucu**, “Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, AÜHFD, S. 65/4, Ankara 2016, s. 1955.

¹¹⁸⁰ Maddeye göre: “Tekerrür halinde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezası ile adli para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunur.”

¹¹⁸¹ Maddeye göre: “(1) Tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan; d) Süreli hapis cezasının üçte ikisinin, İnfaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilir.”

m. 108/3). Bu suretle koşullu salıverme hükümlerinin uygulanamayacağına hüküm dayanak teşkil eder.

Tüm bu değerlendirmeler dikkate alındığında tehdit suçunun cezasının nasıl infaz edileceğine ilişkin ihtimaller;

1- İlk defa tehdit suçunu işleyenler bakımından iki yıl veya daha az hapis cezasını gerektiriyorsa şartların uygunluğu ve hâkimin takdirine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya cezanın infazının ertelenmesi kararı verilebilir.

2- Tehdidin TCK'nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında düzenlenen nitelikli hali bakımından verilecek cezanın iki yıldan fazla üç yıldan az olması halinde ceza infaz edilecek olan hükümlü doğrudan açık ceza infaz kurumuna ayrılır. Üç yıldan fazla hapis cezası alan hükümlüler cezalarının bir ayını kapalı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra açık ceza infaz kurumlarına alınabilirler. Cezasının yarısı koşullu salıverme süresi bakımından dikkate alınır. Koşullu salıverme süresinin başlamasına bir yıl kala hükümlünün ıslahı bakımından denetimli serbestliğe ayrılabilir.

3- Tekerrür hükümleri daha önce kasıtlı suç işleyen ve kanunda işlediği suça göre tekerrürün uygulanabileceği süreler içerisinde tehdit suçunu gerçekleştirenler bakımından uygulanır. Tekerrürde hükümlüye mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanır. Bu da koşullu salıverme sürelerine etki etmektedir.

III. SUÇUN MUHAKEMESİ

Ceza muhakemesi suç işlendikten sonra iddia, savunma ve yargılama niteliğindeki¹¹⁸² faaliyetlerle muhakeme konusu olayı çözüme kavuşturmaya çalışmaktadır¹¹⁸³. Tehdit suçu kapsamında ceza muhakemesi hukuku bilim dalını

¹¹⁸² Kunter, Nurullah, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Bası, Yaylacık Matbaası, İstanbul 1989, s. 13.

¹¹⁸³ Öztürk ve Diğerleri, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, s. 29.

ilgilendiren suç haberinin alınması, uzlaştırma, görevli mahkeme, basit yargılama ve ispat gibi meseleler bu başlıkta inceleme konusu olacaktır.

A. Suç Haberinin Alınması

Ceza muhakemesi evreleri şikâyet, ihbar veya başka bir suretle suç haberinin alınmasıyla başlar¹¹⁸⁴. TCK’nda soruşturulması veya kovuşturulması şikâyete bağlı olan suçlardan biri gerçekleşmişse kamu davasının açılabilmesi ve faillerin cezalandırılabilmesi için suçun mağdurunun şikâyette bulunması aranmaktadır¹¹⁸⁵. Suç şikâyete bağlı değilse yetkili makamlara suç işlendiği haberinin verilmesi ihbar kapsamındadır.

Tehdit suçunun temel ve cezayı ağırlaştıran nitelikli halleri bakımından kamu davasının açılması için mağdurun şikâyette bulunmasını aramamaktadır. Dolayısıyla Cumhuriyet savcısı re’sen harekete geçerek mağdurun şikâyette bulunulmasını aramadan iddianamenin hazırlanması için derhal işin gerçeğini araştırır.

Kanun koyucu mağdurun malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair kötülükte bulunacağından bahisle tehdit bakımından şikâyette bulunulması şartını aramaktadır. Dolayısıyla bu kapsamda yöneltilecek tehditlerde mağdurun şikâyeti olmaksızın kamu davası açılamaz. Şikâyet hakkı mağdur tarafından kullanılmazsa, bu haktan vazgeçilirse veya yapılmış olan şikâyet geri alınırsa soruşturma evresinde takipsizlik, kovuşturma evresinde düşme kararı verilir¹¹⁸⁶.

B. Uzlaştırma

Ceza muhakemesi hukukunda alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından birisi olan uzlaştırma, tarafsız olan uzlaştırmacı vasıtasıyla şüpheli/sanık ile mağduru bir

¹¹⁸⁴ Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 160.

¹¹⁸⁵ Yenisey, Feridun / Nuhoglu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 622.

¹¹⁸⁶ Yenisey/Nuhoglu, s. 623.

araya getirerek yargı dışı yolla uyuşmazlığın çözümünü hedefleyen bir kurumdur¹¹⁸⁷. Şüpheli veya sanık uzlaştırma ile doğrudan olmasa da dolaylı olarak suçu ikrar etmektedir¹¹⁸⁸. Failin haksızlık içeriğine sahip eylemini gerçekleştirdiğini kabul etmesi uzlaştırma sürecinin başlayabilmesi için gerekli unsurlardan birisidir¹¹⁸⁹.

Uzlaştırma maddi ceza hukuku açısından, davayı düşüren sebeplerden sayılmaktadır. Bu yüzden dava şartı olarak kabul edilmektedir. Şüpheli hakkında kamu davasının açılabilmesi için uzlaştırmanın gerçekleşmemesi gerekmektedir¹¹⁹⁰. Uzlaştırmaya tabi olan suçlarda uzlaştırmaya başvurmadan iddianamenin düzenlenmesi iddianamenin iadesine yol açar (CMK m. 174/1-c)¹¹⁹¹.

Uzlaştırma kurumuna başvurulabilmesi için kanunda sınırlı sayıda sayılan suçlar kapsamında ceza muhakemesinin (soruşturması veya kovuşturma) başlaması gereklidir¹¹⁹². Uzlaştırma kapsamındaki suçlar CMK m. 253/1’de tek tek sayılmıştır. Bu suçlar dışında uzlaştırma girişiminde bulunulamaz. CMK dışında uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için özel kanunda yer alan suçlar bakımından bu durumda ifade edilmesi gerekir¹¹⁹³. Yargıtay da uzlaştırma kapsamındaki bir suç bakımından uzlaştırma teklif edilmemesi halinde bozma kararı vermektedir¹¹⁹⁴.

Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle veya sair kötülükle tehdit şikayete bağlı olduğundan uzlaştırma hükümleri uygulanabilir. Zira madde

¹¹⁸⁷ **Tanrıver, Süha**, “*Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk*”, TBB Dergisi, S. 64, Ankara 2006, s. 151.

¹¹⁸⁸ **Çetintürk, Ekrem**, Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 101 vd.

¹¹⁸⁹ **Çetintürk, Ekrem**, Ceza Adalet Sisteminde İkrarın Önemi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk Armağanı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1051-1052.

¹¹⁹⁰ **Yenisey/Nuhoglu**, s. 871; **Çakır, Kerim**, “*Uzlaştırmanın Kapsamı ve Şartları*”, MÜHFHAD, C. 24, S. 1, Haziran 2018, s. 446.

¹¹⁹¹ **Yenisey/Nuhoglu**, s. 871.

¹¹⁹² **Çetin, Soner**, “*Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaşma*”, TBB Dergisi, S. 82, Ankara 2009, s. 10.

¹¹⁹³ **Çakır**, Uzlaştırmanın Kapsamı ve Şartları, s. 447.

¹¹⁹⁴ “*Her ne kadar katılan şikâyet dilekçesinde uzlaşma talebinin bulunmadığını bildirmiş ise de sanığın üzerine atılı ve birlikte işlediği suçların tamamının uzlaştırma kapsamında kalması ve ne soruşturma ne de kovuşturma aşamasında sanığa ya da katılana uzlaşmanın mahiyetinin uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukuki sonuçları anlatılmayıp kanun’un öngördüğü şekilde yöntemince uzlaştırma teklifinde bulunulmadığının anlaşılması karşısında öncelikle usulünce uzlaştırma işlemlerinin yerine getirilmesinin gerektiği*” YCGK, E. 2017/18-868, K. 2020/87, KT. 11.2.2020, <https://kazanci.com.tr>, (ET: 18.03.2022).

gereğince soruşturma ve kovuşturma bakımından şikayete bağlı olan suçlar uzlaştırma kapsamındadır (CMK m. 253/1-a).

02.12.2016 tarih ve 6763 sayılı kanunla yargıdaki iş yükü de gözetilerek uzlaştırmaya tabi olan suçlar genişletilmiştir. Tehdit suçunun temel hali (TCK m. 106/1) uzlaştırma kapsamına alınmıştır. 02.12.2016 tarihinden önce kesinleşmeyen hükümler bakımından taraflara uzlaştırma teklif edilmesi gerekmektedir. Yargıtay kararlarında da tehditten hüküm verip uzlaştırma müessesesini uygulamayan ilk derece mahkemesinin kararları bozulmaktadır¹¹⁹⁵. Bu suçun uzlaştırma kapsamına alınması önemli bir iş yüküne karşılık gelmektedir¹¹⁹⁶. CMK m. 253/1-a'da TCK'nun 106 ncı maddesinin 1 inci fıkrası özellikle ifade edildiği için 2 nci fıkrada yer alan tehdit suçunun nitelikli halleri uzlaştırma kapsamında değildir.

Uzlaştırma kapsamına giren bir suç, bu kapsama girmeyen başka bir suç ile birlikte işlenmesi halinde uzlaştırma hükümlerinin uygulanmaz (CMK m. 253/3). Burada birlikte işlenmesinden kast edilen bir fiille işlenmesidir. Aynı kişi birden fazla suçu farklı zamanlarda veya farklı kişilere karşı işlemişse birden fazla suç söz konusu olur. Suçların birlikte işlenmesi söz konusu olmadığından, her bir suçta diğerinden

¹¹⁹⁵ “Hükümden sonra 02/12/2016 tarihinde yürürlüğe giren ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 6763 sayılı Kanunun 34. maddesi ile değişik CMK'nın 253/1. madde hükmü uyarınca, sanığa atılı TCK'nın 106. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunun uzlaştırma kapsamına alınmış olması karşısında; anılan Kanunun 35. maddesi ile değişik CMK'nın 254. maddesi uyarınca aynı Kanunun 253. maddesinde belirtilen esas ve usûle göre uzlaştırma işlemleri yerine getirilip sonucuna göre sanığın hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması” Yarg. 4. CD, E. 2022/9531, K. 2022/21089, KT. 27.10.2022, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022); “Sanığın, TCK'nın 106/1-1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçundan cezalandırılması için kamu davası açıldığı, yargılama neticesinde 28.04.2009 tarihinde anılan suçtan dolayı cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, denetim süresi içerisinde 01.07.2013 tarihinde yeniden kasıtlı suç işlemesi nedeniyle 21.03.2017 tarihinde hükmün açıklanmasına ve TCK'nın 106/1-1. cümlesi, 62. maddeleri uyarınca 5 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına hükümlendiği, 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 34 ve 35. maddeleriyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanun'un 253 ve 254. maddelerinde yapılan değişiklik çerçevesinde sanığa yükletilen TCK'nın 106/1-1. cümlesi kapsamındaki tehdit suçunun uzlaştırma kapsamına alındığının gözetilmediği ve uzlaştırma hükümlerinin uygulanmadığı, hükmün istinaf talebinde bulunulmaksızın kesinleştiği anlaşılmıştır.” Yarg. 4. CD, E. 2017/19089, K. 2017/25791, KT. 24.11.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 26.12.2022).

¹¹⁹⁶ **Taner, Fahri Gökçen / Öntan, Yaprak**, “Uzlaştırmacının Özgü Suçlardan Doğan Cezai Sorumluluğu”, CHKD, C. 9, S. 1, İstanbul 2021, s. 162.

bağımsız olarak uzlaştırma hükümleri uygulanacaktır¹¹⁹⁷ (CMUY m. 7/4)¹¹⁹⁸. Yeterli şüpheyeye dayanak teşkil ederek iddianamede yer alan birden fazla suç olmasına rağmen tek ceza verilebilecek haller; bileşik suç (TCK m. 42), zincirleme suç (TCK m. 43/1), aynı neviden fikri içtima (TCK m. 43/2) ve farklı neviden fikri içtimadır (TCK m. 44). Örneğin fail aynı mağdura karşı birden fazla tehditte bulunmuş ve biri uzlaştırma kapsamına girmeyen nitelikli tehdit ise, bu durumda uzlaştırma kapsamında olmayan bir suç ile uzlaştırma kapsamında giren bir suç birlikte işlendiğinden madde gereğince uzlaşma hükümleri fail hakkında uygulanmaz.

Birden fazla kişiye karşı uzlaştırma kapsamındaki tehdit suçu işlenmişse, uzlaştırma yoluna başvurulabilmesi için, bütün tarafların (mağdur veya suçtan zarar görenlerin) uzlaşmayı kabul etmeleri gerekmektedir (CMK m. 253/7).

C. Görevli ve Yetkili Mahkeme

Mahkemelerin hangi tür ve ağırlıktaki işe bakacağı 5235 sayılı teşkilat kanununda gösterilmiştir. Kanuna göre asliye ceza ve ağır ceza olmak üzere iki tür ceza mahkemesi bulunmaktadır (TeşK m. 8). Cumhuriyet savcısı delilleri hangi suç ile ilişkilendiriyorsa görevli mahkemeyi belirlerken TeşK’nda sınırlı sayıda sayılan suçlara veya iddia konusu suçun cezasının alt ve üst sınırlarını dikkate almaktadır.

TCK’nun 106 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında düzenlenen tehdit suçunun temel hali ve nitelikli hali ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçlardan olmadığından (TeşK m. 12) ve ceza üst sınırı (TeşK m. 14) on yıldan fazla olmadığından asliye ceza mahkemesi görevlidir (TeşK m. 11).

Yetkili mahkeme CMK’nun 12 nci maddesinin 1 inci fıkrasında göre suçun işlendiği yer mahkemesidir. Suçun işlenmesinden kastedilen haksız fiilin meydana

¹¹⁹⁷ Çakır, Uzlaştırmanın Kapsamı ve Şartları, s. 448-449.

¹¹⁹⁸ “Birden fazla suç olmasına rağmen kanunda tek ceza öngörülen hâllerde her suç için ayrı ayrı uzlaştırma yapılır.”

geldiği yerdir. Tehdit suçu sırf hareket suçu olduğundan suçun işlendiği yer tehlide maruz kalanın tehdit içerikli eylemi algıladığı yerdir¹¹⁹⁹.

D. Basit Yargılama

Basit yargılama usulü 24.10.2019 tarihli 7188 sayılı kanun ile iç hukukumuzda dâhil olmuştur. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak basit yargılama usulü yargının iş yükünün azaltılması ve sanığın makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilmemesi amacıyla getirilmiştir¹²⁰⁰.

İddianamenin asliye ceza mahkemesine gönderilmesi ve mahkemenin kabul edebilmesi için aranan yeterli şüphe şartı, basit yargılama usulüne başvurulabilmesi için de aranmaktadır. Bu yola tüm suçlar bakımından başvurulamaz. CMK m. 251’de hangi suçlar kapsamında basit yargılama usulüne başvurulabileceği gösterilmiştir. Buna göre; sadece adli para cezasını içeren ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlar bakımından (CMK m. 251/1) yapılan ceza muhakemesinde kovuşturma evresine geçilmiş olması, mahkemenin dosya hakkında vicdani kanaate ulaşmış olması, suçun basit yargılama usulüne tabi olmayan bir başka suçla birlikte işlenmemiş olması (CMK m. 251/8) ve sanıkta yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı ile sağır ve dilsizlik hallerinden birinin mevcut olmaması (CMK m. 251/7) gerekir¹²⁰¹. Bu şartlardan birisi gerçeklemediyse hâkim, basit yargılama usulünü uygulamadan yargılamaya devam etmek durumundadır¹²⁰².

¹¹⁹⁹ “Suça konu iletilerin, adı geçenin İstanbul ilinde bulunduğu sırada cep telefonuna gönderildiği, ileti yolu ile gerçekleştirilen hakaret ve tehdit suçlarına ilişkin açılan davaya bakma yetkisinin, söz konusu eylemlerden haberdar olunan yerdeki Mahkemeye ait olduğu göz önüne alındığında, somut olayda soruşturma yapma yetkisinin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında olduğu nazara alınmadan kurulan, mercii Bakırköy 17. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 24/05/2019 tarihli ve 2019/1008 değişik iş sayılı kararında isabet bulunmadığı anlaşılmıştır.” Yarg. 4. CD, E. 2019/8231, K. 2020/2695, KT. 06/02/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022).

¹²⁰⁰ **Değirmenci, Olgun**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m. 251-252)”, THD, C. 15, S. 161, Ocak 2020, s. 40; **Koca, Mahmut**, “Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü”, İMÜHFD, S. 7/2, Güz 2020, s. 176; **Karakehya, Hakan / Tunçer, Asuman İnce**, “Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama ve Adil Yargılanma Hakkı”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 9, S. 17, Haziran 2021, s. 305-306.

¹²⁰¹ **Karakehya/Tunçer**, s. 309.

¹²⁰² **Koca**, Basit Yargılama Usulü, s. 180.

Ceza muhakemesinde basit yargılama usulü talidir. Şikâyet, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, önödeme, uzlaştırma, seri muhakemeden sonra uygulanması söz konusu olabilir¹²⁰³.

Basit yargılama usulüne başvurulabilmesi için suçta belirlenen soyut ceza dikkate alınır. Suçun nitelikli hallerinin basit yargılama usulü kapsamında olup olmadığının değerlendirilmesi cezanın üst sınırının iki yılı geçmemesine göre yapılmaktadır. Nitelikli hallerde ise, oransal bir artırıma yer verilmişse basit yargılama usulü bakımından suçun temel hali dikkate alınmaktadır. Oransal artırım cezanın üst sınırı olan iki yılı geçip geçmediği değerlendirilmez. Kanun koyucunun nitelikli hal bakımından oransal bir artırım yapmayıp, bir alt ve üst sınır öngördüğü suçlarda basit yargılama usulünün uygulanıp uygulanamayacağına ilişkin değerlendirme yapılmalıdır¹²⁰⁴.

Tehdidin malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle muhatabına yönelik olarak işlenen cezayı hafifleten nitelikli hali bakımından yaptırım altı aya kadar hapis veya adli para cezası olduğundan basit yargılama usulü uygulanabilir.

Hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırıda bulunulacağından bahisle muhatabına yönelik olarak işlenen tehdidin temel hali bakımından yaptırım altı aydan iki yıla kadar hapis cezası olduğundan basit yargılama usulü uygulanabilir.

Tehdidin cezayı ağırlaştıran nitelikli halleri bakımından yaptırım iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası gerektirdiğinden ve cezanın üst sınır iki yıldan fazla olduğundan basit yargılama usulü uygulanamaz¹²⁰⁵.

¹²⁰³ **Akcan, Esra Alan**, “Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü ve Basit Yargılama Usulünün Uygulanmasıyla Birlikte Gündeme Gelen Sorunlar”, Necmettin Erbakan Hukuk Kongresi, 10-12 Nisan 2021, s. 95.

¹²⁰⁴ **Koca**, Basit Yargılama Usulü, s. 179.

¹²⁰⁵ **Değirmenci**, s. 43.

Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair kötülükle işlenen tehdit suçu bakımından şikâyet hakkının kullanılmamış veya şikâyetten vazgeçilmemiş olması gerekir. Uzlaştırma kapsamında olan tehdidin temel hali bakımından basit yargılama usulüne başvurulabilmesi için uzlaştırmanın gerçekleşmemesi gerekmektedir.

Mahkeme tarafından basit yargılama usulüne başvurulması takdir edildiğinde hakim iddianameyi taraflara (sanık, mağdur ve şikâyetçiye) tebliğ eder. Taraflara beyan ve savunmalarını yazılı bir şekilde bildirmeleri ve on beş günlük içerisinde yapmaları için süre verilmektedir. Basit yargılama usulünün uygulanabilmesi için gönderilen tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceğinin ayrıca belirtilmesi gerekmektedir. On beş günlük süre dolarsa mahkeme tarafından duruşma yapılmadan ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmadan, TCK m. 61’de düzenlenen cezanın belirlenmesine ilişkin hükümler göz önünde bulundurularak CMK’nın 223 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen (beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbiri) kararlardan birine hükmedilebilir¹²⁰⁶. Dolayısıyla sanık hakkında kovuşturma evresinin duruşma hazırlığı ve duruşma evreleri yapılmaksızın iddianamenin kabulü ile açılan kamu davasında dosya üzerinden karar verilmektedir¹²⁰⁷. Basit yargılama usulü uygulandığında sanık hakkında mahkûmiyet kararı cezasında dörtte bir oranında indirim yapılması suretiyle verilir (CMK m. 251/3).

Mahkemece, CMK m. 223’teki kararlar dışında eğer koşulları da bulunuyorsa sanık hakkında verilen kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilir. Hapis cezası verilmişse ertelenebilir. Sanık kabul etmişse hâkim, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilir (CMK m. 251/4).

¹²⁰⁶ Karakehya/Tunçer, s. 322.

¹²⁰⁷ Koca, Basit Yargılama Usulü, s. 178.

E. İspat

1. Genel Olarak

İspat, fiilin sanık tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği noktasında, hukuka uygun araçlarla yargılama makamı olan hâkimin, kati olarak belirliliğe ulaşması durumu olarak ifade edilmektedir¹²⁰⁸.

Hâkim, ceza muhakemesi neticesinde hüküm verirken suç teşkil eden fiilin sanık tarafından gerçekleştirdiği sabit ise mahkûmiyet kararı verebilir. Aksi halde şüphe varsa sanık lehine yorumlanır ve yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması durumunda şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereğince beraat kararı verilir (CMK m. 223/1-e). Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında da, şüpheden sanık yararlanır ilkesinin ceza yargılamasında evrensel nitelikte olduğu vurgulanmış, ceza muhakemesinin ihtimale değil ispata dayanması ve suçu işlediği sabit oluncaya kadar maddi gerçeğin araştırılarak sanık hakkında hüküm verilmesi gerektiği ifade edilmiştir¹²⁰⁹.

Ceza muhakemesinde ispat yükü problemi bulunmamaktadır. İspat için vasıta delilleridir. Maddi gerçek olayın bir parçasını (CMK m. 206/2-b) ispat edebilecek nitelikte olan deliller vasıtasıyla ortaya çıkarılmaya çalışılır. Deliller beş duyu organı

¹²⁰⁸ Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan / Özbek, Veli Özer, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, İstanbul 2007, s. 404; Yavuz, Mehmet, "Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu", TAAD, Y. 3, S. 9, Nisan 2012, s. 154.

¹²⁰⁹ "Sanığın bir suçtan cezalandırılmasının temel koşulu, suçun kuşkuya yer vermeyen bir kesinlikle ispat edilmesine bağlıdır. Şüpheli ve aydınlatılamamış olaylar ve iddialar sanığın aleyhine yorumlanarak hüküm tesis edilemez. Ceza mahkûmiyeti bir ihtimale değil, kesin ve açık bir ispata dayanmalıdır. Bu ispat, teorikte olsa hiçbir kuşku ve başka türlü bir oluştan kaynaklanmamalıdır. Yüksek de olsa bir ihtimale dayanılarak sanığı cezalandırmak, ceza yargılamasının en önemli amacı olan gerçeğe ulaşmadan hüküm vermektir. Anayasanın 38/4. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/2. maddelerinde düzenlenmiş bulunan suçsuzluk karinesi, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kişinin suçsuz sayılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu karine uyarınca, suçsuz olduğu varsayılan kişinin suçlu kabul edilmesi için kesin hükümle mahkum olması, mahkumiyet için de fiilin ispatlanması, yani şüphenin bertaraf edilmesi gerektiğinden, şüpheden sanık yararlanır ilkesi suçsuzluk karinesinin bir uzantısı olarak karşımıza çıkmaktadır." YCGK, E. 2019/412, K. 2021/44, KT. 18.02.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 23.03.2022).

ile algılanabilecek maddi bir yapıya sahip olmalıdır¹²¹⁰. Varsayımlar delil olarak değerlendirilmezler.

Günümüz dünyasında artık dijital deliller (elektronik deliller) de ceza muhakemesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Gelişen elektronik cihazlar ispatı güç suçların aydınlatılmasına yardımcı olmaktadır.

2. Dijital Deliller Kapsamında Tehdit Suçunun İspatı

Dijital veri EİK'nun 3 üncü maddesinin (a) bendinde tanımlanmıştır¹²¹¹. Dijital delil, bir elektronik araç içerisinde saklanan veya bu araçlar aracılığıyla aktarılan ceza muhakemesinde bir önemi olan bilgi ve verileri ifade etmektedir¹²¹². Dijital cihazlar denilince akla ilk gelen bilgisayar, cep telefonu veya internet olsa da bunun dışında yapay zekâ algoritması içeren robot dâhil her türlü elektronik cihaz dijital delil kapsamında olabilir. Örneğin, tehdit suçu robota komut vermek vasıtasıyla işlenebilir. Drone vasıtasıyla gönderilen tehdit içerikli eylem delil olarak muhakeme aşamasında kullanılabilir. Özetle dijital delil, iddia konusu fiilin ispatına yarayan; elektronik bir ortamda üretilen, değiştirilen, başkasına iletilen veya saklanan veri, kayıt ve belgeleri ifade etmektedir¹²¹³. Bu şekilde saklanan veri, kayıt ve belgeler mahkemede bir uzman bilirkişi tarafından gerçekliği tespit edilmek şartı ile ancak muhakemede dijital delil olarak kullanılabilir¹²¹⁴. Dijital deliller CMK anlamında klasik diyebileceğimiz delillerden ziyade soyut niteliktedirler. Ancak dijital deliller bir donanım aygıtının

¹²¹⁰ Centel, Nur / Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayıncılık, 21. Bası, İstanbul 2022, s. 255.

¹²¹¹ EİK m. 3/a: “Elektronik veri, elektronik, optik veya benzeri yollarla üretilen, taşınan veya saklanan kayıtları ifade eder.”

¹²¹² Berber, Leyla Keser, Adli Bilişim, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2004, s. 46.

¹²¹³ Arslan, Çetin, “Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi”, CHKD, C. 3, S. 2, İstanbul 2015, s. 253.

¹²¹⁴ Tezcan, Durmuş / Sırma Gezer, Özge / Saygılar Kırt, Yasemin / Altınok Çalışkan, Elif / Alan, Esra / Özaydın, Özdem / Erden Tütüncü, Efser / Güzel, İdris / Köker, Nilüfer / Altınok Villemin, Derya / Tok, Mehmet Can, (Tezcan ve Diğerleri) Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2022, s. 401.

içerisinde yer alıyorsa ceza muhakemesinde esas delil teşkil eden donanım aygıtının kendisi değildir. Donanım aygıtının içerisinde yer alan dijital nitelikteki delildir¹²¹⁵.

a. İletişim Araçları Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat

Telefon ile yapılan konuşmalar, kısa mesajlar ve “Whatsapp”, “Bip”, “Telegram” vb. mesajlaşma uygulamaları vasıtasıyla yapılan yazışmalar iletişim araçları kapsamındadır. Günümüzde iletişim araçları yaygın olduğundan bu araçlarla tehdit suçu sıklıkla işlenmektedir. Bu şekilde gerçekleştirilen tehditlerin muhakeme evrelerinde ispatı bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Telefonda kısa mesaj vasıtasıyla yapılan tehditlerde mesaj silinmemişse mesaj atan numara görüldüğünden GSM operatörüne sorularak tehditte bulunan kişinin tespiti mümkündür. Mesaj silinmişse mesajın geldiği saat aralığı müştekinden sorularak o saat aralığında müştekinin telefonuna gelen mesajların dökümü GSM operatöründen istenmesi suretiyle numaranın tespiti yapılmalıdır. Telefon numarası sahibinin savunmasına göre soruşturma genişletilerek şüpheli araştırılmalı veya tutarlı bir savunması yoksa suçu işlediği sabit¹²¹⁶ görülmelidir¹²¹⁷.

Telefonda yer alan ses kayıt programı vasıtasıyla konuşmanın taraflarının birisine yönelik olarak sözlü tehdit eyleminde bulunulmasının ispatı için sıklıkla başvurulanan yöntemlerden birisidir. Konuşmaların rıza olmaksızın kayıt altına alınması

¹²¹⁵ **Özen, Muharrem / Özocak, Gürkan**, “Adli Bilişim, Elektronik Deliller ve Bilgisayarlarda Arama ve El Koyma Tedbirinin Hukuki Rejimi (CMK M. 134)”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, Ankara 2015, s. 59.

¹²¹⁶ “Müştekinin kullanmakta olduğu cep telefonu numarasına gönderilen mesajların müştekinin akrabası olan tanık ... adına kayıtlı... numaralı hattan gönderildiğinin tespit edilmesi karşısında, tanık ...'a adına kayıtlı bu hattan bilgisi olup olmadığı ve kullanımında bulunup bulunmadığı, kullanımında değil ise kimin kullanımında olduğu hususları sorulmadan, sanıkların söz konusu hattı kullanmadıklarını ve sanıklardan...’in mesaj atmayı bilmediğini savunması karşısında, söz konusu hattın mesaj gönderim tarihinden 10 gün öncesine ve 10 gün sonrasına ilişkin olarak iletişim ve baz bilgileri istenilmeden, aynı süreler dahilinde söz konusu hattın hangi İmei numaralı telefonlarda kullanıldığı ve sanıkların suç tarihinde kullandıkları hatların hangi İmei numaralı telefonlarda kullanıldığı bilgileri istenilerek bu bilgiler karşılaştırılmadan, eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile sanıklardan ...’in tehdit, ...’in ise hakaret ve tehdit suçlarından mahkumiyetine karar verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2016/8682, K. 2020/6996, KT. 16.06.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 08.11.2022).

¹²¹⁷ **Gökcan/Artuç**, s. 4122.

TCK'nun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 2 nci cümlesinde düzenlenen haberleşmenin gizliliğini ihlal suçunun kanuni tanımına uymaktadır. Zira maddede kanun koyucu kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini konuşmanın tarafının rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak kaydeden kişiyi cezalandırmaktadır¹²¹⁸. Ancak Yargıtay bu şekilde kayıt altına alınan konuşmaların sadece ceza muhakemesi kapsamında kullanılmasına istisna tanımaktadır. Huzurda ve sözle yapılan tehditlerin ispatı çok güçtür. Yargıtay bu şekilde elde edilen delilin önceden kişilere tuzak kurmadan ve yönlendirmeden yapılmasını aramaktadır¹²¹⁹. Burada ani gelişen suç ve başka suretle delil elde edilememesi durumları ses kayıtlarının delil olarak değerlendirilmesinde kriter olarak benimsenmiştir¹²²⁰.

Zorunluluk halini hukuka uygunluk sebepleri arasında inceleyen doktrinde bir görüş, ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak için orantılı olarak telefon vasıtasıyla tehdide maruz kalan kişinin hakkını korumak ve failin yakalanmasını sağlamak maksadıyla ses kaydı alabileceğini ileri sürmektedir¹²²¹. Başka bir görüş, ani gelişen ve delil elde etmek amacıyla başvurulması halinde hakkın kullanılması hukuka uygunluk sebebi bağlamında dava ve şikâyet hakkının kullanılması kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir¹²²². Doktrinde

¹²¹⁸ **Sevük**, Özel Hükümler, s. 529-530; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 701.

¹²¹⁹ “Kişinin kendisine karşı işlenmekte olan bir suçla ilgili olarak, bir daha kanıt elde etme olanağının bulunmadığı ve yetkili makamlara başvurma imkanının olmadığı ani gelişen durumlarda karşı tarafla yaptığı konuşmaları kayda alması halinin hukuka uygun olduğunun kabulü zorunludur. Aksi takdirde kanıtların kaybolması ve bir daha elde edilememesi söz konusudur.” YCGK, E. 2012/1270, K. 2013/248, KT. 21.05.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.03.2022).

“Katılan ...'in sanıklar ile aynı ortamda yaptığı görüşmeleri kaydetmek suretiyle elde ettiği delillerin; katılan ...'in sanıklar ile yapmış olduğu görüşmeden sonra yetkili makamlara başvurma imkânının bulunması ve kayda alma esnasındaki durumun ani geliştiğinden bahsedilememesi nedenleriyle yasal delil niteliğinde olmadığına, sanıklar hakkındaki beraat hükümlerinin onanmasına” YCGK, E. 2020/430, K. 2021/161, KT. 02.04.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.03.2022).

¹²²⁰ “İddia edilen tehdit ve hakaret içeren sözleri sarf ettiğine dair sanığın ses kaydı bulunmasına rağmen, katılan tarafından elde edilen bu kaydın hukuka uygun delil olarak değerlendirilemeyeceğinden bahisle mahkemece sanık hakkında beraat kararı verilmiş ise de, Dairemizce de benimsenen Ceza Genel Kurulu kararlarına göre katılanın, kendisine karşı işlenen ve ani gelişen suçlarda başkaca delil elde etme imkanının bulunmaması halinde, sanık ile aralarında geçen konuşmayı kayda almasının hukuka aykırı olarak nitelendirilmeyeceği dikkate alınarak mahkumiyetine karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi bozmayı gerektirmiştir” Yarg. 4. CD, E. 2020/19858, K. 2021/17339, KT. 02.06.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.03.2022).

¹²²¹ **Zafer, Hamide**, Haberleşmenin Gizliliğini İhlal, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 515.

¹²²² **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 709; **Birtek, Fatih**, Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2017, s. 324.

benim de katıldığım görüş; hakaret, tehdit veya şantaj gibi sözlü işlenen suçlarda bu eylemlere maruz kalanların, konuşmaları kayıt altına alarak delil elde etmesini, hukuka uygunluk sebebi olan meşru savunma kapsamında kabul edilebileceğini ileri sürmektedir¹²²³. Zira kendisine yönelik tehdit içerikli saldırıyı başka türlü kanıtlama imkânı olmadığından bu saldırıya karşı kayıt almak suretiyle haberleşmenin gizliliğini ihlal suçunu işleyerek savunmada bulunmaktadır. Ancak mağdurun planlı aldığı kayıtları (önceden kurduğu düzenek yoluyla, tahrik ederek ve onun bilgisi dışında) hukuka aykırı saymaktadır. Yargıtay da meşru savunma kapsamında değerlendirdiği bir kararında; hakaret ve tehdit suçlarında delil elde etme imkânı bulunmadığı için alınan ses kayıtlarının hukuka uygun olduğundan bahisle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹²²⁴.

“Whatsapp”, “Bip”, “Telegram” vb. mesajlaşma uygulamaları vasıtasıyla yapılan tehditlerde mesajlaşma geçmişinin çıktısı belirti delili olarak tasnif edilebilir. Zira bunların gerçekliğinin de ispatlanması gerekmektedir. Mesajlaşma geçmişinde yer alan yazışmaları, isim veya telefon numaralarını bilgisayar vasıtasıyla değiştirmek mümkündür. Mesajların gerçekliği yazışma çıktılarında yer alan mesaj içeriklerini akıllı telefonunda yer alan yazışmalarla ve telefon numarasıyla eşleştirilmek suretiyle belirti delili ispatlanmakta ve gerçekliği ispatlanmış belge olarak muhakemeye etki etmektedir. Nitekim Yargıtay bu mesajları dikkate almayıp iddianameyi iade eden ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹²²⁵.

¹²²³ **Şen, Ersan**, Türk Hukukunda Telefon Dinleme Gizli Soruşturmacı X Muhbir, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008, s. 74; **Erdağ, Ali İhsan**, “İletişimin Denetlenmesi Kapsamında İki Önemli Sorun Olarak: Mağdurun İletişiminin Tespiti ve İletişimin Mağdur Tarafından Kaydedilmesi”, TBB Dergisi, S. 92, Ankara 2011, s. 49-54; **Aydın, Devrim**, Ceza Muhakemesinde Deliller, Yetkin Yayınları, Ankara 2014, s. 213-214.

¹²²⁴ “Meşru müdafaa olarak değerlendirilebilecek, örneğin hakaret, tehdit veya şantaj suçlarına muhatap olan ve o an konuşmaları kayıt altına alan mağdurun elde ettiği bu delil hukuka uygun sayılacaktır. Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; ev sahibi olan katılanın, kiracısı olan ve onlardan alacaklı olduğunu belirttiği sanıklarla telefonda yaptığı görüşmelerini kaydederek elde ettiği (kendisine karşı işlendiğini iddia ettiği tehdit ve hakaret suçlarıyla ilgili olarak, bir daha elde edilme olanağı bulunmayan) kayıtları, yetkili makamlara sunmak amacıyla topladığının, dolayısıyla hukuka uygun olduklarının kabulü gerektiğinden, hukuka uygun bu kayıtların, tüm dosya kapsamı ile birlikte değerlendirilerek, sanıkların hukuki durumlarının belirlenmesi gerektiği gözetilmeden, eksik inceleme ve yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, E. 2019/5283, K. 2021/27483, KT. 24.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 04.11.2022).

¹²²⁵ “CMK’nın 170/2. maddesine göre kamu davası açılabilmesi için soruşturma aşamasında toplanan delillere göre suçun işlendiğine dair yeterli şüphe bulunması gerekir. Cumhuriyet Savcısı, soruşturma

b. Sosyal Paylaşım Siteleri Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat

“Twitter”, “facebook”, “instagram”, “youtube”, “tiktok” vb. sosyal paylaşım sitelerinde kullanıcı kendisine hesap açmakta ve bu hesap vasıtası ile gönderi yapmaktadır. Hesapta isim soy isim yazsa bile doğruluğu saptanamamaktadır. Sahte hesaplarla tehdit suçu işlendiğinde suçun kim tarafından işlendiğinin belirlenmesi dijital delillendirme süreci olan IP numarasından suçların tespiti imkanını ortaya çıkarmıştır¹²²⁶. Bu durumda hesabın kime ait olduğu, sosyal paylaşım sitesinin yer sağlayıcısı olan şirketten, tespit edilen mesajın ne zaman ve hangi IP numarasından geldiğinin öğrenilmesi, daha sonra da tespit edilecek IP numarasının kime ait olduğunun araştırılması suretiyle belirlenmektedir¹²²⁷. Ancak Facebook, Twitter ve Instagram gibi şirket merkezleri ABD’de bulunan sosyal paylaşım sitelerine ulaşmak ve onlardan bilgi almak problemlidir. Soruşturma evresinde yazılan müzekkereye rağmen şirketlerden cevap gelmemesi durumunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmektedir. CMK m. 160/1 gereğince savcı maddi gerçeği araştırmakla yükümlüdür. Dolayısıyla Yargıtay kararlarında, Cumhuriyet savcısı zamanaşımı süresinde suçun faillerini ve delillerini araştırmak zorunda olduğundan başka yöntemlere başvurmadan (adli bilişim uzmanından yer sağlayıcıya başvurup veya IP adresi üzerinden bir araştırma yapılması gibi) olumsuz cevaba istinaden kovuşturmaya

sonucunda elde edilen delilleri değerlendirerek kamu davası açmayı gerektirir nitelikte yeterli şüphe olup olmadığını takdir edecektir. Somut olayda; şüphelinin kullandığı telefon hattından, şikayetçinin kullandığı hatta, hem sms hem de whatsapp yoluyla gönderilen tehdit ve hakaret içerir mesajlara ait dökümler dosyada yer almaktadır. Bu mesajlar dikkate alındığında, şüpheli hakkında isnad edilen suçlardan dolayı kamu davası açılması için yeterli şüphenin mevcut olduğu” Yarg. 4. CD, E. 2017/22735, K. 2018/467, KT. 11.01.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022); “İnceleme konusu somut olayda; sanığın, mağdurun cep telefonuna gönderdiğini kabul ettiği whatsapp mesaj dökümleri de hükme esas alınan deliller arasında değerlendirilmiş olup, gerekçede bu hususa da değinilip delil tartışması yapılarak sanığın eyleminin sübut bulduğuna karar verildiği anlaşıldığından, kanun yararına bozma talebinin bu nedenle reddine hükmedilmiştir.” Yarg. 4. CD, E. 2021/30760, K. 2021/27721, KT. 25.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022).

¹²²⁶ **Gedik, Doğan**, “Bilişim Suçlarında Ip Tespiti İle Ekran Görüntüleri Çıktılarının İspat Değeri”, Bilişim Hukuku Dergisi, C. 1, S. 1, Ankara 2019, s. 56.

¹²²⁷ Yarg. 4. CD, E. 2018/1629, K. 2021/12536, KT. 07/04/2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022).

yer olmadığı kararını vermemesi gerektiği ifade edilmektedir¹²²⁸. Soruşturma dosyası zamanaşımı süresince faili bulunana kadar savcılık tarafından takip edilmesi gerekir.

Sosyal paylaşım sitelerinde sahte hesap vasıtasıyla yapılan tehditlerde hakim, sanığın ikrarını almak üzerine sorgu yapmaktadır. Yapılan sorgu neticesinde sanık hesabın sahibi olduğunu ikrar ederse diğer delillerle de desteklenerek sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilmektedir¹²²⁹.

¹²²⁸ “Her ne kadar facebook, twitter, instagram isimli sosyal paylaşım siteleri ile ilgili olarak yapılan istinabe taleplerini ABD adli makamlarının cevaplamadığı, bu nedenle şüphelinin fiziki kimliğine ulaşamadığı, ilgili sitenin bağlı olduğu internet servis sağlayıcılarının ve yer sağlayıcılarının yurtdışı kaynaklı olduğu ve yabancı ülke şirket ve sunucularının kullanılması nedeniyle elektronik delil elde etme imkânının da mevcut olmadığı, bilişim suçlarının yapısı gereği İnternet ortamında elde edilebilecek delillerin yokluğu ve şüpheli ya da şüphelilerin teşhis edilememesi halinde başka türlü delil elde etme olanağının bulunmadığı, bu aşamada soruşturmanın devamı halinde yeni delillere ulaşmanın teknik ve hukukî açıdan mümkün olmadığı, müştekinin şikâyetine konu edildiği olay ile ilgili olarak şüpheli ya da şüphelilere ulaşılmasına imkân veren hiçbir delil de sunmadığı gerekçeleriyle şikâyetçinin iddiaların soyut nitelikte kaldığından bahisle kovuşturmayla yer olmadığına dair karar karar verilmiş ise de, şüphelinin facebook adlı sosyal paylaşım sitesindeki profil bilgilerinin ve diğer hususların araştırılarak şüphelinin kimlik bilgilerinin tespit edilmeye çalışılması, ABD adli makamlarıyla istinabe yapılması ve sonucuna göre şüphelinin hukuki durumunun tayin ve takdir edilmesi gerekirken, eksik soruşturma neticesinde kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilmesinin hukuka aykırı olduğu ve bu nedenle itirazın reddine dair...” Yarg. 4. CD, E. 2018/819, K. 2018/4172, KT. 01/03/2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 24.03.2022). “Somut olayda müşteki vekilinin, meçhul şüphelinin kullanmış olduğu uzak şehir kullanıcı adlı instagram uzantılı sosyal medya hesabından ahmak, tacizci, Akp'nin uşakları haramiler, çalıp çırpıp hayatlar döndüren haramiler, s..ktir git, hak yiyiciler, hırsızlar, salak, ruh hastası, Allah'ın belası, soyadına tüküreyim, günü gelince kaçacak delik arayacaksınız, o zaman görürsünüz asıl adaleti, kaçacak fare deliği arayacaksınız, şeklindeki paylaşımlar ile müvekkiline karşı hakaret ve tehdit suçunun işlendiği iddiaları ile yaptığı şikâyet üzerine, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığınca instagram isimli sosyal paylaşım sitesinin ABD'de faaliyet gösterdiği, ülkemizde bu şirketin suça konu eylemleri ile ilgili olarak teknik bilgilerin temin edilebilmesi için ceza hukuku yönünden irtibat kurulabilecek herhangi bir birimin olmadığı bu konuda ABD'ye yazılan istinabe taleplerine de terör ve çocuk pornosu suçları dışındaki tüm suçlar yönünden olumsuz cevap verildiği, işlendiği iddia olunan eylemle ilgili olarak yapılabilecek herhangi bir teknik ya da adli işlem olmadığı, ABD makamlarınca teknik verilerin iletilmemesi nedeni ile Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğüne herhangi bir araştırma yapılamadığının yapılan yazışmalardan anlaşıldığından bahisle kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilmiş ise de, söz konusu yazışmaların dosya içerisinde yer almadığının anlaşıldığı, uzak şehir kullanıcı adlı instagram hesabı ile ilgili açık kaynak araştırması yaptırılması, şüphelinin kimlik bilgilerinin tespiti durumunda savunmasının alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmeden itirazın kabulü yerine, yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmemiştir.” Yarg. 4. CD, E. 2020/18650, K. 2020/18542, KT. 07/12/2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.03.2022).

¹²²⁹ “Dosya içeriği, sanığın ikrar beyanı, internet sayfa görüntüleri ve araştırma içeriklerine göre; sanığın, bir dönem birlikte çalıştığı amiri olan katılanın, ad ve soyadı ile internette facebook sosyal paylaşım sitesinde profil hesabı açarak katılanın kişisel veri niteliğindeki fotoğrafı, doğum yeri ve tarihi, eğitim durumu, medeni hali, telefon numaraları, çalıştığı ve yaşadığı yer gibi kişisel bilgilerini yayımladığı, açtığı facebook sayfasında, katılanın kendisinin ve yakınlarının vücut ve cinsel dokunulmazlığına yönelik tehdit içeren yazı yazarak ayrıca sayfada müstehcen fotoğraf ve video paylaşımları yaptığı, atılı suçların bu şekilde sübut bulunduğu anlaşılmakla” Yarg. 12. CD, E. 2014/1409, K. 2014/20943, KT. 27.10.2014, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 25.03.2022).

c. Elektronik Posta (E-Posta) Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat

“Gmail”, “Hotmail”, “Yahoo” vb. e-posta araçlarıyla tehdit suçu işlenebilmektedir. Tehdit suçu e-posta yolu ile işlendiğinde şirket merkezi ABD olanlarda, şirketlerin Türkiye’de temsilcilikleri olmadığından ve istinabe taleplerine de olumsuz olarak cevap verildiğinden tehdit içerikli maillerde, mail adresinin kime ait olduğunun belirlenmesi güçleşmektedir¹²³⁰. Ancak Yargıtay, Cumhuriyet savcısının maddi gerçeği re’sen araştırmakla yükümlü olduğundan bahisle kovuşturmayaya yer olmadığı kararının verilmesini kabul etmemektedir. Böyle bir durumda işin gerçeğini araştırmaya devam etme yükümlülüğünün bulunduğu belirtmekte ve sırf ABD’den kim olduğuna ulaşılmadığı gerekçesi ile verilen kararları bozmaktadır¹²³¹.

d. Ses ve/veya Görüntü Alan Kameralar Vasıtasıyla Yapılan Tehditlerde İspat

Tehdit suçunun sözlü olarak gerçekleştirilmesi durumunda ispatta güçlük yaşanmaktadır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte ses ve/veya görüntü alan kameralar toplumsal hayatta suçun önlenmesi veya işlenmiş olan suçların ispatı gibi amaçlarla sıklıkla kullanılmaktadır. Kamera ile alınan görüntüler güvenilirliği tespit edildiği sürece delil olarak ceza muhakemesinde kullanılabilir¹²³². Yargıtay da işyeri güvenlik

¹²³⁰ Özsoy, Nevzat, “Yargıtay Kararları Işığında Doğrudan Bilişim Suçları (TCK 243 ve 244)”, Yaşar Hukuk Dergisi, C. 1, S. 2, Temmuz 2019, s. 340.

¹²³¹ “Somut olayda, şikayet dilekçesinde ismi geçen tanıkların ifadelerinin alınması, telefon dökümlerinin temin edilmesi, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından, suç tarihinde şikayetçinin ve şüphelinin, ... ve ... elektronik posta adreslerini kullanmaya elverişli bilgisayar, telefon, tablet vb. cihazların neler olduğunun ve halen taraflarda olup olmadığının tespitine çalışılması, tespiti halinde bu cihazlardan aksi durumda halen kullandıkları cihazlardan ... ve ... elektronik posta adreslerinin kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, ayrıca soruşturma aşamasında dosyaya sunulan elektronik posta çıktısı örnekleri esas alınmak suretiyle, internet servis sağlayıcısı ve IP adresinin tespit edilip edilemeyeceği hususunda, bilişim alanında uzman bilirkişilerden rapor alınması ve sonucuna göre şüphelinin hukuki durumunun belirlenmesinin gerektiği gözetilmemiştir.” Yarg. 4. CD, E. 2019/2277, K. 2019/9064, KT. 15.05.2019, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 28.03.2022).

¹²³² Yıldız, Ali Kemal, “Ses ve/veya Görüntü Kayıtlarının İspat Fonksiyonu”, CHD, S. 2, Aralık 2006, s. 256; Arslan, Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi, s. 263.

kamerası¹²³³, MOBESE kamerası ve sair cihaz kayıtlarının¹²³⁴ suçların ispatı bakımından yargılama aşamasında araştırılmamasını bozma sebebi kabul etmektedir.

Kamera kayıtlarından yararlanılabilmesi için inceleme ve değerlendirmeye uygun bir halde sanal dünyadan gerçek dünyaya aktarılarak gerçekliğinin saptanması gerekmektedir¹²³⁵. Dijital deliller yargılama konusu olaya ışık tutmaktadır. Ancak dijital delillerin içeriğine herhangi bir müdahale olup olmadığının veya hangi ortamda oluşturulduğunun tespiti zor olduğundan, tek başlarına delil olarak kullanılmasında sakınca bulunmaktadır. Bu yüzden diğer delillerle desteklenmesi ve delilin bir uzman tarafından teyit edilmesi gerekmektedir¹²³⁶. Dolayısıyla yargılamada hâkimin elinde delil olarak sadece dijital delil bulunması durumunda delil titizlikle incelenmesine rağmen sanığın suçu işleyip işlemediğine yönelik bir tereddüt sanık lehine yorumlanmalıdır. Şüpheden sanık yararlanır ilkesi gözetilerek yanlışma ihtimali olan

¹²³³ “Sanıkların aşamalarda suçlamayı kabul etmemesi, suç tarihinde çevre işyerlerine ait güvenlik kamerası görüntülerine yönelik katılanın ikametinde gerçekleşen hırsızlık olayına ait herhangi bir karşılaştırmanın yapılmadığının anlaşılması karşısında; sanıkların önden, profilden ve boydan çekilmiş fotoğrafları ile olay anına ait kamera görüntülerine göre sanıkların olay yerinde yer alan şahıslar olup olmadığı hususunda tereddüte mahal bırakmayacak şekilde uzman bilirkişi raporu alındıktan sonra kanıtların bir bütün halinde değerlendirilerek sonucuna göre sanıkların hukuki durumunun takdiri gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde beraatine karar verilmesi” Yarg. 6. CD, E. 2021/2766, K. 2021/18235, KT. 25.11.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06. 2022).

¹²³⁴ “Suç bölgesinde mobese kamerası veya özel kamera olup olmadığı araştırılıp, suça konu aracın, suç zaman aralığında olay yeri çevresinde bulunup bulunmadığının netleştirilmesi suretiyle hüküm kurulması gerektiği gözetilmeyerek, eksik kovuşturma ile mahkumiyet kararı verilmesi” Yarg. 17. CD, E. 2020/2630, K. 2020/6574, KT. 29.06.2020, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

¹²³⁵ “Olayla ilgili olarak soruşturma aşamasında temin edilen olay anı ve öncesine ilişkin görüntüleri içeren Otel’e ait güvenlik kamerası görüntülerinin bilirkişiye çözümlettirilmesi ile çözüm tutanaklarının duruşma sırasında taraflara okunması ve diyetlerinin sorulması gerekirken, bu usule riayet edilmediği gibi duruşma heyetince ne zaman ve nerede incelendiği tutanaklardan anlaşılmayan bu görüntülerin hükme de esas alınması suretiyle, CMK.nun 216 ve 217. maddelerine aykırı davranılması” Yarg. 1. CD, E. 2008/10249, K. 2012/48, KT. 16.01.2012, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

¹²³⁶ “İşyerine ait güvenlik kamera kayıtları ve varsa CD inceleme raporu ile sanığın teşhise elverişli fotoğrafları temin edilerek, gerektiğinde büyütme ve netleştirme teknikleri de kullanılmak suretiyle kamera görüntüleri değerlendirilerek, görüntülerdeki kişilerden birisinin sanık olup olmadığına ilişkin atanacak teknik donanımına sahip bilirkişiden veya kriminal laboratuvarından rapor alınarak ve görüntülerin duruşmada da izlenerek sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken eksik kovuşturma sonucu yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması” Yarg. 2. CD, E. 2014/37084, K. 2017/6480, KT. 05.06.2017, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

dijital deliller bakımından beraat kararı verilmelidir¹²³⁷. Yargıtay kararlarında, dijital delillerin bu niteliğini gözetilerek bozma kararı verildiği görülmektedir¹²³⁸.

Dijital delillerin ceza muhakemesinde kullanılabilmesi için hukuka uygun yollardan elde edilmesi gerekmektedir. Kanun koyucu CMK m. 217/2’de hukuka aykırı delillerin hükme esas teşkil etmeyeceğini düzenleyerek mutlak hukuka aykırı olduğunu kabul etmiştir. Delilin hukuka aykırılığından söz edildiğinde hukuka uygunluk sebebi varsa bu delilden yararlanmanın mümkün olduğunu da belirtmek gerekmektedir¹²³⁹. Yargıtay kararında da şahsi olarak kullanılan odaya kamera yerleştirme suretiyle işlenen suçta delil elde edilmesini, iddia ve savunma hakkı kapsamında hakkın kullanılmasına (TCK m. 26/1) dayandırarak hukuka uygun olduğuna karar vermiştir¹²⁴⁰. Yargıtay kamera kaydının kullanılması bakımından geliştirdiği içtihadında başka suretle delil elde edilmesinin mümkün olmadığı tehdit veya hakaret suçları dışında kişinin haberi olmadan çekilen gizli kamera görüntülerini delil olarak kabul etmemiştir¹²⁴¹. Yargıtay bu şekilde alınan kayıtlar delil elde etme

¹²³⁷ Yıldız, Ses ve/veya Görüntü Kayıtlarının İspat Fonksiyonu, s. 257; Arslan, Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi, s. 263.

¹²³⁸ “Öncelikle kamera görüntülerinin olayın tek delili olması nedeniyle, görüntüler ve sanığın fotoğraflarının mahkemece temin edilerek görüntülerdeki kişinin sanık olup olmadığı Adli Tıp Kurumu veya Kriminal Daire Başkanlığından sorularak tereddüde mahal vermeyecek şekilde belirlenmesi gerekirken, 18.02.2009 tarihli cd izleme tutanağını izleyerek görüntülerdeki şahsın sanık olduğunu tespit eden kolluk görevlilerinin tanık olarak dinlenmeksizin eksik inceleme ile hüküm kurulması” Yarg. 13. CD, E. 2012/2260, K. 2013/12578, KT. 30.04.2013, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

¹²³⁹ Arslan, Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi, s. 264.

¹²⁴⁰ “Fakülte binasının, yalnızca mağdur tarafından kullanılan öğretim üyesi odasına kendi isteği ile yerleştirilen güvenlik kamerası görüntülerinin 5237 sayılı TCK’nın 26/1. maddesinde düzenlenen hakkın kullanılması hukuka uygunluk nedenlerinden kabul edilen iddia ve savunma hakkının kullanılması kapsamında bir delil olması ve bu delilin de 5271 sayılı CMK’nın 217/2. maddesine göre hukuka uygun bulunması karşısında” Yarg. 13. CD, E. 2011/7180, K. 2012/8523, KT. 26.03.2012, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022); “Katılan ...’un eve gizli kamera yerleştirerek yaşı küçük kızının bakıcısı olan sanığın hareketlerini izlemek şeklindeki eylemi, bir başkasının özel hayatına müdahale olmayıp, çocuğuna karşı işlendiğini düşündüğü suçla ilgili olarak kaybolma olasılığı bulunan kanıtların kaybolmasını engelleyerek, yetkili makamlara sunmak amacıyla güvence altına almak olduğundan, söz konusu kamera kayıtları hukuka uygun delil olarak kabul edilerek yapılan incelemede” Yarg. 8. CD, E. 2018/7510, K. 2018/9642, KT. 20.09.2018, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

¹²⁴¹ “Dosyada, kaydın yapıldığı, tanık Ömer’in internet cafe tarzındaki işyerinde, kamera kaydı yapıldığına ilişkin yazılı bir açıklamanın bulunup bulunmadığına dair bir saptamanın yapılmadığı, ancak, kayıt çözümüne ilişkin 10.08.2005 tarihli Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarı Ekspertiz Raporunun 25. sayfasında, (Ramazan adlı kişi ile konuşma sona eriyor ve Ramazan dışarı çıkıyor, diğer şahıs içeri giren başka kişilerle konuşmaya devam ediyor) açıklamasından sonra, işyeri sahibi olarak konuşan kişinin; (bunların hepsini gizli kameraya çektim, ...konuşturdum... Ramazan'ı ...ben hepsini konuşturdum, gel bi kaydına bak, bilgisayar açtı demi)

amacıyla yapılmış olsa bile kişilik haklarına yönelik bir saldırı teşkil ettiğinden manevi tazminat gerektirdiğini ifade etmektedir¹²⁴².

şeklinde konuştuğunun açıklanması karşısında, yapılan vurmadılar, vuramazlar da yani sözlerini içeren kaydın gizli kamera kaydı olarak gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, hukuka aykırı olduğu saptanan gizli kamera çekimine ilişkin kayıtların delil olarak kullanılamayacağı gözetilmeksizin, mahkumiyete ilişkin gerekçeler arasında kayıt içeriklerinin de gösterilmiş bulunulması” Yarg. 4. CD, E. 2007/11957, K. 2009/21077, KT. 22.12.2009, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

¹²⁴² “...kişinin özel yaşamının gizliliğine dokunulamaz. Kişinin sıfatı ve konumu ne olursa olsun rızası dışında kamuya açıklanamaz. Bunlar kişinin gizli alanını oluşturur. Kişinin hukuka aykırı şekilde konuşmalarının ve görüntüsünün gizlice kayda alınması onun kişilik haklarına ve özel yaşamına saldırı niteliği taşır. Bu ses ve görüntü kayıtlarının herhangi bir yolla kamuoyuna yansıtılması, ifşa edilmesi de kişilik haklarına yapılmış ikinci bir saldırı niteliğindedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 07/03/2007 tarih 2007/4-98 esas 2007/110 karar sayılı kararı da aynı doğrultudadır. Mahkemece, açıklanan ilkeler doğrultusunda bir inceleme ve değerlendirme yapılmamıştır. Dava konusu yayınların, gizli kayıtlara dayalı olup olmadığı araştırılmalı; sabit görüldüğü takdirde, tazminat sorumluluğu benimsenmelidir. Karar, bu nedenlerle yerinde görülmemiş ve bozmayı gerektirmiştir.” Yarg. 4. HD, E. 2014/10463, K. 2015/6652, KT. 25.05.2015, <https://karararama.yargitay.gov.tr>, (ET: 03.06.2022).

SONUÇ

Tez çalışmamızın ilk bölümünde tehdit kavramı, suçun tarihi gelişimi, korunan hukuki değer ve ülkemizin de dahil olduğu kıta Avrupası hukuk sistemini benimseyen ülkelerin ceza kanunlarında tehdit suçunun düzenleniş biçimi karşılaştırmak suretiyle incelenmiştir.

1- Bireyin özgür olması iç ve dış hürriyetin sağlanması ile mümkündür. Hürriyet, bireylerin herhangi bir zorlama olmaksızın iradesini serbestçe yönlendirebilmesini ve buna yönelik davranabilmesini kapsamaktadır. TCK hürriyete karşı suçlar bölümüne kişilere karşı suçlar kısmında yer vererek bireyi esas aldığını göstermektedir. Hürriyete karşı suçlar bölümünde hürriyete yönelik ihlaller yaptırım ile karşılanmakta ve bu bölüm tehdit suçu ile başlamaktadır.

2- TCK'nun yürürlüğe girmesine kadar olan süreçte Osmanlı Devleti dönemi ve ETCK önem arz etmektedir. Osmanlı Devleti döneminde şer'i hukuk ve örf'i hukuk bağlamında TCK'nda yer alan tehdidin silahla işlenmesi nitelikli haline benzer hükümlerin bulunduğu görülmektedir. Tehdidin temel hali ve silahla tehdit dışındaki nitelikli haller bakımından Osmanlı Devleti döneminde düzenleme bulunmaması bu eylemlerin cezasız kalacağı anlamına gelmemektedir. Nitekim eylemin türü ve ağırlığına göre kadı fail hakkında ta'zir cezasına hükmedebilir. ETCK'nda ise, TCK'ndan farklı olarak basit tehdit (ETCK m. 191) ve şartlı tehdit (ETCK m. 188/1) ayırımına yer verilmiştir. Bu ayırma TCK ile son verilmiştir.

3- Türkiye'nin de dahil olduğu Kıta Avrupası hukuk sisteminde yer alan ülkelerin ceza kanunlarında yer alan tehdit suçu incelendiğinde farklı şekillerde düzenlendiği görülmektedir. Bazı ceza kanunları basit tehdit ve şartlı tehdit ayırımına yer verirken (FCK), bazıları tehdit konusu zararın suç teşkil etmesi gerektiğini kabul etmektedir (ACK, PCK). Bunlara karşılık İSPCK'nda ise, TCK'nda olduğu gibi tehdit içerikli eylemin suç teşkil etmesini aramamış suç içermeyen haksızlıkları da tehdit kapsamında değerlendirmiştir. İSVCK'nda TCK'ndan farklı olarak ağır bir tehditte

bulunulması neticesinde mağdurun korku ve endişeye uğramasını suçun tamamlanması bakımından aramaktadır. Eylem neticesinde mağdur üzerinde bir korku oluşmamışsa suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmektedir. RUCK’nda TCK’ndan farklı olarak tehdidin nitelikli hallerine yer verilmemiştir. RCK’nda tehdidin koruduğu değerler TCK’ndan farklı olarak yalnızca mağdurun hayat ve sağlığıdır. AVCK’nda, TCK’ndan farklı olarak tehdit suçunun içerisinde intihara yönlendirme suçu da düzenlemektedir. ACK’nda ise, TCK’nda yer almayan bir suçun gerçekleşmeyeceğini bilmesine rağmen muhatabını korku ve endişeye sevk etmek için bir suçun işleneceğini bildirilmesi de suç olarak düzenlemektedir. Mağduru korku ve endişeye düşürecek böyle bir eylem TCK’nda yaptırım altına alınmamıştır.

4- Tehdit suçu ile korunan hukuki değer, kişilerin huzur ve sükûnu ile güvenlik duygusudur. Kanun koyucu tehdidin yöneldiği hukuki değerler bakımından da bir ayrıma gitmiştir. Hayat, vücut dokunulmazlığı ve cinsel dokunulmazlık suçun temel halinde cezalandırırken, malvarlığı bakımından büyük bir zararda bulunacağından bahisle veya maddede sayılan değerler dışında sair kötülükle tehdit edilmesini yaptırım altına almıştır.

İkinci bölümde doktrin ve uygulama dikkate alınmak suretiyle tehdit suçunun unsurları değerlendirilmiştir. Bu bölümde suçun unsurları dışında yer alan kusurluluk bahsi de tehdit kapsamında incelenmiştir.

1- Tehdit, bir kimsenin başkasının hayatı, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlığı, büyük bir zarara yol açmak suretiyle malvarlığı veya bu menfaatler dışında bir hukuki değerine yönelik olarak failin iradesine bağlı, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel olan ve objektif olarak korkutmaya elverişli haksız bir saldırıda bulunulacağının bildirilmesidir. Kanun koyucu cezalandırma bakımından tehdidin yöneldiği hukuki değerlere göre bir ayırım yapmıştır. Hürriyete yönelik bir suç olan tehdidin yönelen değerlerden hangisinin mağdurun iç hürriyetine daha ağır zarar vereceği belli değildir. Örneğin bir öğretmen öğrencisine “*ne yaparsan yap benim dersimden geçemeyeceksin*” şeklinde gerçekleştirdiği sair kötülük içeren bir tehdit hayat veya sağlığa yönelen tehditten daha çok korkutucu olabilir. Kanaatimce

hukuki değerlere yönelik bir ayırım yapılarak cezalandırılmanın belirlenmesi yerine tehdidin ağırlığı üzerinden hakimın takdir yetkisini kullanması imkanını sağlayacak bir düzenlemenin tehdit suçu bakımından getirilmesi vicdani kanaate imkan sağlayan (CMK m. 217/2) kanunumuz bakımından daha hakkaniyetli olacaktır.

2- Tehdidin gerçekleşmesi için mağduru objektif olarak korku ve endişeye sevk edici elverişliliğe sahip olması arandığından soyut tehlike suçudur. Mağdurun sübjektif olarak bu eylemden korkması aranmaz. Objektif olarak korkutmaya elverişli tehdit içerikli eylemin muhatabına ulaşması suçun gerçekleşmesi bakımından yeterli olduğundan sırf hareket suçudur. İcra hareketleri kısımlara bölünebiliyorsa teşebbüs mümkündür (yazıyla yapılan tehditler). Sözle mağdurun huzurunda yapılan tehditlerde icra hareketleri kısımlara bölünemediğinden teşebbüs mümkün değildir.

3- Mağdurun kendisine veya yakınına yönelik ileride kötülükte bulunacağından bahisle tehdit edilmesi halinde suç oluşturmaktadır. Bu bakımdan mağdurun yakınları da tehdidin yöneldiğı kişiler kapsamındadır. Mağdurun yakını tespit edilirken mağdurla yakının kişisel ve sosyal ilişkileri kriter olarak alınmalıdır.

4- Suçun kadına karşı, silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla, özel işaretlerle, birden fazla kişi birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılması suretiyle ve sağlık mesleğı mensubuna yönelik olmak üzere işlenmesi halinde suçun cezası ağırlaşmaktadır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zararda bulunacağından bahisle veya sair bir kötülükte bulunacağının bildirilmesiyle işlenmesi halinde ceza hafiflemektedir. Alacağın tahsili amacıyla yağma suçunda cezalandırma bakımından kanun koyucu tehdit hükümlerine atıf yapmıştır. Tehdit bakımından böyle bir nitelikli hal bulunmamaktadır. Burada yağma suçunun unsurları oluştuğı için cezalandırma tehditten yapılıır. Ancak yağmanın sonuçları fail hakkında uygulanmalıdır.

5- Tehdidin silahla işlenmesi uygulamada en sık karşılaşılan nitelikli hallerden birisidir. Bu nitelikli halin söz konusu olabilmesi için silahın mağdura herhangi bir şekilde yöneldiğinin objektif olarak algılanabilmesi yeterlidir. Silahın TCK m. 6

kapsamında gerçek olması şart değildir. Gerçeğine benzer nitelikte objektif olarak mağduru korkutmaya elverişli oyuncak veya kuru sıkı tabanca ile tehditte bulunulması halinde fail nitelikli halden sorumlu olur. Silahın gerçekliğinin tespitinde kriter orta zekaya sahip bir kimsenin silahın gerçekliğini anlayıp anlamamasıdır. Silahtan bilinçli bir şekilde tehdit amacıyla yararlanılması gerekmektedir.

6- Tehdidin kadına karşı işlenmesi nitelikli hali Anayasa’da güvence altına alınan pozitif ayrımcılığın kapsamını dışındadır. Dolayısıyla tehdidin kadına karşı işlenmesi hükmü ya tamamen kaldırılmalı ya da mevcut düzenlemedeki ibare değiştirilmelidir. Mevcut düzenlemenin “*cinsiyete dayalı bir ayrımcılık sebebiyle kadınların tehdit edilmesi*” şeklinde değiştirilmesi pozitif ayrımcılığa ve kanun koyucunun amacına daha uygun olacaktır.

7- Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit cezayı hafifleten nitelikli hal kapsamında TCK’nda düzenlenmektedir. Kanunun sitematiği ile lafzi yorum yapıldığında ileride meydana gelecek saldırının konusu olan malvarlığına yönelik zararın küçük olması halinde mağdurun iç huzurunu bozan bu nitelikte bir tehditten dolayı failin cezasız kalması sonucuna ulaşılmaktadır. Sair kötülük ibaresi aslında maddede sayılan hukuki değerler dışındaki hukuki değerleri kapsamına almaktadır. Bu bakımdan zararın küçük olması halinde sair kötülük kapsamında kabul edilebilir. Ancak kanun koyucu bu durumda malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratma ibaresi kullanmasının bir anlamı kalmamaktadır. Malvalığı itibarıyla küçük bir zararın da tehdidin kapsamında olduğunun kabulü için kanunda yer alan “*malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından*” ibaresinin “*malvarlığı itibarıyla zarara uğratacağından*” şeklinde düzeltilmesi gerekmektedir.

8- Teknolojinin de gelişmesi tehdidin internette işlenmesini kolaylaştırmakta mağdurun korkutuculuğunu artırmaktadır. Bu kapsamda kişilerin birden fazla sosyal medya hesabı açmak suretiyle anonimliğin artırılması karşımıza siber zorbalık kavramını çıkarmaktadır. Siber zorbalığın suç olarak düzenlenip düzenlenmemesi meselesinde tartışma bulunmaktadır. Siber zorbalığın kapsamını ve tanımını belirlemede güçlük bulunmaktadır. Burada yer alan eylemler aslında TCK’nda

düzenlenen suçların kanuni unsurlarına uymaktadır. Siber zorbalık şeklinde yeni bir suçun düzenlenmesi kapsamı belli olmadığından belirlilik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Tehdidin özellikle internette işlenmesi, hesapların anonim olması ve mağdurun üzerindeki korkunun artması nedeniyle meselenin nitelikli hal olarak düzenlenmesi suçta ve cezada kanunilik ilkesine uygun olur. Bu kapsamda TCK'nun 106 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına “*elektronik iletişim araçları vasıtasıyla işlenmesi*” nitelikli hali eklenmelidir.

9- Tehdide iradesini baskı altına almak suretiyle başkasını suç işlenmesinde araç olarak kullanma halinde de başvurulmaktadır. Bu durumda araç olarak kullanan kişi hem objektif olarak korutmaya elverişli tehdit suçundan hem de araç olarak kullanılan kişinin gerçekleştirmiş olduğu suçtan dolayı fail olarak sorumluğu söz konusu olmaktadır.

10- Tehdide kavga sırasında fevren ve öfke ile sıklıkla başvurulmaktadır. TCK sitematiğine uygun olarak değerlendirdiğimizde kavga sırasında fevren ve öfke ile olmasına bakılmaksızın tehditte bulunulması halinde haksız tahrik hükümleri de dikkate alınarak fail cezalandırılmaktadır. Tehdit farklı hukuki değerleri korusa da, hakaret gibi genellikle kavga sırasında veya öfke ile haksızlığa tepki olarak gerçekleşmektedir. Kanun koyucu hakarete özel haksız tahrik hükmü getirirken tehdit bakımından böyle bir tercihte bulunmamıştır. Özellikle karşılıklı tehditler bakımından uygulamada Yargıtay gelecekte saldırının gerçekleşmesini muhakkak olduğunu görerek meşru savunma kapsamına almaktadır. ETCK döneminde ise, Yargıtay içtihatla yapay bir taammüt unsuru ortaya koyarak unsurun gerçekleşmemesi sebebiyle beraat kararı vermek suretiyle meseleyi çözmekteydi. TCK ise, genel haksız tahrik hükümlerini uygulamaktadır. Tehdit suçu bakımından özel haksız tahrik hükmünün, haksız fiile karşı tehdit, karşılıklı tehdit ve kasten yaralama suçuna karşı tehdit olmak üzere hakarete olduğu gibi üç fıkra halinde kusurluluğu azaltan/ortadan kaldıran hal olarak düzenlenmesi hakkaniyete uygundur. Böylece ETCK döneminde başlarda uygulanan kavga esnasında fevren ve öfke ile söylenen sözlerin manevi unsuru oluşturmadığından suç teşkil etmeyeceği görüşü bu durumun özel haksız tahrik bağlamında ele alınmasıyla çözülmüş olur.

Üçüncü bölümde suçun özel görünüş şekilleri, yaptırım ve suçun muhakemesi konuları doktrin ve uygulama kapsamında değerlendirilmiştir.

1- Tehdit sırf hareket suçu olduğundan yalnızca iletiyle işlenmesi halinde icra hareketleri kısımlara bölünebildiğinden teşebbüs mümkündür. İcra hareketleri kısımlara bölünemediği için huzurda yapılan tehditler teşebbüse elverişli değildir.

2- Birden fazla kişi ortak hakimiyet kurarak suçun işlenmesinde katkıda bulunması halinde müşterek faillik söz konusu olur. Aynı zamanda birden fazla kişinin tehdit suçunu birlikte işlemesi nitelikli hal kapsamında olduğundan cezada artırım yapılmaktadır. Azmettiren ve yardım eden nitelikli hal kapsamda değildir. Azmettiren ve yardım edenin işlenen suçtan sorumluluğunun belirlenmesinde bağlılık kuralı dikkate alınmalıdır.

3- Tehdit genel bir norm olduğundan TCK’nda yer alan birçok suç tipi bakımından bir fiille işlenmeleri halinde farklı neviden fikri ıçtima hükümleri söz konusu olmaktadır. Ancak kanun koyucu TCK’nun 106 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında bazı suçların tehdit amacıyla işlenmesine özel ıçtima hükmü getirmiştir. Kasten öldürme, kasten yaralama ve mala zarar verme suçları tehdit amacıyla işlenmişse gerçek ıçtima uygulanır. Bu hüküm fail hakkında şartları oluşsa da farklı neviden fikri ıçtima hükmünün uygulanmasını engellemektedir. Bağımsız bir norm niteliğinde olan tehdidin bir fiille birden fazla kişiye karşı işlenmesi halinde aynı neviden fikri ıçtima hükmü uygulanır.

4- Tehdit tamamlayıcı bir norm niteliğinde olduğundan TCK’nda yer alan suç tiplerinde cezayı ağırlaştıran nitelikli unsur veya suçun bir unsuru olarak düzenlendiği görülmektedir. Tehditte bulunmak suretiyle bu suçların işlenmesi halinde hukuki anlamda tek suç söz konusu olacağından bileşik suç hükümleri uygulanır.

5- Kanun koyucu tehdit suçunun temel ve nitelikli halinin cezasını basit müdahale ile kasten yaralamanın temel ve nitelikli haline göre daha ağır düzenlemiştir.

Biri zarar suçu (yaralama) diğeri zarar ihtimalini (tehdit) yaptırım altına almaktadır. Bu ise adalet duygusunu zedelemekte, mantığa ve hakkaniyete aykırı sonuç doğurabilmektedir. Suçların niteliği cezaların miktarı ve eylemleri suç ile yaptırım altına alma suç politikası kapsamında kanun koyucunun görevidir. Cezaların miktarı bakımından kanun koyucunun bir çalışma yapıp uygulama bakımından problemlere yol açan bu haksız durumu ortadan kaldırması gerekmektedir.

6- Tehdit suçunun kanuni düzenlemesinde azami ceza üst sınırı beş yıl hapis cezasıdır. Cezanın miktarı bakımından incelendiğinde beş yıl uzun bir süredir. Ancak ceza infaz rejimimizde yer alan açık ceza infaz kurumuna ayrılma yönetmeliği, koşullu salıverme süreleri ve denetimli serbestliğe ayrılma imkanı mahkumun beş yıl boyunca hürriyetinden kısıtlı bir şekilde ceza infaz kurumunda cezasını çekmesinin önüne geçmektedir. Mevcut ceza infaz düzenlemelerimiz cezanın kefarete amacından ziyade topluma kazandırma amacına yoğunlaşmıştır. Bu ise, ceza ile beklenen kefarete amacına aykırıdır. Bu kapsamda ceza infaz sistemimizin de düzeltilmesi gerekmektedir.

7- Teknolojinin de gelişmesiyle dijital deliller vasıtasıyla tehdit suçunun ispatlandığı görülmektedir. Suçun muhakemesinde özellikle sözlü tehditlerin ispatı bakımından güçlük bulunmaktadır. Bu kapsamda iletişim araçlarıyla, sosyal paylaşım siteleri vasıtasıyla, elektronik posta yoluyla, ses ve/veya görüntü alan kameralar vasıtasıyla tehdit suçu ispatlanmaktadır.

8- Akıllı telefonlarda bulunan ses kayıt uygulamasıyla konuşmanın taraflarından birisi diğerinin sesini kaydedebilmektedir. Bu durum haberleşmenin gizliliğini ihlal suçunun unsurlarını oluştursa da özellikle sözlü tehdidin ispatındaki güçlük bulunmakta ve başka suretle delil elde edilemesi mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla bu eylemlere maruz kalanlar daha önceden konuşmanın tarafına bir tuzak kurmaması halinde mahkemeye sunmak amacıyla ses kaydı alması hukuka uygunluk sebebi olan meşru savunma kapsamında olacağından suç teşkil etmez.

9- Sosyal paylaşım sitelerinde kullanıcı kendisine hesap açmakta ve bu hesap vasıtası ile gönderi yapabilmektedir. Hesabın sahipleri rumuz kullandığından sahibi çoğunlukla tespit edilememektedir. Bu durumda CMK m. 160/1 gereğince savcı maddi gerçeği araştırmakla yükümlü olduğundan IP adresi üzerinden araştırma yapılmalıdır. Kendisine hesabın sahibinin belirlenemediği şeklinde olumsuz cevap gelmesine rağmen kovuşturmayaya yer olmadığı kararı vermemeli ve başka yöntemlere başvurmak suretiyle gerçeği araştırmalıdır.

10- Elektronik posta vasıtasıyla tehdit suçunun gerçekleştirilmesi halinde şirket merkezi ABD olanlarda, şirketlerin Türkiye’de temsilcilikleri olmadığından ve istinabe taleplerine de olumsuz olarak cevap verildiğinden mail adresinin kime ait olduğunun belirlenmesinde güçlük bulunmaktadır. Ancak savcılığın olumsuz cevaplara rağmen maddi gerçeği araştırma yükümlülüğü bulunmaktadır.

11- Ses ve/veya görüntü alan kameralar vasıtasıyla tehdit suçunun ispatı mümkündür. Ancak bu kayıtlarından muhakemede yararlanılabilmesi için hakim inceleme ve değerlendirmesine uygun bir hale getirilmesi gerekmektedir. Bu ise, ses ve/veya görüntünün sanal dünyadan gerçek dünyaya aktarılması ile söz konusu olmaktadır. Dijital delilin içeriğine müdahale edilip edilmediğinin tespitinde zorluk bulunduğundan tek başına mahkumiyet için yeterli değildir. Bu yüzden delilin teyidi suretiyle suçun ikrarı, tanık veya belge gibi başka delillerle desteklenerek maddi gerçek araştırılmalıdır. Dolayısıyla yargılamada yalnızca dijital bir delilin bulunmasına rağmen hakim sanığın suçu işleyip işlemediğinde şüphe yaşıyorsa sanık lehine yorumlamalıdır.

KAYNAKÇA

Akagündüz, Ahmed, “*Kanunnamelerdeki Ceza Hukuku Hükümleri ve Şer’i Tahlili*”, İslami Araştırmalar Dergisi, C. 12, S. 1, Ankara 1999, s. 1-16.

Akagündüz, Said Nuri, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması, Rağbet Yayınları, İstanbul 2017.

Akbulut, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 9. Baskı, Ankara 2022.

Akbulut, İlhan, “*İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar*”, AÜHFD, C. 52, S. 1, Ankara 2003, s. 167-181.

Akcan, Esra Alan, “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü ve Basit Yargılama Usulünün Uygulanmasıyla Birlikte Gündeme Gelen Sorunlar*”, Necmettin Erbakan Hukuk Kongresi, 10-12 Nisan 2021.

Akkaya, Çetin, “*Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 13, Haziran 2019, s. 1-38.

Aksoy Retornaz, Eylem, Özel Ceza Hukuku, C. V, Genel Tehlike Yaratan, Çevreye Karşı ve Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

Alacakaptan, Uğur, Suçun Unsurları, Sevinç Matbaacılık, Ankara 1975.

Alan, Esra, “*Ceza Muhakemesinde Mağdurun Hakları*”, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Alşahin, Mehmet Emin, Ceza Hukukunda Zamanaşımı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

Alşahin, Mehmet Emin, Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 857-880.

Altunç, Sinan, Kamu Hizmetlerinden Yararlanma Hakkının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Altunç, Sinan, Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Arıcan, Mehmet, Ceza Adaleti, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.

Arslan, Çetin, “*Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi*”, CHKD, C. 3, S. 2, İstanbul 2015, s. 253-266.

Arslan, Çetin, “*İnsan Ticareti Suçu (ETCK m. 201/b)*”, AÜHFD, C. 53, S. 4, Ankara 2004, s. 19-83.

Artuk, Mehmet Emin, “*İntihar ve İntihara Yardım Suçu Üzerine Bir Deneme*”, SÜHFD, C. 4, S. 1-2, Konya 1994.

Artuk, Mehmet Emin, “*Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda İntihara İkna ve Yardım Suçu*”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları, C. 8, S. 1-3, İstanbul 1994, s. 7-60.

Artuk, Mehmet Emin, “*Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunlarından 1840 ve 1851 Tarihli Kanunların İncelenmesi*”, Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları Dergisi, S. 16, Güz 2013, s. 5-21.

Artuk, Mehmet Emin / Akcan, Esra Alan, “*Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçu (TCK m. 116)*”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, İzmir 2019, s. 2703-2728.

Artuk, Mehmet Emin / Akcan, Esra Alan, “*Mukayeseli Hukuk ve Türk Ceza Hukukunda Güvenlik Tedbirleri*”, İMÜHFD, C. 3, S. 2, Güz 2016, s. 5-38.

Artuk, Mehmet Emin / Alşahin, Mehmet Emin, “*Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu*”, MÜHFHAD, C. 18, S. 1, Haziran 2012, s. 3-38.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2022.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 20. Baskı, Ankara 2022.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 5. Baskı, Ankara 2004.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 15. Baskı, Ankara 2015.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Gerekçeli Ceza Kanunları, Alkım Yayınları, İstanbul 1997.

Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Yenidünya, Caner, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2014.

Avcı, Mustafa, “*Osmanlı Ceza Muhakemesinde Sulh (Uzlaştırma)*”, SÜHFD, C. 25, S. 1, Konya 2017, s. 11-71.

Aydın, Devrim, Ceza Muhakemesinde Deliller, Yetkin Yayınları, Ankara 2014.

Aydın, Devrim, “*Suçta Teşebbüs*”, AÜHFD, C. 55, S. 1, Ankara 2006, s. 85-113.

Aydın, Devrim, “*Tehdit Suçu*”, CHD, Y. 15, S. 42, Nisan 2020, s. 9-42.

Aydın, Mehmet Akif, Türk Hukuk Tarihi, 19. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2022.

Aydın, Murat, “*Ulaşım Araçlarına ve Sabit Platformlara Karşı Suçlar*”, SDÜHFD, C. 5, S. 1, Isparta 2015, s. 79-115.

Aydoğdu, Yasin, “*Türk Hukukunda Siyasi Haklar ve Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi Suçu*”, TBB Dergisi, S. 128, Ankara 2017, s. 39-73.

Bacaksız, Pınar, “*Cezalandırma ve Topluma Yeniden Kazandırma*”, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, DEÜHFD, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 4917-4941.

Bakıcı, Sedat, “*Tehdit Suçu ve Unsurları*”, Ankara Barosu Dergisi, S. 5, Ankara 1992, s. 717-727.

Bayındır, Sinan, “*İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali (TCK m. 117/1)*”, DEÜHFD, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, C. 21, Özel Sayı, İzmir 2019, s. 157-195.

Bayra, Adem Ersin, Güvenlik Devleti, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

Bayraktar, Köksal, “*Ceza Hukukunda Suç Olmaktan Çıkarma Akımı*”, İÜHFM, C. 50, S. 1-4, İstanbul 2011, s. 197-212.

Bayraktar, Köksal, Çalışma Özgürlüğünü Engelleme, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şeref, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Baytaç, Abdullah Batuhan, Kanunilik İlkesi Bağlamında Ceza ve Ceza Muhakemesinde Yorum, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Berber, Leyla Keser, Adli Bilişim, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2004.

Besiri, Arzu, “Ötanazi ve Yaşam Hakkı”, TBB Dergisi, S. 86, Ankara 2009, s. 187-203.

Bıyıklı, Hasan, “Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu ve Türk Ceza Hukuku Sistemi, II”, YD, C. 7, S. 4, Ekim 1981, s. 505-518.

Birtek, Fatih, Ceza Muhakemesinde Delil ve İspat, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2017.

Bock, Dennis, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, Heidelberg 2018.

Bock, Dennis, Strafrecht Besonderer Teil I Nichtvermögensdelikte, Springer, Berlin 2018.

Bozbayındır, Gülşah, “Cyberbullying and Criminal Law”, İÜHFM, S. 77/1, İstanbul 2019, s. 425-450.

Centel, Nur, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Şantaj Suçu”, C. 9, S. 2, YÜHFD, İstanbul 2012, s. 101-122.

Centel, Nur, “Cezanın Amacı ve Belirlenmesi”, Prof. Dr. Turhan Tufan Yüce’ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir 2001, s. 337-372.

Centel, Nur / Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayıncılık, 21. Bası, İstanbul 2022.

Centel, Nur / Zafer, Hamide, Cinsel Saldırı Suçu (TCK m. 102), Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 225-264.

Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem Yenerer, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Beta Yayıncılık, 5. Bası, İstanbul 2021.

Cihan, Erol, Cebir Kullanma Cürmü, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1978.

Cihan, Erol, “*Kişisel Özgürlüğü Sınırlama Cürmü*”, İÜHFM, C. 41, S. 1-2, İstanbul 1975, s. 47-69.

Çakır, Kerim, Sosyal Ağlarda Siber Zorbalık ve Ceza Hukuku, Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

Çakır, Kerim, “*Uzlaştırmanın Kapsamı ve Şartları*”, MÜHFHAD, C. 24, S. 1, Haziran 2018, s. 446-452.

Çakmut, Özlem Yenerer, “*Cebir Suçu*”, Prof. Dr. Doğan Soyaslan Armağanı, ERÜHFD, C. 8, S. 2, Kayseri 2013, s. 221-228.

Çakmut, Özlem Yenerer, “*Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu*”, Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, MÜHFHAD, İstanbul 2013, s. 587-602.

Çakmut, Özlem Yenerer, Türk Ceza Kanunu’nda İnsan Ticareti Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 265-294.

Çalışkan, İbrahim, “*İslam Hukukunda Ceza Kavramı ve Had Cezaları*”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S. 31/1, Ankara 1990, s. 367-397.

Çetin, Soner, “*Ceza Muhakemesi Kanununda Uzlaşma*”, TBB Dergisi, S. 82, Ankara 2009, s. 1-33.

Çetintürk, Ekrem, Ceza Adalet Sisteminde İkrarın Önemi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1041-1069.

Çetintürk, Ekrem, Onarıcı Adalet ve Ceza Adalet Sisteminde Uzlaştırma, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.

Çınar, Ali Rıza, Tehdit Suçu, Turhan Kitabevi, Ankara 2002.

Daragenli, Vesile Sonay, “*Tehlike Suçları*”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1998.

Değirmenci, Olgun, “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Basit Yargılama Usulü (CMK m. 251-252)*”, THD, C. 15, S. 161, Ocak 2020, s. 36-51.

Değirmenci, Olgun, “*Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu*”, TBB Dergisi, S. 67, Ankara 2006, s. 57-96.

Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2022.

Demirel, Muhammed, “*Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu*”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 24, S. 4, Ankara 2020, s. 489-553.

Doğan, Fatma Karakaş, “*Türk Ceza Hukukunda Cezaların İçtimai Kurumunun Düzenlenmesi Gerektiği Üzerine*”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, Ankara 2011, s. 85-104.

Doğan, İlyas / Özdemir, Omca, Yaşam Hakkı, İnsan Hakları Hukuku, Astana Yayınları, 2. Bası, Ankara 2015.

Doğan, Koray, “*Tehlike Suçu İle Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimai Sorunu*”, TAAD, Y. 5, S. 16, Ocak 2014, s. 179-208.

Dönmezer, Sulhi, “*Suç Siyaseti*”, İÜHFM, C. 52, S. 1-4, İstanbul 1987, s. 1-33.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. I, Beta Yayıncılık, 11. Bası, İstanbul 1994.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. II, Beta Yayıncılık, 10. Bası, İstanbul 1994.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. I, Der Yayıncılık, 14. Bası, İstanbul 2016.

Dural, Mustafa / Ögüz, Tufan, Türk Özel Hukuku C. II Kişiler Hukuku, 22. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2021.

Durgut, Abdulhamit, “*Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu*”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2019.

Durhan, İbrahim, “*Osmanlı Hukukunun Yapısı Üzerine Bir Etüd*”, EÜHFD, C. 3, S. 1, Erzincan 1999, s. 215-232.

Durhan, İbrahim, “*Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler*”, EÜHFD, C. 12, S. 3-4, Erzincan 2008, s. 55-111.

Dursun, Selman, “*Türk Ceza Hukuku’nda Cinsel Suçlara Genel Bir Bakış*”, CHD, S. 24, Nisan 2014, s. 57-73.

Egemenoglu, Alaaddin, Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.

Egemenoglu, Alaaddin, “Yargıtay Kararları Işığında Tehdit Suçu (TCK m. 106)”, İMÜHFD, C. 4, S. 1, Bahar 2017, s. 59-102.

Egemenoglu, Alaaddin, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Ek Madde 12 Kapsamında Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Görev Yapan Personele Karşı İşlenen Suçlarda Soruşturma Usulü, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1389-1410.

Ekinci, Ekrem Buğra, Osmanlı Hukuku, Arı Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008.

Erdağ, Ali İhsan, “İletişimin Denetlenmesi Kapsamında İki Önemli Sorun Olarak: Mağdurun İletişiminin Tespiti ve İletişimin Mağdur Tarafından Kaydedilmesi”, TBB Dergisi, S. 92, Ankara 2011, s. 31-61.

Erem, Faruk, Hürriyet ve Suç, AÜHFY, Ankara 1952.

Erem, Faruk, “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, AÜHFD, C. 25, S. 1, Ankara 1968, s. 11-33.

Erem, Faruk, “Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu”, Adalet Dergisi, Y. 43, S. 7, Ankara 1952, s. 863-879.

Erem, Faruk, “Ümanist Doktrin Açısından Özel Kast”, AÜHFD, C. 26, S. 1, Ankara 1969, s. 1-4.

Erem, Faruk / Danışman, Ahmet / Artuk, Mehmet Emin, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1997.

Erem, Faruk / Toroslu, Nevzat, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Savaş Yayınevi, Ankara 1983.

Ergün, Güneş Okuyucu, Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu, Çakmak Yayınevi, Ankara 2010.

Erman, Barış, “İnanç, Düşünce ve Kanaat Hürriyetinin Kullanılmasını Engelleme Suçu (TCK m. 115)”, YÜHFD, C. 14, S. 2, İstanbul 2017, s. 271-291.

Erman, Fulya Eroğlu, Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Erman, Sahir / Özek, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm-Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 369-413), Dünya Yayıncılık, İstanbul 1995.

Erman, Sahir / Özek, Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm-Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (TCK 448 - 490), Dünya Yayıncılık, İstanbul 1994.

Ersoy, Uğur, “*Ceza Hukukunun Gri Alanı: Tehlike Suçları*”, TAAD, Y. 11, S. 41, Ocak 2020, s. 27-64.

Ersoy, Uğur, “*İntihara Yönlendirme Suçu*”, TBB Dergisi, S. 136, Ankara 2018, s. 75-140.

Evik, Ali Hakan, Sendikal Hakların Kullanılmasının Engellenmesi, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Evik, Vesile Sonay, Suça İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.

Fuchs, Helmut / Reindl-Krauskopf, Susanne, Strafrecht Besonderer Teil I, 3. Auflage, Springer, Wien 2009.

Gedik, Doğan, “*Bilişim Suçlarında İp Tespiti İle Ekran Görüntüleri Çıktılarının İspat Değeri*”, Bilişim Hukuku Dergisi, C. 1, S. 1, Ankara 2019, s. 51-84.

Gökçen, Ahmet, “*Hürriyete Karşı Suçlar*”, LHD, Y. 2, S. 32, İstanbul 2005, s. 2767-2798.

Gökçen, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, Sahra Kitabevi, İstanbul 1989.

Gökçen, Ahmet / Şenerdoğan, Büşra, Yağma Suçu ve Nitelikli Halleri, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 399-468.

Gökcan, Hasan Tahsin / Artuç, Mustafa, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

Göktürk, Neslihan, Fikri İctima, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

Göktürk, Neslihan, “*Hukuka Uygunluk Nedenleri Objektif Nitelikte Midir?*”, CHD, S. 27, Nisan 2015, s. 15-20.

Göktürk, Neslihan, “*Suçun Yasal Tanımında Yer Alan Hukuka Aykırılık İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon*”, İÜHFD, C. 7, S. 1, Malatya 2016, s. 407-450.

Göktürk, Neslihan, “*Türk Hukuku’nda Suçların İctimai*”, CHKD, C. 2, S. 1-2, İstanbul 2014, s. 31-59.

Gözübüyük, Abdullah Pulat, Türk Ceza Kanunu Şerhi C. II, Kazancı Hukuk Yayınları No: 64, İstanbul 1988.

Gültekin, Enes, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

Günay, Mehmet, “*Yağma Suçunun Hukuki Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 5, Mayıs 2015, s. 461-489.

Güngör, Devrim / Ergün, Güneş Okuyucu, “*Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*”, AÜHFD, S. 65/4, Ankara 2016, s. 1951-1965.

Gropp, Walter, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, 4. Auflage, Heidelberg 2015.

Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, US-A Yayıncılık, 13. Baskı, Ankara 2021.

Hafizoğulları, Zeki / Özen, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler – Kişilere Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara 2021.

Hafizoğulları, Zeki / Güngör, Devrim, “*Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi*”, TBB Dergisi, S. 69, Ankara 2007, s. 21-50.

Hakeri, Hakan, Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 27. Baskı, Ankara 2022.

Heindrich, Bernd, Ceza Hukuku Genel Kısım–I, (Editör: Prof. Dr. Yener Ünver), Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

Heyd, Uriel, Studies in Old Ottoman Criminal Law, Oxford University Press, Great Britain 1973.

Hippel, Robert, Lehrbuch Des Strafrechts, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 1932.

İçel, Kayıhan, “*Fikri İctima Üzerine Bir İnceleme*”, İÜHFM, C. 30, S. 1-2, İstanbul 1964, s. 115-200.

İçel, Kayıhan, “*Görünüşte Birleşme (İctima) İlkeleri ve Yeni Türk Ceza Kanunu*”, İTÜSBD, Y. 7, S. 14, Güz 2008, s. 35-49.

İçel, Kayıhan, Suçların İctimai, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1972.

İnceoğlu, Sibel, Ölme Hakkı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1999.

İpekçioğlu, Pervin Aksoy, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.

İpekçioğlu, Pervin Aksoy, “*Türk Ceza Kanunu’nda Bileşik Suç*”, AÜHFD, C. 61, S. 43, Ankara 2012, s. 43-67.

Jun, Nathan, “*Anarchism*”, Anarchism and Political Modernity, New York 2012, Contemporary Anarchist Studies, Bloomsbury Collections, s. 109-154.

Kan, Celal Hakan, “*Türk Ceza Hukuku’nda Tekerrür*”, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, C. 123, S. 243, Kasım - Aralık 2019, s. 431-446.

Kangal, Zeynel, Cebir Kullanma Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 585-615.

Kangal, Zeynel, Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu, Prof. Dr. Feridun Yenisey’e Armağan, C. I, İstanbul 2014, s. 491-542.

Karakehya, Hakan / Tunçer, Asuman İnce, “*Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama ve Adil Yargılanma Hakkı*”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 9, S. 17, Haziran 2021, s. 303-354.

Karataş, Halil / Sevindik, Aytekin, Polis Terimleri Sözlüğü, Nüans Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2008.

Kartal, Pınar Memiş, “*Reşit Olmayanla Cinsel İlişki (TCK m. 104)*”, AÜHFD, C. 64, S. 4, Ankara 2016, s. 2083-2100.

Kartal, Pınar Memiş, “*Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu (TCK m. 108)*”, Köksal Bayraktar’a Armağan, GÜHFD, S. 1/1, Ocak - Şubat 2010, s. 1035-1048.

Katoğlu, Tuğrul, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

Katoğlu, Tuğrul, “*Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları*”, AÜHFD, S. 61/2, Ankara 2012, s. 657-693.

Katoğlu, Tuğrul, Ceza Kanunlarının Zaman Yönünden Uygulanması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.

Keçeci, Raziye Bal, “*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit Suçu*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

Keklik, Ramazan, “*Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçu*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 4, Ankara 2015, s. 259-295.

Keyman, Selahattin, “*Cürmi Fiilin Yapısal Unsuru Olarak Hareket*”, AÜHFD, C. 40, S. 1, Ankara 1988, s. 121-171.

Keyman, Selahattin, “*Tipiklik ve Ceza Hukuku*”, AÜHFD, C. 37, S. 1-4, Ankara 1982, s. 59-105.

Kızmaz, Zahir, “*Ceza veya Kriminal Yaptırımın Suç Oranları Üzerindeki Caydırıcı Etkisi*”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 7, S. 2, Afyon 2005, s. 210-231.

Kızıroğlu, Serap Keskin, Konut Dokunulmazlığının İhlali, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Kızıroğlu, Serap Keskin, Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Koca, Mahmut, “*Ceza Muhakemesinde Basit Yargılama Usulü*”, İMÜHFD, S. 7/2, Güz 2020, s. 173-195.

Koca, Mahmut, “*Fikri İçtima*”, CHD, Seçkin Yayıncılık, Y. 2, S. 4, Ağustos 2007, s. 197-221.

Koca, Mahmut, “*İnsan Yağması (Sömürüsü) Suçu (TCK m. 201/b)*”, AÜHFD, C. 52, S. 2, Ankara 2003, s. 141-172.

Koca, Mahmut, “*İntihara Yönlendirme Suçu*”, CHD, C. 5, S. 12, Nisan 2010, s. 19-40.

Koca, Mahmut, Yağma Cürümleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

Koca, Mahmut, “*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yağma Suçu*”, LHD, S. 32, İstanbul 2005, s. 2799-2818.

Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 15. Baskı, Ankara 2022.

Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.

Koç, Mehmet, “*Osmanlı Hukukunda Ta’zir Suç ve Cezaları*”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya 2017.

Korkmaz, Mehmet, Kanunilik İlkesinin Bir Sonucu Olarak Ceza Kanunlarının Belirliliği İlkesi, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1445-1472.

Koruculu, Irmak, “*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit Suçu*”, ABÜHFD, C. 9, S. 18, Aralık 2021, s. 431-467.

Koruculu, Irmak, “*Türk Ceza Hukukunda Cebir Suçu ve Benzer Suç Tipleri ile Olan İlişkisi Hakkında Bir İnceleme*”, CHD, S. 47, Aralık 2021, s. 651-685.

Koruculu, Irmak, Türk Ceza Hukukunda Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Köhler, Michael, Strafrecht Allgemeiner Teil, Springer, Heidelberg 1997.

Kunter, Nurullah, Ceza Muhakemesi Hukuku, Yaylacık Matbaası, 9. Bası, İstanbul 1989.

Kunter, Nurullah, “*Fikri İçtima Sebebi ile Suçların Birleşmesi*”, İÜHFM, C. 14, S. 1-2, İstanbul 1948, s. 359-379.

Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları Nazariyesi, İsmail Akgün Yayıncılık, İstanbul 1949.

Kunter, Nurullah, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi, İsmail Akgün Yayıncılık, İstanbul 1955.

Küpper, Georg / Börner, René, Strafrecht Besonderer Teil 1, Delikte gegen Rechtsgüter der Person und Gemeinschaft, 4. Auflage, Springer, Berlin 2017.

Maden, Mehmet, “*Koşullu Salıverilmenin Mahiyeti ve Hukuki Niteliği*”, MÜHFHAD, C. 26, S. 2, Aralık 2020, s. 633-651.

Majno, Luigi, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Sevinç Matbaacılık, C. III, Ankara 1980.

Malkoç, İsmail, Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu C. I, Malkoç Kitabevi, Ankara 2005.

Malkoç, İsmail / Güler, Mahmut, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler Açıklamaları, Adil Yayıncılık, Ankara 1999.

Maviş, Volkan, “*Ceza Hukuku Boyutuyla Siber Zorbalık*”, SÜHFD, C. 29, S. 3, Konya 2021, s. 2455-2500.

Meraklı, Serkan, Ceza Hukukunda Kusur, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.

Mısırlı, Emirhan, “*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu*”, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.

Otto, Harro / Boschs, Nikolaus, Übungen Im Strafrecht, 7. Auflage, Walter De Gruyter, Berlin-New York, 2010.

Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.

Önder, Ayhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler C. II-III, Beta Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 1992.

Önder, Ayhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul 1994.

Önder, Ayhan, Şahıslara ve Mallara Karşı Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994.

Önok, Murat, Müşterek Suç Girişimi (Joint Criminal Enterprise) ve Örgütsel Hakimiyete Dayalı Dolaylı Faillik Doktrinleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019.

Örsten Esirgen, Seda, “Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türk Hukukunda Kanunlaştırma Hareketleri”, Adalet Dergisi, C. 1-2, S. 62-63, Ankara 2019, s. 429-480.

Özar, Süleyman, “Türk Ceza Hukukunda Sapma”, TBB Dergisi, S. 55, Ankara 2006, s. 225-256.

Özatay, Şeniz Anbarlı / Demir, Konur Alp, “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 6, S. 10, Haziran 2014, s. 71-89.

Özbek, Veli Özer, Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit Suçu, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 669-700.

Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunun Anlamı C. II Özel Hükümler (Madde 76-169), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.

Özbek, Veli Özer, TCK İzmir Şerhi, Yeni Türk Ceza Kanunun Anlamı C. I Genel Hükümler (Madde 1-75), Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara 2010.

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2022.

Özdemir, Orhan, “7242 Sayılı Kanun Sonrası Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları”, Adalet Dergisi, S. 67, Kasım 2021, s. 379-410.

Özek, Çetin, “1997 Türk Ceza Yasa Tasarısı’na İlişkin Düşünceler”, İHFM, C. 56, S. 1-4, İstanbul 1998, s. 21-68.

Özek, Çetin, “Siyasi Hürriyet Aleyhine Cürümler”, İÜHFM, C. 41, S. 1-2, İstanbul 1975, s. 25-45.

Özek, Çetin, “Türk Ceza Kanunu’na Göre Hürriyet Aleyhine İşlenen Cürümlerin Genel Prensipleri” İÜHFM, C. 29, S. 4, s. 933-995.

Özen, Muharrem, Genel Tehlike Yaratıcı Suçlar, US-A Yayıncılık, Ankara 2010.

Özen, Muharrem, “Türk Ceza Kanunu Tasarısının Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğuna İlişkin Hükümlerine Bir Bakış”, AÜHFD, C. 52, S. 1, Ankara 2003, s. 63-88.

Özen, Muharrem / Özocak, Gürkan, “Adli Bilişim, Elektronik Deliller ve Bilgisayarlarda Arama ve El Koyma Tedbirinin Hukuki Rejimi (CMK m. 134)”, Ankara Barosu Dergisi, S. 1, Ankara 2015, s. 43-77.

Özen, Mustafa, “Ceza Hukukunda Fikri İhtima”, TBB Dergisi, S. 73, Ankara 2007, s. 132-145.

Özen, Mustafa, “İntihara Yönlendirme Suçu”, CHD, S. 16, Ağustos 2011, s. 32-67.

Özgenç, İzzet, “Failliğin Üçüncü Bir Görünüş Şekli Olarak Müsterek Faillik”, SÜHFD, C. 4, S. 1-2, Konya 1994, s. 159-190.

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2021.

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, 3. Baskı, Ankara 2006.

Özgenç, Nuri Berkay, “İslam Ceza Hukuku’nda Cezaların Şahsiliği İlkesi”, HKÜHFD, C. 11, S. 22, Temmuz 2021, s. 203-221.

Özkaya, Ömer, “Devlet Olgusu Üzerine Bir Değerlendirme”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y. 8, S. 16, Aralık 2020, s. 317-352.

Özsoy, Nevzat, “Yargıtay Kararları Işığında Doğrudan Bilişim Suçları (TCK 243 ve 244)”, Yaşar Hukuk Dergisi, C. 1, S. 2, Temmuz 2019, s. 296-352.

Öztürk, Bahri / Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sırma Gezer, Özge / Saygılar Kırıt, Yasemin / Özaydın, Özdem / Akcan, Esra Alan / Erden Tütüncü, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 15. Bası, Ankara 2021.

Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 22. Baskı, Ankara 2022.

Öztürk, Bahri / Erdem, Mustafa Ruhan / Özbek, Veli Özer, Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, İstanbul 2007.

Parlar, Ali / Hatipoğlu, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, C. II, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.

Parlar, Ali / Utku, Eray, Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit, Konut Dokunulmazlığının İhlali ve Mala Zarar Verme Suçları, Aristo Yayınevi, İstanbul 2018.

Polat, Halil, “*Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu İle Bu Suçun Diğer Suçlarla İctimai*”, TAAD, S. 1, Nisan 2010, s. 135-166.

Rengier, Rudolf, Strafrecht Besonderer Teil II Delikte Gegen Die Person Und Die Allgemeinheit, 21. Auflage, C.H.Beck OHG, Wilhelmstrasse Münih 2020.

Savcı, Bahri, “*Yaşam Hakkı*”, AÜSBFD, C. 35, S. 1, Ankara 1980, s. 19-27.

Selçuk, Sami, “*İzrar ve Tehdit Cürümlerinde Kast*”, Yargıtay Kararları Dergisi, S. 7, Ankara 1985, s. 216-230.

Sert, Gürkan, Tıp Hukuku ve Etiği Derslerine Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

Setzger, Helmut, “*Der Tatbestand der Bedrohung, (§ 241 StGB)*”, Juristische Ausbildung 2015/2, 156–163.

Sevük, Handan Yokuş, “*6545 Sayılı Kanun İle Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi*”, CHKD, C. 3, S. 2, İstanbul 2015, s. 119-145.

Sevük, Handan Yokuş, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Adalet Yayınevi, 4. Baskı, Ankara 2022.

Sınar, Hasan, Hakaret, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Sınar, Hasan, “*Türk Ceza Hukukunda Dolaylı Faillik*”, CHD, C. 6, S. 15, Nisan 2015, s. 59-86.

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2022.

Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2022.

Şahin, Meral Ekici, Ceza Hukukunda Rıza, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.

Şen, Ersan, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2006.

Sözüer, Adem, “Önsöz Yerine Türk Ceza Hukuku Reformu”, İÜHFM, C. 71, S. 1, İstanbul 2013, s. 1-21.

Sözüer, Adem, “Tehdit Suçu”, İÜHFM, C. 54, İstanbul 1994, s. 125-146.

Sözüer, Adem, “Türk Ceza Hukuku Reformu: Dünü, Bugünü ve Yarını”, DEÜHFD, C. 21, İzmir 2019, s. 3031-3050.

Şen, Ersan, Türk Hukukunda Telefon Dinleme Gizli Soruşturmacı X Muhbir, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2008.

Şenol, Cem, Türk Ceza Hukukunda Hedefte Sapma, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1223-1240.

Taner, Fahri Gökçen, “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, TBB Dergisi, S. 92, Ankara 2011, s. 118-156.

Taner, Fahri Gökçen / Öntan, Yaprak, “Uzlaştırmacının Özgü Suçlardan Doğan Cezai Sorumluluğu”, CHKD, C. 9, S. 1, İstanbul 2021, s. 159-196.

Taneri, Gökhan, Tehdit ve Hakaret, Bilge Yayınevi, Ankara 2014.

Taner, Tahir, Ceza Hukuku Umumi Kısım, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1949.

Tanrıver, Süha, “Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk”, TBB Dergisi, S. 64, Ankara 2006, s. 151-178.

Taşkın, Ozan Ercan, “Son Çare (Ultima Ratio) Olarak Ceza Hukuku”, MÜHFD, C. 15, S. 1, İstanbul 2016, s. 59-91.

Tesal, Reşat, Ceza Hukuku -I Genel Kısım, Nihad Sayar Yayınları, İstanbul 1979.

Tezcan, Durmuş / Sırma Gezer, Özge / Saygılar Kırıt, Yasemin / Altınok Çalışkan, Elif / Alan, Esra / Özaydın, Özdem / Erden Tütüncü, Efser / Güzel, İdris / Köker, Nilüfer / Altınok Villemin, Derya / Tok, Mehmet Can, (Tezcan ve

Diğerleri) Dijital Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2022.

Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 20. Baskı, Ankara 2022.

Toroslul, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, 11. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2021.

Toroslul, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Savaş Yayınevi, Ankara 1970.

Tozman, Önder, Suça Teşebbüs, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.

Töngür, Ali Rıza / Çetintürk, Ekrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.

Tulay, Muhammed Emre, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 4, Ankara 2021, s. 477-525.

Tulay, Muhammed Emre, “Türk Ceza Hukukunda İntihara Yönlendirme Suçu”, MÜHFHAD, C. 26, S. 2, Aralık 2020, s. 814-837.

Turhan, Faruk, “Yeni Türk Ceza Kanunu’na Göre Cezaların Ertelenmesi ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar”, EÜHFD, C. 10, S. 3-4, Erzincan 2006, s. 27-54.

Türk, Gül Dilek, “Türkiye’de Nefret Söylemine Maruz Kalan Meslek Grupları ve Bu Nefretin Nedenleri”, 2nd International Congress On New Horizons In Education And Social Sciences (ICES-2019) Proceedings, 18-19 Haziran 2019, s. 89-101.

Türközer, Bahir Güneş, “Hukuk Toplumsal Bir Gerçekliktir”, TBB Dergisi, S. 62, Ankara 2006, s. 84-100.

Usta, Çiğdem, “Türkiye’de Kadına Yönelik Dilsel Şiddet”, Abant Sosyal Bilimler Dergisi, C. 22, S. 2, Bolu 2022, s. 612-619.

Üçok, Coşkun, “Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler”, AÜHFM, C. 3, S. 1, Ankara 1946, s. 125-146.

Ünal, Osman Gazi, “*Tehlike Suçu ve Zarar Suçu Arasındaki Suçların İçtimai Konusunun Uzlaştırma Kurumu Bakımından Sonuçları*”, SÜHFD, C. 30, S. 2, Konya 2022, s. 859-902.

Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

Ünver, Yener, “*YTCK’da Kusurluluk*”, CHD, S. 1, Eylül 2006, s. 38-73.

Üzülmez, İlhan, “*Çocukların Cinsel İstismarı Suçu*”, ERÜHFD, C. 4, S. 2, Kayseri 2009, s. 25-42.

Üzülmez, İlhan, “*Dolaylı Fail*”, ERÜHFD, S. 2, Kayseri 2006, s. 79-95.

Üzülmez, İlhan, “*Şantaj Suçu (TCK m. 192)*”, EÜHFD, C 8, S. 1-2, Erzincan 2004, s. 173-198.

Üzülmez, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Suçları, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.

Üzülmez, İlhan, “*Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1-2, Ankara 2007, s. 1183-1210.

Yarsuvat, Duygun, “*Tüzel Kişilerin Ceza Sorumluluğu*”, Prof. Dr. Sahir Erman’a Armağan, İstanbul 1999.

Yavuz, Mehmet, “*Ceza Muhakemesinde İspat Sorunu*”, TAAD, Y. 3, S. 9, Nisan 2012, s. 151-176.

Yenisey, Feridun / Nuhoğlu, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Yenisey, Feridun / Plagemann, Gottfried, Alman Ceza Kanunu Türkçe Çeviri, Beta Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2015.

Yetkin, Aydın, “*Osmanlı Devleti’nde Hukuk Devletinin Gelişim Süreci*”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 6, S. 24, 2013, s. 380-413.

Yıldız, Ali Kemal, Cebir, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şeref, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Yıldız, Ali Kemal, “*Ses ve/veya Görüntü Kayıtlarının İspat Fonksiyonu*”, CHD, S. 2, Aralık 2006, s. 253-264.

Yıldız, Ali Kemal, Tehdit, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Yılmaz, Erkam, Farklı Neviden Fikri İçtima, Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 1553-1587.

Yılmaz, Erkam, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.

Yılmaz, Yeşim, “*İnsan Ticareti Suçu ve İçtima Sorunu*”, MÜHFHAD, Prof. Dr. Bülent Tahiroğlu'na Armağan, C. 23, S. 3, İstanbul 2017, s. 883-972.

Yüksel, Mehmet, “*Osmanlı Hukukunda Kadı ve Kadılık Müessesesi*”, THD, C. 9, S. 100, Aralık 2014, s. 877-885.

Zafer, Hamide, Haberleşmenin Gizliliğini İhlal, Özel Ceza Hukuku, C. III, Hürriyete, Şerefe, Özel Hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<https://karararama.yargitay.gov.tr>,

<https://kazanci.com.tr>,

<https://legislationline.org>,

<https://www.lexpera.com.tr>,

<https://sozluk.gov.tr>,

<https://www.resmigazete.gov.tr>